

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Quaestiones quodlibetales

Johannes <Duns Scotus>

[Venedig], 14. Nov. 1481

[Questiones I-XXI]

[urn:nbn:de:bsz:31-306799](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306799)

¶ Incte

res difficiles ait sa
lomon Ec. j. 7 cui
intelligat eas esse
difficiles subdit: n̄
pōt eas hō explica
re sermone. 2^m igit
distinctionē rez p̄t

accipi distinctio difficultū q̄onum. Res
autē p̄t^a sui diuisione diuidi potest i rē
creatā 7 increatā. siue in rē a se 7 in rez
ab alio habentē esse. siue in rē neciam 7
rē possibilē. siue in rē finitā 7 infinitā.
Res autē incausata infinita 7 necessaria
deus est. Res autē causata possibilis 7
finita cōi noie dī creatura. De vtraq;
re p̄p̄osite sunt aliq̄e q̄ones. Iterū in
diuinis res accipiē cēntialiter 7 notōalī
ter: iuxta illud Aug. j. de doc. xp̄ana. c.
2. res quib⁹ fruendū est si p̄r filiū 7 spl.
san. eadē q; trinitas. vna quedā sūma
res cōis oibus fruētib⁹ ea. In p̄^a par
te auctoritatis accipiē res personāl^r. In
2^a cēntialī. fuerunt igit aliq̄ quēstia i
diuinis de cēntialī. aliq̄ d̄ notōnali siue
personālī. vnicū at̄ quēstū erat de ordī
ne cēntialī ad notōnalī. Illud vnicū
p̄^o ponit vtpote ex cui⁹ solone patebit or
do procedendī circa alia quēstia.

¶ Est igitur prima quēstio.

¶ Trum in di

uinis cēntialia sint imedia
tōria cēntie diuine. vel notō
nalīa: q; notōalia p̄bat. que cōstitūit
supposita alicuius nature. sunt imedia
tōria ipsi nature q; i^a que sunt p̄p̄ietatē
res nature. notōnalīa at̄ in diuinis cōsti
tuunt supposita nature diuine. cēntialī
nō. sed sunt quasi p̄p̄ietates illius
nature igit 7c. p̄ba^o ma. nā imediate se
h̄z ad suū suppo^m p̄p̄ium. q; de illo d̄
in p̄^a modo dicendī per se. nō autē de
aliq̄a p̄p̄ietate. nec ecōuerso. sed tan
tū 2° igit illud quo suppositū cōstituit

formalis. imediatius se h̄z ad naturā q;
p̄p̄ietas aliq̄a. p̄batō minoris. cēn
tialia sunt cōia tribus personis 7 per cō
sequēs per nullū cēntiale cōstituit sup
positū. igit per notōale si ē cēntialīa. p̄
p̄ietates nature h̄z d̄ ama. c. 3. si bonū
inquit si iustū si sapiēs si q̄d̄cūq; aliud
dicas nō naturā dīcis dei. sed que circa
naturā. Et Aug. 15. d̄ trl. c. 5. vel. 9. Si
dicā eternus immortalis iustus bonus be
atus spiritus. horū omniū nouissimū
q̄d̄ posui videt significare sb̄am. cetera
vero hui⁹ sb̄e qualitates. Ad oppositū
ipsi cēntie imediatiora sunt i^a que sunt
perfectiones simplr: quā que nō sūt hu
iusmodi. cēntialia sunt perfectōnes sim
pliciter: notōalia nō. q; 7c. p̄ba^o ma. p̄me
perfectōni imediatiora sūt i^a que magis
habēt ratōz perfectōis simplicit̄. essen
tia autē diuina ē prima perfectō. perfe
ctōnes autē simplr habēt magis rōem
perfectōis q; illa que nō sunt perfectō
nes simplr. p̄ba^o minoris. Anf. mono.
15. cēntiale ē in q̄l; meli⁹ ip̄z q; nō ip̄z. s; z
tale d̄ p̄fec^o simplr. notōale nō est h̄^o q; z
cū q̄l; p̄^a careat aliq̄ notōalī. carerz aliq̄
q̄d̄ ē in q̄l; meli⁹ ip̄z q; nō ip̄z 7 ita q̄l; z
persona nō ē simplicit̄ perfecta q̄d̄ est
inconueniēs. ¶ Respon^o ad intellec^m
quēstionis sunt aliq̄a necessaria p̄mit
tenda. s; d̄o quēstio soluenda. 3° contra
solutionem quēstionis dubia occurren
tia excludenda.

¶ De primo hic quē

rit de ordīe imediatōis istorūz duorūz
essentialis 7 notionalis. in comparatione
ad cēntiaz diuinā videat ergo p̄mo in
tellectus istorūz quatuor terminorū qui
ponuntur in titū⁹ s; cēntia essentialē no
tionalē 7 imediatius. De p̄mo in diuinis
necessario est aliq̄a entitas real siue ex
nā rei. 7 hoc in existen^a actualī. alioquin
nihil ēt ibi reale in actu. Illa entitas re
alis actualis siue ponatur vnica siue po
natur aliq̄o⁹ distinctio rei vel rationis

Ipse erit ibi ponere de necessitate aliquam entita-
 tem reale primam unicam que non preexigat
 aliquam priorem. Si enim quelibet perige-
 ret potestatem: nulla esset prima et per consequens
 nec aliquid alia esset posterior. Illa etiam per
 mam entitatem oportet esse absolutam: siue
 ad se: quod secundum Augustinum 7. de tri. c. 3. vel. 6. omnis
 entia que relative dicitur est aliquid excepto
 relativo. Et secundum ipsum ibidem in principio
 3. si non est aliquid ad se: non est omnino
 quod relative dicatur. Hec ergo ista con-
 clusio: quod in diuinis oportet ponere aliquam en-
 titatem reale in existentia actuali et aliquam
 unicam primam et illam esse ad se. Ista real-
 entitas que est in deo cum sit prima ratio cen-
 di simpliciter: rationabiliter a sanctis vocat
 entia: unde Augustinus 7. de tri. c. 4. quod est sapi-
 entie sapere: et quod est potentie posse et eter-
 nitati eternum esse: et iusticie iustum esse: hoc est
 entia ipsum esse: et infra. c. 3. vel. 6. ab eo
 quod est esse appellat entia: propter quod deus
 ipse cui propriissime et verissime conuenit
 esse verissime dicitur entia: et hoc primo dicitur
 Augustinus ibidem. c. 8. vel. 13. Manifestus
 est deum abusive vocari substantiam: ut noie
 visitationis intelligat essentia: quod vere
 ac proprie dicitur ita ut forsasse solum deum
 oporteat dici entiam. Est enim vere so-
 lus que incommutabilis: idque nomen suum
 suo famulo enunciat moysi cum dixit
 ego sum que sum. sed tamen sine entia dicitur:
 quod proprie dicitur: siue substantia quod abusive
 dicitur utriusque ad se dicitur: non rela-
 tively ad aliquid. hec ille. De ista entia
 siue primo proprie substantia que ipsa sit sola ratio
 simpliciter eendi in diuinis cuiusque ha-
 betur ibidem. c. 9. vel. 34. Substantia prius ipse
 pater est non quo pater est sed quo est. hec
 ille: et intelligit quod entia non est ratio solum
 prius eendi prius: sed eendi simpliciter. huic
 concordat Daniel. c. 9. dicens sic videtur
 quidem principaliter omnium que de celo
 dicuntur nomen: esse qui est. et hoc habet per
 illud Exo. 3. qui est deus. et dicit. totum enim
 in se comprehendens habet esse velut quoddam
 pelagus sive infinitum: et inimitatum hec il-

le. Recte ergo in diuinis in prepositione ad cen-
 titam tanquam ad entitatem simpliciter primam et
 absolutam. Consideratur omnis ordo cuiuscumque
 que siue quozumcumque que in diuinis sunt. Contra
 ista que dicta sunt de isto termino
 entia. potest obijci dupliciter primo sic per au-
 thoritatem Damasceni adductam totum in se de-
 quod secundum istam auctoritatem entia includit to-
 tam perfectiorem diuinam: sed tota perfectio di-
 uina consistit in omni perfectione simpliciter: quod quocumque
 que non inclusa non habetur totali perfectione: nisi
 ergo entia est per se ista prima entitas distincta
 quilibetque per essentialia: imo est una totali
 entitas vnitue includens omnia essentialia cui
 vii concordare illud vocabulum quod dicitur pe-
 lagus proprie inmensitatem continentem vnitue: hoc
 confirmat per illud Augustinus. deus est que mater excogitari
 non potest. sed quacumque unica perfectio
 simpliciter non includente omnem perfectionem
 simpliciter: potest aliquid mater excogitari ut
 puta entitas aliquid omnem perfectionem continentem
 vnitue: ergo entia diuina est talis entitas in-
 cludens vnitue omnem perfectionem simpliciter.
 2. ad idem arguitur sic: In omni creatura
 entia eo modo quo distinguitur ab existentia
 vii esse potest illa sicut potentiale et susceptibile
 est prius actu suscepto: ergo vii similis in deo
 sed secundum dicta Augustini et Damasceni. iam adducta: cen-
 tia accipit per existentiam actuali sicut appar-
 tur que est deus. ergo secundum istas auctoritates ex-
 istia est prima entitas et non entia: ut entia
 vel saltim ille auctores habent ostendunt. Ad hoc
 quod supra prius dicitur. 2. q. 2. Alii dicitur habere ista
 ratio si quod vii esse per illud quod. quod suppo-
 nitur. scilicet aliquam immediatam essentiali ad cen-
 tia et quod quod. per istum autem supposito ar-
 quia omnis perfectio simpliciter est simpliciter sim-
 plex probatur si est aliquid modo resolvable in di-
 sticta sunt a et b neutrumque per esse perfectio sim-
 pliciter simplex: quod tunc vnitue non facit per se
 vnitue cum reliquum: quod non est per se vnitue ex quibuscumque
 que distinctio nisi vnitue sit actus et aliud
 sicut potentia.

De altero termino

.f. eentiale duplex distic^o vñ. vna q^a ali^q
vntur coiter hoc noie eentiale pbi⁷ r al⁷
theologi spali⁷ in dñis. nã in phia acci
pit coiter eentiale vt distiguit⁷ accita
le put accitale cõrinet sub se oẽ accis p
accis siue accis cõe. r accis per se siue
ppum. vñ ibi eentiale d^o qd per se iclu
dit in eẽn^o. quẽadmodũ in pposito rea
li mã r fo^o dicunt sibi eentialia. r in cõ
posito rõnis vel in ipso diffinito. gen^o r
dõia dicunt partes eentiales: ois siue rei
diffinite. Theologi alit vntur hoc noie
eentiale in dñis. Cũ. n. eentia sit oio p^m
vt iã dõm est. r silr est cõe cõitate reali.
qz d^o de qualz p^o r de oib⁷ singulariter
r iõ qd cõqz ẽt aliud pcedet silr mõ in
dñis d^o eentiale. qz si eentia in mõ p^o
dicandi. siue in cõitate reali. Et p opo
siti nõrõale d^o illud qd nec sic pcedatur
nec hz talẽ cõitate. sed q^a pertiet ad noti
tã distictiois personaz. sic q^a distiguit
thologus eentiale nõrõale: de h^o aug.
5. de tri. c. 5. In reb⁷ creat⁷ atqz mutabi
lib⁷ q^a nõ hz sbam d^o. restat vt hz accis
dicat. In deo ẽt nihil hz accis d^o nec tñ
oẽ qd d^o fin sbam d^o. d^o. n. ad aliqd sic
p^o ad silr: r silr ad p^orem hec ille. Cũt
q^a in creatur distiguit eentiale nõ acci
tale. In dñis ẽt nõ nõ accitale hz nõ relati
uum ad intra. q^a. f. dicit rlonẽ p^o ad pfo
nã r p^o p^o pertiet ad distictã notitãz
p^o a p^o. r iõ vt dat regula ibi. c. 4. de di
ctis de deo sbalr r relatiue cõiter d^o no
tionale. hz aug. h^o vocabulo nõ est vsus
sed sit vsus vocabulo relatiui vñ ad ali
qd. Ex isto 2° p^o breuit de 3° vocabulo
qd sit nõrõale. qz oẽ nõrõale est relatiũ
ad intra. r e^o eentiale ẽt nõ est relatiũ
ad intra. qz tunc ẽt cõe r nõ cõe. 2° d^o
stinc^o h^o vocabuli qd est eentiale. put in
dñis spali⁷ accipit. p^o pont tal: q^a aliqd
est eentiale qd ipoztat respẽm ad extra
r aliqd nõ. Isti^o distictiois p^o p^m mẽbz
exponat. postea 2^m pbat. qz forsitã ab
aliquib⁷ possẽt negari. de p^o certũ est. qz
si de^o dicat relatiue ad extra o³ q^a i^o re^o

puentat deo fin aliqd fundamẽ^m p^o puz
qz nõ p^o p^oat deus ad extra nisi fin aliqd
intrifecũ sibi: r illud p^o dicit fundamẽ^m.
Ex isto intrifeco cũ sit reale r respẽu ad
extra cũ sit rõis nõ p^o ẽt aliqd hñs p^oce
ptũ p se vnũ. q^a si aliqd nomẽ silr ipoztat
illud intrifecũ deo qd est fundamẽtum
p^o p^oatõis ad extra. r cũ hoc significabit
illam p^o p^oatõnẽ ad extra. illud nomẽ vl
nõ significabit p^oce^m per se vnũ vel nõ si
gnificabit ambo i^o. sed tñ altez signifi
cabit altez p^onotabit. eentiale q^a i dñis
q^a. f. hz cõceptũ per se vnũ nõ icludit silr
r per se absolutũ r respẽtũ ad extra. r
p^o p^ois si icludat respẽm ad extra nõ p^o
se illũ icludit. sed p^oncipalr. r p^o r p^o se
icludit absolutũ qd est fundamẽtũ. illũ
ãt respẽtũ cõnotando icludit. r h^o in
telligit p^m mẽbz h^o distinctionis. de 2°
mẽbro h^o distictiois dices forte: q^a nul
lũ est eentiale nõ icludẽs respẽtũ ad
extra sed sola eentia est h^o. quodcũqz
ãt aliud cõe trib⁷ vel est respẽt⁷ ad extra
vel icludẽs respẽtũ ad extra. Quia
vero solo questionis dependet ab ista
distinctione eentialis prius posita. q^a. f.
aliqd eentiale est absolutũ ad intra. ali^q
qd vero dicit respẽz ad extra. iõ probõ
2^m mẽbzum qd negandũ forsitã alicui
videret. f. q^a aliquod eentiale nõ iclu
dit aliqũ respẽtũ ad extra. p^o per rõẽz
fundatã in auctõitate ex ratõẽ simpli
citer perfectionis. 2° per rõẽm sumptaz
ex rõẽ diuine eentie. 3° per rationẽ sum
ptã ex ratione intellectus diuini. 4° ex
ratione potẽte vel operationis diuine.
Prima ratio talis est q^a est perfectionis
simplr nõ icludit per se relõnez ad cre
aturã. sed aliqd eentiale in dñis est per
fectio simplr. q^a rẽ. p^o bõ ma. perfec^o sim
pliciter nõ icludit aliquid per se cui re
pugnat per se rõ perfectionis simplr. qz
tunc nõ ẽt in quolz melius: cũ icludat
aliquid cui repugnat rõ perfectiois sim
plicis. Sed rloni ad creaturã repugnat
q^a sit perfectio simplr cũ sit ad iminum

imperfectū et potētiāle. q̄ at necio coexi-
git aliqd̄ eius potētiāle eo quo r̄lo coexi-
git terminū tanq̄. s. aliqd̄ secū simul
nā vel p̄us. illud sic coexiges nō est sim-
pliciter neciuz. nec p̄ p̄ns simplr̄ p̄fectuz.
inior p̄z ex itentōne an̄f. mono. 15. vbi
ponit talē d̄stinctionē q̄cqd̄ est p̄ter r̄la.
aut est tale vt oio meli⁹ sit ip̄m q̄ n̄ ip̄z
aut tale vt nō ip̄z in aliq̄ sit meli⁹ q̄ ip̄z
Et exposita et declarata ista d̄stinctione
cōcludit sic nefas ē putare vt s̄ba sūme
nature sit aliqd̄ q̄ meli⁹ sit aliquo n̄ ip̄z
q̄ ip̄m. sic necē est vt sit oio q̄cqd̄ meli⁹
est ip̄z q̄ n̄ ip̄z. Et postea insert in sp̄ali
qd̄ nō est. Nō est q̄ inq̄t corp⁹ nec aliqd̄
eoz q̄ corp⁹i sensus d̄sternū. Et p̄ s̄b
dit in sp̄ali qd̄ vl̄ q̄le est. q̄ inq̄t necē est
ip̄m eē viuente: sapientē: oipotētē: vezz
iustū: emū. et q̄cqd̄ absolute est meli⁹ ip̄z
q̄ nō ip̄m. Planū est at q̄ multa istoz
s̄t eēntiālia in d̄inis. D̄i q̄ ista minor q̄
aliqd̄ eēntiāle in d̄inis est p̄fec̄ simplr̄.
q̄ meli⁹ est in quolz ip̄z q̄ n̄ ip̄z. Ista
s̄nia An̄f. v̄ posse accipi ab aug. 15. de
tri. c. 4. vel. 5. viuē nō viuētib⁹ intelli-
gētia nō intelligētib⁹. in istis iusta. b̄tā
m̄f̄is p̄ferēda iudicam⁹. ac p̄ h̄ qm̄ re-
b̄ creati⁹ creatorē sine dubitatōe p̄poni
m⁹. o3 vt eū sūme viuē et cūcta intelligē
iustūq̄ et benignissimuz et beatissim⁹ fate
amur: hec ille. Tene at hec p̄n⁹ per p̄
p̄em hanc necesse est vt creator sit q̄c-
quid in entibus p̄ferat ip̄m nō ip̄m. vel
vt An̄f. dicit meli⁹ est ip̄m q̄ nō ip̄m

Pro ista sentētia potest adduci hilla-
rius. s. de tri. c. pe qui loquēs ad p̄em
ait: per̄cta dei qui et verbū tuū et sapiē-
tia et v̄tas est absoluta genera est. vt in-
sepabilr̄ a te sit semp̄ qui in h̄is eternaz
pp̄rietatū tuaz noibus. ex te natus est
hec ille. Nihil at dei filiū per natiuita-
tē accepit qd̄ dicat resp̄em ad extra. Itē
ex eodē me⁹ p̄t argui accepta p̄ maiorē
extremitate hoc qd̄ est r̄lo r̄onis. vt sit
maior ista. perfectio simplr̄ nō includit
r̄ionem r̄onis. Minor que pus: et sequi-
tur p̄ q̄ aliqd̄ eēntiāle nō includit rela-

tionē r̄onis. ois at resp̄es vel ad creatū
rā est r̄onis tm̄. Ex 2° q̄ōne ordinaria d̄
respectu ad extra. q̄ r̄loni r̄onis repu-
gnat. p̄fec̄ simplr̄. q̄ est ens d̄minutū
minus habēs de entitate q̄ qd̄cūq̄ rea-
le. q̄ tm̄ in cōsideratione intellectus est
h̄ns suū esse. Itē 3° ex eodē me⁹ p̄t ar-
gui accipiēdo p̄ ma. extremitate r̄ionez
in cōi sic p̄fec̄ simplr̄ nō est r̄lo aliqua
nec includit per se relationē aliq̄ vltra
vt pus. hec maior probat. q̄ r̄lo origis
nō est p̄fec̄ simplr̄. si tm̄ aliqua r̄lo eēt
p̄fec̄ simplr̄. maxime de illa videt̄.

Ad istas r̄ōes que p̄cedunt ex eodem
me⁹ p̄t sic r̄nderi q̄ aliud est dicē aliqd̄
eē perfectionē simplr̄ et aliud aliqd̄ eē
perfectionis simplr̄. p̄m ipozat q̄ illud
eēntiālr̄ siue quiditatie sit p̄fec̄ sim-
pliciter. 2^m ipozat nō q̄ eēntiālr̄ sit per-
fectio. sed q̄ tale denoiatiue soli p̄fectōis
simplr̄ cōueniat. Itē ergo perfectionis
simplr̄ est quā regit in i^o de q̄ p̄dicatur
denoiatiue. et quā oñdit sibi iesse v̄t po-
te quā vlr̄ cōsequitur. et sic est perfectio-
nis simplr̄ triplici mō. s. p̄exigendo: ostē-
dēdo siue manifestādo. et p̄fectōis sim-
pliciter p̄sequēdo. Consilr̄ exponat illud
An̄f. sic in quolz est meli⁹ ip̄m q̄ non
ip̄m. q̄ hoc verū est intelligēdo de p̄di-
catōe denoiatiua et p̄exigendo: oñden-
tē p̄sequēdo vel in quolz est meli⁹ ip̄z q̄
nō ip̄m quēadmodū esse ip̄z denoiatiue
ponit illud esse simpliciter p̄fectū. nō
quidem sicut aliqd̄ esse album ponit
idem esse coloratum: sed sicut quid esse
album vel coloratum ponit idem esse
sufficiatū. vnde si in aliquo nō est me-
lius ip̄m esse sufficiatū. nec per p̄ns erit
meli⁹ ip̄m esse albū. Consilr̄ exponat d̄i-
ctū aug. de p̄ferr̄. Itē instat 3° r̄ōz. q̄ cō-
cludit qd̄cūq̄ eēntiāle esse ad se. q̄ qd̄-
cūq̄ illoz est perfectōis simplr̄. sed illd̄
illatū est falsuz. vt p̄z in exemplis An̄f.
et Aug. q̄ aug. ponit potētissim⁹ iustissim⁹
mū. et an̄f. ponit oipotētē iustū et c. et tm̄
ista dicunt resp̄em ad extra. 2° r̄ō ad
p̄clonem talis est. In deo est eēntia sub

ppleta actualitate eēntie matie ex nā rei
 sic intelligēdo q̄ nec eēn^o nec aliqd̄ p se
 inclusuz in i^o vel actualitate ei^o sit p̄cise
 ex cōsideratiōe cuiuscūq̄ intellect^o. hec
 ppō sic intellecta satis p̄z ex dictis in p̄n^o
 istius articuli exponēdo qd̄ intelligēdū
 sit p̄ istū iminū q̄ ē essētia. Ex hac ppōe
 sequit̄ ista que est maior rōis. s. q̄ si ali
 quid est idē essētiāl^r essētie illud ē actu
 in deo materie ex nā rei. 7 h^o siue sit idē
 essētiāl^r idēp̄tate adequata sic in cre
 aturis est illud idē qd̄ intelligit̄ p̄ diffi
 nitiōez et qd̄ intelligit̄ p̄ diffinituz. siue
 sit idē tanq̄ inclusuz essētiāl^r in i^o. quō
 illud qd̄ intelligit̄ p̄ p̄e diffinitōis pos
 ser dici idē ei qd̄ intelligit̄ p̄ diffinitum.
 ¶ Nā licz aliqd̄ possit esse in re ex nā rei
 l^z ei^o diffi^o vel pars diffinitōis nō sit ac
 tu cōpleto in re. sed tñ in intellectu p̄si
 deratē. tñ illud qd̄ intelligit̄. per diffini
 tiōē vel p̄e diffinitōis sicut significat^o
 p̄ ip̄m signū nēcio est in re actu. si illud
 qd̄ intelligit̄ p̄ diffinitū sit iā re actu. nā
 p̄dictio v̄ esse q̄ aliquid sit real^r actu.
 7 q̄ illud q̄ est idē sibi essētiāl^r hoc mō
 vel illo nō sit real^r in acu. Nūc autē in
 tellectualitas siue vita intellectua vel i
 tellectual^r est idē essētiāl^r essētie diuine.
 sic intelligēdo q̄ nō tātum est idē real^r
 ip̄i essētie 7 hoc idēp̄tate simpliei sic
 forte qd̄cūq̄ attributū ponit idē ip̄si ef
 fētie. sed hoc mō est idē sibi q̄ si ipsa ef
 fētia diuina diffinit̄ vita intellectua
 siue intellectualitas nō est extra e^o diffi
 nitiōē. sicut sapiēs vel bonū. Ex parte
 essētie arguitur sic. quicquid p̄sone iclu
 ditur in essētia diuina est in deo ex natu
 ra rei. 7 per cōsequens siue respectu ad
 extra. intellectualitas est huiusmodi. q̄
 rē. maior p̄z. nā fm iā dicta in p̄n^o ist^o
 articuli essētia ē ibi ex natura rei. ergo
 quicquid includit̄ in rōne essētie. mior
 sic intelligitur q̄ intellectualitas nō ha
 bet rōnem attributi. q. actus scōi adue
 nientis ip̄si. sed rōnem perfectionis oio
 intīme. quēadmodū vita ē in deo ē ac

tus nō attributus siue adu^o nēc sed oio
 intīmus 7 idē essētie. Ista vita perfecta
 que soli deo p̄uenit cuiusmodi est vita
 intellectualis est idē essētiāl^r ip̄si per
 essētie. hec mior sic intellecta. p̄bat au
 ctoritāte 7 rōne. auctoritate aug. 15. de
 tri. c. 5. vel. 7. Que vita inquit dicit̄ in
 deo ipsa est esse^o ei^o atq̄ nā. hec ar vita
 nō talis ē qualis iest arbori. nec qualis
 iest pecori. qd̄ habet sensuz sed nulluz
 habet intellectuz at illa vita qua deus
 est sentit atq̄ intelligit̄ omīa 7 sentit mē
 tē non corpōi. qz spiritus est deus: hec
 ille. vlt̄ ergo dicere q̄ illa vita que est ef
 fētia diuina est p̄sōe intellectualis. Idē
 6. de tri. c. vlti. loquens de deo ait sic.
 vbi est p̄ma 7 sūma vita ibi nō est aliō
 viuere 7 aliud esse. sed idē esse 7 viuere
 7 quale sit illud viuere qz intellectuale
 subdit̄ p̄mus ac sūmus intellectus cui n̄
 est aliud viuere aliud intelligere hec ille
 Minoz etiam ista ratione probatur sic
 Licetūq̄ nō repugnat esse idē alicui sū
 stantie essētiāl^r. illud nō conuenit ve
 rissime alicui substantie nisi conueniat
 substantiāl^r 7 essētiāl^r. s. intellectua
 alitati nō repugnat eē idē substantie cui
 conuenit essētiāl^r. sicut patz in crea
 turis. qz quēcūq̄ substantia ē intellectu
 alis intellectualitas est intra ratiōē ef
 fētiālē eius. sicut etiā in speciali patet ī
 homine. in cuius ratiōne ponitur rati
 onale. 7 per consequēs ista intellectualē
 tas que per se intelligitur per ratiōnāle
 est idē homini cēntiāl^r. imo vt actu
 alissimū 7 cōpletissimuz in essētia. ergo
 cū deus verissime sit intellectualis eius
 intellectualitas erit idē cēntiāl^r eius
 essētie. Tertia ratio sumitur ex parte i
 tellectus diuini sic. nullus intellectus ha
 bet esse propriuz 7 p̄mū intellectus per
 aliq̄ actū intelligēdi cōueniētē sibi v̄
 supposito fm ip̄suz. hoc p̄z qz ois actus
 intelligēdi vel nāl^r p̄tigit̄ intellectū
 e^o ē h̄ntē. ppuz actuale eē itellēus vel sal
 tē coexigit. ita q̄ nullo^o tale eē actuale

pprius intellectus vt intellectus: nec ali
 quid p se inclusū in tali esse actuali per
 actū intelligēdi ipsi intellectui attribuit
 qz ois actus est posterior: 7 iō p̄c̄erigit
 suū prius: ̄ in dō intellectus vt intel
 ctus suū p̄mū eē actuale nec aliqd p se
 inclusū in illo eē nō hz p̄c̄ise p̄ intelligē
 diuinū: s; ̄p̄atio eēntie diuine ad q̄d cū
 qz extra hz p̄m eē suū actuale p̄ intelligē
 diuinū: ̄ intellect' in deo vt actu intel
 lectus nō includit aliquā ̄p̄atōem ad
 extra. p̄batio mī. ̄p̄atō cuiuscūqz intrin
 seci i dō ad q̄d cūqz extrinsecū cū sit respe
 ctus rōnis hz eē suū p̄priū p̄ actū alie
 intellect' ̄p̄antis: sed q̄d cūqz intrinsecū
 p̄t ad q̄d cūqz extrinsecū p̄ quēcūqz a
 ctū intellect' creati ̄p̄ari illud ad idem
 ̄p̄ari p̄t p̄ actū intellect' diuinū: qz intel
 lect' ille p̄t obiectū illud s; oī rōne ex p̄
 te obiecti intelligē s; q̄ est intelligibile: cūz
 sit eī a se quā 7 eī ̄p̄hensū: sed quic
 quid intellect' diuin' p̄t ad q̄d cūqz ̄p̄a
 re intelligendo h' actu intelligēdo ̄p̄ari:
 qz nulla ē ibi potētia sine actu ad q̄d cū
 qz intrinsecū: ̄ p̄ actū intellect' diuinū a
 ctū ̄p̄atur q̄d cūqz intrinsecū ad q̄d cū
 qz aliud ad q̄d p̄t intelligēdo ̄p̄ari: 7 p̄
 p̄ns ̄p̄atio cuiuscūqz talis ad q̄d cūqz
 tale: hz etiā suū actuale p̄ actū intellect'
 diuinū ̄p̄antis: nō dico q̄cūqz ̄p̄atio
 hui' ad h': qz non formalit' illa q̄ inelle
 ctus creatus ̄p̄abit: s; aliq̄ ̄p̄atio hui'
 extremi ad h' extremū. Ex hoc vltorius
 p̄z 2° p̄s minoris. s. qz ̄p̄atio alicui' in
 trinseci ad aliq̄d extrinsecū hz suū p̄m eē 7
 p̄priū p̄ illud intelligē: qz illū intelligē est
 p̄m intelligē respectu hui' obiecti: 7 p̄mi
 tate eēntiali siue p̄fectōis: 7 p̄mitate du
 ratōis qz eīnū. nec em̄ est sil' p̄fectōe cūz
 intelligē creato nec postē: qz vtroqz mō
 seq̄tur qz eēt limitatū 7 mēsuratū: nec ē
 sil' nec postē: duratōe quocūqz intelligē
 creato: qz tūc seq̄ret qz intelligē in deo vt
 intelligē eēt nouū. Vel sic: nulla p̄o^a hēt
 suū p̄m eē p̄ operatōes suā: h' p̄z de se: qz
 nihil seipm p̄ducit ad esse vt sit: p̄ de

tri. nec p̄ p̄ns aliq̄ p̄o^a p̄ opatōes q̄ ē ab
 ipsa. accipit suū eē p̄m: s; oē intelligē est
 opatio intellect' vt intellect': ̄ intellect' vt i
 tellect' nō hz p̄m eē in deo p̄ opatōem
 suā: s; q̄cūqz ē in deo p̄ ̄p̄atōes ad extra
 inquam h̄mōi hz suū eē p̄ intellect' opa
 tōes siue intellectōes: qz eē ei' ̄sistit in p̄li
 deratōe intellect': cū sit eē rōis rōis ̄z rē.
 4° rō sumit ex p̄e opatōis seu act' intel
 ligēdi 7 h' sic: Acc' ille q̄ de' ̄p̄hēdit
 eēntiā suā vt obiectū b̄ificū s; rōe q̄ ra
 lis. est in deo ex nā rei: s; de' p̄ intelligē
 vt intelligē ̄p̄hēdit eēntiā suā vt obie
 ctū b̄ificū: ̄ maior' p̄bat: qz infinitas i
 tēsiua nō p̄p̄t alicui eēnti rōis: s; soluz
 eēnti reali qz ar': qz oē eēnti rōis ē sola rō
 rōis. s; nulli relatōi i finitas p̄p̄t etiaz
 reali: vt p̄rebit infra. q. 5. Illud autē q̄
 de' ̄p̄hēdit eēntiā suā vt infinitas sub
 rōe q̄ est ̄p̄hensū ē infinitas qz i finitas
 obiectū vt infinitas: ̄p̄hēdit nō p̄t aliq̄
 actu nisi i finitas vt i finitas: ̄ cū i finitas
 simplr in p̄fectōe nō includit perse ali
 qd cui intrinsecē repugnat i finitas: sed q̄
 qz i finitas simplr nō ē eēnti rōis nec in
 cludit p̄ se p̄mo eēnti rōis. Itas p̄posito
 nes expositas 7 p̄bas ̄p̄iugendo loco
 maioris 7 minoris. i syllogismo arguit
 sic: illud qd ē eēntie diuine idē eēntialit'
 ē actu in deo mē ex nā rei. sed intellectua
 litas siue vita intellectualis est h̄mōi: ̄ ē
 in deo mē ex nā rei. Ex hoc vltorius
 q̄cūqz ē actu intellectualis siue viuēs vita i
 intellectuali 7 h' mē ex nā rei: hz actu vel
 p̄t h̄e actu intellectū vt intellectū: 7 intel
 ligē vt intelligē. de' autē ē actu intellectual'
 siue viuēs vita intellectuali ex nā rei: sicut
 p̄clusū ē i p̄ syllogismo: ̄ de' hz actu v'
 actu p̄t h̄e intellectū vt intellectū: 7 itelli
 gere vt intelligē: s; non p̄t h̄e actu aliq̄d
 eēnti reale: siue ex nā rei qd iā nō hz ex nā
 rei: qz h' eēt p̄tra eēnti simplicitatē: ̄ deus
 actu hz intellectū vt intellectū: 7 intelligē
 vt intelligē: 7 h' mē ex nā rei: s; null' re
 spectus dei ad extra nec aliq̄d p̄ se inclu
 dēs talē respectū ē in deo actu ex nā rei

quia respectus est ad extra non potest esse nisi relatio rationis: quod aliquid essentialiter puta intelligitur est sic absolutum: quod nec est respectus ad extra nec per se tale respectum includens. manifestum est per syllogismum probat sic: nam vivens vel habet realiter vel habet potestatem operari vitales: quod sit ens reale sic intelligitur: quod nec sit ens ratio nec per se tale ens includens: quod operatio talis est propria perfectio non intellectiva: unde et ista ponitur consistere beatitudo talis non. propria autem perfectio et proprie beatifica non habent esse vivum ex natura rei: non potest esse ens ratio: nec per se includens ens ratio: quod ens ratio est ita divinum: quod non potest esse perfectio per se realis. nunc autem intellectus est propria operatio non vivens vita intellectuali: et si per se habet negat hunc in deo. philosopho. vel specialiter hunc esse esse de ipso. id est metaphysice. ubi tractatur questione de intellectu et intelligitur divino aut sic: si non intelligat supplet de actu: sed habet se quemadmodum ut sit dormiens: quod utique inquit esset insigne et venerabile: siue intelligat non est autem hoc quod sua intelligentia sed potentia: non erit itaque optima substantia. per intelligitur enim ei honorabile inest. id est. est. perfecta felicitas quam speculativus quod est operatio apparet et hinc utique apparet. deos enim maxime suspicari sumus beatos et felices esse. actores autem quales attribuere de bitum est ipsi: et post exclusis ab eis actionibus virtutum moralium subditur tamen vivens omnes suspicari sunt eos et operari: non enim oportet dormire. et paulo post concluditur: quod deus operatio beatitudine differens speculativa utique erit: et humanarum utique quod huiusmodi cognationissima felicitissima.

De quarto termino

Immediatio est distinguendum: quod dicitur immediate aliquid dupliciter. vel ita: quod ipse sit medium in primis et ultimis: et tunc est immediatus positivus. Et simpliciter est immediatus sive quod calor: ita quod habet rationem medium positivus in illa: sed rursus est immediatus huiusmodi quod color negativus: non enim mediat in illa extrema positivus sed magis excludit

medium in huiusmodi et rursus in huiusmodi et colore ut sic breviter dicat illud esse immediatum positivum quod tanquam medium in extrema includitur: et illud immediatum negativum ubi aliquid tanquam medium magis excludit. Posset autem distinguere de immediatione secundum rem et rationem: quod immediatum et minus immediatum vel immediatum non sunt sine ordine. ordo autem non videtur posse intelligi sine distinctione scilicet quod habet non querit qual est distinctio essentialium a notionalibus vel utroque ab essentialibus: ista distinctio immediationis non tractat ad primum: sed quicumque sit distinctio essentialium a notionalibus vel utroque ab essentialibus: secundum ista dicitur quod istum sit immediatum ipsi essentialiter puta essentialiter aut notionaliter. Itaque recolligendo de isto primo articulo: essentialiter est illud ad quod fit eorum operatio quorum querit ordo. essentialiter autem et notionaliter sunt illa quorum querit ordo in operatione ad essentialiter. de immediatione autem istorum ad illud primum est questio: et principaliter requiritur propter solam duplex distinctio posita in hoc articulo una de essentialiter. alia de immediatione. prima de essentialiter talis est: alicui essentialiter ratio siue actualitas totalis est in se ad intra. alicui autem ad extra. 2. de immediatione talis est quod aliquid dicitur est immediatum positivum ita quod ipse ponitur medium. aliquid privative ita scilicet quod non requiritur medium aliquid inter ipsum et primum sicut in aliud extremum et primum.

De secundo articulo

lo dico tres conclusiones: quarum due sunt breves 3. principalis: prima est ista: nullum notionaliter est immediatus ipsi essentialiter divinitus ne aliquid essentialiter et hoc loquendo de immediatione primo modo. hoc probat sic: quod est immediatum primo non excedit a 3. cum sit per se medium in ipso primo et 3. scilicet essentialiter excedit quicumque notionaliter quod essentialiter est commune tribus. notionaliter vero non est. 2. conclusio est talis. omni essentialiter includere respectum ad extra: immediatus est

eēntie aliqđ notionale: 7 hoc loquēdo
 de ime. 2° mō h^o pbat: qz tale eēntiale
 non puenit ipi deo nisi p oparōem itel-
 lectus opantis ad extra: notōnale autē
 puenit eēntie ex nā rei absqz oi pparōe
 intellect^o ad extra: q̄ min^o requiritur medi-
 um int^o eēntiā 7 notōnale q̄ int^o eēntiāz
 7 tale eēntiale vbi nōcario mediat actus
 intellect^o. 3° conclusio ē: oi notionali ē ali-
 qđ eēntiale ime^o eēntie vtroqz mō ime-
 diatōis: h^o pbat dupl^r. pmo sic: q̄lis or-
 do psonē realis eēt int^o aliqua si eēt di-
 sticta reali tal^r psonē ordo ē int^o illa cor-
 rēndens illi distictōni quā hnt: vtpote
 rōnis: si distinguātur rōe: 7 hoc siue rō-
 ne sūpta ex pte rei siue materie causata
 p actū intellect^o: nūc aut^r si eēt distictō
 real^r int^o ista eēntia memoria pfecta 7 di-
 cē pfectū. memoria eēt p^o in ordine rea-
 li imediatō: ipi eēntie q̄ dīcē: q̄ 7 mō
 q̄cūqz sit distictio int^o illa eo mō est im-
 mediatō corrēndēs. maior pbat a poste-
 riori sic: vbi ē distictio rōis siue vno^o
 siue alio accipiēdo rationem: ibi con-
 cludimus ordinem sic distictōrum h^o
 q̄ illa sic disticta haberent talem or-
 dinem realem vbi essent disticta rea-
 liter. Nec ista maior inuenit hē instā-
 tiam: nisi forte in aliqđ qđ non ē ad ppo-
 sitū. Et illud sufficēter excluditur per
 exceptōem istā si addat in maiori sic: q̄
 lis ē ordo real^r tal^r 7 rōnis: nisi forte i di-
 stictōe reali illud qđ ē posteri^o aliqđ in
 distictōe minori hēt veri^o eē illo: 7 illo
 qđ sibi corrēdet. 2° pbat a pōri illa
 maior. p^o ordinē intelligo qđ est ex p^o rō-
 nibus extremoz: 7 h^o accipiēdo p^o rō-
 nem eēntiale siue qđditatiuam non def-
 minā^o illud cui^o ē rō ad eē in re vel i in-
 tellectu. siqđē illud qđ indrnter pōt hē
 rōem qđditatiuā itelligibūle nō deimi-
 nādo nihil aliud eē. Ex h^o p^o maior: nā
 vbi manet p se rō sūlis ordinis ibi ma-
 ner sūlis ordo: s; in istis distictis i tali vl-
 i tali eē manet p^o eadē rō sūlis ordinis
 qz rō qđditatiua a: 7 rō qđditatiua b:

q̄ rē. nō ei eē in intellectu dat ipi a rōe
 qđditatiuā. minor p^o qz si illa ibi posi-
 ta eēt reali disticta eēt tal^r ordo real^r:
 qđ qz eēt eēntia nā intellectuālis pfecta
 iō hēt intellectu pfectū: 7 vltērius hēt
 vel habē posset obiectū actu itelligibū-
 le pportōnabilit^r sibi pns. 7 vltra: iō eēt
 vel eē posset memoria pfecta: nā hec est
 rō memoriē pfecte: itellect^o hōis obiectū
 itelligibile pportōnatū actu sibi pns:
 7 ex h^o vltēri^o ipa eēt vel eē posset sup-
 posito hnt eā pfecte p^o expmēdit: q̄ ex
 pmeret vel expmē posset noticiā decla-
 ratiuam corrēndentē illi memoriē: nūc
 aut^r p^o notōnale saltē qđ includit p^o re-
 spectū positiuū ad aliquā psonā ē dīcē:
 q̄ p^o notōnale h; eēntiale aliqđ ime-
 diatū eēntie vtroqz mō: 7 p^o pns qđcū-
 qz aliud notōnale. sic argutū est de me-
 moria 7 dīcē: silr posset argui de volū-
 tate 7 obiecto sibi pntē 7 actu spirandi
 2° ad idē sic eēntie mediatōz ē potentia
 q̄ actio real^r pductiua fin illā potētā
 oē autē notōnale ē actio pductiua fin
 aliquā potētāz in nā diuina vel suppo-
 nēs illā: qz ē pductio alicui^o suppositi:
 vel supōnēs pductōem. ois aut^r tal^r actō
 ē alicui^o potētē q̄ h; rōem eēntial^r: vel
 qz ē ipi^o itellect^o vel qz ē ipi^o volūtatis: q̄
 rē. Sic igit^r quātū ad istuz articulū p^o
 q̄ eēntiali ad extra notōnale ē imediat^o
 2°: nullo aut^r eēntiali ē aliqđ notōnale
 imediat^o vtroqz mō. q̄libet aut^r notio-
 nali ē aliqđ eēntiale ad intra imediat^o
 vtroqz mō: qz saltē itellect^o ē imediat^o
 q̄ dīcē qđ est p^o notionale: 7 ita pns q̄-
 cūqz notional^r: volūtas ē imediatōz
 ē ipso spirare: 7 p^o pns q̄cūqz pntēte ad
 pcellionem. s. f.

De tertio articulo

instat q̄ istas duas rōes positas i 2° ar-
 p^o p^o dīcē q̄ p^o sic vbi nō manet eadē
 rō ordinis nō o; ponē eūdē ordinē vel
 p^o sūlem: s; i diuinis vbi istoz eēntia me-

moria. dicitur e sola distinctio rōis n̄ manz
 eadē rō ordinis q̄ e vbi ista s̄ distincta re
 aliē q̄ rē. p̄batio mī. i creatura rōali iō
 memoria p̄cedit dicitur qz ip̄a ē p̄m̄ dicitur
 di. nō sic at̄ i deo loquēdo de memoria
 vt memoria siue vt distincta ab eētia: i
 mo rō p̄ncipiādi emanatōez p̄sonalē ē
 eētia diuina sola s̄ rōe eētie vt ei cō
 iūgt̄ respect̄ real: qd̄ p̄bat̄ dupl̄r: p̄ sic
 v̄bū ē exp̄siuū oim̄ illoz q̄ i eētia di
 uina q̄si iuolue p̄tinent: q̄ i v̄bo diuio i
 telligit de qd̄cūqz distincte itelligit: q̄ nō
 p̄t aliq̄lis distinctio actual̄ accipi i itelle
 ctu diuio int̄ eētia r̄ memoria p̄cedēs
 q̄dā p̄ductōez v̄bi p̄m̄ p̄bat̄ p̄ aug. 6. d̄
 tri. c. vi. v̄bi dicitur qz v̄bū ē ars p̄is plena
 oim̄ rōnū v̄uētū. Itē distinctio s̄m̄ rōez
 n̄ p̄t eē nisi s̄m̄ aliq̄nē actū itelligēdi: in
 deo aut̄ p̄m̄ act̄ itelligēdi ē p̄m̄ emana
 tōis v̄bi sup̄posita p̄p̄tate p̄sonali: cur
 v̄bū p̄ducit̄ nāl̄t̄ r̄ actu nāl̄t̄ ip̄i itellēs
 q̄ nullo actu. q̄ p̄cedere p̄ductōz v̄bi p̄t
 h̄i distinctio ad extra v̄l ad it̄ra. r̄ si q̄ra
 tur ab eis q̄nō q̄ distinguūt̄ i deo itellēs
 r̄ volūtas si n̄ sup̄ponit̄ i deo distinctio
 p̄ductōib̄ p̄sonari: dicitur qz possit̄ istis
 p̄ductōib̄ dicitōe r̄ spiratōe: r̄ h̄ p̄ solā
 eētia vt p̄m̄ s̄ole respectu v̄triusqz p̄
 ductōis p̄t itellec̄ diuin̄ p̄pare eas ad
 aliq̄ silia i creaturis v̄niuers̄ ē p̄ductio
 itellec̄ i creatura: qz ip̄a ē nulla p̄sup
 posita alci silis ē p̄ductō volūtat̄: qz ip̄
 sa ē alci p̄supposita: r̄ ita ex tali p̄p̄tōe
 ne ad extra itellēs p̄cipit̄ istas p̄ductōes
 vnā. q. itellec̄ r̄ aliā. q. volūtat̄. p̄p̄i
 s̄ilitudinē istaz ad istos act̄: r̄ p̄p̄i illud
 istaz p̄ductōnū p̄m̄ p̄ductū p̄cepit̄ i
 itellec̄ s̄ rōe istoz duoz p̄ncipioz. s̄
 itellec̄ r̄ volūtat̄ p̄ h̄ ipedit̄ r̄ rō: q̄a
 memoria vt memoria v̄l itellēs n̄ hēt
 rōem p̄ncipij respectu dicitur s̄ ip̄a eētia
 r̄ h̄i p̄cedit qz eēt̄ r̄ eētia p̄or ē norio
 nali. s̄ nō h̄i p̄ h̄ q̄ aliq̄d eētiale aliq̄
 distinctū ab eētia ē imediāt̄ q̄ aliq̄d
 notōnale. Cōtra. ista rō possit̄ m̄l̄ipl̄
 cū ip̄obari: qz duaz p̄ductōnū alteri?

rōis nō v̄ posse poni idē p̄m̄ s̄ole. p̄du
 ctuū: r̄ sp̄alit̄ talis p̄ductionū quaz
 vna nō pot̄ poni nisi it̄ altera ponat̄.
 Nō v̄ etiā rō q̄re p̄ductōes sint alicui?
 deiminate p̄silitat̄ respectu q̄z vnū
 est p̄ncipiū formale eiusdē rōis r̄ h̄ i p̄
 ductōnibus necessariis: t̄n̄ ista vsqz ad
 p̄ximā. q. differatur: r̄ h̄ n̄ ratio p̄ma
 confirmatur. Cū enim accipitur cōtra
 maiorē p̄me rōnib̄ qz nō manēt eadē
 ratione ordinis nō manebit̄ idēz ordo:
 p̄cedit de illa q̄ est p̄ma r̄ p̄sone causa:
 r̄ rō ordinis: sicut v̄l tenet de p̄mo p̄
 ordine quozū cūqz: r̄ iuxta h̄ arguēdo
 assumo h̄ac maiorē v̄bi manet p̄ma p̄
 rō ordinis eadē ibidē manet idem p̄ or
 do: s̄ p̄ma p̄ rō istoz ordinis. s̄ memo
 rie r̄ ip̄i dicitur ē ex p̄ rationibus istoz
 s̄ q̄ memoria ē memoria r̄ dicitur est dicitur
 In q̄cūqz q̄ eē reali siue diminuto ista
 p̄cipiūt̄ statim habet ex rōnib̄ istoz qz
 memoria ē immediatior ip̄i eētie q̄ di
 cere: q̄ manētib̄ p̄ rōnib̄ istoz duoz
 extremoz occurrentium intellectui si
 ue habentium esse reale siue rōis qd̄
 cūqz semper manet eadem vel similis
 p̄ rō ordinis. Et v̄lteri? cum dicitur in
 minor: qz in diuinis non manet ista ra
 tio memorie ē dicitur q̄ in creaturis qz nō
 est ibi rō p̄ncipij ad p̄ncipiātum. esto qz
 illa est rō ordinis. s̄ rō p̄ncipij forma
 lis agendi r̄ actōnis adhuc habebit̄ p̄
 positum: qz s̄m̄ aug. 15. de tri. c. 15. Sic
 q̄ h̄ v̄bū n̄m̄ de n̄ra scia nascit̄: quēad
 modū illd̄ de v̄bū de scia p̄is natū est
 r̄ v̄biqz vult qz de ratione v̄bi est nasci
 de scia que scia ē in memoria: r̄ sic v̄bi
 qz dicitur verbum nasci de memoria: s̄
 lius aut̄ cuius produci est dicitur s̄m̄ ip̄m̄
 verbum ē. 63. q. q. 63. v̄bi vult qz optie
 positū est illud: in principio erat v̄bum
 quantum ad trāslationem nōis 2^a p̄. ē
 q̄ memoria p̄m̄ p̄ductū 2^a p̄ r̄ ita ma
 net ista rō ordinis int̄ memoria r̄ dicitur.
 Cōfirmo h̄: qz si nō procedat 2^a p̄ per
 meōriā vt meōriā: s̄ p̄ meōriā vt eēt̄

nō magis q̄ producit̄ precise per actum
 memorię q̄ per actū voluntatis. qz eēn̄
 vt eēntia nō maḡ ē h̄ q̄ illud. q̄ pduc̄
 ē in sua realitate nō est magis dicitio q̄
 spira. nec ipsa magis ex realitate sue p
 ductionis fili⁹ siue verbū q̄ spūss. qd̄ est
 patens intentionē aug. Ad arḡ pro
 bā q̄ eēntia sub rōe eēntie vt tñ conū
 git ei respect̄ realis est p̄n̄ formale p̄ri
 mū pducēdi si⁹. Ad h̄m̄ cuz dicit̄ deus
 qd̄cūqz intellectu distincte intelligit̄ vbo
 iā pducto intelligit̄. verū est q̄ verbū ē
 etialiter pductū. sed nō querit̄ h̄ de or
 dine duracionis s; origis. sic at̄ intelligē
 do q̄ p̄ nō intelligat̄ quecūqz distincta i
 se vt est p̄oz origie vbo: s̄m̄ est: 7 rōz 7
 3 aug. i. s. de tri. c. 7. vbi vult q̄ quelz p
 sona sibi memit̄. sibi intelligit̄. sibi d̄l̄
 git. 7 sic infert̄ q̄ si filio intelligit̄ p̄. p̄
 nō eēt sapiēs de seipso sed de si⁹. Ex h̄
 format̄ p̄ rō sic q̄cūqz pfectionē p̄ h̄e
 p̄t h̄z ea vt est origie p̄oz filio. qz h̄z ea
 a se. nullā. n. pfectionē p̄t h̄e nisi a se. q̄
 nec a si⁹. q̄ si p̄ poss; noscē distincte actu
 oē intelligibile nouit̄ vt est p̄oz si⁹ origie
 nō nouit̄ q̄ aliq̄ intelligibilia distincte p̄ci
 se in si⁹. hoc ē p̄z p̄ aug. i. s. de tri. c. 14.
 nouit̄ deus p̄ oia in se nouit̄ 7 in si⁹ in
 seipso tanq̄ seipsum. Ex hoc format̄ 2°
 rō. p̄ vt est p̄oz origie si⁹ nouit̄ seipsuz
 nō tñ per memoriā siue actu p̄ sed p
 intelligētiā siue actu 2°: qd̄ probatur qz
 cōsiliis est ordo originis p̄is ad filiū in
 habēdo intelligētiā perfectā qualis est
 in h̄ndo memoriā perfectā. qz vlr̄ eius
 dē p̄ ē h̄e intelligētiā perfectā cut̄ est
 habē memoriā perfectā: sicut q̄ p̄ non
 precise in filio nouit̄ seipz. q. per memo
 riā. sed per seipsuz vt est p̄oz filio. ita 7
 de notitia actuali per intelligētiā: 7 tē
 vltra. sicut q̄ actuali notitia siue intelle
 ctione per intelligētiā nouit̄ p̄ seipsuz
 prius origine q̄ in filio: ita actuali intel
 lectione per intelligētiā ingentā nouit̄
 oia distincta in se prius q̄ in filio. Ad
 probationē cū oī q̄ verbū est exp̄ss̄m̄

oium que in eēntia diuina. q. inuolute
 cōtinent: cōcedo. sed nō precise verbum
 nec ipsa precise relucet in verbo. sed eā
 distincte relucet in intelligentia p̄is vt
 p̄is est. Quā autē probat̄ i^o precise eē
 relucen^o in vbo per illud. 6. de tri. de ar
 te. ad hoc r̄ndet aug. 7. de tri. c. 4. Ita
 est verbū ars p̄is quō sapia p̄is. 7 q̄l̄
 ter hoc est ita inquit: oī filius sapia p̄
 tris quō lumē patris est. s. vt quēadmo
 dū lumē d̄ lumie 7 vtrūqz idē lumē. sic
 intelligitur sapia de sapiētia 7 vtrāqz
 vna sapiētie: hoc ille. Si queratur qua
 re verbū oī magis ars p̄is q̄ ipsemet
 pater. R̄ndeo 2° persone ex vi sue p̄du
 ctionis cōperit̄ q̄ est notitia declaratiua
 qz est producta per actū memorię exp̄
 mentis talē notitiā. 7 iō appropriatē oī
 cūnt de ea que pertinet̄ ad perfectionē
 cognitionis actualis. magis tamē pro
 prie oī sapiētia sicut loquitur apl̄s q̄
 ars sicut loquitur aug. qz ex productōe
 sua maḡ est notitia declaratiua eterno
 rū q̄ factibiliū. 1° ratio innititur isti p
 positioni. primus actus intelligēdi in
 diuinis est principii propriū producen
 di verbū. Ista est falsa propter duo. p^o
 qz nullus actus intelligēdi est proprie
 prin^o producēdi verbū. 2° qz nō est p̄
 mus actus intelligēdi. sicut ipse inten
 dit loqui de illo. probō qz actus intelli
 gēdi cōiter accipitur pro ipsa operatō
 ne que est intellectio. si ergo primus ac
 tus intelligēdi est principiū emanationis
 vt ipse accipit hoc intelligitur altero isto
 rū duozū modozū. aut ita vīz q̄ est p̄
 cipii formale quo verbū pducitur si
 cut calor in calefaciente respectu calefa
 ctionis est p̄cipii. aut ita q̄ est p̄inci
 piū emanationis sicut actus producti
 us sicut calefactio dicitur principium
 productiū caloris pducti. neutro autē
 mō pōt intelligi. qz omne intelligere est
 ipsius intelligentie. scōm Aug. i. 4. de
 tri. c. 7. Intelligentiā dico q̄ intelligim^o
 cogitantes. producere autē verbuz siue

hinc prim^m formale producendi non cōpe-
tit nisi rōe memorie. 2^m p3 ex dictis. q2 p
ductionē verbū precedit origine intel-
lectio distincta que cōuenit patri fm intel-
ligentiā propriā ingenitā. non ḡ pducit
verbū p^m actu intelligendi loquēdo d^m p^m
origine sicut ipse accipit. cū probat per
hoc q^m verbū naturalit^r producit. pntia
nō valet. q2 quozicūq3 intellectus est
p^m. est p^m oiu3 illoz per modū natu-
re vel pot^r breuiter dici ad istā scōam p
bationē q^m l3 verbū producat in diuinis
per p^m actu intellectus. loquēdo de p^m
actu pductiuo qui tñ nō d^m ppe actus in-
telligendi. l3 sit actus intellect^r. nō tam
p^m actu operatiuo: qui ppe d^m actus intel-
ligendi. sed prior est origine actus intel-
ligendi. vt est intelligētie pame. 7 isto vt
sic prior intelligit p^m eēntiā p^m d^m d^m
cte. nō tñ in verbo producto. Ista disti-
ctio de actu productiuo 7 opatiuo pa-
tebit post. q. 13. Act^r. n. operatiuus nō
h3 terminū pductū sed est vltimus imi-
nus: vt p3 ex p^m 7. lo. et^m. Actus at^r pro-
ductiuus semp est alicui^r terminū per se
qui per ipm accipit eē. Rñ^m ad scōam ra-
tionē posita ab ipso exclusa est per h^m qd
probatū est. eēntiā vt eēntiā nō eē ime-
diatū p^m formale pductionis excludē-
do memoriā vt memoriā a rōe talis p^m
cipij. Ad arg^m pncipale supponit q^m p^m
diuina pstituit per aliqd notionale 7 p
nūc supponat. Ad maiorē ḡ rñ^m per di-
stinctionē. q^m aliqñ suppo^m constituitur
per aliqd eiusdē generis cū ipsa natu-
ra. 7 tunc videt posse cōcedi: maior. q2
nō solū natura immediatius se habet ad
suppositū. s3 etiā ad illud formale q^m cō-
stituitur suppositū. 7 hoc aliqua imedi-
atione. Si autē suppositū cōstituatur
per aliqd alterius generis. qd est 3 re-
motius a natura q^m genus illius qd est
proprietates nature. tunc maior eēt falsa.
Si eni fontes pstitueretur per relonem
cū re^m plus distet a genere vstantie q^m q^m
litas vel quantitas. falsus esset qd cōsti-

tutū sortis est 3 immediatius humanitati
q^m qualitas vel quantitas. Nunc at^r sup-
posita ista opinione q^m relo constituit p
sonā siue suppositū diuinū oportz dice
q^m suppositū ibi nō cōstituit per aliqd
eiusdē generis cū natura. eo modo quo
ponit ibi genus. sed illud qd est ad alte-
rū: 7 natura est ad se. Illud autē cōstitu-
tiū aliquo mō magis distat a natura
q^m proprietates nature. q2 si ibi proprie-
tates genera sapiētia pertinet ad genus
qualitatis 7 paternitas ad genus relonis
ḡ ibi suo mō p^mrietates potest eē imedia-
tior ipsi nature i^m qd est cōstitutū suppo-
siti. Si querat quare nō pot^r hoc suppo-
siti cōstitut per aliqd qd est eiusdē ge-
neris cū natura. hec questio est d^m eo qd
qd supponit. nec per psequēs est ad pro-
positū. sed ad cōstitutionē personarū.
tamē cōcedo ad p^mens suppositū. 7 tūc
pot^r dici q^m vbi est aliqd de se hoc. 7 tñ
nō incōicabile nō potest intelligi aliqua
determinationē vltior nisi ad incōicabile.
eēntia autē diuina est de se hoc. 7 tamē
cōicabilis. si ḡ dēt intelligi aliqua deter-
minatio ad suppositū cū suppositū sit
incōicabile. o3 q^m in hoc sit per aliqd
qd est p^m incōicabile tale non pot^r eē qd
est ad se. q2 quicquid est ibi ad se 3 istō
suppositū est perfectio simplr. 7 sic cōi-
cabile. 7 ita o3 pstitutiū suppositi differ-
re a natura genere nō qualitercūq3 sed
ea dōia que est inter re ad se 7 re ad alte-
rū. p^matio autē ma. pncipalis nō pce-
dit nisi de cōstitutiuo suppositi pertine-
te ad idē genus cū mā. ¶ Aliso de ordie
eēntialitū 7 notionalitū in diuinis patz ex
hoc ordo pcedēdi in qōnib^m de deo. q2
si aliq^m fuisset mota de eēntia vel eēntia
li ad intra i^m eēt tractanda añ qōnes de
notōalib^m. nulla at^r est mota de eēntialit^r
nisi qd ipoztat respz ad extra. 7 qd cū
q3 notōale suo^m est p^m q^m talī eēnti
ali. iō p^m tractāde se qōnes mote de notōa-
lito. notōalia at^r vel si relones vel p^mdu-
ctiones. siue i^m si idē siue nō. n. curō. Est

§ p° qd tal de notionalib' siue pductōib'

Meritur utroz

in deo pnt ee plures pductōes eiusdē rōis ar° q sic. pductio suppositi in eē nature sbalis ē gnatio: s3 in diuis ē duplex. pductio p modū nature g° duplex gnatio 7 p pns duplex. pductio e° dē rōis. minor p3. qz ois pductō suppositi nā diuis ē in eē nē sbal. pba° mā. nā p h° distinguit gnatio ab alijs muta tōib' p phm. 5. phy. qz ipa ē ad sbaz siue ad eē sbale g° rē. Cōtra. si possūt eē plures pductōes eiusdē rōis: vel g° plures gnatioes: vel plures spiratioes: 7 per pns plures filij vel ples spūssancti. pns falsū g° rē. Hic pcordat oēs theologi i pēloe negatiua s3 o3 vidē an ista sola si de teneat. an p rōem. Ad ipam autē diuersi diuersas afferūt rōes. pmo g° tāgē tur rōes aliquoz q ad pclusionē istam ponūtur. 2° dicit qd magis circa h° vī eē tenendū. 3° qdā dubia occurrētia excludent de pmo apponūtur ad h° qtuor rōes. p° ē ista: ois forma eiusdē spēi siue qd magis pprie dē in diuinis eiusdē rōis nō multiplicat nisi fm māz. mā autē i diuinis eē nō pōt. vñ in diuinis nō est nisi vnica filiatio sbistēs sicut albedo sbistēs nō pōt eē nisi vna. 2° rō. de oia intelligit 7 vult vno actu simplici: g° nō pōt eē ibi nisi vna p° pcedēs p modū vbi: 7 vna p modū amoris. 3° rō: qz psonē pcedūt nālī. nā autē dēminat ad vnū g° rē. 4° rō. ex h° ē pfect' fili': qz tō filiatio diuina in eo pntet: nō g° pōt ibi eē aliq' alia. Pna rō videt eē trāscēdēs 7 assumē dū' siue falsū fm multos. Ila enī ppositio mā. s. q forma eiusdē rōis non multiplicat nisi fm māz q fm eos eā hiet locuz de angelo sic de deo. aut intelligit sic: q forma qēuqz imālis sit de se hec siue ex rōe sue qd dicitur: sic de dicitur ē h' ita q nihil aliud intelligēdo nisi dicitur ē dicitō fōrlis deū nō eē h'ic. Aut intelligit sic: q quis fō: imālis

aliq' non sic hec fōllī sua qd ditate tñ ip sa in re multiplicari nō pōt qz vnica fōz talis singularis signata h3 in se totā entitatē illius forme 7 intēsiue 7 extēsiue. Si itelligit pmo mō seqtur q rō forme specificē in angel' includit repugnātiām imo dicitōem ad purificari realiter: 7 ita sicut nō stat cū pceptu hōis qd cōcipiatur irrōnalis: vel cū cōceptu dei: qd pceptu tanq' indifferēs ad plures deos ita nō stat cū pceptu talis speciei qd cōcipiatur plurificabil': 7 p pns quicunqz posuerūt speciē angeli causa posse plurificari. habuerūt in intellectu suo pceptus formalit' repugnātes: qz pce' talis spēi 7 plurificabil': 7 p pns quicunqz cōceperūt ibi eē rōnem vliis simplici. s. dicibi lis de plurib': imo pceptō naturā i tali vniuersalitate: icludit in illo intellectu repugnātia formalis in obiectū intellectu 7 modū pceptiēdi. Istud pns non vī pbabile cū multi theologi 7 catholici sic pceptēs nām angelicā 7 speciem sic alū sine omni repugnātia pceptuū con cesserūt ibi plurificatōem 7 vltatē pē dicitā. Sācti autē vident ad hāc ptem de clinari sicut d. m. in eleinēta. ca. 12. di cēs: q vniciū est cōicabile 7 incōicabile. ipsius autē q vni' spēi cōicatio: 7 ipa be ata nā in trib' pstitit hypostasib'. 7 seq' tur post hoc: fm vnūquēqz ordinē an gelozum 7 virtutū drātes hypostasēs cōdidit: non solū hoc: s3 etiā fm vnum quāqz spēm: vt vtiqz cōicantes adin uicem naturam gaudeant adinvicem: 7 naturali beatitudine contēplati. adin uicem secure 7 amicabilem disponant. hec dam. Et articuli dānati tres videntur istū articulū pma facie reprobare. vnus est a domino stephano dēnatus: q dicit sic: q quia intelligentie nōbūz naturā deus nō possit eiusdē spēi sacere plu res. error 2° q deus nō pōt multiplicare indiuidua sb vna specie siue marerā error tertius: q forme non recipiunt di uisionem nisi fm māz. error non intel

ligatur de formis eductis de psona mē:
g de formis nō eductis si def scōs intel-
lectus ppositōis tūc sequitur q natura
specificā michael de se nō est hec: g non
repugnat sibi dīctōrie non eē hanc vel
nō esse in hoc: p illam g potētiam q pot
i quodlibet quod non includit dīctio-
nem pōr natura illi fieri 7 non in hoc:
dicetur forte q non posset stare illo: h°
non excludit ppositum: 7 nō est falsum
p mū p3: quia destruat iste 7 tūc fiat nā
in alio. non g oīno ē necesse michaelem
eē hunc vnicū. 2^m p3. quia q simul sunt
in potētia actiua agētis nec in se repu-
gnant: illa pnt simul eē in effectu: h mōi
sūt iste michael 7 ille michael si nā non
est de se hec. Esto etiā q scōs intellect^o
eēt verus. saltē ad ppositū habemus q
ista ppositio forma eiusdē rōis non po-
test plurificari nisi p materiāz non con-
cludit oīmodā impossibilitatez plurifi-
catōis filiatiōis in diuinis: cū ramē illa
plurificatio sit impossibilis simpliciter
includens cōtradictōem. Ista ergo ppo-
sicio non concludit ppositum. s. cōclu-
sionem quam tenemus sicut ipa est ve-
ra nisi accepta fm pimum intellectum:
qui rōnabiliter vī multis esse falsus: vt
dictum ē. Nō enim est doctrīna conue-
niens conclusionem certissimam 7 sū-
me necessariam tenē ppter rōnes nimis
generales q videntur multis hie ples i-
stantias. **P**reterea instatur de aia itel-
lectiua q prius nā est terminus creatōis
q infundat. p mus aut terminus creati-
onis vt talis formaliter est hic: g aia na-
turalit^r p us est hec: q vnitur mē: 7 pari-
rōne de ista anima p us nā est hec q vnit-
tur materiē: vñ ista aia est hec sua pro-
pria singularitate: 7 inde est non illa: 7
p pns prima dīstinctione singularitatis
distinguitur a singularitate dīsticta ab
illa: g dīstincte sunt iste anime p us nā q
vnitur mē: non g p sone 7 pmo dīstin-
guitur sua mā: pma ppositio probat:
quia illud qō sine cōtradictōne potest

esse sine alio: 7 non ecōuerso est pri^o nā-
liter illo: hoc accipitur. 5°. metaphy. c.
de priorī. **A**liq inquit fm naturam 7
sbam sunt pōra: quocūqz contingit esse
sine alijs: 7 illa nō sine illis: 7 in fine ca-
pli ad istum modū reducit oēs modos
prioris. 7 in. 7. metaphy. eē inq^t sbe est
p mū oīm: 7 hoc pbat. altoz eni nul-
lum ē sepabile a sba. aia aut non soluz
fm sbam 7 eētiam s3 fm exātiaz 7 vt
termin^o creatōis diuie pōt eē sine mā^o
g potest eē sine h° q vnatur mē. nullo^o
aut potest esse in materia nec per creati-
onem nec aliq mō qualitercūqz. nisi ip-
sa sit hec pzia singularitate. sequit^r er-
go ista ppo pma q fuit h. pbanda. si di-
catur q non ē hec sic p materiam. s. per
vniōnem actualem: vel per eē actuale i
ipa: sed per aptitudinem essendi in ipsa
mā: 7 ipsa non est prior illa aptitudine
Istud non euadit argumētū: qz nā ipsa
absoluta ē prior nā ipa aptitudine: qz
hec anima habet aptitudinez hanc ad
hoc corpus: 7 illi anime repugnat apti-
tudo h mōi ad corpus hoc 7 puenit sibi
alia aptitudo ad aliud corpus. **T**ūc ar-
guo sic: qō puenit 7 repugnat aliq eius-
dem speciei non puenit huic persone s3
illud quod est cōmune istis: vel saltem
preexigit dīstinctionem in istis necessa-
rio. s. huius ab illo. hec aptitudo cōue-
nit huic 7 repugnat illi: ergo necessario
preexigit dīstinctionem huius ab illo: g
prima dīstinctio non est per aptitudinē
nec prima singularitas huius 7 illius:
Confirmatur ratio aptitudinis for-
maliter loquendo non est ad se: nec est
ratio entis in actu. p mū probatur: qz
si intelligeretur ad se: ergo posset intellē-
gi 7 non ad aliud vt ad terminum. 2^m
etiā ex h° p3: qz aptitudo possz eē ad
imū nō exire. qō at nēario exigit alē
qd nō exire: ipm ē nō exire i actu. nūc autē
hec aia ē singulare absolutū: 7 singula-
ritate absoluta: 7 singularitate in actu:
7 singularitate actuali: g aptitudo nō est

rō formalis sue regularitatis. Ex ista i-
stantia de aia hic hī q̄ nō est oīo neciuz
hoc est cuius oppo^m includit cōtradicti-
onē q̄ forma eiusd̄ rōnis nō pōt plurifi-
cari sine materia realiter. 7 licz habeat
aptitudinē ad materiā tamē prius natu-
ra habet plurificationē. q̄ p̄ma rō pluri-
ficationis nō est materialitas generalr.
7 q̄ imaterialitas nō sit pri^a rō forme
eiusd̄ rōis essendi hanc nec mālitās p^a
ratō plurificationis i forma. probatur
qz quo aliquid est in actu extra cām 7 i
tellectū. eo est hoc p^a. qz sic esse nō com-
petit nisi huic. imo vltas siue nō hoc n̄
pōt alicui cōpetere nisi in intellectu. nūc
autē quecūqz entitas precipue absoluta
scipsa p^a est in suo esse qz scipsa p^a recedit
a nō eē ad eē. qz lz multa cōcurrant ad
suū eē sicut materia ad eē forme 7 for^a
ad eē materie. tamē nullū cōcurrēs est
sibi pri^a rō essendi in suo eē. q̄ scipsa pri^a
est hec. 7 per p̄ns filiatiōnē diuinā esse
hanc. accipiet p^a ex rōe filiatiōis talis
nō ex imaterialitate que tm̄ aliqd̄ pōit
vel excludit aliquid ānexum p̄pe singu-
laritati. Cōfirmat hoc per auctoritates
qz mā nō est per^a cā forme lz sit mā for^a.
fm̄ Auic. 7 nullo modo videt aliquid
eē hoc per illud qd̄ nō est per se eius cā
7 hec est intentio p̄bi. i. 2. meta. c. 3. vbi
vult qz tā cā materialis q̄ formalis 7 ef-
ficiens hnt vnitate 7 distinctionē specifi-
cā 7 numeralē p̄portionatā ipsis p̄inci-
piatis. hozz inquit qui si in eadē nā di-
uerfa nō sp̄. supple si p̄n^a. 7 subdit. sed
qz singularitū aliud tua mā 7 motus 7
mouēs 7 sp̄s numero. rōe aut vli eadē
hec ille. vtrūqz. n. per se p̄im^m cōpositi
oz hīe indrīaz cōsilem indrīe cōpositi.
7 determinatiō; simillē determinationi
cōpositi. qz neqz indrīns cōstat ex deter-
minatis. neqz determinatū ex indrīnti-
bus indrīa vltatis. q̄ frustra querit rō
singularitatis. 7 hoc pri^a ratio singula-
ritatis deiminate per aliquid extrinse-
cū. tanq̄ per p̄im^m formale quocunqz

extrinsecū sit cā aliqualis cōcomitans.
qz semp oz qz pri^a rō formalis singulari-
tatis signate sit per aliquid p^a intrinse-
cū singulari. De 2^a rōne p̄ntia est epti^a
7 videt isti propositioni iniri. vbi n̄ po-
test eē nisi vnicus actus intelligendi ibi
nō pōt eē nisi vniciū verbū siue vnicū
dicere. hec propositio gratia materie
veritatē hz in intellectu creato. nō qz i^a
actu intelligendi productur verbū sic
alias dicit. imo actu dicēdi qui non est
aliquis actus intelligendi. sed qz oē in-
telligere in nobis expressuz est per actū
dicēdi 7 per oē dicit exprimit aliquid
intelligere. 7 per aliud dicit aliud intelli-
gere. iō si vniciū est intelligē vniciū est di-
cere. sed ista p̄opō oīo nō hz rōz verita-
tis in deo. qz nō oē intelligē diuinū est
per aliqd̄ dicit. imo intelligē paternum
respectu cuiuscūqz obiecti nō est per ali-
qd̄ dicit. 7 iō posset pater quātuz ad h^a
hīe intelligē vniciū respectu oīum obie-
ctorz. lz habēt singula dicit respectu sin-
guloz obiectoz. si singula obiecta ha-
berēt p̄pa verba. Vel bī hec propositio
nō videt necia grā forme. qz lz in vno n̄
sit nisi vna for^a absoluta eiusd̄ rōis. ipz
tm̄ potest habē plures p̄ductiones acti-
uas pluriū terminoz. Ex^m: licz sol vna
luce sit luminosus. tamē potest habere
plures actus illuminādi. Intelligē autē
ē perfec^a intelligētis: 7 forte forma ab-
soluta. saltē est perfectio inextris operā-
ti. nō autē productio alicuius termini.
dicit autē dī actio productiua termini.
nō q̄ grā forme sequit si intelligere non
plurificat. q̄ nec dicit. Sed dices qz dicit
nō est actus transiens sicut illuminare.
imo termin^o eius ēt manet in. eod̄ intel-
lectu. si q̄ intelligere qz imancs nō est nī
si vniciū in intellectu diuino. pari rōne
nō erit nisi vniciū dicit. Istud quidē ve-
rū est. qz est vnū dicere in intellectu diu-
no sicut vnū intelligē. sed querēti rōem
oportet probare p̄ntia. qui. n. poneret
filiū in diuinis dicere. poneret duo dicit

vnū p̄ris 7 alterū filij. qz non eodē actu dicendi filius produciūtur 7 producit. 7 tam̄ nō poneret nisi vnū intelligere: qz intelligere est ꝓmunicabile in diuinis si cut 7 quodlibet essentialē. 7 ideo per quos cūqz actus notō ales cōicaretur. semper ipsuz estz indistinctuz. 7 tamē ibi actus essent distincti. sicut modo essentia est omnino eadez: quāuis cōicaretur pluribz productionibus magis distinctis q̄ essent duo dicere. qz distinctis s̄m rōnem formalē. Ista tñ ppō intellectū hñs vnū intelligē hz vnū dicē: vā est in intellectu creato grā mē p̄ tanto q̄ intelligē est ibi terminū formalē actū dicēdi. 7 ita vez est ibi q̄ alterū actū expr̄mēdi. al̄ ē iminus formalē pp̄ limitationē ipsiū imini. Ista rō nō tenet i diuinis. qz iminiū formalē actū expr̄mēdi est illitatus 7 iō n̄ o3 q̄ disti guat s̄z distictionē actū expr̄mēdi. qz si actū p̄sonales. Tñ vī q̄ ista ppō vbi vnū intelligē ibi v̄m dicē posset h̄re aliq̄ euidētiā ꝓpan̄ ad obā. qz ille intellectū q̄ p̄t vno actu intelligēdo ꝓphendē pla. pari rōe p̄t vno actu expr̄mēdi expr̄mē notitiā declaratiuā plūz. 7 tñc tñc ex i^a p̄n̄ h̄z q̄ in diuinis n̄ est aliud 7 aliō dicē pp̄ distictionē obōz. sic nec aliud intelli gē. Sed vltra ad hñdū rōm̄ ppōm̄ opz p̄ bare q̄ n̄ est ibi aliud dicē resp̄cū eiusd̄ obī. 7 h̄ vel alterū p̄ dicē vtpote si ponat s̄m dicē suū vbi vel eiusd̄ p̄ vtpote si ponat p̄iez dicē aliud vbum. ¶ De 3ª rōe. ista ppō nā deiminat ad vnū n̄ concludit q̄ tñ posset vnica p̄ nāliti siue p̄ modū nē p̄duci. qz non lo^m nā specifica ead̄. sed nā vnica in vno singulari p̄t eē p̄n̄m̄ p̄ductū plūm nāliti. sicut d̄ igne p̄ducēte p̄les ignes nāliti. Est q̄ intellectu h̄ rōnis nā deiminat ad v̄m nō quid ad v̄m p̄ducibile. v̄m inq̄ numero siue singulare sed deiminat ad vnū deimiatū modū p̄ducēdi. qz n̄ est ibi p̄n̄m̄ inde terminatū resp̄cū oppositoz sicut voluntas. Si dicat q̄ iō nā p̄t eē p̄n̄m̄ plūz p̄ductoz p̄ mo^m nature. qz p̄ducit de

plūb̄ materijs. 7 iō p̄exigit pla opposita de quibz p̄ducit. hic at p̄ducēs nō p̄duc de aliq̄ opposito nec ēt p̄nt p̄les eē ma^e de quibz fiant p̄ductiones. hoc n̄ obstat qz si agens nāle qd̄ hz in v̄tute sua actiua effectū suū p̄tialr̄ q̄ ad formā p̄t in pla p̄ducibilia. multo magis agens illō qd̄ in v̄tute sua actiua hz effectū totalit̄ nullā māz p̄supponē p̄t in ead̄ vel i tot p̄ducibilia qz p̄fec^o v̄tutis actiue in habēdo effectū totalit̄ nō limitat ip̄m respec tū p̄ducibilitū. nūc at p̄ te agēs nāle qd̄ hz in v̄tute sua actiua effectū suū p̄tialit̄. s̄. q̄ ad formā p̄t idē manēs pla p̄ducibilia vniū sp̄ei p̄ducē. q̄ silr̄ posset si haberet effectū suū totalit̄ in v̄tute sua actiua nulla. s̄. mā p̄supposita. Et illud p̄z manifeste. qz sicut agens vniū sp̄ei p̄t generare multa siml. ita 7 de create. nō q̄ solū p̄ h̄ est possibilitas respectu plūm̄ p̄ssibilitū ab eodē p̄ductiuo ad eadē p̄ducēda. qz p̄duci: vel p̄ducē p̄t de pluribus p̄icipijs passiuis. sed pp̄ rōem ip̄i po^o actiue. 7 pp̄ cōitatē siue p̄silitatem terminū p̄ducibil. o3 q̄ ad p̄bandū vniū cū eē terminū p̄ductionis vel ēt eē p̄ductionē vniū rōnis. p̄bare q̄ terminū p̄ductionis nō p̄t ꝓpetē plūb̄ p̄ductionibus eiusd̄ rōnis siue p̄duc^o fuerit de aliq̄ siue de nullo siue p̄n̄m̄ sit nā siue non. ¶ De 4ª rōne filiū est p̄fect^o deus 7 tñ non hz diuinitatē oimō hñdi eā. imo p̄t diuinitas hñi 7 si nō alia tñ in alio supposito. 7 alio mō hñdi eā. q̄ ex h̄ qd̄ est p̄fectius filius int̄siue sicut est p̄fect^o deus. nō sequit̄ q̄ h̄at oēm filiationē possibilē ext̄siue vel saltē nō oimō possibili. In filiatione at cū nō sit eadē cōicabili pluribz nō o3 distiguere inter alietatē filiationis 7 aliū modū hñdi. imo sicut diuinitas p̄t eē p̄fecta in aliq̄. 7 tñ alio h̄a beri in alio. ita filia^o p̄t eē p̄fecta in aliq̄ 7 tñ alia hñi in alio. Ad ꝓclonem negatiuā apponit rō talis a quibusdā. Si tota secūditas ordinata ad gnationē filij sit exhausta in vnus filij generatione

ipossibile eēt cū illo aliū generāi. qz ille
 aliū generaret sine oi fecūditate ordia
 ta ad filij generationē. sed in deo tota fe
 cūditas ordiata ad filij gnātionē exhau
 rit in vni filij generatione. qz vnico ac
 tu gnādi semp manēte pducit vn filij
 semp manēs r ex eod sp vniformiter se
 hūte. nō posset ḡ restare fecūditas ad al
 teri filij gnātionē nisi possent sil eē due
 pductiones oio eiūsdē rōnis r ex eodē
 qd est ipossibile sicut ipossibile est vnā
 r ead māz sil moueri plib motib gnāti
 onis vl alēatōis i idē fz spēs dūtib ar fz
 numerū: r hoc iuxta artē pho. qui det
 minat. 5. phi. nō eē possibile qz idē siml
 moueat plib motib fm eandē spēs mo
 tus hē. ḡ minor qz in diuis in generatōe
 filij exhaurit tota fecūditas ad gnātiōz
 filij. qz ac ille sp manēs est ex eod semp
 vniformit se hūte. Cōfirmat per ex^m. si
 vn hō hiet vnicū semē r nō eēt possibi
 le aliud q ad gnātionē hois: r de i^o scie
 sp eēt iste filij genit. ipossibile eēt alium
 filij gnāri. hic bñ formādo arguit sic:
 ac adequat pñ r sp stans nō pparit se
 cū aliū eiūsd rōis ab eod prin actiuo.
 Ac vnic gnātiōis in diuis est adeq̄tus
 suo pñ r sp stat ḡ rē. De p rōe vbi illd
 exhaurit si ppe accipiat sic accipit i cor
 poralib denotat nihil illd qd exhaurit
 remanē in i^o in q p̄fuit: vt p3 de aq i pu
 teo. isto nō pōt intelligi in pposito. qz
 fecūditas nō exhaurit sic per pductionē
 filij qui tota ipsa ead sp mauet in pic. ḡ
 o3 qz fz alterā silitudine intelligi. vt vel
 dicat exhauriri p q̄to qz manet in p̄e
 ad aliū actū pductiōis vel gnātiōis alte
 ri filij sic si nō maneret aq in fonte q̄tū
 ad aliū actū potatiōis posset aliq̄ dici
 exhausta p actū potatiōis. cōcedit ergo
 maior. qz exhausta isto tota fecūditate
 ordinata ad gnātionē filij nō possz ali
 gnāri. sed illā minozē qz in diuis sic ex
 haurit in gnātiōe vni filij tota fecūditas
 q est in diuis ad gnātionē filij: o3 pbare
 Innuat qz p̄b eī per hoc qz gnātiō ista

sp stat r est de eod pñ. q. de q. r de eodē
 pñ. q. passiuo. r iō nō p̄t eē sil ples p
 ductiōes sic nec plures mo. Contra
 istā p̄batiōz qz nō cōcludit sufficenti ppo
 siti pōt argui sic: quecūqz po^a possz hie
 aliū actū si ille act nō staret sp. i^o simplr
 ceter pōt hie aliū actū. sed po^a gnātiua i
 diuis per te solū ex h^o nō pōt hie alium
 actū. qz ille act sp stat. ḡ i^o po^a absolute
 pōt hie aliū actū. ita qz in hoc nō ē ḡ di
 ctio: sed si pōt hie aliū actū. ḡ nēcio h3.
 nihil. n. est ibi possibile. f. qz nō includit
 ḡ dictionē qui sit in actu. ḡ ibi si in actu
 ples gnātiōes. ḡ falsa. ḡ altera pmissaz
 nō maior. ḡ minor. qz vī eē accepta ex rōe
 argūti tui. p̄b maior rōe r ex. rōe
 sic. po^a nālī p̄o: est actu. q̄cqd ar nō re
 pugnat p̄ozi nālī nisi p illud qd est po
 steri nālī: simplr non repugnat sibi. qz
 ḡ dīc^o simplr nō est alicui ad p̄i per h^o
 qz illud h3 ḡ dīctiōz ad posteri nā. si ḡ ac
 tus al nō repugnat potētie nisi qz po^a
 sp ē sub isto actu. absolute nō repugnat
 potētie al^o act. r ita sine ḡ dictione sim
 pliciter pōt aliū act sibi cōpetē. Exe^m
 habemus: si sol illuminaret vniuersum
 vna illuminatione aduata sibi intēsiue
 qz. f. ita perfecte sicut posset illuminare
 r exēsiue. qz. f. illa illuminatio estz toti
 us illuminabilis pō posset eē illumia^o
 a sole. si ille actus sp staret: ita qz sol nō
 posset hie alia illuminationē: hoc nō eēt.
 qz simplr repugnat soli vt est pnc^o illu
 minatiū qz sit p̄cipiū alterius illumī
 nationis. imo solū ex hoc qd totale su
 um passiuū est p̄portionabiliter actua
 tū. absolute ḡ soli est cōpossibilis alia il
 luminatio. r per p̄o si sol nēcio causa
 ret oēm illuminationē qz posset cāre.
 sol haberet alia illuminationē in actu.
 nūq̄ est ḡ nēctas illius simplr vnice p
 ductiōis nec est nēctas istius vnitat ex
 ex hoc qz vna pductio sp stat. Cōfirmat
 ista rō. qz si po^a ex rōe sui nō nēcio det
 minat ad istū actū. sed tm ex hoc qz iste
 act sp stat elicitur a po^a. i^o po^a absolute

vt pōr actu posset extendē se ad aliū ac
tū. q̄ irrōnabile videt q̄ ille act⁹ maḡ eēt
ab ista pō q̄ iste. 7 per p̄ns cū neuī pos
set eē min⁹ necius altero. vel vterq̄ sil ē
a pō vel neuī. Cf̄ q̄ ad istā rōez qd
nec per h⁹ q̄ acrus sep̄ stat. nec per h⁹ q̄
vna pō nō pōt sil perfici diuersis actib⁹
hī rōis sufficienti pbata. sic ipsa ē vā.
imo o3 pbare q̄ sic est necitas ad vnam
pductionē vni rōis. qd si per ipossibile
illa nō sp̄ staret vel nunq̄ eēt adhuc nō
alia posset hī i diuisi eius rōis. vt quē
admodū si hic p̄ nō eēt in diuisi oio 3
dictio eēt dicē p̄m in diuisi. ita si hī p̄
hac gnātiōe nō generaret vel per ipossi
bile gnāret actu transeūte 7 n̄ stāte. nul
lā aliā gnātiōe posset hīe. qz nō posita
absoluta 7 oimoda necitate ad vnicā p
ductionē. ibi possibilitas ponit ad aliā
7 per p̄ns necitas. qz qd est ibi possi
bile est necium. Ex hoc p3 q̄ 2⁹ ratō de
adeq̄tione abbrevians istā nō cōcludit.
qz aut maior accipit adequationē intē
siuā tm̄. vel extensiuā 7 intensiuā. si in
tensiuā tm̄. ex tali adequatione nō p̄clu
dit q̄ sit vnicā pductio possibilis. imo
alia pōt eē possibilis lz nō sil stans. hī q̄
tm̄ q̄ vnicā est possibilis sil. sed vbi nō
hī de vnicā pductione possibilis nisi sic
q̄ alia nō sit sil possibilis. ibi nō hī qui
alia sic simplr possibilis. 7 per p̄ns in p
posito necia simpliciter. Si accipiatur
adequatio 2⁹ minor non probatur nisi
forte iniatatur isti q̄ vnicā pductio sp̄
stat. 7 de hoc tactū est supra.

De scdo articulo.

dico q̄ ista 3⁹ in diuisi nō p̄ns eē plures
pductiones eius rōis. nō sola fide tene
tur. sed et rōe necia oñdit. Et p̄t forma
ri rō p̄ odeducēdo ad ipossibile. 2⁹ osten
siue. 3⁹ pōt cōfirmari p̄pō ex intencōe
p̄bi. Formas q̄ rō sic. si p̄nt eē p̄les p̄du
ctiōes eius rōis. q̄ 7 infinite. 7 si sic. ergo
necio si infinite. qz nihil pōt ibi eē nisi
necium. vltim⁹ p̄ns est ipossibile māfeste

q̄ 7 h̄m̄ aīs. p̄bō p̄me p̄ntie auctoritate
7 rōc. auctoritas est aug. 3 maximū
li p̄. Absit vt iō potētiō sit p̄ filio. vt
puras qz creatorē genuit p̄. fili⁹ at n̄ ge
nuit creatorē. neq̄. n. nō potuit sed non
oportuit. 7 subdit quare nō oportuit. i.
moderata eēt oīna gnātiō si genit⁹ filius
nepotē gigneret p̄. qz nisi 7 ipse nepos
aio suo. p̄nepotē gigneret. f3 vīaz mira
bilē sapiam ipotens diceret. silr 7 ille 7
ille 7c. Et subdit nec ipleret gnātiōis series
si sp̄ alter ex altero gigneret nec et perffī
ceret vllus eā. si nō sufficeret vni oipotēs
hec aug. Ex ista intencōe aug. hī. q̄ si
vna p̄sona pducta pductiōe tali n̄ suffi
ceret ad cōplendā vna vel totā pductiōz
in diuisi. pari rōe nec alia aliq̄ nec q̄cū
qz. 7 ita siue eūdo indrēm q̄ fil⁹ gnāret
aliū filiū. siue compando ad eandē p
sonam patris. qd. f. habeat istum si^m 7
aliū si^m temp̄ qua rōe ponitur plura
litas pari ratōne. sequitur infinitas eius
de rōis. probatur eadez sequētia p
rōnem sic. qd est plurificabile eius de
rōis vel ad plura se habens nō deter
miatur ex se ad certā pluralitatē. hec p
posit⁹ pater. siue compando cōe ad sua
singularia. siue causaz ad sua causata. si
ue prin^m ad sua p̄cipiata. cōe enī pluri
ficabile eiusdē ratiōis nō determinat
ex se ad certā pluralitatē inferiorē. cau
sa etiā nō determinatur ad certā causata
ex se. Ex hac propositione probata seq̄
tur q̄ quodcunq̄ plurificabile eiusdem
ratiōis quātum est de se potest extēdi
ad infinita nisi determinetur aliunde.
nec determinari potest per principium
eiusde ratiōis siue productionis. ergo
si per aliquod principium in diuisi pro
ductiuū potest esse pluralitas producti
onū eiusde ratiōis non determinatur
talis produc^o ex se siue ex suo prin^o for
mali ad certā pluralitatez. nec ex h⁹ nec
ex illo sp̄pugnat sibi quēcūq̄ pluralitas
ergo vel poterunt esse infinite. 7 per cō
sequens sūt infinite: q̄ est p̄clusio illata

1
vel fiet deiminatio raliuz pductonum
ex alio ad certam plitate q ex se: vl pri
cipio productiuo: sed hic non pot dari
vñ fiat ista deiminatio. nō eni ab aliq po
steriori qz a posteriori nihil hz sua entit
tate: q nec vnitatē nec certā plitatez: nec
ab aliq qd ē sil nā cū pductoib: qz q rō
ne ipa pductio q est vni rōis non de
minat ex se ad certā plitate pari ratōne
nec illud qd est sil nā cū illa: nec ab aliq
priori qz illō pri vl ē pn^m formale pdu
cendi: vl pn^m pducēs quod ē suppositū
a principio fō: li pductiuo nō p̄t ee deter
minatō vt pz i pbatōe ma. qz pn^m pdu
ctiuū eiusdē rōis nō deiminat se ad cer
tā plitate pductonum eiusdem rōis.
nec a supposito pducēte p̄t deiminari
qz in tot pductōnes p̄t suppositū ad q̄t
se exēdit pn^m pductiuū qd ē in suppo
sito: si q̄ nō ē deiminatio a pte pncipij fōz
lia pductiuū: nec etiā a pte pducētis. sic
q̄ pz ista p̄ntia ad ipossibile qz si possent
ibi ee p̄ces pductōes eiusdē rōis: qz in
finite. 2° arguit on̄sue sic: illud nullo
ē plurificabile i diuis qd n̄ p̄t deiminiari
aliq mō ad aliquā certā plalitate eius
dem rōis: s; pductō eiusdē rōis i diuis
nullo p̄t deiminiari ad certā plalitate
aliquaz: q̄ nullo ē plificabil: qd ē ppo^m
ma. p^o exponā. 2° pbabo eā. certā plali
tate dico vtruta dualitate imitate q̄ter
nitate vel aliquā aliā datā oio deimina
ri ad certā plalitate. 3° q̄ ipossibile ē il
lā excedē 7 n̄ q̄licūqz ipossibile a posteri
ori vel a sil: s; icludes manifeste d̄dictō
nē: malo: ē sic itellectā pbo. si non p̄t oi
no deiminiari quāntū ē de se ad certā plali
tate: q̄ quātū ē de se p̄t in qd̄cūqz qz cō
tradictōz nō icludit qz quācūqz plalitate
excedat 7 h^o i ist^m. s; n̄ p̄t eā diuis pos
sibile sic vltra quācūqz plalitate plifica
ri: qz tunc necario eēt plurificatuz vltra
quācūqz plalitate 7 ita eēt i infinitis pba
tio m. illud nō p̄t oino deiminiari ad
certā plalitate iferioz: eiusdē rōis qd n̄
necessario perigit aliqua plura alterius

rōis p que deiminetur ad certā plur
ralitate. pductio eiusdē rōis i diuis
nō: necessario perigit aliq plura alteri^o
rōis per que deiminetur ad certam
plalitate: non q̄ p̄t omnino determina
ri ad certā pluralitate. Ist^o rōis proba
ma. 7 m. ma. sic: si ē plurificabile eius
dem rōis nō deiminat ex se ad certaz
plalitate: hoc prius pbatū est i argu
endo ad ipossibile: tunc pari rōne illa i
feriora vel singularia q̄ sunt eiusdē rati
onis nō h̄nt ex se certam deiminatōez
ad certam plalitatez: qz sicut ignis ex se
non deiminatur ad certam pluralitate
ignis: ita ignes singulares ex se nō deter
minant ad certū numerū vt sint tot vl
rot ignes. plurificabile q̄ eiusdem rōis
si necessario deiminat ad certā plalitate
h^o ē p aliud nō p poster^o nā: nec p illō
quod ē sil nā sicut dicituz ē 7 deductum
ad ipossibile: q̄ solo p pus vel p̄za nā
nō aut p aliq̄d pus eiusdē rōis: quia sic
dicitū est pus deductō ad ipossibile
illud pus nō ē deiminās ad certaz plali
tate illoz q̄ sunt eiusdē rōis: igit opoz
qz hoc sit p aliq̄ p̄zoza non eiusdem rō
nis quia eadē. q. esset de illis: nec etiam
het possent ex quo eēt eiusdem rōis.
habet q̄ ista ppositio qz illud n̄ p̄t oio
deiminiari ad certā plalitate qd nō p̄t
deiminiari p aliquam plalitate p̄oz
alter^o rōis. m̄no: pbat: qz ille pductō
nes plures q̄ ponūtur eiusdē rōis non
perigūt nisi pn^m formale pducēdi 7 pn
cipium pducēs i neutro isto: ē plurali
tas alterius rōis p quaz deiminat pdu
ctio ad certaz pluralitate necario p̄za
cta. qz non est in principio formali pdu
cendi. patet. ex quo ponuntur pductio
nes eiusdem rationis: qz etiam non in
supposito p̄exigatur pluralitas alter^o
rationis saltem per quā deiminat pdu
ctio ad certā plalitate. pz. qz in tot pdu
ctōnes p̄t suppositum ad quoz pn^m se
p̄t extendere. Istā ratio ostētua sic
p̄bata p̄t sic cōfirmari. ois pluralitas

neōio finita: est alterius ratiois vel si nō
 alterius ratiois necessario pretergit ali
 quā alterius ratiois per quā determie
 tur. omnia pluralitas in diuinis necessa
 rio est finita. est ergo talis vel talis. sed
 non potest esse pluralitas productionū
 eiusdē ratiois tali vel tali modo se ha
 bens. ergo nulla pōt esse pluralitas eius
 dem ratiois in productionibus. maior
 istius ratiois declarata est in argumē
 to ad impossibile et etiā ostēsiuo. minor
 primi syli. satis est manifesta. qz possibi
 litas in diuinis ponit necessitatez. et per
 pōis possibilis infinitas vel nō necessa
 ria certa finitas ponit necessitatez infini
 tatez. et minor scōi syli. hec. f. qz produ
 ctiones eiusdē ratiois nō possunt hoc
 modo vel hoc se habere: p3. nō enī sūt
 alterius ratiois ex quo sūt eiusdem rati
 onis. nec pretergit pluralitatem alteri
 ratiois per quā determinētur. hoc dēla
 ratū est in argumēto ad impossibile. 3.
 declaratur iuxta intentionem phi. i. me
 ta. vbi arguit qz nō possūt eē plures ce
 li: quia nō possūt eē plura prima mouē
 tia. hoc probat qz quēcūqz sūt numero
 multa vnū autē specie: habēt materiā.
 primū autē nō h3 materiā. est enī actus
 purus. vnū ergo et ratioe et numero pri
 mū mouēs et immobile ens. ex hoc infert
 vnū ergo celū. Ex ista intēione philo.
 videtur cōfirmari illa prima rō addu
 cta in primo articulo. qz. f. vnitas nume
 ralis necessario cōpetit cuilibet forme i
 materiali eiusdē ratiois. Sed cōsiderā
 do intentionem Aris. in diuersis locis di
 uersimode materiā accipit. et ex hoc cō
 firmari videtur nostrū propōsiōm. nec ta
 mē illa prima ratio habebit robur ex i
 tentione Aris. materiā ei quādoqz vocat
 p̄cipiū receptiuū faciēs compositioez
 cū actu siue cū forma. quō dicit mām et
 formā eē duo p̄i. j. phi. et multi alijs lo
 cis. et per oppo^m fōma dī illud aliō p̄ci
 piū qd h3 rōem actus qd cū mām cōstitu
 it p̄pō^m. Alio for^m dī quidditas fm ipm

in multis locis. et per oppositū mā dicit
 tur quicquid h3 rōem p̄hens vel d̄ter
 minatis ipsaz quidditatē. et hoc mō d̄f
 ferētia indiuidualis quēcūqz sit ipsa. d̄
 mā respectu quidditatis spe^e. d̄i q̄ mate
 ria quāqz illō qd recipit formā. info: mā
 tē quāqz illud qd d̄bit vel determinat qd
 dicitatē inditē. Sed tale p̄hens vel d̄ter
 minas potest intelligi dupliciter. vno
 q. intrinsecū inferiori vel d̄terminato s̄
 tali cōi. Alio. q. presuppositū d̄termin
 nato. Ex^m d̄ta indiuidualis sortis d̄bit
 hoiem. p^o q̄ est intrinseca sorti. sed 2° h^o
 corp^o d̄bit albedinez vel colorē. qz in a^o
 corpe est a^o albedo. et fm h^o li nō possēt
 eē nisi tria corpa nō possēt eē nisi tres al
 bedines. p̄hens q̄ 2° pōt reduci ad mām
 p^o vel saltē in diuis q̄si mās. vbi cūqz q̄
 est pl̄alitas eiusdē rōis sibi necē est ponē
 mās accipiēdo mās nō p̄ recipiēte. sed p̄
 p̄hēre sic v̄ sic accipiēdo. qz n^o pōt pōi
 nām q̄ est vni^o rōis pl̄ificari nisi sit aliqd
 p̄hēs h^o vel i^o: et p̄ oppo^m vbi nō est h^o
 mā ipossibilis est pl̄itas eiusdē rōis. sed
 nec talis mā est possibilis respectu pdu
 ctionū in diuinis. qz nihil tale p̄hēs v̄
 d̄minas possēt eē nisi d̄miniatū ad cer
 tā pl̄itatē. et per cōis p̄i^o h̄ns pl̄itarē al
 terius rōis. et nulla pl̄itas alteri^o rōis pos
 set ponī p̄oz pductioib^o talib^o. sic appli
 cata est inten^o phi. ad cōclonē hic intēā
 Sed inquirēdo qualr et vbi gnāliter f3
 phm hēat veritatē: videt d̄cedū qz phs
 d̄ceret qz nec talis mā ponī possēt i aliq̄
 qd est in diuinis. f. mā 2° d̄icta. imo nec in
 aliq̄ imālī. vñ d̄ic. 7. meta. c. 9. qz quid
 erat eē et vnū qd est in quibusdā idem
 vt in p̄mis s̄bijs. dico at p̄mā q̄ nō p̄ ali
 ud in a^o est vt in mā. quēcūqz vō acce
 pta cū mā nō idē: hec ille. nō vult ibidē
 d̄icē qz in mālib^o nō est idē qz quid est et
 illud cuius est. 13 aliqui sic exponāt. sed
 nō ad intēionē eius sicut patere potest
 exponēdo 3° ca^m 7. de quo mō transeo
 sed in nullo māli hoc ē quocūqz modo
 pl̄ificabilis est oio idē qz quid et ipm. qz

ip̄z includit māz hoc est aliquid d̄bens
 ip̄az q̄dditate. q̄d nō includit in rōe for
 mali q̄dditatis. uenimus q̄ cū phō in
 hoc q̄ forⁿ habens māz 2° nō est plu
 rificabilis. 7 hoc sufficit ad propo^m n̄z.
 q̄d. s. productio eiusdē rōis nō sit pluri
 ficabilis. sed n̄ propter hoc cōceditur q̄
 nō habens māz que sit pars realis p̄po
 siti nō potest plurificari. 7 tūc illud ph̄i
 q̄ primū nō habet māz qz est act^o pur^o:
 debet intelligi de materia 2° dicta. qz n̄
 habet eā ad p̄rahendū suā quidditate
 ut sit hec. qz sua quidditate est hoc. Utrū
 āt illud q̄d nō habet materiā p^o dictaz
 habeat materiā 2° dictā forte aliter dīce
 retur f̄z ph̄m 7 aliter f̄z theologos. de q̄
 nihil ad p̄ns. nisi q̄ l^o rō de. i. meta. n̄
 h̄z p^o medio hoc q̄d est nō h̄re materiāz
 p^o dictā. sicut intelligunt illi quoz est p̄
 ma rō in p^o articulo. sed h̄z p^o medio
 hoc q̄ est nō h̄re māz 2° dictā. 7 sic taz
 maior q̄ minor vera est f̄z ph̄os 7 theo
 logos. 7 p^o p̄ns qz nā diuina nō p̄t plu
 rificari in diuersis suppositis est ad pro
 positū etiā vtrāqz p̄missa vera de p^o
 ductione eiusdem rationis. 7 per conse
 quens p̄clusio est vera.

De tertio articulo obijcit d̄
 predicta. 7 p^o con
 tra cōclusionē. deinde cōtra p̄missas.
 cōtra cōclusionem dupliciter. p^o sic: vbi
 p̄cipiū est eiusdē ratiōis 7 termin^o for
 malis eiusdē rōis ibi est p̄ductio eiusdē
 ratiōis. sed essētia diuina que est eiusdē
 ratiōis in diuinis est p̄cipiū p̄ductū
 cuiuscūqz p̄ductionis. 7 etiā termin^o for
 malis cuiuscūqz p̄ductionis. ergo quelz
 p̄ductio est ibi eiusdē ratiōis cū quacu
 qz. maior videtur haberi ex. 5. ph̄si. qz
 nō videtur productio distingui nisi vel
 ex p̄n^o formalis vel ex termin^o. p̄bō mio.
 p^o quātūz ad sc̄daz partē de termin^o for
 mali quodlz p̄ductū productione ac
 cipit eētiaz. qz sicut filius nihil h̄z nisi
 natū f̄z h̄llariū hoc est nisi q̄ nascēdo

accipit ita sp̄s sc̄us nihil habet nisi q̄
 procedēdo accipit. nō accipit essētia nisi
 sicut terminū formale. Confirmat illō
 per aug. i. 5. de tri. c. 26. vel. 25. sicut filio
 prestat essētia de p̄e gn̄atio. ita sp̄i s̄a
 cto de vtroqz p̄cessio. nō p̄t āt illud in
 telligi de p̄tando siue cōicando nisi sic
 de termin^o formalis p̄ductionis. nec p̄t in
 telligi essētia cōicari per p̄ductionē nisi
 sicut prim^o termin^o formalis. qz nō sicut
 p̄ns aliū terminū formale cū essētia sit
 p^o oium. Ex hac probat alia pars m̄i. s.
 qz essētia sit prim^o formale respectu vtri
 usqz productionis. qz termin^o formalis
 nō p̄t aliquo^o eē prior prim^o formalis p̄
 ducēdi. Si q̄ essētia est termin^o formalis
 productionis ut iā p̄batū est 7 ipsa est
 p^o ens in diuinis. ut iā probatū est in p̄i^o
 q̄dne. sequitur qz ipsa essētia s̄m se ē p̄i
 cipiū formale p̄ducēdi in quacuqz p̄
 ductione. minor etiā probatur quātūm
 ad vtrāqz partē per hoc qz illud est p̄i
 cipiū formale 7 termin^o formalis i q̄
 producens assimilatur p̄ducto. 7 p̄e
 cipue quādo est productio vniuoca. nē
 autē p̄i^o assimilatio p̄ducētis ad p̄du
 ctū in diuinis est essētia ipsa ut essētia.
 ergo ipsa est formalis termin^o produ
 ctionis 7 formale p̄n^o p̄ducēdi. 2° cō
 tra cōclusionē sic. habens p̄cipiūz for
 male p̄ducēdi perfectū potest illa pro
 ducere. sed filius habet p̄cipiū forma
 le dicēdi 7 generandi perfecte. ergo rē.
 proba^o ma. qz ideo est suppositū potens
 agere. qz habet p̄cipiūz agēdi 7 maxi
 me perfectū. proba^o mi. memoria perfe
 cta est primū p̄cipiū dicēdi siue gene
 randi. filius autē habet memoriā sicut
 pater. 5. d̄ tri. c. 7. quelibet persona me
 minit sibi 7 perfecta p̄z. 3° cōtra illam p̄
 positionē qz prima distinctio finita est
 aliquoz alterius ratiōis instat dupli
 citer. primo quia vnitati est immediatior
 distinctio minor q̄ maior distinctio eius
 dē ratiōis est minor q̄ alterius ratiōis

2° q^o a deo possunt esse immediate plura
creata et in eadem specie. ergo possibile est
q^o pluralitas eiusdem rationis esset omnino
prima et immediata unitati. et sic in causa
et causatis pari ratione in principio et pri-
cipiatis. Ad primum duplex est via re-
spondendi. primo ad maiores q^o licet es-
sentia esset principium elicitiuum. tamē re-
spectu alterius et alterius productionis
esset aliud principium et aliud determina-
tiuum. puta aliud et aliud respectus. et tē-
maior est falsa q^o ubi est principium elici-
tiuum eiusdem rationis esset produc^o vni-
us rationis. nisi cuius hoc esset principium
determinatiuum eiusdem rationis. q^o nō
est in proposito. Contra hoc si principi-
um elicitiuum nō sufficit sine principio
determinatiuo hic et ibi eadem questio est
per quid essentia que est principium elici-
tiuum indeterminatum determinatur ad
hoc vel ad illud determinatiuum. si enim
principium eiusdem rationis nō potest esse
per se principium respectu plurius alteri-
us rationis nō poterit essentia que est pri-
cipium radicale elicitiuum esse principium
immediatum respectu plurius determinati-
uorum principiorum alterius rationis. quia
qua ratione aliquid eiusdem rationis est
principium aliquorum plurius diuerse ra-
tionis eadem ratione et alio. vel si illa
precedant alia: erit processus in infinitum
vel si ille est impossibilis: determinatio
per respectus ut per principia determina-
tiua nō sufficit. Preterea illi respectus
sunt productiones: nec autē idem deter-
minat se ad se. dicere enim essentia et deter-
minari ad generationem actiua per respec-
tus qui nihil aliud est q^o generatio ac-
tiua ut dicitur postea est dicere q^o deter-
minetur ad generationem per generatiōem
et ita q^o idem est principium determinati-
uum sui. Secundo modo diceretur negatio
ma. quia et si sola essentia sit principium p-
ductiuius ille tamē productiones possunt
esse alterius rationis. quia aliqua plura

litas potest esse prima. et nulla potest esse
actu infinita. nec etiam in potentia infini-
ta in diuinis. nulla autē potest esse neces-
sario finita. nisi que est alterius rationis
vel preexigens aliquam alterius rationis
ergo stante prima pluralitate necesse est
q^o in diuinis sit aliqua pluralitas primo
omnino et immediata unitati. et ita potest
poni q^o ista pluralitas sit productionum
sicut quocumque falsa est. ergo ista ma.
in diuinis q^o ubique est idem principium
et idem terminus ibi est productio eiusdem
rationis. vera est tamē in creaturis: ut
loquitur philosophus. q^o ibi est principium
formale productiuius vel est limitatum
ad productionem vnius rationis sicut ipse
est principium vnius rationis vel si est prin-
cipium equiuocum et ita productiuius plu-
rium alterius rationis terminus forma-
lis vtriusque limitatus est ita q^o non po-
test esse idem principium et terminus plu-
rium alterius rationis. neutrum potest esse
in proposito. quia ibi principium est il-
limitatum et etiam terminus formalis.
Sed contra arguitur sicut argutum est
in prima questione. q^o tunc prima perso-
na producta nō magis ex productione
sua reali esset verbum q^o sanc. spi. nec spi-
ritus sanc. magis esset spi. sanc. q^o verbum
Item suppositum habens idem prin-
cipium formale perfectum aliquarum pro-
ductionum potest ita primo per illud prin-
cipium in vnam illarum sicut in aliam
et ita prima persona eque primo posset
producere spiri. sanc. sicut et filius. et ita
spiri. sanc. nō necessario est a filio. Ter-
tio modo conceditur minor q^o essentia
est principium formale et terminus for-
malis vtriusque productionis. non tamē
sic totale quin aliquid includitur per se
et in principio formali et in termino. in
principio quidem formali quia memo-
ria perfecta et voluntas perfecta includit
in essen^o et in termino formali quod est
verbum perfectum et spi. sanc. perfectum includit

etiam eētia ⁊ forte respectu vtrouq;
tā in principio q̄ in termino eētia hēt
rōnem principalis: ⁊ respectu illi^o quod
p̄currit cum eadē. s. intellect^o vel noticie
volūtatis vel amoris. p̄p̄t̄ q̄ idēitate ef
sentie idē est q̄ producens p̄ducit ⁊ ter
minus formalis. p̄pter autē distinctōnem
p̄currētis cū eētia vtpote intellectus ⁊
volūtatis i principio p̄ductiuo: sufficit
p̄ncipiū hoc ⁊ illud ad p̄ductōes alter^o
rōnis ⁊ ad terminos quodāmodo alte
ri^o rōnis: ⁊ sic in p̄ncipio hēmus eētiā
⁊ intellectū: eētiā ⁊ volūtatem. i ter
mino autē habem^o eētiā ⁊ noticiā: eē
tiā: ⁊ amorē ⁊ rōe et^o qd̄ idēz ē in p̄n^o for
mali cōicatio sit idē in termino forma
li cōicatum: ⁊ rōne eius qd̄ distinctuz ē
in p̄ncipio sit formal^o ratio distincta p̄
ductōis: ⁊ illud qd̄ p̄currit in termino
sit formalit̄ distinctū. Si queras istozū
duoz p̄currentiū in principio formalit̄
nōne alterz ē p̄ncipiū formale ⁊ reliquū
p̄comitans: q̄ ab illo altero formalit̄ vel
dicetur p̄ncipiū formalit̄ idem v̄ om
nino alterz. R̄nō. duo q̄ concurrūt i p̄n
cipio. s. in memoria p̄fecta eētia ⁊ intel
lectus ⁊ i volūtate p̄fecta. volūtas ⁊ ob
iectum diligibile p̄ns non se habent p̄
accōis: nec sicut remotū p̄ncipiū ⁊ p̄p̄n
quum: s; totū hoc intellect^o infinit^o h̄ns
obiectū infinitū itelligibile sibi p̄ns est
per se vnū p̄ncipiū: ita q̄ alterz sine al
tero non ē p̄ncipiū p̄ducendū: ⁊ t̄bō ē
vniciū p̄ncipiū simpliciter p̄ductiuū
non distinctū i duo p̄ncipia p̄ductiua:
p̄similit̄ de volūtate ⁊ obiecto respectu
spiratōis: ⁊ cōsimilit̄ de terminis respe
ctu p̄ductōnum. Si q̄ras quare nō p̄t
eētia sola vt distinguitur p̄tra volun
tatem ⁊ intellectū esse p̄ncipiū cōicandū
se. R̄nō eētia materie intellectualis nō
est p̄ncipiū alicui^o p̄ductōis nisi vt coin
cidit cū memoria ⁊ volūtate. Ad 2^m ⁊
p̄mo ad rē. 2° ad formā argumētū. ad rē
p̄t̄ dupl̄r r̄nderi. forma q̄ est in aliquo
supposito p̄ncipiū p̄ducēdi p̄ductōe ad

equata illi forme nō p̄t̄ eē alicui alteri^o
p̄ncipiū p̄ducendū. nūc autē memoria
ē p̄i p̄ncipiū p̄ducendū p̄ductōne
adequata illi p̄ncipio: q̄ n̄ sit in filio n̄
potest esse filio p̄ncipiū p̄ducēdi. ma
ior probatur exemplum sic: si calor eēt
igni p̄ncipiū calefaciēdi: lignum cale
factōe adequata illi calori: ⁊ ille idēz ca
lor cōicaret ligno: nō posset eē ligno p̄n
cipiū calefaciēdi: p̄bo qz nec calefaci
endū se: qz tūc calor eēt p̄ncipiū calefa
ciēdi siue p̄ducendū calorem in eodēz
supposito nec alterz quia calefactio ista
ponitur adequata illi calori. Et p̄cedit
ista p̄batio de adequatōe oimoda vbi
impossibile actōnez excedere p̄ncipiū
formale agendū ⁊ fin istum intellectum
p̄ minor: qz memoria sic in p̄e h̄z dicti
onem in p̄e adequatam q̄ impossibile
est p̄ncipiū dictiū excedere hāc dī
ctōnem: sicut ip̄osibile ē in diuinis dī
ctōem esse nisi hanc: qz de se est bec. p̄tz
ex solutōe questōis: quia quicquid in
diuinis non p̄ceegit p̄fialitatē alterius
rōnis illud de se ē hoc. dictio in diuinis
non necessario p̄ceegit pluralitatē al
terius rōtis: q̄ de se ē bec: ⁊ p̄ p̄ns p̄nci
piū et^o habet hāc dictōem oino adeq̄
tam sibi: nō p̄t̄ q̄ esse p̄ncipiū in filio.
Ad eandem rōnem probandam acci
ptenda est ista propositio ⁊ redit in ean
dem sniam cum alia suppositum acci
piens formā p̄ p̄ductōem adequatam
illi forme nō p̄t̄ p̄ illā formā p̄ducere. si
lius recipit memoriā p̄ p̄ductōem ade
quatam illi memoriē q̄ rē. minor decla
ratur sicut in rōne iam facta p̄batio ma
ioris: quia si fm illam p̄ducet aut ergo
se aut alterz: non se qz hoc est ip̄osibile
fm aug. i. de tri. c. i. nec alterum quia il
la p̄ductio illius ponitur adequata p̄n
cipio p̄ductiuo: sic ergo non oportet q̄
rere determinatiuum concurrēns cum
p̄ncipio elicitiuo vt sit vna dictio: nec
etiam aliquam negatōnem potest habe
re sic vt sit tale p̄ncipiū formale: sed

esto q̄ essentia vel quodcunq; positiuū
 materie acceptum sit in parte formalis
 ratio dicendi v̄l generandi: tamen non
 potest esse in filio ratio dicendi vel gene-
 rādi: qz ipm̄ vt in pie ē p̄ncipiū p̄ducti-
 onis adequate quantum ad p̄nam ra-
 tionem ⁊ per illam filio cōmunicatur
 quantum ad scōaz ratōnem. ¶ Quan-
 tum ad scōam videlicet ad formā argu-
 menti pōt fieri aliqua difficultas i ma-
 ⁊ mī. qz haberi pōt aliquid dicit multū
 p̄liciter ex p̄ntis. licet proprie non dicit
 aliquid formam habere in abstracto ni-
 si habeat eam sicut forma: sic significa-
 ta nata est haberi hoc est tanq; formaz
 non enim proprie diceretur h̄re albedi-
 nem qui haberet eaz clausam in bursa
 qz non est ille modus p̄fect⁹: qz albedo
 nata ē haberi vt forma i formās. Ulic⁹
 nomen abstractū significā p̄ncipiū agē-
 di constructū cū gerundiuo significāte
 aliquam actionem natū ē h̄re a supposi-
 to vt sit illi p̄ncipiū agendi illa actōne
 vbi gratia: habeo potētiam vidēdi: ista
 potētia nō solū nata est h̄re a me vt for-
 ma: sed etiam vt p̄ncipiū mibi operādi
 fm̄ illā formam: ⁊ hoc notat illa p̄struc-
 tio gerundiuū cū abstracto tali. Simi-
 liter ista grāmatica p̄z ex vsu loquēdi ⁊
 si enī vera sit hec. filius dei scit generati-
 onem p̄ris nō tñ ista: filius habet sciam
 generandi p̄similit̄ nec ista. iste h̄z volū-
 tatem generādi: nec est aliq; ratio nisi ex
 cōstructione grāmaticali: quia non solū
 notatur abstractū haberi ab illo vt for-
 ma sed vt p̄n̄ talis opatōnis p̄cedētis
 ab isto supposito: p̄similit̄ hic michael
 scit deum creasse mundum ⁊ creatōem
 mundi: non tamen scit creare munduz
 quando ergo accipitur in ma. illud qd̄
 habet p̄ncipiū dicendi p̄fectum pōt per
 illud dicere loquendo de h̄re. pp̄rie sic
 dicitur abstractū haberi quādo habet
 vt forma suppositū ⁊ etiam de p̄structō-
 ne pp̄ria nōis significantis p̄ncipiū
 actus cum gerundiuo significante actio-

nem que cōstructio notat illā huc sup-
 posito esse p̄ncipiū agendi. p̄cedo ma-
 iorē: quia in s̄biecto includuntur illa q̄
 requirūtur ad hoc qz p̄dicatum insit:
 quando enī in hoc forma habet vt for-
 ma huc ⁊ huc p̄ncipiū agendi pōt
 p̄ hoc eē p̄ncipiū agendi: sed sic minor
 est falsa: quia ⁊ si filius h̄t memoriā
 p̄fectam aliquo modo habendi: non
 tamen vt formam: ⁊ si habet vt formā
 non tamen vt p̄ncipiū agendi: propter
 rationem dictā in responsione reali. ¶
 Ad p̄batōem mī. illa p̄positio memo-
 ria p̄fecta est p̄ncipiū p̄fectum di-
 cendi posset dicit qz est p̄positio trunca-
 ta ⁊ oportet eam supplere p̄ aliq̄ ad-
 ditum significās cui sit p̄ncipiū dicen-
 di: vt quia ē indifferens pōt p̄cedi qz ab-
 solute ē p̄ncipiū dicendi: nec pl⁹ po-
 nit mī. de memoriā: qz filius habet me-
 moriam p̄fectam est manifestum. cōclu-
 dendo ergo filius h̄z p̄ncipiū p̄fectuz
 dicendi que fuit minor p̄imi sylogismi
 fit fallacia amphibologie vel figure di-
 ctōnis vel p̄ntis amphibologie: qz i ma-
 iore p̄structio nō determinat actū illuz
 significatum per gerundiuū p̄cedē ab
 aliquo supposito determinato: quia nul-
 lum suppositum certuz ponebatur ibi
 in s̄biecto oiois: s; tñ designabatur qz
 p̄cederet ab aliquo p̄ncipio formali. qz
 illud ponebatur i p̄positōe pro s̄biecto
 in conclusione autē ponitur ⁊ supposi-
 tum determinatū ⁊ forma: ⁊ iō ex vī con-
 structionis notat in conclusione qz actus
 non tantum cōparatur ad p̄ncipiū
 formale: sed etiaz ad suppositū vt egre-
 diens ab aliquo. figura dictōnis: quia
 per similitudinem dictōis actus signifi-
 cati in gerundiuo in p̄missa ⁊ in cōclu-
 sione cōmutatur: habitudo actus ad for-
 male p̄ncipiū in habitudine actus
 ad suppositum agens: ⁊ sic cōmutatur
 quale quid in hoc aliquid. fallacia con-
 sequentis: quia in maiore habetur act⁹
 significatus in gerundiuo in vniuersali

est nihil quod includit dictionem et solū illud. quia illud excludit omne esse extra intellectum et in intellectu. quod non est sic includens dictionem sicut non potest esse extra animam ita non potest esse aliquid intelligibile vel aliquid ens in anima quia nunquam dictionem cum dictione constituit unum intelligibile neque sicut omnem cum obiecto neque sicut modum cum obiecto. Alio modo dicitur nihil: quod nec est nec potest aliquid ens extra animam ens quod vel res isto modo accipit omnino consuevit et extendit se ad quocumque quod non includit dictionem siue sit ens rationis. hoc est patet habens esse in intellectu considerate siue sit esse reale habens aliquam entitatem extra considerationem intellectus. sed accipit in isto modo membro minus cōter pro ente quod habet vel hic potest aliquid entitatem non ex consideratione intellectus. Et istorum duorum membrorum quorum utriusque principium ad primum membrum distinctionis primum videtur valde extendere nomen rei. et tamen ex eodem modo loquendi satis probatur. cōter. n. dicimus intentiones logicas esse res rationis: et rationis rationis esse res rationis. et tamen ista non potest esse extra intellectum. non quod nomen rei sit versus loquendi de terminat se ad rem extra animam. et isto intellectu consuevit putat res vel ens dicitur quodlibet conceptibile quod non includit dictionem siue siue cōitas sit analogie siue vniocatiōis de quo non curio modo. posset poni primum obiectum intellectus. quia nihil potest esse intelligibile quod non includit rationem entis isto modo. quia ut dictum est potest includens dictionem non est intelligibile et isto modo quocumque scia quod non solū vocat realis. sed et que vocat rationis est de re siue de ente. In 2o membro istius primi membri dicitur res quod habet vel hic potest entitatem extra animam. Et isto modo videtur loqui autem modo modo. c. 5. quod ea que sunt cōia omnibus generibus si res et ens. nec potest illud intelligi de vocabulis in vna lingua. quia in vnaquaque lingua est vniocatiō indians ad oia illa que sunt extra animam. cōcepti. n. si idem apud omnes primum pyarmentias. et cōter in quibus lingua est vniocatiō ipso modo talis conceptus cōi quilibet sit in cōitas siue analogie siue vniocatiōis. Demus quod primum membrum. scilicet consuevit bipertitum in illud

quod non includit dictionem qualescumque esse habeat. et in illud quod habet vel habere potest primum esse extra intellectum. et isto modo vel utroque modo vel saltim modo accipit autem rem et ens: ut dictum est. 2o accipit boetius dicitur distinguendo rem in modum rei. sicut loquitur li. de tri. p. inquit que sit differentia predicatiōis. quia alie quidem. quia re monstrat alie. quia circumstantia rei. quia ista predicantur sic. quod sunt se re aliqua monstrant. illa vero non ut esse sed potius extrinsecus alie quid apponunt. vlt ergo distinguere re contra circumstantia. et sic habet sola tria genera sua qualitas et quantitas re monstrant. alia vero rei circumstantias. Hoc nomen res in 2o membro acceptum dicit alie quod ens absolutum distinctum contra circumstantia siue modum qui dicitur habitudinē vniocatiōis ad alterum. 3o modus habet a philosopho: qui dicit. 7. meta. accidētia dicuntur entia que sunt entis et infra. c. 3. sicut de non ente logice. quidam dicunt esse non ens. non quidem simpliciter: sed non ens. sic et qualitate et infra quemadmodum non scibile est scibile et quemadmodum medicinale eo quod ad idem quidem et vniocatiōis non idem autem et vniocatiōis sic et de ente. et videtur eandem finem dicere in principio. 4. quod quemadmodum medicinale et salubre multipliciter dicitur ita et ens. Ens ergo siue simpliciter siue potissime dicitur. et hoc siue sit analogum siue vniocatiōis accipit ibi philosophus pro ente cui per se et primo cōuenit esse quod est substantia sola. sic ergo sub primo membro consuevit continentur ens rationis et ens quocumque reale. sub 2o ens reale et absolutum et sub 3o ens reale et absolutum et per se ens. Ex ista distinctione patet quod questio si res sit res nullam difficultatem habet de re 3o modo accipiēdo vel 2o modo: quia non est substantia neque ad se tantum. ergo in primo membro. sed nec de ente rationis. quia per se res est intelligibilis sine dictione. Est ergo hic sermo si habeat esse siue sit res habens entitatem reale propriam extra animam. et de hoc dico quod est res. 2. que res:

q̄ autē relatio sit res p̄bo: h̄itudo p̄ns
extrema realia 7 realit̄ extincta 7 h̄ ex
natura rei est real: q̄z entitas ei q̄l̄e h̄et
nō ē precise i aia: 7 p̄ p̄ns ip̄a fm̄ entita
tem p̄p̄iaz est res suo mō: s̄z habitudo
patris ad filiū est tal̄ vt p̄z ex sc̄da que
stione ordinaria. Ex hoc apparet q̄ res
ip̄a sit: q̄z si sit res singularis vel ē ad se
vel ad altez. ip̄a formaliter est res ad
alterum: nec ista d̄erem̄inatō ad altez
repugnat ei q̄ est res isto mō loquēdo.
q̄z isto mō res n̄ distinguit̄ p̄tra moduz
vel habitudinē vel circūstantiā rei: sed
includit eam.

De secundo articū

lo p̄ dicit̄ illud q̄d ē reale: 2° quātū pri
met ad logicū p̄sideratio hui⁹ p̄positio
nis: r̄lo vt p̄p̄at ad eētā ē res. 3° p̄tēbit
de p̄possibilitate 7 icōpossibilitate isto
rū de q̄b̄ q̄rit̄. De p̄ dīco q̄ r̄lo vt p̄p̄a
rat ad eētāz est res: q̄b̄ p̄batur sic: q̄n̄
aliq̄ quocūq̄z mō distincta constituunt
3^m nō p̄stituunt illud nisi vt aliq̄ mō se
h̄nt adiucē v̄l aliq̄ mō vn̄iūt̄: 7 hoc
apparet de causis extrīsecis q̄ nūq̄ cānt
nisi aliq̄ modo p̄currāt ad causandū: 7
magis de cāis intrīsecis q̄ n̄ p̄stituūt sup
positū nisi vt suo mō vn̄iant eētā 7 r̄lo
sed oēs p̄stituūt p̄sonā q̄l̄cūq̄z rōz ha
beāt p̄ncipiū: q̄ h̄ ē in quātū p̄currūt q̄d
n̄ p̄t eē nisi vt r̄lo ē i eētā. ex hoc h̄eo q̄
eētā 7 r̄lo p̄stituūt p̄sonāz non nisi vt
r̄lo ē in eētā: s̄z relatiōem eē in eētā ē
relatiōem h̄ic p̄patōnem ad eētā ve
rissimā quam p̄t h̄ic circa p̄sideratio
nem intellectus: q̄ relatiō non p̄stituūt p̄
sonā nisi vt p̄p̄ata ad eētā: sed non cō
stituūt personam nisi vt res. alioquin p̄
sona vt p̄stituta formaliter nō esset res
q̄ relatiō vt p̄p̄ata ad eētā est res.
2° sic: q̄z p̄paratio ad eētāz ē oīno ip̄a
met relatiō aut aliq̄d supueniēs siue rei
siue rōnis non curo quātum ad p̄posi
tum. si est omnino ip̄amet p̄z q̄ ip̄a sit
res ex p̄mo articulo: 7 cum ip̄amet sit

sua p̄patio ad eētāz: q̄ ip̄a vt cōpara
ta ad eētā est res. si 2° mō nulla habi
tudo adueniens cuiusq̄z siue absoluto
siue respectiuo siue etiam illa habitu
do sit realis siue rationis destruit illud
cui aduenit s̄z potius p̄supponit p̄z de
intētib⁹ sc̄dis que non destruit rōes
intētionum p̄marū quibus adueniūt: n̄
q̄ destruit illa realitas relatiōis p̄ h̄ q̄d
est p̄p̄ata: 7 p̄ p̄ns p̄z p̄po^m. Ex hoc p̄z
que res sit: q̄z ad q̄d cūq̄z p̄paratur alī
quid ipsum ē ip̄m. nā fm̄ p̄m p̄ p̄hy.
q̄ vere est nulli accipit. 7 esto q̄ s̄ba bo
uis p̄parata ad hominem non sit s̄bsta
tia hominis: t̄n̄ semp est res 7 que res ē
s̄ba: 7 q̄ s̄ba bouis: quia ip̄a est ip̄a sic h̄
relatiō q̄ essentialit̄ est ad altez nunq̄ ē
nō res: nūq̄ etiā ip̄a est nisi ip̄amet res
ad altez. p̄paratio aut̄ vt dicit̄ est nun
q̄ destruit realitatē p̄p̄iaz s̄z p̄suppōit
h̄ic t̄n̄ est alius modus dicēdi d̄ istis re
latōib⁹ q̄ talis ē. relatiō p̄patōez ip̄ortat
7 ad oppositū 7 ad fundamētū. ex alio
aut̄ ordine h̄z q̄ sit realis simplr. f. ex or
dine ad fundamētū. ex alio q̄ sit distincta
ab alia. f. ex ordine ad obiectū. p̄ eētā
diuina ē realitas oīm r̄lonū diuiaz: id
fm̄ hui⁹ p̄patōem nō d̄nt reali: s̄z 2° q̄
7c. Cōtra. illud q̄ aliq̄d ē ens hac entī
tate eo tanq̄ fundamento p̄ximo vnī
tatis est vnū vnitate cōr̄ndente tali en
titati. 7 per p̄ns distinctū a quocūq̄z en
te non h̄nt h̄ac vnitatē. a q̄ q̄ relatiō ē
res in actu extra suā cām ab eo ē distin
cta realit̄ a r̄lone q̄cūq̄z q̄ nō est ip̄amet
siue q̄ non ē ens entitate p̄p̄ia ip̄suis.
Cōfirmat̄ sp̄alit̄ de r̄lonib⁹ i diuiduis
q̄z q̄z r̄lo saltē p̄sonal̄ seip̄a formalit̄ ē i
cōicabil. q̄ aut̄ seip̄o solit̄ est in cōicabi
le seip̄o formalit̄ a quocūq̄z cōmuni
cabili est distinctū q̄ relatiō a quo h̄z suā
realitatē qua formalit̄ est incōicabilis
ab eo habet distinctōnez. Pr̄eterea si
essentia vt dicit̄ur est realitas oīm rela
tōnum 7 id fm̄ illā p̄paratiōnez nō d̄nt
ferunt realiter ergo cum illa p̄paratio

sit et in eentia seest qd vt si i eentia n differunt
 realit: qd vt si in eentia vl nullo differunt
 qd oio e irrõnabile vl sola ratõne diffe
 runt: 7 si hoc g pstituta p ipas vt sũ i eentia
 sola ratione differunt. persone autem
 cõstituuntur per ipsas vt sunt in eentia
 vt dictum est in prima ratione ergo 7c.
Quantũ g ad istud videt rõnabilius
 qd ab eodem habeat qd sit realis 7 qd sit
 distincta a relatione opposita 7 hoc in
 telligendo quomodo cõqz. nam non est
 intelligibile qd sit realis nisi sit realis ha
 bitudo ad oppositũ: 7 sic realiter distin
 cta ab opposito: nec ipsa potest esse rea
 liter distincta ab opposito nisi vt habi
 tudo realis: 7 sic est res eo modo quo
 sibi conuenit esse res: seipsa ergo forma
 liter est res 7 seipsa formaliter est distin
 cta ab opposito. A fundamento autem
 habet vtrunqz fundamentaliter 7 radi
 caliter. **Quantũ** ad logicũ ista ppositi
 tio relatõ vt pparata ad essentia est res
 videtur distinguenda: qd ista inquantũ
 vel fm qz vl vt dupliciter accipiuntur
 aliqui enim hec dicõnes notat ratõnez ac
 cipiendi illud quod determinat p ipsa. ali
 quando enim non solũ hoc: sed pprie im
 portat causalitatem respectu inherente
 predicati. Exẽplum motus est actus en
 tis i potentia fm qd in potentia. li fm qd
 ipoztat rõnem fm quam motus e actõ
 mobilis: quia cũ sint immobili due rões
 est enim in actu 7 est in potentia ad aliud
 motus est actus eius cõsiderati i poten
 tia. nec tamẽ ibi hoc qd est fm qd est in
 potẽtia notat eam inherẽtie predicati:
 quia quãdo sic accipitur infert vlez fm
 phm pmo poz. vt iusticia e bonũ sz qd
 bonũ sequitur fm ipm: g iusticia e om
 ne bonũ: 7 planius a parte sbiecti: vt si
 homo fm qd rationale intelligit: sequit
 qd omne rationale intelligit. hoc modo
 etiã qn idem ponitur determinatio sui
 ipsi mediante hac dictione inquantũ
 In pmo sensu ppsideratur ppsisa rõ ipsi
 qd determinatur in alio sensu notatur qd

rõ reduplicati sit ratio inherẽtie p dca
 ti cũ sbo. pmo oicim qd hõ ppsideratus
 inquantum homo est ppsissime cõsi
 deratus. 2º mõ hõ fm qd homo e rõnal
 qz qd psequitur reduplicatõem est rõ i
 herente predicati. 7 etiam pcedi põt qd
 homo fm qd homo est risibilis: 7 est ibi
 cã inherente 2º dicendi p se. **Ad** pro
 positum cũ dico qd relatio vt compara
 ta ad essentiam diuinam est res: potest
 intelligi dupliciter. pmo mõ vt rloĩ pps
 derate sb tali pparatõne pueniat hõ pps
 catũ res. vel 2º qd illa pparatio sit rõ i
 herente huius p dcati qd e res. 2º ppo
 sitio est falsa: qz illa cõparatio ad essen
 tiam est sola cõparatio rationis. est enim
 inter extrema non distincta realit. rela
 tionem. s. 7 eentiam: que tñ põt inrellcs
 pparare 7 ita e ini ea relatio rõnis. non
 ergo de isto intellectu loquitur sz de pmi
 mo: 7 tunc est sensus qd paternitas non
 solum ppsice accepta fm qd paternitas
 sed etiam fm qd ppsiderata sb ista rõe vt
 comparatur ad essentiam vel vt est in
 essentia est res: quia ista comparatõ nõ
 diminuũt nec destruit pñitatem eẽ rem
 sed pssupponit sicut procedit 2º ratõ ad
 conclusionem scõi articuli. **Ex** mõ homo
 vt risibilis intelligit. hec nõ est vera sic
 qd risibilitas sit cã inherente predicati:
 sed sic est vera qd homi ppsiderato sb rõ
 ne risibil non repugnat hõ p dcatũ itel
 ligere: sed puenit. 7 isto mõ quecũqz de
 terminatio sb qd cõsideratur sbm qd tñ
 non excludit p dcatũ nõ falsificat ppo
 sitioem in qd predicatũ dẽ de sbo sic det
 minato. **Ex** istis patẽ potest illud qd
 qritur sz oĩ pmo videre intellectu huius
 qd dẽ qd rlo e rõ. naz qd aliquid dicatur
 rõ põt ad ppositũ itelligi duplr. vno
 qz e modus illius cui pparatur 7 non res
 tali realitate sic boect vocat habitudi
 nes circũstantias 7 nõ res: qz nõ hũt ta
 le realitatez qualẽ hũt ille qd rũ sũ circũ
 stãtie 7 quãto aliquid recedit a realita
 te pfecta tãto magis accedit ad rõnem.

Alio modo aliqd vt accipitur sb rōne
formalit: pōt dici rō vel ens rōnis sic si
homo vt vlt dicatur eē rō: p quāto pfi
deratur sb vltate q est p se rō. Istis du
obus modis pōt pcedi q relatō vt ppa
ratur ad eēntiam est ratio: quia est mo
dus circa eēntiā 7 nō habet talem entī
tatem formalit qlem h3 eēntiā. s3 est .q.
circunstācia respectu eius: 7 etiā cum di
co vt ppat ad eēntiam hec cōpatio vt
dicitū est impoztat re^m rōnis: 7 sb ea pfi
deratur pñitas: 7 p rāto pñitas vt cō
parat ad eēntiā ē ens rōnis q2 acceptuz
sb rōe s3 siue sic siue sic dicat q pñitas
vt pata ad eēntiā ē rō non tollit quin
pñitas sit res q2 quātū ad pñimum ipa
suo^o est res. f. res ad aliud: licet dicat rō
respectu rei ad se quātū ad 2^m ipa pside
rata sb rōe q est ppatio ad eēntiā dī res
q2 illud sb q pñitas nō destruit reali
tate ei: s3 ipsam pñitas. ppatio eni
alicui^o ad altez pñitas entitatē fm
se. Ex hoc pz q ista stant simul q ipa re
latio pata ad eēntiam sit rō. f. duplici
mō pñitas: 7 tñ q ipa vt ppatur ad eē
ntiam sit res sicut iā dicitū ē. stat etiaz
q ipa pata ad oppositū sit res q2 ipa
met est cōparatio ad oppositū 7 ipsa
met ē ipa res q est talis ppatio 7 magis
vltate dī res vt pata ad oppositū 7
rō vt ppatur ad eēntiā: q2 vt cōpat ad
oppositū est eque 7 siltis entitatis cū op
posito nec respectu eius h3 rōem modi
sicut nec ecōuerso silt ipa ē ppatio sui
ad oppositū 7 iō cū dicit vt pata non
pñitas sb aliqua rōe q pñitas dicat rō
nō eni ē aliud pñitas vt ppat ad siltatō
nem q pñitas vt ppatio ad siltatōem:
7 h^o est in spālī pñitas vt ē pñitas. stat
q simul q pñitas vt pata ad opposi
tū sit res nō tñ eo mō q vt ppatur ad
eēntiā ē res: s3 vt ppa^o ad oppositū est
res istis duobus mōis q2 siltis entitatis
distince cōtra modū 7 ē res nō accepta
siue pñitas formalit sb rātone: 7 q
ipā pata ad eēntiā sit rō. ppi duo op

posita: q2. f. mod^o eēntie: 7 q2 accepta sb
rōe q ē ipa ppatō ad eēntiā: tñ vtroq^o
7 vt ppa ad opp^m 7 vt ppa ad eēntiā est
res 7 eadē res: q2 ipsamet est ppatio rea
lis vt pbatū est.

De tertio articulo

arguitur p pñitas p^o sic. si rō pata ad
eēntiam est res: aut ergo res ad se aut
ad alterū q relatio sit res ad se q ltercū
q3 videt includē tradictionē: q vt ppa
rata ad eēntiā est res ad altez s3 vt ppa
tur ad eēntiā est idem qd eēntiā: q rela
tio vt idem ē eēntie vel vt ē eēntiā ē res
ad altez: 7 tē vltra: q eēntiā ē res ad al
tez. Ista pñā pbat p silt: qd si hō fm q
rationale itelligit: q rōnale itelligit: 7 rā
tōne etiam quia pñitas qd pñitas alicui
per rationem alicui^o pñitas conuenit et.
Item si relatio vt pata ad qd cūq3 sit
res pñitas realitate: q similiter relatō in
creatura vt pata ad fundamētum est
res pñitas realitate: 7 nō pñitas realitate
fundamēti: q est ibi accñs pñitas accñta
litate: q2 non ē ibi sba 7 tūc sequitur q
alīa est actualitas relationis in creatu
ra: 7 accidentalitas absoluti in quo fun
datur: 7 sic videtur sequi pñitas in in
finitum: quia illa accidentalitas relatō
nis habet pñitas realitatem: 7 nō nā
si accidentalem: ergo h3 pñitas accidē
talitatem 7 illa similis: 7 sic in infinitū
q2 similis in diuinis si h3 pñitas real
tatem vt ppatur ad eēntiam: q illa
est sbalis vel accñtalis. non accidental:
quia nullum accidentale est in deo. s.
de tri. c. 5. q habet pñitas sbalitatem:
7 tūc pater paternitate habebit esse p
se 7 ad se qd ē incōueniens: q2 tūc erūt in
diuis tria p se eē: q2 tres rōes: cu3 tam ē
nō sit ibi nisi vnicū p se eē. fm bñm aug
7. de tri. c. 8. dicit: q sba ē q pat est 7 q
fili^o similis habet esse: s3 non sit q pat est
pñ. Rñō ad p^m pz in 2° articulo de disti
ctōne istī pñitas relatō vt ppatur
ad eēntiā ē res: q2 vera est. put li vt vel

inquātz denotat determinationē vel
 specificationē siue determinatā accepri
 onē paternitatis sub ista rōe que est cō
 patio ad eētā. nō est at vera prout de
 notat causalitātē inherētē predicatū ad
 sūm. In pmo q̄ intellectu quādo queri
 tur que res sit dici potest q̄ est res ad al
 terū. q̄ p̄pa ad eētā nō facit q̄ pa
 ternitātē repugnat sua propria realitas
 que est realitas ad alterū. nec tamē sic
 intelligendū q̄ paternitas p̄pata ad di
 uinitatē sit res ad alterum ita q̄ alteruz
 sit diuinitas vt sit sēsus p̄nitas ē res ad
 diuinitatē. sed est sensus paternitas cōpa
 ta ad eētā est res rōnis 7 in se res ad
 alterū. s. ad sūm. q̄ qui compar p̄nitas
 ad diuinitatē excludendo filiū vel non in
 cludendo sūm nō compar paternitātē ni
 si habeat duo p̄tradicōria in intellectu
 suo. cū paternitas sūm illud q̄ est sit p̄
 ad sūm. 7 lz paternitas nō sit seipsa com
 parata ad diuinitatē sed ad sūm vt ad cor
 relatiuū. tamē paternitātē ipsaz inducē
 do eē ad sūm potest intellectus compare
 ad diuinitatē. q̄ intellectus p̄r aliquid
 compare per actū suuz ad illud q̄ non
 est per cor̄e ex nā rei. s. hūc intellectuz
 potest dici q̄ paternitas vt comparata ad
 eētā est res ad alterū 7 cū infer̄ q̄ vt
 est eētā vel vt idē eētā ē res ad alterz
 cōcedat in sūm intellectu. 7 vltra cū dicis
 q̄ eētā est res ad alterz. Rūdeo hoc p̄r
 itelligi dupl̄r per īp̄tātē vel forma
 liter. p̄o possz cōcedi 7 est sensus dicti q̄
 diuinitas est res que est ad alterū. q̄ ē pa
 ternitas. nō at est cōcedendū formalr q̄
 diuinitas sūm suaz formā sit ad alterū. s. z
 q̄ in aū fuit predica formalis dicendo
 p̄nitas vt compar ad eētā est res ad
 alium. id si inferat illis predica in p̄ntē
 q̄ diuinitas est formalr ad alium negāda
 est p̄na. q̄ nō o3 q̄ predi eo p̄ueniat d̄
 terminatiōni. quō p̄uenit alicui intē sū
 tali d̄terminatiōe. q̄ īo d̄terminā non notat
 eē rō inherētē predicatū ad sūm sic hūc.
 7 p̄ hoc p3 ad p̄batiōes p̄ntie. hō sūm q̄

rōalis 7ē. Ista p̄na tenet prout ly s. z q̄
 notat cālitate inherētē predicatū ad sūm
 sic at nō accipit in p̄posito hoc q̄ dicis
 vt compar ad eētā. 7 sūm ad p̄batiōē
 sequētē. esto q̄ predi verius insit illi q̄
 est rō inherētē alij hoc nō habet nisi s. z
 q̄ ly sūm q̄ tenet p̄p̄e reduplicatiue. hūc
 at nō sic accipit. vt d̄cm est in illa distin
 ctiōe logica i sc̄do articulo. S. z si obijc
 atur. q̄ illud q̄ est in aliquo formalit̄
 potest illud denomiare. ergo si relatio
 vt comparata ad eētā sit in essen. esse
 potest denomiari a relone. 7 per se q̄ns
 essen formalr refert ad aliud. Rūdeo
 aliqua denomiatiua vel cōcreta predi
 cant de aliquibus. p̄ modo per aliqua
 de aliquo per 2o modo siue per accidēs
 de composito quidē ex susceptiō 7 for
 ma predicatur denominatiua siue cō
 creta forme per primo modo specialr
 si subiectū est per vnum quātuz ad cō
 ceptū. sicut homo dicitur rationalis si
 ue animatus per primo modo. sed cor
 pus q̄ est altera pars compositi dicit
 denominatiue animatus siue per sc̄do
 modo siue per accidēs. q̄ illud nō est
 totū includens formā sed susceptiuum
 recipiens formā. vbicunqz ergo est aliq̄
 forma oportet dare p̄dicatiōz forma
 lē de toto que est per primo modo. etiā
 in creaturis oportet dare cōmunit̄ p̄
 dicationē que sit proprie denominatiua
 forme de susceptiō. In diuinis prima
 predica nō negatur. nā pater generat
 siue generans generat. pater est. q. com
 posituz includens. q. essentialiter for
 illā que de ipso predicatur. sed denomi
 natiua predica. q. forme de. q. su
 susceptiō non oportet dare illi. hoc de
 claratur auctoritate 7 ratione. ratione
 sic q̄ itelligitur ibi. q. susceptiō forme
 est illimitatū ad oppositas formas vel
 relationes. 7 tamen non distinguitur ab
 eis. q̄ autz denominatur a forma ali
 qua denotatur per hoc esse distinctum
 ab opposito. quia ergo hūc non est susce

ptium propriuz forme. sed comune si-
 bi 7 opposito 7 forma talis denomiare
 n̄ posset nisi ppum susceptm. qz nō nisi
 distinctū ab opposito. iō nulla est pdica^o
 denoiatiua rsonū de susceptiūo. hoc cō
 firmat per dam. li. j. c. 5. vbi vult qz rlo-
 nes deimnat hypostases nō n̄z notant
 q̄ illud deimnare de q̄ pdicat in creto
 qz notant illud ppare ad oppo^m 7 disti-
 guere ab oppo^o. Ad formā q̄ rōis qn̄ ac-
 cipit rē ē in cōn. q̄ cōn^o p̄r denomiari a
 rōne. nō seq̄t rō dicta ē. 7 cū dē om̄is
 for^o p̄r denoiare illud in q̄ est. extendē^o
 denoiatiōē ad pdicatiōē denoiatiuā
 essētiālē in creto: sicut hō est aiatus. 7
 ad denoiatiōē ppe dicta. sic hō est rīsi-
 bilis. vel lig^o est albu. vel hō intelligit.
 cōcedi p̄r qz ois for^o aliq̄ istoz modo
 denoiat illud in q̄ est. qz ad min^o de ppo-
 sito pdicat in creto. h̄ illud sit extēdē^o
 denoiatiōē. sed si tu accipias dei^o in q̄
 est vt in susceptiūo pdi^o pdicat ppe de-
 noiatiue negandū est. nisi illud suscepti-
 uū sit limitatū vel nisi pdica^o i^o denoiati-
 uia ipotez s̄m eē. ppum 7 distinctū ab
 oppo^o. Ad 2° h̄ cēt magna difficultas
 p se tñ in pposito eā ptraeo. pcedē^o tñ
 qz rlo q̄ est acc̄is in creaturis ppam h̄z
 acc̄ntalitatē. qz i^o est p^o res 7 nō est i^o res
 in q̄ fundat. nec est res p^o ens sic s̄ba. ita
 oz dare qz ipsamet p^o sit res h̄ns ppam
 acc̄ntalitatē. q̄ nō sit acc̄ntalitas ent̄ ad
 se sed acc̄ntalitas ad alterū. sicut. n. non
 est eadē entitas ad se 7 ad alterū. sic nec
 eadē acc̄ntalitas acc̄ntis entis ad se 7 ac-
 cidētis entis ad alterū. 7 cū arguit qz est
 pcessus in inf^o. ¶ Rñ standū est i ipsa
 rōne: nec vteri^o pcedit. vbi ḡa. in albe-
 die fundat s̄litudō ista s̄litudō h̄z aliq̄
 acc̄ntalitatē ppam ab acc̄ntalitate albe-
 dis distinctā. sicut rlo est gen^o distinctum a
 genere q̄lī ratis. Si q̄ras de acc̄ntalita-
 s̄litudis si ipsa est alia a s̄litudie: dico
 qz nō. qz s̄litudō est sua acc̄ntalitas ad
 sun^o 7 seipsa accidit fundamēto. sicut se
 ipsa est ad oppo^o. Utr̄ ei qd̄ cōuenit ali-

cū sic. qz oimoda s̄dic^o sit illud eē sine
 hoc. hoc est idē realit̄ illi. 7 per oppo^m
 vbi nō est oimoda s̄dic^o nō oz idē esse
 oio. nūc at̄ s̄dic^o est s̄litudinē eē 7 nō eē
 fundamē^o 7 ē nō eē ad terminū. iō ac-
 cidētalitas sua ad fundamē^o est idē sibi
 sicut ipsamet est s̄litudō vel bitudo ad
 oppo^o. stat^o est qz acc̄ntalitas s̄litudis
 nō est alia res a s̄litudie. sed s̄litudō est
 quedē res a^o ab albedie. qz bitudo 7 ē
 acc̄ntalitas albedis p̄r poni qdā res a^o
 ab albedie. qz albedo est qdā res abso-
 7 absolutū p̄r eē sine s̄dictiōē sine s̄bo
 7 iō nō est idē bitudini sue ad s̄b̄m. nec
 seipsa accidit illi. nā est q̄ i^o qua rōe s̄li-
 tudō acc̄ntalis albedis h̄z aliā acc̄ntali-
 tatē ab albedie. pari rōe acc̄ntalitas s̄li-
 tudis h̄bit aliā acc̄ntalitatē a s̄litudie.
 falsa est ē i^o qua rōe acc̄ntalitas s̄litudi-
 nis est eadē sibi pari rōe acc̄ntalitas al-
 bedinis ē eadē sibi. qz albedo est ens ab-
 solutū 7 similitudo rlo 7 ex hoc nō est
 s̄dictiō albedinē eē sine p̄pōe ad superfi-
 ciē. est aut̄ s̄dictiō s̄litudinē eē sine p̄pa-
 tiōe ad sun^o. 7 iō illa p̄pō nō est eadem.
 albedini. ista at̄ est eadē s̄litudini. nihil
 autē aliud est s̄litudinē eē q̄ bitudinez
 h̄ ad hoc. nec tñ dico qz rlo ad qd̄cūqz
 p̄p̄etur seipsa p̄patur. qz p̄r pari rōe
 ne rōis que nō est ipsa. sed ē forte reali-
 alia a se. sicut p̄portionalitas fundat
 in p̄portione. sed hoc dico qz rlo seipsa
 7 nō a p̄patione p̄patur. si tamē p̄patur
 ad qd̄cūqz siue quo est s̄dictiō ipsaz eē.
 Et cū arguitur vterius de s̄b̄litate re-
 lationis in diuinis. dico qz licet p̄hus dī
 stinguat in pdicamentis s̄bam primā a
 scōa tamen ad p̄positū eēntia habet
 ratiōem vtriusqz s̄b̄stantie quātum ad
 aliquid. s̄b̄stantie quē idē scōe quo ad h^o
 qz ipsa est cōis. nō tamen quo ad hoc qz
 ipsa sit vniuersalis. hoc est diuisibilis v̄
 plurificabilis. est. n. cōis cōitate reali f̄z
 dam. c. 4. ibi est cōitas sola s̄b̄stantie n̄
 rōnis sicut ē in natura creata. h̄z autē
 ratiōem s̄b̄stantie prime quātum ad h^o

q̄ est eē hoc. siue ſingularē. q̄ eē^o de ſe
ē hec. nō dico quo ad hoc q̄d ē eē incōi-
cabile. q̄ hoc eēt iperfectiōis. nō reſtat
aut̄ alia rō ſbe qualitercūq̄ acceptē in
diuinis querē^o vltra rōem eēntie niſi
rō incōicabilitatis. iſta aut̄ in diuinis n̄
pōt eē per^o rō ſbe q̄^m ad cōem op̄ini. ſz
quā loquimur cōiter in iſtis q̄onibus.
qm̄ nō mouet de hoc q̄d adhuc. q̄ q̄e-
quid ē ibi nō tantū ſba ſed et ad ſe cōi-
cabile ē. p̄z q̄ rē in diuinis nullā h̄z rōz
ſbalitatis. q̄ t̄m^o h̄z rōem incōicabilita-
tis. que nec ē rō ſbe ſcōe nec p̄me q̄^m ad
illud q̄d pertinet ad perfectiōz ſbe q̄d ē
eē hoc illud eni cōuenit eēntie de ſe. Si
arguit̄ p̄ hoc q̄cqd pertinet ad ſbam p̄
mā h̄z per ſe rōem aliq̄ ſbalitatis h̄^o ē
incōicabilitas que nō eſt ibi niſi per re-
lariōz q̄ rē. ¶ Rñ^o intelligēdo maiorē de
icōicabilitate pertinente ad ſbam p̄^m
que ē incōicabilitas ſingularitatis ipſa
vā ē in creaturis nō ſic in deo. rō ē q̄
vlti^m p̄bens nām ſiue ad ſingularitatez
ſiue ad incōicabilitatē in creatur^o ē ei^o
dē generis cū nā p̄cta. r̄ per p̄ns ip̄z ſm
rōem ſuā formale pertinet ad gen^o ſbe.
in deo nō ē ſic vt dictū ē prius. q̄ vt di-
cū eſt p̄^o ad incōicabilitatē p̄bere non
pōt aliquid pertinēs ad gen^o ſbe in diui-
nis. q̄ q̄d h̄z tale eſt cōicabile. Sz adhuc
arguit̄ illud per q̄d in diuinis ſit p̄ctio
vel determinā^o qlitercūq̄ dicta ad incōi-
cabilitatē vel ad incōicabile. ſm rōnem
ſuā formale eſt ſba vel acc̄s q̄ in hec
nō cadit me^m: nō at acc̄s. p̄z q̄ ſba. q̄ h̄z
p̄pam ſbalitatez. Rñ^o deo: hic reſpōdet
Aug. 5. de tri. c. 6. q̄ nō dē q̄d in deo eſt
ſm ſbam d̄z vel ſm acc̄s. d̄z eni aliqd
ibi q̄d nec ſm ſbam d̄z nec ſm acc̄s. vt
pote illud q̄d ad alteruz d̄z. Si adhuc
p̄^o replices ſic. illud quo formalr ſuppo-
ſitū in diuinis incōicabile ē aut eſt tale cui
cōpetit formaliter inherere aut cōueni-
re pōt aut cui repugnat oīo: ſi primū. q̄
eſt acc̄s: ſi 2^m cū illud ſit ſba cui repur-
gnat inherere alteri. r̄ hoc prout ſbſtā

tia diſtinguitur cōtra accidens. ſequit̄
q̄ habet rōem ſbe propria r̄ ita prop̄i
am ſbalitatem q̄d eſt propoſitum. Rñ^o
ſm Auic. 2° meta. nō inherere r̄ nō poſ-
ſe inherere. nec eſt ratio ſbe vt ſbſtātia
eſt genus nec inherere eſt ratio acciden-
tis. vel alicuius generis accidentis. quia
inherere eſt dare eſſe vel actū ſm quid
alicui termino priori ſimpliciter enti. ſz
ſba eſt illud ſubſtractū cui conuenit nō
inherere vel cui repugnat inherere r̄ ac-
cidens vel qualitas vel quātitas eſt na-
tura cui cōuenit inherere. Detur ergo i
diuinis illud mēbrū q̄ quo per^o in diui-
nis ē formaliter incōicabilis eſt tale cui
repugnat inherere. repugnat eni illi da-
re eē ſm quid alicui eni ſimpliciter po-
ri. ergo r̄ inherere. r̄ hoc ſm rationem
ſuā formale. nec tamē. ſequitur q̄ ſz ſu-
am rōem formale habeat propriam ſb-
ſtātitatez. q̄ vt dictū eſt hoc nō com-
plet rōem ſbſtātie vt diſtinguitur cō-
tra alia genera. Si. 4. replicet quibus-
cunq̄ repugnat inherere. repugnat eis
per aliquā vnā rōem. ſbſtātie autē cō-
uenit vel alicui de genere ſbſtātie hoc
r̄ per te proprietati incōicabili in diuinis
ergo per aliquid cōmune eis nō per ra-
tionē entis. q̄ eni nō repugnat inherere
nec per rationē alicuius inferioris ente
niſi ſbe. patet diſcurrendo. ergo illa p̄-
p̄teritas incōicabilis cui ſm ſe repugnat
inherere. ſm ſe includit propria ratiōem
ſbſtātie. r̄ ita habebit propriaz ſubſtā-
tialitatē q̄d eſt propoſitū. ¶ Reſpōdeo i
perfectio poteſt repugnare alicui vel q̄
includit perfectionē ſimpliciter vel quia
includit imperfectionē illi imperfectioni
ni repugnantē. ſiquidez ſunt multe im-
perfectiones repugnantes inter ſe. verbi
gratia. repugnat deo eſſe albu. r̄ nigro
repugnat eſſe album. deo autē propter
perfectionē ſimpliciter. que repugnat to-
ti generi coloris. imo toti generi quali-
tatis. imo toti generi entis cauſati. nigro
autē repugnat albu propter perfectiōz

sua limitataz sub genere coloris que p
 sectio limitata necessario habet imper
 sectione anexam. aliaz tamen 7 in alio
 gradu a perfectione albi. ergo illa ma.
 neganda est. quibuscuq; repugnat eade
 imperfecto cuiusmōi est inherere vel de
 pendentia ad subiectū eis repugnat per
 aliquid idez in ipsis. quia nō oportet q
 eis quibus repugnat aliquid idez sit ali
 quid vnius rationis q a parte ipsorum
 sit ratio illius repugnantie imo ratio p
 pria vniuscuiusq; eorum potest esse ra
 tio repugnantie ad aliquid idē. Ad pro
 positūz inherere siue dependere ad su
 biectum est imperfectio. ideo ista repu
 gnat substantie cum ipsa talis entitas sit
 q sibi repugnat esse entitatē diminutā.
 quia dat esse simpliciter. siue primum.
 qd est oppositūz ei qd est inherere. cum
 hoc etiāz repugnare potest relationi in
 diuinis que licet non det eē simpliciter
 siue per se esse. tamen ipsa talis entitas
 ē q repugnat sibi eē entitatē diminutā
 siue actum scdm quid. inherere autem
 repugnat essentie diuine. quia est perfe
 ctio simpliciter. repugnat etiāz relatiōi
 diuine licet nō sit perfectio. quia ipsa ex
 ratione sua nō potest eē entitas imper
 fecta. 7 inherere nō potest competere ni
 si enti dependenti 7 per cōsequens imp
 fectio. Ad argumentū principale cū ar
 guitur q relatio vt compata ad essenti
 am est ratio. 7 q causa huius est. qz ipsa
 vt compata ad essentia transit in essen
 tiam. vtrūq; assumptūz potest habere
 vnu intellectūz verum 7 aliūz falsum.
 potest enīz intelligi ratio vt ratio oppo
 nitur rei siue enti extra animā: 7 hoc est
 falsum. quia ad quodcunq; comparatur
 semper est res extra animāz propria re
 alitate que est ad alterz. Alio modo po
 test intelligi ratio idem: q modus siue
 circumstantia rei: scdm boetiū sic conce
 denduz est q relatio sit ratio respectu es
 sentie. nō tamen propter hō tollitur qn
 compata ad ipsam sit res. Consimiliter

potest intelligi transire in essentiam. vno
 modo ita q nō habeat propriāz entita
 tez ad alterū. 7 iste intellectus est falsus
 Alio modo transire in essentia sic q nō
 remanet distincta realiter ab essentia. Et
 licet nō sit hoc questio de idéptitate vel
 distincte relationis 7 essentie. imo illa est
 difficilior. questione proposita. tamē cō
 cedi potest q relatio compata ad essenti
 am est ratio scdo modo 7 hoc modo nō
 manet realiter distincta est tamen res ex
 tra animā propria realitate que est ad
 alterū. 7 sic manet prout manere exclu
 dit transitūz destructiūz proprie reali
 tatis. Consimiliter si inferatur in cōclu
 sione q ipsa vt compara ad oppositūz
 est ratio supple respectu essentie. quia sic
 accipiebatur in premissa cōceditur. ad
 nihil enīz cōpari potest qd tollit ab ipsa
 quin sit modus essentie. tamen nō sequē
 tur ergo vt comparatur ad oppositū non
 est res. qz hoc modo eē rōnem. nō repu
 gnat ei q est eē rē. Si arguitur respectu
 essentie est res: ergo 7 alia res. 7 sic nō trā
 sit in essentiam quātum ad idéptitatē re
 alē. Respondeo q questio de realitate re
 lationis nō est questio de alietate. imo
 prima pertinet ad problema de accēte
 vel genere. 2° ad problema diffinitionū
 de eodē vel diuerso: patz ex primo tho.
 in exemplo etiā patet idē. homo vt cō
 paratur ad soz. est res. imo soz. vt compa
 tur ad sortē res: 7 vtrunq; probatur: qz
 idéptitas realis nō est nisi rei ad rē. ho
 mo est idez realiter sorti 7 soz. est idem
 soz. 7 vt dicitur idē soz. comparatur soz.
 patet de se. nec tamen homo vel soz. vt
 comparatur ad soz. est alia res a soz. sic q
 in proposito stant q relatio vt compa
 ta ad essentia est res 7 tamē nō alia res.
 Et si queratur nūquid ē eadē res cū esse
 tia vel alia. si detur q eadē realiter hoc
 tamē nō oportet propter qdē. pposi
 tā. sed sufficit dicē q ipsa ē res que ē ad
 alterū. sic q ad quodcuq; comparatur trā
 sit in essentiam 7 manet.

Ovide queritur

de relatione originis in comparatione ad personam: et specialiter ad personam primam. videlicet. scilicet. separata vel abstracta relatione originis posset manere prima persona diuina constituta et distincta: et arguitur quod sic quod aduenit persone constitute nec constituit nec distinguit prima distinctio relatione originis est homini respectu prime persone in diuinitate et cetera. probatur. relatio originis sequitur actionem vel passionem ex. scilicet. methaphisica. illa que uenit prime persone non potest sequi nisi actio: quia prima persona non est ab aliquo. actio autem non potest esse nisi suppositi existens: ita quod ratio actionis presupponit rationem suppositi: ergo prima persona est persona vel suppositum per aliquid prout ipsa relatio. **O**ppositum abstracta relatione non manet nisi essentia vel substantia composita que non potest esse ratio constituti personarum: quia non est propria nec composita et cetera. In hac questione que supponit quoddam dictum compositum. scilicet. quod persona diuina constituit per rationem: quod dictum non discutitur hoc quod est difficile. **o**ppositio scilicet sit in istis questionibus suppositum tanquam compositum processum. non enim omnia in dubio reuocare ubi suppositi dictis compositis. **o**ppositum potest declarari. nam ista questio non querit generaliter si persona diuina potest constitui per relationem: scilicet specialiter de prima persona quia de ea videtur esse specialis difficultas et hoc propter prioritatem eius ad alias que repugnant ne correlatiue. ergo supponendo compositum opus. de eo quod queritur specialiter de prima persona sunt hic tria videnda. primo supposito quod aliqua persona diuina constituitur per relationem ut videtur questio supponere. an repugnet specialiter prime persone. 2. dato quod non que relatione posset prima persona constitui. 3. que liter se habent iste relationes adinuicem que compositum procedunt inesse prime persone. et ultimo patebit. quod per quoddam correlatio cuius que abstracta relatione vel separatione possit stare ratio prime persone.

De primo accipio

hanc oppositionem suppositis eiusdem nature non repugnat hinc preterea hypostatica que sunt simul natura: probatur ista que supposita eiusdem nature non habent in se prioritatem nature seu positatem essentialem. et confirmatur per philosophum 3. metaphisica. concordantem in hoc cum philosopho. quod in his que sunt eiusdem speciei non est prius et posterius. nunc autem ex hypothesis. 2. persona potest constitui per relationem aliquam originis: ergo non repugnat prime persone constitui per aliquam proprietatem que sit simul natura cum illa eiusmodi est alia relatio originis. **o**ppreterea si specialiter repugnaret prime persone constitui per relationem originis non esset propter aliquid commune sibi et aliis que ex hypothesis non repugnat aliis: ergo propter aliquid quod est speciale prime persone sed hoc est falsum: quia nihil est sibi speciale nisi prioritas originis secundum quam quilibet persona est ab ipsa et ipsa a nulla: sed propter hanc prioritatem non repugnat sibi constitui per relationem originis ad 2. personam: quia hoc non esset nisi propter simultatem quam requirit relatio inter duo extrema: que simultas videtur repugnare illi prioritati in hac parte: a: sed hoc non est verum probatur: quando sunt aliqui ordines alterius rationis: quorum vnus non includit alium: nec preexistit: nec coexistit necessario illum. potest iste esse sine illo: immo cum quadam simultate opposita illi ordini: patet satis in exemplo. ordo durationis et nature sunt tales: quod ille qui est nature non includit illum qui est durationis. nec necessario preexistit siue coexistit: sed potest esse sine illo: patet et ratione: quia nunquam est impossibile separatim nisi per hoc quod hoc includit siue necessario coexistit illud. Nunc autem ordo nature siue essentialis et ordo originis sic se habent quod ordo originis non semper includit ordinem essentialem. nec ipsum necessario preexistit nec coexistit: ergo potest stare simultas opposita ordini essentiali cum ordine originis: sed simultas

opposita ordini essentiali sufficit ad similitudine correlatiuorum. ergo potest aliqua esse simul similitudine correlatiuorum. que est si multas essentialis et tamen esse ordo originis inter ea. minor que est bipartita. s. de non includendo ordine vel non pretergendo illud. probatur. quia ordo nature siue essentialis necesse includit imperfectionem in altero extremo. s. in posteriore. ordo originis non requirit nisi quod hoc sit ab hoc. hoc autem esse ab hoc non includit necessarium imperfectionem eius quod est ab hoc. quia non includit necesse quod procedens sit imperfecta natura illo a quo procedit. processio enim non includit de se quod sit equiuoca. nec persequens quod forma imperfectior sit in producto quam in producente.

Iuxta illud quod super ponitur de 2° artu. dico quod alia relatione constituitur 2° persona et alia sibi opposita constituitur 1° persona. probatur sic. 1° proprietates incoicabiles posituae est proprietates constitutuae prime persone. talis est illa que correspondet correlatiue prime relationi in persona producta. 3° 7° ma. p3. quia cum persona includit essentiam et entitatem incoicabilem que sunt in questione supposita secundum Ric. 4. de tri. proprietates prime persone non oportet aliquid per se importet nisi primam entitatem incoicabilem. minor patet quia secundum finem communem in ista questione supposita nihil potest esse ibi incoicabile nisi proprietates pertinetes ad originem. et per consequens in 1° persona non est incoicabile nisi proprietates pertinetes ad primam originem. Illa enim que pertinet ad secundam originem incoicabilis est. quia est duarum personarum producentium. Illa autem que pertinet ad primam productiois actiuam opponitur illi que pertinet ad primam passiuam sicut. n. filius primam proprietatem habet pertinentem ad generari siue dici ita pater primam proprietatem incoicabilem habet pertinentem ad dicere siue gignere. quia illa conuenit patri secundum quod habet intellectum secundum qui intellectus

est 1° ratio productiua in patre. Contra istam rationem instatur contra utranque istam premissarum et 1° quod ad maiorem. videlicet enim quod ingenuum sit prima ratio constitutua prime persone et tunc maior est falsa. quia prima proprietates positua sit proprietates personalis. hoc probatur auctoritate et ratione. Auctoritas est dam. c. s. oia inquit que habet per filij sunt propter ingenuitatem que non significat omniam sibi sed modum existentie: hec ille. Ratio autem talis est: primum incoicabile est prima ratio constitutua primam personam. hoc probatur. quia cum entia sit ratio persone eandem simpliciter et cuilibet persone etiam eandem hec. nihil ergo ultra requirit ad rationem per se nisi incoicabilitas. et ita incoicabili quocumque 1° habito habet persona. sed ingenuum videtur importare primum incoicabile 3° 7° ma. probatur mi. quod est ab aliquo et ab ipso aliud prius respicit illud a quo est quod illud quod est ab ipso. hoc probatur quia per prius a quo ipsum est habet esse. ordo autem ad posterius presupponit eius esse. Ex ista propositione de ordine positua ad prius et posterius inferatur hoc consequens quod si aliquid non habet ordinem ad prius sed tantum ad posterius quod est ab ipso per prius sibi conuenit negatio ordinis ad prius quam ordo ad posterius. nunc autem prima persona non habet ordinem ad priorem. et habet ordinem ad posteriorem. ergo sibi prius conuenit illud quod negat ordinem ad suum prius. tale est ingenuum. probatur. quia non tantum contradictoria referuntur ad idem instans duracionis sed sicut licet loqui ad idem nunc siue signum nature hoc per inducendum. quia cum hec sit vera 1° dicendum per hoc est rationalis. hec autem vera 2° homo est risibilis. hec autem per accionem hoc est albus. et sic potest assignari instanta nature siue signa nature quod ad ordinem istarum predicationum si affirmaret hominem esse rationale per se in primo signo nature siue primo modo et negat ipsum esse rationale 2° modo siue in 2° signo nature non est contradictio. sicut non est contradictio si

dicatur hoïem eē albū in 3° signo ⁊ nō eē albū in p° signo vel 2°. p3 qd ista non est ꝑdictio nisi pro eodē signo nature. ⁊ ita in signis originis eē ab alio ⁊ nō esse ab alio sūt ꝑtradictoria: pat3 de se. ergo pro quocūq3 signo attribueret alicui eē ab alio. si hoc sibi competeret pro eodē signo attribueret sibi hoc qd est non eē ab alio. si hoc sibi cōpetit. sicut qd ei qd ē ab alio per prius cōuenit ordo a illō a quo est. qd ad posterius sic ei qd nō ē ab alio prius cōuenit negatio ordinis ad p̄ us qd ordo positiu⁹ ad posterius. Si arguitur cōtra hoc qd negatio nō h3 cōstituire personā. Rñdet qd illud personale qd intelligitur supaddi essētie sufficit qd habeat primā rōem incōicabilitatis. et sentia. n. per tribuit eē ⁊ hoc eē ⁊ quicquid positiu⁹ est. Si ergo affirmatio vel negatio possit habere rōem incōicabilitatis in pri⁹ persona sufficit ad cōstitutū dū psonam. illa aut negatio h3 vt probatum est primā rōem incōicabilitatis ergo rē. Cōtra istū modū dicendū arguitur sic. proprietates cōstitutiuas est oīo formalit⁹ ⁊ primo incōicabilia. nulla negatio formalit⁹ ⁊ per seipsā est incōicabilia. ingenitū vt distinguitur formalit⁹ ab eēntia ⁊ relatione positiuā ad productū. nō dicit nisi negatiō3 formalit⁹. qz fm Aug. 5. de tri. c. 7. cū ingenitum dicitur nō quid sit sed quid nō sit ostenditur. ⁊ multe auctoritates ad hoc patēt. q. Prima propositio p3 qz cū3 persona sit formalit⁹ incōicabilis existētia op3 qd illud quo aliquid est persona primo sit formalit⁹ incōicabile. ergo rē. 2° propositio p3 qz negatio propria exigit positū propriū ad qd cōsequitur. nulla eni negatio est propria oīo alicui. hoc ē soli illi nōcōueniens nisi qz ei repugnat affirmatio opposita. Affirmatio autē quecūq3 nulli enti repugnat nisi p̄ aliqđ positiuū. qz si per negationē querō an illa negatio cōsequitur aliqđ positiuū cui repugnat illa alia affirmatiō ⁊

sic habetur propositū. aut nō cōsequit positiuū. ⁊ tunc negatio oīo prima est i illa vnitatis siue distinctione. ⁊ entitate per qns qd est incōueniens. aut nōcōueniens da bitur qd negatio cōsequitur positiuū h3 nō propriū isti. qz rē. ⁊ tunc sequit qd negatio nō erit propria isti qz illud per qd negatio cōuenit nō est propriū isti. Rñdet ad mī. qd ingenitū nō importat negationē simpliciter sed aliquid pertinēs ad dignitatē qz h° qd est hic eē ad se. Alio⁹ importat fontale plenitudinē qd est p̄ctiois simpliciter in p° persona f3 Aug. 4. de tri. c. 9. Cōtra p̄m cū dicit a se aut intelligitur qd hec propositio. a. importat circumstantiā cause vel p̄cipij positiuē. ⁊ statim p3 ꝑdictio. qz fm Aug. p° de tri. c. 1. nulla mens capit qd aliquid sit a se aut intelligitur negatiue tm. qz nō h3 aliquid pro prin° vel cā ⁊ h3 propositio de negatione. Cōtra 2° fontalis plenitudo aut dicit negationē ⁊ h3 propositio aut positiuū. ⁊ tunc vel eēntiā3 ⁊ sequitur qd si ingenitū sit proprietates personalis ergo ⁊ eēntia. aut rōnem positiuā. ⁊ p3 qd nō nisi ad personā. ⁊ tunc si ad personā aut ad vnā aut ad plures. nō ad productū vel productē. qz ad p̄ductā vl p̄ductas. si ad plures nō poterit eē vnū3 formale principij cōstitū per si ad vnā3 ⁊ singularē aut relationē ad personam primā productā aut scōdam. ⁊ tunc non tenet positū. f. qd ingenitū vt distinguit ꝑ p̄nitatē vel spirationē cōstituat personā aut relationē vnā abstractā ab istis .f. p̄nitatē ⁊ spirationē. ⁊ tūc si p̄r aliq̄ talis rō cōis abstrahi ab istis duab⁹. sequitur qd p° persona nō aliq̄ vnā rōne .f. singulari signata in existētia sit p°. sed aliquo vnā abstracta a rōnib⁹ duab⁹ ⁊ hoc alteri rōis. qz p̄batū est in qōc p̄cedēte qd due productiōes actiue in dōis nō p̄nt eē eiusdē rōis. ⁊ tunc p̄m p° nō cōstitueret formalit⁹ aliq̄ cōstitutio vni rōis .q. specificē. sed vno abstracto a duob⁹ .q. alteri rōis. Nec o3 hic imitari quia

multi magistri hic cōcedūt ppo^m q^m ad
 ma. q^d aliq^d incōicabili positiuo cōstitu-
 itur p^o p^o de q^d est hic fmo. Cū q^d argui-
 tur p^o ista opi. p^o ingenito p^o Dam. p^o p^o
 cū m^o ibidē. subdit. n. in solis p^orietati-
 bus paternitatis 7 filiationis 7 processi-
 onis differentiā cognoscimus. ergo quā-
 do prius accepit omnia p^oter ingenera-
 tionē 7c. intelligendū est q^d sub ingenera-
 tione cōprehendit paternitatē sicut pa-
 tet in diuersis capitulis eius. nunc nomi-
 nat vnā p^orietatē prime persone nūc
 aliā. 7 per p^osequens per vnāquāq³ itel-
 ligit quācūq³ p^orietates p^oriam.
 Ad rōem cōcedo q^d ordo ad prius quo
 dāmodo precedit in aliquo ordinē ipsi
 us ad posterius maxime quādo ordina-
 tum est in se absolutū. concedo etia³ q^d
 negatio ordinis ad prius in aliquo pre-
 cedit ordinē positiuū eiusde³ ad posteri-
 us. sed nō sic in illo q^d constituitur for-
 maliter per ordinē ad posterius q^d nul-
 lus ordo in illo potest esse prior: nec etiā
 negatio ordinis quā sit ordo quo cōsti-
 tuitur. si ergo cēt suppositū absolutum
 posset cōcedi q^d ingenitū esset quodam-
 modo prius paternitate. sed cuz proba-
 tur generaliter de quocūq³ supposito
 7 de ordine ad posterius 7 negatiōe or-
 dinis ad prius. illa p^opositio qua dicitur
 q^d cōtradictoria referuntur ad idē
 nūc nō solum in ordine durationis. sed
 etiam n° 7 originis est vera intelligendo
 de per^o cōtradictoria. prout affirmatio
 cōparatur ad negationē. nō est autē ve-
 ra intelligendo de affirmatione 7 nega-
 tiōe comparādo ad 3^m de quo dicitur.
 Exemplū albū p^o. a. 7 nō albū p^o. b.
 nō cōtradiciunt inter se nec ad quodcū-
 q³ comparatur. 7 hoc intelligendo per
 a. 7 b. siue signa duratiōis siue signa na-
 ture vel originis. Sed si ista comparā-
 ad aliq^d cui cōuenit vel cōuenire pos-
 sunt. nō oportet q^d si album cōueniret
 ipsi. c. p^o. a. q^d nō album cōueniret ipsi
 c. p^o. a. Nihil ei est q^d nō oio prius sit

ipsuz sicut homo oio est homo. 7 si ho-
 mo esset lapis esset oio prius lapis. sic
 lapis est lapis tamē nō oio prius est nō
 lapis. q^d nulla negatiō pōt eē eadē alicui
 p^o. sicut ipm est ipm p^o. cōcedo q^d itelli-
 gēdū est eē ab aliquo 7 nō esse ab aliquo
 referri ad idēz instās siue nūc cuiuslibet
 ordinis ad hoc q^d sint cōtradictoria. vt
 .s. pro quo nūc affirmatur esse ab alio
 q^d ponit pro eodem nūc nō esse abneget
 illud idē. sed nō oportet q^d illi de quo
 ista dicitur cōueniat eque prius nō eē
 ab. sicut illi cōueniret esse ab si esse ab si
 bi cōueniret. 7 per p^osequens supposito
 cui cōuenit negatio ordinis ad prius p^o-
 oritate originis nō eque pmo cōuenit ista
 negatio sicut cōueniret affirmatio ordi-
 nis si illum ordinē haberet. Respōde-
 tur aliter ad mī. p^orials ratiōis. 7 hoc
 dupliciter. primo sic q^d p^oma p^orietates
 incōicabiles in p^o p^o n est rō accepta s^o
 ratiōe actuali. sed sub ratiōe aptitudi-
 nali. vtpote nō sub ratiōe paternitatis.
 vel generationis. sed sub rōe gnātuitatis
 7 p^oriatis aptitudinalis. 7 hoc probat
 q^d hec ratiō suppositū cuiuslibz alteri. ex
 hoc sequit ad ppo^m q^d nō sub rōe cōicati-
 onis vel gnātiois actualis ad pcedēs ac-
 cipitur cōstitutū p^o p^o. sed s^o rōe hūi-
 dis aptitudinalis accipiet p^o incōicabile.
 Alia ratiō ad eandē mī. q^d illud q^d est i
 p^o p^o. q. hitudo ad scōam pōt dupl^r
 cōsiderari vno mō vt p^opetas. alio vt re-
 latio. 2° simul est cū cōstitutiuo scōe p^o
 pp nām correlatiuoz. p^o mō p^o cōstitue-
 re. nec repugnat sibi ipsa rō simultatis
 q^d uenit relatiuis. Cōtra ista sic p^o am-
 bo p^oietim. 2° vtrūq³ diuisit. p^o sic. in
 p^o p^o oina ē vna entitas formalr incōica-
 bil 7 p^o 7 h^o in ex^o actuali 7 in re ex nā
 rei. 7 h^o p^o de se. q^d plures eē entitates
 incōicabiles p^omas in eadē p^o oina 7 ex
 nā rei est incōpossibile. nulla. n. potest ef-
 se p^opetas p^onal nisi sit entitas incōica-
 bil formalr. 7 p^o 7 p^o incōicabil in tali p^o
 sona. 7 h^o in ex^o actuali. 7 ex nā rei.

quia persona diuina nō per aliqd potē
tiale: nec per aliqd quodcūq; non re-
ale: nec per aliqd cōicabile nec per ali-
quid non pmo incōicabile. potest esse p
mo hec psona: g̃ qualitercūq; intellect⁹
consideret diuersimode q̃ est in prima
psona reale aliqd p̃stitutū p se: tamen ē
habens condiciones p̃dictas: ⁊ ita non
oporet distinguere qz vt accidit maior
tale nō potest esse nisi vnicū oio. Ita at
entitas oio vnica quomodo cūq; p̃sides
ratur necesse ē vt in se sit actus nō solū
aptitudo vel potentia: qz nihil ē ibi nisi
actualissimū. etiā ē necesse vt i se sit hec
entitas vel ad se vel ad alterum. Nulla
enim entitas potest esse in existētia actu
ali quin sit fōr̃tis ad se vel ad alterz: ⁊ ita
quodcūq; distinguitur in consideratōe
rō generatōnis vel generatiuitatis i par-
titate. necesse ē in re q̃ ista entitas incōi-
cabilis prima que dicit actualiter habi-
tudinem p̃me persone ad sc̃daz sit p̃ma
entitas incōicabilis in prima persona ⁊
ita p̃mum formale constitutū in p̃ma p-
sona. ¶ Preterea p̃tra vtrāq; viam du-
pliciter: qz ille distincōes sunt ad vltimū
dum difficultatem istā: quomodo p̃ma
psona pōt eē prior sc̃daz: ⁊ tamen sil nul-
la cum ea: p̃pter hoc requirit q̃ p̃stitu-
tum p̃me p̃sone aliq̃ mō non sit sil cum
sc̃daz: quia si constitutū sit simul cum
sc̃daz p̃sona g̃ ⁊ p̃stitutū. si aut̃ relatiōne
ad sc̃dam p̃stituatur illud quod cōstitu-
tū est erit oino simul cū 2°. p̃pter hoc enī
videt̃ prima via ponere gnatiuitatez ne
ponat p̃stitutū p̃me p̃sone illud quod ē
oino simul ⁊ non p̃us 2° p̃sona. Sc̃da
via videt̃ querere aliqd p̃stitutum vt p̃-
prietatez sibi nō vt relatiōez. lz vt relatiō
sit simul cū filio tñ sub illa alia ratione
vt. s. p̃p̃etas possit aliquo mō h̃re ratō-
nem p̃oris. Est ergo distincō i vtrāq;
via p̃pter hanc difficultatem fugiēdaz
.i. ne p̃stitutū prime p̃sone vt cōstitutū
sit oino simul cum sc̃daz persona: sicut
correlatiuum cum correlatiuo. Ita au-

tem difficultas est nulla: ⁊ illud quod i-
tendit fugere non est inconueniens: sed
necessarium. primum patet: quia quan-
do vnus ordo p se non includit alium:
nec necessario p̃ceperit illuz nulla est re-
pugnat istum esse sine illo. patet non so-
lum de origine sed etiam de alijs. nunc
autem ordo originis nō per se includit
ordinem essentialem: saltez illū in quo
prius potest esse sine posteriori. nec ne-
cessario p̃ceperit illuz: ergo potest esse
sine illo origine ⁊ cum similitate oppo-
sita illi ordini: ergo p̃ter ordo originis sta-
re cū hoc qd̃ alterz extremū vt est extre-
mum huius ordinis nullo modo possit
esse sine reliquo: ⁊ ita simul natura cuz
similitate. s. opposita illi ordini. minor
probata est prius q̃ ordo originis nihil
includit nisi hoc esse ab hoc: quod po-
test stare cum similitate nature: qz non
includitur ibi aliqua ratō cause nec ali-
qua ratio principij. istud potest ostendi
per exemplum. sed exempluz est al qua-
liter d̃nbium. p̃p̃ietas personalis ē oio
p̃ma ⁊ p̃p̃ia persone cuius est. negatio
aut̃ non est oio alicui enti ⁊ primo pro-
p̃ia. ingēitū autem vt distinguit̃ p̃tra
essentiam ⁊ relatiōem posituam i p̃ma
psona p se ipozat negatiōem ergo ⁊c.
¶ Aliū r̃ndetur adhuc ad rōem ⁊ ad mī-
nozē sic: q̃ licet p̃ prime ad sc̃dam sit
relatiō originis sola vna realiter tamen
illa distinguitur fm rōnem. put est ha-
bitudo prime persone ad sc̃dam. potest
enī intelligi sub ratione aptitudinis ad
generandum vt exprimitur sb̃ nomie ge-
neratiui: ⁊ sb̃ ratōne potētie: vt sup̃posi-
tum exprimitur p hoc q̃ est potens ge-
nerare: vel sb̃ ratione actus vt exprimi-
tur per hoc nomen generans: vel sb̃ ra-
tione habentis gēituz coexistens vt ex-
primitur nomine p̃ris. illa ergo relatiō
personē p̃me ad sc̃dam que est realiter
vna fm illā rationem p̃stituit primam
psonaz fm quā dat ei esse personale: h̃
aut̃ est fm primā istaz rōnū: qz s̃z quā

libet aliā vī ppetere persone iam pstituta. p^o aut oio ē rō generatiui. g^o rē. Dec minor declaratur qz illa ē prior f3 quā immediatius habet ordinem ad oppositum. nam in ordine ad oppositum attenditur ista distinctio rāōnum. mediātius autem respicit oppositum sū rāōne ista q̄ est par et imediāt^o sū ista rāōne gnāntium. h^o etiā declarat qz aliē rōnes fm quēdā ordinē se includūt et non ecōuerso. nō ei oē gnānti ē potēs gnāre s3 ecōuerso: sicut nec oē potēs gnāre generat: sed ecōuerso. nec oē gnāns ē pat^o utpote si moriā ante formatōem fetus in vtero: sed ecōuerso ois pī q̄ h3 secum gnātum coexns gnāt vī gnāuit: vī g^o generatiuum esse primum tanq̄ inclusuz in ceteris vel eis presuppositum. Qñ g^o accipit in mī. rāōnis pncipalis in isto articulo qz generare est prima ppietas incōicabilis in pma persona: hoc est verum loquēdo de ista relatione fm rem quā impoztat generās vel generare sed non loquēdo de ipsa sū rōne gnāre: sed sū rōne generatiuitatis: qz sic est pōr et si huic addatur qz 2° psona pstituit per generari vt gnāri: tūc illa ē falsa prima psona pstituitur p rōnez oppositā illi q̄ pstituit scōam psonā: et hoc intelligēdo nō de relatōe eadē fm rem: sed de rōne eiusdem rōnis realis. Alit^o rīdet ad eādē mī. qz pstitutus prime persone pōt dupliciter p̄siderari: vno mō vt ppetas alio mō vt rō pstituit aut vt ppetas et p̄sequens non vt relatio cor̄ridens relatōni i 2° psona. ¶ Cōtra ista arguit dupliciter: pmo ptra ambo p̄iūcti. 2° contra vtrāqz diuisim. p̄iūctim sic relatō nō pstituit psonā nisi fm q̄ est in re et ex nā rei alioquin nō pstitueret psonā realez qz reale non constituitur nisi p illud qd est in re et ex natura rei. ista relatō pme psonē nō est in re ex nā rei nisi i rāōne actua^o possibili sibi: g^o quātūcūqz possit p̄siderari per intellectū sū rāōne apitudinis vel actualitatis cū non consti-

tuat personaz diuinā nisi vt est in re ex nā rei et hoc non est nisi sū rāōne actua^o alissīma sequit^o qz non pstituit nisi sū rōne actua^o. ¶ Per idem ptra scōam rōnis onem: quia si intellectus possit p̄siderare circa p̄nitatem rōnem ppetatis et rōnem relatōis: nō tñ ipsa est in re nisi sū vnica rōne reali: sū ista g^o pstituet et sub illa non potest esse ad se: ergo relatio: et non nisi relatio cor̄respondens 2° psonē et ita sequitur ppositum. 2° sic iō queritur ista distinctio i vna via pncipij generati et in aliā ppetatis et relatōnis vt viter pstitutū pme psonē cē oino simul cum cōstitutio scōe psonē: qz viderur aliq̄ modo esse prius: sed nō oportet h^o vitare tanq̄ inconueniēs: quia vt argutum est in primo articulo vbi sunt ordines distincti rē. ergo simul stāt ordo originis inter primam personam et scōdam siue inter constitutum huius et illius: et simultas cor̄relatōis: non g^o vt viterur ista simultas oportet ponere illā gnāuitatem constitutum prius: vī aliāz ppietatem et nō paternitatem. quātūz ad primam viam: nec etiā paternitatem vt ppietatem nō vt rōnem. quātūz ad scōdam viam: qz oino sū rāōne reali cōstituit et sū illa est ad scōdam psonam: et ita simul cum illa. ¶ Confirmatur quia qz necessario dat esse p̄fecte alteri ex h^o necessario est prius origine illo: et simul cum eo ita qz non potest esse sine eo. nō est g^o repugnantia inter esse prius origine et esse simul natura sed necessario cōcomitantia qñ est perfecta origo et p̄fecta. ¶ Confirmatur illud exemplo sed forsā includit aliquod dubiūz si fortes est pater platonis nō solū fortes est prior origine platonis: sed for. pater p̄us est origine pla. filio: p̄bo qz p̄nitās ē p se cā p̄ozitatis originis. includēdo g^o totum illud quod est per se causa alicuius prioritatis non per hoc tollitur illa prioritas ergo for. pater. put includit paternitatem que est causa p̄ozitatis: adhuc esset pōr.

origine pla. filio ubi iduditor rō poste-
rioritatis originis: 7 tñ for. vt pater est
simul natura cū pla. filio sicut correlati-
uum cum correlatiuo. Possit etiam cō-
firmari ratio pncipalis ptra vtrāq; rñsi-
onem ad istā mī. quia in 2ª psona nō q̄-
ritur distinctio aliqua in pstitutiōe nec
etiā fm aptitudinē nec fm actualitatez
nec fm rōnem pprietatis 7 relationis:
7 tamē equalit̄ requiritur entitas posi-
tiua 7 entitas relatiua ad pstituedū pri-
mam psonam sicut scōam: qz vtrāq; ē
eque incōcabil̄ 7 vtrāq; ē eque actual̄:
7 fm cōem viām nulla pōt eē pma enti-
tas incōcabil̄ nisi relatio originis. Cō-
tra p̄mam viā arguitur spāl̄ter. p̄mo
p hoc qz aptitudo non ē primo incōcabi-
lis. nō enim videt̄ aptitudo incōcabilis
nisi v̄ per fundamentū c̄ ē vel p termi-
num ad quem. si enim aptitudo vt ap-
tutudo non est p̄imum sed est alicuius
entis cui aptitudo conuenit. nec eī vni-
tas siue incōcabilitas erit oīno p̄ma. s;̄
reducetur ad aliquam entitatem que si
sit cōcabilis etiā aptitudo p̄sequens ē
cōcabilis. sicut enī natura humana cōi-
cabilis ē ita aptitudo rñsibilis p̄ns ē cōi-
cabilis. 7 cōiter rñsiones per aptitudi-
nem videntur minus efficiētes: nisi def
aliqd p quod sit illa aptitudo alioquin
facile eēt solue oia: dicēdo hoc sic ē: q̄a
talis aptitudo est non sufficit hoc: si enī
queratur quare lapis descendit non suf-
ficit rñdere qz ap̄ natus est: nisi assigne-
tur que ē ratio aptitudinis: quia. s. gra-
uis: 7 hoc quia sic mixtū est: qz. s. in eo
dñatur terra: qd est elemētū graue 7 ter-
ra grauis: qz talis fm aliqua ql̄itate pri-
orem: vel qz talis fm qdditate specificā
¶ Qñ ergo arguit̄ per illam rationē qz
relatio constituit̄ sb̄ ratōne generatiui-
tatis. pcedo ma. quia sb̄ ratōne illa con-
stituit̄ sb̄ q̄ dat p̄mo eē incōcabile. gnā-
tuturas vt talis. s. vt distinguitur a gnā-
re est hmōi minor ista duplicif est falsa
Et qz vt sic nō dat eē actu^m quale soluz

pōt eē in diuinis. 7 quia vt sic non dat
eē incōcabile p̄mo qd p̄ refert ad eē p̄-
sonale. p̄bō illa de mediatori 7 imme-
diatori: pcludit̄ p nobis: quia loquēdo
de relatōe originis p̄me p̄sone ad scōaz
ipsa solū sb̄ illa rōne sb̄ qua respicit im-
mediate scōam ē ibi actualissime 7 sim-
pliciter incōcabilis: imo circūsc̄pta illa
ratōe sb̄ nulla alia eff; ibi actualissime
nec incōcabilis. Qd̄ innuitur in illa p̄-
batione qz rōnes alique eiusdem r̄sonis
q. sunt p̄sone iam constitute: rñdebit̄ in
rñsione ad p̄mū pncipale. possit etiam
illud de immediatori alit̄ adduct̄ p̄clu-
sioe nostra: quia 2ª persona formaliter
cōstituitur relatōne 7 imediate respicit̄
p̄mā p̄sonaz. nō enī ponitur illa p̄stitui
gnābilitate 7 pari rōne in proposito.
¶ Qñ p̄firmatur illa ratio p hoc qz gnā-
tutū includitur in quolibet alio nō eō
uerso: hoc nō concludit̄ p̄prietatem p̄sti-
tutōnis p̄sonalis: qz nō p̄prietatē i actua-
litate incōcabilis: s;̄ t̄mmodo i p̄ndo: 7
vt pl̄imū que sunt p̄iora in p̄ndo sunt
cōiora 7 minus incōcabilia: Contra
2^m. nulla entitas vera hec signata potest
esse extra animā: quin vel sit formaliter
ad se vel ad altez: licet forte fm aliquos
possibile eēt aliquem conceptum indif-
ferentē haberi q̄ nec per se eff; ad se nec
ad altez: tñ nulla res extra aiām posset
eē indifferēs quin p se entitas hec sit ad
se vel ad altez. def̄ illud q̄ qd̄ dicit̄ cōsti-
tuere vt p̄prietatē dicatur a quero ergo
p̄nter an entitas eius in re sit formaliter
ad se vel ad altez. si formaliter ad se cō-
stitutū p̄ ipsum est formalit̄ ad se qd̄ ip̄i
negant. si formaliter ad altez: q̄ illud sb̄
ratōne formali qua cōstituit̄ ē relatio.
qd̄ est p̄positum. **¶** Preterea cum dicit̄
paternitas vt p̄prietatē: quero quid in-
telligis: vel reduplicat̄ ibi formale cōsti-
tutum p̄sone. aut aliqd̄ p̄ns in re vel in
intellectu formale p̄stitutū eius. si 2^m mō-
da ergo illud formale p̄stitutū ad qd̄ se
quitur illud qd̄ nō ē nisi p̄nitatē vt p̄a

nitas qz modus ille non psequitur nisi illa realitatem formalē: q̄ p̄stitutū est p se entitas ad altez. si p̄mo mō cum p̄petas p̄ relatōz rōnis importat. sequit̄ q̄ illa p̄ma persona p̄stitutū relatōe rōnis q̄d est absurdū. q̄ autem p̄cise importz relatōem rōnis p̄bat: qz dicit habitudinem p̄nitatis ad patrem. paternitas at̄ ad patrem nullam habet habitudinem nisi rōnis: qz nec distinctōem. Ista ratō r̄ p̄ncipal̄ p̄clo p̄tra istā distinctōem declaratur sic quantumcunqz sit relatō realis ad oppositū realit̄ distinctū t̄n̄ intellectus p̄t̄ p̄pare illā ad fundamētū vel s̄b̄m in quo ē: r̄ si s̄b̄i nō sit distinctio real̄ nulla potest ibi esse cōpatio nisi p̄ itelle ctū r̄ solū rōnis. Itēz autem intellectus p̄t̄ p̄siderare illud s̄b̄ ratione istius cōparatōis vel relatōe rōnis. per hoc enīz q̄ sic p̄siderat nihil variat̄ in rōne illius q̄d p̄ p̄siderat. Exemplū risibile p̄paratur ad hoīem s̄b̄ illa rōne r̄ habitudine qua est p̄p̄ietas eius. r̄ rationale vt ē oīa specifica humanitas p̄paratur ad hoīem s̄b̄ rōe qua est natura siue q̄dd̄tas eius. In omnibus istis p̄paratōib̄ nō variat̄ eētia persone ei q̄d p̄parat̄ si ei q̄ratur qua rōne risibilitas est demonstrabilis de hoīe vel est p̄ se passio ei. risibile vt risibile: ita q̄ si verum ē hoc risibile vt p̄petas demonstratur de hoīe p̄ illud vt denotat̄ aliqd̄ p̄ns rōez risibilis. non autē distrahens ab eius rōne etiā vt p̄parat̄ ad ip̄m: vñ si risibile fm̄ q̄ risibile est qualitas: etiā vt p̄ se passio demonstrata de hoīe ē qualitas. nō autē est relatō: lic̄ illud q̄d dicit̄ modū eius. s̄. p̄petas dicat̄ relatōnem. cōs̄lir̄ si rōnale vt rōnale sit s̄b̄a suo mō. rōnale vt oīa specifica hoīs est s̄b̄a s̄lī modo: licet h̄ q̄d est esse oīam importat̄ quādam relatōem rōis qz itēdēz sc̄d̄az r̄ sic vlr̄ q̄cqd̄ reale p̄uenit̄ alicui p̄siderabili fm̄ se r̄ fm̄ aliquā habitudinē rōnis si dicatur sibi p̄petē vt tale. s̄. vt p̄petas vel oīa: nō destruit̄ p̄ se rō illius q̄d s̄b̄

est illi habitudinē nec illa habitudo est formalis ratio alicuius p̄dicati realiter inherēt̄. s̄z t̄n̄mō est rō s̄b̄ qua illi quod s̄best p̄petit̄ illud p̄p̄m. de ista reduplicatōe ei q̄d dī vt tale patet̄ i p̄cedēte. q. articulo 2°. Ad p̄positum p̄nitas vt p̄p̄ietas: cum non habeat̄ ibi nisi quedam relatō rōnis stabit̄ semp̄ eadē ratio formalis eius de quo dicit̄ ista cōparatio: r̄ illa p̄cise erit ratio cuiuscūqz p̄p̄ij dicit̄ de s̄b̄o: r̄ ita si paternitas vt paternitas si relatō paternitas vt p̄p̄ietas erit relatō. si enim intelligeretur li vt p̄p̄ie vt causalitas inherētie p̄dicati realis ad s̄b̄m sicut ista est falsa paternitas vt p̄p̄ietas est relatō ad filium: ita ista esset falsa paternitas vt p̄petas ē relatō real̄: s̄z sic ē rō rōis: quia h̄ q̄d est eē p̄petatem non est ratio inherētie alicuius p̄dicati real̄: cum ip̄z dicat̄ formalit̄ relatōnem rōis. sp̄aliter autē de cōstitutōne reali extra aiaz nihil iuuat̄ tale vt qz q̄d p̄stitut̄ formalit̄ aliqd̄ reale oportz eē reale r̄ vt reale. Alit̄ dī adhuc ad mī. q. exponendo istam r̄sionem secundam de p̄petate: q̄ essentia diuina p̄stitut̄ personam. non tamen absolute vt eētia: s̄z vt sola rōne oīs a r̄oē: p̄m̄ p̄batur sic: quia p̄sone p̄uenit̄ p̄ se s̄b̄sistere. sola autem essentia est ratō s̄b̄sistere. quia fm̄ aug. 7. de tri. c. 8. vel. 9. s̄b̄a ē qua p̄ se p̄i ē. r̄ idē. s̄. c. 8. oīs res ad se s̄b̄sistit quāto magis deus. p̄ r̄onez aut̄ comparatur p̄sona ad oppositū. Contra illud. cum dicitur q̄ essentia vt sola rōne differens a relatione constituit̄ p̄sonam p̄imam. aut li vt dicit̄ formalit̄ rōnem respectu p̄dicati. aut quid p̄ns formalem rōnem. si p̄mo modo cū hoc quod est differre sola ratione a relatione non importet̄ nisi relationem rationis. sequitur q̄ relatō rationis est ratio formalis constitucndi personam. Si secundo modo tunc quero illud respectu cuius illud vt dicit̄ rationem cōsequentem: hoc nō potest poni nisi eēn̄

fm se. qz tu dicis qd essetia rē. ergo esse
 f3 se erit rō cōstituēdi in re qd tu negas
 ¶ Preterea essentia vt sola ratōe vt dif
 ferens a rōne aut est cōicabilis aut nō.
 si cōicabilis ē cōicabile formaliter cōsti
 tuit incōicabile si incōicabile rē essentia
 omnimodo etiā vt cētia sola rōne dif
 fert a relatione tmmodo est ad se. r ita
 nō formaliter ad alterū sicut relatio. r
 tamē nō realiter distincta a relatiōe. er
 go cētia oio vt cētia est sola rōe diffe
 rens a relatione. r tunc vt prius essen
 vt cētia cōstitueret. Consimiliter pōt
 argui si cētia vt sola rōe differens a re
 latione cōstituit tunc cētia aut est ad
 se aut ad alterū. si est ad se ergo cōstitu
 tū formaliter est ad se. si ad alterū. ergo
 cētia vt essetia erit in alterū. qz essetia
 vt essetia sola ratione differt a relatiōe
 sicut probatū est. ¶ Preterea generalii
 cōstitutū est cōstituto ratio differēdi vl
 cōueniēdi. nō autē ipsum vt cōueniēs
 vel differens sed fm se cōstituit sicut ra
 tionale fm se nō vt cōueniēs nec vt dif
 ferens cōstituit hoiem licet homo cōsti
 tutus per rōnale per ipsum distinguat
 formaliter vel cōueniat. distinctio ergo
 vel cōueniētia cōuenit cōstitu^o per rati
 onē formalē cōstitutiuā. nō autē inclu
 ditur in ipsa ratione vt est cōstitutiuā.
 Da ergo hic aliquā rationē cōstitutiuā
 que sit cōstitutio ratio cōueniētie vl dif
 ferentie. ita tamē qz in ipsa vt est rō con
 stituēdi nō includatur per^o cōueniē
 tia vel differentia. ¶ Ad arg^m de ista via
 de subsistere dico qd subsistere est equo
 cū. vno modo accipitur pro per^o cō
 ut excludit inherere. r in alio esse vt ps
 in toto. r hoc modo vnū est subsistere
 sicut vnum est per^o esse. r sic loquūtur
 auctoritates Aug. Alio modo subsiste
 re est incōicabiliter per^o cō. r hoc mō si
 tres subsistentes sicut sē tres persone qz
 tres subsistentes incōicabiliter licet non
 sit nisi vnum per^o ens. maior ergo ista
 consti^m persone dat esse subsistere vel est

ratio subsistendi debet intelligi 2° quia
 est rō incōicabiliter subsistendi.

De tertio articulo

vt qd si aliquid cōstituat sub ratione pri
 ori ipso sepato per rōz r rōe posteriori.
 possit remanere cōstitutū. qui ē diceret
 qd relatio originis ad scōam personā cō
 stituat primā sub rōe generariui que est
 prior ratione generationis vt generatio
 videtur cōsequenter dicere qd separato
 siue circumscripito generare posset pri
 ma persona remanere vel in se vel saltē
 in intellectu cōsiderante sed in re nō pos
 set fieri circumscripito vnus sine altero.
 qz sunt idē realiter. Consimiliter si gene
 rare cēt prius paternitate r generare sb
 ratione generare cōstitueret primā per
 sonaz. videretur qd prima persona pos
 set remāere circumscripita paternitate vt
 paternitas est. Dic ergo duo sunt viden
 da. primo de re si est aliqua distinctio p
 pteratū in prima persona nō quaritū
 qz quia de ingenito r spiratione actiua
 nō est hic sermo sed illarum que dicūt
 relationē originis inter primaz personā
 r scōam. Et scōo ex hoc cū quali circun
 scriptione vel abstractione posset pma
 persona remanere. ¶ De primo dico du
 as cōclusiones. Prima est ista vnica so
 la r omnino vnica est relatio originis i
 ter primā personā r scōam. ita qd nulla
 est distinctio talis realis qualitercunqz
 in re ante meraz considerationē in elle
 ctus. scōo dico qd illa relatio que omni
 no vnica est sic in re potest ratione disti
 gui siue diuersis rationibus cōsiderari.
 Primuz probatur dupliciter. primo sic
 vnica r sola est vnus ab vno perfecta
 origo. r hoc intelligendo originem acti
 uam a parte originantis r vnicam pas
 siuaz a parte originati. h3 bec r illa sūt
 quodāimō due. Relatio autē originis iter
 primā personā r scōaz dicit pfectā rōez
 originis scōe persone a p^o. ē est tm vni
 ca. r hoc accipiēdo actiue a pte patris

et tunc est vnica actiua in patre: et quasi passiuæ a parte filij et erit ibi etiam vnica passiuæ. pbatio maioris. illa non est perfecta originatione vnus ab alio qua circumscripta nihil minus ipsum esset perfecte originatum ab illo. sed si sint plures relationes originis qualitercunq; distincte a parte rei sint a et b vna earum circumscripta adhuc secunda persona esset originata a prima: quia altera vt a est relatio originis et non nisi perfecte originis: ergo b non est perfecta originatione: siue relatio perfecte originis inter illas: sed si esset distincta ab a esset relatio originis perfecta et distincta. Consimiliter arguitur de b circumscripta a et ita vtracq; istarum circumscripta esset secunda persona a prima: quia per alteram originem: et non esset: quia perfecta originatione est circumscripta. Si dicas non potest a circumscribi manifeste b nec econuerso: istud non valet quia duabus originibus quarum vtracq; sit perfecta non potest idem suppositum originari ab eodem. per vtracq; enim totum haberet totum esse quod possit accipere a producente: et idem impossibile est qd per alteram siue manentem cum ea siue quocunq; modo accipiat aliquid esse. Hoc secundo arguitur per quoddam argumentum magis logicum: quia relationes distincte qualitercunq; in re sic qd non sint omnino vnica formaliter realiter non predicantur de se inuicem in abstracto licet sint in eodem supposito. hec enim est falsa paternitas siue generatio actiua est spiratio actiua siue inascibilitas fm aug. 5. de tri. c. 6. non est hoc idem dicere ingentium: quod est dicere patres: quia si filium non genuisset nisi prohiberet ipsum esse ingentium. Ita auctoritas habet suum intellectum: quia in secundo articulo dictum est qd relatio ad secundam personam presupponitur ingentio: sed saltem tantum habemus qd non est hec vera predicatio in abstracto pa-

ternitas est inascibilitas. hec autem est vera generatio actiua est paternitas et econuerso. et generatiuitas est generatio actiua sicut paternitas et econuerso. Adtra istud. relatio pertinet ad secundum modum fundatur super actionem et passionem ex. 5. meta. et ad propositum videtur ibi dicere qd pater dicitur quia genuit sicut filius quia genitus est. sicut qd fundamentum non est idem relationi nec econuerso sic nec generatio et paternitas. hoc confirmatur per hyl. 9. de tri. c. 15. exortio autem a deo est absoluta natiuitas qd paterni nominis consecuta est confessio. Vult ergo dicere qd paternitas consequitur natiuitatem siue generationem et hoc declaratur per hoc quia pater non est pater ex hoc qd generat: sed precise per hoc qd habet genitum coexistens secum haberet autem genitum coexistens videtur differre ab eo quod est generare. qd in animalibus descendens semen habet actum generationis sicut sibi conuenit actus: et tamen tunc non habet genitum secum coexistens. et per consequens tunc non est pater sed postea. Dico tamen qd i deo oino eadem relatio realis est generatiuitas: generare et paternitas: qd fm aug. de fide ad petrum. c. 12. proprium solius patris est: non quia non est natus ipse sed quia filium genuit et fm hyl. 12. de tri. patri proprium est qd semper est pater: et filio qd semper est filius et ponit magister iniaz auctes li. p. di. 26. non est aut nisi vna proprietate personalis vnus persone: qd eadem hec et illa. et tñ ista proprietates distincte considerabiliter: et sic potest hie distinctas rationes: et hec sit 2ª ratio hie opposita: et iuuabit ad solutionem obiectorum. Hic dupliciter quod possit assignari omnia rationes siue rationum sub quibus possit considerari ista relatio: vna quarum ad idem siue indeimitatem vel abstractionem in considerando. Alia quarum ad possibilitatem vel actualitatem vel plenitudinem siue determinationem. quarum ad primam pertinent ista considerari: pducens naturaliter

et simile in nā pducēs: et 3° incōicabili
 exōis: et q̄ ad hoc pducēs: et p̄ 3° tertius
 modus ē indeterminatio: 2° et 2° p̄mo.
 2° aut̄ modo possum p̄cipē hūc hac ge-
 neratōne gnātiuum. hunc potētem hac
 gnātiōne generare hūc hac generatōne
 generātem: hūc quia hac generatōe ge-
 nūst: hūc quia hac generatōe h̄z genitū
 secū coexōis. In creaturis p̄ma d̄ra ē vni-
 uersalitatis sic q̄ exēdit se ad plura. 2°
 differentia que est h̄c rōnis est ibi real
 et cum sepatōne reali. p̄ eo q̄ aliquid i-
 perfectōnis importat p̄ se in vno quod
 nō in altero: et h̄z in diuinis p̄ma differē-
 tia rōis possit aliquo modo saluari in
 vna p̄sideratōne intellectus ita q̄ rema-
 neat p̄ceptus indeterminatio: nō rema-
 nente conceptu determinatio: tamen i-
 re non iuuat: quia oio idem est in re q̄
 s̄sternitur isti conceptui et illi. 2° differē-
 rentia in diuinis saluat diuersitatem cō-
 ceptuum siue diuersoꝝ modoꝝ concipi-
 endi idem tamen applicando ei q̄d ē
 in re debz in quolibet accipi quod est p̄-
 fectionis: et omitti quod ē imperfectio-
 nis. nam in aptitudine et potentia imp̄-
 fectionis ē separari ab actu. in actu ē im-
 perfectōnis q̄d non statim h̄t secū ter-
 minum: et q̄ non manet sed trāsit: et in
 eo q̄ quasi p̄sequitur actū suū: sicut pa-
 ternitas est imp̄fectōis quod nō est sem-
 per in summa actualitate cōicatiois na-
 ture. p̄fectionis autē est q̄d manet et ha-
 bet secum coexōis. Ablatis ergo
 imp̄fectōibz et retentis his que sunt p̄-
 fectionis generatio non est tantū dispo-
 sitiuā ad terminū: sed complete produ-
 ctiuā termini: que quidem generatio p̄-
 fecta et generatio p̄pleta et generatio nō
 transiens sed semper manēs includit to-
 tum q̄d requiritur. paternitas etiam q̄
 non sequitur actū generandi quasi dis-
 positiuum et p̄uium et ita transeuntem
 et manet in sua actualitate completa q̄
 semper est in completa cōicatioe natu-
 re: ipsa includit totum. gnātiō ergo ista

completa et eterna: et paternitas illa cō-
 pleta et eterna: et paternitas illa p̄pleta et
 eterne actualitatis omnino idem dicūt
 ex parte rei: sed vnam rōnez p̄fectionis
 que est in creaturis magis importat h̄
 nomē generatio q̄ paternitas: et ecōuer-
 so est de alia. Ex his patet ad obiecta i-
 p̄mo articulo que videntur p̄bare ali-
 quam distinctōem ex natura rei in ge-
 nerationem et paternitatem: quādo p̄i-
 mo arguitur q̄ paternitas fundatur su-
 per generatōem actiuā ex. 5. meta. il-
 lud requireret plūxiorem tractatum et
 de hoc satis dictum ē alibi. tamen ad p̄-
 positum dico q̄ si quo modo generatio
 est p̄ius paternitate in creaturis non ta-
 men est vt fundamentum: sed ipsa potē-
 tia generatiua siue natura que generat
 est fundamentū: sed est p̄uā vt dispo-
 sitiuā sine qua non ex̄te paternitas nō
 inest: ita q̄ ibi est distinctō sicut est inter
 dispositōem p̄uā et terminū com-
 pletum. p̄ 3° q̄ ista ratio distinctōis
 non manet in diuinis: quia ibi non ē
 generatio nisi completa et necessario se-
 cum ponens terminum in esse. nec ē pa-
 ternitas p̄sequens cōicatioez sed perpe-
 tue communicatōis. Ad hyl. potest re-
 sponderi q̄ nomen paternitatis potest
 dici sequi generatōnem s̄m q̄ ista i-
 deo comparantur ad generatōez et paterni-
 tatem in creaturis: est quidem tunc que-
 dam cōsecutio s̄m rōnem sicut in crea-
 turis est cōsecutio realis. vbi enim aliq̄
 sunt distincta s̄m rōnem similes habēt
 ordinē rōis q̄lem h̄ent realē si essent di-
 sticta realit̄ sicut alias dictū est. Si quis
 autem p̄terue insisteret in v̄bis huius
 auctoritatis possz faciliū r̄deri: q̄ p̄fel-
 sio nois p̄ini p̄secuta ē creatōem mundi
 et forte nomē p̄nū et h̄ loquēdo de p̄fel-
 sione et noie a q̄cūqz intellectu creato: s̄z
 ipsa p̄nitās nō ē p̄secuta nec naticatē s̄-
 lū de q̄ intēdit̄i autē hyl: nec etiā gnā-
 tiōne p̄is nisi p̄secutōe rōis: de qua d̄cū
 ē p̄ h̄ p̄ ad aliud q̄d d̄ de p̄nitāte q̄ ē

habitus hñtis secū genitū 7 iō distin
guitur a gnātōe in creaturis: 7 p oppo
sitū h nō distinguit nisi rōne.

Existis duabus cō

clusionibus. quomodo .s. vnica ē in re
latio originis pme p ad scōam qdāmō
tñ distincta fm rōem patē pōt quō p
p manē pōt sepata rōe originis ad 2^{am}
si intelligat de manē in eē reali. p3 q nō
nec op3 distinguere de ista rōne vt fm
vnam rōnem vel allā accepta: qz quan
tum ad rem vnica ē 7 ita vnica sepata
in re: non manet pstitūtū p ipaz. Si at
intelligatur de manere fm pōsideratōez
intellectus: 7 hoc absqz implicatōe pōdi
ctōis vt sit sensus: an in pōsideratōe itel
lectus sepata relatōe originis inē pma3
psonā 7 scōam posset manē sine pōdictō
ne inrellēs pme p. Distictōe illa vī vten
dū q prius posita ē de diuersis rōnibus
eiusdē rōnis qz ipa sepata fm oēs illas
rōes: 7 hoc in intellectu sic circūscribere
eam a supposito non manet i intellectu
aliqō suppositū relatū rōne tal' originis
qz q cito intellect' pōcipit rōnem talem
originis fm nullā rōez inēe suppo°. pōdco
ē q sil' pōcipiat suppo°m rela°m tali rōe se
pata tñ illa re' apō intellectu fm vnā rō
nē posterioze nō ē pōdictio qz maneat i i
tellectu suppositū rela°m fm rōem pōze.
Iste aut' rōes i intellectu nō habet rōez
pceptibil' pōzis 7 posteriori sic nate eēnt
pcepti ab obis. pportōabilr motis nri i
tellect'. sepata tñ rōe originis ad 2^{am} p^{am}
p3 quācuqz rōez ei' siue quātū ad idrīā
siue idemiatōez siue quātū ad actuali
tatē siue apritudinē siue pōitōez: adhuc
forte sine pōdictōe possz itelligi qz incōi
cabilū sblitēs. Sz si qrit q fōzlit' intelli
gētur eē incōicabilū. Rñō. ab ipō pce
ptu relatio icōicabilū 7 ab illa fōz abso
luta icōicabilū forte possz abstrahi qdā
pcept' indrñtōz hec. s. fōz vel entitas in
cōicabilū: 7 illud in suo singulari pprīo
posset intelligi eē q h' p: l3 nō intelliga

tur i singulari aliq' aliē pcept' isertōis
sicut intelligo aliquando nō solum ens
sed hoc ens: vel substantiam hanc non
determinare concipiendo in intellectu
meo singulare alicuius inferioris: puta
hoc animal vel hūc lapidem: sicut quā
do video a te motis prius apprehendo
qz est corpus qz animal 7 animal qz hoc
animal. 7 istum conce°m indifferentē for
te incōicabil' forte itellexit ille qui cōce
pit suppositū in diuis nō deiminādo i i
tellectu suo illud suppositū eē absolutū
vl' relatū quō o3 dicē d phis nisi pona
tur qz ois eoz de deo pcept' ad extra sit
falsus: qz planū ē qz nō pcept' h' suppo
sitū relatiū mouē celū: 7 tñ aliqō hoc
suppo°m posuerūt mouē celū: qz actio nō
est nisi suppositi. si ergo nō pcept' rō
nem suppositi incōicabilis indifferentē
ad suppo°m absolutū 7 relatū nccario
pcept' h' suppositū abso°m mouē celū
qō ē fm: nec isti qō dcm ē de pceptu ali
cui' idrñtis ad abso°m 7 relatū 7 de pce
ptu incōicabil' suppositi ad suppositūz
absolutū vl' relatiū repugnat illud qō
dcm ē supra qz qctūqz entitas signata in
re vl' ē fōzlit' absoluta vl' fōzlit' ad altez
qz hñ possibile est ab aliquibus abstra
bi conceptū indrñtez. nec absolutū nec
relatū 7 tamē quodcuqz signatū exns
extra aiaz nccio 7 deimiate ē h' vl' illō
ita qz indrīa pcept' abstrahibil' a p'uri
bus nō pcludi indrām singularis exñt
ad h' vel illud. Ad arg°m pncipale p3
i solutōe questōis qz mī. ē negāda. 7 ad
pbatōem ei' pcedit qz illa rō cōstitues
pma psonā pñnet ad originē imo ipsa
ē originatio actiua. 7 cū accipit qz actio
p'supponit suppositū. Rñō qz pma entī
tas incōicabilis non p'supponit aliqō
ens incōicabile: nec p pñs p'supponit
suppositū: quia suppositū ē ens icōica
bile. Actō aut' p'ima productiua siue p
ductō pma vel originatio actiua est p
entitas incōicabilis i diuinis: qz illaz ni
hil pcedit nisi memoria pfecta vel eēn°

7 totus hoc est cōicabile. sed primū pro
 ducere nō potest cōicari. qz tunc produ
 ctū per illud producerz se. qd est impos
 sibile. nec enim mens hoc capit fz aug.
 p^o de tri. c. j. Lū ergo accipitur q actio n̄
 potest esse nisi suppositi existentis si in
 telligatur hoc de eē hypostatico potest
 intelligi vel suppositi existentis aliqua
 entitate prior ipsa actione vel suppositi
 si existentis hypostaticē ipsa actione for
 maliter. 7 sic dupliciter potest intelligi.
 primo mō est falsa. qz nō est ibi entitas
 hypostatica quia nec incōicabile an ac
 tionē. scdo modo est vera. qz ipsa actōe
 est ens hypostaticē quia incōicabiliter.
 Sed arguitur cōtra hoc. quia oē agere
 presupponit eē. ergo agere nō potest eē
 prima ratio eēndi ipsius agentis. **R**es
 pondeo eē in diuinis potest accipi vel
 pro eē simpliciter vel pro eē incōicabili
 simpliciter nō est ibi nisi unū eē. sicut
 sepe dictū est per augus. vt eēntie. eē au
 tē incōicabile siue hypostaticum est ibi
 aliud 7 aliud: sicut alia 7 alia persona.
 Si ergo accipias in proposito q agere
 presupponit eē simpliciter qd est eē ad
 se cōcedo. Si autē accipias q agere pre
 supponit eē hypostaticū q i proposito
 nō est nisi eē ad alterū falsuz est. quia ipz
 agere est primuz eē ad alterū. sicut ipsa
 actio productiua ē prima habitudo ad
 alterū. Et si arguas q non solum agere
 presupponit quodcūqz eē sed presuppo
 nit potens agere. si enim nihil est potens
 agere tunc nō erit actio. sed potens age
 re nihil est in proposito nisi supposituz
 ergo vt prius agere presupponit suppo
 sitū. **R**espōdeo hic posse agere nullo
 modo a parte rei p̄supponitur ipi age
 re. imo agens est primo potens ipso age
 re. sed presupponit illud quo vt princi
 piali aliquid est potens agere. Istud
 7 oia dicta in solurione istius articuli
 patere possunt si cōcipiatur hoc. q ali
 qua habitudo realis vnica originis est
 inter primā personaz 7 scdam. Illa enim

vnica est productio actiua 7 est habitu
 do producentis ad productū. sed vt cōi
 ter loquimur de productione tanq̄ de
 habitudine vel relatiōe cōcipimus ipsa
 habere aliquid vt fundamentū. quādo
 loquimur de ea vt de actione cōcipim^o
 eam habere principiū formale produ
 ctiuū. si ergo alicui nō est difficile concipi
 pere q relatio nō presupponit suppositū
 sed tantū essentia que est quasi fū
 damentū sicut cōceditur cōmuniter fz
 cōmunez vīa nō est ei difficile cōcipere:
 q actio nō presupponit suppositū neqz
 vt agens neqz vt potens agere. sed tantū
 presupponit eēntiaz que est quasi ratio
 formalis agendi. **S**i cōtra illud argui
 tur actio in diuinis nō est pure relatio:
 sed aliquid absolutū. **H**oc dicitur licet i
 creaturis a quibusdaz negaretur saltez
 de actione productiua quia nō videtur
 q ratio productionis actiue possit intel
 ligi ad se sed ad alterū. tamen quicquid
 sit de hoc in diuinis actio productiua ē
 mere habitudo. quia fm August. 5. de
 trin. c. 5. 7. io. omne qd est in diuis aut
 fm substantiā dicitur aut ad alterz. 7 qd
 fm substantiā dicitur cōmune est. origo
 igitur quecūqz siue dicatur actio siue
 passio formaliter est relatio. Si tandem
 arguitur logicē omnis actio denominat
 aliquid agens. sed in proposito nō de
 nominat nisi suppositū. denominās au
 tē presupponit illud qd per ipsuz deno
 minatur. ergo rē. **A**d hoc patet ex re
 sponsione ad primuz argumētū in tertio
 articulo questionis precedentis. vbi di
 ctū est q nulluz personale in diuinis p
 prie predicatur denominatiue de aliquo
 subiecto incōicabili de quo est modo p
 mo. licet forte posset dici predicari dno
 minatiue de aliquo significante eēntiaz
 cōiter in cōcreto. vt deus est generans. s̄
 tali denominatiōe nō oportet hic loqui
 quia talis predicatio denominatiua ve
 rificatur pro aliquo cōtento s̄ subiecto
 quare autē nō sit ibi proprie denomiā^o

siue p̄dica^o dnoiatua de s̄bo nō trāscē
dēte cā ē. q. p̄p̄e p̄dica^o dnoiatua d̄ s̄bo
nō ē nisi i p̄creto. 7 nō de eo qd̄ includit
p̄p̄uz; sed d̄ s̄bo receptiuo p̄p̄uz. p̄p̄etas
at p̄sonal̄ i d̄inis nō p̄dicat̄ de aliq̄ incō
creto nō trāscēdēte nisi de ipsa p̄^ostitu
ta p̄ ipsā. 7 ita icludēte ipsā. ḡ de iⁿ de
noiatuē p̄dicat̄. sola at̄ eēn^a ē s̄bi. q. s̄bz
receptū tal̄ p̄p̄etatis. S̄z de eēn^a nō p̄
dicat̄ i p̄creto p̄p̄ cāz q̄ tāget̄ in fine p̄mi
articuli qd̄is seq̄nt̄. ¶ Lōseq̄nt̄ q̄rit̄ de
r̄lōne origis in d̄inis q̄ritum ad perfectio
nem suam intrinsecam 7 est questio.

Uerū re^o origis sit forma
lit̄ infinita. arguit̄ q̄
nō. qz q̄cqd̄ est formalr̄ inf^m ē
p̄fec^o simplr̄. qz nō p̄t eē mag
p̄fcm̄ q̄ inf^m formalr̄. r̄lō origis nō ē p̄
fec^o simplr̄. ḡ r̄c. p̄bō. mi. vna p̄^o h̄z r̄lō
nē origis q̄ a^o nō h̄z. si ḡ ḡ l^a eēt p̄fectō
simplr̄ vna p̄^o h̄iet aliq̄ p̄fectiōz simplr̄
q̄ a^o careret q̄ n̄ incōueniēs. Oppo^o ar
guit̄ sic. ens vidit̄ p̄ f^m 7 inf^m p̄ q̄ descē
dat̄ i. iō. gnā. ḡ qd̄cūqz ens 7 si n̄ sit i ali
q̄ genē f^m vel inf^m. re^o origis n̄ ē finita qz
tē nō eēt idē realr̄ eēn^a vine. f^m. n. n̄ pōt
eē id̄ realr̄ inf^m. ḡ ipsa est formalr̄ inf^m
nita. Hic s̄ tria vidē^a. p^o de itellcū qd̄is
2° quid est tenēdum de questioē. 3° du
bia occurrētia excludētur.

De primo inf^m h̄z p̄huz 3°
p̄bi. ē c^o q̄ritatez
accipiētib^o sp̄ ē aliqd̄ accipe extra. Intel
ligit̄ sic. c^o q̄ritate accipiētib^o. i. q̄ritūcūqz
accipiētib^o sp̄ aliqd̄ restat accipe. Et rō ē
qz inf^m in q̄ritate sic loq̄r̄ p̄hs nō p̄t h̄ie
eē nisi in po^o i accipiēdo sp̄ alreuz p^o alte
rū 7 iō q̄ritūcūqz accipiat̄ illō n̄ ē nisi f^m
7 qd̄a ps totū inf^m pōlis. 7 iō restat ali
qd̄ alreuz ipsi inf^m accipiēdū. Ex h^o cō
cludit̄ qz sic inf^m h̄z eē in fieri 7 in po^o in
q̄ritate ita nō h̄z rōz totū. qz totū est c^o
nihil ē extra. sed extra illō inf^m h^o ē ex
tra illō qd̄ h̄z eē de ipso sp̄ ē aliqd̄ extra
nec est p̄fcm̄ qz p̄fcm̄ ē cui nihil p̄fectōis
deest. sed uti sp̄ aliqd̄ deest. Ex h^o ad p

po^o mutem^o rōz inf^m in pō in q̄ritate
in rōez inf^m i actu in q̄ritate si posset
ibi eē i actu. si. n. sic nūc necio sp̄ crescēt
q̄ritas inf^m p̄ acceptioē ptis p^o partē
sic imagiaremur oēs p̄tes acceptabiles
s̄l̄ acceptas 7 s̄l̄ remanē h̄erem^o inf^m
q̄ritate in actu. qz tanta eēt in actu q̄ra
eēt in po^o. Et oēs ille p̄tes q̄ i inf^m suc
cessiōe eēt reducte in actū 7 h̄ient eē p^o
alias. tūc s̄l̄ eēt in actu accepte illō inf^m
in actu v̄e eēt totū 7 v̄e p̄fcm̄ totū. qz n̄
h̄il sui eēt extra. p̄fcm̄ esset. qz nihil s̄bi
deest. imo nihil p̄t addi f̄m rōz q̄ritat̄
qz tūc posset excedi. Ex h^o v̄ltra. Si i en
tib^o intelligam^o aliqd̄ inf^m i entitate i ac
tu illud d̄z itelligi p̄portioabilr̄ q̄ritat̄
imagine inf^m in actu. sic vt̄ ens illō
dicat̄ qd̄ nō p̄t ab aliq̄ in entitate excedi
7 ip̄z v̄e h̄ebit̄ rōz totū 7 p̄fecti. totū qd̄e
qz h̄z totū inf^m actu in q̄ritate nulla p̄te
sui nec ē p̄te q̄ritatis talis careret tam
q̄lz ps eēt extra alia. 7 sic totū eēt ex ip̄
fectis. sed ens inf^m in entitate sic nihil cū
tatis h̄z extra: qz nec ē totalitas depēdz
ex aliq̄b^o ip̄fectis in entitate. sic. n. totū ē
qz nullā h̄z p̄te extrisecā. qz tūc nō eēt to
talit̄ totū. ita ē q̄uis inf^m in actu eēt p̄
fectū in q̄ritate. qz s̄bi f̄m se totū nihil
q̄ritatis talis deest. tū cuilz p̄t e^o deest
aliqd̄ q̄ritatis: q̄. f. eēt in alia. nec ip̄z eēt
sic p̄fectū nisi qd̄lz e^o est ip̄fectū. S̄z ens
inf^m sic est p̄fcm̄. qz nec s̄bi nec alicui e^o
deest aliqd̄. sic ḡ ex rōe inf^m posita in 3°
p̄bi. p^o applicādo h̄z imaginatiōez ad ac
tualē in q̄ritate si estz possibil̄ v̄lteri^o ap
plicādo ad inf^m actualē in entitate
v̄bi ē possibil̄. Dem^o aliq̄le itellcū q̄l̄
p̄cedēdū ē ens inf^m itēsiue siue ip̄fectiōe
vel in v̄rute. Ex hoc possumus ens inf^m
nitū in entitate sic describē. qz ip̄z est cu
nihil entitatis deest eo^o q̄ possibile ē illō
h̄i in aliq̄ vno. Et h^o p̄ tato addit̄ qz n̄
pōt in se realr̄. 7 formalr̄ per idēptatē
oēm entitatē h̄ie pōt ē describi p̄ excel
sū ad qd̄cūqz aliud ens finitū sic. Ens v̄
finitū ē qd̄ excedit̄ qd̄cūqz ens finitū nō

D

fz aliquā decimāta pportōz: fz vltra oēs
 decimāta pportōz: vel decimābile vbi
 gra. accipiat hec entitas albedo. excedit
 ab alia entitate q̄ e scia in triplo. itez ex
 cedit ab aia intellectia i duple. itez a su
 pmo anglo: esto q̄ i cēplo: q̄licūqz p
 cedis in entib' sp̄ eēt dare in q̄ pportōe
 decimāta supmū excedit isimū n̄ q̄ ibi
 sit ppe pportio tal' q̄li vtunt mathema
 tici: qz nō pstat angel' ex aliq̄ iferioze cū
 aliquo addito cū sit simplicior: fz itelli
 gēdū e h' fm pportōez vtutis 7 pfectio
 nis sic e excessus i sp̄eb'. 1o mo p op^m
 ifinitū excedit i entitate finitū vltra oēs
 pportōem assignabiles. Ex h' sequit qz
 ifinitas intēsiua nō sic se hēt ad ens qd
 oī ifinitū tanq̄ qdā passio extriseca ad
 ueniēs illi ent: nec etiā eo' q̄ vez 7 bo^m
 itelligūtur passiones vl' ppetares entis
 imo ifinitas intēsiua dic' modū itrisecū il
 li' entitatis cui' e: sic itrisecū: qz circum
 scribēdo qdlibet qd e ppetas vl' q. ppe
 tas ei' adhuc ifinitas ei' n̄ excludit: fz in
 cluditur i ipa entitate q̄ e vnica. vñ ipa
 entitate p̄cissimē accepta absqz. f. q̄cū
 qz ppetate vez e dicē qz aliqūa magni
 tudinē p̄paz vtutis h3 sibi itriseca: 7 nō
 magnitudinē finitā qz ipa repugnat si
 bi: ḡ ifinitā. ipm etiā ifinitū p̄cissimē
 acceptū nō s̄b aliq̄ rōe ppetatis attribu
 tal' vt bonitatis vl' sapie p̄t p̄pari fm oz
 dinē cēntiale ad aliq̄ q̄ excedit 7 nō fm
 aliquā pportōez decimāta qz tūc est
 finitū. itrisec' ḡ mod' cuiuslibet ifiniti i
 tēsiue e ipa ifinitas q̄ itrisec' dic' ipm eē
 cui nihil deest: 7 qz excedit oē finitū vltra
 oēm pportōez decimābile. Et istō core
 lariū p̄firmat p dam. c. 7. vbi ip̄e vult
 qz cēntia dic' pelag' s̄be ifinitū 7 itermia
 tū. s̄ba ḡ fm qz h3 rōez oio pmi i diuis:
 7 vocat ab eo pelag' sic ipa e ifinita 7 i
 tmiata. sic at n̄ icludit i ea nec v̄itas nec
 bonitas nec aliq̄ ppetas attributal: ḡ ipa
 ifinitas e mag' mod' itrisec' cēntie q̄ ali
 qd attributū. Uiso de ifinito de h' qd
 arit' videam'. f. si rlo solū possz eē ifini

ta. h' ei nō e q̄rē si rlo sit eadē realit' ali
 cui ifinito de q̄ nō e du^m cōit qz realit' e
 eadē cēntie: nec etiā e q̄rē si rlo sit p idē
 p̄titate illō ifi^m. fz e q̄rē si rlo solū: h' e
 fm suā entitatē p̄paz q̄ est entitas ad al
 tez sit ifinita itēsiue ifinitate illi' entita
 tis: h' e si entitati ppe h' p̄ntatis vt est
 entitas p̄pa h' p̄ntatis sit ifinitas iten
 sua mod' p se itrisec': ita p se itrisec' qz
 nō tm rōe alicui' alit' qz sit realit' illi en
 titati idē: fz nō icludēdo aliquā entitatē
 nisi istā: imo circūscribēdo qdlibet p̄ter
 istā ad altez adhuc eēt entitas illa q̄ est
 ad altez itēsiue ifinita i seip̄a. Ex hoc
 p3 statū qz r̄nsio illa q̄ cōit dat nō e ad q'
 stione vt pote dicēdo qz rlo originis e i
 finita solū qz cēntia e ifinita 7 illa rlo
 est cēntia. Nō enī q̄rit si sit p idē p̄tate
 aliq̄ res que sit solū ifinita: fz q̄rit an
 ipa p se pmo' sit illa res cui' mod' p' i
 trisec' sit ifinitas. Et iō si sic arguit: diui
 nitas e ifinita solū p̄ntas e diuinitas
 ḡ rē. p3 qz arg^m nō pcludit qz maior est
 va de p̄dicatōe solū. mior at nō nisi de
 p̄dicatōe p idē p̄tatez. p̄ntas e cēntas
 fm oēs: ḡ nō p̄t ferri p̄clo in q̄ e p̄dica
 tio solū qz nō p̄t maior idē p̄ntas pcludit
 i p̄clone extremoz q̄ sit idē p̄ntas eoz
 ad mediū in p̄missis. An ex alia de nca
 rio: 7 altera de p̄rigētū n̄ sequit p̄clo nisi
 p̄rigēs vl' vnio p̄rigens extremoz. Nisi
 aut i p̄clōe h̄iet p̄dicatio solū hui'. f. p̄
 nitas e ifinita nō habet ppo^m sic p3 p
 ite^m p̄ expositū: qz n̄ h̄iet nisi qz p idē p̄
 tate e res qdā q̄ e ifinita. Si at itēdas cō
 cludē p̄dicatōez solū 7 n̄ tm p idē p̄tate
 tē ibi eēt p̄mutatō p̄dicatōis idē p̄tate in
 p̄dicatōem solū: 7 iō i illatōe e falla' sic
 dictōis. p̄mutat enī q̄le qd i h' aliq̄d. i.
 itē p̄tat mediū qd e q̄le qd eē h' aliq̄d:
 qz sic ille ex me' dōntē q̄le qd inferr me^m
 dicēs h' aliq̄d ita h̄ ex vi illatōis tal' p̄di
 catōis solū: itēdit itēre ac si eēt h' aliq̄d
 ex vi illatōis q̄ alit' nō tenēt. altera autē
 nō fuit nisi p idē p̄tate ḡ p̄mutatō p̄dica
 tōz p idē p̄tate solū vi interpretari vira

qz p̄dicatōez i p̄missis fuisse sōlē: s; nō ē ibi p̄dicatio formalis: qz nō pōt illa mī nor vīficari nīsi p̄ p̄dicatōem idēpticaz. Pōt autē breuī dīci qz p̄clo ista p̄nitās ē īfīnīta. p̄pe loquēdo non ē vā: 7 rō est ex mō significandī formalī adiectīui: qz significat formā vt forma ē eius de q̄ dī p̄p̄t istā p̄p̄tate adiectīu nō pōt p̄dicari nīsi p̄dicatōe sōlē: 7 tūc inferēdo eaz ex p̄missis erit fallatīa figure dīctōnis s̄m modū p̄us assignatū. si ḡ īfīnītum nō dī formali p̄dicatōe de p̄nitāte simplicit̄ p̄clo est falsa: sic ḡ intelligēdo p̄clō nē de idēptitate realī alicuī īfīnīti ad p̄nitāte nūmō dī inferri hec p̄clo. s. qz p̄nitās ē aliqd qd ē īfīnītu: s; questio h̄z spālē difficultatē s̄m qz alio mō itelligitur. s. de īfīnītate q̄ sit formal mod' ītrī se' p̄nitātis s̄m suā entitatē.

De secundo articū

lo teneo hāc p̄cloz s; qz expositū ē. p̄nitās nō ē sōlē īfīnīta. Et ad h' sūt tres rōes. p̄ma rō sumit ex entis īfīnīti vnitāte. 2^a ex e' cōicabilitate. 3^a ex e' simplicitate 7 īcōponibilitate. Si qdē ens īfīnītu itēsiue ē vnicū īplurificabile 7 n̄ artatū s; cōicabile 7 cūctūqz īcōponibile. P̄ma rō sic formatur: nō p̄nt eē plura realī dīstīcta 7 sōlē īfīnīta. plures sūt rōes originis realī dīstīcte: ḡ nō sūt formalī itēsiue īfīnīte: nec p̄ p̄ns aliq̄ illaz qz q̄ rōe vna 7 q̄libet alia maior p̄bat p̄ p̄pando ista p̄la īni se. 2^a p̄pado īfīnītu itēsiue ad entia fīnīta gnālīter 7 3^a ad itellēz 7 volūtātē spālī. P̄mo sic īfīnīto nībil dīfīct entī eo mō q̄ possībile ē illud h̄i ī vno: s; oēm p̄fectōez simplicit̄ possībile ē realī 7 p̄ idēptitatē h̄i ī vno s̄m p̄fecto. īfīnī ḡ h̄z ī se realī 7 p̄ idēptitatē oēm p̄fectōez simplicit̄: s; nō h̄z ī se realī 7 p̄ idēptitatē illud qd realīter ē dīstīctū ab eo: ḡ ab īfīnīto nulla p̄fectio simplicit̄ siue nullum p̄fectum simplicit̄ pōt esse realīter dīstīctum. esset autem p̄fectio simplicit̄ dīstīctū

cta realīter si esset aliud īfīnītum realīter dīstīctum. Dabemus ergo ma. qz non possunt esse īfīnīta plura realīter dīstīcta. sed ī p̄batione illa ma. scōa p̄portio videt esse p̄bāda. s. qz possībile ē oēm p̄fectōem simplicit̄ per idēptitatēz haberi ī summo p̄fecto. p̄batur ḡ sic: quia nībil est summe p̄fectū cui dīfīct aliqua p̄fectio simplicit̄: qd p̄bat: qz nulla p̄fectio simplicit̄ est īcōponibilis alteri p̄fectioni simplicit̄: 7 si non pōt quelibet haberi ī sūmo p̄fecto: hoc esset p̄pter aliquam īcōpossībilitatē earum. Assumptum. s. qz nulla sit īcōpossībilis alteri. p̄batur p̄ rōnem p̄fectionis simplicit̄: quia enī īp̄a ē melīor ī quolibet q̄ non īp̄a: hoc est qz quodlibet īcōpossībile sibi: sicut exponitur dīctum An̄. ī rōne secūda p̄ncipalī hui' articū. si sūt ḡ due p̄fectiones simplicit̄ īcōpossībiles īter se dicatur a 7 b crit ī quolibet melīus īp̄m q̄ non īp̄m. hoc est qz quodlibet īcōpossībile sibi 7 ita erit melīus b quod ponitur īcōpossībile sibi: 7 parī ratiōne b si ē p̄fectio simplicit̄ erit melīus q̄ a talis circūlatio est īp̄ossībilis: qz tunc idem eēt īp̄fectius seīpso. 2^a comparādo illa plura īter se. p̄bari pōt illa maior p̄ h' qz plura bona excedūt ī bonitate idem bonum vnu: 7 hoc qm ī quolibet īstoz pluriū est eq̄līs bonitas sicut ī vno illoz. nūc autē si sūt plura īfīnīta ī quolibet eoz ē eq̄līs bonitas sic ī vno q̄libet eoz: ergo illa plura bona excedūt ī bonitate illud bonū: 7 ita illud vnu nō est īfīnī. 7 si dicas qz sic argueret qz deus 7 creatura excedūt deūz non valet: tū qz qdlibet illoz plū nō ē equē bonū cū vno illoz: p̄ īde ē qz bonitas cuiuscūqz illoz alī' ab illo vno eminent' p̄tinet ī illo vno: 7 tō īp̄m cū illo bono acceptū nō auget neqz excessū facit sup illud bonū ī se oppo^m ē ī hypothesi: qz ibi vnu bonū nō p̄tinet totalit' eminent' ī altero: qz h' ē 2ª rōem īfīnīti

Ex p̄p̄tōe īfīnīti ad alīa fīnīta gnālī ar
 guī sic: vñū īfī^m sūffīcīēter īnat dēpēdē
 tīā oīm fīnītoꝝ 7 spālī p̄^m a q̄ dēpēdēt
 s̄ n̄ p̄t̄ pla sūffīcīēntī īmiare dēpēdētīā
 ī eodē ordīe dēpēdētīe eīusdē dēpēdētīs
 q̄ nec pla eē īfīnīta. p̄bō ma. sic dēpēdē^a
 q̄cūq̄ ē rōe īp̄fēctōīs sic īmiare dēpēdē
 tīā nō q̄līcūq̄ s̄ p̄^o: p̄uēit alicuī rōe p̄fē
 ctōīs. sūma at̄ p̄fēctō q̄ īp̄ossībile ē exce
 dī ē ī vno īfīnīto ītēsīue. Appet̄ et̄ illa
 mator̄ de facto: q̄ vnīca eēt̄na termīat
 sūffīcīēter oēm dēpēdētīā cuiuscūq̄ dē
 pēdētīs q̄ tā illā que ē ad p̄mā cām effī
 cīētē: q̄ illā q̄ est ad cām exēplare: 7 ad
 p̄mā fīnalē mīnor. f. q̄ nō p̄t̄ eē pla p̄^o
 īmīnātīa eandē dēpēdētīā. p̄bat: q̄ illō
 nō īmīnat sūffīcīēter dēpēdētīā q̄ cīrcū
 sc̄p̄to sūffīcīēntī termīnat illa dēpēdētīa
 q̄ tūc alīqd̄ dēpēdēt ab alīq̄ q̄ cīrcūsc̄p̄
 to nīhīl mīn^o h̄iet a q̄ sūffīcīēntī dēpēdēt
 7 p̄ n̄s q̄ cīrcūsc̄p̄to ad hūc poss̄z rema
 nē ī suo esse. sed sī plura ī eodē ordīe
 possent sūffīcīēntī termīare dēpēdētīam
 vno eoz̄ cīrcūsc̄p̄to ad hūc īmīnaret̄ de
 pēdētīa p̄plete q̄ ad alter̄ 7 ita illud n̄
 termīnat. 7 parī rōe de altero argueret̄
 7 sic neutꝝ vel vtrūq̄ termīnat. **Sī**
 cut̄ q̄ p̄ma p̄bō ma. p̄cedit̄ ex hoc q̄ īfī
 nītū h̄z realī 7 vnītīue oēm p̄fēctōnem
 sūm̄p̄r: q̄ oīs tal̄ p̄t̄ h̄^o mō h̄z ī eodem
 sic īsta p̄batīo p̄cedit̄ ex h̄^o q̄ īfīnītū h̄z
 ī se emīnēt̄ 7 p̄t̄rīue oēm p̄fēctōez̄ lī
 mītātā: 7 ex h̄^o oēm dēpēdētīā entīs lī
 mītātī sūffīcīēntī īmīnare p̄t̄. 7 sic īste
 due p̄cedūt̄ ex hoc q̄ dēm̄ est ī p̄mo ar
 culo de īfīnīto q̄ h̄z oēm rōez̄ entītātīs
 sīue oēz̄ entītātē eo mō q̄ possībile ē h̄z
 ab vno: q̄d̄ ē vel īdētīce p̄ p̄fēctōīb^o sūm
 p̄līctī vel emīnēt̄ p̄ p̄fēctōīb^o līmītātīs
 Ex īsta at̄ p̄p̄tōne īfīnītī ad alīa gnālī
 p̄t̄ arguī breuī sic: In entīb^o fm̄ ordīnē
 eētīalē ascēdēdo sp̄t̄ur ad vnītātē: 7 p̄
 n̄s necē ē illū ordīnē statum h̄zē ī alīq̄
 vno. īfīnītū aut̄ ītēsīue ē oīo sūm̄tū 7 h̄^o
 s̄z ordīnē eētīalē: q̄ ē oīo vñū. 13° p̄bat
 ma. spālī ex ordīe īfīnītī ad ītelēz̄ 7 vo

lūtātē 7 h̄^o sic: ens īfīnītū ē oīm p̄^m ītel
 lect^o īfīnītū: 7 obīectū eī^o etiā bñfīcū: s̄z
 nō p̄t̄ eē eīusdē ītellect^o īfīnītī pla obīe
 cta p̄ma 7 bñfīca. Lōsīmīlī enī possēt
 arguī de obīecto p̄mo 7 bñfīco volūta
 tīs. P̄mā p̄p̄sītīo p̄t̄ īntelligī de p̄mī
 tate trīplīcī 7 de q̄lībēt̄ ē vera: 7 fm̄ h̄^o
 p̄ma p̄p̄sītīo cōtīnet̄ trīa mēbra. vna
 p̄mītās obīectī dī eē p̄mītās adēq̄tōīs
 q̄n. f. potētīa nō excedīt̄ illud obīm: q̄uo
 coloratū vel lūmīnosū dī eē p̄mū obīm
 vīsus. Alīo mō p̄^m p̄t̄ oīcī: vīrute cur^o oē
 alīud īntelligīt̄ vel cognoscīt̄ a talī īntellē
 q̄uo lux ē p̄mū obīectū vīsus. 13° p̄^m
 p̄t̄ oīcī p̄fēctōīs q̄d̄ ī se p̄t̄net̄ tāq̄ īfī
 mo p̄fēctōem oīm obīectoꝝ 7 vīrūtē p̄
 fīcīēndī potētīā. obīm aut̄ bñfīcū ē illud
 ī quo sūme p̄fīctī 7 q̄erāt̄ 7 satīat̄ ītelle
 ctus. Ex hīs trīb^o p̄t̄ accīpt̄ tres ma.
 nā īdē itē^o n̄ h̄z dīstīcta adēq̄ta obā: q̄z
 nō p̄t̄ īn alīud obīm dīstīctū s̄ sūū obīm
 adēq̄tū: q̄z tūc īdē obīm eēt̄ adēq̄tū 7 nō
 adēq̄tū: 7 tūc potētīa excedēt̄ illud ī ope
 rādo cīrcā alīud ex eō dīstīctū. 7 etīam
 nec potētīa p̄t̄ h̄zē pla obīecta. q̄ p̄mītā
 te vīrūtīs q̄ est sc̄dō īntellectus q̄z nō p̄t̄
 eē q̄ vīrute a īntelligat̄ vl̄ īntellexīt̄ 7 ita
 b 7 ex vīrute b īntelligat̄ q̄qd̄ īntellexīt̄ 7
 ita a: q̄z q̄ a sūt rō īntelligēdī b 7 econuer
 so ē cīrculātīo 7 īsta cīrculātīo ē īmpōs
 sībīl. nec p̄t̄ etiā ītellect^o sūme q̄etārī īn
 duob^o ex eō dīstīctīs q̄z nō h̄z p̄ obō bñ
 fīco 7 q̄etārīo illud q̄ cīrcūsc̄p̄to nīhīl
 mīnus q̄etārēt̄ 7 bñfīcārēt̄ s̄z cīrcūsc̄p̄
 to vno ad hūc eēt̄ ī alīo sūme satīat̄ q̄e
 tal^o 7 p̄fēctus q̄ īn illo nō poss̄z eē p̄fēct^o
 parī rōe nec ī alīo. Parēt̄ īgīt̄ tres ma.
 q̄z eīusdē ītellect^o nō p̄t̄ pla eē obā ex
 eō dīstīcta p̄^o p̄mītate adēq̄tōīs: nec p̄^o
 p̄mītate vīrūtīs: nec p̄ma p̄mītate p̄fēctō
 nīs sic obīm bñfīcū ē p̄mū mīnor. f. q̄
 īfīnītū fōllīt̄ 7 īntēsīue ē p̄^m obīm īntelle
 ct^o oīvīnī q̄lībēt̄ īstoz̄ mōz̄. p̄bat: 7 p̄^o d̄
 2° p̄mītate q̄z q̄d̄ ē rō eēndī ē rō cognōf
 cēndī īfī^m q̄cū emīnēt̄ p̄tīncat̄ ī se q̄d̄
 ībet̄ fm̄ oēm entītātē etīam emīnēt̄

ptinet in se oēs cognoscibilitatē. sic at cō
tinēs vtrualr aliqd est et motū ad et' co
gnitionē. sic g' infim' intensiue qdēcūqz hz
rōz obiecti pmi respectu intellect' diuī
ni 7 h' pmitate vtrutis. Ex h' seqt' q' ipz
est obm' p' pmitate adēctōnis. qz sic
onsum est alibi in mā de intellectu diuī
no intellect' diuīn' nō hz obm' adequa
coe per abstractiōz ab oib' obiectis sed
rōe cōitate vtrut' ad oia per' obiecta. ali
as vilecēti et' intellect'. qz possēt imutāi
ab obō finito. qd g' ē sibi p' vtrualr est et
p' adēctū. Ex hoc et p' 3' p'imitas. s. p
fectiōis. q' est obiecti beatifici. qz in pfe
ctissimo obō 7 sūme p'itēre oēz pfectō
nē oium obiectoz sūme q'etaf. p'ficiē: 7
satiat: ipsa po': 7 ita beatificat. Confir
mat ista rō q' ad ma. 7 mī. qz sint pla i
finita d'isticta. a. 7. b. Intelles diuīn' po
terit intelligē vtrūqz. alio qn alterū non
hiet rōz entis. neutru āt pōr itelligi nisi
actu p'phensiuo cū sit formalr infimū.
vnico at actu p'phensiuo nō pnt intelli
gi duo d'isticta h'ntia p'paz infimū. qz
vnica obm' intensiue infim' adequat vnice
p'phensiuo. g' intellect' diuīn' duob' acti
b' p'phensiuis intelligēt. a. 7. b. g' hz illos
hiet sil' duos act' qd est ipossibile. quia
vnica p'phensio infinita 7 ifinitū adēct
vni intellectui ifinito vel nō sil' 7 ita suc
cessio vel muta' vel nunq' cū vtrūqz sit
infim' intensiue. 2' rō p'ncipalis de cōica
bilitate sic formalr. ois p'fec' sumlr est cōi
cabile. oē infim' intensiue est p'fec' simpli
cū. g' 7c. n' at p'petas psonalis ē cōicabil
qz ē formalis rō incōicabilr exndi. g' n'
p'petas psonalis est infinita intensiue. mī
nor est māifesta. qz nihil pōt eē magis
p'fecū q' q' sit infim' intensiue. p'ob' ma. p'.
qd hz q' colligit' ex intētiōe an'f. mon. is
p'fec' simplr ē q' in q' h'ntē ipaz meli' est
ipsā h'ntē q' nō ipaz h'ntē. Dec' regla idiget
duplīca expōne. nō. n. intelligit' sic meli'
ē ipz q' sua nega' d'ictorie. qz sic qdlibz
positiuū eēt p'fec' simplr. qz qdlibz positiuū
ē simplr meli' sua negatōe d'ictio' oppo

sita. hz itelligit' ibi nō ipz p' q'cūqz sibi in
cōpossibili et' positīue. vt sit sensus p'fec'
simplr ē in q' hz meliori q'cūqz sibi icom
possibili. 2' intelligit' in q'cūqz nō p' q'cū
qz nā. sed p' q'cūqz supposito nō intell' gē
do vt est tal' nē vel talis. sed absolute ac
cepto vt ē tale suppo' p'cindēdo rōz nē
ē suppo'. h' p'z qz auro sic cōsiderato
vt hz nāz auri vel supposito p'siderato
vt subsistēs in nāz auri nō ē meli' n' auz
q' aurū. qz incōpossibile vt incōpossibi
le nō ē alicui meli'. destruit. n. enūtatēz
ipsi'. imo meli' sic ē auz eē auz q' qdēcū
qz incōpossibile nē auri. Est g' itellec'
p'pōis iste p'fec' simplr ē tal' q' in q'cūqz
supposito abso' p'siderato hz rōz suppo
siti nō deiminādo nāz in q' vel ē sit sup
po' meli' est ipz q' nō ipz. h' ē q' qdēcūqz
incōpossibile ipsi'. Ex h' seqt' p'pō' q' n'
p'fec' simplr sit formalr incōicabil'. p'. p'.
qz qd ē formalr incōicabile ē formalr i
cōpossibile cuiqz alii cōsiderādo et' illud
sū rōe suppositi nō includē nāz ē illō
p'bat. qz qd repugnat alicui cum vt sibi
repugnat destruat ipz vt sic n' est meli'
ipz q' nō tale. qd at ē d' se incōicabile re
pugnat cuiqz et' sū rōe suppositi. g' nō est
meli' illi et' vt p'sideret sū rōe suppositi
q' nō ipz. Dem' g' istā ma. q' nulla p'fe
ctio simplr ē formalr incōicabil'. 3' argu
it ex incōpossibilitate sic p'fec' simplr cui
cūqz cōpossibili sibi in eodez supposito
necio ē eadē reali. sic itelligē q' i abstra
cto accipiēdo hoc 7 illud verū ē dicē h'
est illud. Sed re' origis nō ē cuiqz p'possi
bili sibi in eod' supposito sic eadē. g' 7c.
minoz ē manifesta. qz ista nō ē vā gnā
actiua est spira' actiua. maior p'bat idu
ctiue 7 rōe iductiue sic: nihil ē in d'inis
qd nō sit idē eēn' d'ine. imo et' 7 cullibet
eēntiali. ita q' p'siderādo vtrūqz i abstra
cto simplr verū ē h' ē h'. de eēn' g' 7 d' ef
fētialib' de qd' cōit' appet' q' qdlibz sit infim'
formalr p'z ma. q' qdlibz eoz ē idē cuiqz si
bi p'possibili in eod' supposito. p'bat etiā
eadē ma. rōe sic. qz infim' n' solū ē n' p'po'

sed et oio incōpōibile cuſq; aliū. oē ei cō-
 pōnibile pōt ee p̄. 7 p̄ p̄ns excedi. qz to-
 tū ē ma' ſua pte. Inſi' at nullo' p̄t exce-
 di. q̄ est oio ſimplex 7 incōpō' 7 incōpōi-
 bile. Si at aliqd p̄pōſibile ſibi i eodez
 ſuppoſito nō eet oio idē ſibi tūc ipz nō
 eet oio incōpōnibile. qz tūc ſibi eet aliq̄
 p̄pōſitio ſaltē aliq̄ act' 7 potētie. Dēm' q̄
 p̄mā pte ma. ſ. q' inſi' ē idē realr ei qd ē
 ſibi cōpōſſibile in eodē ſuppoſito. 2^a p̄
 ma. ſ. q' ſic ſit idē q' ſit vā p̄dica' i abstra-
 cto. vtp̄ta dicēdo h' ē h' p̄bat. qz cū p̄
 dica' affirmatiua ſit vā rōe idēptitatis.
 ois l' erit vā abstracti de abstracto vbi
 p̄ abstractionē nō tollit rō idēptitatis:
 vbi at p̄ abstractiōz tollit rō idēptitatis
 nō ē vā: Ex' hec ē vā albedo ē color. qz
 lz extrema ſint abstracta n̄ tñ ſit abstra-
 cto niſi a ſbo alius nē. 7 illud ſbz n̄ ſu-
 it p̄ciſa rō idēptitatis eoz extrēoz. ma-
 net q̄ rō idēptitatis nē ad nām i' ſbo ex-
 cluſo. Albedo at 7 muſica n̄ hñt idēpti-
 tatē niſi p̄ accūs rōe ſbi. lz q̄ hec ſit vā:
 albū ē muſicū p̄ tāto q' idē ſbz denoiat
 ab vtroq; accūs tñ abstractione ſcā ab
 i' ſbo qd ſit rō idēptitatis eoz hec ē ſcā
 albedo est muſica. p̄z q' p̄dica' i' abstra-
 cto vā ē qn̄ extrēoz ē talis idēptitas q' p̄
 abstractiōz nō tollit rō idēptitatis eoz
 Mō qn̄ vnū extrēmū ē inſi' p̄ abstra-
 ctionē a ſuppoſito nō tollit rō idēptita-
 tis ad ipz. 7 h' cuiuſcūq; p̄pōſibil' ſibi i
 eod' ſuppoſito. Et iō p̄p̄ inſinitatē vt iā
 argutū est n̄ p̄t ee p̄pōſibilis in eodem
 ſuppoſito niſi vā 7 p̄fecta idēptitate re-
 ali. q̄ abstractione ſcā a ſuppoſito q̄diu
 manet rō extrēmi inſinū formalr ſp̄ in
 q̄cūq; abstractione manet rō idēptitatis
 extrēmi ad extrēmū. 7 p̄ p̄ns vā p̄dica' i
 abstracto h' est h'. Ex' iſta rōe p̄z gnālir
 q' qdā p̄dicatiōes in diuis ſi vē nō ſolū
 in p̄creto: ſz et in abstracto. q̄ non ſi op-
 poſiti de oppoſito. qdā vē in cōcreto lz
 nō in abstracto. qz nō loqm̄ur de illis q̄
 neutro' ſi vē. vbi. ſ. extrema ſe oppoſita
 qz nec p̄t ē ſi' nec p̄nitās ſiliatio. Vbi

at extrema nō ſi oppoſita ſz p̄pōſſibilia
 in eod' ſuppoſito ibi ſp̄ ad min' ē p̄dica'
 vā in cōcreto ſic p̄t ē ſpirās: p̄t ē ingenit'
 nō at in abstracto. ſic p̄nitās ē ſpiratio
 7 tñ hec ē vā deitas ē p̄nitās. deitas est
 ſpira'. h' nō ē niſi qz vinitās ē formalr i
 finita. nō at p̄nitās nec ſpiratō. 7 iō ab-
 ſtrahēdo a ſuppoſito deitate cū ſp̄ ma-
 neat in ipſa rō inſinitatis ſp̄ manet ratō
 idēptitatis ſimplr ad p̄nitatē 7 ad ſpi-
 rationē. 7 iō manet rō vitatis affirmati-
 ue p̄dicatiōis in abstracto. ſed p̄nitatēz
 q̄ nō ē formalr iſinūa abſtrahēdo a ſup-
 poſito n̄ manet rō idēptitatis ei' ad ſpi-
 ratiōz actiua q̄ et nō ē iſinūa. qz neutrū
 extrēmū ſm̄ p̄p̄az rōz ſui hz inſinitatē.
 7 iō lz hec ſit vā p̄t ſpirat. qz eidē ſuppo-
 ſito cōuenit vtrūq; tñ abstractione ab i'
 ſuppoſito ſcā. qz neutrū eoz ē inſi' non
 ē vā p̄dica' in abstracto p̄nitās ē ſpira'
 Per oppo' ſiſtis rō est. qn̄cūq; aliqd of-
 ſeriale p̄dicat de aliq̄ cēntiali. vel p̄lonale
 de cēntiali vel cēntiale de p̄ſonali. v'
 pote hec ē vā ſapia ē p̄nitās. ſapia ē ſpi-
 ratio 7 e'. qz abſtrahēdo a ſuppoſito
 adhuc manet alterū extrēmū inſinū. ſ.
 ſapia. 7 iō remanet adhuc rō idēptitad
 extrēmi ad extrēmū ſcā tali abstractione
 7 p̄ p̄ns rō vitatis in p̄dicatiōe affirmati-
 ua. P̄z q̄ gnālir iſta maior q' nūq; ē
 negāda p̄dica' in diuis p̄ idēptitatz ab-
 ſtracti de abstracto niſi qz neutrū extre-
 mū est formalr inſi'. ſicut hec est negā-
 da p̄nitās est ſpira'. Circa m̄ ma. iſtam
 qre p̄dica' aliq̄ in abstracto in diuis ne-
 gat. duplr ab aliq̄b' oē qz licz p̄nitās 7
 ſpira' ſint idē realr tñ dñt rōe. 7 h' ſuffi-
 cit ad ipediendū talē p̄dicatiōē. Qz at
 p̄bat q' talis dñā nō ſufficit qm̄ iſta est
 vā ſapia est bonitās. Rñdet q' ſic attri-
 butū po' nō ē attributū ſapie. Sic nec i
 p̄poſito. Sed h' nō vī p̄abile. qz attri-
 butū vt attributū dicit intētōz ſcōbam
 vel rōnē aliq̄ rōis circa illud de q' dicit
 Un̄ et nūerat 7 verū est dicē q' bonitās
 7 ſapia ſi duo attributa. q̄ ſm̄ illud ſm̄

qđ e nūera nō est verū dīcē h' e h'. qz illud ē rōis. sed nō pp h' negat ista sapia ē bonitas vbi nō includit illud rōnis qđ nūerat in eis. q̄ a sili nō includēdo nisi illud qđ rei est. si oīo idē eēt in repinitas z spira: eēt hec vā pīnitas est spira l3 n̄ ista notō vel pperas pīnitatis est norō vl pperatis spiratiōis. Quēcūqz. n. si ead̄ re simplr in deo ipsa significata ē in ab abstracto z in oib' pme ipōis siue significanti' rē pme intētiōis p̄dicant de se inuicē in abstracto. l3 nō in noib' scōe i positiōis siue accepta s3 aliq̄ noia scōe i tētiōis. sic p3 in creaturis. vñ licz ista sit vā sortis est hō nō tñ rō sortis q̄ est singularitas est rō hois q̄ est vltias. Alii dicit al' z rōabil' vt vī z ad ppo' q̄ pperates in ead̄ p' dōnt ex nā rei p̄ter p̄side ratiōnē intellect'. qz ad h' sufficit dīspa l3 nō sint oppositē: z pp h' p̄dicā' vniū de alia i abstracto nō est vā. Et h' iō qz illa dīstīc' ex nā rei est pp nō infinitatem h' z ill'. qz si h' vel illud eēt inf' n̄ est talis dīstīc' nec impediret talis p̄dicatio.

Circa tertiu' articu

lū 3 p̄decā arguit quadruplr. p' sic qđ nō est p̄phensibile nisi ab intellectu inf' nito ē formalr inf' gnātiō illa vt gnā' est formalr incōprehēsbilis nisi ab intellectu inf' nito. q̄ rē. mī. pbat p illud yf. s3. gnātiōnē et' q̄s enarrabit. qđ expōnēs hier. omē p' sup mat. de gnātiōne et'na filij qđ inq̄t ipossibile p̄pha dixit af fatu zc. l3 qđ ē ipossibile affatu ē icōphēsbile ab itellēu finito Cōfirmat ē p illō amb. p' de tri. c. 5. q̄rēs a te quō putas inquit filiū eē genitū. z sequit: mibi ipossibile est generatiōis scire secretū mens de ficit: vox silet: nō mea tñ sed angeloz: z supra cherubin z seraphi. z supra oēs sensū est. z pbat ibi qz scriptū ē. pax xpī q̄ erupat oēs sensuz: ad phi. 4. Ex hoc arguit ambro. ex quo pax xpī est supra oēm sensum quō nō supra oēm sensum est tanta generatio. ¶ Preterea z arguit

sic. ois actio adequata principio z imi' no infinito est formaliter infinita: gene ratio in diuinis est actio adequata prin cipio formalis infinito z termino infinito qz p̄n' est eētia vel memoria infinita. z prim' termin' est fili' qui est infinitus. termin' ē formalis est eētia cōicata. si ue notitia declarata. quoz vtrūqz est i' finitū. Et p3 q̄ ista actio est vtrūqz ade quata. qz nō pōt eē nisi vnica huius p̄i cipi ad hunc terminū. ergo rē. ¶ Pre terea 3' rō subsistēdi est rō perfectissime essendi. relatio originis prime persone ē rō subsistendi. ergo est ratio perfectissī me essendi. z per cōsequens infinita. qz esse in diuinis est formaliter infinitum. ¶ Preterea intellectus diuinus est forma liter infinitus. Alioqui nō cōprehendēt infinitā essentiā diuinā de qua tactū est qōne p̄i articulo p' intellectus vt in tellectus eā cōprehendit. nō est aut' inf' nitus. nisi qz est idē eētie diuine que est p' infinita. sed pīnitas est eadē illi. ergo pīnitas pp eandē rōem est formaliter i' finita. Ad p' istoz quādo alicuius itel lectus est aliqđ primum obm̄ p̄imita' virtutis per illud qđlibet aliud obm̄ in telligitur fm̄ ordinē quē vnūqđqz obie ctū h3 ad illud p̄n'. Ista p3 ex rōne l' q̄ facta est in l' q. articuli 2' de intellectu z volūtate. Ex' qñ' alie' intellect' est aliqđ p' obm̄ p̄imitate virtutis immediat' itel ligit vtrūqz et' illud qđ est per idē illi q̄ illud qđ ē p accūs idē illi. nūc at' itellē' diuī est oīo idē obm̄ p' p̄mitate virtutis z adequatiōis sicut tactū est. eēt'. s. sub rōe eētie. n' q̄ personale est illi' intel le'ctui h' obm̄ p̄imū. p̄p̄inqu' tñ est p̄i' obiecto q̄ aliqđ creatū pro quāto q̄ est idē obiecto p'. z iō propinquitas in entitate. z per p̄ns in cognoscibilitate. Ad formā argumenti maior est vera sic. itel ligendo. q̄ si obiectū est incōprehensibī le' propria incōprehensibilitate est et' inf' m' p̄pa infinitate. sed sic maior ē flā. s. q̄ gnātiō illa vt gnātiō ē incōprehēsbil

sed illa minor posset hinc vix intellectū p
accūs vñ fm aliqđ ꝑcomitas vel adhuc
7 magis ad ꝑpositū fm illud qđ ē rō i
telligēdi ipaz ipa eni nata ē hmo itelligi
ꝑ eēntiā tanqꝫ ꝑ p^m obiectū tā ab itellē
diuino qꝫ bñ: qz eēntiā vt eēntiā ē hñū
obñ tā illi qꝫ isti. ista autē rō itelligēdi
gnātōez ē icōprehēibil: 7 ita quātō pos
set dici incōprehēibil ꝑncipatiue siue
cāliter possz etiā dici ē cōprehēibil ꝑco
mitāter siue quātū ad illud qđ icludit:
qz gnātio icludit cōicacōez eēntie q sit ꝑ
ipaz vel ꝑ naturā ꝑone ad ꝑsonā. Ista
autē cōicatio ꝑesuppositiue icludit ifini
tatē eēntie qz ipa non posset sic cōicari
plūb^o suppositis nisi eēt ifinita: 7 iō gnā
tio ē incōprehēibil quātū ad ꝑsupposi
tū. s. cōicacōez eēntie q reqrit eē ifinitū
S; 5 istas rñsiones arguit: qz sp restat
vis de ꝑpa rōne gnātōis vt gnātio ē ꝑ
qđcūqꝫ ꝑncipiū itelligēdi itelligat: 7 qđ
qd ꝑerigit i itelligēdo 7 cōicādo sp ip
sa i ꝑpa itelligibilitate sua vñ icōphēsi
bil ꝑ auctoritates adductas: 7 cuiuscun
qꝫ itelligibilitas ꝑꝑria ē incōprehēibil
illud ē itelligibile ifinitū. ¶ R^o possz di
ci q ꝑphēibile intellectui finitō ē necessa
rio finitū: 7 icōprehēibile illi intellectui
nō ē finitū: 7 sic ꝑcedit minor q gnātio
vt gnātio ē icōprehēibil intellectui cre
ato: 7 ita fm ꝑꝑram eēntiatē 7 ꝑphēsi
bilitatē nō est ifinita: s; ex h^o nō sequit
q sit ifinita: de q tanget i rñsione ad ꝑn
cipale argumētū: fm h^o g maior hui^o ar
gumēti ē negāda accipiēdo incōprehēsi
bile negatiue ꝑ nō possibili ꝑphēdi: qđ
ad h^o q eēt vā optet illud itelligē ōrie. s.
ꝑ hñte quātitatē vñualē exēdentē se vl
tra oē ꝑphēnsibile vl oē ꝑphēnsibile ex
cedētē qđ nō est i ꝑposito. Ad 2^m adeq̄
tio dicit ꝑꝑe eqlitate duoz in eadē quāri
tate: 7 sic nō ē adeq̄tio in ꝑposito. Alio
mō adeq̄tio dicit nō fm quātitatē s; fm ꝑ
ꝑortōez: 7 sic dicit aliqđ adeq̄tū alteri qđ
ē sūme ꝑꝑortōnarū sibi. si ibi sit adeq̄
tio vtpote effect^o adeq̄^o cause q ē ꝑꝑorti

onat^o i rōe effect^o: licet ille nō sit simplr
sibi adeq̄^o eqlitate quātitatē. 1° mō il
luminario dicitur adeq̄ta soli q maior
eē nō posset: s; lumē nunqꝫ sit egle etiāz
fm ꝑfectionē quātitatē ipi soli: qz ē ef
fect^o equocus. Ad formā: tūc maior est
vā de adeq̄tōe ꝑmo mō si illa eēt: sed sic
minor ē falsa: 7 ꝑcise vā de adeq̄tōe 2°
nec adhuc de adeq̄tōe illo mō q. s. ē fm
itensioē s; fm extensioē. qz. s. vnuz ꝑn
cipiū gnāndi nō ꝑr extēdi ad aliā gnātō
nem qꝫ ad istā. Nō ē q adeq̄tio quātita
tiua: nec ē ꝑꝑe adeq̄tio fm ꝑꝑortōem
quātū ad itensioē s; tān quātū ad extē
sioē: 7 ita nullo mō icludit ifinitatēz
quātā ē in illo cui adeq̄tur. ¶ Ad 3^m sic
tactū ē i ꝑcedētē q̄stione articulo 3° s;
sistē ē equocū. vno mō accipit ꝑ ꝑ se eē
v sic loq̄tur aug. 7 d tri. c. 8. ois res ad
se s; s; sistit quātō magis deus. Alio mō
ꝑ incōicabilitē ꝑ se eē. s; qđ ē cōicabile in
telligit nō. q. s; sistens: s; qđ i inherēs s;
sistētī 7. q. modū inherētē habēs. ꝑmo
mō ꝑcedo q s; sistere formaliter dicit ꝑ
fectissimū esse 7 non dicit nisi eēntiam
fm aug. 2° s; sistere ꝑꝑꝑonit ꝑꝑe
cte esse sed non formaliter icludit: s; tā
tum addit incōicabilitatē supra ꝑ se eē
ꝑmo mō acceptū: 7 illud sic ē rō s; sistē
di quod ē ratio icōicabilitē ꝑ se essen
di: 7 talis ē rō. rō autē eēndi icōicabilitē
non est ratio ꝑfectissime essendi. Ad vl
timū ꝑcedo q intellect^o est formalr infi
nitus ꝑꝑa ifinitate q est mod^o itiricē
sue ꝑꝑe eēntiatē. s. intellectualitatis vt
intellectualitatis: 7 tñ ꝑnitas nō sic ē in
finita. cū h^o tñ ꝑnitas est eadē realiter
eēntie aliq̄ modo sicut intellect^o: 7 cum
additur q ifinitas intellectus est ꝑꝑo
ꝑter idēꝑꝑitatem eius ad eēntiam. ¶
Rñō ꝑꝑmum omātio in oīuinis vt ta
ctū est in ꝑma quēstione est eēntia vt
eēntia: q fm dam. est pelag^o ꝑꝑter ꝑꝑre
hēsiōne oīm ꝑꝑectōnū diuiaz. ista ē ifi
nita nō tñ itēsiue i se: s; etiā vñualit ꝑꝑi
mo 7 ꝑ se ꝑnēs oīa itiricēca: qđcūqꝫ

at illud cōtinet p idēptatē a° sed n° p°
oia. qz nec a se sed v̄tute eēntie a qua ēt
h3 suā infinitatē. Uides q̄ q̄ eēntia h3 in
finitatē ⁊ formaliter ⁊ p̄pam: ⁊ primā;
qz a se. qz respectu oium dī pelagus: qz
oēz perfectissime cōtinet entitatē intrin-
seca vt possibile est eā cōtineri i vno for-
malit. Ab hac at p̄ sicut l3 loq̄ emanāt
oia ordinate. p̄ quō intrinseca eēntialia
que nō dicunt respectū ad extra. 2° noti-
onalia. 3° ⁊ vltimo creata siue extrinseca
⁊ qd̄z emanans recipit illud p̄fectionis
ab ea c̄ est capax si sibi n̄ repugnat. ⁊ il-
lius recepti cā. q. effectiua ⁊ primaria ē
infinitas eēntie. cā at siue rō formalis ē
ipsa entitas p̄pā cuiusl3 emanātis. eēnti-
ale q̄ recipit ab ea infinitatē formale. qz
talis eēnt̄ sufficit in rōe p̄ncipij ⁊ funda-
menti ad dandū talē q̄ritatē ⁊ talis q̄rit-
tas v̄tual ipsi nō repugnat sicut nec cō-
cābilitas. ipsi at r̄soni p̄sonali cōpetit p̄
eēntiā eē ad alterū: nec cōpetit sibi infini-
tas itensua p̄pā. qz ipsa nō est capax ta-
lis q̄ritatis sic nec cōcābilitatis. Etia i
genere p̄ncipij formalis est stat°. h° eniz
accipit infinitatē illud nō qz h° est h°: ⁊
illud est illud. sicut hoc accipit cōcābili-
tatē illud incōcābilitatē. qz hoc est hoc
⁊ illud est illud. repugnātia. n. formalis
⁊ nō repugnātia p° reducit formalr ad
rōz ei cui dī eē repugnātia. Tandē ab
eēnt̄ creature recipiūt entitatē finitā. qz
talis sola eis p̄petit. Ad formā iḡ argu-
menti dico q̄ sola idēptitas eēntie nō ē
sola rō h̄ndi infinitatē formalr. sed ē rō
sufficiens oi ei cui formalr nō repugnat
infinitas. formalr at repugnat r̄soni p̄-
sonali vt p̄batū est: ⁊ nulli eēntiali. Et
si q̄ras q̄re cōpossibilis est infinitas huic
⁊ nō huic. pōt q̄ri in oppo^m q̄re huic re-
pugnat incōcābilitas ē huic nō qd̄ oēs
p̄cedūt. ⁊ est ead̄ r̄n̄sio: qz in rōe p̄ncipij
formalis. qz. f. formalr h° ē h° ⁊ illud est
illud formalr. qz at in rōe p̄ncipij fūda-
mental̄ ipsa eēnt̄ est vnū p̄ncipiū illi-
mitatū a q̄ multa si ordinate nata p̄ce

dere ⁊ qd̄z in p° istanti in q̄. q. emanat
vel p̄cedit i esse. suā h3 entitatē. h° talē ⁊
illud talē. ⁊ huic sua entitas est rō repu-
gnātie alicui: c̄ tū illi nō est rō repugnā-
tie entitas sua. Ad arg^m p̄ncipale sic de-
claratū fuit in p̄ti arti infinitas in enti-
tate dicit totalitatē in entitate ⁊ per op-
positū suo mō finitas dicit p̄tialitatem
entitatis. oē. n. finitū vt tale minus ē infi-
nito vt tali: fm euclidē. 7. conclone. 4.
ois nūerus mior maioris nūeri ps ē vel
ptes. Hoc nō sic itelligendū est q̄ iste bi-
nari^o sit ps illi^o marij: qz nihil est sic i oi-
uinis. sed q̄^m ad p̄poriōes oēs attendē-
das i q̄ritatib^o ille binari^o se h3 ad illum
mariū sic ps vel pres ad totū. qz sili mō
excedit ab i^o mario sic excedit al^o binari-
us ab a^o mario c̄ ē ps. Ita dico h nulluz
creatū est ps dei cū dē sit simplicissim^o.
sed oē finitū cū sit minus i^o entitate infi-
p̄formit pōt dici ps. l3 nō sit fm aliq̄ p̄-
poriōne decimnatā qz excedit in infi-
⁊ h° aliud ens ab ente infinito dī ens p̄
p̄ncipatiōz. qz capit p̄tē ill^o entitatis q̄ ē
ibi totalr ⁊ p̄fecte. Hoc q̄ volo h̄c q̄ oē
finitū cū sit minus infinito est ps. cui q̄ re-
pugnat eē ps vel excedi realr ab aliq̄ ei
repugnat eē finitū. nūc at p̄nitati huic
repugnat eē ps dinitatis illo^o vel excedi
a dinitate. qz pp infinitatē dinitatis pa-
ternitas cū sit cōpossibilis sibi in codez
supposito est simplr idē sibi. ⁊ p̄ r̄n̄s re-
alir excedi nō pōt nec ē ps n° rōz p̄t h̄c
nō q̄ est finitā nec infinita sic p̄. p̄batū ē
qz sic finitū h3 rōz p̄tis mō p̄dco ita in
finitū h3 rōz totū h°^o. f. ex plenitudine q̄-
titatis v̄tualis sue mensurās oē aliū vt
mat^o p̄ accessū ad ip̄z ⁊ minus p̄cessū. l3
nec p̄nitās h3 rōz totalitat. qz mēsurā-
tio f3 gradū quedā p̄fectiōis stat ad ali-
qd̄ p̄^m i ordie mēsuradi. qd̄ ē eēnt̄ abso^o.
Dico q̄ breuiter q̄ p̄nitās nec formalr
est finitā nec formalr infinita. Et cū ar-
guis ex d̄isione imediata entis in ista ēt
anteq̄ descēdat in. lo. gnā. cōcedo b̄n̄ q̄
ista nō didunt ens vt iā p̄ctū ē ad aliqd̄

gen. imo qd bz gen. r ens vt imediate in differēs ad. io. gnā est p̄cise ens finituz. finituz tñ r infi^m nō didunt ens nisi ens q̄tū. qz sicut fm p̄hm. j. p̄bi. finitū r in finitū q̄ritati p̄gruūt qd est vez de finitō r infinito p̄pe r q̄ritate p̄prie acceptū ita ēt extēsiue loquēdo finitū r infinitū vt si passiōes entis cōueniunt p̄cise entī q̄to in se hñti q̄ritatē aliq̄ p̄fectionalē talis at̄ q̄ritas nō cōuenit entitati nisi q̄ p̄tē eē p̄tialis vel totalis inī eētias. q̄ritatē. n. p̄patā ad aliā stati o3 excedē vl̄ excedi r eē p̄tiale vel totale sic h̄ loquimur de p̄tiali r totali: p̄nitās at̄ vt p̄nitās nō p̄t eē inī entitates totalis nec p̄tialis. Possz ēt dici q̄ q̄ritas v̄tialis n̄ cōuenit nisi entitati q̄dditatiue. vt. f. dīstīguūt ab entitate hypostatica. r p̄ p̄ns nec finitās nec infinitās. Jsta at̄ entitas lz sit in se quodā q̄dditatiua tñ vt ē tal est tñ hypostatica 3° dicit p̄t q̄ q̄ritas v̄tialis nō cōuenit nisi entitati abso^o. Sed ille due rñsiōes vltīme p̄cedūt ali qua dubia de entitate hypostatica r entitate relatiua. q̄. f. n̄ hēant q̄ritatē v̄tūalē. Cūso de relatiōe origis in diuis se quē qd de relatiōibus cōib^o r est vnica.

Extrema equalitas i diuinis sit reſo realis. arguit q̄ sic. illa reſo est realis que h3 fundamētū reale r extrema realiter diſtincta. iſta ē h̄i q̄ rē. p̄bō mi. ibi est magnitudo real. f. eētīe. r p̄ſone realiſ ſūt diſtincte que dīcunt ad inuicē equales. Contra oīs reſo realis fundat ſuper actiōz r paſſiōz vel ſupra q̄ritatē. 5. meta. in deo nulla rlo realis fundat ſup q̄ritatē. qz f3 augu. 5. de tri. c. 2. de^o est magn^o ſine q̄ritate. q̄ n^o est ibi reſo realis niſi fundata ſup actionē r paſſionē. talis aut̄ ibi est ſola re^o origi nis. equalitas aut̄ nō est rela^o origis qz eiuidē rōis in vitro q̄ extremo. Jtē eadē est magnitudo in tribus perſonis ſicut eadē eſſētia. q̄ extrema nō ſi reali^o diſtincta nec per p̄ns rela^o realis. Dic ſi tria vi

dēda. p̄mo ſi equalitatē i diuinis ſit aliq̄d fundamētū reale. ſcdo ſi ſit realis diſtinct^o extremo. 3° ſi illa equalitas ex natura rei inſit extremis fm fundamētum.

Primus articulus

habet tria. p^o vidēdum de fundamētō equalitatis in cōi. 2° quid poſſet assignari fundamētum equalitatis in diuinis. r ſi ſint plura fundamēta que r quor r 3° de quocūqz eoz ſi ſit ibi reale. p^o vidēf accipi a p̄ho q̄ fundamētum equalitatis ſit q̄ritas. ait. n. in predicamētis q̄ p̄p̄riū est q̄ritati fm eā equalē vel ineq̄lē dici. Jstud 2° notat fundamētum illius relationis. ſicut loquit. c. de qualitate q̄ p̄p̄m ſibi est q̄ aliquid fm eam diſtinctū vel diſtinctū. Jstud dicit^o de fundamētō equalitatis vel ſilitudinis vidēf magis explicare. 5° meta^o. c. de adaltitud: equalē: ſilē. idē f3 vnū dicunt oīa. eq̄litas quoz quātitas est vna. ſilē quoz quālitas est vna. idē quoz ſba est vna. h̄ ipē v̄t innuere q̄ nō ſola quātitas ē fundamētum equalitatis ſ3 requirit vnitas q̄ritatis. r tūc est qd gnālioz qdē p̄p̄ſita duplex vna an vnitas ſit formale in fundamētō eq̄litas. r ſi daret q̄ ſic an imediatioz q̄ ipſa q̄ritas e^o est vnitas: vel e^o. 2° qd an vnitas ſit per^o pertinēs ad fundamētū equalitatis ipoſtet per^o aliq̄d poſſ^o vel ſolū p̄uatiōz. vel negatiōz q̄ ſi dīceret ſola negatiōz ipoſtare r cū h̄ eē p^o de fundamētō equalitatis ſiue tanq̄ rō p̄xima ſiue remota ſequit q̄ gnālī eq̄litas nō eēt rlo realis. Jsta cōcluſiōz generalē r iſtas duas p̄miſſas ex q̄bus ſequit nō o3 hīc diſcutē qz trāſcendūt qdōz p̄p̄ſitā. cōcedentes. n. equalitatē eē ali bi relationē reale ad huc negat ſpālīter de equalitate diua. Eſto iḡ q̄ eq̄litas gnālīter ſit rlo realis vel poſitiua neſiō ſiue nō ad huc inquirēt ſi q̄ritum est ex p̄te eoz que requirunt ad relationē reale p̄t ēt eque ſaluari in eq̄litate diua ſic i equalitate creata. De 2° in iſto articulo

.f. de equalitate in diuinis in spali quid sit et fundamētū. Illud videt augu. assi gnare 2° de fide ad petrū vbi loquens d tribus personis diuinis dicit. nulla iquit alterā pcedit eternitate. aut excedit ma gnitudine: aut superat ptate. qz nec filio p anterior aut maior est. Et pot addi aut et potētor. Illud dicitū Aug. proba tur ex dictis phi. qz si equalitas est fm qritate cū qritas p diuidat in conti^m et discretā in diuinis nō pot eē equalitas fz qritate discretā. qz nulla est ibi nisi tri nitas. q nō est nūerus. vel si est p alitas minor ps est quodā maioris. et ita ineq lia sibi. Quātitas at cōtinua didit i per manētem et successiua. in deo nō est qri tas successiua. est tñ aliq que est sibi cor respōdens q est qritas duratiōis. et illa ppe dī emitas. qritas permanēs in cre aturis dī cōiter magnitudo mol. et ois sibi corndens in diuinis dī magnitudo vtutis. Sequit g ex dicto phi dcm aug. q ad hoc q equalitas sit in diuinis aut est fm magnitudinē. aut fm eternitatē. 2° dicit aug. exponit. qz tunc ex dictis vī superfluere 3° qd addit fm ptatem. Sz est rñsio q equalitas aliquoz attendit ppe fm aliqūd ei intrinsecū et ad se. ex pñtī tñ equalitas attendi pot in ppatōe a extrinseca. Unde ex psequēti ex hoc q aliqua forma aliqua habent in equali gradu sequitur q fm eaz possunt equa liter agere in compatione ad extrinseca equalitas ergo potestatis proprie nō est alia ab equalitate magnitudinis. et hoc ex equo distincta. sed est q. explicans qdā equalitatē magnitudinis. que. f. ma gnitudo est forme actiue. sic in creaturū que habēt equalē magnitudinem caloris habēt potētiā equalē calefaciēdi. sic g sunt tria cōnumerādo equalitatē que ē in cōpatione ad extrinseca cū equalita te que est fz intrinseca. ppe at et ex equo sunt tñ duo que sunt ad se et ad itra fz que attendit equalitas. f. fz magnitudiez et eternitatē. Et forte propter ista Aug.

in replicando tñ modo ista duo repli cat. nō potētiā cū ait nō est pater filio anterior aut maior. nō dicit aut potē tor. Est etiaz aliud du^m circa illud dī ctum augu. quare nō scdm plura attē ditur equalitas. sunt enīz pater et filius equales scdm sapiētā: fm bonitatez: fz iusticiāz et talia. Respōdeo non sunt equales fm sapiētiam nisi vt habentes vnā magnitudinē. et iō fm quacūqz per fectionē essentialē sunt equales. sp pxi ma rō equalitatis est magnitudo illius perfectiōis. et iō per solā magnitudinem i telligit ipse quacūqz perfectiōē essentī alē. quātum. f. ad illud qd est fundamē tum equalitatis. qz nulla fūdat nisi sub ratiōe magnitudinis. De 3° in isto arti culo p3 q ad illud vidēdum o3 tria vid re. p1° an magnitudo sit ibi ex nā rei: 2° an emitas. 3° an potestas. De p° opoz tria videre. p° qualiter magnitudo ponī possit in diuinis. 2° qz magnitudo ē ali cuius magnitudo. iō ad hoc q hēamus magnitudinē ex nā rei o3 p° habere ali quid ex natura rei cuius sit magnitudo Et 3° an illa magnitudo ei sit ibi ex nā rei. vt sic p1° istoz qd. f. est de magni tudine requirat tria ad hñdum cōplete propo^m. De p° pbs. 5. meta. c. de quāti tate dicit. Sunt autē magnū et paruum et maius et minus et fm se et ad inuicem dicta quāti passiones fm se. trāsserunt et et ad alia hec noia. vlt dicere q ma^m et parū siue accipiant absolute. et fm se siue respectiue fm se cōueniunt qritati ppe dicte. translatiue autē alijs. Et hoc apparet satis per rōem quia nō negar3 pbs equalitatē esse indiuiduoz eiusdez spēi in quolz genere et in equalitatē spe cierū. et per pñs cū fm ipm equale et in equale nō dicant nisi fm quāritatē qri tas aliquo cōuenit omni enti cuiuscūqz generis. et per pñs licet magnū et parū fm eum sint passiones proprie quārita tis tamen translatiue accepta sunt tran scendentia et passiones totius entis.

aug. aut. 6. de tri. c. 7. ista magnitudine
 qua pbs dicit trāslatiue dicta dicit esse
 magnitudinē nō mol s3 bonitatis 7 pfe
 ctōnis. In his inq̄t q̄ non mole magna
 sūt idē ē ma' eē qd mel' esse. Patet ḡ
 q̄ magnū pmo' s3 arit. ppe dcm : 7 s3
 aug. magnū mole nō est i deo nec i aliq̄
 spūali: s3 magnū trāslatiue t̄m p̄m: 7
 magnū bonitate 7 v̄tute vel pfectōe p̄t
 poni ibi: qz illō ē trāscēdēs pueniēs suo
 mō oi entī. Quātū ad 2^m ne de dubijs
 asserat certū. certū est qd ē ibi eētia ex
 nā rei. qd etiā declaratū ē in primo arti
 culo p̄me questōis. Et statī ex h' inferf
 3^m. s. q̄ ip̄a eētia vt eētia h3 ex nā rei
 p̄pa 3 magnitudinē 7 h' p̄bat auctori
 tate 7 rōe duplici. auctoritas est dam. c.
 9. vbi vult q̄ eētia ē pelag' qdā sbe i
 finitū 7 iniminatū. eētia vt sep: dcm ē
 dī ab eo pelag' qdā. q. p̄ozitate 7 p̄mā
 p̄phensioē h̄ns oim 7 vt sic fm ip̄m ē
 ifinita 7 itermiata: sic ḡ ē ifinitas eēn'
 vt eētia. Ex his sic arguit: eētia ē infi
 nita ex nā rei vt accipit ex aucte dam.
 qz vt ē pelag' ē ifinita: 7 vt ē oino p' ex
 nā rei dī pelag' ifinitas aut eētie dicit
 magnitudo ei' p̄pa: ḡ h3 p̄pam magni
 tudinē ex nā rei. minor: quatū ad aliqd
 satis p3: qz sicut quātitatiua ifinitas p'
 prie dicit magnitudinē: imo extēsiue il
 limitatōem quātitatis p̄pe ita ifinitas
 intēsiua: 7 i pfectōe dicit sūmā pfectōez
 vel magnitudinē pfectōis. Per rōem
 arguit sic: ifinitas intēsiua puenit eētie
 ex nā rei illa ē p̄pa magnitudo eētie ḡ
 7c. maior p̄bat: qz sicut declaratur ē in
 questione p̄cedere ifinitas intēsiua non
 dicit p̄petatē vel passioē ei' cui' est sed
 modū intrinsecū ei' circūscripta etiā qua
 cunqz p̄petate. nulli ḡ p̄t puenire nisi
 cui ex na rei intrinsece puenit. p̄bō mī.
 qz entitati qd dicitatis absolute q̄ nata est
 h̄c rōem mēsure v̄l mēsuralis vel cōue
 nit finitū vel ifinitū cui ḡ repugnat fini
 tū ei puenit ifinitū. tal' ē eētia diuina
 Posset ḡ argui ad p̄bandū ma. p. h' q̄

relatio rōis nō p̄t p̄petē ifinitas intē
 siua: qz tūc relatio rōis eēt pfectio sim
 plicit: ḡ nec ifinitas p̄t alicui cōpetē ex
 relatioē rōis s3 t̄m ex nā rei. 1° arguitur
 sic p rōem mod' obiecti b̄fici vt obie
 ctū b̄fici ē: ē i re 7 ex nā rei. Ifinitas
 intēsiua ē talis mod' i eētia diuina ḡ ē
 ibi ex nā rei: 7 p̄ p̄m magnitudo. maior
 p̄bat ex pfectōe alicui' act' b̄fici q̄ vt
 mel' capiat distinguat de duplici actu
 intellectus 7 h' loquēdo de simplici ap̄
 p̄hensione siue intellectuē obiecti simpli
 cis: vnus indfni p̄t eē respectu obiecti
 ex̄tis 7 nō ex̄tis: 7 indifferēt etia re
 spectu obiecti nō reali p̄tis sic 7 reali
 p̄tis: istū actū frequētē expimur i no
 bis qz v̄ta siue qd dicitates rez intelligim'
 eque siue habeat ex nā rei esse extra in
 aliq̄ supposito siue nō. 7 ita de p̄sentia
 7 absētia. 7 etiā h' p̄bat a posteriori qz
 scia cōclusionis vel itellect' p̄ncipiū eā in
 intellectu manet re ex̄te 7 nō ex̄te p̄
 te vel absente: 7 eā p̄t h̄i act' sciēdi cō
 clusionē 7 itelligēdi p̄ncipiū: ḡ eā p̄t h̄i
 itellect' extremi illi' a q̄ depēdet illud itel
 ligere p̄plexum p̄conib' vel p̄ncipiū. iste
 actus itelligēdi q̄ sciētific' dicit p̄t: qd
 p̄uius 7 req̄su' ad itelligēdi p̄ncipiū p̄t sa
 tis p̄pe dicit abstractiū: qz abstractū ob
 iectū ab ex̄tia 7 nō ex̄stētia: p̄ntia 7 ab
 sētia. Ali' act' itelligēdi ē quez t̄m non
 ita certitudinalit' expimur i nobis. pos
 sibil' tamē ē talis q̄. s. p̄cise sit obiecti p̄
 tis vt p̄ntis: ex̄stētis vt ex̄stētis hoc p
 batur: qz ois pfectio cognitiōis absolu
 te q̄ p̄t cōpetē potētie cognitiue sensitī
 ue p̄t eminētē cōpetē potētie cognitiue
 intellectuue. nūc aut pfectōis ē i actu cō
 gnoscēdi vt cognitiō ē pfecte attigē p̄m
 cognitiū. nō aut pfecte attigitur qm nō i
 se attigē s3 t̄m in aliq̄ dīminuta vel
 dēriūata silitudine ab ip̄o. sensitīua at
 h̄c h̄c pfectōem in cognitiōe sua: qz p̄t
 obiū attigere in se vt ex̄ns 7 p̄ns ē in exi
 stētia reali: 7 nō t̄m dīminute attigēdo
 ip̄m in qdā pfectōe dīminuta: ḡ ita pfe

etō ppetit intellectiue i cognoscēdo: s; nō
 poss; sibi ppetē nisi cognoscēt exns 7 vt
 in existētia ppa pns ē vel i aliq̄ obiecto
 intelligibili eminēt ipm p̄tinere de q̄ n̄
 curam ad pns. talē autē actū cognitōis
 de existēte vt existēs 7 pns ē h; angelus
 de se: nō tñ eni intelligit mīchael se eo
 q̄ intelligēt gabrielē si gabriel adnichila
 retur intellectōe. s. abstractiua: s; intelligit
 se vt exntē 7 vt exntē eūdē sibi: sic etiā
 intelligit suam intellectōem si reflectat
 sup eā: n̄ solū p̄siderādo intellectōez sic
 qdā obm̄ abstractū ab exntia 7 nō ex
 istētia: q; sic intelligit intellectōem alterius
 angeli si nulla intellectō e' eēt: s; intelligit
 se intelligē h' est intellectōem sibi inexistē
 tem: q̄ ista intel' possibil' angelo ē possi
 bil' simpliciter intellectiue nre: q; p̄mittit
 nobis q̄ erim' eōles angelis. ista inquā
 intellectio pōt ppe dīci intuitiua: q; ip
 sa ē intuitio rei vt existētis 7 p̄ntis. Ex
 ista distinctōe ad ppositū. Act' bñificus
 intellect' nō pōt eē cognitio abstractiua:
 s; nccō intuit' ua: q; abstractiua ē eque
 existētis 7 nō existētis: 7 sic bñitudo pos
 set eē obō nō exntē: qd ē impossibile ab
 stractiua etiā posset hūi l; obm̄ nō atti
 gatur i se sed i similitudine. bñitudo autez
 nunq̄ habet nisi ipm obiectū bñificum
 immediare ad se attingat: 7 h' est qd ali
 qui vocāt 7 bñ ipam intuitōem vīstonez
 faciale: 7 accipit ab aplo p' ad cor. i. 3.
 vīdem' nūc p speculū in enigmate: tūc
 aut facie ad facie. Ex his p; maior q; si
 actus bñific' ē nccō intuitiū' ip' obiecti
 q̄ est ei' vt exntis 7 in exntia ppa p̄ntis:
 q̄ ois p̄ditio q̄ est obiecti p se bñifici ē ei'
 p se vt in exntia reali: imo vt i ipsa rea
 li exntia p̄ntis: ex q̄ habem' ma. pbatō
 mī. q. s. infinitas sit p se cōditio obiecti
 bñifici. null' itellēs nec etiā volūtas i ali
 q̄ obō pfecte dētat nisi sit i eo tota pleni
 tudo p̄mi obiecti quāta. s. possibil' ē p'
 obō: tal' plenitudo p̄mi obi itellēs vl' vo
 lūtat' nō p̄t eē nisi infinitas: q̄ nulla potē
 tia bñificabil' p̄t dētari i aliq̄ nisi sit infini

tū 7 p p̄ns infinitas ē p se p̄ditio obi dēta
 ti: 7 ita bñifici: ma. pbat p' q; cū po' nā
 lit' iclīnat ad p' obm̄ suū. vbi autē nō ē
 plenitudo obi p̄mi: s; defect' plenitudi
 nis sibi nō est dētudo: imo po' vltēri' in
 clīnat vbi vltēri' ē rō p̄mi obiecti. Pro
 batio mī. cui nō repugnat infinitas illud
 nō h; totalē plenitudinē sibi possibilēz
 nisi sit infinitū. hoc p; q; sola infinitas
 ē sūma plenitudo ei' cui ē p̄possibil'. nē
 autē p̄mo obiecto tā itellēct' q̄ volūtat'
 infinitas nō est icōpossibil': q; siue sit ens
 siue vez vl' aliq̄ tale abstractuz ab oi
 bus siue p̄mū ens vel p̄mū vez qd vtu
 aliū p̄tinet alia p; q; infinitas n̄ repugnat
 sibi: q̄ nō h; totalē plenitudinē suā nisi
 hēat infinitatē. Sic q̄ quātū ad istum
 articulū de magnitudie habem' q; ibi
 sit aliqd ex nā rei cui' sit magnitudo vt
 eētia: 7 q; ei' sit magnitudo ex nā rei 7
 q̄lis magnitudo q; nō ppe fm p̄m: s;
 trāsūptiue 7 nō mol. fm aug. s; pfectōis
 Contra ista arguit sic. 5. de tri. c. 2. Idē
 inq̄t aug. ē illi esse 7 magnū eē: q̄ magni
 tudo trāsīt i eētia: 7 p̄sequēs nō ma
 net ibi magnitudo fm p̄p̄iaz rōez ma
 gnitudinis. nō aut fūdat eēlitate nisi s; rō
 rōne magnitudinis: nō dico mol' s; vtu
 tis. R̄no dico q; oi p̄petate p̄ impossibil
 le vl' possibile circūsc̄pta ab eētia oluī
 na ipa h; p̄p̄a magnitudinē. s. p̄p̄az infī
 nitatē. h; eni gradū intrīsecū: sic res finī
 ta h; p̄p̄az finitātē: imo magis sic si cir
 cūscribas ab hōie oēm p̄petatē adhuc
 h; p̄p̄am finitātē in ordine entiu; sic q̄
 p̄cedo q; est idē deo eē qd magnū eē: 7 a
 liq̄ mō sic l; dīcē magis intrīsece q̄ deo
 iustū eē vel sapiētē esse: q; nō ita dīcē ma
 gnā p̄p̄etatem vl' attributū sic iustuz
 vel sapiēa. trāsīt ergo i ipm p̄p̄i sūmaz
 idēptitatē magnitudinis ad eētā cū i
 fers; q̄ nō manet fm p̄p̄az rōem magni
 tudinis: negan' ē p̄ntia: imo i creaturis
 sic trāsīt magnitudo p̄fectōis q; nō est
 aliud realit' ab eo cui' est: 7 tñ m̄az fm
 p̄p̄az rōem magnitudinis vt p̄p̄iunt

fūdamētū eqliſtatū vel ſeqliſtatū. Eſt ei
 vna ſpecies entū quātūcūq; imālis al
 teri ſpēi imāli eqliſ vſ inēqliſ fm pfectū
 onē: q̄ manet in eam magnitudo fm p
 ſectōez vt fūdas iſta eqliſtatē: 7 tñ trāſit
 iſta magnitudo in eēntiaz p idēptitatē:
 qz ait aug. 6. de trī. c. 7. de iſta magni
 tudine idē eſt mai' eē qd melius eē. boni
 t'is enim eēntialis q̄ vna ſpēs eſt melioz
 alia nō ē res addita eēntie. Nō ſūt q̄ op
 poſita in diuinis imo nec i creaturis trā
 ſire 7 manē ſi recte intelligat: trāſire p
 pter reale idēptitatē: 7 manē ppter p̄paz
 q̄dditatē: nec ſeqltur: manet q̄ manet re
 aliter diſtictū: ſz ſic aliqd manet qn̄ ſua
 p̄pā q̄dditas nō ē d̄ſtructa ſiue p corru
 ptionē ſiue p reductōem ad poſſibilita
 tē ſiue p p̄fulſionē: p̄ trāſit ignis i aquā
 2° ſi p potētā diuinā reſolueret i mān
 p̄mā fm ſe manētē. 3° ſi ex eo 7 aqua
 gnētur mixtū neutri' actualitate manē
 ze nullo iſtoz modoz trāſit aliqd in di
 uinis 7 ſolo mō ſic trāſire inferi nō ma
 nē. Non q̄ ſeqltur ppter oppoſitū manet
 hoc ē in p̄pā 7 pfecta 7 plena actualita
 te: q̄ manet reali' diſtictū: qd declarari
 poſſet ſi eēt queſtio de alietate reali. ſed
 ex h^o ſeqltur aliud dubiū: qz ſicut ſe hēt
 magnitudo ad eſſentiā ſic ſe vī hīc eqli
 tas ad idēptitatē. ſi q̄ magnitudo trāſit
 in eēntiā eqliſtas trāſibit i idēptitatez: 7
 ita nō erūt tres r̄lones eōes i diuinis. ſ.
 eqliſtas ſimilitudo 7 idēptitas. Hic pōt
 pcedi q̄ eqliſtas n̄ eque diſtiguē ab idē
 p̄tate 7 ſimilitudine ſic iſta duo diſtiguū
 tur in ſe: ſz q̄ eqliſtas dicat modū p̄puz
 veriusq; r̄lōnis ad h^o. ſ. q̄ tā idēntas q̄
 ſimilitudo ſit pfecta. Si enī p ipoſſibile p̄
 hēt diuinitatē maiorē 7 filius minorē
 eēt qdā idēptitas ibidē. ſz qz ſun^m nō ha
 bēt eādē magnitudinez nō eēt ibi pfecta
 idēptitas qz nō cū eqliſtate. **C**ōſimilit
 duo hīres ſciaz maiorē 7 minorē ſūt ali
 quo mō ſiles: ſz nō pfecte ſiles: qz nō eqli
 les in ſcia i q̄ aſſilant. magnitudo igitur
 eadē cuiuſcūq; fūdamētū ſiue idēptitatē

ſiue ſimilitudinis dat cuiuſq; idēptita
 ti 7 ſimilitudini q̄ ipa ſit pfecta eqliſtas: q̄
 dicit modū ſimilitudinis: q̄ ipa ſit pfecta
 7 modū idēptitatē qz q̄ ipa ſit pfecta ſic
 magnitudo eadē dicit modū fūdamētū
 ſ. q̄ ipz ſit pfectū. **U**ltio i iſto articulo
 viſo de magnitudie videndū ē q̄ eſt vni
 tas q̄ vt p̄us dicit ē videt requiri ſiue p
 ſe ſiue q̄cūq; mō in fūdamētō eqliſtatū
 Et ē ſciēdū q̄ ſi vnitas magnitudinis a
 licubi ſit real' 7 reali' h̄ veriffime ē real'
 qz hec vnitas ē numeralis ſiue ſingula
 ris magnitudinis i duob'. in alijs non ē
 vnitas numeral: ſz alijs forte ſit vni
 tas aliq' vſis ſiue r̄ōis de q̄ nō curo mō.
 tñ certū ē q̄ nulla vnitas veri' ē real' q̄
 vnitas numeral: 7 q̄ iſta ſit p̄pē i do ali
 cui' cōis oib' p̄ſonis dicit dam. c. 8. In
 oib' inq̄ creatis hypoſtaſib' qd diuer
 ſum ē re cōſiderat. cōitatio autē 7 copu
 latio 7 vnū r̄ōe ſiue cognitōe cōſiderare
 in ſacta vō 7 icōpzebēſibili trinitate eō
 uerſo ē. illic enī cōe. qdē 7 vnū re cōſide
 rat. vnūq; qz enī hozz ſe hz ad altez nī
 hilomī' q̄ ad ſeipm. cognitōne vō ē qd
 diuūſū. **A**d ppoſitū ē etiā r̄ō: qz ex. io.
 metha. vnū 7 multa immediate diuidūt
 ens: q̄ ſi ex nā rei in p̄e 7 filio ſit magni
 tudo eēntie vt p̄batū ē illa magnitudo
 vel erit vna vel ples: nō ples qz nō alte
 r' r̄ōis p̄z nec etiā ples euſdē r̄ōis qz ea
 dē eēntia numero nō eſt magna plibus
 magnitudinib' euſdē ſpēi vſ r̄ōis: q̄ bre
 uū hēm' p̄clonē p̄mā hui' p̄mī articuli
 ſ. q̄ eqliſtatū idiuinis put dī fm magni
 tudinē ē fūdamētū reale 7 ex nā rei quā
 tū ad q̄libet qd req̄rit ad fūda^m eqliſta
 tis: 7 h^o eqliſ ſic in q̄libet fūdamētō cuiuſ
 libet eqliſtatū ſiue magis idiuinis. Reſtat
 nūc vidē de einitate. p̄z qdē q̄ ipa ē ali
 cui' qd ē ibi ex nā rei: qz ipa ē eēntie vt
 eēntia. eēntia autē ē ibi ex nā rei. alioqn
 nūc eēt ibi eēntis ex nā rei. hēm' q̄ aliqd
 ex nā rei cur' ē eēntitas. ſz oz q̄re an ex nā
 rei ouentat ſibi einitas vt einitas: vī q̄
 ſic: qz ſic infinitas intēſiua dicit modū

intrinsecū cēntie vt cēntie ita cēntitas vt cēntitas dicit modū intrinsecū exntie vt exntie: 7 tunc cū ibi sit exntia ex nā rei. pari rōe mod⁹ intrinsec⁹ illi 7 h⁹ ex nā rei sicut mod⁹ intrinsec⁹ alter⁹: p h⁹ ē dionysius de diuī. nōi. c. 5. p̄is. 3. de⁹ nō qdā mō est exns: s; simplr 7 icircūscriptiue totū eē accipit in seipō 7 p̄accipit: p̄p̄i qd dicit rex scloz: 7 seq̄tur: ip̄e ē eē exntib⁹ 7 ip̄m ē exntiū: 7 exns an̄ sc̄la. ip̄e ē eni euū cuoz q̄ est an̄ sc̄la. Lōsili mō vī sibi attribuerē cuū cuoz p qd̄ intelligit eter nitas fm̄ q̄ ip̄e ē exns simplicitē 7 icircūscripte. **C**ōtra illud obijc̄it p̄ illd̄ boeciū 5. de p̄lo. p̄sa. 6. vbi vult q̄ cēntitas ē in iminabil̄ vite tota siml̄ 7 p̄fecta possessio: 7 silis snia hētur ab ansel. mon. 27. 7 fm̄ istā corrigēda ē snia. ricar. 2. tri. 9. **C**arē inq̄t̄ in initio 7 sine 7 oi murabilitate dat̄ enū eē: sic supplēda 7 itelligēda ē ista snia fm̄ descriptōem p̄dictā in q̄ ponit̄ vitā q̄ accipit̄ p̄ exntiā actuali p̄fecta quō Joh. 5. sic p̄ h̄z vitā in semetip̄so sic dedit̄ 7c. h̄ ḡ ponit̄ tanq̄ p̄notatū q̄ q̄si s̄dm̄ vl̄ s̄damētū cēntitatis: 7 illd̄ certū est eē in deo ex nā rei sicut exntia p̄fecta: s; alia tria. s; terminabil̄ qd̄ excludit desirōez: 7 tota sil̄ qd̄ excludit successione: 7 p̄fecta possessio qd̄ excludit depēdentiā 7 participatōem. illa enī nō videntur dicē vltra vitā nisi r̄loem positiuā vel negatiuā. negatiuā quidē negatione terminatōis: negatōe successione: 7 negatōe depēdētie. et r̄loez positiuā p̄tētiālē vel aptitudinalē q̄ iniminabilis vī dicē posse p̄ se coexistē cūcūq; duratōnē vel exntie tota siml̄ sine variatōne 7 successione posse coexistē cūcūq; p̄fecta possessio a seipō existē 7 nō depēdē in exndo. Si ḡ hec ē p̄p̄issima descriptio cēntitatis quā iuenim⁹: 7 h̄ ē vnuz tm̄ ex nā rei. s; vita. 3. aut̄ q̄ p̄plet̄ rōem ei⁹ nō sūt ibi ex nā rei vt vī q̄ p̄ se ip̄oztāt vel negatōem alicui⁹ p̄fectōis extrinsecē vl̄ r̄lonē aliquā aptitudinē vel p̄tentiālē ad aliqd̄ extrinsecū 7 nec sic nec sic est ali

qd̄ eoz ibi ex nā rei: 7 p̄ q̄ns nec cēntitas vt cēntitas erit ibi ex nā rei. **H**ec cōclō 7 si p̄cedit̄ pōt̄ r̄nderi ad illud qd̄ arguit̄ i p̄trarium q̄. s; cēntitas sit p̄p̄us modus exntie diuine sicut infinitas essentie diuine: hec ē neganda q̄ si p̄ impossibile essentia diuina raptim transiret adhuc haberet tam essentia q̄ exntia modum intrinsecum. s; infinitatem intensiuam: s; nō haberet illa exntia cēntitatē p̄ quam intelligimus infinitatem duratiuā: q̄ vltra infinitatē intensiuam non addit nisi negatōnem deficiēdi vel relatōnem ratōis p̄tentiālitatis. s; coexistēdi cūcūq; possibilis: que relatō non est nisi rōnis. hoc p̄t̄ hoc modo quia si angelus annihilaret̄ cras nō h̄iet̄ aliū moduz intrinsecuz in nā sua q̄ si maneat i eternum sicut manebit̄ 7 fm̄ aliq̄s sine successione: quia illam negant̄ de euo: nō est ḡ possibile vltra infinitatem intensiuam cēntie vel exntie que infinitas dicitur magnitudo siue sit huius siue illius intelligere ibi aliquā quantitatem q̄ sit ibi ex nā rei q̄. s; sit duratōnis p̄petue: s; quicquid intelligitur super addituz addit̄ relatōnem rationis vel negatōnis. **V**erum est igitur q̄ exntia hēt modum sibi intrinsecum sicut essentia: sed illud non est nisi infinitas intensiuā. eternitas autē vt eternitas siue iniminabilis duratio vt iniminabilis duratio n̄ ē infinitas. **A**d **D**io. p̄cedo q̄ ex nā rei de⁹ ē exntia icircūscripta: hoc est infinita intensiue: ita q̄ magnitudo proprie exntie est infinitas: 7 ita esset si per̄ impossibile deus statim desineret̄ esse. **S**ed quod addunt vltērius q̄ ip̄e est cuum cuozum hoc est eternus vl̄ eternitas verum quidem est hoc: quia sua existentia habet repugnantiam ad desinere esse: 7 fundamentuz illius repugnantie est ibi ex natura rei sc̄z existentia: sed formalis ratō repugnantie ad desinere esse siue sit negatio desitionis siue necessitas coexistēdi cūcūq; composibili: hoc vltra

illud qd est ex nā rei addit negatiōz im
pfectiois ad respectū ad extra. nec dīo.
dicit qd ibi ex nā rei est eū euoz sic est
exnō. sicut fz aug. dicitm' deū eē magnū
esse sapientē bo^m rē. sicut frequēter dicit
nō tñ pp h' o3 qd illi ex nā rei pueniat h'
vel illud sine oi negatiōe vel rōne rōis.
Quātū ḡ ad istū articulū hī c' sit eini
tas. s. exnō. De ista einitate an insit ex
nā rei teneat alia via duaz dīctaruz i'
que videt inquirēti pbabilior. De vni
tate einitatis tanq' p'itatis fundant' eq
litate r hoc s' rōe vni' nō o3 hīc alit' oi
scutē q' dcm est prius de vnitae magni
tudis. De 3°. s. ptate. ptas maxime im
portat rōne ad possibile. r p' nō rōne
rōis. qz sicut alibi pbatū est de' ad nōbil
aliud a se pōt referri realr. si ḡ ptas vt
ptas ponat fundamētū q' ad illud fun
damētū nō est ibi eq'ltas ex nā rei. Si
āt accipiat ptas p' i' fz qd iste respect' dī
de deo qd forte est voluntas qz illud est
absolutū qd est p'cipiū oium possibili
um. si voluntas vt volūtas ponat ibi ex
nā rei de q' tactū est aliqd in p' qōe. sed
qd illud fundamētū qd ē reale est ibi ex
nā rei. sed tñ illud nō est fundamētū eq'
litaris s'm ptatē vt absolute accipit. sed
vt accipit s' rōe p'atī ad obā extrinseca
Nā s'm volūtatē absolute p' r' filius nō
si eq'les nisi fz magnitudinem intrinsecam
volūtatī. r illud est p' fz qd attēditur
eq'ltas. nō āt 3^m. fz ḡ volūtatē vt 3^m sūt
eq'les. put volūtas est eq'lis p'ri' possibi
lis. ita q' eq'ltas ptatis est sp' eq'ltas p'ri
cipij vt p'cipij. r p' p'ns eo' q' aug. inten
dit assignare eq'ltatē fz ista 3^m sp' includi
tur in fundamēto eq'ltatī 3^m ptas vt po
testas siue calitas actiua. r cū i' nō sit nī
si rōis nunq' fundamētū qd assignatur
3^m eq'ltatis est ibi ex nā rei. Sed obijct
qz rō nō pōt fundari in rōne. ḡ nec eq'
litas in ptate. p' pbat. qz si sic. eēt p'cel'
sus in infim'. tū p' aug. 7. de tri. 3°. de qd
relative dī est aliqd excepto relatiuo. ḡ
o3 reducere ad aliqd absolutū. r o3 rō

nez fundari i aliq' absoluto. Diceret for
te q' antecedēs nō est verū qz. 5. geometrie
distinguit euclides pportioabilitatē sic. p
portioalitas est similitudo fz pportioem.
Similitudo ista dicit rōnez formalr r est
pportio r pportiois vt duoz fūdamē
toz silium. pportio āt māifeste impor
tat relatiōz. Sed q'qd sit de h'. Ad p
positū pōt dīci q' rō rōis pōt bñ fundari
in relatiōe rōis. sicut ista est vā loqndo
de intētiōib' scōis gen' est spēs. hec intē
gen' cōcipit s' intētiōe vlioz q' spēs qd
est vlc. r p'cipit sicut dīns spē ab hac intē
tione spēs r ab hac q' est dīa. r nō hīs
sub se per' inferiora nisi nūero dīa. Nāz
hec intētiō generis in colore r i' in aialī
nō dīnt nisi nūero solū. fūdat' ḡ hec
intētiō que est spēs in hac intētiōe que ē
gen'. r rō h' possibilitatis ē in relatiōib'
rōis. qz ipsa rō p' p'ari ad aliā. possuz
āt relatiōz rōis intelligere r cā ad aliāz
ppare. ḡ i' 2^m rō fundatur in relatiōe p'
rō āt equalitatis que fundatur in pote
state est tātum rō rōis sicut illud in fū
damēto est tātum relatiō rōis.

De scdo articulo principali
tria dico. p' q' eq'lt'
tatis in diuis extrema si realr distincta.
2° q' ipsa ēt requirit distinctiōem realez
extremoz illoz. 3° q' ipsa nō qualitūqz
requirit puta cōcomitanter. sed p'exti
git illā distinctiōem. Primū p3 qz p'one
dicūtur equales ista equalitate vna al
teri. nō autē dī essētia equalis sibi vel p'
sone vel ecōuerso. persona āt a persona
distinguitur realr. 2^m pbat per auctori
tē hīl. qui dicit. 3. de tri. Similitudo sibi
ipsi nō est. Si āt similitudo nō requireret dī
stictiōem extremoz posset aliquid idēz
ēē sibi sile. sic est de idēpitate. idē. n. ē si
biipsi idē. p' eo q' idēpitas nō req'rit ex
tremoz distinctiōz. Hoc āt pbat auctori
tate aug. 6. de tri. c. 9. vbi vult q' in filio
est p' equalitas. Si āt equalitas nō req'
reret distinctiōem extremoz possz pa
ter esse equalis sibi. r per p'ns cu3 p' sit

por origine filio pma eqlitas eet in pic.
 nuc aut p tato dictu aug. e vez qz no e
 sibi eqlitas nisi in psonas distinctas: 7 to
 no e sibi nisi genito filio. In ipso q est p
 eqlitas 7 terminatiue q. f. p. e eqlis sibi: 7
 pma eqlitas. q. denoiatiue vl relatiue q
 f. no e ad iminu aliq. sbequete. 3^m p
 bat. f. q. distinctio pexigit roi eqlitatis: h
 pbat roe fudata i aueritate accepta. loh.
 5. piem suu dicebat deu eqlē se faciedo
 oco. 7 inuit tal demōstratō xps dicebat
 7 viffime piem suu deu ee: q se faciebat
 h° e se afferbat eqlem deo. cōicatio at
 pfecta nē nō pōt ee sine cōicatioe ei in p
 pria sua magnitudine: 7 p pns nē sine eq
 litate in cōicantes 7 illū cui cōicaf: 7 q
 ipa cōicatio siue gnatio q importaf i h°
 q piem suu dicebat deu pexigaf ipi eq
 litati pbat p h° qz qlis ordo real eet in
 aliq. si illa eēt distincta realit tal ordo e
 in ea vbi sūt eadē solū distincta roe. hec
 rō est sup. sepe declarata. nuc at si cēn
 tie magnitudo differret realit ab ipa ef
 fctia: eēntia por eet realit magnitudine: 7
 p pns cōicatio eēntie cōicatioe sue ma
 gnitudinis: q qliscōq. distinctio sūt in il
 la i pposito tali mō cōicatio eēntie erit
 ptoz cōicatioe magnitudinis 7 p pns
 eqlitate: qz nō est in altero extremo nisi
 fm magnitudine cōicata. 2° arguit ad
 idē qz plalitas eiusdē rōnis nēcio fin: ta
 nēcio pexigit plalitate alteri rōnis fm
 quā ipa deiminet. Ista sūt declarata i
 solutioe 2° qōnis. mō aut eqlitatis i pso
 nis diuis plalitas e eiusdē rōnis 7 nēcio
 fin: ta: q ipa pexigit plalitate alteri rōnis
 p quā ipa deiminet ad certaz plalitatez
 Ista plalitas alterius rōnis p: exacta n
 pōt poni nisi in ppetate psonali. minor
 quātū ad pma pte. f. q. eqlitatis i plōis
 diuinis e aliq. plalitas. pbat: qz relatiue
 opposita nēcio sūt distincta 7 p pns plu
 ra 7 cū rōes i eis sūt rōes oppositōnis
 ille eq vel multomagis erūt opposite 7
 distincte: 7 si idē nō pōt ee sibi vt. s. di
 ctū e fm hyl. multomagis eqlitas i vno

eqli e distincta ab equalitate in alio eqli.
 Alia ps ml. f. q. illa e eiusdē rōnis satis e
 euidēs: qz sic e in qlibet eqlitate. 3° ps
 ml. f. q. e nēcio finita p3: qz alioqui pos
 sent ee infinite eqlitates i diuinis 7 per
 pns nēcio eēt. 7 si instet q maior ppo
 sito e va d plalitate reali 7 nō alia. si ac
 mino: sic accipiat plalitate eqlitatu esse
 reale in diuis tūc petit pncipiū. Lōtra
 h° maior e va de qciqz plalitate siue rei
 siue rōis. ml. etia. pbata e qlitūqz sit. f.
 q nēcio e plalitas qz nō solū i rōib^o re
 alib^o nō pōt ee eadē rō real in vtroqz
 extremo s3 alia 7 alia: imo h° vez e i re
 latōib^o fm rōem. quāuis eni rōes rōis
 sūt diuinate entitatis respectu rōnuz
 realiū: nī in sua entitate hnt oppositōez
 7 distinctōem corrdentē sue entitati: vt
 p3 in ex^o satis pueniēt. rō eni e vt dē
 de deo e tm rōis: 7 tm ipa cā suo modo
 oppositōez 7 incōpossibilitatē tātā hēt
 ad cātū sicut pntitas ad filiūz. nō eni pe
 ritur dō i mi. accipiēdo i mi. q ista sit
 plalitas realis: s3 tm accipit gnaliē q sit
 distinctio eqlitatis i relatiuo 7 suo corre
 latiuo qd vez e sine relatio sit realis si
 ue rōis 7 e plalitas nēcario finita 7 eius
 dē rōnis. sedtur q dō: q nēcio pexigat
 aliquā distinctōez alteri rōis p quā de
 minef: 7 nō iuenit tal alteri rōis nec re
 alis nec rōnis nisi plalitas ppetatū per
 sonaliū. Juxta illud p3 correlatiū ppē
 qd rōes cōes dcludūtur de psonis i di
 uinis p rōes originis: sic dcm e in 2° ar
 ticulo p^o qōnis q p ppetates eēntiales
 dcludūt de psonis hntū illas ppetates
 psonales ppē qd vtpote p meoziaz pfe
 ctā ppē qd dcludūt de psona hntē tales
 meozia a se q sibi puenit dice vbi pfm
 7 p voluntatē pfcāz dcludūt q hntē eā a
 se puenit spirare: que admodū dcludēt si
 meozia differz a dīe: 7 voluntas a spira
 re: ita i pposito pōdo rōes pōales ad
 cōes e sūlis pccus qz si differret realit
 hie istā nāz eadē p gnāroz 7 ee idē vel p
 gnāroz hie magnitudine eadē 7 ee eqlis

sic p h° qd̄ ē a pducē b pfecte ipfca; ma
gnitudine demonstraret eglitas a z b ita
ubi ē oia qliscūq; rōnis sp manēt idē or
do pceptuū quātū ad noscibilitatē: 7 p
pns idem ordo scibilitatis.

Contra dicta i isto

arti. ob. duplr. p° 3 pcloez. 2° 3 illā itā
pbatōz de pexigētia illa. Cōtra p° sic
eglitā aliq; n̄ ē nisi rlo fm magnitudi
nes eorū dē p mēsuratas in se: n̄ ē q̄ egli
tas eoz nisi fm plures magnitudines
adiuicē p mēsuratas: q̄ cū fm magnitu
dinē eēntie dī ē psonaz eglitas cum h
nō possit eē plalitas rei: s; tm rōis o; q
magnitudo bis accipiat fm itellectū ad
h° q̄ fūdet eglitatē semel. s; vt i hac p° z
semel vt i illa: q̄ nō ē distinctio fūdamētī
q̄ reqrūt nisi per tm iteratā acceptōnem
itellō z ita rōis tm. Pretea for eiusdē
rōis nō distiguit nisi p distinctōem mē
ex. i. mēth. eglitas ē for tm z eiusdē rō
nis z vt acceptū ē i arguēdo nō ē ibi mā
aliq; q̄ nō ē ibi alia z alia eglitas: nō q̄ ē
h solū n̄ distinctio fūdamētī fm p° arg^m
s; nec distinctō rlonū oppositaz fm istō
arg^m. Pretea 3° pbat q̄ nec ē distinctio
extremo; iquātū sūt extrema q̄ tm req
rif. nā extrēa n̄ sūt extrēma nisi iquātū
imīnāt rloez. nō at imīant nisi iquātū
hnt fūdamētū eglitatē z iquātū hnt illō
nō distiguit. 4° z vltio. qd̄ pueni pso
nis diuis fm sbaz nō distiguit i eis. nūc
aut fm aug. 5. de tri. 7. qrim° s; qd̄ pū
sit egl' sili°. nō at fm h° q̄ ad ptem dī fi
li°. Restat q̄ vt s; illō qd̄ ad se dī sit egl':
hec aug. bī q̄ hec mī. asūpra. s; q̄ eglitas
pueniat psois fm sbaz. Itaz q̄ uoz rō
nū 3° pfirmat pma: z 4° scōaz z pnt tā
gt. p distictō rōib°. Pzia rō vī eē fūda^m
vnt' opiniois z iō 3 illō qd̄ accipit i ea. p
fūdamētō. s; q̄ eglitas real' reqrūt distin
cras magnitudines z p mēsuratas. arguit
p° sic: Rlones q̄ fūdat in aliq; fūdamētō
vt ipm ē vntū nō magis reqrūt distinctō
nē ei' q̄ ille q̄ fūdat in aliq; nō vt vntū

z h° loquēdo hincinde eglit. s; quātū ad
illud qd̄ ē eē relatōz realē s; relatōes ori
ginis fūdatū in eēntia diuisa nō vt vna
ita q̄ vnitas nō ē rō p pima fūdati z re
latōnes cōes p oppositū fūdat in fūda
mētō illo vt vntū ē: q̄ nō maiorē distincti
onē reqrūt i fūdamētō rloes cōes vt sint
reales q̄ rloes originis. s; iste nō reqrūt
fm oēs: q̄ nec ille. Pretea eēn° fm se z
nō vt bis accepta fm itellectū fundat dī
stictas relatōes reales originis p tāto vt
vī q; ipa vt secūda in rōe pncipij cōica
riui z imini cōicabil' est ifinita fō: lit: sed
ipa vt quāta vntalit' ē ifinita fō: lit: imo
ipa ē quātitas ifinita: q̄ pari rōe ipa vt
sic quāta p fūdate rloes cōes opposi
tas reales: z nō tm vt bis accepta p pfi
deratōez itellect'. Pretea qd̄ addit de
quātitatib' distinctis p mēsuratis. Que
ro quid intelligit p illud qd̄ ipē dicit egl
litate realē nō eē nisi fm magnitudines
sic p mēsuratas. aut eni p h° qd̄ est eē cō
mēsuratas itelligit rō fō: lit' eglitatis. aut
aliq; rō pūa fūdamētā. si p° ē manife
sta petitio: nō ē real' p mēsuratō: q̄ non ē
real' eglitas. s; 2° nō vī p babilē q̄ sit rō
i fūdamētō p supposita eglitatis: imo cō
mēsuratio actual' vī eē postērior eglita
te q; vī ipoztare coexrētōez z applicatō
nē aliq; eglitū z modū talē extēdēdi si
ue hūdi quātitatē s; quā pnt coertēdi
z applicari ad hoc q̄ sint p mēsurabilia
Un' corp' xpi in eucharistia nō ē p mē
suratū alicui hūti quātitatē: s; nec p mē
surabile potētia p pinq; sb co mō q̄ hēt
ibi eglitatē. nō est q̄ arg^m aliq; a pōzi nō
est real' p mēsuratio: q̄ nō ē real' eglitas.
Ad arg^m igif rīdeo q̄ si eēnt due ma
gnitudines q̄ rū neutra aliaz excedēt hē
rēt tm vltra rōem quātitatis fūdatis egl
litate vnitate s; dīminutā z fm qd̄. qn̄
aut ē in duob' suppositis eadez magni
tudo numero tūc cū distinctōe extremo
rū ē ibi vnitas simplr. hētur q̄ simplr ex
tremo; distinctio z simplicie vnitas for
me fm quā referūtur: z ita ver' ē ibi il

lud qd reqrit ad relatōem cōem q̄ si nō
 eēt vnitas for:me i extremis nisi fm qd:
 nā relatio cōis h° h3 gnāle cū alijs q̄ rlo
 reqrit dīstictōem extremoꝝ: s3 h° hab3
 spāle q̄ reqrit vnitatē sūdānti: negāda
 ē ḡ illa ppositio q̄ eq̄litas nō ē real nisi
 fm plures magnitudines: imo illa q̄ est
 fm plures magnitudines ē fm qd eq̄lī
 tas real: q̄ ē fm vnitatē magnitudinis
 fm qd: ḡ vbi ē vna magnitudo simpli
 citer p̄t eq̄litate simplr 7 reale nō op3
 q̄ illa vnitas sit bis accepta vt rō sūdā
 di: q̄ iterata acceptio nihil adderet ad
 illud qd ē rō sūdādi: s3 magi dīstrahēt
 tīmō sufficit q̄ ipa realit sit vna habi
 ta i extremis realit dīstictis. Ad 2^m de
 illa ppositōe maiore dīctū est in questi
 one. 2^a. 7 exposita ē intentio p̄h. i. me
 taphy. quō accipit mā 7 h° mō eq̄litas
 h3 mā: q̄ plalitas eq̄litaris nōcō p̄x
 igit plalitate alter^o rōnis fm quā nōcō
 dēminat ad certā plalitate: vt p3 i 3° cō
 clusione istī articuli q̄ ē q̄ eq̄litas p̄x
 igit rloes originis. Ad 3^m cū dī extre^m
 inquātū extremū terminat pōt dīuersi
 mode itelligi ista reduplicatio vel q̄ re
 duplicat relatiō qd dī oppositū vel cor
 relatiū: vlt reduplicat rō sōl vltima: q̄
 s. vltiate sōlī ē relatiō vel core^m: vel q̄
 reduplicat rō sōl nō vltima s3 sūdāmē
 talis. q. p̄ua p̄mō 7 scdo maior ē vā q̄
 s. extremū inquātū extremū o3 realiter
 dīstingui ab extremo: 2° falsa ē: 7 soluz
 illo modo minor ē vera. vñ pbatō q̄ ac
 cipit q̄ extremū inquātū ē extremū ter
 minat. Adhuc ibi li iquātū h3 tantā re
 duplicatōem quātā p̄t 7 solūmō in 3°
 sensu pbat p h° q̄ iminat inquātū hēt
 i se sūdāmētū. Ad 4^m dīco q̄ hec p̄po
 sitio fm qn sit cōpatio ad p̄dicatuz re
 spectiū nō sp norat suum casuale esse
 rōem formale vltimatā inherētē p̄dica
 ti: s3 cōius vel saltē cōiter norat ipm eē
 rōnem sūdāmētale. dīco enī for. fm al
 bedo non sit rō for:malis proxima esse

dī similem pla. sed similitudo effendi
 similem sicut albedo effendi album.
 Pro tanto tamen hoc concedit quia al
 bedo est rō fundamētalis similitudinīs
 dico rūc q̄ aug. intelligit ibi q̄ eq̄līs est
 patri fili^o fm sbam q̄ p̄nitas 7 filiatio
 non sunt p̄prie rationes fundamenta
 les ipsius equalitatis: s3 aliqd qd ē cōe
 eis 7 aliquid quod est ad se: quando er
 go accipit in ma. illud quod dicitur fm
 sbam in personis non numeratur in eis
 ista est vera prout li fm notat proximā
 ratōem formalem: 7 sic minor est falsa
 nec ad intentionem aug. sed trīmodo i
 telligit prout casuale huius p̄positio
 nis fm: notat eē ratō fundamentalis re
 spectu relationis q̄ p̄dicat. 7 si obīcia
 tur quare ergo pater non dicitur pater
 fm sbantiam cum sbantia sit ratio
 fundamentalis respectu paternitatis 7
 immediat^o q̄ respectu equalitatis per
 te. Dīci potest q̄ cum dicitur fm sbaz
 ibi accipitur sbantia prout est vna. ē
 autem fundamētū vtriusq̄ relationis
 vna qdē exis s3 nō vt vna imo vt vna
 in tribus est fundamētum equalitatis
 ipsa autem que est vna 7 non vt vna in
 tribus est fundamētum paternitatis:
 siue filiationis: imo vt secunda in ra
 tōne p̄ncipij 7 termini cōicabilis qua
 si proximo fundat. Aliter potest dīci
 logice q̄ nihil dicitur vere competere
 alicui fm a si a sit ratio transcendens 7
 hoc siue rō formalis siue fundamēta
 lis: vnde hec ē falsa for. fm colorē est al
 bus. hec autē est vera for. fm albedinē ē
 albus: nunc autē essentia est ratio funda
 mentalis paternitatis. est tamē trāscen
 dens. est autē equalitatis ratio fundamē
 talis non trāscendens sed adequata: 7
 ideo scdm logicam augusti. p̄prie lo
 cutus est: vt hec sit vera aliquo modo
 pater secundum essentiam est equalis
 quō ista non est vera fm essentiam est
 pater: imo ista est vera fm memoziam
 est pater: q̄ ista ratio fundamētalis ē

adequata relationi illi. 2° dicitur his q̄
 dicta s̄ in 2° arti^o de p̄xigē^a. Dī. n. q̄ eq̄
 litas nō ē aliq̄ realis re^o distincta a p̄sona
 lub^o. sed i suo intellectu icludit illas 7 ef
 sentie vnitate 7 h^o sic deducit. In vnīs n̄
 est p̄siderare nisi essētia 7 r̄lones reales
 q̄b^o s̄it distincti. idē at ad se nō refert. nec
 re^o refert ad aliā r̄lonē p̄ aliq̄ r̄lonē aliā
 Cū. n. dī q̄ p̄nitas opponit relatiue si
 liariōi opposito n̄ est re^o media ini filia
 tiōz 7 p̄nitate. qz isto re^o multiplicaret i
 nisi^m. 7 iō eq̄litas vtrūqz ipoztat 7. f. p̄
 sonaz distinctiōz 7 essētie vnitatez. qz ex
 h^o s̄i eq̄les qz s̄i eiusō siue vni^o magnitu
 dinis. icludit q̄ eq̄litas i suo intellectu 7
 r̄lones distiguētes 7 essētie vnitate. Lō
 tra istud: si. n. icelligat per se icludere 7
 nō tñ mālī siue p̄xigēdo h^o vī s̄m. p^o
 qz essētia 7 re^o nō faciūt p̄ceptū p^o vniū.
 nullus. n. p̄ceptū vni^o ē p se ad se 7 p se ad
 altez. eq̄litas at vī hīc cōceptū p^o vniū.
 ¶ P̄tēta qd p^o icludit aliā alius rōis
 nō est per eiusō rōnis. eq̄litas at est p se
 vni^o rōis in p̄e 7 s̄i. q̄ nō icludit per se
 r̄lones origis istaz p̄sonaz. qz ille r̄loes
 s̄i alius rōis. Dico q̄ qz eq̄litas fundam
 talit̄ ipoztat essētia. p̄xigētiue at cōno
 tat r̄lones personales. sed nec p se h^o vel
 illud ipoztat. sed per se ipoztat r̄lonem
 aliq̄ ēt alteri rōis a r̄lonib^o origis q̄ re^o
 hz idē fundamētū remotū qd a^o re^o hz
 fundamētū p̄p̄quū. 7 s̄m hanc relati
 onē cōem p̄sone p̄sitate p̄ r̄lones origis
 referunt. Et p h^o ad ar^o cōcedo enī qz s̄z
 eq̄litate essētia nō refert ad se. neqz ēt s̄z
 eq̄litate p̄nitas refert ad filiationē. sed
 nō sequit. q̄ p̄nitas nō est a^o re^o ab eq̄li
 tate. imo s̄m eq̄litate refert p̄ h̄ns essēti
 am 7 p̄nitate ad filiū. nec apparet p̄ba
 bilitas in ista p̄ntia eq̄litas est re^o a^o ab
 illis origis. q̄ s̄z illa vel idē refert ad se vī
 re^o ad r̄lonē oppositā. imo qz plus est s̄z
 p̄nitate nec refert idē ad se nec re^o ad re
 lationē oppositā. sed relatiuū ad corze
 latiuū oppo^m 7 sic est in p̄posito. nisi qz
 ubi relatiuū cōstituit p̄imo relatione q̄

refert. hic autem tñ denomiā a relatiō
 ne qua refertur q̄si aduentia.

De tertio articulo

dico qz ista re^o q̄ inest extremis istis inest
 s̄z fundamētū qd ē in eis ex nā rei. Et
 h^o p̄bat duplici auctoritate euāgelij 7
 duplici auctoritate Aug. 7 duplici rōe.
 p̄a^o auctoritas est Job. 5. p̄a^o allegata.
 p̄tem suū dicebat eē deū eq̄lē se faciēdo
 deo. qua. n. necitate 7 realitate p̄ genu
 it filiū eadē genuit sibi equale dicēte au
 gu. 3° max^m li. 3°. c. 2. vel. 29. Si dicim^o
 inquit qz p̄ maior est filio. qz pater ge
 nuit filius nō genuit. cito respondebo. i
 mo ideo pater maior non est filio. quia
 equale genuit filiū. 7 hoc iudei ceci itel
 lerunt s̄m qz pertractat Lrifo. sup Jo.
 5. qz x̄ps in dicēdo se filium patris dice
 bat se ex hoc eē equale patri. Et hoc ite
 rū probatur ex 2° auctoritate euāgelij 7
 2° aug. illa euāgelij est Job. 20. qd dicit
 mihi pater maior omnibus est. 7 ver
 bum Augu. huic cōsonans est. 15. de tri
 ni. c. 14. pater inquit genuit filium per
 omnia equalem sibi non enim sc̄psum
 integre perfecteqz dixisset si aut minus
 aut amplius esset in verbo q̄ in seipso.
 Ex istis formatur talis ratio. perfectissī
 ma cōmunicatio non est nisi perfectissī
 mi termini cōmunicabilis 7 imperfectis
 sīma magnitudine sc̄om quā omnio sit
 equalis productus producendi. Si er
 go ex natura rei ē cōmunicatio illa in ge
 neratione diuina est necessario perfectis
 sīma sicut terminus perfectissimus cō
 municatur in magnitudine perfectissī
 ma qua datur filio qd est maior oibus
 sicut ipse dicit. sic ex natura rei data est
 sibi equalitas ipsi patri habenti eandēz
 essētiāz in eadēz magnitudine. ¶ Huic
 concordat tertia auctoritas scripture q̄
 est ad philo. sc̄do non rapinaz arbitra
 tus est esse se equalēz deo. Et cum hac
 tertia auctoritate concordat Augu. sup
 Job. ome^o. 16. sup illō eq̄lē se faciēs deo

Sed non ipse se faciebat equalis sed ille illuz
 genuerat equalis. si ipse se faceret equalis
 deo cadet in rapinam. Aug. vult dicere non se
 fecit equalis deo rapiendo vel usurpando equali
 tate sed faciebat. i. assererat se equalis deo p
 pter hoc quod dixit se natum ex deo. unde dicit
 ibidem christus equalis patri nato. Unde sic illuz co
 medat apostolus. quod cum in forma dei esset non ra
 pinam arbitratum est esse equalis deo: quod est non ra
 pinam arbitratum nisi quod non usurpauit equali
 tate dei: sed erat in illa in qua natus est unde primi
 sit ante. ecce inquit intelligunt iudei quod non in
 telligunt arriani quod dei filius in equalitate patri di
 citur: nec iudei intellexerunt patrem esse equalis fi
 lio: sed tamen intellexerunt in verbis quod talis pater
 daret filio quod equalis esset patri. Ex omnibus istis ver
 bis scripture et aug. videtur huius quod sic per naturam ge
 neratoris conlocata est filio non eadem et magni
 tudo sibi sit et equalitas. Ad rationem istam
 ratio prima est ista: si esset alia magnitudo in
 patre et in filio secundum arrianos filio esset minor
 patre in minoritate quod esset relatio realis et non
 tamen rationis. rationes enim de primo modo funda
 te super quantum non ut vnum sunt reales: ideo
 magis vel equalis si eadem magnitudo conlocat
 erit equalitas realis. 2° ratio est quod quasi confirmat
 istam: quod non videtur probabile quod oppositum perfectum sit
 in entibus ex natura rei. et non possit ibi esse op
 portunitas ex natura rei: Nunc autem equalitas est op
 portunitas et equalitas oppositum perfectum secundum aug. de
 quantitate anime ubi loquitur ad discipulum sic
 equalitate inquit in equalitate iuris anponis:
 nec quod est ut estimo humano sensu potest
 cui illud non videatur. Nunc autem in entibus est
 perfecta equalitas quod maioritas et minoritas
 ex natura rei et realis: quod videtur irrationabile quod in enti
 bus non sit perfecta equalitas realis et ex natura rei.
 nusquam autem est perfecta nisi in personis diu
 nis: quod nusquam alibi est magnitudo perfecta
 Considerari possit argui de ideitate et di
 uersitate: quod ideitas est extremum siue op
 portunitas perfecta in entibus quod sit relatio realis
 quod aliquid ideitas perfecta quod sit relatio realis
 nusquam autem est ista perfecta sicut in personis di
 uinis. illa enim est est cuiusdam suppositi ad se

non est relatio realis. illa autem quod est in creatu
 ris alterius ad alterum non est perfecta: quod non
 est ibi nisi diminuta unitas. Ex his tribus
 articulis concluditur solutio questionis. si
 enim secundum eam iniaz relatio realis non requi
 rat nisi ista tria. primum fundamentum reale
 quod. scilicet sit in re et ex natura rei. 2° et extrema re
 alia et realis distincta. 3° et ipsa ex natura rei
 insit extremis absque. scilicet. omni consideratione intel
 lectus vel absque operatione potentie extrin
 sece. et ista tria conueniunt equalitati in
 diuinis eque sicut cuiusque equalitati in
 entibus: vel magis ut patet de se in arti
 culis premissis sequitur quod hec equalitas
 erit relatio realis sicut alia quecumque re
 alis et magis ista quam quecumque alia. Ad
 primum argumentum principale patet
 ex prima sententia que ponitur de ma
 gnitudine in primo articulo: quia non
 est illa magnitudo motus sed perfectio
 nis: et sic deus est magnus secundum augusti.
 non sine quacumque magnitudine: quia
 esset contradictio nec per consequens si
 ne quantitate quacumque: sed est magnus
 vno modo sine quantitate. alio modo
 non. Ad secundum argumentum pa
 tet quod magnitudo non numeratur: respon
 deo ad primam obiectionem contra di
 cta in secundo articulo. 3° arguitur sic: il
 la relatio non inest ex natura rei quod eque
 inest si inest ex sola consideratione in
 tellectus circumscripta existentia reali.
 sed circumscripta per impossibile exi
 stentia reali diuinarum personarum
 posita tamen sola considerari in intelle
 ctu earum: adhuc intelligitur equalitas
 quemadmodum nunc in entibus ratio
 nis intelligitur que non excedunt se secundum
 suam entitatem: equalitas quod personarum non
 necessario requirit existentiam realem persona
 rum sic quin sine ea possit intelligi esse. Ad
 hoc quod omnino necessario sequitur aliquid siue
 existens siue secundum existentiam sequitur illud ut existens
 ita ipsum ut intellectum necessario sequitur illud
 ut intelligitur ut quemadmodum ad homines rea
 liter existens sequitur ipsum esse risibile existens ita si

telligat hō siue sit . siue non sit necario
intelligit risibile pñs ipz in intellectu nec
tñ sequit qz risibile nō sit et passio realis
ita hic pp necia z psecutionē equalitatē
ad supposita distincta in nā oīna siue i^a
eristant eq̄litas puenit eis exñter siue i^a
intelligant circūscribēdo exñtiaz vel ab
strahēdo ab exñ^o in intellectu psequit eq̄
litas. Ad formā ḡ argumēti dico qz i^a
maior q̄ accipit rōnē nō eē reale q̄ ppe
rit extremis hñtib^o oīo eē rōis pcedi p̄t
si itelligat qz eis tñ ppetēt vt hñtib^o esse
rōis. sed sic mior est flā. nō. n. tñ puenit
istū vt hñtib^o eē rōis sz eē reale rōis realr

Uiso de his q̄ cō
ueniunt deo p ppatōnē ad itra z
spālit de his q̄ ipozāt respēm
psonē ad psonā restat vidē de his q̄ cō
ueniūt deo p ppatōnē ad extra. siue q̄
ipozant respēm dei ad creaturas. Et p̄
de respectu p̄t eē difficultas. vno q̄ ad
extremū cui puenit. 2° q̄ ad extremū si
ue oppo^m qd respicit. De respēu ad ex
tra q̄tū ad illō cui puenit duo s̄ q̄sita. p^o
de i^o extrēo in gnālī. 2° spālī p^o qd ē ista

Utrum deū eē oīpotentē pos
sit nālī rōe z necia de
mōstrari. Et h^o in gnālī intelligēdo non
descendēdo ad aliq̄ psonā i spālī. 2° qd
est spālī p̄pando ad vnā psonā. vtrum
vbū dei vel fili^o in dūnis hēat aliq̄ cālita
tē p̄paz respēu creature. Ad p^m sic p̄ce
dit. vī p^o qz deū eē oīpotentē possit nālī
rōe demōstrari. qz nālī rōe demōstrat
deū eē infinite potētē. ḡ z oīpotētē. añs
pbat. qz p̄hs pbat. 8. p̄hī. deū eē infini
te potētē ex h^o qz mouet tpe infinito. p
bo p̄nā. infinita po^o nō pōt ab aliqua
po^o excedi: nec intelligi excedi. qz tūc ali
qua possit eē maior i^o. z ita i^o nō est in
finita. sed oīs po^o q̄ nō est oīpoten^o pōt
intelligi excedi a po^o que est oīpotētia.
Ad oppo^m si pōt demōstrari deū eē
oīpotentē. ḡ z deū posse gnāre filiū: pñs
falsum. qz est mere credibile. z per pñs

nō nālī rōe demōstrabile. pñ^a pbat per
Aug. 5. maxi^m li. 3. c. 7. vbi arguit sic. si
p̄ nō genuit filiū sibi equalē aut qz non
potuit aut qz nō voluit. Et vltius argu
it si nō voluit eū inuidū dixisti. si nō potu
it vbi est oīpotētia dei patris. Vult ḡ ar
guere si p̄ nō potuit gignē filiū sibi eq̄
lē nō fuit oīpotēs. ḡ ex opposito si est oī
potēs p̄t gignē filiū sibi eq̄lē. z ita si añs
est demōstrabile z pñs. Pretea si sic
posset demōstrari deū posse creare om̄e
creabile. pñs est flm. qz angelus ē q̄ddā
creabile z tñ nō p̄t demōstrari nālī rōe
vt vī qz angel^o sit ab eo creabil. qz p̄hs
sequens rōem nālē nō posuit intelligen
tias creatas a dō. imo eas necio a se po
suit. hoc est nō ab a^o effectiue. iz. meta. c.
5. Vbi postq̄ oñdit sbam sepatā nullā
hie magnitudinē per hoc mediū. qz hz
po^o infinita z infinita po^o nō pōt eē i
magnitudie querit vtz ponēdū sit vnā
talē aut plures z decimiat qz plures. Est
ḡ nō solū sz ipm p̄ sba imālis sed q̄cum
qz infinita z pari rōe est a se necia. hic
p̄mittende s̄ due distinctiones necie. Et
2° iuxta mēbra distinctionis soluenda est
qd. Prima distinc^o est nō ex p^o posteri
oz que est qz demōstrationū a^o est ppē
qd siue per cām: alia qz: siue per efficiē.
Probat ista distinc^o per rōem. qz omne
necium verū nō euidēs ex iminis hñs
tñ p̄nēxiōnē neciam z euidētē ad aliō
vt pñs necium euidēs ex iminis p̄t de
mōstrari per illud verū euidēs. nūc at
aliq̄ verū neciū nō euidēs ex iminis hz
cōnēxiōnē neciaz ad aliq̄ vezz accep^m
a cā z aliq̄ ad verū acceptū ab effectu.
nō solū. n. vitates de causis nō p̄nt esse
sine quibusdā veris de effectib^o. sed nec
ex^o igi pōt aliq̄ verū deberi per aliq̄
verū euidēs acceptū a cā. z tūc pp qd
vel per aliq̄ verū acceptū ab effectu z
tūc qz. Et vī hic sequi correlariū qz p̄ci
p̄tia imediata siue euidēs ex iminis n̄
p̄nt demōstrari demōstratione qz. qd
si verū est tūc quedā media vera iter p^o

vera et conclusiones ultimas et soluz illa sunt demonstrabilia. quia per veravltima. qualiter autem verum acceptum ab effectu possit esse evidens et tamen verum acceptum a causa non evidens patere potest: si aliquis consideret modum illum acquirendi sciam per mera. et 2° posteriorum per experientiam. quia per experientiam est frequenter notum de effectu. quia est ex multis singularibus acceptis a sensu et nullo modo scitur propter quid ita est. quia illud non habet a sensu nisi mediante ulterioze inquisitione
 2° distinctio est de omnipotentia. et illa presupponit confusum intellectum huius imminu omnipotentia: qui talis est. quia omnipotentia non est passiva sed activa non quocumque sed tantum per hoc habet quod ipsa est respectu alterius in eentia cabilis. quia non est calitas nisi respectu diversis simpliciter. quod est per respectu possibilis non generaliter ut opponit impossibile. nec etiam ut opponit necessario omnino a se prout convertit cum producibili sed respectu possibilis prout possibile idem est quod cabile. quia imminus potentie causatiue. includit et omnipotentia quam ad uniuersalitate non quidem ipsius potentie. non enim omnipotentia est quocumque per formaliter. quia non est per aliqua creature. Sed ista uniuersalitas est ipsius potentie non simpliciter sed respectu huius quod est possibile siue creabile. ut sit sensus omnipotentia est ipsa per actiua respectu cuiuscumque creabilis Et hoc potest intelligi dupliciter. vno modo quod sit cuiuscumque creabilis immediate vel mediate. alio modo quod sit cuiuscumque creabilis et immediate saltem immediate cause. hoc est nulla alia causa actiua mediante.

De secundo articulo

videndum est de demonstratione. et primo de demonstratione per quid. 2° de demonstratione quia. de demonstratione per quid si tres conclusiones. Prima est ista deum esse omnipotentem utroque modo accipiendo omnipotentia est verum demonstrabile in se demonstratione propter quid. 2°

conclusio istud verum est demonstrabile viatori stante simpliciter statu vice. 3° conclusio: illud verum non potest demonstrari viatori ex notis sibi naturaliter et de lege dei. de demonstratione quia si due conclusiones. Prima est ista deum esse omnipotentem omnipotentia respiciente immediate quodcumque possibile. licet sit verum non tamen est nobis demonstrabile demonstratione quia. 2° conclusio deum esse omnipotentem omnipotentia immediate vel mediate quodcumque possibile respiciente potest demonstrari a viatore demonstratione quia. sic ergo sunt. 5. conclusiones ex quibus integratur solutio questionis
 Prima conclusio probatur sic. illud est verum demonstrabile in se propter quid per aliud verum prius generaliter quod ex terminis suis habet quod sic potest demonstrari. tale est istud verum deus est omnipotens utroque modo ergo etc. maior patet. quia tale verum est in se quale est ex ratione terminorum. unde illud est in se verum notum per se quod ex rationibus terminorum est per notum. ex hoc sequitur quod tale verum in intellectu concipiente sic terminos sit per se notum. minor probatur. quia verum illud quod ex terminis suis est necessarium et mediatum ex terminis etiam habet quod in se sit demonstrabile propter quid. tale verum est istud deus est omnipotens utroque intelligendo omnipotentia. probatur per. n. quod sit verum et necessarium. nec hoc hic probatur. quia de hoc non est questio sed tamen modo de modo quo illud verum possit ostendi siue innotescere. Quod est sit verum necesse est mediatum probatur. qualis est ordo realis inter aliqua distincta realia. talis est ordo cognoscibilitatis inter eadem qualitercumque distincta in esse cognoscibili. nunc autem si est distinctum realiter in natura. inter voluntatem et primum ad extra est talis ordo realis quod natura habet tale intellectum et tale voluntatem. idem est sic potens respectu talium ad extra. quod alitercumque est hic distinctum spiritus est ordo cognoscibilitatis talis quod quia natura diuina habet tale

intellēm 7 talē volūtātē. iō h3 talē pōz que est oipotētia. p3 q̄ h° verū neūz h3 mediū 7 qd̄ mediūz. q2 intellēm vel volūtātē vel vtrūq3. Hoc idē. s. q̄ illud verū sit mediātū. p̄batur sic. q2 oē vcz neūm vel est mediātū vel imediātum illud at̄ nō est imediātū q̄ rē. p̄ba° mī. q2 notidiale imediātū vī puenire eēntie q̄ illud qd̄ dicit resp̄m ad extra. vt hī ex solone p̄me qōis. nūc at̄ notidiale nō ita imediātē cōuenit eēntie diue sic ali qd̄ effētiale. sicut p̄bat in solutōe eiusdē qōis. q2 dicit cōuenit per h° mediū qd̄ ē perfecta memoria. q̄ multomagis oipo tētia q̄ dicit respectū ad extra. nō cōue nit deo siue cuiūq3 p̄sone diuine oio i mediātē. Prima p̄bo istaz duaz possz hīe quādā declaratiōe anezaz. que. s. po° sit formāl̄ oipotētia. vel magis p̄ prie loquēdo imediātū fundamētū resp̄ctu oipotētie. an. s. itellect̄ in deo an volūtās. s3 hī expla° nō est ad p̄positūz simplr̄ neēia. q2 ex vtroq3 mēbro eque hī intētū. 2° sic intelligit̄ q̄ viator nīl hīs qd̄ repugnet statūi vie nec simplici nec ēt ad tps̄ p̄manēs cuiusmodi pontē raptus pauli p̄t hīe istā notitiā p̄ medi um pp̄ qd̄ oē est oipotēs. intelligēdo de vtraz oipotētia. hec p̄ p̄bat sic. In q̄ cūq3 intellectu p̄t hīi p̄ceptus simplex vtrualr̄ includēs vitatē imediātā 7 vte ri mediātā. in i° intellectu hīi p̄t notitiā pp̄ qd̄ vitatis mediātē. sed stāte simplici ter statu vie citra. s. oēz notitiā p̄manē tē vel transcūtē. que. s. repugnat statūi vie p̄t hīi talis p̄cept̄ simplex vtrualr̄ i cludēs istā oē est oipotēs. 7 ē vtrualr̄ in cludēs suā imediātā p̄cedentē. q̄ rē. mī nor ista q̄tū ad h° q̄ aliq3 p̄ceptus sim plex vtrualr̄ includit istā mediātē aliq a° imediātā. p3 ex h° q̄ in p̄batiōe p̄me cōclusiōis oñsum est istā cē mediātaz. Sed restat h° p̄bare q̄ talis cōcept̄ in i tellectu viatoris possit hīi stāte simplr̄ statu vie. hoc est citra cognitiōē n̄ tū beatificā sed ēt rapē. hoc at̄ probat p°

exemplo. 2° rōe. Exemplo sic: aliquid i telligū per accēs sicut intelligitur hō in telligēdo albū vī risibile. vltērius aliqd̄ intelligitur per se sed in vī vt intelligit̄ hō intelligēdo aial. 3° intelligit̄ aliqd̄ per ēt in particulari. sed adhuc quoda cōfufe. sicut inte° hōiem anteq̄ intelligā diffinitioē. 7 quorcūq3 gradus ponat̄ q2 licet primus gradus possit distingui per absolutū 7 respectiū vltimus tam gradus cognoscendi aliqd̄ incōplexum cognitiōe scientifica siue p̄uēia sciētie est cognitiō diffinitiuā. q2 ipsa est cogni tio per ēt in particulari diffinitissima. ex cēdēs ēt illā cōfufaz cognitiōē de qua loquit̄ p̄s p̄ p̄bi. sustinent autē hec 7 noia ad rōem rē. Saltē in hac cognitiō ne diffinitiuā habet cōceptus euidēt̄ 7 virtualiter includens oēs vritates ne cessarias d̄ tali obō. Ex h° arguit̄. Cognitiō diffinitissima p̄uēia actui scie siue cō cept̄ maxime euidēt̄ includēs vitates p̄icipiōz 7 cōclusiōnū qui p̄t hīi citra vitiōē clarā siue cognitiōē intuitiuāz ē obiecti sufficit ad hōndum sciam de ta li obō. Sed quecūq3 cognitiō de deo q̄ sit citra vitiōē clarā vel cognitiōē in tuitiuā est simplr̄ possibilis statūi vie. q̄ talis cōceptus pōt simplici hīi de deo stāte simplici statu vie qui sufficiat ad cognoscendū verū cōplexū. Huius syllā maior apparet exemplo iaz posito. 7 cū hoc ex quadaz diffinitioē inter intelle ctiōē abstractiuā 7 intuitiuāz que po sira est questione. 6. articulo primo. Et breuiter hīc repetitur. quia et si cognitiō abstractiuā possit esse nō existentis eq̄ sicut 7 existentis tamen intuitiuā nō est nisi existentis vt existens est. Cognitiō autē hominis abstractiuā 7 diffinitiuā potest esse nō existentis 7 existentis. p3 ex dictis ibi: 7 patet ex se. quia ita habe tur si res nō existat: sicut si existat. ergo illa cognitiō diffinitiuā est citra cognti onez intuitiuāz obiecti diffiniti vniuer salis. mīnor ēt p3 ex dictis ibidem quia

sola cognitio intuitiva diuine essentie e
 illa que ponit hoicm extra statum vie.
 si simpliciter simpliciter. si ad tempus ad
 tempus. Quod pbatur est ex pbo pba
 tur etiã ratione sic. de quocũq; obiecto
 scientie pot haberi cognitio simpliciter
 distinctissima abstractiua obiecti citra
 intuitiuã. deus aut est p^o obiectũ alicu-
 lus scie. q̄ de ipso pot haberi talis noti^o
 distinctissima citra intuitiuã. 7 p^o pñs
 ppositum. qz illa nõ poneret aliquem
 extra statũ vie. 7 tñ virtualiter 7 euidẽ
 ter est includens omnes vitates necessa-
 rias de deo. pbo ma. omnis scia est de
 re nõ precise vt exñs est. quod intelligo
 sic. qz ipsa exñtia 7 si sit ratio intellecta
 in obiecto vl circa obiectũ tñ nõ neces-
 sario requirit vt actualit^{er} pueniẽs obie-
 cto inquantũ obiectũ est scibile. Istud
 pbat ex intentione phi. 7. meth. c. 13.
 Demonstratio inquit est necessarioz 7
 diffinitio scientifica. 7 nõ contingit sic
 nec sciam quandoq; sciam quandoq;
 ignorantia esse ita nec demonstratioz
 nec diffinitioẽ. supple qñq; ptingit eẽ
 talem quãdoq; nõ esse talem. Ex hoc
 cõcludit. palam aut ipsozum. s. singula-
 rium coru ptilibiliũ neq; scia neq; diffi-
 nitio. neq; enim sunt manifesta corru-
 pta sciam habentibus cum a sensu ab-
 cesserint 7 saluatis in aia ratiõibus eis-
 dem non erit demonstratio. neq; diffini-
 tio. Intelligo sic rationẽ phi. qz si de cõ-
 tingenti siue de corruptibili vt tale esset
 diffinitio vel demonstratio cũ illud tale
 possit qñq; eẽ qñq; nõ. saluata tñ rõe
 in aia sequit qz esset qñq; scientia de il-
 lo obiecto qñq; ignorantia 7 qñq; de-
 monstratio 7 quãdoq; nõ. qd est impos-
 sibile. Ex hoc q̄ habeo istã ppositioẽz
 qz cum ratio in aia possit manere non
 manẽte exñtia actuali obiecti sequit qz
 exñtia non est p se rõe obiecti vt scibile
 est. qz rõe scientifica non pot manere ea-
 dem in aia non manente eodẽ qd est p
 se scibil^{is} vt scibile est. siue autem scibile

possit existere in re siue non saltẽ ratio-
 eius vt scibile est pot manere eadem in
 aia non manẽte existẽtia. Abstrahit q̄
 scientia ab existẽtia ita qz nõ includit
 eam in ratione scibilis. Juxta istã cõ-
 clusionez haberi potest correlatiũ quõ
 theo^o potest eẽ scientia in intellectu via-
 toris stante simpliciter statu vie. qz intel-
 lectus potens habere pceptũ virtualit^{er}
 includentẽ omnes veritates de ipso ne-
 cessarias ordinatas imediatius. s. 7 me-
 diat^{er} potest de illo obiecto habere sci-
 entiam ppletam. Sic autẽ potest intel-
 lectus viatoris habere de deo. ergo rõe.
 minor p3. qz distinctissimus conceptus
 subiecti theo^o qd est deus potest habe-
 ri citra cognitionem intuitiuã. 7 ille cõ-
 ceptus 7 virtualiter 7 euidẽtẽ continet
 omnes vitates necessarias de subiecto.
 Contingentes autẽ non potest includere
 quia ille non sunt nate includi in ratio-
 ne alicuius subiecti. Quocũq; enim ve-
 ritas includit sufficienter in aliquo sim-
 plici conceptu est necessaria. Tamẽ de
 contingentibus sunt quedãz veritates
 necessarie non quidem de actu eorum
 sed dõ possibilitate. 7 ille etiã modo pre-
 dicto sciri possunt. vtpote deus est po-
 tens creare. potens resuscitare. potens
 beatificare. 7 sic de alijs articulis fidei
 respicientibus ptingentiaz. nec vltra il-
 lud verum necessariũ de eo quod est
 deum posse est aliquid proprie scienti-
 fice cognoscibile quantũ ad tale ppi-
 um. Estet q̄ viator perfecte scientifice
 theologus. qui per conceptũ distinctis-
 simum diuinitatis possibilem haberi
 citra cognitionẽ intuitiuã cognosce-
 ret ordinate veritates omnes necessari-
 as. siue illas que sunt de intrinsecis que
 necio insunt siue illas q̄ sunt de possibi-
 li cõpando ad extrinsecã. Ex h^o sequit
 qz si poneret theologia eẽ pprie sciaz in
 qdã lumine citra lumen glorie 7 supra
 lumen fidei 7 illud lumẽ poneret talis
 cognitio siue cõceptus obiecti vera eẽt

opinio. Sed sic si vñ intellexisse qui po-
suit lumen. qz videt posuisse lumē in q
cognoscere obiectū. nō autē qd eēt for-
malis ratio siue formalis cognitio ipsi
obiecti sicut hic est positū. 3ª conclusio
est ista. qz hō viator ex puris naturali-
bus nō possit demonstratiue ppter qd co-
gnoscere istā deus est omnipotens. hoc p-
batur sic qz ppositio mediata non po-
test cognosci ppter quid nisi p propria
immediatā. nec illa potest simpliciter co-
gnosci nisi ex terminis. et specialiter nisi
ex rōne termini subiecti. quod. s. subie-
ctū. includit predicatum et ppter hoc
includit veritatē siue noticiā illius im-
mediate. **C**oordinatio ḡ sciētie ppter
quid nō est possibilis intellectui nisi ha-
benti pceptum d subiecto virtualiter et
evidenter includentem totā illam coor-
dinationē. sed talis pceptus de deo nō
est possibilis viatori ex puris naturali-
bus p statu isto. probatio huius. qz non
est sibi possibilis ex nālibus nisi pceptus
qui potest causari virtute intellectus agē-
tis et fantasmatū. nihil. n. aliud ē natu-
raliter mouens intellectū viatoris d le-
ge cōmuni. Istoz autē virtute. s. fanta-
smatum et intellectus agentis non potest
causari in nobis pceptus distinctus de
deo qui virtualiter et evidenter includit
veritates ordinatas vsqz ad istā deus ē
omnipotens vtroqz modo. Cuius pba-
tio dependet ex solutione questiois illi-
us. quō deus ē cognoscibilis a viatore
Sed nunc breuiter potest sic ostēdi. viator
habens cōceptum simpliciter et perfectissi-
mum ad quem attingit hō ex naturali-
bus nō transcendit cognitionē perfectis-
simam simpliciter de deo possibile metha-
physico. Cognitio enim fidei nō tribuit
conceptum simpliciter de deo. sed tantū
inclinat ad essentiendū quibusdā pple-
tis que nō habent euidētiā ex termi-
nis simplicibus apprehēsis. et p pñs p-
fidem nō habet conceptio simplex tra-
scendens oēm pceptum simpliciter apud

metaphysicū. Hoc etiam patz. qz me-
taphysicus infidelis et alius fidelis eun-
dem pceptū hnt. Cum iste sic affirmās
de deo. ille vero negās non tm dicitur
sibi inuicē ad nomen sed etiam ad intel-
lectum. **N**unc autē pceptus simplex p-
fectissimus ad quē attingit metaphysi-
cus de deo nō includit euidētiā verita-
tes ordinatas ad istā deus est omnipotens
vtroqz modo. qz phy multi attingētes
vt supponit ad conceptus pfectissimos
possibiles viatori ex nālibus de deo. ad
noticiā huius veritatis attingē non po-
tuerunt. qd tm fuisset eis possibile si ta-
lem pceptum simpliciter habuissent. imo
fuisse eis. q. necessariū. quia ex virtute
illius vidissent illam veritatē. q. imedi-
atam. et vterius applicando per illam
ex ista necessaria deductione sciuisent
veritatē illam mediata. **P**robat hoc
aliter. qz primū pncipiū ad quod attingit
metaphysicus et hoc pceptū de deo
non est sibi notū nisi tm quia. esset autē
notum sibi ppter quid si posset habe-
ri cōceptio de deo virtualiter et euidēti in-
cludentē veritates ordinatas de deo. ḡ
7c. **P**rima ppositio qz metaphysicus
non attingit ad pncipiū pceptū d deo
magis notum qz quia. pbat. qz pmissa
de deo est aliqua ppositio particulari af-
firmans de ente particulari aliqz predi-
catum qd ppetit enti creato. et ex tali p-
missa pcludit metaphysicus de ente p-
particulari pdicatū pceptū de deo. vtpote
si arguit aliqz ens ē cārum. ḡ aliqz ens
est cā non cāta. vel aliqz ens est finitū
ḡ aliqz ens est infinitū. vñ aliquod ens
est possibile. ḡ aliqz est necessariū. Oēs
iste p. pbant p h. qz p dicitio imperfecta nō
inest alicui enti nisi alicui enti in sit con-
ditio pfectior. cum imperfectū depēdeat
a pfecto. Oēs iste pñe nō pbant alicū
nisi quia. sicut manifestū est. **C**ontra
illud obijcit. quia cum voluntas sit me-
dium ad pcludendū omnipotentia de

deo. et hoc demonstratione propter quid. sicut dictum est in prima probatione prime conclusionis. et intellectus viatoris potest cognoscere ibi esse voluntatem. imo esse primam et perfectissimam voluntatem. sed per hoc medium potest cognoscere propter quid omnipotentiam in deo esse. Item omnis propositio vera et necessaria de extremis habetibus conceptus simpliciter simpliciter est se nota. talis est illa que affirmat de deo passionem aliquam. sed nota. Præterea passionem note de ente naturali concludunt aliquas perfectiones de deo. quia imperfectio in mobili concludit de primo motore perfectionem physicam. sed potest attingere ad cognitionem habendam de deo. quia per effectus naturales non potest videri quod cognitio metaphysici possit transcendere physicam si metaphysicus possit tamen habere cognitionem quia per tales effectus. Rationes ad ista querere alibi.

Jam consequenter

videndum est de demonstratione quia primo videndum est de omnipotentia immediata respectu omnis possibilis. ubi primo intellectus illius immediationis exponetur 2º positio philosophorum videbitur. et 3º quid sit tenendum. De primo sicut mediatio cause respectu effectus potest intelligi dupliciter vel scilicet quia causat per causam mediam. vel quia causat mediante aliquo effectu. Non enim omnis effectus medius ad alium effectum est semper causa illius effectus. ita potest intelligi immediatio cause active. vel excludendo causam actuam mediam vel excludendo effectum medium priorem illo effectu. De utraque immediatione simul. dico quod non solum philosophi. sed etiam theologum negaret deum esse omnipotentem immediate. quia non conceditur deum posse causare relationem nisi per vel durationem vel naturam quando fundamentum et ita non potest in quocumque effectu immediate. sic quod nullo effectu. quod medio prius natura creato. Est ergo difficultas de immediatione ut excludit solutio

do causam efficientem mediam. et intelligendo effectum generaliter siue illa causa mere in cando attingat effectum principalem siue tamen aliquem effectum primum vel disponentem ad illum. 2º. scilicet de positio philosophorum. circa hoc philosophi vident sentire non solum quod non sit demonstrabile deum esse omnipotentem immediate sed etiam quod hoc sit impossibile. Et videtur per eos in ista propositione stare per necessarium et omnino perfectum ad nihil immediate contingere se habet. hoc probatur. quia nulla novitas seu contingencia potest assignari in principio immediate a tali principio. non enim quia illud principium aliter se habet. cum sit simpliciter necessarium. nec quia illo uniformiter se habente aliquid aliud requirit vel impedit. quia non est principium imperfectum. et per se nec impedibile nec insufficientes siue aliud requirit. Si ista propositio iam probata vera esset. scilicet quod nihil potest esse immediate et contingenter a principio necessario et sufficiente. statim sequitur quod non potest causare omne possibile immediate. Ista propositio probatur primo in speciali de motu. quia sequitur quod deus non potest immediate causare motum. siue specialiter motum localem siue specialissime circulationem celi. Et hoc videtur secundum intentionem philosophorum probari. primo generaliter. quia si posset omnem effectum immediate causare sine causa secunda sic posset facere quod nulla causa secunda haberet actionem propriam. Sed secundum mentem. 9º. metaphisice super illud. igitur possibile. Cum enim entia non habeant actiones proprias non habebunt essentias proprias. Manifestum est quod apud philosophum in convenientes est deum posse essentias omnium aliorum destruere. Cum secundum ipsum aliqua alia a deo sint formaliter necessaria. Confirmatur. quia si præter ordinem causarum in universo posset quocumque effectum causare. sed ordo calitatis in causis non esset simpliciter necessarius. sed essentialem. quod est inconueniens apud philosophos.

2° specialiter videtur hoc ostendi de motu. qz fm phm. 8. phif. potentia in finita nō pōt imediate mouere corpus in tempore. qz si sic aliqua potētia finita posset mouere corpus in equali tempore. sicut ipse deducit ibi. eo qz augmētata virtute motiua minuit tempus in quo mouet. Habet ḡ ex intentōe Arl. qz deus nō pōt imediate cāre motū p pzie dictū. qz cū sit successiu' necio erit in tēpore. Si dicat qz pōt rem motus cāre sed sine successione. qz per mutatiōnem subitā ad illud ad qd finitum mouens moueret in tempore. Cōtra hoc nō soluit. qz deus nō pōt imediate cāre motum circularē celī qz nō in tempore vt pcedit. nec in instanti quia in illo instanti totū celum esset in eodez loco eo qz quelibet pars sui in eodez loco in quo prius. ḡ in isto instanti celum nō mutat. 3° hoc videt ostendi de quocūqz effectu māli. quia p transmutationem materie vt videt habet pducti. Videt enim Arl. 7. meth. ptra pla. pbare qz separatā a materia nō possit imediate transmutare mām. Et pmentator ibidem. impossibile est qz forme separate transmutēt mām. nihil. n. transmutat mām nisi quod est in mā. qz hoc conuenit dicentibus mundū generari qz trāsmutans ipsuz sit aliqd indiuiduoz vt indiuiduū vt corp' p'iculare hec pmentator. Ultimo videt istas pbationes posse cōfirmari qz ex intentione phi. 8. phif. vbi videt velle qz quidd deus pōt imediate cāre qz h' totalit' necessario causat. quia nō videt posse pnt' p'ingentia ad causandū qz nō cāndū nisi ppter aliquam mutabilitatē in agente. qz hoc qn' effectus totalit' qz p'cise dependet ab agente. Nunc autē si deus posset imediate in qdlibet causabile quodlibet dependet totalit' qz p'cise ab eo. qz per p'ns necio qdlibet cāret. qz tūc sequitur magis qz cāe secunde p'uenit actiōibus suis. quod tangit p'mā rō. qz deus im

mediate cāret omnē motum. quod tangit secūda rō. qz deus imediate causa ret omnē effectū māle. qd tangit 3° rō. De 3° tenendū est fm cōmunē iniam theologoz deum sic esse omnipotentē qz sine quocūqz alio agente possit cāre quodlibz causabile. nec tñ istud potest demonstrari demonstratiōe quia. P'mum probat auctoritate. In p'ncipio creauit deus celū qz terrā. Adducitur etiaz ad hoc ratio. qz virtus actiua cuiuscunqz cause secūde eminentius ē in prima cā qz in primo agēte qz in ipsa cā secūda. h'ns autē eminentius v'utem actiua videt posse in effectū abiqz illo qz dimīnute habet v'utē illā. Non enī ad p'ductionē effectus requirit imp'ectio v'utis actiue. qz nulla imp'ectio ē ratio agendi. sed est magis imp'edimentum actiōis. Cōfirmat qz videm' causas equocas ita p'fectos effectus p'duce re sicut vniuocas. qd nō esset nisi haberent v'utē actiua eo modo quo sufficit ad causandū p'fecte. non autē habent v'utē vniuocā sed tñ eminentē. ḡ 7ē. Ista rō licz videat p'habilis non tñ esset p'ho demonstratiō. negaret. n. istaz p'positionē quicqd in se eminenter vel virtualit' habet v'utē actiua cause p'ime ipsum pōt imediate effectū illius cause causare. Diceret. n. qz eminentiorī mō h'ns talē v'utē pōt qdēz in suo ordine in effectū talis v'utis. sed ordo suus est qz sit causa superior qz remotior. Cum adducit qz imp'ectio non requiritur ad causandū. dicerē qz cum dico imediate cāre 2° dico. s. cātionē. qz ille requirit p'fectionē qz modū siue imediationē causandi qz ille requirit imp'ectiōnem annexā. ḡ ad imediate cāndū requiritur imp'ectio nō sicut rō causandi sicut p'dictio necessaria in agente. Ubi enim est ordo essentialis ibi non potest aliquid esse p'ximū imp'ectissimo nisi ipsum sit aliquantū imp'ectū. quia si p'fectū esset p'ximū imp'ectissimo

effet eque immediatus cuilibet alij a se. et tunc ista non haberet ordinem essentialē sicut nō esset ordo essentialis in spibus numeroꝝ. si quelibet eque immediate pcederet ab unitate. Ex quo pꝛ qꝛ ista ppositione negaret pꝛs perfectior cā imediatus cāt. intelligēdo per immediatus exclusionē cause pꝛpinqꝛ active. imo diceret qꝛ sicut pfectior est causa superiꝛ or ita p plures causas medias causat. nec iste cause medie reqꝛunt vt addat perfectio cālitatē que tota pfectissime ē in sola pꝛma sed magis requirunt vt habeat ordinatā pfectio descendē ad vltimum impfectū. ordinatā aut pfectio nō habet sine diminutiōe pfectionis et cuiꝛ impfectione annexa. 2^m. s. qꝛ illud verū non pōt demonstrari demonstratōe qꝛ. probat pꝛ aucte. qꝛ pꝛi ad noticiā talis veroz. i. possibi^m demonstrari demonstratione quia deuenire potuerūt. non aut ad noticiā huius veri. imo c^o op^m tenuerunt. qd nō est verisile de aliqꝛ demonstrabili demonstratione quia. 2° hoc pbat rōe. qꝛ ordo causalitatis nō cōcludit qꝛ supior possit sine inferiori i effectū in que pōt cum inferiori. sic sol non pōt per se generare hoiem sine patre sicut cum pte. qꝛ pari rōe ordo iste nō cōcludit qꝛ pꝛma cā possit sine secūda in effectū istum in que pōt cum secūda hoc etiā manifestius est in alijs generibus causaz. Si. n. fm aliquos esset ordo essentialis in materijs puta qꝛ pꝛma mā aie intellectiue pꝛpinqꝛ sit corpus organicuz. et sic vltimus vsqꝛ ad māim simplicitꝛ pꝛimā que sit pꝛpꝛia mā respectu forme pꝛime sꝛbalis. nō oꝛ qꝛ mā simpliciter pꝛ^a possit eē imediata respectu cuiuscūqꝛ forme cuius pōt esse alia mā secūda hoc etiā pꝛ in formis. nō. n. oꝛ qꝛ pꝛ forma possit esse imediata forma cuiuscūqꝛ informabilis cuius pōt esse imediata alia forma 2^a. et hoc siue pꝛma forma et 2^a accipiant ordine generationis siue pfectionis. **Ista que dicta sunt**

de cā māli et formali habent maiorem euidentiā si vera sit opinio d pluralitate formaruz. de quo mō nō est questio. Sed ad ppositum sufficit qꝛ si in causis mālibus et formalibus esset ordo: non oporteret qꝛ pꝛmū eēt cā imediata cuiuscūqꝛ causabilis. qꝛ mō vbi talis ordo est puta in causis efficiētibus nō oꝛ qꝛ pꝛma possit esse cā imediata cuiuscūqꝛ bet. hoc etiā pꝛ in causis efficiētibus respectu cognitōis. nā pꝛnci^a ponuntur cause respectu cognitōis pꝛclusionis: vt habet 2° pꝛpꝛ. hꝛ pꝛimum pꝛncipiū habeat veritatē euidētissimā et etiam cōtineat eminenter et virtualiter veritates omniū posteriorꝛ: non tñ oꝛ qꝛ possit esse imEDIATE causa cognoscendī qd cūqꝛ posterior. imo oꝛ per media ordinatē pcedere ad hoc vt acquirat cognitio pꝛclusionis remote. **Hoc tandē patet in ordine causaz finalium. accipiēdo enim vltimū in aliqua coordinatiōe finium non oꝛ qꝛ illud possit esse causa finalis imediata respectu cuiuscūqꝛ. qꝛ aliquod remotuz nō ordinat ad ipsum nisi mediante sine pꝛpinqꝛiore. sic organa exteriora ordinata ad portionem vel incisionē nō ordinant ad sanitatem nisi mediantibus istis finibus pꝛpꝛijs. Sed licet hec pꝛlo nō sit demonstrabilis. quia tñ cum vera sit opp^m demonstrari non pōt ideo ad rōnes adductas p opinione phozum rōndendū est.**
Ad pꝛmam. theologus bene pcederet qꝛ causa pꝛma pōt ista causata non solū pꝛiuare suis actibꝛ sed etiam pꝛpꝛijs entitatibus. quia ea pōt annihilare. Nec pꝛcordat cum pho in ista ppositione qꝛ omne sempiternū est formalitꝛ necium. et hoc vocado omne euiternū sempiternum. qꝛ euiternū simpliciter potest nō esse. licet non tali potētia passiva intrinseca quali est in corruptibilibus. Alitꝛ licet deus pꝛinet entia 2^a actibꝛibus suis pꝛueniēdo cālitatem eoz et cāndo effectus quos illa possunt cāre nō oportet

q̄ prius illa suis entitatibus. manent enim et non causant suos effectus quia alia causa immediate causat illos. possent tamen illos causare. sicut manet iste ignis et tamen non causat ignem in hoc ligno si aliud agens fortius prueniat in igniendo. posset tamen causare quia forma que est principium igniendi habet. et ita potest intelligi dictum commentatorum cum ait. Cum entia non habent actiones proprias: non habebunt entitas proprias. quod in antecedente neget habere actionem propriam. debet intelligi non tamen actualiter quia tunc argueret a destructione posteriori ad destructionem prioris et esset fallacia consequentis. quia pluribus alijs modis potest poni destructio istius posterioris. puta per fortius agens prueniens vel per contrarium impediens. Sed debet intelligi in antecedente non habent actiones proprias. nec actualiter nec aptitudinaliter nec virtualiter. et bene sequitur quod non habebunt proprias entitas. quia quodlibet actum per propriam formam et virtutem habet virtualiter suam actionem etiam quoniam non actualiter producit. Et ista expositio antea potest haberi ex illo verbo commentatoris quod permittit. puenit istis ut nullum ens habeat actionem propriam naturalem. et subdit. Cum entia non habent actiones proprias supple naturaliter vel aptitudinaliter secundum propriam naturam non habebunt entitas proprias. Illi autem contra quos arguitur ibi. scilicet moderni ponunt unum agens omnia entia sine medio. sed non sicut christiani. quia secundum Augustinum. 7. de ci. c. 3. Sic deus res quas prodidit administrat ut eas agere proprios motus sinat. h. n. posset agere omnia et sic agendo entitates quidem rerum non destrueret. sed eas. quod otiosas et vanas relinqueret maluit tamen eis sicut entitate sic et virtutem actiuam et propriam tribuere actionem. non. n. vltimam perfectionem rebus subtraxit cuius sunt capaces. Ad secundam formam male non negat theologus immediate induci in maius a

deo. imo inferius in questione de bona fortuna dicitur quod Aristoteles sensit de anima intellectiua. de intentione eius. 7. meth. vbi adducit commentator. et vult dicere quod nullum immale possit transmutare in animam immediate. Et si intelligat de deo sicut vult specialiter per illud verbum dicentibus mundum generari. negaret eum theologus. et eandem iniaz dicit commentator. 3. post illud quod mouet maius nescio est corpus huius qualitate actiuam aut potentiam que agit per corpus huius qualitate actiuam. et imponit Aristoteles. quod idem sentit. Sed melius vult quod quoniam ista Aristoteles. potest habere sanum intellectum. et ista commentator. sanum intellectum habere non potest. quod dicitur Auerrois. non habet intentionem Aristoteles. et saluet eius intentionem. quod habet etiam vult posse fieri. Nam de hoc ad prius breuiter transeundo dicitur potest. quod Aristoteles. ibi arguitur contra platonem. probando quod idee non sunt necessarie ad generationem. quia sufficit hoc aliquid ad generandum hoc aliquid. sed nec idee possunt generare hoc aliquid. quia si generans non est hoc aliquid. nec genitum erit hoc aliquid. Utraque contra ista tenet contra ideam platonem. nec tamen extendenda est ad oppositum nostrum. scilicet de deo. quia si idea generaret esset generans uniuocum quia eiusdem speciei. non est autem aliquid causa uniuoca necessaria nisi opposita et malis sicut genitum est oppositum et male. Hoc pro parte rationis. scilicet quod idee non sunt necesse. Pro 2a parte. scilicet quod idee non possunt generare fac illud quod si generans uniuocum non sit hoc aliquid oppositum et male: nec genitum erit hoc aliquid. deus autem et potest esse causa generationis et requirit ad generationem. non sicut causa uniuoca sed equoeca. et hoc suprema in cuius virtute agit omnia alia causa tam uniuoca quam equoeca. Ad 3am. absolute procedendum est tam Aristoteles. quam Auerrois. deum posse immediate mouere corpus ne gasseret. Et in hoc habet theologus vtrumque negare. Posuerunt tamen deum mouere ceelum mediate. scilicet mediate intelligentia que est propria motrix celi. de hoc amplius tanget respondendo ad 3am articulum principale ad questionem. Ad 4am quod confirmat

istas tres ppositiones dici pot qd no est de intentione Ari. qd deus absolute necessario causet quicqd imediate causat hoc est sine ca media agente. sicut dicit inferius de aia intellectiua in qone de bona fortuna. sed fm ipsuz deus necio agit quicqd pot agere imediate. hoc est sine oi medio siue agente ad ipsuz. siue ad aliqd puium dispones ad illud. r si ne oi medio cato siue puio ad illud. illud qd sine oi medio cato puio siue cante puio pot agere h' necio agit. Et ro huius est apud eum qd ex quo istud a solo deo imediate oino depedet ipsius nouitas in eendo siue pti' no reducet fm ipsum vltimate nisi in aliqua nouitate in deo. Et sic intendit ipse arguere. 8. phyl. qd illa nouitas motus i vli siue oino primi motus siue etia oio primi causati quodcuqz illud eet. esset imediate a deo sine oi ca me agente vel disponente r sine oi cato medio. De illo aut qd pot deus imediate care: sine f. ca me agente attingente illud dum trit aliqua ca dispositiua ad illud vl saltem aliqd causatu puium reqsitum ad illud no diceret Ari. qd deus necessario simpliciter illud causaret. sed tantummo necessitate ineuitabilitatis. r h' posito illo pmo vel puio quod requirit. In neutro aut istorum concordat cum eo theologus. quia ponit qd deus per voluntate libere r ptingenter se habet ad quodcuqz causabile extra. r hoc exclusa necessitate non solum imutabilitatis sed etiam ineuitabilitatis. Concedo qd qd Ari. fm sua principia negaret deum multa posse imediate causare. puta oia illa in quorum pductione est simpliciter cotingentia absqz vtraqz necessitate predicta. sed in hoc theologus contra dicit sibi. sicut dictum est. Est qd de demonstratione quia cōclusio pncipalis r in ordine 4. ista. s. qd deū habere omnipotentia imediate respectu cuiuscūqz causabilis licz sit verum no tamen no-

bis demonstrabile demonstratione quia. Quinta conclusio pncipalis est ista qd demonstrabile est viatori demonstratione quia deum esse omnipotentē mediate vel imediate. hoc est qd possit causare quodcuqz causabile vel imediate vel p aliquod mediū quod subsit causalitati eius. Hec conclusio pbatur per hoc qd necesse est statum ee in causis efficientibus. r hoc pbatur 2. meth. r p batio Ari. breuiter nunc tangedo stat i hoc. tota vniuersitas causatoz causaz habet. non autē aliquid istius vniuersitatis. quia tunc idem esset causa sui. qd aliquid extra totam vniuersitate illa. Si qd in causis no ascendat in infinituz non soluz quelibet est causata sed tota multitudo erit causata. r psequens ab aliquo extra tota illam multitudinem qd in illo ei ee status tanq in simpliciter primo causante. Pot autē illius conclusionis adduci alia pbatio talis. Causa effectiua quanto superior tanto pfectior in causalitate. qd si supra ista datam est alia in infinitū superior i causando illa erit in infinitum pfectior in causalitate. r psequens habebit causalitate in finite pfecta. causalitas autē cāta vel dependens in cādo no est infinite pfecta. qz est impfecta respectu illi' a quo dependet. qd si in infinitum ascendat in causis aliqua erit oino incāta nec depēdens in cādo. r per pns in illa erit status. sic qd ipsa erit effectiua no cāta nec dependens in causando. r ab ipso est ois causalitas cause inferioris. vel saltez in virtute eius causat. Et hoc ad ppositum sequit qd in quocūqz causatu pot aliqua causa inferior mediate vel imediate: in illud idem pot illa causa superior. r hoc saltē mediate cā pma. r psequens pma causa habet oipotentiam fm intellectū pertinentē ad istū articulum. Ista ratio videtur dupliciter posse impediri. Primo qd diceretur qd in ordine cārum efficientiuz licz status

fit ad vnum primū efficiens tñ istud nō est deus. sed aliqua intelligētia mouēs primū celum. nec rō nālis deducit q̄ vltra tale mouēs: deus imediate moue at nisi rōne cause finalis. Sicut videt p̄bs illum modū mouēdi appropria re ipsi deo. i2. meth. vbi ait q̄ mouet si cur amatum 7 desideratū. 12° diceret q̄ efficiens p̄mū quodcūq̄ sit non p̄batur h̄c potentia3 respectu ois causabilis qualitercūq̄. s. imediate 7 mediate. sed tñ respectu oium causabilū in sua coordinatione. o3 q̄ p̄bare q̄ p̄ter illa nō essent alia possibilita cāri extra illaz coordinationē. Ista duo excludunt per hoc q̄ non est nisi vnicum ens a se siue non ab alio. Ex hoc. n. sequit q̄ nō est nisi vnicum agens nō dependēs in agēdo. quod. n. depēdet in essendo si agat dependet in agendo.

Ad argumta prin

cipalia. Ad primū p̄ videndū est d̄ antecedente 7 postea de p̄ntia. De ante dicunt quidā q̄ Ari. non intellexit p̄mū ens esse infinite potentie intensiue siue vigor. sed tñ extensiue siue duratione rō. n. sua nō plus p̄cludit. s. q̄ ipsū mouet motu infinito. qz motus ille nō est infinitus nisi duratione. Et ad hoc videtur sufficere virtus infinita in duratione. Contra duplr. p̄ cōtra illud q̄ imponit Ari. ex hoc q̄ deus est infinite potentie p̄cludit q̄ non potest eē in magnitudine nec habere magnitudinē qz nec infinitā cum nulla talis sit: nec finitam qz quacūq̄ po^a in magnitudine finita posset aliqua esse maior. intelligit q̄ in ante talē infinitatē potentie cuz qua fm intentionē eius nō posset stare op^m p̄ntis. s. habere magnitudinē vel esse in magnitudine. qz hoc esset dicere q̄ faceret p̄ntiā que fm intentionē eius nō teneret si op^m p̄ntis posset stare cuz oīte. Nunc aut cum potentia infinita fm durationē pōt stare op^m p̄ntis. s. eē

in magnitudine fm intentionē eius cū manifestum sit celū habere magnitudinē. 7 tñ fm ipsum h3 potentia infinitate durationis. imo fm ipsum. q. meth. 7 p̄° ce. 7 mun. 7 multis alijs locis. Oē sempiternū est formalis necessarium. 7 ita si actiūū habet potentia actiua infinitam fm durationē. q̄ in ante nō tñ intelligit ille de potentia infinita duratione sed de aliqua alia que repugnat magnitudini illa aut nō est nisi infinitas intensiua. Concedo q̄ cum ista p̄clusionē q̄ Ari. s. ue sufficienti p̄bauerit intentum suū siue nō intellexit de infinitate potentie intensiua. Sed tñ restat 2^m. s. de p̄batione. qualis. s. eius p̄batō p̄cedat. De h̄ dico q̄ tanta p̄fectio pōt p̄cludi de potentia ex hoc q̄ sufficienti pōt in talē actū que cāt quanta pōt cōcludi ex hoc q̄ exit in talē actū. Et si q̄ aīns Ari. s. q̄ deus mouet motu infinito falluz sit fm theologos: tñ multi eorum cōcedunt q̄ pōt mouere motu infinito etiā a parte ante. sicut oēs p̄cedūt q̄ a parte post. tñ differunt a p̄bo in h̄ qz p̄bs ponit istaz potentia necessario p̄iuncta actui. qz inter extrema fm se i mutabilia est bitudo oīno necessaria. talia fm eos sunt deus 7 celū. q̄ in ista est habitudo necia imutabilitatis ad quā sequit motū qui cātur ab hoc i illo esse necessariū. n̄ illa necitate que repugnat motui. sed necitate ineuirabilitatis. non pōt q̄ cessare. Nec p̄cedat se cum theologus in p̄ma p̄positione ini extrema rē. nec in 2° de celo. qz nō ponit mouē n̄ cōio p̄petē deo actualit. ponit tñ posse infinito tpe mouē. Ex isto posse sicut ex ipso mouere. p̄cludi pōt i finitas potētie. Sed nunqd̄ intensiue Dico q̄ sic. nulla. n. virtus pōt p̄ infinitum tēpus mouere nisi vel a se vel virtute alterius 7 tandē o3 fiare ad aliquā primam que mouet ex seipsa. Ari. q̄ arguit de potentia p̄mi mouētis qui non mouet v̄tute alterius sed a se. Et ex h̄

pōt inferre q̄ ipsa sūt infinita intensiua
 qd̄ aut̄ habet a se potentiā actiua h̄z a
 se entitatē. qd̄ aut̄ h̄z a se aliqd̄ h̄z illud
 in tota plenitudine que sibi d̄z p̄petere
 nihil. n. habet limitatē in aliq̄ nisi ha-
 beat ab aliquo agente determinante il-
 lud ad certū gradū. qz si vnū ens habe-
 at a se plenitudinē entitatis ⁊ aliud ens
 nō h̄iet a se talem plenitudinē sed enti-
 tatem limitatā oīno nulla esset rō qua
 re illud plus h̄iet plenitudinē entitatis
 q̄ istud. sed videt̄ esse casus qui nō pōt
 esse in his que sunt a se. Ex hoc igit̄ q̄
 primū mouens mouet a se. ⁊ p̄ p̄ns est
 a se cuz tota plenitudo pot̄ actiue ⁊ entitatis
 nō possit eē sine infinitate intensiua.
 sequit̄ q̄ ipsum sit infinite potētē
 intensiue. **Cōtra hoc qd̄ accipit in an-
 tecedēte q̄ mouet motu infinito.** quia
 eque habet s̄m te p̄positus si moueret
 motu finito sed a se. **Lōcedo q̄ vis p̄nci-
 palis in hoc stat q̄ est mouere a se.** sed
 aliquā euidentiā h̄z rō de motu infini-
 to. qz s̄m Ari. motus p̄mus est primo i-
 finitus. ⁊ ita ille est magis p̄p̄ius pri-
 mo mouētī. primitas aut̄ motionis est
 mediū p̄p̄ius ad p̄positū si intelligat̄
 in antecedēte mouet motu infinito pri-
 ma infinitate. que. s. non est ab iufinita-
 te motus alterius sed a sola virtute illi-
 us mouentis. **De p̄ntia licz infinita
 potentia actiua sit vere omnipotentia:**
 non tamē sequitur si ratione naturali
 potest cōcludi hoc habere infinitā po-
 tentia m. q̄ ⁊ om̄ipotentia. quia nō est
 notum ratione naturali infinitam po-
 tentiam esse omnipotentia. ⁊ hoc totū
 intelligendo de omnipotentia imedia-
 ta respectu cuiuscunqz possibilis. Cum
 pbatur q̄ infinita potētia sit om̄ipoten-
 tia. quia infinita potentia nō potest
 excedi nec intelligi excedi. quecūqz aut̄
 potentia que non est omnipotentia po-
 test intelligi excedi. **Responderet p̄ns
 q̄ potentia sup̄ma nō est omnipotentia:**
 sicut intelligimus omnipotentia. ⁊ tū

est infinita potentia. non q̄ potest intel-
 ligi excedi s̄m intensionem. quia sic in-
 finita est. sed licz possit intelligi excedi
 aliquo modo s̄m extensionē. quia non
 est omnipotentia nō tamen p̄p̄ie hoc
 intelligi potest. quia nō sine cōtradicti-
 one. quia diceret p̄ns omnipotentia im-
 mediatā respectu cuiuscunqz in aliquo
 eodem esse includeret cōtradictionem.
 quia destrueret ordinē eētialem cau-
 sarum. **Uerum est q̄ q̄ sup̄rema potē-
 tia actiua siue potentia infinita est om-
 nipotentia.** sed nō est notum per ratio-
 nem naturālē q̄ sup̄rema potentia pos-
 sibilis etiāz intensiue infinita sit om̄i-
 potentia p̄p̄ie dicta. que. s. potest in-
 quodcūqz possibile imediate. **Ad pri-
 mum argumentū in cōtrarium.** quod
 scilicet est de generatiōe filij. **Rūdeo q̄
 potentia actiua potest intelligi p̄p̄ie.**
 quia p̄ potētia causatiua cui correspō-
 det possibile: idest causabile. **Alio
 modo potest intelligi magis extensiue
 pro potentia p̄ductiua cui correspōdet
 possibile. i. obiectū p̄ducibile. ⁊ ita om-
 nipotentia potest intelligi dupliciter.**
 Primo modo potētia causatiua om̄is
 causabilis. 2. modo potētia p̄ductiua
 om̄is p̄ducibilis. Si secūdo modo
 intelligeret solus pater eēt omnipotens
 quia solus pater habet fontalē secūdi-
 tatem ad p̄ducendum omne p̄ducibi-
 le. **Sancti vero nō sic loquunt̄ d̄ om-
 nipotentia.** sed tū p̄mo modo. vi. s. im-
 portat potentia causatiua om̄is cau-
 sabilis. i. possibilis. quō nec filius ē pos-
 sibilis nec spiritus sanctus. licz sit p̄du-
 cibilis. qz nō est causabilis. nec in aliera-
 te nature p̄ducibilis. sed q̄ sancti lo-
 quuntur de omnipotentia. i. pro poten-
 tia causatiua om̄is causabilis que est
 cōmūnis tribus personis absolute con-
 cedendū est q̄ omnipotentia non resp̄-
 cit actum notionalē intrinsecum. ⁊ si q̄
 posset demonstrari deum eē omnipotentem.
 nō tamen potentem in tales actus

notionales. Sed cōtra hoc est difficul-
tas in auctoritatibus Aug. ⁊ Richar.
adductis. Ad auctoritates Aug. que
allegata fuit prius in contrariū dici po-
test. q̄ ista p̄sequētia si pater nō potest
generare filium vel nō equalē filium
non est omnipotens nō est formalis. eo
modo quo arguit a destructione parti
in quantitate ad destructionē totius. s; est
a destructione posterioris necio con-
sequentis ad destructionē prioris. quia
si nō posset generare filium aut filium
equalem: aut hoc esset quia non cōpe-
tit eius perfectioni cēntial: aut quia nō
competit eius p̄prietati personali. non
secūdo modo quia illa p̄sona est a se. ⁊
ideo non repugnat p̄prietati sue aliqd
actiue producere. Si primo mō. q̄ non
habet naturam perfectam cui possit in
aliquo supposito competere potētia p̄-
ductiua omnis productibilis. ⁊ si q̄ nega-
tio actus notionalis nō infert formaliter
negationem omnipotētie: tamē gra-
tia materie tener p̄sequētia de ista per-
sona cui nō repugnat ratione p̄prietatis
sue actus talis notionalis. Sed cō-
tra hoc arguitur per hoc q̄ omnipotē-
tia videtur proprie respicere deum vel
personam diuinā pro obiecto. Juxta
illud Richar. 12. de tri. vbi arguit q̄ si
duo eēt omnipotentes: vnus faceret
aliū nullipotentem. quod nō sequere-
tur nisi respectu omnipotentie in vno
eorum obiectum eēt alter omnipotens.
Ad hoc potest dici sicut dictuz est ad
argumentū Aug. q̄ non tenet illa con-
sequētia tanq̄ a toto in quātitate. est
oipotens: ergo est potēs circa aliū siue
circa aliū deum oipotentē. q; aliū de-
si poneret non esset obiectum omni-
potentie p̄prie dicte. sed necessario esset a
se. Sed p̄sequētia sic tenet per locū ex-
trinsecum. vno modo quia vn⁹ omni-
potens posset sua voluntate omnia pos-
sibilia ⁊ cōpossibilia p̄ducere. Alius
vero omnipotēs posset sua voluntate

eadez possibilia impedire. q̄ ille faceret
illum nullipotentē. nō agendo aliquid
circa ipsum sed circa obiectū potētie ip-
sius. Si dicas illum cum isto in obie-
ctis volitis vniuersaliter p̄cordare. Cō-
tra quanq̄ illud videat esse pura fictio
de illis respectu quoz vtraq; voluntas
mē contingenter ⁊ eque independentē
se habet. tñ ex hoc sequitur q̄ ille faciat
istum nullipotentē. quia nō possunt eē
due cause totales cāntes idem causatū
quia vel illud bis acciperet esse vel nō
vtraq; vt distincta ab alia esset cā com-
pleta. Iste autē qui per te ponitur con-
cordare cum illo in volitis per suam p̄-
prietatē voluntatē potest eē causa totalis
⁊ completa volitoz. q̄ ille nō potest eē
causa totalis distincta respectu eorum
dem. Et sicut est de duobus ita de om-
nibus. q̄ per voluntatem illius ex parte
obiectoz potest ille fieri nullipotens.
hoc est nō potens aliqd ponere in actū
voluntate illius pueniente vt distincta
⁊ totaliter causante idem. Sed cōtra
rñsiones istas datas ad auctates Aug.
⁊ Richar. arguit per hoc q̄ formaliter
sequit si filius est omnisciens: q̄ est sciēs
generationē patris. ⁊ p̄similiter ē om-
niuolens est volens istam generationē
q̄ a simili de omnipotentia sequit in p̄-
vera ⁊ formali: est omnipotēs. q̄ est po-
tens in generationē illaz. ⁊ non tñ gra-
mē sic dicit rñsio. Hic pōt dici q̄ in om-
nibus istis noib⁹. omnipotēs. omnisci-
ens. omniuolens est distributio nō act⁹
sed obiecti ipsius act⁹. q̄ formaliter infer-
ri potest de obiecto hoc ⁊ illo. ⁊ ita de
quibuscunq; obiectis actus talis. Nūc
autē scientie ⁊ voluntatē diuine in qua
cunq; persona diuina obiectū simplici-
ter est actus notionalis. nō sic est obie-
ctum potentie. igit formaliter omnisci-
ens ⁊ omniuolens insunt scire ⁊ vel-
le actum notionalē. non sic omnipotēs
posse actuz notionalē. Ratio illius dif-
ferentie est. q; actus notionalis est quid

scibile et volubile. non aut simpliciter possibile prout possibile intelligit causabile. quia et si habeat rationem boni et veri non tamen rationem causabilis et causati. Ad aliud autem de creatione angelorum. concedo quod sicut ista demonstrat quod deus potest in omne causabile mediate vel immediate. ita potest demonstrari in particulari quod possit in hoc. quoniam minor mediante qua inserta talis potest esse evidens vel demonstrata. aliter non. quia secundum philosophum per primo. Quod tingit scire de omni mula esse sterilem et ignorare de hac mula. si hec minor est ignota. scilicet hanc esse mulam. Nunc autem minor respectu huius conclusionis deus potest care angelum est ista angelus est cabilis. De ista minore dicitur quod tamen est creata et non demonstrabilis et ideo conclusio sequens est tamen creata. licet maior universalis sit demonstrata. Dicitur secundo. quod ista minor neganda esset secundum philosophum et ista conclusio. Posuit enim philosophus ut dicitur isti omnem intelligentiam esse a se. quia posuit omnem intelligentiam esse necessariam. sicut pater. scilicet metaphysica. Causatum autem ab alio est ex se non ens et de se possibile. quod autem est simpliciter necesse est nullo modo est possibile. non ergo posuit Aristoteles ista contradictionem. scilicet intelligentiam esse necessariam quod plane posuit et tamen eam esse causatam ab alio. Dicitur etiam a quibusdam quod Aristoteles posuit intelligentiam esse infinitam. et ex hoc sequitur etiam quod ipsa sit a se. quia quod est ab alio est finitum. antecedens probatur. quia. scilicet metaphysica. c. 4. repetit ostensum esse quod non convenit primum movens habere magnitudinem. quia habet potentiam infinitam. et finitum non habet potentiam infinitam. Post illud statim in principio. 5. c. querit utrum ponendum sit unam talem substantiam aut plures et determinat quod plures secundum membrum latitudinem. intentio ergo sua est comparando conclusionem precedentem ad conclusionem sequentem quod plures sunt substantie sine

magnitudine quod infinite potentie. Item c. 5. post principium. palam inquit est quod tot substantias necesse est esse natura simpliciter et immobiles secundum se et sine magnitudine. propter predictam causam in. 4. c. scilicet habere potentiam infinitam. quia illa non potest esse in magnitudine nec finita nec infinita quia nulla est. Sed quia nulli auctori imponenda est sententia falsa vel multum absurda nisi habeat expresse ex dictis eius vel sequat eundem ex dictis eius. Et cum istud angelum esse ens a se sit non tamen falsum sicut patet sed etiam valde absurdum quia oppositum eius potest demonstrari ut patebit. nec istud legatur expresse ex littera Aristoteles. non ut hoc sibi rationabiliter imponi. Dico ergo de ista minore angelus est cabilis duo opposita predictis. primum quod illa est demonstrabilis secundum quod illud fuit ab Aristoteles. primum probum sic non possunt esse due nature intellectuales simpliciter infinite. sed quocumque natura intellectualis si est a se siue incara ipsa est simpliciter infinita. ergo non possunt esse plures nature intellectuales simpliciter incausate. primum est incausata alioquin non esset prima. ergo quelibet alia est causata. Prima propositio istius deductionis probatur diffusius in questione de unitate dei. nunc tango unam probationem. quia utraque illarum intelligeret alteram perfectissimam tantum. scilicet quantum ipsa est intelligibilis. et comprehensibilis. et similiter una diligeret aliam quantum ipsa est diligibilis et sic etiam utraque seipsam comprehendit et diligit. et ita utraque tam secundum intellectum quam secundum voluntatem beatificatur tam in se ipsa quam in alia. eandem autem potentiam simul comprehendere duo obiecta adequata infinita est impossibile. quoniam utrumque obiectum toti virtuti potentie totaliter adequatur. immo nec una potentia potest habere duo obiecta eque prima. essentia autem istius est primum

obiectum sui intellectus. nō ergo essen-
tialius erit p̄mu3 obiectum istius. s3 nec
obiectum secundariū: qz nō est entitate
posterius q̄ sit cētia illius cum sit infi-
nita sicut ista. nec p̄ p̄ns est posterius ea
intelligibilitate. potentia etiā ita p̄fecte
cōprehendere essentia alterius sicut pro-
pria est impossibile. p̄cipue qm̄ natura
propria nō includit eminentē naturā al-
terius nec dependet essentialit̄ ab illa al-
tera. nec est eiusdē speciei cum illa que
oia sunt vera in p̄posito de deo. s. 7 in-
telligentia. ¶ 2^m p̄positio huius dedu-
ctionis. s. qz nā que est a se est infinita.
patz ex illo qd̄ dicit̄ est. s. qualiter p̄ho
probat p̄mū mouens esse infinite potē-
tie qz est a se potens. 7 iō h3 plenitudinē
potentie. ¶ 2^m. s. qz Arl. p̄cessit istam mi-
nozem. p̄ho. 7 p̄mo ex intentione eius
i2. meth. p̄cedit. n. oia habere ordinem
essentialē inter se 7 magis ordinē cētia-
lem ad vnum p̄m. Tunc at̄ infinitū in-
tensiuē nō pōt eē subordinatū cētia-
lit̄ alicui alteri. nec sic ad finē. qz bo^m infi-
nitum nō est propter alteruz bonū. bo-
num aut̄ totius vniuersi vtroqz mō se
habet. 7. s. in ordine entiu3 inter se 7 in
ordine eorum ad op^m separū. nec infinitū
pōt eē subordinatū alteri vt p̄nci-
palioz. qz habet virtutē actiuaz infinitā.
Et ē fm̄ ipsum in fine i2. Entia
non volunt male disponi vn̄ q̄ p̄nceps
¶ Rūdetur qz ordinē p̄cessit in entibus
separatis. qz 2^a cā dependet a p̄. i3 nō
sit cāliter ab ea. sicut ē in sp̄ibus nume-
rorum 7 figuraz. Cōtra hoc nihil est
dependēs ab aliquo i essendo a quo nō
habet in aliquo genere cause eē. 7 simi-
liter de p̄manencia. 7 nō obstat illud d̄
numerū. qz numerus minor potentia-
liter seu mālter acceptus ē pars maio-
ris. ps aut̄ habet rōnem materie. vt ha-
bet. 5. meth. partes inquit totius vt ex
quo cause sunt. 7 idem ibidē. hoz autē
hec quidē q. subiectū vt partes. nume-
rus vō minor actualit̄ 7 formalit̄ acce-

ptus nō est ps maioris. nec ab ipso sse
accepto depēdet maior in cēndo. P̄re-
terea in eodē. i2. c. 4. de primo mouēte
dicit qz mouet sicut appetibile 7 intelli-
gibile. hī aut̄ mouent non mota. Sic
aut̄ deus mouet intelligentiā sibi proxi-
mam. q̄ causat intelligere ipsius intelli-
gentie. sed illud intelligere vt isti dicit̄
fm̄ Arl. est idem qd̄ sba intelligentie.
Si dicat qz illud mouere ē methapho-
ricum 7 nō proprie aliqd̄ cāre. Cōtra
ois intellectio que non est eadē obiecto
causat̄ ab obiecto 7 videt qz effectie fm̄
p̄men. ibi dicit̄. qz balneum in mēte
mouet vt efficiens. 7 vt extra mouet vt
finis. probat idē 2° fm̄ intentionē Arl.
8. phis. quia ibi probat qz mouēs infi-
nite potentie nō pōt imediate mouē ce-
lum. mouet igit̄ imediate ab aliq̄ mo-
uente potentie finite. illud aut̄ est intel-
ligētia propria motrix. vult qz illa sit
finita 7 per p̄ns nō a se. hec p̄ntia est su-
perius ostensa. P̄terea ex eodē. 8. ar-
guis sic. p̄ns vult ibi qz mouens infinitē
potentie moueat celū motu infinito
7 nō imediate vt dicit̄ est. q̄ mediate. s.
mediate intelligētia. Et hanc esse et̄ in-
tentionē. s. mouens finitū mouere celū
imediate 7 mouens infinituz mediate.
dicit̄ p̄mentator. i2. meth. p̄mento. 4i.
sunt igit̄ respectu celi duo mouētia or-
dinata. Tunc arguo sic. quicunqz sunt
agentia essentialit̄ ordinata. aut 2^m ac-
cipit esse a p̄. exēplū de celo 7 igne. aut
2^m i3 nō accipiat eē a p̄ tū accipit aliq̄
influentiā. ex^m. Baculus motū accipit
a manu vt possit vltterius mouē pilaz.
aut 3^m ambo attingūt eundē effectū. s3
ordine quodā. p̄. s. p̄ncipali. 7 2^m mē-
nus p̄ncipali. tū ipsū eundē effectū at-
tingit. Ex^m de p̄e 7 m̄re resp̄cū gnatio-
nis. plis. fm̄ op̄ione3 ponentē m̄rem eē
actiuā. Quero qz quō isto3 triū mōz
se hnt̄ ista duo agētia in mouēdo celū.
non 3°. qz statim sequit̄ qz in eāli tpe
ūno in eodē tpe moueat vtrius finitā 7

Infinita. qz vtraqz attingit motuz ime-
 diate tanqz propriu effectum. Si det 2^m
 cum nihil fm Arl. recipiat ab intellige-
 tia aliud ab eius essentia habet ppositi-
 tum. Si det primu patz qz hoc est ppo-
 situm. p3 qz Arl. sic intellexit ista agen-
 tia esse ordinata qz 2^m eet a pmo. 7 tuc
 primu mouet mediate qz dat esse 7 vir-
 tutem primo moueti. 7 qz ppe dat il-
 lud esse 7 virtute ideo est ca ppetuitati
 in motu. finitas aut virtutis que no e ali-
 ud a na angel est ca successions motus
 qz illi virtuti pot esse aliqua resistentia
 in mobili que no posset ee virtuti infi-
 nite. 3° probat hoc ides ex intentione
 Auer. qui de intentione Arl. loquens in
 tractatu de sba orbis. c. 3. dicit sic. Cor-
 pus celeste no indiget tm virtute mouete
 in loco sed etiam virtute largiete esse 7
 sbam suam 7 pmanentiā eternaz 7c. 7
 post. dixerūt quida ipsum. s. Arl. no di-
 cere cam agentē ce^m sed tm cam moue-
 tem. 7 illud fuit ualde absurdū. Ita aut
 posuit Arl. ce^m ee formalitē necessariuz
 sicut intelligentias. qz vltter oem sbam
 sempiternā dixit formalitē esse necessari-
 am. vt p3. 9. meth. c. 7. est aut potentia
 nihil sempiternū 7c. 7. 12. meth. sat ha-
 beret intentio eius de hoc. c. 5. 3. ita sta-
 ret cū intentione eius qz deus esset cā ee
 7 sba ipsius intelligentie sic fm Auer.
 fuit intentio ei^o de celo. Preterea hec
 est intentio Auer. expsse. 9. meth. c.
 4. qz ois intelligētia cāta est a primo. 7
 forte in hoc no solum n̄ ptradicit Arl.
 sed explicat illud de modo 7 ordine p-
 ductionis qd Arl. non explicauit. Et
 si dicat Arl. posuisse oem intelligentiaz
 a pmo imediate pductam: tunc Auer.
 quantū ad ordinē quē ponit ptradicit
 ei. sed ad ppositū qz intelligentia sit p-
 ducta habet pcordia. De mō illius cau-
 sationis satis haberi pot ex intentione
 Auer. quo ad hoc. s. qz no posuit eaz p
 motū vel mutationē vel cum aliq noui-
 tate. sed qz totuz esse intelligētie sp esset

a pmo. 7 in diuersitate essentie sic nos
 ponimus qz filius est a patre semper in
 eadē essentia. 7 fm Arl. sempiternū est
 lumen in illis corporibus p'picuis que
 nunq cadūt in vmbra aliē corporis. s.
 corporz cāntū vmbriam in vniuerso. 7
 tm illud lumē perpetuū in corporib' il-
 luminatis poneret a sole effectiue. Nō
 eni lumen illud diceret a se formalitē. qz
 tunc nō esset eiusdē rōnis cum lumine
 in illa parte que aliq nō illuminat. nā
 illud lumen cuz sit nouū certū est qz cā-
 tum est a sole. qd aut cātū est nō est eius-
 dem rōis cum eo qd est a se. Qñ 3° p-
 batur fm intentionez Arl. angelū non
 esse causatū qz fm ipsuz est formalitē
 necessariū. Dico qz ipse nō posuit ista
 inter se repugnare cātum 7 formalitē ne-
 cessariū. cum dicat 2° meth. sempiterno-
 rum pncipia semp est verissima necesse
 est. qz sunt alijs cā veritatis. Sempiternā
 3° que ipse posuit formalitē necessaria
 pcessit pncipia habere. Itz. 5. meth.
 c. de necessario nihil phibet necessari-
 rum quorundā esse alteras cās. Hoc
 etiā p3 in veritatibus pncipij 7 pclusio-
 nis. si tm pncipiū sit cā pclusiois in ef-
 fendo verū. Cum arguit cātū est de se
 non ens sed possibile esse. pprie dō effz
 qz nō est de se ens. vel magis nō est a se
 ens. ita qz cāto nō o3 qz ppetat aliq non
 entitas sed negatio modi essendi qui est
 a se esse 7 ista negatio est ppossibilis ne-
 cessario. licz negatio entitatis nō sit cō-
 possibilis ei. Qd etiā dicit qz causatū
 est de se possibile si intelligit de potē-
 que est dīa entis opposita actu: talis
 potentia non necio inuenit in cāto nisi
 qd causat cum nouitate. nō aut neciuz
 fuit apud Arl. pncipio cātionis 7 noui-
 tatis. sicut nec apd illos theologos qui
 dicunt deuz posse pduxisse aliquid ab
 eterno. est tm omne cātuz possibile hoc
 est obiectū potētie cātue. sed ista possi-
 bilitas licz repugnet necitati a se non tm
 fm Arl. repugnat necessitati formalitē.

Ad aliud cum imponit Ari. d. infinitate intelligentie op^m est vez. 7 etiaz in se demonstrabile. 7 onsum est pus q^d sit de eius intentione. ¶ Ad illas g^o auētes eius p^r hoc adductas. Ad p^rma^o vlti^o ma. 4. c. nō est illa q^d p^rimū ē sine magnitudine qz inf^r potenti. sed p^r illā seq^r alia^o q^d q^d recitata vt prius onsa. f. q^d est impassibilis 7 inalterabilis. oēs. n. aliq^d motus sunt posteriores illo qui est fin locū. hec ille. Nō est aut^r illa s^rba mobilis fin locū: q^d p^rbari pōt ex p^rhabitis ibi. 7 tunc p^rcludit g^o nō est mobilis aliq^d posteriori motu 7 ita inalterabil. 7 tūc sequit^r p^rm^o. 5. c. vtz aut^r vnā talē 7c. ita q^d talitas ista referet ad esse inalterabile de quo imediate p^rcessit sermo. Nō aut^r referet ad esse po^r infinite de quo fuit sermo in p^rcedente pagrapho. que. n. cōtinuatio esset sermonis q^d esse tale referatur ad p^rditionē prius habitā mediate 7 non ad illā que prius imediate habetur. vel posset dici q^d si tale referat ad illam p^rditionē mediate p^rpositā referenda est ad illud q^d fuit in p^rclūsiōe. f. nō habet magnitudinē. 7 p^rcedo q^d plures sunt tales sine magnitudie sicut plures sunt inalterabiles 7 impassibiles. Ad aliam auētem dico q^d negatio pōt per tot mē propter quid de aliquo p^rcludi q^d possunt eē in ipso cause repugnātie ad affirmationē oppositā. 7 si aliquid vnum sit cā adeq^ra repugnātie illud erit me^m adequatū ad ostendendū talē negationē. infinitas intēsiua est vna cā repugnātie ad hīc magnitudinē s^r nō adeq^ra. hīc at^r intellectualitē sine mā est rō adeq^ra. Ista aut^r duo o^r cōiungit. f. intellectualitē 7 imālitatē ad hīc mē mediū sufficiens. qz sicut nō sufficit intellectualitas sola fin mentē Ari. sic p^r in hoie sic nec imālitā sicut p^r in celo. ¶ Ad istā g^o auētem dico q^d nō hīc magnitudinē pōt p^rcludi ex infinitate potētie. 7 sic p^rcludit ibi. c. 4. p^rclūsiōe penl. 7 etiā p^rcludit. 8. p^rhyf. Pōt etiā p^rcludi

ex alio. f. imālitatē cū intellectualitate purum. n. intellectuale nō pōt hīc magnitudinē. qz forma intellectualis non est extēnsibilis. sed si aliq^d intellectuale sit quantū habet mā que p^rficat a forma intellectuali. 7 tunc recipit quantitatē nō rōe intellectualitatis sed rōe mālitatis quā p^rficat forma intellectualis. si cut est in hoie. Hec g^o est vera nā hīs in finitā potētiā non h^r magnitudinē. 7 hec. nā intellectualis nō hīs mā non h^r magnitudinē. Ibi g^o versus sinez. 4. c. probat nō hīc magnitudinē p^r hīc potētiā infinitā. sed illud nō est me^m adequatū respectu p^rdicati. ibi at. c. 3° post principū habet de substantiā imobilis q^d o^r cas esse sine mā. sempiternitas. n. cas esse o^r. Et si aliq^d est actu sempiternum. g^o actu sine mā. 7 postea in p^rm^o. 4. c. habet quō iste s^rbe mouentes sunt nature intellectualis. Ex istis h^r 2° me^m ad remouendū magnitudinē q^d est eē intellectuale sine mā. 7 istud ē mediū adequatū respectu p^rdicati. qn^o g^o d^r. c. 4. q^d o^r tot s^rbas esse sine magnitudinē p^rpter causam p^rdicatā. hoc o^r intelligit de illa cā adeq^ra que. f. est intellectualitas sine mā que dicta ē in p^rm^o. 3. c. 7 in p^rm^o. 4. c. non aut^r o^r refert ad illā p^rpositionē que tacta ē in fine de infinitate potētie. nec hoc videt destruere sententiā l^re cuz intellectualitas imālis sit p^rpria cā imo adeq^ra respectu p^rdicati. hoc aut^r q^d est hīc infinitā potētiā vel non est eius cā vel non est adequata. qz p^rdicatum omni intelligentie p^ruenit. mediū autem conuenit soli deo. cui honor est 7 gloria in se. se.

Utrum filius
vel verbus diuinū habeat
cālitatē p^rpria respectu
creature. arguit q^d sic. qz ars dicit respectum causalitatis ad artificiatū 7 idea ad ideatum. sed verbo diuino p^rceptū p^rzie esse artem 7 habere in se ideas om

num factibilis. § rē. minor p3 p Aug. 6. de tri. c. 9. vel 37. verbū inquit perfectum cui nō deest aliquid est ars quidē omnipotentis et sapientis dei. hoc pro prima parte minor. et sequitur. plena omnium rationū viuētū incōmutabilitū et hoc pro secunda parte minoris. quia per rōnes illas intelligit ideas vt p3 ex intentione eius. 83. q. 46. et sequitur ibi. nouit deus omnia que fecit p ipsū hoc p vtraq3 parte minoris. intelligendo sic. nouit tanq3 i arte in qua relucēt rōes artificiator. Ad op^m Aug. 2. de tri. c. 8. loquens de filio incarnato. miti inquit a patre sine. s. f. non potuit et sequitur paucis interpositis. Fortasse aliquis cogitat vt dicamus etiam a seipso missum eē filium. q3 ille Marie conceptus et partus opatio trinitati est qua causante omnia causant. Et istā conclusiōnem concedit implicite cum rōdet ad obiectionē que posset fieri extra eam dicens. quō inquit pater filium misit si ipse se misit cui primo respondeo rē. Item ibidem intelligit istam incarnationem vna eadēq3 operatione patris et filij inseparabiliter esse factam. nō vtriq3 inde separato. s. f. Item ibidem. li. 4. c. 9. vel. 28. plane fidenter dixerim patre et filio et. s. f. vnius eiusdēq3 substantie deū creatorem trinitatē omnipotentē inseparabiliter operari. **Questio ista generaliter pposita intelligi pot de quacunq3 causalitate que deo puenit respectu creature. sed argumenta magis tangunt de causalitate effectiua. De ista causalitate pmo inquirēda sunt tria videnda. 1° vtrq3 aliqua rō formalis causandi sit. p3 via verbo. 2° vtrq3 aliq3 modus v3 ordo in cālitate seu cādo sit. p3 prius sibi. 3° vtrū aliq3 respectus causalitatis v3 aliq3 alius respectus ad creaturam includat per se in eius p3rietate pstitutina.**

De primo dicit pot q non est propria sibi

aliqua ratio formalis agendi ad extra. Et hoc pot tripliciter ostēdi. pmo auctoritate. secūdo rōne sumpta a posteriori. et tandē ratione sumpta a priori. **Auctoritas est Aug. 5. tri. 17. vl. 34.** vbi dicit sic. ad creaturaz pater et filius et spiritus factus sunt vnum pncipiū sicut vnus creator et vnus deus. **Ex h^o** videt q sicut est in eis vna formalis deitas per quā dicunt vnus deus: sic ē vna formalis rō cādi et pncipiādi p quā dicunt vnus creator et vnu pncipiū. Hoc idem vult Dio. de di. no. dices cōmunita totius diuinitatis sunt cābilis oia. **Ratio a posteriori sumit ab actu cādi de quo ait saluator. Joh. 5.** quecūq3 ille. s. pater fecerit hec et filius sibi facit. p hoc q ait quecūq3 p3 q non se hnt pater et filius in agendo sicut cā v3 et particularis. sicut sol et pater in generatiōe aialis. **Ex hoc q ait h. pat3 q non sunt cause varie respectu alioz creatorum. sed eorundez ex hoc q ait facit. p3 q nō se hnt sicut agens et ratio agendi. ratio quippe agēdi nō proprie agit. Ex eo q agit similiter. p3 q nō hnt se in agendo sicut cā supior et inferior. que nō agit virtute p3ria sed virtute alterius. puta depēdēt et impfecte respectu eius nec etiā agunt sic due cāe p3iales cōtinentes vnam cālitatē p3pletaz. siue sint eiusdē rōis vt duo trabētes nauem. siue sint alterius rōnis. vt intellectus agens et fantasma fm aliquos in mouendo intellectū possibilē. q3 in talibus neutra causa pot dicit cōplete facere sed ambe faciunt complete et totaliter. vtraq3 autē per se non nisi diminute et partialiter. vnde magis p3rie dicit potest vtraq3 alteri coagere q3 facere effectum. similiter tales due cause non omnino similiter causant effectū. **His q3 dīferentis et impfectiōibus exclusis intellexit xps q pater filius et pari rōnctora trinitas quecūq3 causata simul causant. et hoc eque perfecte et complete.****

Ex hoc sequit q̄ verbo nō est ppria ali qua ratio formalis agendi. p̄ntia ista p batur nullū suppositū formaliter agit nisi sit actu per illud q̄d est sibi formaliter ratio agēdi et inte^o sic. vel q̄ habeat illud tanq̄ formā informantē vt est in creaturis. p̄pter q̄d Ar^o. 2° de aia. p̄cludit aiam esse actum et formā corporis. quia est principū quo p̄ueniunt ei ope rationes corpori asati vel sic q̄ illud q̄d est principū agendi sit omnino idē supposito agenti. sicut est in forma simpli ei subsistente que se tota statim ē illud q̄d est ex. 8. metha^o. et ita se tota agit. ¶ Tunc at illud q̄d est ppriū vni p̄sone non p̄t esse actus alterius p̄sone nec p̄ mo mō nec 2°. sic vult Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 19. vbi vult q̄ pater nō p̄t eē sapiens sapientia genita. sequit q̄ si illō quod est rō formalis agendi in aliqua actione sit ppriū vni p̄sone q̄ alia per sona non agit formalit̄ illa actione. Si dicat ad illud fm vnā opinionē q̄ tres persone in suo intellectu cōmuni et esse tiali habent vnum verbū quod est formalē p̄ncipiū causandi. q. p̄xi^m et essentia. q. remotū. sed pat̄ habet illud verbum a se. q. dicēdo ipsum. filius. et. s. f. habet ipsum a solo patre. qui vice omnium vnicū verbū dicit ad p̄ficiendū intellectum essentialē. ¶ Et similit̄ dicit de. s. f. respectu voluntatis. Contra certum est q̄ pater nō habet v̄bū vt actus suum formalē altero p̄dictoz̄ modoz̄ q̄ tantū habet ipsum vt cor̄e^m vel cō substantialē. distinctū tamen in supposito. sed neut̄ modū h̄ndi sufficit ad hoc vt sic h̄ns dicatur formalit̄ agere ista actione respectu cuius illud q̄d sic habetur est ppriū formalē p̄n^m. quia neut̄er modus h̄ndi saluat hoc p̄n^m formale haberi tanq̄ formā vel actum h̄ntis. q̄d tamen requirit ad hoc q̄ h̄ns posset dici agere tali actione. Istud p̄z de creaturis non t̄n̄ de cor̄elatiuis sed q̄buscunq̄ distinctis hypostatice p̄paratis

ad eandē actionē. 3° arguit ad p̄posi tum a p̄ori primo per mediū ppriū sic. formalis ratio cāndi i deo et prima est intellectus vel volūtas vel aliq̄s act̄ intellectus vel voluntas. sed triūz̄ p̄sonarum est idē intellectus et eadē voluntas. et per p̄ns eoz̄ est oīno idem actus intelligēdi et volēdi et idem obiectū siue p̄marium siue secundariū. q̄ eadē ratio formalis cāndi ēt prima est cois tribus p̄sonis. Hanc rōnē tangit Aug. 2. tri. 8. quō inquit pat̄ cum. s. filiū sanctificauit si ipse seipsū scificauit. vtrūq̄ enim ipse d̄ns ait sicut. p̄bat ibi. et post quō pater cum tradidit si ipse se tradidit. vtrūq̄. n. dicit ap̄lus. sicut ipse p̄o bat ibi. Et subdit r̄n̄tionem credo r̄nde bis si p̄be sapis. q̄ vna voluntas ē patris et filij et inseparabilis opatio. quasi dicat h̄i veri q̄ pater agit et filius similit̄ agit cā est p̄pter eandē rōnē agēdi. q̄ vna voluntas est p̄is et filij. et ex hoc sequit inseparabilis opatio. Hoc etiā am cōfirmat per illud. 3. tri. 6. volūtas dei prima est et summa cā omnij. i. formalis rō cāndi. Diceret ad hoc q̄ lz̄ voluntas vel intellect̄ sit formalis rō causandi: nō tamen in qualibet p̄sone. sed aliqua pprie habet potentia vt est p̄ncipiū formalē vel p̄ximū cāndi. Cōtra hoc. si est eadē potentia. et h̄ns eundem actū et circa idem obiectū ipsa in quocunq̄ supposito sit semp̄ habebit eandē rōnē cālitatis respectu obiecti causabilis per ipsa; potentia. nam suppositum nō tribuit aliquā rōnē causalitatis ipsi rōi formalis agēdi fm ip̄m habet rōnē cause agēdi precise per hoc q̄ habet rōnē formalē agēdi. que cunq̄ q̄ persona habet eandē potentia habebit eandē habitudinē ad obiectū causabile. ¶ Aliud mediū ppriū accipitur ad p̄positū ipsum. s. esse diuinū. et ex hoc mediō arguit sic. esse diuinū cōmune est tribus. q̄ ipsa essentia cōmune est tribus. esse aut̄ diuinū est ppriū

principiū causandi. pbo esse rerum p-
 prie est esse cātū 7 oz q' causet a suo sūt.
 ḡ per se cāt ab esse diuino. **¶** Cōtra hoc
 essentia vt essentia nō est pncipiū agen-
 di nisi p modū nature. deus autē ad ex-
 tra nihil agit hoc mō. **¶** Ultimo potest
 ostendi ppositū p mediūz cōe a pozī 7
 hoc sic. oē cātum p se dependet a cā p-
 sic impfectū 7 possibile a pfecto 7 sim-
 plicit' necessario. ḡ illud quod ē forma-
 lis ratio causandi ē formalis ratio ter-
 minādi istā dependentiā causati. 7 p pns
 formalis rō eēdi pfectū 7 neēiū. 7 ne-
 cessitas 7 pfectio eadē est cois tribus p-
 sonis. ḡ 7 rō tīandi dependentiā cātū erit
 cois. 7 per pns formalis rō agēdi erit
 cois. **¶** Cōtra ista potest argui notū 7
 amor in diuis fm qd sunt pcedētes se
 rōes fm qd crea' produciunt. 7 h' fm ge-
 nus cause formalis. sine qb' inte' 7 vo-
 luntas eēntiales n̄ sufficiēt disponerēt
 ad ipsas creaturas producedas. Nūc at
 noticiā pcedens vbi est. 7 amor proce-
 dens. s. f. est. ḡ vbo ē aliq' rō formal' cān-
 di ppa. 7 sūt. s. f. maior oñdī qdrupli-
 citer. **¶** Primo sic. sapia vt est eēntial nō
 est nisi speculatiua. sed vt est psonalis est
 practica respectu opandoz p̄tines in se
 ideas q' sunt p̄n' opatiui. Nūc autē nō
 sufficit ad operādu aliq' notū tanq' rō
 p̄xima nisi sit practica. ḡ rō 2ª ostendit
 per exēplū d' artifice creato. Artifex. n.
 in sapia artis duplicē hz noticiā de ar-
 tificiatio. vnā simplicis notū in arte vli
 qua intuet opanda pure speculatiue. 7
 aliā hz noticiā dispositiua ad opus. q' i
 arte p̄riculari pcepta de arte vli: intuet
 ordinē pductionis sue in opus 7 ē cog
 practica sine q' impossibile est artificē pce-
 dere in opus. Sūt deus i notū simpli-
 ci eēntiali nouit singula simplr 7 abso-
 lute tanq' iu manifestatiōe quadā. In
 noticiā vō pducta nouit eadē intrinse-
 ca 7 extrinseca tanq' in qdaz declaratiōe
 7 spālī nouit factibilia i eo tanq' in q-
 dā dispositiōe eoz ad op'. sic ḡ notū

artis vli nō sufficit sine notū artis p̄ri-
 culari que ē dispositiua 7 practica ita in
 deo nō sufficit notū eēntialis siue notū
 cia pducta. **¶** 3^a ostendit ista maior per
 qdā sūt in nālibus. qz sic forma nālis
 nō est p̄n' actionis fm q' ē pfectio eius
 in q' ē: sed solū fm q' hz re^m ad effectū.
 sūt sapia vel amor solū fm q' hz re^m
 ad effectū est p̄n' opandi. sapia autē dī-
 sponens 7 amor affectas q' respiciūt ef-
 fectū nō sunt nisi sapia 7 amor pceden-
 tes. **¶** 4ª oñdī eadē maior ex ordine p-
 ductionis intrinsece ad extrinsecā 7 hoc
 sic. vbi in diuinis itat ordo rōnis in cēn-
 tialibus: ibi incipit ordo originis in pso-
 nis. ḡ pari rōne vbi itat ordo originis i
 personis ibi incipit ordo originis crea-
 turaz nō pōt ḡ p̄ creaturam pducere
 nisi pus productis vbo 7. s. f. Si autē pē-
 hiet in se formalit' oēz rōnē cāndi crea-
 turā ita q' in vbo nō cēt aliq' p̄pria rō
 cāndi vt q' posset p̄ cāre hz non produ-
 ceret filiū. **¶** Cōfirmat istud p Aug. 15.
 de tri. c. 12. vel. 28. pōt eē inquit verbuz
 n̄m q' nō sequat op'. opus autē eē non
 pōt nisi pcedat vbi. sic vbi dei eē potu-
 it nulla exīte crea'. crea' at nulla esse
 pōt nisi p ipsum p que facta sunt oia.
¶ Ad ista. maior p̄me rōnis neganda ē
 qz vt dictū ē pus notū 7 amor fm que
 deus est cā creature sunt coēs formalit'
 tribus psonis. Ad p̄mā p̄bationē istā
 maioris. notū in memoria 7 notū ver-
 bi nō differūt in nobis vt speculatiua 7
 practica. qz n̄ differunt nisi sic h̄tualis
 noticiā 7 actualis. que pueniūt sp̄ in rō-
 ne speculatiui 7 practici. Si ḡ notū eēn-
 tialis in p̄e se hz sicut noticiā i memo-
 ria respectu noticie que ē in vbo n̄ erit
 illa in p̄e speculatiua 7 aliā practica. s3
 vel vtraqz practica vel vtraqz specula-
 tiua. Qd addit ibi de p̄tinentiā idearū
 soluet r̄ndendo ad argu^m p̄ncipale.
¶ Ad 2^m. noticiā in p̄e de creatura non
 se habet sicut noticiā arti vli respectu
 noticie eiusdē in verbo. patz hoc ex p̄di

eris. quia se habent sicut noticia memo-
rie et intelligentie. et licet prima sit. q. ha-
bitualis. et 2^a. q. actualis. tñ utraqz est
eque vltis vel particulari. Illud etiam
quod dicit de arte vli q. ipsa sit specu-
latiua. et ars particulari practica nō
videt verum. q. fm diffinitionez art. s.
6. cthi. Ars est habitus cum recta rōne fa-
ctiuus. patet q. ois ars ē habitus pra-
cticus. q. ois habitus factiuus ē practi-
cus. Hoc etiam arguit ex eo qd dicitur
artem particularez p̄cipi de arte vli. q. z
cōclusiones practice resoluunt in prin-
cipia saltem vt in p̄cipia prima.
imo videt q. nō possint resoluti aliquo-
modo in p̄cipia speculatiua: nisi practica sit sub-
alternata speculatiue. q. ois doctrina
p̄clusiones p̄prias resoluti in p̄cipia p̄-
prias nisi sit subalternata alicui superio-
ri cuius cōclusiones habet p̄ principijs
Si quandoqz q. inueniat dicitū ab aliq-
auctore q. ars vltis est speculatiua et par-
ticulari practica. Hoc indiget exposi-
tione et pōt sic intelligi. quāto aliqd me-
dium recedit magi ab vno extremo tā-
to non solū accedit ad alterū sed dicit
habere rationē alterius. sicut p̄ ex. 5.
ph̄. q. rubeū respectu albi dicit nigrū.
Nunc autē cognitio mē speculatiua est
illa que nullo mō est directiua in opus
Cognitio vero mere practica est illa q.
immediate est directiua in opus. quecūqz
q. cognitio media p̄ quāto magis rece-
dit ab vno extremo: tanto magis pōt
dici p̄tineri sub altero. Nunc autē cog-
nitio artis vltis non est immediate dire-
ctiua in opere. quia opationes sunt cir-
ca singularia. p̄ meth. Noticia autē ar-
tis particularis est immediate directiua.
pro tanto ig. ē noticia artis vltis pōt di-
ci speculatiua p̄ quanto nō est imedia-
te directiua in opus sicut ē particulari.
nec tñ est simpliciter speculatiua. sed di-
rectiua: licet mediate. quia particularis
vltimate eius est immediate directiua. Q.
additur ig. q. in verbo tanq. in dispo-

sitiua nouit de factibilia qd intelligit
per noticia dispositiuam in deo. In no-
bis video vnaz noticia de agibili deter-
minantē quid sit agendū. et hanc sequi-
tur actus voluntati qua recte volo sic
agere sicut rō dicit agendū esse. Itaz
volitionē sequit quedā cognitio q. scio
me sic velle. Et si scire voluntatē meaz
esse imurabile et nō impedibile scirem
me aliq. sic facturū eē. In deo autē nō
possumus h̄re distinctos actus re sed
quali rōne. Aut q. per noticia dispositi-
uam intelligis in deo noticia. q. p̄ceden-
tem oēm actū voluntati. siue illū quo
vult se sic facturū esse. et tunc sequit q.
si talis noticia in deo dispositiua est in
vna persona et in alia. q. ois noticia in
deo. que. q. p̄cedit oēm actū voluntati
habet in intellectu diuino vtute primi
obiecti mouentū. illud autē mouet necio
intellectū diuinū ad quācūqz noticia
p̄cedentē actū voluntati. q. in tota ista
mouitione nō inuenit p̄ motiū nisi p̄
modū nature. et p̄ p̄ns necio. Aut p̄ no-
ticiam dispositiuā intelligis illā que se
quif determinationē voluntati. et tunc
sequit q. cum quelibet p̄sona nouit de
terminationē voluntatis in quāqz p̄so-
na sicut in seipsa: q. quelibet h̄z eque no-
ticiam dispositiuā de quilibet operabili.
Nec valet dicere q. hec p̄sona nouit il-
lam sic disponere de operabili. sed nō se
ipsam. q. sicut argutū est ad p̄clusionē
principalē istius articuli vnus volun-
tatis vna est dispositio. et ita si vna per-
sona disponat de hoc operabili p̄ p̄ns
et alia que habet eandem voluntatem
eodem modo imo eodez actu disponit
et per p̄sequens reflectendo se per actū
intellectus super actum voluntatis. si-
cut vna scit se sic disponere de hoc ope-
rabili sic et alia. et sic noticia dispositiua
isto modo intellecta ē cōmunis tribus
personis. Ad tertiam probationem
que est de forma naturali actiua. Rñ.
licet forma naturalis actiua habeat re-

spectum quendam ad pductuz qui re-
 spectus significatur per nomen princi-
 pij vel potentie. tamen illud quod dicitur
 esse principium vel potentia tanq[ua]m
 substratū huic respectui est aliqua for-
 ma absoluta. quod probatur quia nō
 minus formale principium actionis vel
 motus est aliquid absolutuz q̄ termi-
 nus. Et precipue si ista ppositio est ve-
 ra illud est formale principium agendi
 in quo agens et pductuz assumuntur
 nunc autem terminus formalis actio-
 nis vel motus non solum potest eē for-
 ma absoluta. sed necessario videt ex. 5
 phis. q̄ est forma absoluta non inclu-
 dens aliquam relationem. q̄ vel est ne-
 cessarium vel saltem possibile q̄ illud
 quod est principium formale agendi sit
 forma absoluta et vt forma absoluta.
 hoc declaratur in exemplo. quia licet ca-
 lor sit potentia calefaciendi. et hoc qd̄ di-
 co potentia importat respectum in co-
 creto: tamen ille respectus per se non in-
 cluditur in ratione principij actiui. si-
 cut loquimur de principio actiui. acci-
 piendo pro illo quod immediate deno-
 minatur ab illo respectu. Hoc patet in
 alio exemplo magis remoto hoc quod
 est subiectum importat ex significatiōe
 nominis respectū. Si tamē queratur
 quid sit primū obiectū visus nō respon-
 detur per aliquod relatiuuz. quia tunc
 esset facile assignare omnia obiecta po-
 tentiarū. puta q̄ primū obiectum vi-
 sus est visibile. et auditus audibile. et sic
 de alijs. sed oportet assignare p̄ primo
 obiecto aliquod absolutum substratuz
 illi relationi que importat per hoc qd̄
 est obiectuz. cuius absoluti forma sit p̄
 se motiua talis potentie. sicut lux v̄ co-
 lor respectu visus. et sonus respectu au-
 ditus. et sic de alijs. hoc est quod dicit
 Aristo. 2. de anima. cuius inquit est vi-
 sus hoc est visibile. et sequit. visibile est
 color hoc aut̄ est fm se visibile. sed scip-
 sum autē non ratione. sed quoniam in se

ipso habet causam esse visibile. omnis
 enim et. vult dicere q̄ si color est primū
 obiectuz visus ipsum fm se est visibile
 non per se primo modo. et hoc est q̄ di-
 cit nō ratione. hoc est. hoc predicatum
 quod est visibile nō cadit in ratioe sub-
 lecti. sed per se 2. modo quia i subiecto
 est causa predicati. et hoc intendit cum
 subdit. sed quoniam in seipso habet cau-
 sam. Consimiliter est in multis alijs. et
 specialiter in pposito. quia cum queri-
 mus principium actiuum respectu ali-
 cuius actionis non intelligim[us] de respe-
 ctu qui importatur in concreto per h̄
 quod est principium actiuum. tunc enim
 facile esset ostendere respectu omnis acti-
 onis suum principium. quia principium
 actiuum respectu calefactiōis est calefa-
 ctiuum. et illuminatiōis illuminatiuum
 et sic de singulis. Sed intelligimus de il-
 lo quod est primum fundamentum il-
 lius respectus. illud autē est forma abso-
 luta. et hoc nō includendo aliquē respe-
 ctum. quia respectus ille non posset ali-
 cui esse prior natura termino respectus
 forma aut̄ actiua est p̄ natura termi-
 no actionis saltem in actionibus equi-
 uocis. Applicando q̄ ad pposituz si no-
 ticia que est ratio formalis producendi
 creaturam non plus includat rationez
 respectus ad eam q̄ ratio respectus in-
 cluditur in forma in ratione p̄ncipij
 actiui naturalis et ibi nō includitur sed
 t̄m consequit. videtur sequi q̄ in ratio-
 ne noticie vt est formale principium pdu-
 cendi creaturā non includit respectū ad
 eam. Alii breuissime p̄t dicit q̄ in no-
 ticia pducta nō ē aliq̄ respectū ad crea-
 bile qui nō sit in notia cōi tribus perso-
 nis. sicut huius p̄batū est. Ad quartā p̄-
 bationē maior. licet ista p̄gruen[da] de po-
 ritate pductionis intrin[seca] ad extrinsecā
 possit multiplici impedi: t̄m p̄cedit 2. q̄
 vera est. s. q̄ p̄ nō posset pducē creatu-
 ras nisi p̄us pductis filio et. s. et rō h̄
 est. q̄ q̄ ab eodē ynu simpli n̄cō pro

ducit et aliud contingit non potest producere illud ad quod contingit se habere nisi per se producit illo ad quod necio habet. et maxime quoniam eadem est necessitas producti et producentis. productum extrinsecum contingit produci. Intrinsicum vero necio sic quod ipsum est necium eadem necessitate quod et producer. Non potest quod inchoari ordo productorum extra nisi prius fiat ordo productorum intra. Alia ratio est. quod productum potest coincat calitas respectu posteriori si non repugnet proprie rationi illius producti. nam ex ordine productorum non repugnat sibi calitas cum ipso sit per se productum. Quod si per se producta ut tactus est in ratione potest sit producta per se quod creatura et cum non repugnat sibi ex ratione productionis calitas respectu creature sequitur quod est per se creatura non tamen per se produci quod ipsa sit et ut productiva ipsi. Ex hoc dupliciter ratio positivatis potest haberi ex verbis Augustini ibi adductis. primo ratio in hoc quod ait verbum dei esse potuit non existeret creatura. non autem est. 2° in hoc quod subdit per quem omnia facta sunt. Nec tamen ex istis duabus rationibus nec ex ista auctoritate sequitur quod verbo sit aliqua propria ratio formalis causandi. quod absque tali proprietate rationis causandi potest stare tam positivatis persone ad creaturam tanquam producti ad productum: quod positivatis tanquam principii productivi ad productum. non enim oportet quod productum immediate producenti vel productioni et etiam productivum tertium habeat propriam rationem producenti illud tertium. sed sufficit quod habeat rationem communem eandem cum primo producente sic quod necio sibi illam coincat antequam ultimum productum producat. et sic est in proposito. per hoc apparet quare pater filio et spiritui sancto non producit non possit creare. quod non productum illo ad quod producit necio se habet non potest produci illud aliud ad quod contingit se habet. non productum etiam illo quod naturam est habere eandem causalitatem respectu tertii cum producente non potest produci illud tertium. quod illa propositio assumpta si verbum non haberet propriam rationem candi pater et si

non produceret verbum tamen possit creare. falsa est propter duplicem rationem predictam. Si arguitur contra hoc. quod secundum auctorem Augustini allegata creatura necio perigitur verbis in ratione cause. unde ait creatura nulla esse possit nisi per ipsum per quem omnia facta sunt scilicet verbum. non autem necio perigeret in ratione cause si totalis et completa calitas esset in patre. Respondeo quod verbum necio perigat in ratione cause ad productionem creaturae potest dupliciter intelligi. vel tanquam calitate perficiens vel tanquam in eadem calitate cum primo pro exacto conveniens. Primo non requiritur filius quod non perficit calitatem patris sed pater in se et a se habet calitatem perfectam. et eam coincat filio. et ideo filius habet quod pater habet. 2° requiritur filius. quod non per se creatura producat coincat sibi eadem nam cum patre. et per se eadem virtus activa respectu cuiuslibet posterioris. sequitur quod filius tanquam conveniens in eadem calitate cum patre perigat ad productionem creature. Aliter potest dici et redit in idem quod effectum perigere aliud in ratione cause potest esse dupliciter. Uno ex parte ipsius effectus simpliciter quantum est de se. ita scilicet effectus non haberet a quo sufficienter posset produci nisi illud esset causa. Alio ex parte necio conveniente in causa. primo modo filius non perigitur in ratione cause. sed 3° modo quod eandem perfectionem totalem candi habet pater si per impossibile solus esset. sed non potest in actu illius causalitatem exire nisi prius filius percurrat secum vel coincat secum in eadem perfectione et secundum eam exeat in eundem actum.

De secundo articulo

principali dico quod filius negat a se auctorem primariam candi. Job. 5. non potest filius a se facere quicquam. concedit autem subauctoritatem in candi. cum subdit. nisi quod viderit patrem facientem. et. j. ibidem opera que dedit mihi pater ut perficerem ea ipsa opera que ego facio quod etc. Dedit mihi pater eccese subauctoritas. ego facio. ecce calitas.

¶ Consimiliter respectu spiritus sancti.

habet filius auctoritate in agendo. Et ratio vtriusque est. quia a quo aliquid habet principium agendi ab eo habet et agere. et per consequens virtute illius agit. non virtute eius tanquam cause superiori. quia non habet virtutem distinctam ab eo. sed virtute illius tanquam principii communicatis sibi causalitatem. et ideo habens auctoritatem in ista causalitate in qua recipiens habet subauctoritatem. ¶ Sed hic obijciat quia si pater prius origine causat quam filius. et filius non causat illud causatum. quia quod prius causatum est posterius causari non potest. nisi idem bis causaret. quod est impossibile. Similiter potest argui de ordine originis sic de ordine causalitatis. quia si pater faciat se et filius non a se. et pater causat prius origine. et tunc ut prius non poterit causari a filio. quia in secundo signo originis quia idem non potest bis causari. ¶ Ad istam respondeo quod ordo in causando potest intelligi vel ut actio respicit producentem. vel ut respicit productum. Si primo modo est ordo auctoritatis et subauctoritatis in proposito. quia ille est inter supposita agentia in habendo principium formale agendi per quanto. scilicet unum illo habet illud ab altero. 2º modo non est hic ordo quia non prius ponit creatura in esse per actionem patris et postea sequitur actio filii. sed virtus causando ordinate secundum ordinem originis habet in utroque prius natura quam terminus producat. Et ista virtute habita a tribus in eodem signo nature. completo tamen toto ordine originis ponitur effectus omnino simul a tribus. ¶ Quod si dicitur quod prius causatum non potest posterius causari. procedat referendo prius et posterius ad ipsius causari et sic probat propositio. sed non propter hoc est negandum quin prius habens virtutem causando et posterius origine habens eandem possunt per ipsam simul natura habita in utroque simul effectus causare. ¶ Aliter potest dici specialiter ad

2º. quod prius origine causare est causare a se. posterius origine causare est causare ab alio. sicut autem ab alio habet virtutem causando vel a se: sic et causare. nec est verum quod sic prius causatum ab aliquo non possit posterius causari ab alio. quia habet intellectus est iste quod aliquid non possit causari ab uno a se: et ab alio non a se qui intellectus falsus est ubi eadem virtus activa est in producente et producto.

De tertio articulo

principali dico quod nullus respectus ad creaturam potest per se includi in constitutio persone verbi. tum quia quicquid in ea includitur per se est reale. distinguendo reale contra ens rationis. quia constitutum est sic reale. et per consequens quicquid in ipso per se includitur est hoc modo reale. Nunc autem quicumque respectus in divinis ad creaturam est tamen modo ens rationis. et tamen quia quicumque respectus dei ad creaturam habet per fundamentum primo aliquid commune tribus. non dico sic proximo quod ex natura fundamenti oritur relatio illa. quia tunc esset relatio realis. sed sic proximo quod illud sit prima ratio comparandi per actum intellectus divini personarum divinarum ad creaturam. Sicut etiam tactum est in primo articulo de intellectu et voluntate. sic posset probari de quocumque finem quod deus per actum intellectus est comparabilis ad creaturam. Quia autem fundamentum primum est commune tribus: respectus non potest esse proprius uni. non ergo respectus ad creaturam includitur per se in proprietate alterius persone. quia quicquid includitur sic est proprius illi persone. Tum tertio. quia iuxta primam viam posset argui quod quicquid est in persona divina est necesse esse a se. et hoc excludendo per se aliud in ratione cause. non autem in ratione principii. quia quicquid est ibi est in causatum. licet aliquid ibi posset poni principiatum. Nunc autem respectus ad crea-

turam etiam in quocumque esse reali vel cognito non potest esse necessarius a se hoc modo. quia nec terminus respectus potest esse necessarius sic. quia in quocumque esse creatura est vel possibilis vel saltem non necessaria a se. si nullus respectus ad creaturam in quocumque esse potest per se includi in persona diuina. Sed ista ratio licet forte procedat ex veris tamen apparenter posset multipliciter improbari et impediri. et non euidenter solui nisi cum prolixitate tanta quantam hic aggredi non intendo. Sed obicitur contra istud quia verbum importat per se proprietatem secundum eundem personam. et cum hoc per se importat respectum ad creaturam. **¶** Prima propositio patet ex principio euangelij Job. In principio erat verbum. vbi euangelista per hoc quod est verbum intendit exprimere proprietatem secundam personam in diuinis. Et Aug. 7. trini. c. 4. eo verbum quo filius. **¶** 2^a propositio probatur per illud. 83. q. 63. vbi exponitur illud In principio erat verbum. Aug. quod grece inquit logos dicitur. latine verbum et rationem significat. hic tamen verbum melius interpretatur ut significetur non solum ad patrem respectus sed etiam ad illa que per verbum facta sunt operantia potentia. Vult ergo cum dicitur verbum importet respectus ad creaturam. **¶** Item contra rationem factam obicitur. quia si verum sit hoc quod accipitur in illa ratione quod creatura in quocumque esse non est necessaria a se. nec per consequens quicumque respectus ad creaturam est sic necessarius tunc sequitur quod nec respectus dei ut intelligentis ad creaturam intellectam. nec respectus eius ut creatiui ad creaturam ut creabilem sit necessarius a se. sed deus nihil est formaliter et necessario nisi illud sit necius a se. si sequeretur quod deus non necessario est intelligens creaturam nec causatiuus creature: quorum utrumque est falsum. **¶** Ad ista ad primum posset

esse duplex difficultas. vna ex re. alia ex significato huius nominis verbum. **¶** Quantum ad primum dico quod in proprietate secundae personae non includitur aliquid respectus per se proprius ad creaturam: propter rationes ad hoc positas. Quantum ad secundum dico quod respectus realis et respectus rationis non faciunt aliquid per se vnum. et ideo si tales duo respectus importentur per hoc nomen verbum sequitur quod illud nomen non precise significat vnum per se conceptum quia respectus ad patrem ut dicentem est realis respectus ad creaturam ut dictum est vel causatam est rationis tantum. si hoc nomen verbum per se importat tamen vnum conceptum sequitur quod alterum illorum significabit et alterum notabit tantummodo quod si verum est probabiliter dici potest quod sicut idem significat filius et filiatio licet alio modo significandi: sic idem significat verbum ut est. quod. concretum et eius abstractum si licet fingere. quod. scilicet est verbatum quod significat idem licet alio modo. verbari enim est idem quod dici siue intellectualiter exprimi. et per consequens verbum importat in concreto hoc quod est intellectualiter expressum. et tunc connotabit relationem ad illud quod dicitur per verbum. per tanto quod connotat noticiam perfectam que noticia habet respectum rationis ad cognita per eam. fin hoc igitur quantum ad significatum huius vocis verbum esset iste ordo quod primo et per se significatur respectus originis. scilicet expressio intellectus passiuus. sed modo concreto. Secundo connotatur noticia. quod terminus formalis comunicatus per istam expressionem. et illa est communis tribus tamen appropriata verbo. Tertio vero per hoc quod ista noticia habet respectum ad noscibilitatem connotatur in nomine verbi talis respectus. fin hoc neganda esset secunda propositio assumpta in argumento. et cum

probatur per Aug. 83. q. 9. 63. dici potest q. p. tanto melior est translatio huius quod est logos in hoc quod est verbum q. in hoc qd est ratio. quia h. nomen ratio nec respectum originis. pprium nec illum consequentem appropriatum qui est ad creaturam ita importat sicut hoc nomen verbum. quare verbuz vt verbum potest comparari per intellectum ad quodcunq. 7 per psequens habere ppriam relationem rationis.

Qd vero ait vt significatur ad patrem respect. hoc debet intelligi de eo quod primo 7 pncipaliter significatur. quod autem ad id ea que facta sunt ibi debet intelligi significare pro conotare.

Ad secundum potest dici q. necessarium a se absq. omni repugnantia quantum est ex parte sui potest esse sine esse reali cuiuscunq. non necessarium a se. quia non est contradictio quantum est ex parte prioris absoluti: q. ipsum sit sine posteriori. tamen illud necessarium non potest esse sine esse cognito cuiuscunq. alterius. quia esse eius necessarium requirit cognitionem alterius. 7 per psequens alterum in esse cognito. 7 consimiliter est de esse possibili. Non igitur persone diuine competere aliquid reale potest. nisi illud sit necessarium a se. hoc est incausatum. quicquid autem includitur in proprietate persone competit persone vt aliquid reale. potest tamen persone diuine competere aliquid cognoscere vel aliquid posse licet illud non sit necessarium a se. sicut nec terminus. Aliter potest dici q. deus est sic necessario intelligens creaturam 7 causatiuus creature: q. vtrunq. istorum formaliter dicitur aliquid necessarium a se. put a se excludit causam. sed non necessarium in esse reali sed in alio quo est diminuto: quicquid autem includitur in proprietate persone sic est necessarium a se: q. est in esse reali. Nunc autem necium a se non necessario coexigit

aliquid aliud in esse reali: 7 coexigit aliquid aliud in esse cognito vel esse diminuto. Tertio modo potest dici q. alio modo est necessarium illud quod necio requiritur 7 hoc siue preexigatur siue coexigat ad esse necessarium. Alio modo est necium illud quod ad esse necium consequitur. Ex dictis de causalitate effectiua patet solutio questionis de causalitate exemplari 7 finali. quia cum causa exemplaris sit aliqua ratioe formali exemplans 7 causa finalis sit aliqua ratione terminans siue finiens sicut causa efficiens aliqua ratione formali efficiens: sequitur ex consimili ratione q. nulla istarum causalitatum potest esse propria nisi ratio formalis causandi sit. ppria non potest alicui persone esse propria ratio exemplandi siue finiendi. sicut nec formalis ratio agendi. Hoc potest probari hic sicut prius probatum est q. causa effectiua sed de probationibus prius positis euidetior ad ppositum videtur illa vltima. quia ratio formalis terminandi dependentiam causati ad causam in quocunq. genere cause de quo est hic sermo est aliqua perfectio. 7 loquendo de causa prima in quocunq. illoz generum est aliqua perfectio simpliciter. Si ergo quecunq. perfectio simpliciter eadem est in tribus: sequitur q. quecunq. causalitas in quocunq. generum illorum sit communis. Ad argumentum in oppositum dico: ad minorem dico q. quelibet persona sicut est creatrix sic est artifex. 7 cum sit simplex in qua non differt habens 7 illud quod habetur. quelibet est ars. 7 ars eque particularis 7 eque actualis. sicut patet respondendo ad obiectiones: in primo articulo. tñ appropate verbuz de ars sicut sapia siue noticia. p. tanto q. ex modo sue pcessiois operit sibi q. sit noticia actualis pcedens de memoria pna declarans omne intelligibile qd in memoria illa continetur. Hoc p. per

Aug. 7. trini. c. 4. ita dicitur filius sapientia patris. quemadmodum dicitur lumen patris. 7 qualiter hoc sit statim subdit. i. quemadmodum lumen de lumine 7 vtrunq; idem lumen. sic intelligit sapientia de sapientia 7 vtraq; vna sapientia. consimiliter dico ars de arte 7 vtraq; vna ars. ¶ Ad illud quod addit in minore de ideis patz prius in rñtione ad primam obiectionē in primo articulo. quia idee sunt cōmunes cuilibet persone: licz appropriētur verbo ppter modum ppiū emanationis eius. qz procedit vt noticiā actualis declaratiua omnis obiecti quod. q. habitualiter continetur in memoria paterna.

Consequenter queritur de omnipotentia in cōparatione ad obiectum quod respicit. 7 sunt tres quæstiones. prima quæstio de omnipotentia vt respicit substantiā immaterialē: 7 est ista. Utrum deus possit facere angelum informare materiam. 2° quæstio est de omnipotentia vt respicit formam accidentale sed habentem eē modo supernaturali. 7 est ista. Utrum deus possit species i eucharistia conuertere in aliquid pexistens. 3° est de omnipotentia. put respicit formam accidentale habentem eē modo naturali. 7 est hec. Utrum deus possit facere q; manente corpore 7 loco: corp^o non habeat vbi: siue esse in loco. ¶ Ad primam quæstionē arguitur q; sic deus potest facere formam materiale esse sine materia. 7 formam imateriale eē in materia 7 per consequens angeluz esse in materia 7 informare materiā. antecedens sic. quia deus facit accidens materiale sine subiecto in sacramento altaris. consequentia pbatur. quia nō magis videtur repugnare forme imateriali eē in materia q; forme materiali esse sine materia. ¶ Contra si angeluz informaret materiam: aut daret ei actum sim-

pliter siue substantiale: aut actu sine quid siue accidentalem. non pmo modo. quia cum sit per se subsistens nō potest facere per se vnum cum alio. actus autē substantialis facit per se vnum cum illo quod informat. nec secūdo modo. quia sine Aristo. pmo phis. quod vere est nulli accidit. angelus est id quod vere est. 7 rē. ¶ Dic sunt tria vidēda. primo intellectus quæstionis exponat. 2° solutio eius. put possibile fuerit declaratur. 3° aliqua dubia dissoluantur. ¶ De primo breuiter h non queritur si angelus habeat materiam partem sui. quia tunc angelus non informaret materiam. sed forma que est altera pars eius informaret eam. sicut ignis non informat materiā sed forma que est altera pars eius. nec queritur vtrum angelus possit informare materiam hoc est effectiue transmutare mām ad formā. 7 hoc virtute dei: licz forte virtute sui non possit. vt sic deus faciat angelū effectiue informare materiā. sicut sine alii quos facit corpus effectiue agere in spiritum. ¶ Sed queritur de informatio ne formali. an. si deus possit facere angelum esse formam informantem. De secundo conclusio negatiua est tenenda. 7 ad hoc possent poni due rationes. quarum prima sumitur ex medio cōmuni secunda ex medio magis ppro. ¶ Ad dēntur postmodum rationes inquirendo de eis si cōcludant. ¶ Prima ratio ē ista illud quod est simpliciter per se subsistēs non potest esse forma materie. angelus est huiusmodi. 7 rē. maior declaratur. Ens p se potest intelligi tripliciter. vno modo intelligitur ens per se solitarie. put accipitur pmo posterior in tertio modo per se. 7 hoc modo accidens potest esse ens per se quādo nō est in subiecto. Secūdo modo dicit ens per se pro ut distinguitur cōtra ens in alio. 7 sic p se ens est idem qd nō inherens actualit nec aptitudinalit. 7 h^o modo quæcunq;

substantia non tñ pposita sed etiã ma-
 teria 7 forma est ens per se. quia forma
 substãtialis licz insit materie informan-
 do. non tñ inheret: quia inherere dicit
 nõ per se informare. qz inherens nec est
 actus simpliciter s; actus fm quid. nec
 cum illo cui inheret facit p se vnuz. op-
 pposita pueniunt ei quod p se informat
 Tertio modo ens per se dicit illud qd
 habet actualitatẽ vltimaz ita qd nõ est
 per se ordinabile ad aliquẽ actum sim-
 pliciter vltra istum quẽ habet qui quid-
 dem actus vltior: possit esse actus ei-
 per se. 7 hoc vel primo vel participati-
 ue. qd hoc modo est p se ens pmuniter
 dicitur suppositum 7 in natura intelle-
 ctuali dicitur psona. hoc modo intelli-
 gitur maior de ente per se. Istud soluz
 dicitur pprie subsistens. sicut phus lo-
 quitur 2° de aia dicens. q materia e po-
 tentia hoc aliquid. species aut fm quã
 aliquid dicitur hoc aliquid. 3^m qd est ex
 ipsis qd simpliciter est hoc aliquid. s. per
 se subsistens habet actualitatẽ vltimaz
 non ordinabile per se ad aliquẽ actum
 vltiorẽ. maior sic intellecta pbat. quia
 forma substãtialis p se ordinat ad
 esse totius. Illud aut esse est actus sim-
 pliciter ppositi quidẽ per se primo. sed
 forme participatiue qz pars dicit esse p
 se per accõs hoc esse per se participatiue.
 totũ aut primo. qd igitur est per se sub-
 sistens nec põt ordinari ad aliqd esse p
 se illud non põt eẽ p mse forma. pbatõ
 minoris. angelus est pfectus in specie p
 secta imo pfectiore q sit aliqua species
 substantie materialis. ordo. n. specierũ
 est vt ordo numeroz. 8. meth. nunc au-
 tem aliqua sba materialis e ita in actu
 vltimo qd nõ est p se ordinabilis ad ali-
 quem actuz vltiorẽ. alioquin posset
 esse pcessus in infinitũ in substãtis ma-
 terialibus. vt quelibet posset eẽ ps alte-
 rius. q multo magis angelus e p se sub-
 sistens fm intellectũ predictuz. Dec rõ
 pcedit ex medio cõi. qz mediũ illud qd

est per se subsistens eque pcludit ppo^m
 de igne sicut d angelo. imo de quocũqz
 qd est pplete in aliqua spẽ sbe. Hinc pz
 qd nõ vnbile non e ofia distinguẽs an-
 gelum ab aia. qz est cõe angelo 7 igni.
 Hinc etiã pz quare aia separata nõ est
 persona. licz. n. non sit nata inherere: 7
 ideo sit ens p se 2° predicto. lz etiã pos-
 set eẽ ens per se p^o. i. solitarie: n tñ per
 virtutẽ cause extrinsece sic põt accõs vl
 forma mãlis: sed virtute nature sue sibi
 creclite. 7 hoc qz nõ neõio dependet a
 mã in pprio suo esse tñ non põt eẽ ens
 per se 3° pdicto. 7 solũ illud quod e sic
 per se ens dicit suppositũ. in nã autẽ in-
 telligibili dicit psona. 7 sic est psona in
 coicabilis. qz sibi repugnat coicari non
 tñ vt vlt singularib: sed vt forma mẽ
 actuande per ipsaz. 2° rõ ad ppositũ
 est hec. quicqd põt esse forma svals h^o
 sibi cõpetit imediate p essentia suam. s.
 posse dare actũ simpliciter ipsi mẽ. qz. 8.
 meth. pz qd nõ est alia rõ quare h^o pos-
 set facere per se vnũ cuz mã: nisi qz hoc
 est p se actus 7 illud p se p^o. 7 huius nã
 est aliqua rõ vltior: nisi ppria rõ hu-
 ius 7 illius. q cui repugnat eẽ actuz mẽ
 hoc pãse repugnat sibi per rõnẽ ppria
 pntia ista pbat. qz maior perfectioi at-
 testat qd alicui repugnat eẽ formam mẽ
 qd q sibi pueniat. si q non põt hoc sibi
 puenire nisi p suam ppria rõnẽ: sequi-
 tur qd cui repugnat maxime repugnat
 bit per ppriam rõnem formale ipsius.
 Si igitur ratio ppria quidditatiua an-
 geli eẽ nota: per illam ppter quid pos-
 set ondi q sibi repugnat informare ma-
 teriam. Ista ratio licz ostendat qd me-
 dium esset pprium ad cõclusionem si
 ipsa esset vera: tñ non ostendit pclusionẽ
 esse veraz. vnde negãs eam diceret qd nã
 repugnat huic informare. nec eẽntia sua
 propria est ratio p se repugnãtia. Ideo
 vltorius confirmat rõ sic. cui libet actui
 simpliciter per rõnem ppria vel cõuenit
 aptitudo ad p se informandũ vel repu-

gnat informare de eentia angeli nō est dare primū. § 2^m. et tunc ultra vt argutum est: ipsa essentia ē ppria ratio repugnantie. pbatio minoris. aptitudo non ē sine actualitate quin sit imperfectio aliqua. § 3^m ratio posset poni talis ordo pfectionis in formis videtur esse per recessuz earū a materia. sicut actus perfectior plus recedit a potentia. s3 aia intellectua tantū recedit a mā q̄ nature sue relicta pōt habere eē suum. ppriū sine ea. § angelus qui est perfectior quacūqz anima intellectua plus recedit a mā sed non videt q̄ plus possit recedere nisi sibi repugnet in eē materie. ista ratio nō videtur multū probare qz multiplex vaf excellentia actus ad actū alia q̄ ista sic recedat a materia. imo anima intellectua s3 possit eē sine materia: tamē ita perfecte potest vniri materie sicut aliqua forma inferior. ita diceretur q̄ angelus potest quidez eē sine materia etiā pfectiori modo q̄ anima intellectua. sed tñ potest esse in materia quia licz dependere a materia sit impfectionis: nō tñ est evidens q̄ posse cōmunicare actualitatē suam mē sit impfectionis. et precipue qñ talis cōmunicatō potest esse sine dependentia. sicut ponetur in pposito. § 4^m ratio videt sumi fm aliquos ex operatione angeli que ē intelligere. et hoc sic. intelligere est operatio imaterialis. § intellectus est potētia imaterialis. et vltim^o § natura intellectualis est natura imaterialis. § Prima psequētia pbatur per hoc. q̄ operatio inest operanti fm potentiam propriam vt fm rationem. proximam operandi. et psequens si potentia sit materialis illa operatio nō est imaterialis. § 2^a pntia pbaf quia potentia non excedit sūam et videt ista pntia p̄cipue tenē de natura illa que ē mere intellectualis cuiusmodi ē natura angelica. nō sic manifeste tenet d natura que est oiminate intellectualis. et cum hoc sensitua quā-

tum ad aliquā potentiam. sicut est aīa nostra. qz illa dependet a mā in operādo saltem aliqua operatione. sed nā mere intellectualis nullo modo dependet a mā in operando. nec per pns in cēdo. Videt etiam pntia a primo ad vltimū cōfirmari per cōmentū ppositionis pe nultime d causis vbi habetur. Impossibile nanqz est vt sit res cuius substantia cadat sub tempore. et eius actio sub eternitate. sic enim eius actio melior eēt ipsius substantia: hoc est impossibile. § Primum aīa pbatur ex obiecto. quia ab obiecto actus quilibet recipit speciē et perfectionē. nunc autē obiectum intellectus inquantū huiusmodi a materia abstrahit. quia forme in materia sunt indiuiduales quas nō apprehendit fm q̄ huiusmodi. § Si huic rationi instet quia simili ratione posset pcludi p operationes et vltimū per potentia q̄ anima intellectua esset imaterial. et tamē pclusio est falsa. hoc est q̄ non est perfectio materie. licz fm aliquos vera sit d immateriali hoc est nō cōposita ex materia et forma. Diceret q̄ bene potētia intellectua est imaterialis et etiam anima hoc modo est imaterialis. quia nō est imersa materie nec a materia totaliter apprehensa. et hoc declarat qz quanto forma est nobilior tanto magis dñatur materie corporali et minus ei iungitur et magis eam sua virtute excedit anima aut nostra vltima in nobilitate formarū. vnde in tantū sua virtute excedit materiā corporalem: q̄ habet aliam quam operationem et virtutem in qua nullo mō cōmunicat cum materia corporali. et hec virtus dicitur intellectus. § Contra istud. homo nō est homo fm animam siue per animā nisi fm q̄ anima informat materiam. ergo nec operatur operatione propria hominis secundū animā nisi vt anima informat materiam. § vel intelligit fm animam vt fm formam que sit principū huius

operationis. vñ intelligit fm eam vt in
 format materiam. **¶** Prima ppositio
 probatur. quia compositum non est il-
 lud quod est nisi ex partibus. 7 hoc nõ
 vt diuisis sed vt vnitis. vt patet ex. 7.
 metha. respectu huius syllabe ab. de a
 7. b. 7 ita vniuersaliter de partib' 7 to-
 to. nec solum est hoc verum de parti-
 bus materialibus quas vocat ibi elemē-
 ta. sed etiam de partibus essentialibus
 que sunt materia 7 forma. composituz
 enim ex hoc vnum est. quia hoc est po-
 tentia 7 illud actus. sicut vult. 8. meth.
 hoc est quia vna pars que est potentia
 lis inforatur. 7 alia que ē actus infor-
 mat ipsam. **¶** Item secūdo cōtra idēz.
 Anima fm supremum gradum perfe-
 ctionis sue essentialis inforat materi-
 am. sed intelligere non potest compete-
 re sibi fm aliquem gradum superiores
 q̄ sit supremus: non ergo competit sibi
 vt excedit materiam. intelligendo p ex-
 cedere nõ informare. prima patet quia
 alioquin homo non esset supremū ens
 corporale. nec per cōsequens. primum
 angelo in ordine specierum. quia nõ es-
 set actus formaliter per illud quod ē su-
 premum in anima intellectiua que est
 proxima forma angelo. **¶** De ista quar-
 ta ratione videndum est primo d ante-
 cedente. Illud antecedens. s. q̄ intelle-
 ctio est operatō immaterialis: potest in-
 telligi tripliciter. **¶** Uno modo per op-
 positum ad operationes sensitiuas que
 dicuntur organice. quia exercentur per
 organa determinata. 7 sic materiales:
 quia requirunt determinatam partem
 corporis determinate cōplexionatam.
 7 per oppositum intellectio est operatō
 non organica. nõ enim per aliquā par-
 tem corporis determinatam exercetur.
 7 hoc modo intellectus dicitur esse nul-
 lius partis corporis actus. intelligendo
 sic vt in nulla parte vel per nullam par-
 tem pprie exerceat operationem suam

sicut potentie sensitivae. Sed ex isto in-
 tellectu antecedentis non videtur sequi
 immaterialitas forme. forma enim pu-
 re materialis dum tamen sit vniuersalis
 in toto 7 in qualibet parte: non dicitur
 operari per organum. sicut ignis nõ di-
 citur operari per organum. 7 pimenta-
 roz. 7 metha. super illud ergo sicut di-
 ctum est. Virtutes iste assimilantur in-
 tellectui in hoc q̄ non agunt per organum.
 7 loquuntur d virtutibus que sunt
 in seminibus. 7 paulopost. virtutes que
 sunt in corporibus animalium agunt
 per instrumenta determinata 7 mem-
 bra propria. virtus autem formatiua
 non agit per membrum pprium. 7 ra-
 tio huius est. quia sola forma dicitur
 pncipiū operadi organice. que. s. quodā
 modo illimitata in agendo: potest esse
 principium difformium actionuz que
 tamen non possunt elici nisi median-
 tibus partibus dissimilib'. 7 ideo requi-
 ritur q̄ perfectibile a tali forma habeat
 partes dissimiles per quas operationes
 ille organice exercentur. 7 talis forma ē
 pprie sola anima que propter sui per-
 fectionem vltra formas inferiores po-
 test esse principium plurium operatio-
 num per ipsam cōuenientium suo tori.
 7 ideo requirit pro suo perfectibili ade-
 quato corpus habens partes maioris
 dissimilitudinis que conueniunt pluri-
 bus operationibus dissimilibus qua-
 rum potest esse principuz. **¶** Immo ex
 isto intellectu antecedentis videtur pos-
 se argui q̄ intellectio est operatio eque
 materialis sicut visio. quia visio potest
 exerceri per partem materiale dexter-
 minatam. intellectio autē non per ali-
 quam partem sed est totius primo. nõ
 enim manus intelligit sed homo. sed si
 anima non vt perficiens totum possit
 esse principū intelligendi: q̄ ipsa vt per-
 ficiens quancunq; partem eque possit
 esse principū intelligendi sicut ipsa vt

per se totum. et tunc dici posset ita
 digitus intelligere sicut homo. quia ita
 esset in actu per formam ut est principi-
 um intelligendi. Si ergo totus est eque
 materiale sicut pars ut magis sequitur
 quod ista operatio que non competit for-
 me nisi ut est in toto sit eque materialis
 sicut illa que sibi competit ut est in par-
 te. ¶ Rursus ad hoc operatio que com-
 petit forme ut est quodammodo illimita-
 ta perfectio si communicatur materie vel
 toti: communicatur ei quod est in actu per
 formam sic illimitatam. tale est totum
 et non aliqua pars eius respectu anime
 intellective cui ut sic illimitata est com-
 petit intellectio. ¶ Alio modo posset
 intelligi antecedens quod intellectio est im-
 materialis terminative. hoc est tendit in
 obiectum abstractum a materia. et in hoc
 intellectu videtur antecedens probatum
 fuisse per imaterialitatem obiecti. sed
 ista probatio non concludit imaterialita-
 tem simpliciter etiam terminative siue
 obiective. quia secundum omnes quidditas rei
 materialis potest esse per se obiectum in-
 tellectus nostri: sed tantummodo si requi-
 ritur in obiecto imaterialitas: hoc est
 abstractio a materia individuali. et ex
 hoc sequitur quod operatio sit imaterialis
 terminative. hoc est indifferens ad obie-
 cta singularia materialia. et tunc ad ha-
 bendum conclusionem intentam oportet
 probare quod operatio que respicit unive-
 rsale per obiectum non possit aliquo modo
 communicari materie. ¶ Tertius intel-
 lectus antecedens est iste intellectio non
 est primo alicuius materialis tanquam pro-
 ximi receptivi. sed eius receptivum pro-
 ximum et proprium est forma non illa to-
 tius que est quidditas sicut est humani-
 tas. sed illa que est simplex et altera pars
 compositi. quolibet autem operatio sensi-
 tiva est primo compositi ex materia et
 forma sicut proprium receptivi. sicut patet
 in principio de sensu et sensato. non enim
 ipsa anima est immediate receptiva visi-

onis. sed ipsum organum quod est compo-
 situm ex anima et determinata parte cor-
 poris est prima ratio recipiendi visio-
 nem. nec est anima nec aliquid anime nec
 illa forma mixtionis que est in determi-
 nata parte corporis sed forma totius or-
 ganum eo modo quo humanitas est for-
 ma totius hominis est prima ratio re-
 cipiendi visionem. ¶ Ex hoc patet quod si or-
 ganum dicat illa pars totius animalis
 in qua tanquam in primo receptivo recipi-
 tur sensatio. organum dicitur aliquid compo-
 situm ex anima ut est principium talis ope-
 rationis et ex parte corporis sic mixta.
 et tunc patet quare oculus cecus non est
 oculus nisi secundum quid. quia non est nisi al-
 tera pars compositi quod natum esset di-
 ci oculus carens alia parte qua complete
 oculus est oculus. Ex hoc etiam patere
 potest quod si potentia dicitur illud quod
 est ratio prima recipiendi actum: poten-
 tia visiva non erit aliquid precise anime
 sed vel erit forma totalis ipsius organi
 vel aliquid sequens illam formam. Pa-
 tet etiam quare anima separata non po-
 test sentire. quia non habet receptivum
 sensationis quod est organum. nec for-
 malem rationem recipiendi que est for-
 ma totalis ipsius organi. ¶ Per opposi-
 tum est de intellectione quia receptivum
 eius proximum et prima ratio formalis
 recipiendi eam est anima vel aliquid ex
 parte anime precise non includendo ali-
 quam materiam et propter hoc possunt ip-
 sa competere anime separate. quia ibi ma-
 net proximum eius receptivum. Scdm
 etiam istum tertium intellectum qui
 plus continet veritatis intelligere est ope-
 ratio imaterialis. quia proximum recep-
 tivum habet non includens materiam.
 saltem corporalem. et ideo sine tali ma-
 teria potest ipsa operatio haberi. nunc
 autem potens habere operationem sine
 materia potest habere esse sine materia.
 ergo natura illa cuius est ista operatio
 propria potest habere esse sine materia.

Ex hoc g̃ medio. s. operatiōe potest concludi ipsius nature talis immaterialitas hoc est a materia in essendo separabilitas. nō autem illa immaterialitas vlterior que est impossibilitas informādi materiaz. 7 hoc est rationale q̃ ex intellectuone que est mediū cōmune anime 7 angelo possit concludi immaterialitas cōmunis vtriq̃. ¶ De tertio principali obijctur cōtra primam rationē. qz ex. 7. metha. forma est magis ens q̃ cōpositum. g̃ illa non ordinat ad esse totius tanq̃ ad aliquid perfectius. ¶ Preterea specialit̃ de anima videtur q̃ ipsa sit per se subsistens. quia ipsa per se operatur. operatio enim qua p̃positū operatur per se non cōperit soli forme. anime autē separate competit intelligere. ¶ Preterea esse anime est esse cōpositi g̃ non ordinatur ad illud esse. Antecedēs probatur. p̃pter hoc enī anima humana remanet i suo esse. totius esse destructo. non autē alie forme quia hoc idē esse quod est totius est ipsius anime nō sic in alijs. ¶ Preterea hec aqua potest esse pars alicuius totius aque. 7 ita est ordinabilis a esse p̃fecto quod sit eius participatiue. 7 per p̃sequens hec aqua nunc non est per se subsistens. ¶ Preterea idem nō repugnat eidem nisi per eādem rationē repugnātie. si g̃ angelo repugnet informare materiā: hoc est per aliquam vnā rationē in angelo p̃pter quā sit ista repugnātia. non g̃ sunt due ratioēs. vna cōmunis sicut p̃cessit prima ratio. 7 alia p̃pria sicut p̃cessit secunda ratio. ¶ Preterea s̃m p̃hos ce li vident esse animati. nō autem potest poni ibi anima intellectiua. quia intellectiua inferior angelo nō potest p̃ficere corpus nisi p̃ficiat s̃m perfectionē vegetatiue 7 sensituiue quas includit. ṽl nī si ille si sint distincte simul p̃ficiant. ¶ Preterea angelus quādoq̃ sumit sibi corpus per quod exercet act̃ vite. ergo

cum agere p̃supponit esse dabit illi eoz porzi esse viuū. 7 per p̃sequens informabit illud. ¶ Ad ista quinq̃. Ad primam nō intelligitur p̃us 7 magis s̃m perfectionē sed s̃m principalitatez 7 independentiā. quia esse principij principalioris est independens respectu principiatz 7 respectu principij minus principalis. ¶ Ad 2^m quāuis ista ponatur ratio fundamētalis p̃ conclusionē ista qz anima intellectiua est subsistens. tamē conclusio nō videtur vera loquendo p̃ prie de subsistente eo modo quo prius dictum est qz ens per se tertio modo ibi accipiendo dicit̃ subsistens. sed nec anima intellectiua vnita est per se subsistens idest solitarie sicut accidens in altari dicitur per se ens. quia tunc vnita nō informaret corpus. separata enī quia sic est per se ens nō informat. si g̃ vnita eēt sic per se ens eundē modum essendi haberet informans 7 nō informat. ¶ Ad rationem g̃ illaz intellectio que est operatio imanens in operante potest dicit̃ p̃petenter per se alicui dupliciter. Uno modo sicut p̃ximo susceptio. Alio modo sicut remoto. exempluz primo modo superficies dicitur alba. secūdo modo non. sed bene dicit̃ homo est albus. sic anima dicitur per se intelligere tanq̃ p̃ximū receptiuū intellectiois. sed non primū quando est vnita. qz quando est vnita est ratio s̃m quam intellectio cōuenit homini tanq̃ toti per formam. homo autē dicitur per se intelligere tanq̃ receptiuū remotum. quia nō recipit intellectioez nisi per hoc qz anima que ē eius forma p̃ximius recipit eam. quando g̃ accipitur in maiore quod per se operat̃ est per se subsistens verum est d̃ primo operat̃e. quod. s. sic operatur qz non est vltorius alicui ratio operandi illa operatione. Si autē nō esset subsistens sed forma informans nō posset operari quin vltorius esset ratio

operādi suo toti. sed isto modo minor
est falsa q̄ anima per se intelligit. hoc
enim non est verum nisi eo modo quo
operatio cōuenit forme sicut proximo
susceptiuo. ¶ Ex ista patet quomodo
Intellectio est imaterialis. s. non q̄ non
sit ipsi⁹ anime vnite pur informat ma
teriaz sed quia ipsa est solius anime vt
proximi susceptiu. totius autē compo
siti tanq̄ remoti susceptiuī 7 tantū fm
partem formalez sui. ¶ Ad aliud. ha
bens omnino idem esse non videt sim
pliciter imperfectum per hoc q̄ non cō
municat alteri illud esse. si ḡ anime eēt
idem esse quod 7 totius: quare anima
separata esset imperfecta in essendo cū
tunc nihil sibi tollatur nisi q̄ suuz esse
non cōmunicat alteri. quare etiā idem
esse habens anima eēt imperfecta in es
sendo 7 totuz habens idem esse eēt per
fectum in essendo. quomodo etiā ma
net eē totius nisi maneat totum habēs
illud eē. Dico ḡ q̄ eē anime manet idēz
dum anima manet ens illo esse. 7 hoc
siue sit cōiuncta siue separata. 7 cōsi
militer videtur q̄ esse totius non ma
net idem nisi dum totum manet idem
illo esse. quia nullius esse actuale vide
tur manere idēz: nisi illo actualiter ha
bente illud esse. Videtur ergo ista negā
da q̄ eē anime est idem quod esse toti
us. quia habens esse videtur pars ha
bentis esse. cōsimiliter videtur eē se ha
bere ad eē. ¶ Et illa probatio que ad
ducitur ad propositum. s. q̄ anima re
manet in suo eē non sic alie forme: non
concludit ppositum imo oppositum.
ideo enim remanet in suo eē. quia esse
eius est omnino incorruptibile 7 per se
7 per accidens videretur autem corru
ptibile si eēt idem cum esse compositi.
compositum enim vere corrumpitur.
sicut enim generatō videtur terminari
ad eē generati: ita eē corrupti videt esse
terminus a quo corruptionis. 7 per cō

sequens nō manere. **Alie** autē forme
materiales nō manent in suo eē corru
pto toto. non quia eē earum fuit aliud
ab eē compositi corrupti. sed quia ipse
corrupunt per accidens hoc autē est
vel quia agens corrupens per principi
um suum actiuū contrariuz illis atin
gat illas vt contraria: vel saltem atin
git cōpositum corrupendo ipsuz 7 for
me tales sunt inseparabiles a composi
to in eēdo. neutrum autē istoz verum
est de anima intellectiua. Si etiam vt
isti dicunt anima intellectiua sit incor
ruptibilis quia eē per se cōuenit forme
que est actus. quod aut fm se conuenit
alicui inseparabile est ab illo. sicut ḡ im
possibile est q̄ forma separet a seipsa:
sic ipossibile ē q̄ forma subsistens desi
nat eē. Si inquā ista sit ratio incorru
ptibilitatis anime intellectiue: sequitur
q̄ non est incorruptibilis ppter hoc q̄
idem est eē eius 7 totius. est enim sepa
rabilis a toto manēs tamen inseparabi
lis a seipsa. ¶ Potest tamē ad clarius
videndū resposiones ad duo argumē
ta p̄dicta distingui de eē. vno modo eē
potest intelligi illud quo primo forma
liter aliquid recedit a nō eē. primo au
tem receditur a nō eē: per illud per qd
aliquid est extra intellectuz 7 potentia
sue cause. h^o modo cuiuslibet entis ex
tra intellectū 7 causam est p̄rium eē.
¶ Alio modo dicitur eē vltimus actus
cui. s. nō aduenit aliquis alius dans eē
simpliciter. 7 ipsum dicit simpliciter ha
bere eē cui primo cōuenit eē sic dictum
primo inquā sic. q̄ non sit alicui alteri
ratio eēdi illo eē. ¶ Istō modo cōpo
situm p̄fectum in specie dicitur eē 7 so
lum illud. pars aut eius dicitur eē per
accidens tantūmodo vel magis p̄rie
participatiue isto esse totius. sic igitur
solum compositum est per se ens acci
piendo eē secundo modo. **Anima** au
tem intellectiua nō dicitur subsistēs nō

si improprie et fm quid licz dicatur ens
 et per se ens primo modo accipiendo ee.
 et hoc pro responsione ad primu argu-
 mentum. Per eandem distinctione pa-
 ter ad secundu quia primo modo acci-
 piendo ee forme et totius non est idem
 esse omnino. 2o modo est idem ee. sed il-
 lud non est vtriusq; eodem modo. sed
 totius primo et partis participatiue.
 Ex hoc patz quomodo anima separa-
 ta dicitur imperfecta in essendo. quia eo-
 modo quo ipsa est vnita pot dici perfe-
 cta in sendo. non essentialiter et prima-
 rie sed participatiue. suo quidez pprio
 esse est eque perfecta separata et coniu-
 cta sed coniuncta perfecta est esse totius
 participatiue licz non primarie. et qua-
 tum ad hoc separata est imperfecta. qz
 caret ipso esse totius. et possz dici qz ista
 imperfectio est imperfectio simpliciter
 quia caret illo esse quod est pfectio sim-
 pliciter licz non ppria. imo ipsa est ma-
 ior perfectio qz esse eius proprium. qz
 includens illud esse. Non igitur dicitur
 forma imperfecta ex hoc solo qz no co-
 municat suam perfectione alteri. sicut
 nec ipsa perficitur in hoc qz comunicat
 sed dicitur imperfecta ex carentia perfe-
 ctionis esse totius. que carentia comi-
 tatur illud no comunicare. ¶ Ad 4m
 illud quod potest esse pars integralis
 omoge totius et si participet esse eius
 quando est in toto: et no participet qua-
 do est extra totum. tamen separatim no
 dicitur imperfectu. quia habet ee eque
 perfectuz cum illo esse quod potest par-
 ticipare. vnde non dicitur proprie ordi-
 nabile ad esse totius sic illud quod na-
 tum est esse pars essentialis per se ordi-
 nabilis ad ee illius cuius natum est ee
 aliquid nec potest esse in se aliquid eius-
 dem rationis cum illo. ¶ Ad aliud di-
 co qz in eode possut plura includi quo-
 rum cuilibet fm ppriam rōnem etiam
 alio circūscipto repugnat aliquid idē.

et tunc quodcuq; illoz pot esse rō repu-
 gnantie illius includenti ad aliud. Exē-
 plum hoi per rationez sbe repugnat qz
 sit albedo etiaz quocūq; alio circūscri-
 pto. item p rōnem rōnalis. illa g propo-
 est negāda qz vnū vni no repugnat nisi
 per vnam rōnem repugnātie. sed si ad-
 datur non nisi p vnicam rōnem piaz
 distingui potest. quia ratio repugnātie
 vni extremo cōperit illi cui est ratio re-
 pugnandi et alteri repugnat. vel g pmi-
 tas ista refertur ad istam puenientiam
 et tunc illa erit prima ratō repugnantie
 que primo puenit isti et cum hoc repu-
 gnat alteri. vel pmitas ista refertur ad
 repugnāciam et tunc illa erit prima ra-
 tio repugnantie que primo opponitur
 illi et cum hoc cōuenit isti. et vtroq; mo-
 do potest distingui de pmitate comuni-
 tatis et perfectionis. Quantū ad pmi-
 tatem cōmunitatis prius repugnat sub-
 stantie ee quantitate qz animal. et ta-
 men quantū ad pmitatē perfectionis.
 quia animal plura includit ppter que
 repugnat sibi qz sit quantitas qz substā-
 tia includit accipiēdo tamen vniformi-
 ter pmitates vera est ppositio. qz eius-
 dem ad idem vna est prima ratio repu-
 gnantie. et ex hoc sequit qz non pcessit
 vtracq; ratio posita ad conclusionē ex
 ratione repugnantie prima eadem pmi-
 tate. quod cōcedo. Similiter quantū
 ad pmitatē cōmunitatis prius pperit
 homini esse sbam qz rōnalem. et quantū
 ad pmitatē perfectionis est et. Sed
 si arguat idem non pperit eidem nisi p
 eandem rationē. g similiter est de repu-
 gnantia. Rūdeo no est simile. qz mul-
 tis cōmuniter non conuenit idem pdi-
 catum saltē qd non est de eēntia eoz nī
 si per idem cōe eis. sed multis repugna-
 re pot idem non p aliquid cōe eis. Exē-
 plum. repugnat homini et albedini esse
 angelum. et licz forte homini et albedi-
 ni sit ens cōmune: tamen non est ratio

istius repugnante. quia cōuenit angelo.
 Exemplū manifestius. lapidi albedini
 chimere repugnat esse deum nō tamen
 per aliquid cōmune sicut manifestū est
 ¶ Ad argu^m principale nego p̄ntiam ⁊
 ratio est. qz p̄ntis pōt esse rō repugnan
 di alicui ne insit sibi: qd si inesset esset
 posterius. sic repugnat hōi eē rudibile.
 ⁊ illud quo formalit̄ hō est hō est ratō
 illius repugnante. ⁊ tñ rudibile si ines
 set: esset posterius hoie sicut passio est
 posterioꝝ suo subiecto. Est igit̄ pu^m sim
 pliciter necio cā repugnante. sic. s. qz cō
 tradictio ē illa p̄iungi. nō sic necessario
 pōt esse rō p̄ueniente alicuius postero
 ris. sic. s. qz p̄tradictio sit illa non vniri
 qz non est p̄tradictio abso^m p̄ntis sepa
 rari a suo posteroꝝ. ¶ Ad p̄positū for
 mam mālem separari a materia nō req̄
 rit nisi qz forma non sit simplicit̄ necia
 rō sue vnionis ad mā. qd verum est.
 qz est entitas absoluta ⁊ ita pōt nā illa
 vnione. sed formā imālem vt angelum
 posse vniri mē poneret aliq̄ vniri quo
 rum vnū est rō repugnante. vt ostensuz
 est in solutione questionis.

De secundum

A questū an deus posset spēs
 in eucharistia conuertere in
 aliquid p̄xns. arguit qz nō. qz non pōt
 aliquid p̄ueri in aliud nisi habeat ali
 quid cōe. iste spēs nō habent aliqd cōe
 cum aliquo p̄xnte. § 7c. maior p̄bas
 si nihil maneret cōe: § esset istaz specie
 rum annihilatio ⁊ nō p̄uersio. minor p̄
 bas qz iste spēs nō hnt sbam subiectam
 nec etiā mā. que ē p̄m sbm in his que
 transmutant adinuitē. Cōtra. nā pōt
 istas spēs p̄uere in aliqd nō p̄xns. §
 deus pōt illas p̄uere in aliqd p̄xns
 aūs p̄. qz iste spēs p̄uertunt p̄ actū nu
 tritōis in sbam nutriti ita qz ex eis vir
 tute nature generet caro nō p̄xns. qz si
 p̄xns magis habet p̄positū. p̄similiē

ex eis virtute ignis posset generari ignis
 ⁊ virtute celi posset generari aliquid
 animal per putrefactionē. ¶ Probatio
 p̄sequente. magis videt potentia diuī
 na posse super istas spēs vt cōuertēdas
 in p̄xns: qz potentia nature in non
 p̄xns. quia potētia excedit potēti
 am in infinitū. p̄xns in infinitū ⁊ non
 p̄xns in infinitū nō variant rationē termini
 in infinitū. § 7c. ¶ Questio ista nō que
 rit generaliter d̄ possibilitate totalis cō
 uersionis vnus in aliud: sed specialiter
 de p̄uersione inter tales terminos de q̄
 bus ē specialis ⁊ p̄pria difficultas. Ad
 cuius solutionē p̄p̄iam videndū est p̄
 mo si in istis terminis de quibus queri
 tur sit aliqua specialis ratio impossi
 bilitatis ad cōuersionem totales. Et hoc
 videndū est primo ex parte illius termi
 ni a quo qui dicit̄ quantitas separata.
 2° ex parte termini ad quem qui intelli
 gitur per hoc qz est aliquid p̄xns.
 3° ex parte p̄uersionis qualis est ista cō
 uersio. puta si illa fm qz tangit argumē
 tum sit annihilatio.

De primo dico.

qz non est aliqua specialis ratio impos
 sibilitatis in quantitate separata quin ip
 sa possit eque conuerti in quocūqz si
 cut posset aliud creatū. vbi ponitur cō
 uersio totalis esse possibilis. hoc potest
 ad p̄xns breuiter ostendi sic. illud agēs
 eque potest quemcūqz terminū in que
 cūqz totaliter cōuertere: qd in virtute
 sua actiua habet vtrūqz terminū eque
 totaliter quantū ad esse ⁊ non eē. ⁊ etiā
 qdlibet necessario cōcomitans vtrūqz
 terminum in essendo. deus habet que
 cūqz duo creata eque isto modo i sua
 potestate sive potentia actiua. § 7c. ma
 ior primo exponit sic. totum aliq̄ tene
 tur cathe^e ⁊ significat idem quod p̄e
 ctum ex p̄tibus. Aliquando sicut cathe^e:
 ⁊ significat idem quod que libet pars.

In gnatione fm psm pmo de generati
one conuersio e totius in totum hoc in
telligitur pmo mo qz tam corruptuzqz
generatum est p se vnum. 7 is vere totus
In generatione vero fm qd qualis est i
alteratione vel augmētatiōe ibi genera
tum non e p se vni fm psm. 7. met. c.
6. Non fit inqt quale sed quale lignum
nec qm sed qm lignum. 7 ideo ibi
genitum non e vere vnum. In pposito
vero itelligitur puerfio totalis iue toti
us i totum accipiedo totum sicut the
vt pote q sic pueratur composituz icō
positum. vt mā i materiam 7 forma in
formam. maior sic exposita. pbatur. qz
agēs quod eque hēt in virtute sua acti
ua vtrunqz terminū conuersionis quā
tum ad aliquid partiale i eo. eque pōt
vnum i alterū conuētere puerfione pti
ali. sicut. n. generās quod hēt in virtute
sua actiua formā huius corrupti 7 for
mam h^o genitū pōt illud i illud puerter
puerfione ptiā q est fm formam. sic il
lud agēs quod eque hēt in virtute sua
formā huius corrupti 7 formā hui^o ge
niti eque pōt ptiā puertere illud cō
rumpendo vel generando. ergo pari rō
ne agēs qd eque hēt in virtute sua acti
ua vtrūqz terminū istum 7 vtrunqz
illum 7 hoc quātum ad quodlibet viri
usqz 7 quātū ad quodlibz necessario cō
comitans vtrūqz in eēdo. eque potest
vtrubiqz istum terminū conuētere i
illum conuersione totali. tale aut agēs
est deus. Sedo modo sic. eodem modo
potest aliquid conuētere i aliud in quo il
lud potest succedere isti. nunc autez vir
tute diuina potest quodcumqz creatum
fm se totum 7 quodlibet eius succedere
alteri creato ergo rē. Contra illud ob
icitur primo sic. quia scdm hoc de^o pos
set eque cōuētere substantiam corpore
am i sbam incorpoream. 7 vnam incor
poream i aliam sicut pōt puertere vnā
corporeā in aliā corporeā. pna pz qz po
tentia dīna eque hēt terminū vtrubiqz.

sed pns est falsum. hoc pbat pmo per
Aug. sup gene. l. 7. Omne corpus in oē
corpus posse mutari non defuerint qui
asserent. corpus aut aliquod pueri i
aiam fieriqz naturam incorpoream nec
quenqz sensisse scio. nec fides habet. In
eodem li. etiam. c. io. 24. vel. 26. expres
sius habet idem. omne inquit corpus i
omne corpus mutari credibile est qdli
bet autem corpus posse mutari in aiam
credere absurdum est. ¶ Preterea Boe.
l^o de duabus naturis 7 vna psona chri
sti in parte qua disputat contra Eucitē
dicit neqz corporea sba in incorpoream
mutari posset nec incorporee in se iuicē
pprias formas mutant. sole. n. in se mu
tari possunt que hnt vnus nature sbz
cōe hec ille. 2. instatur contra istam rō
nem. qz cum non solum sbstantie crea
te sed quecumqz creata eque sbstant vir
tuti diuine sequeret qz si aliqd creatum
posset deus totalr cōuētere i aliud cre
atum. qz hoc possit eque de quibuscun
qz creatis. 7 tunc sequunt multa que vi
dent inconuenientia puta qz sba posset
conuētere i accūs: 7 ita posset fieri inbe
rens. 7 absolutum posset conuētere i res
pectiuum 7 ita posset habere duos ter
minos. 7 pari rōne econuerso i vtraqz
puerfione. ¶ Tertio instat cōtra istaz rō
nem. qz qz agēs in virtute actiua habe
at totaliter vtrunqz terminū nō ifert
nisi qz pōt totaliter istum destruere. qd
est annihilare 7 illum totaliter pducere
quod est creare. Sed hoc creare 7 illud
annihilare nō est puertere hoc in illud
g rē. ¶ Ad ista. Ad pmoz inte^o Aug. ibi
pbare qz aia in pma pductione non sit
pducta de aliquo corpore sicut ipse p
cedit 7 pmo per viā diuisionis de singu
lis corporibus 7 tandem summatim d
oi corpore p illud qd allegatum est. cor
pus pueri in aiam rē. Productio autē
pmaria nō hēt opus miraculosum sed
talis est qualis cōpetit rebus pductis.
Non vult g negare quin deus posset p
b

uertere corp^o in aiām. s; vult dicere q^d hoc i p^oma rerū p^oductōe non sit factuz vel nō potuit fieri fm modū illius p^oductōis. quia illa non erat miraculosa sed correspondens naturis rerum. p^oductarū hoc est de intentōe Aug. ibidem. Si arguatur ex verbis Aug. quia dicit omne corpus posse mutari in omne corpus s; non in aiām: non est primū at possibile nisi per omnipotentiam diuinam. ergo nec scōm per illā est possibile. quod est p^opositum. ¶ R^o si aliquid est ipossibile vbi cōcurrunt multe rōnes ipossibilitatis. quodcūq; aliud vbi dicitur aliqua istarū rōnum cōparatū ad istud potest dici possibile. nō absolute sed respectu b^o. vbi gratia. Si lapidē est ipossibile videre. et aial excecaturū ē possibile vidēre et catulū ante nonuz diem ipossibile respectu est videre. In istis sēper posterius ē possibile respectu p^oius qz nō remanet rō illa q^d est p^ocipua respectu im^o possibilitatis i p^ozi. ¶ D^o d^oscurrendo p^o rōnes ipossibilitatis i istis exēplis. Ad p^opositū ignē cōuertī in ce^m multas hēt rōnes ipossibilitatis. puta qz non habēt ista corporea p^o transmutādū se iucez cuiusmōi sūt qualitates actiē et passiue formalr vel virtualr oppoⁿō ē hēt s^om receptiū transmutatōis adinūcē nō ppter istas rōnes solas ē impossibile corpus p^ouertī in aiām. sed ppter aliam rōem repugnatīue. que. s. est q^d vnum ē extensum aliud nō. et sic non pueniunt in aliquo qd natū est manere cōe i trās^o mutatione vnus corporalis in aliud. quia corporeale nō transmutat in aliud nisi per alteratōem que recipit in corporeali et mō extenso. et ita nec p^oductum p^oducitur nisi vt extēsū et habes modū extēsi. ¶ Ad aliam auctoritatē que ē boetij. dico q^d intentio sua est quod non sūt p^ouertibilia in se inūcē nisi que hēt materiam cōmunem. nec hec oia. sicut ait ibi. sed ea tantuz que in se facere et pati possunt. vnde dicit ibidē q^d non pōt es

in lapidē p^omutari. ergo non loquit^o s^o quacūq; conuersiōe possibili deo. sed de p^ouersione que requirit materiam cōmunem. immo et vltra hoc etiā qualitates actias et passias mē oppositas. q^d sufficiunt ad p^ouersionem naturales: qz aliter intelligi non potest q^d es non posset conuerti in lapidē nisi de conuersiōe naturali et nō quacūq; sed immedīata. Si obijcias q^d sic intelligendo dīcta sua non potest haberi q^d quā intēdit probare. s. q^d humanitas non posset cōuertī in deitatez quia fm predicta ex p^omissis suis non poterit predicta p^oclusio concludi nisi de p^ouersione immedīata que posset fieri virtute nature. de tali p^ouersione non fuit cōtradictio inter ipm et euticem. ¶ R^o rō Boetij in p^omissis suis non plus concludit q^d qd dīctum ē supra. s. q^d natura humana non pōt cōuertī in diuinitatē tali p^ouersione que requirit s^om cōe et p^oncipia agendī et patiendī mutuo in p^ouersione. sed vt habeatur p^o quam intendit scilicet q^d per nullam potentiam potest humanitas conuerti in diuinitatem. oportet addere istaz p^opositionem diuinitas non minus excedit actiuam potētiam quacūq; causatiuam in ratione termini q^d vnum ens naturale excedit quancūq; potētiaz naturalem cōparatum ad aliud ens naturale. patz quia hec p^opositio cum diuinitas sit infinita et incausabilis nullo modo potest esse terminus potētie causatiue. quodcūq; autem creatum potest esse terminus potētie causatiue et hoc nō tantum absolute sed comparatum ad quodcūq; aliud ens creatuz tanq^d succedens illi. tunc fiat argumentum Boetij per locum a maiorī. si per totam potētiam creatam non potest es immedīate mutari in lapidē. ergo multo magis vel eque potest per quancūq; potētiam actiuam natura creata conuerti i diuinitatem. Ad illud de substantia et ente absoluto concedi potest conclusio

que infertur. q̄ s̄ba potest cōverti in ac-
cidens. r̄ ens absolutum in ens respecti-
uum non tñ sequitur q̄ substantia in-
heret in manens substantia. quia vterq̄
terminus conuersionis habebit propri-
um modū essendi sibi cōrrespondētem. ita
q̄ terminus a quo si fuerit substantia ha-
buit modum per se essēdi. terminus au-
tē ad quē istius cōuersionis si fuerit acci-
dēs habebit propriū modum sibi cō-
respondētem. i. in alio. n̄ ergo substantia
existit in alio sed substantie per se enti tan-
q̄ termino a quo succedit ens in alio tā-
q̄ terminus ad quem. Cōsimiliter de
ente absoluto r̄ respectiuo. Ad tertiu-
m dicitur potest q̄ n̄ improbat cōuersionem
totalem quantitatis nec etiam in aliquid
preexistēs. sed si aliquid improbat. ipro-
bat generaliter cōuersionē totalem que
tamē in ista q̄cōe supponenda videtur. r̄
illa supposita difficilia declaranda essēt.

Defecundo principali cō-
ceditur cōi-
ter q̄ nō est aliqua rō specialis impossibi-
litas ad istam cōuersionem in preexistē-
tia termini ad quez. quia in eucharistia po-
nitur panis uertit in corpus christi p̄xi-
stēs. hui⁹ crediti possibilitas declaratur
vno modo sic. deus quia n̄ agit vt instru-
mentum cuz sit primū agēs ideo potest
agere n̄ per motum r̄ sic sequitur q̄ po-
test formam destructā eandem reduce-
re. r̄ hoc in eadē materia. n̄ ideo prohibe-
tur forma eadē redire actione alicuius
agētis creati. quia illud agēs agit p̄ mo-
tum. qui cū sit successiuus n̄ potest idez
ridēre. ¶ Alterius deus respicit materi-
am vt est quid. sic est idistincta. q̄cūq̄ er-
go formā potest ponere in hac materia
eadem potest ponere in quacūq̄ materia
¶ Ex istis duob⁹ declaratis arguit q̄ de-
pōt formā destructā eadē reducere in
suā mān ex p̄ r̄ p̄ n̄s ex 2°. pōt illā for-
mā in quacūq̄ mān reducere. r̄ pari rō-
ne formā manentē in materia pp̄ria pōt
eadem in quacūq̄ materia inducere. sed

ad idēptitatē forme in numero sequitur.
q̄ eadem sit materia. q̄ deus potest face-
re q̄ quecūq̄ materia fiat hec materia.
sicut potest facere q̄ fiat sub hac forma
potest q̄ deus facere q̄ forma corporis
christi ponatur in mā panis. sicut potest
facere q̄ materia panis fiat sub hac for-
ma. r̄ sic ista mā cōuertit in materiā illi⁹
corporis r̄ forma in formā r̄ totū in to-
tum. ¶ Assumpta multa in ista deducti-
one declaratur distase sed declaratiōes
ille causa breuitatē possūt omitti immo
deductiōem breuiado vis eius in hoc vi-
detur stare. cōpositum a. cōverti totali-
ter in cōpositum b. est potētiāle a. in for-
mā forma ipsius b. hoc autē est possi-
bile ergo r̄ p̄ma pbatur q̄ potētiāle ip-
sius a. in formā forma ipsius b. est istō
potētiāle fieri illud qz idēptitas forme
cōcludit idēptitatem materie. r̄ ita p̄-
uertitur a. in b. non solum forma in for-
mam sed materia in materiā r̄ econtra
probatio secūde quia potētiāle ipsius a
r̄ potētiāle ipsius b. est quid idistinctuz
r̄ sic in hoc et in illud potest eadez for-
ma induci ab agēte respiciente illud po-
tētiāle vt est quid. isto modo breuiam-
do istam deductionem non videtur ne-
cessariū eē ad proposituz illud qd̄ ibi tā-
gitur de reditiōe forme destructe. ¶ Lon-
tra istud mā tota vt ē quid sub qua ra-
tione deus eam attingit in agendo. aut in-
telligitur eē eadē idēptitate numerali
aut tantummō eadem qz eiusdem rati-
onis. si p̄mo modo hoc videtur falsum
r̄ contra Ari. 12. metha. c. 2°. horum in-
quit que sūt in eadē sp̄e diuersa sūt p̄-
cipia non sp̄e. sed qz singulariū aliū tua-
mā r̄ sp̄e r̄ moues r̄ mea. rōe aut vni-
uersali eadē. Si ēt sit eadē numero ma-
teria a. r̄ mā b. q̄ cum forma a. n̄ possit
educi de mā a. qz mā a. iam actu hēt il-
lam formā pari rōne non poterit educi
de materia b. intelligat per a corp⁹ chri-
sti r̄ p̄ b. panis. educat forma corporis
christi n̄ p̄pter hoc materia panis fieri

materia corporis siue conuertetur i eaz
 qz materia quada prioritate e prior for
 ma fm Aug 12. confessi. c. 16. esse vtiqz
 aliquid non formatu potest formari au
 te quod non est. non potest. sic ergo e p
 or materia qz illud quod ex ea fit. r i li.
 13. c. 18. cum aliud sit celi r terre materi
 es aliud celi r terre species. materiem q
 dem de nihilo oino. mundi autem spez
 de informi materia. simul tamen vtru
 qz fecisti. r fm illud 2° methaphy. in su
 damento nature non est aliquid distin
 ctu rē. Et per rōem. quia ipsa materia
 est eadem sub oppositis formis. forma
 autē non potest sine ipsa manere. Nunc
 autem ad variationem posterioris nō
 sequitur variatio potis. non q si hec for
 ma recipiatur in aliqua materia seque
 retur q illa fieret ista. nam ibi non ē nī
 si inductio forme in materia que prius
 eam non habuit. materia aut transiens
 a priuatione ad formā. non ppter hoc
 fit mā que ipsa pus non fuit. Si intelli
 gat 2° mō qz quecūqz mā vt quid est ea
 dē. hoc est eiusdē rōnis ex hoc non seqz
 qz forma que ē in ista materia posset ea
 dem numero sil in eē illi. sed tū qz aliq
 eiusdem rōnis cū ea. hoc autē non suffi
 cit ad habendū intentū. Uterius quan
 tum ad istū articulum dico qz duplicif
 potest intelligi conuersionē fieri in pxi
 stens. vno mō. s. in illud quod aliquan
 do fuit sed nūc non manet. Alio modo
 in pxi stens quod. s. presuit r nunc i eo
 dem eē manet. Et hoc 2^m adhuc duplr
 intelligitur. Uno modo qz manens sim
 pliciter i eē prehabito tamen aliqua no
 uitate superaddita illi eē sic termin^o no
 ue conuersionis. puta qz ibi sit noua pre
 sentia illius termini alicui cui prius nō
 fuit pns. Alio modo qz ibi non sit aliq
 nouitas nec in ipso eē nec in aliquo po
 steriori. De istis tribus intell. ctibus p
 ordinem est videndum. Primus nō hz
 aliquā difficultatem de termino pxi
 stente. hoc est qz aliqñ pfuit qz de nō pre

existente. nisi ista si deus pot destructus
 idem numero reparare. quod pceditur
 ab oibus catholicis nec mirum qz non
 est ibi contradictio. De alio intellectu p
 existentis. qd. s. in eodē eē manet est am
 plior difficultas. qz nulla mutationum
 de quibus loquitur phus. 5. phy. videt
 posse ad terminum pxi stentē sic. Pri
 mus aut intellectus subdiuisionis ē se
 cundus principalis. qui videtur possibi
 lis. qz ita videtur de facto ponendū in
 eucharistia. corp^o. n. christi pns r reti
 nens idem eē simplr. per istā conuersio
 nē fit de nouo pns spci panis. Et consi
 mlr posset poni de qritate puerēda in
 pxi stis. qz non ē aliqua repugnātia ex
 pte termi ad quē. Contra ista arguit p
 mo ptra illud qd dē de eucharistia r h
 sic fz illud aliqd est p se termin^o ad quē
 puerfionis fm qz succedit termino a quo
 sed p te corp^o succedit pani fm istā pnti
 am quā hēt de nouo r non fm eē sbale
 g est p se termin^o fm qz hēt illā pntiā vl
 fm qz sit pns. sed sic eē pns non dicit for
 malr sbam nec aliquid sbale. qz eadem
 sbā per te manens non fuit pus pns r
 nunc ē pns. qz p se terminus ad quē con
 uersionis i eucharistia non eēt sbā. r p
 pns ista puerfio non eēt transbatio. qz
 transbatio est transitio vnus sbe in ali
 am. ¶ Preterea 2° arguitur ptra illd qd
 dē hoc eē possibile d quantitate. primo
 sic iō genitum ē vbi pus corruptus fuit
 qz rō locandi que ē quātitas manet eadē
 in vtroqz. sic etiā in eucharistia qd fuit
 ratio locandi panē manet idem i couer
 sione. r per hoc corpus christi quod est
 terminus conuersionis potest poni ibi
 esse siue habere presentiam talem. ergo
 per oppositum si nō manet illud quod
 fuit in termino a quo ratio locandi. se
 quitur qz terminus ad quem non est ibi
 vel non habebit talem presentiam. sed
 si quantitas conuertatur in aliquid pa
 tet qz ratio loquendi non manet. quia
 qritas fuit illa ratio locandi. ¶ Preterea

si per conversionē quantitatis in aliud aliud fieret hic presēs sequeret q̄ illud esset hic .tali modo essendi quali modo cōuersum habuit hic presens esse. s̄ cōuersus q̄ est quantitas fuit localiter circūscriptiue terminus ad quez cōuersionis est hic localiter ex quo videntur sequi duo impossibilia. Primo q̄ idēz sit simul in duobus locis localiter p̄nta probatur. quia terminus q̄ sit hic localiter potest manere in suo proprio loco localiter sicut corpus christi nunc māct localiter in celo. p̄ns autē q̄ idēz sit simul in duobus locis localiter videtur inferre multa impossibilia. puta q̄ idēz sil mo ueretur et quiesceret. quia posset ibi moueri . et hic quiescere. Similiter q̄ idēz simul calefieret et frigeretur. si hic habeat approximatum ignē ibi aquā. Similiter idēz esset cōtinuum et non cōtinuus si hic habeat diuidens partem a toto et ibi n̄. Similiter idēz erit sil mortuus et uiuus si animal habeat ibi corruptiuū inferens mortem et hic nō habeat sed quecūqz necessaria et sufficientia ad salutē. 2° impossibile p̄ncipale sequens ex h^o q̄ terminus cōuersionis sit hic localiter est istud. q̄ duo corpora possent esse sil in eodem loco. p̄nta. pbatur. tū quia cōuertat istud in duo corpora qua rōne ē hic localiter vnum et aliud. tum quia cōuertatur istud in aliq̄d maius. illud maius si sit hic localiter pars erit cū parte. p̄ns autē scilz q̄ duo corpora sint simul videt Aristot. probare esse impossibile ex intētionē. 4. physicozū. Ad ista ad primum si terminus per se transbatio nis est substantia et fm esse substantie n̄ vt arguitur cum corp^o s̄ esse substantie succedit panī proprie loquendo de successione. qz et si habeat esse post esse panis. non tamen incipit habere illud esse desinente pane. quod videtur necessarium ad hoc q̄ proprie diceretur succedere ibi inesse. Alioqui posset dici sol succedere vermi corrupto. qz habet esse su

um post esse vermis. negāda est ergo ista propositio fm hoc aliquid est per se terminus ad quez fm quod succedit termino a quo. quia fm idem est prius et nunc manens. et per p̄ns alteri proprie nō succedens corpus christi diceret terminus esse ad quem transubstantiatiōis et hoc ideo. qz illa nō est productiua termini ad quem sed tantummodo cōuersiua alterius in ipsum. fm autem illud esse non dicitur proprie succedere termino a quo sicut prius dictum est. possz tamen ista concedi q̄ fm illud est nouitas in termino ad quem fm quod succedit termino a quo. accipiendo proprie succedere. et tunc concedi potest q̄ non essz hic nouitas in termino nisi fm istam p̄sentiam fm quam nunc vere et realiter est hic. et prius non fuit hic dum substantia panis fuit hic. Ad scōm dico q̄ nō corp^o christi est vbi fuit panis nec tamē quantitas que fuit panī formalis rō essendi hic. est formalis rō corpori christi essendi hic. tum quia quantitas ista non est formaliter in corpore christi. ergo nec aliquid corpori christi cōpetit p̄ illam vt per rōnem formalem. tuz qz quantitas nō potest esse formalis ratio locandi nisi circūscriptiue. quia illa est rō determinata ad illum modum locationis. quicquid ergo per quantitatem vt per rōnem formalem locatur. hoc circūscriptiue locatur corpus christi nō sic est presens in sacramento patet ergo rē licet q̄ non manēt illud quod fuit cōuerso rō formalis locandi. adhuc poterit d̄ us terminum cōuersionis facere ibi presentem vbi cōuersum fuit. et quod adducitur de generato et corrupto. si cōcedatur eandem quantitatem manere et iō per illam generatū localiter esse vbi corruptum fuit hoc nō cōcludit propositū quia per istam cōuersionem non oportet terminum esse localiter vbi fuit ipm cōuersum. immo est hic eodem mō esse d̄. quem tribuit sibi agens cōuertēs ali

Ud in ipsum. ¶ Ad aliud negari potest
 ista ppositio. iminus est hic eodem mo
 do essendi quo mo fuit hic illud quod
 couersum est. Instantia eniz est. quia sb
 stantia panis que puerfa fuit. fuit hic lo
 calit suo modo. sicut scilicet substantia
 panis pot ee alicubi localit. quia pars
 sb quantitate fuit in parte loci ⁊ tota i
 toto. nec tn substantia corporis christi in
 qua puerit e h tali mo. immo tota est
 vbiqz. non g sequit q terminus in quez
 couertit quantitas necessario sit hic lo
 caliter. Si tn daret q deus posset couer
 tere qritate in illu terminu ⁊ q i fierz h
 localit. alicui forte videret q illa que se
 quant ex hoc non sut impossibilia sim
 pliciter. sic. s. q includat ptradictioem que
 sola dicunt esse impossibilia deo. apud
 que non est impossibile omne vbu. hoc
 est omnis pceptus possibilis in intellectu
 qualis est omnis cceptus in quo non i
 cludunt cōtradictoria. Lum g ex primo
 istoru quod est idē corpus ee simul i du
 obus locis localit inferuē multa que ap
 parent impossibilia. p duas ppositio
 nes videt. pbabili posse respondere. pri
 ma est. forme piores ipso vbi. non va
 riant. ppter variationem ipsius vbi. qz
 ppter variationem posterioris non va
 riat prius. ex qua ppositione habet q
 idem habens duo vbi. non ppter hoc
 variat fm aliquam formā substantiale
 nec fm aliqua de genere quantitatis. vl
 qualitatis. quia forme istorum generuz
 sunt simpliciter piores ipso vbi. scda pro
 positio est ista quacūqz passionem ad
 formā substantie. vel quantitatis. vl qua
 litatis. recipiet idem corpus a duob⁹ agē
 tibus sibi in isto eodem vbi approxima
 tis. illam ⁊ non aliam recipiet ab eisdez
 sibi i diuersis locis vl vbi approximat.
 Exemplum. si hic circa lignuz approxi
 ment ignis ⁊ aqua qualem transmuta
 tionem facient circa illud lignū. eandez
 ⁊ non alia facient circa idez lignū si ha
 beat duo vbi ⁊ in vno approximet sibi

ignis ⁊ i alio aqua. Istud pbat ex pma
 ppositione precedente. quia in diuer
 sis vbi non variat forma absoluta que
 est simpliciter pior ipso vbi. Istas duas
 applicando soluant que tangant i argu
 mento ⁊ multa similia. Primum scilicet
 idem moueri in hoc loco siue vbi ⁊ qui
 escere in alio vbi. non sunt repugnātia.
 sicut nec habere hoc vbi ⁊ illud. qz ista
 duo. s. moueri ⁊ quiescere fm vbi sunt
 posteriora ipso vbi. id possūt variari fz
 variatōem in illo piori. Scdm de cale
 fieri ⁊ frigesieri soluit p scdam ppositio
 nem. non. n. aliter caleficeret ⁊ frigesieret
 existens in duobus vbi. q existēs i vno
 vbi in quo haberet ista duo agentia ap
 proximata. ⁊ sicut tunc si altez agentia
 simpliciter vincēt vritem reliqui agentis
 illud assimilaret sibi passum ⁊ ipediret
 reliquū qd eēt minoris vritis assimila
 re sibi passum. si aut eēt aliquo modo
 equalia in vritute alterarent passuz. q. ad
 quoddaz mediū inter duo extrema. sic
 etiā nunc quando ponit idem in duob⁹
 vbi. Tertiu de continuitate soluit p idē
 qz si agens soluens cōtinuitatem vincēt
 vritem cōseruantis cōtinuitatez abso
 lute cōtinuatas esset diuisa vtrubiqz. n
 tn vt ab aliquo vtrubiqz. sicut rñdet de
 corpore christi in pixide quando idem
 corp⁹ fuit diuisum in cruce. Quartū si
 militer vel facili⁹ soluit. quia forma sb
 stantialis si vritute alicuius agentis circa
 istud in vno loco seperaret a mā simpli
 cit. nusqz esset vnita eidem mae. vt dicēt
 de corpore christi quando fuit mortuū
 in cruce non fuit viuum in eucharistia.
 ¶ Scdm pncipale qd inferit tanqz incon
 ueniēs. s. duo corpora posse ee simul di
 ceref non ee iconueniens. nec impossibi
 le. qz contradictio non apparet cū vni
 tas loci non sit formalit vnitas corpori
 sed corpus habet ppriam vnitatem in
 triseā cui accñtalit aduenit ee i vno lo
 co g non sequit qd cūqz corp⁹ est in hoc
 eodem loco e idē corpus. nec simulas

variat unitatem corporis v'l loci. Ad
 autem Ar. 4. phy. dici potest. q' pba
 tio sua ad hoc pcedit q' v'ute ppria v'l
 nature create ppter sui limitatōem nō
 potest idem corpus eē in diuersis locis
 adequatis. sed de virtute diuina illimi
 tata non concludit. Tertius intellec
 tus principalis scilicet q' aliquid ma
 nens in eodem esse quod iam prius ha
 buit nulla oīno nouitate facta circa ipz
 potest esse terminus noue conuersionis
 declarat esse possibilis hoc modo quan
 do deus conseruat creaturam terminus
 illius conseruationis non ē aliquid no
 uum sed idem et fm idem esse quod pri
 us habuit. non g' requirit conseruatio
 actio vel passio nouitatem in termino.
 g' nec conuersio. p'ntia declarat ex hoc q'
 sicut deus volens hoc h'fe esse. q. post
 idem esse conseruat illud. sic volens illō
 habere esse post esse illius conuertit illō
 in istud. quia facit esse istius et si non p
 prie tamen aliquo modo succedere ipsi
 esse illius non requirit autem ad hoc q'
 illud sit terminus actionis qd' simplicitē
 et pprie succedit alteri. s. tanq' nouum.
 sicut patet in conseruatione. fm hoc di
 ceret q' sicut deus eodem velle creat il
 lud inq'ntum vult hoc esse post non esse
 et conseruat illud inq'ntum vult hoc esse
 q. post idem esse. sic eodem velle cōuer
 tit aliud in illud. qz vult illud esse post
 istud. Si arguit quomō pōt illud eē ter
 minus p'uerfionis posituue si p'eam nō
 accipiat aliquod esse. cum etiam in di
 uinis illud quod est terminus actionis
 accipiat esse per illam actionem. Dicere
 tur q' non oportet omnes terminū acti
 onis posituue habere esse acceptum p' il
 lam actōem. nisi vel simplicitē vel i ordi
 ne ad aliquod aliud. et sic terminus cō
 uersionis potest dici accipere esse i ordie
 ad conuersum inq'ntuz deus vult istō eē
 post illud. Alit' diceret q' actio positua
 vel est pductua termini simplicitē v'l eq
 ualent et ista conuersio 2° mō est pducti

ua. qz q'ntum est ex parte sua ipsa suffice
 ret ad hoc q' terminus acciperet esse p
 eam. sed si non accipit esse. hoc iō est q'
 iam p'bet illud esse. Contra istam de
 claratōem arguit. qz fm hoc posset dici
 deum q'quid annihilat conuerture i so
 lem. qz vult soles manere in suo eē. post
 esse illius annihilati sicut hoc p'existēs
 manet post esse illius conuersi. Aliter
 pōt declarari possibilitas illius intelle
 ctus et hoc sic quod pōt esse termin' cō
 uersionis concomitante ipm aliquo po
 steriore quod non includit in p'fe termi
 no ipsi illo circūscripto pōt eē termin'
 eiusdē hoc p'z. qz vt prius est termin' cō
 uersionis et a p'ore vt p'us pōt circūscribi
 posterius. nunc aut' ista corporis christi
 ē p'fe iminus transbationis lz concomi
 tet p'ntia illa qua de nouo est p'ns spec
 ei panis. sicut declaratū fuit exponēdo
 intellectu p'cedentē. g' sine tali p'ntia et q'
 cunqz nouitate alie' posterioris ipso eē
 corporis. posset corp' eē imin' p'uerfiois

De tertio

pncipali tenet cōsi
 ter q' in conuersi
 one totali non ē annihilatio imi a quo
 vna opinio deducit ex hoc q' p' p'uerfio
 onē. nanis non ē nihil. et p'bat q'. qz si
 eēt nihil oporteret dicē q' eēt annihila
 tū. et vltra deducit si non ē nihil ē aliqd'
 non aut' ē qd' p'fuit. qz illud conuersum
 ē. nec aliquid extra iminum ad quē pa
 ter discurredo. g' p' p'uerfionē ē illud in
 qd' p'uerfum ē vt sic vez sit dicē. qd' p'fui
 it panis est corpus christi. Aut si ista ne
 garef necio est dare q' aliqtas corporis
 christi sit ei' qd' fuit panis. Contra illō
 qd' ipse addit q' panis p' p'uerfionē non
 ē nihil s' aliqd' sic q' aliqtas corpori sit
 eius qd' fuit p'ns. pōt argui p' sic. quod
 nullo' alr se hēt i se post cōuersionē q' p'
 us se hūit nec aliqd' in se alr hz. non hēt
 aliquam aliquiditatem quā p'us non ha
 buit. corpus christi nullo' se hēt in se al
 ter post conuersionem q' ante. sed ante
 conuersionem panis non habuit in se

aliquitate panis nec aliquiditas corporis
 erat aliquiditas panis. ergo nec post con-
 uersionem. ¶ Preterea eē termini ad quē
 conuersionis requirit nō esse termini a
 quo. patet si termini sint oppositi cum
 esse vnius oppositi excludat esse alteri
 us oppositi. ergo terminus ad quē con-
 uersionis vt talis non habz in se entita-
 tem vel aliquiditatem termini a quo. Aliter
 dicitur quod non annihilat. qz manet in
 potentia materia corporis christi. ¶
 Contra hoc arguit quia tunc non pos-
 set deus annihilare aliquod materiale
 nisi simul annihilaret omnia materialia
 quia quocūqz materiali nō annihilato
 semper in materia eius manet in poten-
 tia quocūqz materiale. ¶ Preterea vbi
 totum trāsit in totū. ibi non manet ma-
 teria termini a quo. cum ergo i trāsmu-
 tationibus que requirunt materiaz ma-
 teria manēs sit illa que fuit corrupta. ¶
 Aliter dicitur qz sicut fm Ari. 5.
 physicoz. transmutatio naturalis ali-
 qua est a non subiecto in subiectū. et il-
 la est generatio. aliqua econtra. vt cor-
 ruptio. aliqua a subiecto in subiectum
 vt alteratio. et generalr motus proprie
 dicitur. sic in transmutatione supernatu-
 rali aliqua est versio a non subiecto in
 subiectum. vt creatio. aliqua eoz vt anni-
 hilatio. et aliqua a subiecto in subiectū
 vt conuersio totalis vnius positivi i aliū
 non est ergo ista conuersio annihilatio qz
 hēt per se terminum posituum. ¶ Con-
 tra hoc. licet sint duo termini positui
 tamen cōcomitatur duo termini nega-
 tiui. sicut quando concurrunt generatio
 et corruptio cōster in naturalibus sunt
 duo termini negatiui cōcomitantes du-
 os terminos posituos sicut esse aque
 corrupende cōcomitat non eē ignis
 generandi. et esse ignis cōcomitatur nō
 esse aque. Cōsimiliter in proposito eē
 panis cōcomitatur non esse corporis
 christi. et esse corporis cōcomitatur nō
 esse panis. Tunc arguitur mutatio dicitur

esse creatio vel annihilatio ex perse
 terminis eius. non aut ex cōcomitantibus
 perse terminos. sicut generatio nō
 est perse creatio propter hoc qz terminus
 p se a quo non ē nihil sed priuatio. et cō-
 similiter ē de perse termino ad quē cor-
 ruptionis. Cum ergo comparando perse
 terminos huius conuersiois qui sit eē panis
 et nō eē panis cū illud nō esse sit totale nō
 esse quia nihil panis manet. sequeretur
 qz ipsa destructio perse cōsiderata sit an-
 nihilatio. ¶ Aliter potest dici et deduci
 ad ppositum illud exemplum de corrup-
 tione vbi non tantū per accēs termi-
 nat aliquod posituum. quod. s. est perse
 terminus generationis cōcomitans
 sed cum corruptio sit destructio partia-
 lis. s. totius non nisi fm formam ibi re-
 linquitur altera pars compositi. s. mate-
 ria p se. ¶ corruptio nō ē annihilatio. quia
 aliquid corrupti manet. Sed si ista esset
 pccisa ratio. tunc forma videretur anni-
 hilari quia nihil eius remaneret. Sicut
 illud manens non est perse terminus cor-
 ruptionis ad quem. Ideo magis adhuc
 distinguitur perse corruptio ab annihi-
 latione per suum perse terminum. quia
 ille non est nihil siue negatio absoluta.
 sed est negatio in apto nato siue priua-
 tio. et pro tanto etiam forma posset dici
 non annihilari. quia ei succedit pro ter-
 mino non nihil. sed priuatio illius for-
 me. adhuc si vtrāqz istarum rationum
 deficeret. puta si deus subito conuerteret
 totum ignem in totam aquam non
 manente eodem subiecto communi. ad
 huc non esset annihilatio. quia terminus
 ad quem destructionis ignis et si non sit
 proprie priuatio forme ignis. tamen non
 est negatio extra genus. sed ē negatio vt
 includatur in forma opposita positua
 negatio autem in genere non potest esse
 terminus ad quem annihilatio. sicut
 nec talis negatio potest esse terminus a
 quo creationis. In proposito licet due
 prime rationes non inueniantur qz nec

aliquid termini a quo maēt. nec forme
 eius succedit priuatio ipsius proprie lo-
 quendo. quia non in eodem susceptiuo
 tertia tamen ratio inuenitur. quia de-
 structionem panis terminat negatio eē
 panis non extra genus. sed vt includit
 inesse termini ad quem. ¶ Sed contra
 hoc arguitur. quia termino destructio-
 nis accidit q̄ sit terminus aliq̄s ad quē
 positiuus. ergo qualis esset ista destruc-
 tio si non esset terminus positiuus con-
 comitans. talis est modo quantum ad
 perse rationem destructionis. non ergo
 prohibetur esse annihilatio per hoc q̄
 terminus positiuus cōcomitatur. ¶ Di-
 ceretur autem hic q̄ negatio extra gen^o
 et negatio i genere absoluta tamen et ne-
 gatio que dicitur priuatio. non differūt
 formaliter fm rationem negatiōis. et ta-
 men sic distinguūt q̄ alicuius muta-
 tionis vnum est perse terminus et non
 aliud vt patet de corruptione. ita nega-
 tio vt includitur in termino positio suc-
 cedente est hic perse terminus. ¶ Ad ar-
 gumentum principale. aliquid esse com-
 mune terminis potest esse dupliciter vt
 cōitate reali. sicut materia que est com-
 mune substractum vtriusq̄ termino i cor-
 ruptione. hoc modo non oportet in cō-
 uersione totali aliquid esse cōe terminis
 immo tale commune repugnat conuer-
 sioni totali. ¶ Alio modo potest intelli-
 gi cōe communitate ratiois. puta q̄ vī
 q̄ terminus contineatur sub ente. et h^o
 sufficit ad excludendum rationem crea-
 tionis et annihilationis. quia in illis al-
 ter terminus non continetur sub ente et
 hoc modo diceretur q̄ iste species et illō
 preexistens in quod conuerterentur ha-
 berent aliquid cōe. Aliter posset pōi ali-
 quid commune terminis non essentiali-
 ter. sed cōis habitudo ad idē agens. qz
 potentie agentis eodem modo subiacet
 vterq̄ terminus conuersionis. et hoc eti-
 am sufficit ad excludendum annihilati-
 onem. quia nihil proprie non subiacet

potentie agentis. cuz non sit aliquid cā-
 bile. ¶ Argumentum in oppositū pbat
 q̄ natura potest conuertere aliquid i ali-
 ud conuersione totali. et ita non requi-
 rit sōm cōe quod manifeste est inconue-
 niens. in quacūq̄ trāsmutatōe natura-
 li fm p̄m ideo ad illud argumentum
 dicendum est. q̄ agens naturale pōt om-
 nem trāsmutationem illam et soluz cā-
 re circa istas species. que trāsmutatio
 potest hic habere subiectum trāsmuta-
 bile nulla autem trāsmutatio substan-
 tialis habet hic subiectū trāsmutabi-
 le. quia nulla est hic substantia. nec cō-
 posita nec materia. ideo agens naturale
 non potest hic trāsmutationem sbalē
 cāre sed accētalem in qua sufficit q̄ritas
 p̄ sō. In illo ergo nunc in quo p̄ actio-
 nem agentis naturalis eucharistia hēt.
 p̄mo non esse cuz natura nihil eorum
 pat nisi aliquid impossibile. p̄ducē-
 do p̄duceretur virtute nature q̄dam
 compositum per accēns. s. q̄tum quale
 qualitate impossibile eucharistie q̄
 corūpitur et istius compositi sōm p̄fu-
 it. et forma iducta ē ab agente creato ha-
 bente eam in virtute sua actiua. Sz nū-
 quid tunc p̄ducitur aliqua sba. ¶ 2° n̄
 actione nature. qz non passum de quo
 producat sbam. si ergo tunc sba p̄duca-
 tur. hoc est actiōe dei qui disposuit nus-
 q̄ accēns esse sine sō nisi in eucharistia
 manente. et ideo illa destructa deus pro-
 ducit sbam compositaz que nata est af-
 fici suis accētibz cātis per agens natu-
 rale nec illa sba noua requiritur p̄pter
 actionem nature. immo actionem illaz
 sequitur ordine nature. nec necessario.
 quia deus posset non producere sbam
 illam. sed sequitur ordine dispositionis
 diuine. ¶ De ipsa autem destitōe eu-
 charistie duplex est opinio. vna que vi-
 detur esse Inno. de officio missę pte ter-
 tia. vbi dicit q̄ quis spēs maneat que
 posset afficere sbaz panis et vini si eēt
 ibi. si tū tāta fiat alteratio circa spēs q̄

panis eis affectus non eēt pueniens nutrimentum. desinit eē eucharistia. ⁊ i eodem instanti actione diuina fiet ibi noua substantia que nata est affici illa qualitate. hoc autē est substantia panis. ⁊ tūc illa manet vterius in aliatione vsq; ad instans generationis noue substantie. ⁊ illam generare natura corrupēdo illaz substantiam cōpositā quam potentia diuina reduxit. Alia est opinio q; manet q̄diu manēt qualitates que possent afficere sb̄am conuersā. licet ipsa sic affecta non eēt conueniens nutrimentū: nō q̄ desinit eē eucharistia nisi qñ desineret ipsa substantia panis: ⁊ fm hoc eēt dicens q; in illo instanti corruptionis sp̄ez est ibi substantia noua sed non panis. q̄a illa non eēt nata affici qualitatib; incōpossibilib; panis iam iudictis. sed talis ē illa sb̄stātia noua qualem nā generaret de pane corrupto. si sb̄stātia panis ibi fuisset.

Ad tertium sic

proceditur. arguit q; deus non pōt facere q; manente corpore ⁊ loco cōpus non hēat vbi i loco. q; non possūt manere extrema qm maneat relatio media. sicut nō pōt eē duo alba quin sint filia. corp⁹ ⁊ locus vident eē extrema inter q̄ ipsum vbi ē q̄si bitudo media. fm illud. 6. p̄ncipioꝝ. vbi est circūscriptō corp⁹is a circūscriptōe loci p̄cedens.

Contra sic se hnt corpus ⁊ loc⁹ ad vbi sicut actiuū ⁊ passiuū ad actionē ⁊ passionē. nunc autē de⁹ pōt facere q; manente actiuo ⁊ passiuo non sit in illa actio ⁊ passio q̄ rē. maior pbat. q; ita videt vbi bitudo media in locū ⁊ corp⁹. sicut actio ⁊ passio in agens ⁊ patiens. minor pbat q; sicut habet Dan. 3. Tres pueros in fornacem missos ignis non cōbussit. ⁊ tñ fuit actiu⁹ q; flāma erūpens iniecit eos qui miserūt eos in fornacē. ⁊ corpora eoz erāt passiuā. quia non ē vīsimile q; tūc hūerunt dotē impassibi-

litatis. Ita qd pōt hie duplicem intellectū. vñ de corpore ⁊ loco in cōi aliuz de corpore ⁊ loco determinato. ⁊ vterq; pōt sb̄distingui. Et iō sunt hic quatuor dclarand. 1. p̄ si corp⁹ in cōi repugnat non hie vbi posito loco in cōi. 2. si repugnat loco in cōi eē sine vbi siue n̄ circūscribere. ⁊ hoc posito corpore in cōi. 3. si possibile sit hoc corp⁹ ⁊ h̄ loco manentib; sed hoc corpore huic loco n̄ p̄nt. q; hoc corp⁹ non hēat hoc vbi. 4. si hoc corpore ⁊ hoc loco manentib; ⁊ hoc corpore huic loco p̄nt possibile eēt hoc corp⁹ non hie hoc vbi.

De primo dico q;

non includit p̄dictōem corp⁹ eē sūm corpore aliquo continente ⁊ p̄ p̄ns sine vbi. immo ita est de p̄mo ce⁹ qd nō habet corp⁹ cōtinens. posito etiam q; eēt locus non tantum quicunq; sed aliquis capax huius corp⁹is nō eēt ad huc p̄dictio. q; hoc corp⁹ non haberet vbi. Ratio p̄mi est. q; nō est cōtradictō ab solutum manere absq; respectu ad illō quod nō est p̄s eo vel saltem qd nec ē p̄ius nec simul nā cum ipso. nunc autē locus nec est p̄ius nā corpore nec simul immo videt posteri⁹ corpore q̄ rē. Ex hoc pōt accipi rō sc̄di. Contra istud corp⁹i p̄se competit eē in loco. ita q; cōporeitas est p̄se rō eēndi in loco sed p̄dictio est rōnem formalez eē. nisi illud sit cuius est rō formalis. P̄terea corp⁹ locatum dependet a locante. q; illa bitudo locati ad locans ē bitudo quedam dpendente sed absolutū nō pōt eē sine dpendentia p̄p̄ia quam natum est habere. P̄terea cōtra illud qd dicit de p̄o celo arguit. q; illud corp⁹ si moueat. non est dare quo motu moueret nisi locali. sed moueri localit̄ requirit eē in loco. q; moueri localit̄ est aliter se habere in loco nunc q; p̄ius. Si det q; celuz quiescit. sequit q; quiescit quiete opposita illi motui quem natum est hie. ⁊ ita

quiescit localiter. et tunc ppositum. Ad
 pimum pot dicitur quod dimensio est ratio funda-
 mentalis prima respectu ubi. et si sic in-
 telligeret ratio formalis bene pot talis ratio
 formalis separari ab illo respectu cuius dicitur
 esse ratio. et hoc intelligendo in actu hinc non
 separet ab aptitudine vel potentia ad il-
 lud. Exemplum albedo isto ratio essendi
 simile. et tamen non est contradictio quod sit
 sine similitudine actuali. Contra si di-
 mensio est propria ratio fundamentalis res-
 pectu passive locatōis saltem ista erit p-
 se 2° modo et si non primo corpus locat. sic
 color videtur sed in ppositione p se 2° modo
 cum sit neccia simplicitatis sibi non pot esse
 sine p dicatione. ¶ R^o quod corporeitas est ratio
 fundamentalis respectu huius quod est esse
 locale. et respectu huius est quod est loca-
 ri. propria quidem et prima utriusque. quia
 cuius est potentia eius est et actus. sed res-
 pectu primi est ratio necessaria. et spec-
 tu secundi ratio non neccia. quia aptitudo est
 intrinseca per istam rationem etiam p se ac-
 ceptam. sed illud ad quod est aptitudo
 non inest actualiter nisi p agens reducens
 aptitudinem ad actum. negandum est igitur quod
 assumit. scilicet hanc esse p se 2° modo corpus lo-
 cat. licet concedendum sit hanc esse p se co-
 pus est locale. Et exemplum huius est p se
 2° modo homo est risibilis. hec autem contin-
 gens homo ridet. ¶ Ad tertium illa depen-
 dentia que est locati ad locans non est sim-
 pliciter necessaria ex parte eius quod di-
 citur dependere sicut est dependentia cau-
 si ad causam. sed est dependentia aliqua
 lis tanquam ad illud quod natura est conseruare
 rem in sua dispositione naturali. corpus
 quidem naturale in suo loco naturali na-
 tum est sic conseruari. sine tamen tali con-
 seruante potest absolute esse. ¶ Ad tertium
 potest dici quod si mouetur. mouet et
 locare non finem locari. quia nunc aliter
 corpus contentum quam prius locauit sed
 non aliter locatur quod non locat. et isto modo
 intelligitur dictum. Quicquid celum est in
 loco per centrum. quia suum esse in lo-

co est locare locale fixum in loco. Si
 queratur de isto locare ad quod genus
 pertinet ut sic motus ille diceretur esse
 in illo genere. non ad genus ubi. quod ubi
 est circumscripcio passiuua. non ad aliquid ali-
 ud genus. tunc quod motus esset in pluribus
 generibus quam ponit philosophus. scilicet physicorum
 tum quia discurrendo non inuenit ad
 quod genus aliud pertineat. ¶ Preterea
 sicut celum potest circulari licet non con-
 tineatur a corpore sic potest circulari
 licet non contineat corpus. puta si esset
 idem corpus continuum et sphericum. igitur
 illa forma fluens finem quam est p se
 motus circulationis. posset p se esse si-
 ne respectu tamen ad continens quam ad conten-
 tum. et ita est forma mere absoluta. Ra-
 tionem quere.

De secundo articulo

lo dico quod non apparet p dictione sufficiens
 concauam esse sine respectu ad aliud cor-
 pus ut contentum. esto etiam quod aliud cor-
 pus sit quod esset natum contineri ut prius
 argutum est de respectu locatōis passive
 ita potest hic argui de locatōe actiua. Item
 pfirmat. quod celus est incorruptibile et hinc
 finem se tota sunt incorruptibilia hinc p hinc non
 tamen eo sunt incorruptibilia quam celus. quod for-
 ma elemēti cum sit eiusdem rationis in toto et in
 pte. non est formalis ratio incorruptibilitatis. in to-
 to. sic nec in pte. et hinc non sit aliquid causa naturalis cor-
 ruptiua totius elemēti sic prius. tamen ista pos-
 sibilitate intrinseca reduci ad actum non est
 ita impossibile sicut esse corrupti. Aut sal-
 tem hinc theologos possibile est deum esse an-
 nibilare que quod tamen est ex formis suis sunt
 corruptibilia hinc non annibilet celum quod hinc
 forma sua est incorruptibile. quod in pserua-
 do plus et magis neccium non requirit tamen
 quam mediu ad aliquid minus neccium pserua-
 ri. Absolute igitur potest annibilare elemē-
 ta et nihil inouare circa esse celi. hoc possi-
 to latera celi non pcurrerent in instanti.
 ti. quia natura non potest facere talem
 transmutatōem in instanti. remanere igitur

pōt superficies cōcaua celi ⁊ tamen non
 continens aliquod corpus. Cōtra ista
 vacuum esse est impossibile simpliciter
 vt probat Ari. 4.° phisicorū. sed si su-
 perficies cōcaua esset sine corpore. esset
 vacuum. igitur ⁊c. Ad pbationem ma-
 ioris. vna ratio p̄bi in. c. de loco contra-
 ponentes locum esse spacium est ista. qz
 tunc infiniti vtiqz eēt loci ⁊ subdit ad
 pbationem istius p̄nie. distante enīz acre
 ⁊ aqua idem faciunt omnes partes i to-
 to quod omni aqua i vase. Preterea
 inter latera vacui nihil est medium fm
 p̄bm. 5. phisicorū illa sunt simul quo-
 rum nihil est medium. si igitur esset va-
 cuum latera essent simul ⁊ non simul.
 ¶ Preterea i tempore est p̄tradictō duo
 instantia esse distantia ⁊ non esse temp̄
 medium. igitur pari ratione in loco cō-
 tradictio est duo est. localiter distantia
 ⁊ non esse corpus medium. Ad primū
 ista probatio p̄nie fm p̄bm multiplici-
 ter exponitur. sed qualitercūqz p̄nia de-
 claretur non tenet nisi ponendo vacuū
 esse spacium actu dimensionatum licet
 non habeat qualitates naturales. quan-
 diu enim ponitur ibi dimensio in actu
 semper remanet ratio scōm p̄bm. quā
 non compatitur secum aliud corpus ni-
 si vnum diuidat alterum. sed vacuum
 istud quod ponitur possibile deo in isto
 membro non est aliquod spacium h̄ns
 dimensiones positiuas. sed tantum mo-
 do est ibi possibilitas ad tantas dimen-
 siones positiuas cum carentia cuiuscun-
 qz dimensionis in actu ⁊ hoc modo po-
 test dici de omnibus rationibus p̄bi ibi
 positis qz procedunt cōtra vacuū vno
 mō. imaginando. s. qz sit spacium actu
 dimensionatum sine corpore. ⁊ ita nihil
 cōcludunt cōtra intellectum qui cōcedi-
 tur deo esse possibilis. ¶ Ad scōm dico
 qz medium pōt intelligi vel positiuū ⁊
 actuale. vel priuatiuum ⁊ potentiale. et
 vtroqz mō debet intelligi nullum esse
 medium eorum que tangūt se ⁊ que si

simul. latera autem vacui ⁊ si nō habe-
 ant medium. primo mō. habent tamen
 medium 2° mō quia inter ea posset tm̄
 corpus intercepti quantum est illud cor-
 pus qd interceptitur qn̄ spaciuū est actu
 plenum. est ibi igit medium potentiale.
 ⁊ sequit̄ ex hoc qz est ibi medium priua-
 tiuū siue priuatiue. qz carens tanto me-
 dio q̄tum posset intercepti inter illa ex-
 tremā. ¶ Ad tertiuū dicit̄ qz nullo mo-
 tu exite possz esse q̄s aliqua etiā pp̄ie
 accepta. qz nullo corpore moto possz ali-
 qd corpus vniformiter se habere. ⁊ cuz
 hoc esse aptū natū aliter ⁊ aliter se h̄e
 sicut corpus beati posset vniformiter se
 habere in sua dispositōe licet nullū cor-
 pus aliter se haberet. qz non oportet qz
 aliqua corpora inferiora aliter se habe-
 ant ad hoc vt beati vniformiter se h̄eāt
 nec aliqua alia corpora ponuntur tunc
 forma mouēda. huic ē vniformi dispo-
 sitioni correspondet propria mensura
 que est tēpus. inter cui⁹ quecūqz duo in-
 stātia imaginata posset tātus fluxus siū
 mot⁹ intercepti. ⁊ ita si tēpus dicit̄ mēsu-
 ra motus siue fluxus illa vniformis exi-
 stentia habebit tēpus licet nō vniformi
 actuale positiuū sed potentiale ⁊ puati-
 uum. vnde intellectus habens noticiā tē-
 poris actuali ⁊ positiuū. applicando eaz
 ad istā duratiōem vniformē pōt cognos-
 cē q̄ritatē ipsi⁹. s. qz tāta h̄ret positiuē si
 eēt tps positiuū. p̄sitr ē i p̄posito de di-
 stātia i loco positia ⁊ puatia. sic mora p̄-
 uatia mēsurat ptes alic⁹ successiuas sic
 dimensio puatia mēsurat ptes p̄manen-
 tes ⁊ h° qz puatio equat̄ hitu suo. vñ il-
 lud ar̄m pōt adduci p̄ p̄posito p̄firmā-
 do. ⁊ hoc sic. possibile est distantia ali-
 quā eē inter aliq. q. fm tps h̄z non sit inf̄
 illa tps positiuū intermediū. hoc ē posi-
 tiua mēsurā mot⁹. h̄z sufficit qz sit tps po-
 tentiale vl puatiue acceptū ad hoc vt sit
 distantia iter illa t̄p̄alis fm quā hoc dicit̄
 tur eē posterius vel p̄us eo igr a sili d lo-
 co ⁊ distantia localiter si arguit̄ contra

hoc q̄ distantia non potest esse nisi sit aliquid in quo sit illa distantia. ⁊ hoc nihil est quia nullum medium. Potest dici q̄ distantia formaliter importat respectum inter extrema. respectus autem ē in vno extremo ⁊ ad aliud sicut ad terminum. hic autem est dare vtrunq; terminum posituum licet non sit mediuz posituum. ⁊ si ex solo primo istoz dice retur habitudo positua posset cedi q̄ hic eēt distantia positua. sed si vltra h̄ requiratur q̄ mediū sit posituum tunc saltem saluatur propositū. quia hic est distantia priuatiua ⁊ positua potentia lis sed non actualis.

De tertio patet q̄ si hoc corpus non sit huic loco p̄ns non inscribit̄ isto loco igit̄ non hēt vbi in hoc loco si etiā non est huic loco p̄ns. s̄m cursum nāe est in alio loco. ⁊ s̄m naturā non p̄t simul habere duo vbi. s̄ non hēt hoc vbi. ⁊ tamē iste locus manet q̄ manet hic vltimuz corpus p̄tinentis ⁊ hoc patet in 2° articulo

Contra hoc locus importat rōnem cōtinentis. q̄ superficies absoluta circūscripta rōne p̄tinentis non hēt rōnem loci nunc aut̄ p̄tinere cū dicat re^m non videt manere nisi sit ad eundē terminum. igit̄ q̄n p̄tinetur aliud ⁊ aliud nō videt manere idem locus. sed q̄n corpus non est p̄ns huic loco non est idem contentū.

⁊ 4° phy. vult p̄ns q̄ idem loc^o maneat succedentibus sibi inuicem corporibus ex hoc patet q̄ non est alius loc^o si aliud locatum p̄tineat. q̄n igit̄ arguitur de relatione p̄tinentis ad contentuz cedi p̄t q̄ locus vltra superficiem addit relatōem p̄tinentis. vt intelligitur p̄ illud quod dicit̄ in diffinitione vltimū cōtinentis. hoc est p̄ximū ⁊ imediatū p̄tinentis ⁊ tūc p̄nter dicendū est vlt̄ q̄ variato p̄tēto non variat relatō in alio extremo. ⁊ hoc eodem modo quo respicit illud extremum. quia respicit pro extremo per se. contentum in cōi ⁊ non hoc

signatum. vel p̄t dici q̄ variato contēto variatur relatio ip̄a cōtinentis. ⁊ ita est aliud ⁊ aliud continere respectu alterius ⁊ alterius cōtenti. sed nō variatur extremū relatum. q̄ idē est continens ⁊ ita idē locus. Exēplum h̄ corpus h̄ns albedinē si s̄m eā est simile multis multas habet similitudines. q̄ similitudo numeratur termino numerato. sed t̄n ip̄um non est multa similia sed vnū s̄m. sicut habens multas scientias est vnū sciens: q̄ concretuz non numeratur ad solam numerationem forme. sed oportet q̄ cum hoc sit n̄seratio suppositi habentis formam.

De quarto videt q̄ posset esse ibi triplex intellectus p̄mus q̄ hoc corpus mō q̄t̄tatiuo sit p̄ns huic loco sine alio corpore sic presente. Alius intellectus q̄ s̄m cū alio presente sit hoc mō presens. Tertius intellectus q̄ sine modo quantitatiuo sit huic loco presens: de p̄mo planum videtur q̄ talis presētia nō potest eē sine vbi. sicut non potest poni sine circūscriptiōe passiuā corporis a loco: q̄ circūscriptiō illa non videtur aliquid ponere vltra hoc q̄ est corpus esse presens huic loco modo quantitatiuo scilz tanq̄ coextensum ⁊ commensuratum.

Sed hic est dubium. quia ista circūscriptiō vel presētia non videtur dici aliquid nisi respectum formaliter ⁊ per consequens ipsum vbi nihil eēt formaliter nisi respectus. hoc consequens videtur falsum. quia s̄m philosophuz. 5. ⁊ 7. physicozum. ad relationem non ē per se motus. sed s̄m philosophum. 5. physicozum. motus est per se in genere vbi. Si dicitur q̄ vbi per se importat ⁊ absolutum ⁊ respectum ⁊ per illud absolutum quod importat distinguitur ab alijs generibus que similliter importat respectus. sed determinatos per determinata fundamenta. Contra absolutum ⁊ respectus non faciunt per se vnū

ceptum. s. cuiuscūq; generis ē conce-
ptus p se vni. q̄. 7c. nec absolutum p se
bit re^m ad tale genus vel ad talē speciez
in tali genere ppter idē mediū. qz nō
facit p se vniū ceptū cum illo. Similit̄
ex eodem mō pōt argui vltērius qz acci-
piatur vterq; istozū ceptū per se. v̄
qz si ē cōmunis ē dicibilis de pluribus
quid. ergo vtrobiq; ascendendo status
est ad v^m conceptum cōmunissimū per
se dicibilis de pluribus. 7 tunc i vtroq;
processu stabitur ad ceptū propiū
generis in illo processu. ¶ Hic dicit pōt
qz si fm cōiter dicta saluanda sit distinc-
tio. io. generū. 7 per p̄ns. 6. genera vlti-
ma non p̄tineant sub genere relationis
cū non appareat qz ipozent formas ab-
solutas. nec simul ipoztant absolutū 7
respectum. vt argutū est p̄ns est dicere
qz sunt eēntialiter respect^o. nec tñ de ge-
nere relationis igitur oportet distingue-
re inter respe^m 7 respe^m etiam distinctio
fm genus. pōt autē distinctio respectū
quos ipoztant ista sex genera ab illo
respectu qui proprie dicitur relatio que
est quartū genus accipi ex illo dicto cō-
muni quo dicitur respectus de gene-
re relationis esse respectus intrinsecus ad-
uenientes respectus autē illozū sex gene-
rū extrinsecus aduenientes. hoc potest
intelligi sic. nullus respectus sic intrinse-
ce aduenit absoluto. qz conueniat ei fm
se siue ad se. quia tunc non eēt respectus
de rōne enī respectus est qz sit vni^o ad
alterum. ille igitur respectus dī intrinse-
cus adueniens qui necessario psequitur
fundamentū posito termino. qz non pōt
esse respectus magis intrinsecus absolu-
to. 7 p oppositū ille est extrinsec^o adueni-
ens qui non necessario cōsequit fundamē-
tū etiā posito termino. Si ista sūt
vera. rñderi pōt ad illam auctoritatem
phi. 5. phy. qz neget motū ad relationē
p̄p̄e dictam qz pertinet ad quartū genus
non autē ad quencūq; respectū pertinen-
tem ad aliqō sex generuz. imo concedit

ibi motū eē in vbi. qui cōiter non dī eē
motus ad formā absolutā. qz vbi vt vi-
detur non ē forma absoluta. sed re^o cor-
poris p̄tenti ad locū p̄tinentem. Rō au-
tē dīe relationis ab alijs respectib^o in nō
terminando motuz videt eē. qz ex quo
re^o necessario p̄seqt extrema posita nū-
qz pōt ipsa acquiri p se sed tñ^o p accis
alio. s. absoluto acq̄sito in altero relato-
rū. 7 talia q̄ non acq̄runt nisi p accis a^o
acq̄sito negat p̄ns in. 5. phy. p̄ termina-
re motū. spēs autē non nēcio p̄ns extre-
ma pōt h̄re p̄p̄am nouitatē. absqz noui-
tate vnius vel alteri^o extremi. 7 iō pōt
h̄re p̄p̄am acq̄sitionē. nā ita videt eē
de vbi. qz pōt deus cōseruare idē locabi-
le 7 eūdē lo^m. 7 tñ non manebit eadem
circūscriptio. qz corpus ē abñs ab i^o lo-
co 7 hoc ē pōt nā facere. ponendo aliō
corp^o p̄ns illi loco. non igr ista extrema
locū 7 locabile nēcio p̄sequit ipm vbi.
7 iō potest eē nouum nouitate propa
7 acquiri corp^o nullo absolutio acq̄si-
to nec corp^o nec ipsi loco. ¶ Sed si q̄
ratur quo potest acq̄sito respectus esse
successiua nisi successio ponat in aliquo
absoluto. diceret qz corpus successiue s̄z
p̄tem aliā 7 aliā sit p̄sens eidem par-
ti loci. similiter corpus fm eandem par-
tem sit successiue p̄sens aliq̄ 7 aliq̄ par-
ti loci. ita qz tam ex diuisibilitate corpo-
ris qz loci sequitur diuisibilitas circū-
scriptionis corporis a loco. 7 diuisibili-
tas successiua quando pars post partē
acquiritur. non est q̄ diuisibilitas in res-
pectu sine diuisibilitate in absoluto. s̄z
est successio i respectu. qui ē circūscrip-
tio sine successioe in forma absoluta cor-
poris vel loci. ¶ De secundo intellectu in
isto articulo. s. an hoc corpus h̄ret hic
vbi. si simul cum ipso h̄ret aliud cō-
pus modo extenso. videt posse dici qz tē
hoc corpus non haberet hic vbi. qz pa-
ri ratione aliud corpus haberet hic vbi
non possunt autē esse duo vbi eiusdē lo-
ci. quia vnius loci vna circūscriptio. Itē

corpus locatum facit latera continentis distare. sed hoc corpus quod aduenit se cando huic loco non facit latera eius distare. immo iam per aliud corpus quod prius fuit hic fuit distantia inter latera. Et confirmatur. quia si vtrunq; faceret latera distare. igitur vtrunq; eēt mediuz inter ista distantia. sed vbi ē aliud ⁊ aliud medium per se. ibi videtur esse alia ⁊ alia distantia. ⁊ ita inter eadez latera eiusdem loci eēt duplex distantia. Potest tamen dici q; in isto intellectu vtrūq; corpus haberet vbi in hoc loco. q; cum vtrunq; ponatur hic sicut contentum coextensum ⁊ commensuratum. vel vtrunq; erit locatum quod est positum vel neutrum. ⁊ tunc est loc' iste vacans in quo ponuntur esse duo corpora modo extensiuo. quod nullus diceret. Similiter vtroq; istorum amoto altero remanente. illud remanēs habebit hic vbi. sed non aliū modum hēbit hic ex parte sui ad locum continentē q; modo hēat. Istud patet per op^m de angelo. quia si angelus sit siml' cum corpore non hēt pprie vbi in isto loco in quo corpus coexistens habet pprie vbi. q; angelus non est ibi coextensus ⁊ cōmensuratus illi loco nec replet illū locuz. unde si corpore amoto solus angelus ibi manerz. locus ille pprie diceretur vacans opposita istorum sunt vera d' corpore coexistere alteri corpori. Et si que ras quomodo potest locus iam plenus iterum repleri. Rūdeo ad obiectiones pro aliqua parte. Ad primam fm istaz viam que ponit in eodem supposito ⁊ fundamento posse esse plures respectus eiusdem rationis ad diuersos terminos concedendum est q; eidem loco potest competere alia ⁊ alia circumscripō actiua. ⁊ potest sibi in alio ⁊ alio corpore alia ⁊ alia circumscripō passiua cor respondere. Ad aliaz facere latera distare potest intelligi dupliciter. vel effectiue.

⁊ sic agens distendens latus a latere facit ea distare. v' quasi formaliter. ⁊ sic medium interceptum dicitur facere distare ⁊ hoc secundo modo concedendum est set q; vtrunq; corpus hic extensiuē existēs facit latera huius loci distare. quia vtrunq; est medium inter extrema. primo autem modo neutrum corpus facit latera distare. sed ipsum agens quod primo diuidit hoc latus ab illo. ⁊ per hoc etiam patet quomodo vtrunq; replet. quia non effectiue sed formaliter. non enim est maius incoueniens locum plenum repleri de nouo aliquo replēte formaliter q; continens vnum sibi cōmensuratum de nouo continere aliud simili modo p̄tinendi. Ad confirmationem illā diceretur q; accipiēdo distantiam pro illa habitudine que est in vno distāte ad alterum vt ad terminum non est nisi vna distantia inter eadem extrema siue sint plura media siue vnicum. nec illa est vera hoc modo loquēdo d' distantia q; vbi est aliud per se mediuz. ibi est alia per se distantia. nisi intelligatur aliud per se medium. hoc est aliud necessario requisitum tanquā medium distantie. sed in proposito non requiritur illō tanq; aliud. Si autem distantia acciperetur alio modo pro dimensione media inter extrema que distant concedendum esset sic loquendo q; inter latera continentia duo corpora est duplex distantia. De tertio intellectu in isto articulo scilicet q; si hoc corpus esset presēs huic loco. sed non modo quantitatiuo hoc est non tanq; coextensum loco nec commensuratum. Potest dici q; tunc pprie non haberet vbi in hoc loco. q; pprie vbi est forma secundum se diuisibilis. cum scdm eam per se posset esse motus ⁊ ideo non conuenit alicui nisi diuisibili. ⁊ per moduz diuisibilis se habenti corpus autem quod non coextenditur loco. sed est totum presens cuilibz

pti illius loci. non hēt modum diuisibi-
lis in cōparatione ad locum. nec p̄ p̄ns
habet vbi. pp̄rie respectu eius. Extendē
do tamen vbi ad talem p̄ntiam simpli-
cem fm̄ quam angelus dī eē hic. sic con-
cedendum eēt q̄ corpus p̄ns fm̄ istum i-
tellectuz diceret ip̄oprie habere vbi. nā
vere est hic p̄ns non circūscriptum. Ad
ar^m principale si illa maior que accipit
vera est. non hēt veritatem nisi de rela-
tione pp̄rie dicta. respectus autem quē
importat vbi non est talis. Istoz aut
declaratio p̄ ex dictis i tractādo p̄mūz
intellectum in 4. ar. p̄ncipali.

Expeditis his

que q̄sita erant de deo. sequū-
tur aliq̄ quesita de creaturis. 2. p̄mo de
oibus in cōi. deinde de quibsdā in spālī
De oibus in cōi fuit vnum questū 2. ē
istud. Utrū rei create sit idē respect^o ad
deum vt createantem. 2. deū vt p̄seruantez
Arguit q̄ non. aliqd̄ pōt creati 2. nō p̄-
seruari iḡr t̄m pōt h̄re respectum ad de-
ū vt createantē. 2. nunq̄ h̄re respectuz ad
deum vt p̄seruante. iḡr non ē idē res-
pect^o. p̄batio p̄mi aūtis. Res i istāti cre-
ationis non p̄seruat. q̄ non indiget con-
seruatōe. nisi q̄n pōt non eē 2. de se tēdit
ad non eē. sed dum creat non pōt nō eē
nec tunc tendit ad n̄ eē cum tunc accipi-
at eē. nihil iḡr p̄seruatur nisi qd̄ manet
post instans creatōis sue s̄ deus potest
aliquid creare qd̄ non maneat p̄ instās
creatōis sue. q̄ non ē cōtradictio q̄ t̄m-
mō hēat eē in vno instanti 2. in illo cree-
tur. Contra eiusdem simplicis ad idēz
simplex non ē nisi idē respectus realis
nunc aūt dei createantis 2. p̄seruantis eadē
ē voluntas qua formaliter creat 2. p̄ser-
uat. 2. ipsa exītia rei create 2. p̄suat eadē
ē. iḡr respectus ē idē rei create 2. cō-
seruate ad deum vt createantem 2. p̄seruā-
tem. Dic sunt tria vidēda. p̄mo de eo
qd̄ p̄ncipalr querit. s. si idē sit respect^o
realis in creatura ad deum vt createantē

2. p̄seruante. 2. de eo q̄ tangit p̄mū ar-
gumentū si simul posset dici res creati
2. conseruari. 2. ista difficultas magis tā-
git modum loquēdi. 3. de quodā an-
xo qd̄ tangit idē ar^m. s. si posset aliquid
creari qd̄ t̄m non p̄seruet post instās cre-
tionis.

De primo dicit pōt q̄ idēz
ē respectus cre-
ature ad deum vt createantem 2. p̄seruātez
2. hoc p̄batur sic. eiusdē re 2. rōne ad idē
re 2. rōe non ē dependentia cēntial^r nisi
vnica eiusdē rōnis. exītia aūt creature
p̄manētis est eadē oīno in creatōe 2. p̄-
seruatōe. 2. ex pte tēni est oīno idē re 2.
rōne. s. velle dīnum 2. hītudo non solū
ad createantē. sed ad conseruante est habi-
tudo dependentie cēntialis 2. eiusdē rōnis
iḡr rē. maior p̄bat. si eēt plures depen-
dentie oīno cēntiales inter extrema oīo
eadē. sicut dependentia creature ad deū
vt ad efficiētē 2. vt ad finē. t̄m iste vidē-
tur eē alterius rōnis. si enī eēt eiusdēz
rōnis eēt sibi incōpossibiles in eodem
2. fm̄ idē. q̄ q̄n aliquid dependet ad ali-
ud aliqua depēdentia si illa sit sufficiēt
terminata non dependet ab eo alia depē-
dentia eiusdē rōnis. q̄ tunc vtraq̄ illa
rū sine alia terminaret 2. dependeret ta-
li dependentia 2. non dependeret. 2. hoc
dependentia sufficiēter terminata. mior
hēt tres partes. p̄ma. s. q̄ idē sit eē rei p̄-
manētis in creatōe 2. p̄seruatione p̄ba-
tur. q̄ in hoc est oīa p̄manētis a luc-
cessiuo. q̄ successiuum oū manet semp
hēt aliud 2. aliud eē. sicut aliam 2. aliaz
partē. sed p̄manens hēt sēper idē eē. nec
variat fm̄ partē 2. partē. q̄ tunc eēt suc-
cessiuū. nec fm̄ totū 2. totū. q̄ tunc i q̄lz
alio 2. alio instanti haberet totalr aliū
2. aliud eē. qd̄ est absurdum. 2. ps mior
ris. s. q̄ velle dīnum oīno idē. est rō ter-
minandi hītudinē rei create 2. conserua-
te. p̄batur. q̄ velle dīuinū respectu cui^o
cūq̄ volūbilis sp̄ manet idē. illud aūtēz
ē rō p̄ria intrinseca terminandi qd̄cuq̄

extrinsecū. 3^a p^a minoris. s. q^o vtracq^{ue} hi-
tudo est hitudo dependētie essential^{is} de
creatōe est manifesta. de p^{er}seruatōe p^{er}bat
q^u ad illud depēdet res cēntialit^{er} in essen-
do q^u est sibi rō hādi esse. talis est cōser-
uatio cāe p^{er}seruantis iuxta illud Aug^o.
liij. sup gen. c. xiiij. Creatōis nanq^{ue} po^{te}
t^{er} oipotētis atq^{ue} oitētis virtus: causa
subsistēdi est omni creature: que v^{er}us
ab eis q^u creatā sūt regēdis si aliq^u cessā-
ret: s^{ed} il^{le} z illo^{rum} cessaret spēs. oisq^{ue} nā p^{er}cl-
derz. neq^{ue}. n. sicut structoz edū cū fabri
cauerit abcedit: atq^{ue} illo cessāte atq^{ue} ab-
cedente stat op^{er} eius. ita mūdus nec ictu
oculi stare poterit si ei deus regimē sub-
traxerit. hec sūt. Dicere hic q^u fundamē-
tū relōnis creature ad deū ut createm
nō est absolute exītia rei create. s^{ed} ipsa
creatio passiua. p^{er} sūt fundamentū relo-
nis creature ad deū p^{er}seruante nō est exi-
stētia creature absolute. sed ipsa p^{er}serua-
tio passiua. h^{oc} p^{er}bat p^{er} p^{er} h^{oc}. v. meta. c.
de ad aliquid. ubi vult q^u relōnes secun-
di mōi fundant sup actōem z passionē
nunc aut^{em} h^{oc} absoluta exītia creature sit
eadē in p^{ri}mo nūc essēdi z deinceps: tam
creatōem passionē z cōseruatōem passi-
onē eē eadē nō est manifestus q^u illō q^u
q^urit. hic dicit pōt q^u p^{er} h^{oc}. v. meta. nō in-
telligit q^u actio z passio sint p^{ri}ma fun-
damēta relōnis scōi modī. q^u relatio nō
manet fundamēto nō manēte. māet at
relo scōi modī nō manēte actōe uel pas-
sione: sicut aliq^us manet p^{er} non manēte
generatōe. q^u aut^{em} dicit relatiōem de 2°
mō fundari sup actōez z passionē intel-
ligēd^{um} est nō tanq^u sup fundamētū pro-
p^{ri}ū uel sup rōem p^{ri}amā fundād^{um}: sed
tanq^u sup dispōnem mediā inter funda-
mentum p^{ro}p^{ri}ū z ipsam relatiōem. ip-
sa aut^{em} potentia actiua z passiua possūt
poni fundamentū imediatū relatiōis ip-
sius actōnis z passiois. licet requirā
actio z passio mediā: non ut ratio fūdā-
di relatiōem: sed ut quoddam p^{re}uium
ad hoc ut ipsa in fundamēto tali sūdēt

Specialiter aut^{em} in p^{ro}posito nō v^{er} conce-
dendū q^u aliqua passio sit ratio funda-
mentalis huius habitudinis quā habz
creatura ad deū: ut creatē uel p^{er}seruan-
te: quia nunq^{ue} p^{ro}p^{ri}e est passio nisi quan-
do est aliq^u passū recipiens formam ab
agente: q^u fm p^{er} h^{oc}. v. meta. Do^o actia
est p^{ri}nc^{ip}al^{is} trāsmutādī aliud inquātuz ali-
ud. igit^{ur} pō passiua est p^{ri}nc^{ip}al^{is} trāsmutā-
di ab alio. talis trāsmutatio nō inuenit^{ur}
nisi ubi ē passum recipiēs eā ab agēte. i
p^{er}seruatōe z creatōe nō est ita. sed totuz
creatū z totū p^{er}seruatū ē totalit^{er} a crea-
te z p^{er}seruāte: nō sic ut aliquid eius ut pas-
sum recipiat formā ab agēte. hic objici-
tur p^{er} illud Aug^o. xi. sup Gen. vbi vult
q^u aer nō est factus lucidus a sole: sed sic
lucidus. alioq^u recedēte sole remaneret
lucidus. eque aut^{em} v^{er} quēcūq^{ue} creatura
depēdere a deo in esse sicut aerē in illūia-
to esse: q^u ipse intelligit p^{er} luciduz esse a
sole. igit^{ur} nulla creatura respectu dei ē fa-
cta in eē: s^{ed} p^{er}tinue sit in eē. z p^{er} p^{ri}ns eē cre-
ature est in p^{er}tinuo fieri: Rū^o. p^{er} h^{oc}. 3. p^{er} h^{oc}
si. dicit q^u aliqua sunt in fieri q^u non h^{ab}ent
p^{ro}pletū eē: sicut successiua. z p^{er} oppositū
aliquid dī in facto eē q^u sic habet eē cō-
pletū q^u nō depēdz in eēdo ab aliquo
extrinseco. creatura aut^{em} sp^{irit}us in essendo eā
depēdet a deo in esse: q^u eque sp^{irit}us ab ipso
p^{er} idē uelle ipsius h^{ab}et idē eē. z h^{oc} mō pos-
set dicit^{ur} q^u p^{ro}ductio p^{er}sonē diuine sp^{irit}us est i
fieri: quia nunq^{ue} ista p^{er}sona pōt h^{ab}ere esse
nisi accipiēdo actualit^{er} a p^{ro}ducēte. z t^um
eē p^{er}sonē est maxime p^{er}manēs. hoc mō ef-
se creature h^{ab}et sit p^{er}manēs: t^um respectu dei
a culus volitōe actuali sp^{irit}us eque depēdet
sp^{irit}us est q^u sit in fieri. hoc est actu dependens
a cā dante eē: z nunq^{ue} in facto eē. hoc est
in actu sepato z indepēdēte a q^ucūq^{ue} a^g
nō t^um est in fieri nouo z nouo: s^{ed} p^{er} obm
illi est in facto eē. hoc est in eē p^{ro}pleto ac-
cepto sine aliqua nouitate addēda.

De secundo articulo

lo dico q^u eū isto respēu creature h^{ab}itis

eē ad deū ut a quo hz esse: pnt ꝓcurrere
 diuersi respectus. idē. n. eē qñqz imedia
 te succedit nō esse opposito. sicut in istā
 ti in quo res incipit eē. qñqz aut nō im
 mediate succedit ipsi nō eē: s3 quasi eidē
 eē ut pñs hito. ita intelligēdo qz h3 nō sit
 ista positio in ipso eē fm se: tñ dī esse in
 ipso ꝓ ꝓpatōem ad aliud ꝓus secum co
 eris. ꝓmus respēus d. f. est ipsius esse ad
 nō eē ꝓcedēs nō est realis: qz nō ē ad ter
 minū positū. 2° aut qui est ipsius esse
 ad esse idē qñ ꝓextēsā uel magis cū alio
 ꝓori exis: nō est realis ꝓ quāto ē eiusdē
 ad idē. respectus aut ipsius eē ad causā
 a q̄ est: est realis. igit̄ neu illoꝝ dictōū
 respectū est idē illi. 2° dīngit tñ eadem
 uoce multa distincta aliq̄lir ipotari. sic
 pōt imponi aliquid ad significandū de
 pendentā ipsius eē ad cām nō ꝓse. sed
 ut est cū respectu ad nō esse imediate ꝓ
 cedēs. 7 sic significat hec uox creare uel
 creatio qz ibi nō tñ notat deꝓedētā rei
 ad cām in eēdo. s3 ueltra hoc in accipiē
 do. tunc ꝓmo illud eē ꝓ non eē. pōt etiā
 aliqua uox imponi ad significandū illaz
 deꝓedētā ut est cū 2° respectu. f. ut ē ip
 sius eē ad seipm qñ ꝓhabitu: 7 sic iponi
 tur hec uox ꝓseruare. ubi nō tñ notat
 deꝓendentā in eēdo. s3 cū hoc habitu
 do illius eē quasi ad idē esse ut ꝓhabitu
 Pro tāto igit̄ nō est uerz dicē de creatu
 ra qz creatur ꝓꝓrie nisi in ꝓmo instanti
 qz nō nisi in illo habet imediatū ordiez
 ad nō esse ꝓcedēs. nec est uerz dicē qz cō
 seruet nisi post ꝓmū instās: qz nō nisi tē
 hz imediatū ordinē ad seipm qñ ꝓhabi
 tū. Propter igit̄ istos distinctos respect
 rōnes ipotatos ꝓ creare 7 ꝓseruare nō
 ꝓter vnū de re qñ aliud ꝓdicat. respect
 tñ ille q̄ est ad cām semp manet idē. est
 iste ꝓꝓrie significaret duabus uocibus
 utraqz simul uere ꝓdicaret de eodem si
 cut hoc qd̄ est eē ab alio dāre esse. 7 hoc
 qd̄ est accipe eē ab alio ꝓꝓrie significant
 illā habitudinē nō intelligendo ibi dā
 ul accipe nouitatē. nec illā ipotat: qz

uerū est dicē qz filius accipit deitatem a
 patre: 7 pater dat ei 7 cōicat deitatez. et
 ista duo sp̄ simul ꝓdicant de eodez. nec
 curo disputare de significato huius uo
 cis creare an ꝓ se significet respectuz ad
 creatoꝝ 7 ꝓnotet respēū ad nō esse ꝓce
 dens. an ecōuerso illū ꝓ se significet 7 il
 lū ꝓnotet ad cām. An utrūqz significet
 7 tūc nō significat ꝓꝓrie ꝓceptū ꝓ se vnū
 s3 duos respectus. 7 vnus est real: 7 ali
 rōnis: q̄ nō faciunt ꝓceptū ꝓ se vnū: q̄a
 q̄dcūqz istoz trū det. hoc salteꝓ soluat
 qz uterqz respectus aliqualit̄ ipotat:
 ꝓꝓrie tamē ꝓpter illā q̄ est rōnis negat
 idē sil creati 7 conseruari.

De tertio principa

li dico qz nō est ꝓdictio aliq̄d ens tantū
 modo in vno instāti hīc eē. ipm enī in
 stans raptim transit ita qz nō est nisi ut
 ita loquar instātance. uel si dicas instās
 fm sbam sp̄ manere idē: si illud dicat eē
 sbā mobilis: cum illa sbā nō sit ꝓ se ter
 minū alicuius ꝓtinui de genē ꝓꝓritatis. se
 quif qz illud qd̄ uocas instās fm sbam:
 nō est iminū ꝓtinuans ꝓ se ꝓes tꝓio. sal
 tē instās fm eē nō manet s3 raptim tran
 sit. 7 ita oīz dicere de mutatoe: 7 ꝓ conse
 quēs de instāti: qd̄ est ꝓ se mēsurā mu
 tatois. nō aut̄ vī maior ꝓtradictio d̄ re
 ꝓmanēte qz nō nisi in vno instāti hēat
 eē: qz de ipso instāti uel mutatoe: qz est
 res ꝓmanēs possit hīc idē esse nō ꝓci
 se ꝓ instās: sed ꝓmāsiue. 7 instans ul mu
 tatio nō possit. tñ ꝓmanēs totū eē suūz
 habet in instāti vno: qz in hoc distiguit̄
 ꝓ successiū. nō est ergo ꝓdictio si illud
 esse ueltra hoc instās nō habeat. ¶ Con
 tra hoc uī Aris. viij. phy. ubi ait. oppo
 nunt̄ inq̄t generatio 7 corruptio: quare
 si impossibile est siml̄ mutari fm oppo
 sitas. nō erit aut̄ ꝓtinua mutatio s3 erit
 mediū ipsoꝝ tꝓs. Et in sine. c. ꝓenit̄ in
 conueniens uī si factum. necesse est moꝝ
 corrupti 7 nullo tꝓe ꝓmanere. ꝓꝓrea
 inferius in codē. viij. uult qz nō est acci

pere vltimum in esse ipsius corruppen-
di. sed p̄mū in eē gnāndi. 7 cū hoc etiam
p̄mū in nō esse corrupendi. signū inquit
vtriqz cōe est. 7 p̄mo 7 posterior. huius
aut finis: illius aut p̄mū. res aut sp̄ poste-
rioris passiois est. 7 idē paulo post ipsi
t̄pis in quo fiebat sc̄m̄ est in vltio signo
¶ Preterea. si res creata t̄m̄ō hēat esse
in instāti: tunc in illo vez est dicere: res
ista incipit esse: quia tunc p̄mo est. 7 sil
verū est dicē res ista desinit esse: qz tunc
vltimo est. nunc autē repugnātia v̄ qz sil
res incipiat esse 7 desinat eē. ¶ Ad p̄m
intentio p̄hi est ibi qz solus motus local
potest esse p̄tinuus 7 p̄petuus 7 nullus
alius motus nec etiā mutatio. 7 hoc p̄
bat: qz oēs alij motus 7 mutatioes sunt
ex oppositis in opposita. ut gnātiois in
quit 7 corruptiois. esse 7 nō eē imini sunt
Alteratiois aut p̄trarie passioes rē. Si
igit aliqz istoz motuum uel mutatio^m
posset esse perpetuo p̄tinuus: hoc nō ef-
set ab eodem termino a quo ad eundez
terminū ad quem: quia in motu sic sim-
pliciter vno uera est ista p̄positio. vi.
physi. mutatio autem neqz vna infini-
ta. esset ergo illa p̄tinua perpetuo p̄ con-
tinuam reflexioez a termino in termi-
num. puta si motu finito moueret a ca-
lido in frigidum cessaret alteratio quā-
tum est in istis terminis. nisi statim esset
reflexio a frigido in calidum. sed in tali
reflexione motus prior 7 posterior: cum
sint oppositi nō possunt p̄tinuare nec fa-
cere vnum motum continuum. cuius p̄-
batō est: quia tunc mobile simul moue-
retur motibus uel mutatioibus opposi-
tis. hec cōsequētia probatur: quia i mo-
tu p̄tinuo verum est dicere a p̄inci^o mo-
tus qz mobile mouetur ad vltimūz imi-
num. sicut si vltimūz terminus motus
continui est calor: verum est dicē d̄ mo-
bili in p̄ncipio motus qz calefit. si igitur
calefactio posset continuari frige factōi
a p̄ncipio huius totalis motus continui
esset veruz dicere qz mobile calefit 7 fri-

gefit. Et p̄pter p̄sillem rōem p̄bauit ibi
qz non potest p̄tinuari corruptō genera-
tioni ut sit vna mutatio: quia tunc a p̄n-
cipio mutaret oppositis mutatioibus qz
corruptōe 7 generatōe. Nam in quacūqz
vna mutatioe siue p̄tinua uerū est dicere
qz a p̄ncipio mutat ad vltimū terminū.
Ille autē est iminus generatōis. Igit a p̄n-
cipio mutat mutatione generationis. et
t̄n tunc p̄ positū mutatur mutatioe cor-
ruptōis. quia illa ponit p̄cedere ut cōti-
nuāda generatōi. istud autē nihil est con-
tra hoc qz d̄c̄m̄ est rem in vnico solo in-
stanti. s. creatōis habē esse: qz nō p̄cedo
qz illi creatōi possit p̄tinuari adnibila^o
ut sit vna mutatio. qz tunc fin ar^m p̄hi
q̄n creatur uerū est dicere qz adnibilat:
s; t̄m̄ō p̄cedo qz creatōem p̄sedē adnē-
hilatio. Et si arguit qz tam adnihilatio
qz creatio est in instāti: qz vtraqz est a v-
tute infinita que nō p̄t agere in tēpe ut
v̄ p̄hs p̄bare. viij. phy. igit in p̄posito
uel erunt in eodē instāti qd̄ est in cōueni-
ens p̄ho. s. idē sic mutari oppositis mu-
tationibus. uel erunt in diuersis instā-
tibus. 7 tunc illa instātia erunt imme-
diata: quod etiam est. inconueniens apud
phylosophum. ¶ Ad hoc dico qz ratō
phylosophi que tacta est: scilicet qz idez
non potest simul mutari mutatioibus
oppositis probat corruptōnem non pos-
se continuari generatōni. sed cum hoc
est alia conclusio uera: scilicet qz genera-
tōnem non potest immediate sequi cor-
ruptio. sed illius est alia ratio hec: scilicet
qz vtraqz est in instāti: 7 non simul
in eodem ut pater. erunt igitur in alio 7
alio instāti: sed non sunt duo instātia
sibi immediata. hec probatio que est se-
cundum intentōnem phylosophi lz nō
ibi ponat eā nō est p̄ p̄po^m nr̄m: qz ista
res creata q̄ nō manet nisi p̄ instans cre-
atōis adnihilatio ei^o non est in instāti.
sed in tpe habito instāti creationis: si
quidem post instans non est aliquid in
tpe indiuisibili imediatū: s; diuisibili

tali. s. immediatōe qua p̄tinuum imiatuz
ē immediatū suo termino. ⁊ hoc mō mo
tus ē immediatus ultimo q̄ctis: quia post
illud statz est motus sicut diuisibile p̄
indiuisibile qd̄ est eius p̄ncipiū. ¶ Tū igitur
arguit: q̄ adnihilatio ē in instāti ne
gandū esset de adnihilatōe in casu in q̄
loq̄mur. ⁊ hoc semp̄ referendo intentio
nez ad instans t̄pis siue in illo dicat pro
prie eē creatio ⁊ adnihilatio siue magis
cū illo. Et cū p̄bat: q̄ v̄tus infinita nō
agit in t̄pe. Illa p̄ponem p̄hs nō p̄cedēt
nisi de v̄tute infinita nāli nēcitate agēte
q̄ de alia nō est incōueniēs illud ad qd̄
ipse deducit. s. q̄ v̄tus finita et infinita a
gunt in equali mēsurā. Theologi autēz
nō p̄cedunt deū agere nāli nēcitate cir̄
creaturā. Sed nunqd̄ tenēdo deū agē
nāli nēcitate nō posse p̄cedi aliqd̄ posse
manere t̄m p̄ instans: cū mutatio sic t̄m
maneat etiā fm̄ p̄m. Quere r̄nsionez.
¶ Ad aliā autētem p̄hi illa req̄rit aliūm
intellētiā etiā ab v̄troq̄ p̄dictoꝝ. q̄ scilicet
nā nihil p̄ducit q̄ statim corrup̄ta
tur. nec q̄ necesse est mox corrup̄ti: sic ipse
dicat. q̄ nā p̄ducēs sic influit ad p̄serua
tōem p̄ducti q̄ possit p̄ t̄ps aliqd̄ manē
ta q̄ corrup̄tia uel nō sunt approxima
ta uel nō v̄ncūt v̄tutē gnātis ⁊ p̄serua
tia generatū. quia tunc generans impe
diretur generare. nec ex illo pōt haberi
aliq̄ impossibilitas respectu pō diuine
sed t̄m impossibilitas fm̄ cās nāles in
se p̄patas. ¶ Ad aliud dico q̄ in gnātō
ne ⁊ corrup̄tōe nāli corrup̄tū non habz
ultimū sui esse: quia tūc h̄iet q̄litates cō
ueniētes salte in tali gradu in q̄ possent
stare: cum forma illius. ⁊ si sic: nō subitō
abijerent. nec igit corrup̄tō subitō
corrup̄tes. ⁊ sicut corrup̄tū nō habz
ultimū sui in eē: sic h̄z p̄m in nō eē: quia
cū eē geniti p̄currēt nō eē corrup̄ti. genitū
autē in instāti gnātōis h̄z eē: q̄ tūc for
ma eius est in m̄ā. ⁊ h̄z tūc p̄mū esse: q̄a
tunc forma immediate succedit p̄uatiōi: ⁊
sicut genitū h̄z p̄m in esse: sic corrup̄tum

h̄z p̄mū in nō esse. sed si aliq̄ v̄tute cōser
uaret aliqd̄ ens i eē in aliq̄ instanti v̄lūo
ibi tunc nō esset dare p̄mū nō esse: sic es
set d̄ illa creatura p̄manēte q̄ nō h̄iet eē
nisi p̄ instans. Uniuersaliē autē dico q̄ i
succedētibus sibi inuicē siue sint opposi
ta p̄uatiue siue p̄dictoꝝ: siue quali p̄rte
q̄ ambo positua: nunq̄ est dare v̄ltimū
p̄cedentis ⁊ cū hoc p̄mū p̄ntis. q̄ tunc op
posita essent in eodē instanti. uel duo in
stātia immediata: semp̄ t̄m alteruz est dare
s. uel v̄ltimū p̄oris uel p̄mū posterioꝝ
q̄ diuisibile nō est immediatū nisi indi
uisibile. ⁊ succedētia sibi inuicem sūt op
posita immediata. Cum igitur illa que
accipiūt nō esse post eē quedam sunt ra
pti transeuntia quedā p̄manētia nāliē
genita ul corrup̄ta. quedā autē p̄nt eē en
tia p̄manētia v̄tute diuina p̄ducta l̄ cor
rupta. In p̄mis. s. rap̄ti transeuntib⁹ est
dare tam ultimū q̄ p̄mū in eē. q̄ illud
instās in q̄ solo h̄iet eē: ⁊ iō nec est darē p̄
mū nec v̄ltimū in nō eē: q̄ tā in toto tē
pe iminatio ad hoc instans q̄ in toto tē
pe sequēte h̄ instās h̄iet nō esse. In scōis
autē est dare p̄mū in eē h̄z nō v̄ltimū. ⁊ sicut in
nō eē est dare p̄mū ⁊ nō v̄ltimū: sic expo
sitū est pus p̄ intentōe p̄hi. In alijs autē
q̄ p̄ v̄tutē diuinā p̄ducunt l̄ destruunt
pōt eē v̄terq̄ istoz mōꝝ. Et etiā 3° mō
s. q̄ sit ibi dare v̄ltimū in eē ⁊ nō p̄mū
in nō eē: q̄ illa v̄tus pōt i quēcunq̄ mo
dū successione vnus ad alterū qui nō
includit p̄dictōem. ¶ Ad aliud dico: q̄ i
cipit: dupl̄ exponit. vno mō cū positōe
p̄ntis ⁊ negatōe p̄teriti. sic s. est ⁊ non p̄
us fuit. alio mō p̄ negatōem p̄ntis ⁊ po
sitōem futuri: sic nō est ⁊ erit. ¶ Simi
liter desinit dupl̄ exponit. dico igit q̄ se
cūdū vnū modum exponendi veruz est
q̄ simul aliquid incipit ⁊ desinit: q̄a ra
ptim transiens incipit. hoc est est ⁊ n̄ fu
it. ⁊ desinit esse: hoc est: est ⁊ nō erit: ubi
v̄trobiq̄ affirmatur esse. ⁊ negationes
iste h̄inc ⁊ inde. s. nō fuisse ⁊ nō fore nō
sunt oppositē. p̄se autem repugnantia

important incipere et desinere secundum istos intellectus in quibus est aliquid idez affirmatum et negatum: vel opposita aliqua includuntur. ¶ Ad primum arguendum principale patet ex secundo articulo principali: quod modo primum ans est verum. scilicet quod aliquid potest creari et nunquam preseruari. hoc enim est terminum ex ratione alterius et alterius respectus importati in hoc quod est creari et preseruari. scilicet respectus ad oppositum. scilicet ad non esse precedens quantum ad creationem et ad ipsum esse ut per habitum quantum ad preseruationem: qui duo respectus sunt termini respectus rationis. primum est respectus negatiuus: quod ad non esse. et nullus talis est realis. et est eiusdem ad idem per habitum. sicut primum ad idem esse non habitum. non est autem verum ratione respectus ad causam. Et cum inferat igitur potest habere respectum ad deum creatorem: et tamen nunquam habet respectum ad deum preseruante procedi potest si vniformiter accipiat. hoc est quod deus nunquam dicat preseruare illud quantum ad totum quod importat per preseruare. Si autem intelligatur quod nunquam habebit ad deum respectum illum quem importat hoc quod est preseruari a deo qui est respectus dependentie ad causam in eendo. neganda est consequentia: quia etsi nunquam habeat respectum dependentie cum illo alio qui est quasi successione ad seipsum: tamen illud qui est dependentie necessario habet et tunc in ultimo puncti non potest plus concludi nisi quod totum quod importat per illum terminum creari non idem totum: quod importat per preseruari. scilicet duplex respectus hic duplici respectui ibi. quod verum est: quia licet ille qui coniter vtrobique importat sit oio idem. tamen alter qui importat in hoc quod est creari alius est ab illo altero qui importat per hoc quod est preseruari.

De creaturis

In spali terminum querebat de creatura viuente et huiusmodi vita sensitua uel intellectuua. Et erit questio comunis omnis viuenti hac vita uel illa et erat ista. Cirus.

actus cognoscendi et appetendi sint essentialiter absoluti: vel centraliter relativi.

¶ Arguitur quod relatiui: quia talis actus non potest intelligi nisi cointelligendo terminum. absolutum autem potest intelligi non cointelligendo aliquid in ratione termini. igitur ratio prima probatur: quia non potest intelligi quod sit visio nisi sit aliquid visibilis uel obiecti. minor de se est manifesta. ¶ Contra. talis actus est qualitas. omnis autem qualitas est forma simpliciter absoluta: quia genera sunt impermixta. § ratio. ¶ Questio ista non querit de actu terminato ad cognitionem quo. scilicet actu productur uel educit uel inducit ipsa cognitio: sed querit de actu cognoscendi: quod scilicet ipsa cognitio actualis ita quod iste actus si dicat actio non intelligitur quod sit de genere actiois: quia ipsa est semper ad terminum aliquem accipientem aliquid modo esse per ipsam actioem. sed intelligit quod sit actio hoc est operatio que agens tanquam actu ultimo perficit. Et breuit ad cautius loquendum in tota ista questione intelligit huiusmodi non modo actio per actioem de genere actiois. quod scilicet actio productur: uel saltem aliquid modo ad esse termini per ipsam ponendi. et hoc nomen operatio intelligit per actum intrinsecum quo ipsum operans perficit ultimat. ¶ Item licet questio generaliter possit intelligi de respectu ad obiectum vel subiectum. non tamen arguatur videtur restringere eam ad primum intellectum. ¶ Est igitur intellectus questionis primo tractandus iste. An actualis cognitio sit essentialiter relatiua ad obiectum cognitum et similiter de actuali appetere ubi tria sunt videnda. primo quod in omni intellectuone et generaliter operatio quacumque de qua loquimur est aliquid entitas absoluta. secundo qualiter illud absolutum habeat aliquam relationem ad obiectum sibi annexam. tertio an illa relatio sit actui isti essentialis.

Prima conclusio

probatu tripliciter. primo sic: ultima perfectio substantie viuente non est sola relatio operatio est huiusmodi perfectio substantie

viue que nata est operari. puta viuendi
 vita sensitua vel intellectua. igit opatio
 n̄ est sola relo. igit r̄c. maior pbat: q̄a so
 la r̄o n̄ sūme appetit appetitū n̄ali r̄ ele
 ctio n̄ae p̄fectissime appetētis. s̄z ultima
 p̄fectio n̄ae viuētis a tali n̄a sūme deside
 rat desiderio n̄ali. de q̄ intelligi p̄t illd̄
 aug. s̄z. d̄ tri. c. iij. Beati oēs eē uolum?
 q̄b̄ sp̄ verū est siue de b̄titudine actu co
 gitemus siue nō. r̄ t̄n̄ sine actuali cogni
 tiōe nō est in nobis actuale uelle uolun
 tat̄. Ibdē etiāz vult q̄ q̄cqd̄ aliud q̄sp̄
 latenti uelit ab hac uolūtate cōi nō rece
 dit. desiderat etiā sūmo desiderio electi
 uo uolūtatis b̄n̄ disposit̄. Minor p̄ba
 tur ēt p̄ p̄m. i. r̄. x. ethy. ubi vult q̄ feli
 citas q̄ est finis vltim̄ n̄ae intellectualis
 r̄ p̄ p̄is sūme desiderabil̄: ē opatio opti
 ma. uel p̄sistit in opatōe optia. Idē vult
 xij. metha. c. vi. ubi de deo loquēs dicit
 q̄ si nō intelligat qd̄ vtiq̄z ē insigne r̄ sta
 tim post. si nō ē h̄ qd̄ sua intelligētia sed
 p̄: nō est vtiq̄z optia s̄ba p̄ intelligētia in
 telligit actualē intellectuōem. n̄a ad p̄bō
 nē d̄cē p̄ntie statim s̄dit. p̄ intelligē. n.
 ei honorabile iest. Idē h̄. ix. meta. c. vij
 ubi vult q̄ act̄ est p̄: p̄ nō soluz tpe et
 r̄ōe: s̄z etiā s̄ba: hoc ē p̄fectōe. v̄n̄ in p̄bō
 ne illius mēbr̄i q̄ act̄ p̄: est s̄ba: exem
 plificat ipse ut vir puero r̄ hō spermate
 r̄ p̄clonē sic intellectā ibi. p̄bat: q̄z gr̄a a
 ctus tanq̄ finis sunt alia ordinata ad a
 ctū: sicut declarat ibi in multis exēplis.
 S̄l̄r̄ auct̄es multe de fine vlti r̄ sūme
 desiderabili q̄ est b̄titudine siue d̄cant de
 cognitōe sicut illa aug. visio ē tota mer
 ces. siue loquant̄ de dilectiōe. sic de docē
 na xp̄iana sūma merces est ut ipso p̄fru
 amur saltē in hoc oēs p̄ueniūt q̄ finem
 vltim̄ r̄ maxime desiderabilē dicit esse
 opatiōem uel in opatōe p̄sistere. 2° p̄bat
 p̄clo p̄ncipalis sic: relo p̄p̄rie d̄cā nō est
 noua sine nouitate alicuius absoluti p̄
 oris. r̄ hoc in s̄bo uel in imino. opa^o aut̄
 p̄t esse noua sine nouitate cuiuscūq̄z al
 terius p̄or̄is absoluti in ipso opante. sine

etiā cuiuscūq̄z alteri^o absoluti nouitate
 in imino. igit opatio nō est p̄cise relatio
 p̄p̄rie accipiēdo relonē. igit r̄c. maior
 p̄bat. t̄n̄ p̄ p̄m. v. p̄hyfi. ubi negat mo
 tū in ad aliqd̄. r̄ exp̄ssi^o in. vij. ubi vult
 q̄ ad v̄tutē r̄ maliciā nō est alteratio. qz
 sunt ad aliqd̄. hec autē q̄ ad aliqd̄ neqz
 gn̄atiōes s̄nt: neqz gn̄atio est ipsoz neqz
 alteratio oio. hec ille: t̄n̄ p̄ r̄ōnem: qz re
 latio p̄p̄rie d̄cā neōio sequit̄ extrema s̄l̄
 posita. r̄ ita nō p̄t eē noua sine nouitate
 alicuius extremi. minor p̄bat q̄tū ad p̄
 mā p̄tem: qz illud qd̄ erit de p̄o acc̄ntali
 ad actū nō recipit aliquā formā nouaz
 p̄orem ipsa opatōe: qz t̄n̄ nō fuisset p̄i
 us in p̄o acc̄ntali s̄z eēntiali. 2° p̄o mino
 ris est manifesta. p̄z. n. q̄ nihil absolutū
 aduenit. visibili q̄n v̄z actu. nec intelligi
 bili q̄n intelligit actu: r̄ p̄sistit de alijs.
 ¶ D̄terea ois relatio realis fundamē
 tū suum p̄r^o uel r̄ōem fundādi. p̄ximā
 neōio p̄sequit̄ uel p̄comitat̄. r̄ hoc post
 to termino nūc aut̄ ipsa p̄m opatiūaz
 nō neōio p̄comitat̄ relo actuali ad obm̄
 igit ipsa p̄o nō est p̄rima r̄ō fundādi ta
 le relonē igit si ponat̄ aliq̄ relo actualis
 opantis ad obiectū oporteret dare sibi
 p̄ fundamēto uel r̄ōe fundādi p̄rima a
 liqd̄ posterius ipsa p̄o: r̄ q̄si mediū inter
 ipsam p̄m r̄ illā relonē. tale qd̄ non v̄
 posse poni nisi ipsa opatio. nūc aut̄ illd̄
 qd̄ est p̄r^o fundamētū relonis uel p̄r^o
 ma r̄ō fundādi eā. aut est absolutū. iu
 xta illud. vij. de tri. ca. ij. Omne qd̄ rela
 tiue d̄ est aliquid excepto relatiuo. aut
 saltē nō est p̄cise illa relatio cuius ē fun
 damentū uel r̄ō fundādi. igit opatio nō
 est p̄cise relo opantis ad obiectum. r̄ pa
 ri r̄ōne operatio non est p̄cise aliqua re
 latio. ¶ Ex hac p̄clusione sic p̄bata cō
 cluditur ulterius p̄positū sic. si hec ope
 ratio est p̄cise respectus: tunc eēt relatiō
 quia respectus quem p̄bus concedit ali
 quo modo conuenire operatōni est p̄o
 p̄rie de genere relatiōis. r̄ p̄tinet ad itūz
 modū relatiūoz: ut patet ex. v. meta. cū

igit opatio non sit p̄cise relatio ut pb̄at
ratōes iam posite: sequitur q̄ non sit p̄
cise respectus. 2. p̄ consequens est ibi ali
qua entitas absoluta quod est proposi
tum in isto articulo.

De secundo articulo

lo p̄ncipali tria sunt vidēda. p̄mo argui
tur q̄ in opatōe nō est aliq̄ relatio re
alis ad obiectū. 2. dicit q̄liter hoc sit in
telligendum. 3. videbit̄ de ratōibus ad
istud pb̄andum positis. P̄mū ostēdit̄
tripliciter: 7 hoc correspondenter tripli
ci pb̄atōi posite in p̄mo arti. p̄mo ex ra
tōne p̄fectōnis que fuit mediūz in p̄ ra
tōne. arguit sic: vltima 7 summa p̄fectō
nāe opatiue non potest esse sine reali re
latōne ad obiectū p̄fectissimūz circa qd̄
ipsa nata est opari. opatio aut̄ est sūma
p̄fectio talis nāe. igit 7c. maior pb̄at: qz
si sūma p̄fectio nature viue diceretur a
liquid ut est ad se: ipsa s̄ba rei hoc mō ef
fer sūma p̄fectio: qz s̄ba est p̄fectio: quo
cūqz suo accidente fm̄ aris. vij. metaph
igit p̄cedat b̄ritudinē creare esse accidēs
illī nāe beatificabilis. 7 cū hoc summam
eius p̄fectōem. hoc nō pōt poni ut ē ali
qd̄ ad se: sed p̄cise inquantū p̄nectit 7 se
p̄iungit finī vltimo simplr. s. obiecto ex
trinfeco qd̄ p̄ ipm̄ attingit. ipsa igit rela
tio ad ipm̄ obiectū est formal rō p̄pter
quā beatitudo dī sūma p̄fectio. **Lōfir**
matur hoc p̄ illud aug. 13. de tri. c. v. ul
xv. ubi alijs diffinitōibus beatitudinis
reprobatis p̄cludit quasi p̄ vera diffini
tōe. beatus igit nō est nisi hz oia q̄ vult
7 nihil mali vult. **Ex** hoc arguit: qn̄ i
p̄cretis est p̄dicatio p̄ se p̄mo mō sequit̄
q̄ abstractū p̄dicat̄ de abstracto: patet i
exemplo albū est coloratū p̄ se p̄mo 7 p̄
p̄sequēs nō rōne subiecti: sed rōe forma
li. 7 ideo hec ē vera: albedo est color. igit
si hec est vera. p̄mo mō beat⁹ habet q̄
quid bene vult. sequit̄ q̄ beatitudo ē ut
ita dicā habitio cuiuscunqz bene uoliti
nunc autem habitio vel habere v̄i p̄ se

importare relatiōem. **S.** iuxta 2^m me
dium. s. de nouitate absoluti arguit sic.
Ad formā absolutā nouaz pōt eē per se
mutatio. Ad opatōem puta intelligere
uel huiusmodi nō pōt eē p̄ se mutatio.
igit 7c. maior pb̄at. qz forma absoluta
pōt acq̄ri s̄bo nō tm̄ p̄ accūs ad acq̄sitō
nem alteri: s̄z p̄ se p̄pria acq̄sitō: qz p̄t
p̄mo p̄ se succedē sue p̄prie p̄uatōni. mi
nor pb̄at p̄ p̄hm. vij. phy. dicentē. neqz
in intellectuā p̄te aie ē altera. sciēs enī
max⁹ ad aliqd̄ dī. 7 multa ibidē tam in
lfa p̄bi q̄ in p̄mēto vidēt̄ eē ad hāc in
tentiōez. **S.** iuxta tertū mediū. s. de dī
stinctōe relōnis 7 fundamētī eius argui
tur sic. In cuius s̄ba est relō illud nō est
aliqd̄ absolutū. s̄z in 3° relatiuoz i s̄ba
vni^o extremi. s. mēsurati est relō. opatō
n. refert ad obm̄ illo 3° mō. igit 7c. maior
pb̄at qz absolutū nō includit in sua rō
ne cēntiali relatiōem: qz tūc eēt p̄ se ad alte
rū p̄ illū resp̄m̄ inclusuz 7 eē p̄ se nō ad
alterū s̄z ad se: qz ponit̄ absolutū. mior
p̄z p̄ p̄mentatorē. v. mēta. ubi vult q̄ in
3° relatiuoz relatio est in substantia al
terius extremi tantum: sicut in ratione
intellectus 7 non in ratōne intellecti uel
intelligibilis. relatio inquit non est i s̄
stantia intellecti. sicut est in substantia i
tellectus. igit 7c. Ibi etiam illud verbū
p̄bi idē bis diceret. exponit sic. intellect⁹
non refert ad intelligentē s̄z ad intellc̄m
quia si ita esset tunc intellectus p̄stitueret
tur p̄ intelligentem: 7 videtur esse econ
uerso. ex quo sequeret̄ q̄ illud qd̄ p̄stitu
itur p̄ aliud cōstituar̄ illud: sicut ipse ar
guit q̄ intellectus si diceretur ad intellē
gentem cōstitueretur p̄ ipsum: ita intel
ligit q̄ p̄stituitur p̄ itelligibile ad qd̄ dī
nō aut̄ p̄stitueret̄ p̄ illud: si eēt i se aliqd̄
absolutū. **Circa** 2^m i isto arti. distiguo
de opatione: 7 est distinctō manifestioz
in actu cognoscēdi. pōt tm̄ poni forte in
actu appetendi. aliq̄ est p̄ se ex̄ntis sicut
q̄ attingit obiectūz in sua p̄pria ex̄ntia
actuali. **Ex^m** de v̄sione coloris 7 cōiter

In sensatōe sensus exterioris. Aliq̄ etiā est cognitio obiecti nō vt exñtis in se. s; vt obiectū nō existit: vel saltē illa cognitio nō est eius vel actualit̄ exñtis. Ex^m: vt imaginatio coloris: q; cōtingit imaginari rem qñ nō existit sicut qñ existit. Cōsimilis distinctio p̄bati pōt i cognitione intellectiua. hoc p̄bat. p̄mo q; p; q; aliqua pōt eē intellectio nō existētis aliqua etiā potest esse obiecti exñtis vt exñtis: q; talē hēbit btūs de obiecto beartifico: alioqñ posset aliq; esse btūs in obiecto. esto per impossibile q; ipm nō esset exñs: de q; dī hīc clarā visionē siue facialem p̄p̄ hoc q; actus ei⁹ cognoscē dī tēdit in illud ut in se p̄ns in p̄pria existētia actuali. 2° p̄bat idē. q; q̄cqd est p̄fectionis in cognitōe magis pōt cōp̄tere cognitōi intellectiue q̄ sensitīue. nūc aut̄ posse attingere obm̄ in se reali p̄fectionis est: vbi nō vileseret po^o attīgens p̄p̄ imp̄fectōem obiecti. s; intellectus pōt hīc actū quo sic attingat obm̄ in sua reali exñtia: saltē illud obm̄ qd ē nobilius tali intellectu vel eque nobile. Et si cēdatur de intellectu n̄ro ipm. s. posse hīc talem actū cognitōis q; attīgat rem vt exñtem in se: pari ratōe pōt hoc cēdē de quocūq; obiecto: q; intellectus n̄ est p̄līs respectu cuiuscūq; intelligibilis. Cōtra istā distinctōem arguit p̄mo p hoc q; intellect⁹ n̄ in cognoscendo abstrahit ab hīc et nūc: et pari ratione ab omni cōditōe exñtis vt exñtis. igit nō p̄perit sibi aliqd p se intelligē vt existēs. ¶ Si sint due tales intellectōes possibiles intellectui n̄ro: tūc pari rōne eiusdē obiecti poterūt eē due t̄les. Que ro tunc quō distinguēnt. nō nūo t̄m: q; duo accñtia eiusdēz speciei nō p̄nt eē in eodē s̄bo siml. nec speciei: q; siue act⁹ cognitōis accipiat speciei a po^o siue ab obiecto cū hīc sit eadē po^o et idē obiectum: nō pōt poni differētia specifica. ¶ Ad p̄mū illoz dīci pōt q; distinctio q; ponitur cōiter inī cognitōez intellecti

uam et sensitīuaz ex p̄te obiecti: puta q; intelligim⁹ vniuersale: sentim⁹ singlarē et quēcūq; distinctio alia isti cōr̄ndens nō d; intelligi tanq̄ inī potētias disparatas ex equo: sicut ē distinctio vīsus i vīdendo colorē: ab auditu in audiēdo sonos. sed d; intelligi distinctio intellect⁹ a sensu sicut potētie sup̄ioris cognitīue ab aliq̄ cognitīua subordinata sibi: et p̄ p̄ns q; po^o sup̄ior pōt cognoscere aliqd obm̄ vel sub aliq̄ rōne qd obiectuz: vel sub qua rōe po^o inferior nō pōt cognoscere. nō t̄m oportet ecōuerso q; inferior possit aliqd obiectū vel sub aliqua rōe cognoscere quin sup̄ior possit etiā p̄fectioni mō obm̄ illud cognoscere: et sub eadem rōne cognoscibilitatis ex p̄te obiecti. et sic pōt cēdē q; intellectus pōt cognoscere obiectū nō vt hīc et nūc: q; s̄b rōne quidditatiua absoluta. sensus aut̄ nō pōt sic cognoscere obiectū: q; est virtus limitata ad cognoscenduz ipm sub rōne exñtis: sed nō p̄pter hoc intellect⁹ determinat ad cognoscenduz obm̄ sub mō opposito: q; indifferēs ē ad cognoscendū ipm sub vtroq; mō. ¶ Ad 2^m cōcedi pōt q; sint due cognitōes eiusdē obiecti simul: sic q; nō distinguat obiectuz ab obiecto: sic essentia ab exñtia: q; licz inter ista sit aliq̄ distinctio obiecti: tam nō sufficiens ad p̄positū: q; etiā ipa existētia pōt cognosci cognitōe abstractiua. sicut. n. essentia sic exñtiam possuz intelligere s; nō sit realiter extra intellectum. dicent igit cognitōes distincte: et hoc fm̄ specie p̄pter rōes formales motiuas hīc inde: q; in cognitōne intuitiua res in p̄pria exñtia est p se motiua obiectiue. in cognitōe aut̄ abstractiua ē p se motiū aliquid in q; res habet esse cognoscibile: siue sit cā virtuali p̄tinēs rem vt cognoscibile: siue sit effect⁹ puta species vel similitudo rēp̄hensīue p̄tinēs ipm cui⁹ est similitudo. ¶ Ista distinctio ne actus cognoscēdi sup̄posita pōt dīci q; p̄mus. s. qui ē rei exñtis in se necessa

rio habet annexā relatōem realē ⁊ actualem ad ipm obiectū. ⁊ rō est: qz nō potest esse talis cognitō nisi cognoscēs habeat actualit̄ ad obiectū; talem habitu dīnem q̄ necessario requirit extrema in actu ⁊ realiter distincta: ⁊ que etiā nām extremoz̄ necessario cōsequit̄. In speciali aut̄ vī esse duplex relatio actualis in isto actu ad obiectū. vna pōt dici relatio mensurati vel veri⁹ mensurabilis ad mensurā. Alia pōt dici relatio vniētis formalis in rōne mediū ad terminū; ad quē vnit̄: ⁊ ista relatio mediū vniētis specialiori nomie pōt dici relatio attinentie alteri⁹ vt termini vel tendētie in alterū vt in terminū. Ista autē distinctio duarū relationū. s. mensurabilis ad mensurā ⁊ attingētie ad terminū: satis videt̄ esse māifesta: qz vtraz̄ ab altera separari pōt: sicut in eētīs supior: habet rōnem mensurē respectu inferioris. nec tñ semp inferior: habz respectu supioris relatiōem attingētie de qua loquimur. Actus etiā volūtatis vel intellect⁹ tota liter causantis obiectū: videt̄ hīc relatiōnem tendētie respectu eius vt termini intellectōis vel volūtōis: siue ista relatiō sit realis siue tñ rōnis: nō tñ talis intellectio vel volūtio habet respectu tal obiecti relatiōem mensurabilis: sed magis relationē mensurē. De p̄ relone. s. mensurabilis loquit̄ Arist. v. meta. q̄ illa p̄ p̄ie p̄inet ad tertiū modū relatiōis: vbi sciendū q̄ aliqd mensurari ē intellectum de eius quātitate deiminata p̄ aliud certificari: ita q̄ mensurari importat respectū ad intellectū; cui sit certitudo: ⁊ ad mensurā p̄ quā sit certitudo. p̄ma nō est realis: sic nec scibilis ad scientiā. 2ª est causati nō in esse sed in cognosci ad cām in cognosci: ⁊ hec est relō realis q̄ntum est ex pte depēdentie cātī ad cām q̄ depēdentia ē rōe extremoz̄: ⁊ nō tñ p̄ actū intellect⁹ p̄pantis hoc ad illud: tñ qz ista bitudo depēden^t nō quidē ipius cognitōis ad cām cognitōis q̄ bñ est rea-

lis: sed depēdentie obiecti vt cogniti ad obm: vt p̄ qd cognoscit̄ est in extrema nā ut hñtia esse reale sed tñ ut hñtia eē cognitū: iō ista bitudo nō est simplr realis: nec tñ est ita pure relō rōnis: sic est illa q̄ est vlis ad singulare: vel illa q̄ est p̄dictoriū ad p̄dic^m: qz Arist. nō dicit relonem in 3° mō eē mensurati ad mensuram sed eē mensurabilis: hoc ē apti nati mensurari ad mensurā: hoc ē apti nati mensurare. qd sic pōt intelligi sic ex dēis p̄: mensurari actualit̄ est actualit̄ depēdere i cognosci: ita mensurabile dicit̄ ap̄: iudinalē vl pōlem depēdentia in cognosci vel dicit̄ depēdentia in cognoscibilitate. vniūquodqz aut̄ se hz ad cognoscibilitatē sic se hz ad entitatē. igit̄ per mensurabile intelligit̄ illud substratū rōne cui⁹ hoc ē mensurabile: ⁊ illud ē entitas cātā vl p̄ticipata: vt sic in 3° mō relatiōis p̄ h^o qd est aliqd dicit̄ vt mensurabile ad mensurā: intelligit̄ dicit̄ tanq̄ depēdens in entitate ad illud a q̄ p̄cipat entitates: vt sic sit relō simplr real ex pte mensurabilis in hoc 3° mō. qz illud intelligit̄ ens p̄ticipatiōē vl imitatiōē respēu alteri⁹. Alteri⁹ ad p̄pō^m: cū aliqd possit multiplici p̄cipare p̄fectiōem ab alio act⁹ cognoscendi sic p̄cipatiue se hz respectu obiecti sic similitudo respēu cui⁹ est. nō dicit̄ similitudo p̄ cōicatiōē eiusdē forme si cut ē albi ad albus: sed similitudo p̄ imitatiōē: sicut est ideati ad ideā. Scōs act⁹ cognoscendi q̄. s. nō est necario exñtio vt exñtis: nō necario hz relonem realē actualē ad obm: qz relō realis actualis requirit p̄ se iminū realē ⁊ actualē: tñ iste scōs act⁹ pōt poni hīc ad obm relonem realē pōlem: ⁊ hoc p̄mā de q̄ in p̄cedēti mēbro dicit̄ est. s. mensurabilis vel depēdentie: nō aut̄ scōam. s. vniōis vel attinentie. pōt etiā ista cognitio hīc ad obm relonem rōnis actualē: sed illā nō necario requirit ad hoc q̄ sit ipsi⁹ obiecti. Sūt h̄ q̄tuor declarāda. p̄ q̄ cognitio abstractiua hz relonem realē pōlem et

aptitudinalē. s. mēsurabilis ad obm̄ et
 nō exn̄s. hoc pbat: qz illud qd hēt relo
 nem actualē ad iminū exntem 7 q̄tum
 est ex pte sui vniformit̄ se hz ad illū hz
 realez aptitudinalē ad illū terminū qn̄
 nō est exn̄s. opatio ē hmōi: qz est aliqd
 mensurabile p obm̄: hoc ē aprū natum
 in entitate sua depēdere ad obm̄: 7 hoc
 in spēali talī depēdentia q̄lis ē eius qd
 est silitudo p imitationē vel p̄cipatōez
 ad illud cur̄ est silitudo. hec om̄ia q̄tū
 est ex pte fundamēti essent in actu si ter
 minus eēt in actu. 2^m. s. de reloe attingē
 tie ad iminū qui attingit pōt dici qz co
 gnitioni abstractiue nō puenit talis rlo
 realis pōlis vel aptitudinalis. pbat: qz
 nō puenit fundamēto q̄tū est ex pte ei⁹
 nec sibi p̄peteret in actu si imin⁹ ponere
 tur in actu: qz iminus nō est nat⁹ p illū
 actū attingi vt actu exn̄s. 3^m. s. de reloe
 ne rōnis in cognitōe abstractiua potest
 dupl̄r intelligi. Vno mō sic: qn̄ termin⁹
 nō hz esse reale: sed tm̄ esse in intellectu
 tūc ad ipm̄ nō pōt esse nisi reloe rōis: qz
 nō pōt reloe veri⁹ h̄e esse q̄ termin⁹ ad
 quē est. nūc aut̄ obm̄ qd terminat cog
 nitionē abstractiua nō oportet h̄e esse
 nisi in intellectu. igit̄ 7c. **A**lius pōt eē
 intellect⁹ talis: ac⁹ intelligēdi obm̄ ab
 stractiue pōt intelligi actu reflexo. cum
 n. ista intellectio sit silitudo obiecti per
 obm̄ cognitū: pōt illa cognosci reflectē
 do: 7 intellect⁹ sic cognoscēs istā cogniti
 onē pōt p̄pare ipam ad obm̄. ipa autē
 sic p̄pata p actū intellect⁹ refert relone
 rōis. **I**n istas duas relones rōis vna
 est dīa. nā 2^a sicut pōt esse obiecti non
 exntis: sic pōt esse cognitōis nō exntis.
 si tm̄ illa cognitio sit intellecta 7 p intel
 lectū p̄pata. p^o aut̄ reloe nō pōt esse nisi
 ac⁹ exntis 7 nō vt obiecti cognitū p ali
 quem actū reflexū nec p intellectū p̄pa
 ti. Ex hac dīa sequit̄ alia. s. qz 2^a reloe ē
 ratōis q̄tum ē ex pte vtriusqz extremi.
 p^o q̄tum est ex pte obiecti ē rōnis: q̄tū
 est ex pte ac⁹ esset realis: qz v̄ sequi na

turā actus 7 nō tm̄ p̄peterē illi actui vt
 obiecto intellecto vel p̄pato. **C**ōtra h^o
 ens reale nō req̄rit tanq̄ ad naturaz ei⁹
 p̄ns vel cōcomitans aliqd nō reale. igit̄
 actus cognoscēdi realis nō hz relonem
 rōnis p̄sequentē ipm̄ ex nā sui. **R**ā^o p
 actū cognitōis obm̄ hz esse cognitū: et
 tō pōt nām actus sequi aliq̄ habitudo
 que sit ad obm̄ vt h̄is tale esse. Ex hoc
 patet q̄tum quō. s. reloe ratōis necario
 cōcomitaf: qz hoc verū est de p^o relone
 rōnis. nā sine scōa posset cognitio ipsa
 esse sicut ac⁹ rectus sine reflexo p̄nte. et
 multo magis posset obiectū terminare
 actū illū absqz hoc qz h̄eret relonem rō
 nis ad actū. 2° p̄tingent catur post actū
 intellectōis recte. igit̄ nō fuit in obiecto
 necaria rō terminadi illū actū. **T**unc
 itio in isto arti. r̄ndendū est ad arcumē
 ta facta in p̄ma parte hui⁹ articuli p̄o
 q̄nto vident̄ minus p̄cludere. Ad p̄mū
 p̄cedo qz opatio que ē vlti⁹ p̄fectio nāe
 opantis necessario hz annexā relonem
 puta si loq̄mur de opatōe beatifica ho
 minis vel angeli ista necessario ē exntis
 vt exntis: qz si sit cognitio ē intuitiua: si
 sit volutio est necessario p̄comitās int̄u
 sitionem. sed cū dī qz ipsa est vltima p̄se
 ctio p̄cise inq̄tuz p̄nectit cū obiecto. dī
 co qz vltima p̄fectio pōt intelligi vel ali
 qua summa p̄fectio p se vna: v̄ p̄fectio
 integrata ex illa 7 om̄ib⁹ necessario p̄co
 mitantibus. p̄mo mō dico qz opatio ē
 vltima p̄fectio: 7 est simpliciter p̄fectio
 quocūqz p̄comitante ipsam: etiā illa re
 latione quā formalit̄ importat p̄nexio.
 qz si possem h̄e opationem sine illa re
 latōne essem br̄is: nō aut̄ essem br̄is si
 haberē relonem sine opatiōe. **I**stud pa
 ter de beatitudine dei q̄ formalit̄ p̄sistit
 in opatione fm̄ illud phi. xij. meta. vbi
 de eo loquēs ait: Si nō intelligat quid
 est insigne 7 venerabile: sed hz quemad
 modū si do: miēs siue intelligit: 7 nō est
 hoc qd sua intelligētia. s. actuali⁹ intelle
 ctio nō est vtiqz optima s̄ba. 7 pbat cō

sequentia. p. intelligere. n. ei hono:abile
 inest: et tñ beatitudo ei nō reqrit relati
 onem rōnis in opationē r'obm: qz etsi
 possit intellect' eius ppare actū suū ad
 obm: tñ ista ppario siue relatio rōis nō
 includit in ipsa opatiōe que opatio fm
 se est beatifica. nō. n. videt ratiōabile q
 magis de' sit btūs formalit' aliq' opatio
 ne includente relonem rōnis q' q' beati
 tudo angeli includat aliquā talez relati
 onem. beatitudo tñ creata necario req
 rit relonem ad obm sed realē. et hoc qz
 nō pōt hēre maiorē vnitatē cū obiecto
 q' vnitatē relonis. opatio aut' dei habz
 cū obiecto verā vnitatē et identitatē: et
 tō ibi nulla requirit' relō ad hoc vt ipsa
 sola et absoluta sit plene beatifica. In
 hoc p3 vna excellētia beatitudinis diuī
 ne sup creatam. qz illa vt absoluta ē ple
 ne vltimū bonū eius. beatitudo creata
 nō est vltimū nisi cū relone ānera. Qñ
 igit' dē q' est vltima pfectio inq̄tum p̄ci
 se p̄nectit cū obiecto. Reduplicatio ista
 pōt intelligi fieri vel rōne relonis vl' rō
 ne fundamētū. p̄ximū. p̄mo mō negandū
 ē: qz ipsa formalis rō relonis nō est sibi
 rō essendū vltimā pfectōem. 2° mō cōce
 dendū est q' inq̄tum p̄nectit hoc ē inq̄
 rum est fundamētū. p̄ximū p̄nectens:
 sic est p̄fectio vltima. Per idē p3 ad illā
 p̄firmatōem: Btūs est qui hz rē. si enīz
 hīe intelligat sibi importare relōem: tūc
 vel est descriptio p̄ illud qd necario cō
 comitat opationē beatificā. vel hoc no
 men beatitudo nō importat p̄cise abso
 lutū: sed cū respectu ad obm. Si autē p
 hīe intelligat opatio q' obm hz: iuxta il
 lud Aug. lxxxiij. q. q. xxv. hīe deū nihil
 aliud est nisi nosce. tūc hīe beatificā nō
 importat p̄ se relōnez: sed illa tñ modo
 p̄comitat. **C**ōtra hoc: non est p̄dictio
 absolutū separi a relone sicut p̄us a po
 steriori: et maxime qñ nō est relō depen
 dentie essentialis. igit' si opatio beatifica
 sit absoluta: postet p̄ potentiaz diuinaz
 separi a relone illa: et tūc esset btūs: non

tñ p̄nectus obiecto. **P**: poster' genera
 tione est p̄fectius fm p̄m. ix. meta. sed
 relatio si ē aliud ab opatione absoluta
 est posterioz generatōe. igit' rē. Ad p̄m
 alibi. **A**d 2^m: illa p̄pō p̄hi d3 intelligi
 p̄cedendo ex eodez ordine: qz si in alio
 ordine vel gnē sit aliqd poster' genera
 tione: nō oportet q' sit p̄fectius. sic. n. ac
 cidens esset p̄fectius forma sbali. et tātū
 isto mō est relatio posterioz absoluto:
 nō. n. in eodez ordine aduenit tanq' p̄o
 p̄tū p̄plementū absoluto: sed absoluto
 in se hīte p̄p̄riā p̄fectionem p̄pletam
 ex illa p̄fectione consurgit relatio. **A**d
 2^m argumentū qd accipit ex. vij. phys.
 si diceret q' Aristō. omnia illa dicit non
 fm op. p̄p̄riam: sed fm op. Pla. videt
 posse haberi ex p̄mentatoz: vbi in fine
 p̄menti: Aristō. inquit intelligit in hoc
 loco nō q' hec sit opinio eius: sed inten
 dit declarare vīm opinionis hui'. hec
 ille. Sñia etiam in se videt illa quā im
 ponit Aug. Pla. in. xij. de ciui. et Arist.
 .j. posterioz. s. q' addiscere nō sit nisi re
 minisci. aut. n. sic: Acquirere cognitōem
 in p̄ncipio nō est generatio neqz altera
 tio. hō. n. sit sciens et intelligens qñ anī
 ma eius quiescit et firmat: quēadmodū
 qñ surgit a somno. Et p̄mentatoz expo
 nit: et in alia translatōe apparet illa eadē
 sententia q' nō mutat animā in p̄ma ac
 ceptione sciētie: sicut nec mutat qñ post
 impedimentū somni vel ebrietatis pōt
 vti sciētia qua p̄us nō potuit vti. tñ pōt
 aliter dici q' si Arist. ista dixerit fm p̄
 p̄riam opinionē hoc fuit q' motū et mu
 tationem nō dixit per se esse ad aliquā
 formam nisi que potest p̄p̄riā acquiri
 one acquiri: et ideo ad nullā formāz dē
 rit esse motū que tñ acquiritur alia ac
 quisita: sicut est de relatiōe. vñ vult sibi
 q' in qualitatib' illis nō est alteratio q'
 fiunt cum quedā alterantur: hoc est cū
 alteratio sit in alijs. densata. n. aut rare
 facta rē. et post: Sicut sanitas frigidoz
 et calidoz cōmensuratio quedam est.

et ideo sanitas non est proprius terminus alii
 cuius alterationis. sed aliquid alia alteratio
 ad aliquem gradum calidi vel frigidi. et tunc
 ipsum est commensuratum alijs quantitatibus cor
 poris. et sic est sanitas. Si autem hoc esset
 manifestum. scilicet quod scia vel actu considerare es
 set sola res satis patet quod secundum intentionem
 aris. ad illam non esset mutatio vel altera
 sed probatum est in primo articulo. quod operatio non
 est sola res. et pari ratione vel maiori nec
 habet scientiam. Unde videtur aliquid ultra addendum
 scilicet quod aris. non procedit alterationem esse ad ali
 quam qualitatem nisi quod per primo accipi sic quod
 ipsa non tamen sequatur per accipere ad formam
 inductam sic res. sed nec eius inducitur ne
 cessario sequatur inductioem alicuius for
 poris. et tunc ista res eius non est vera nisi
 de alteratione immediata primo alterati in il
 lo ordine. et sic ad sciam per considerationem
 non est aliqua alteratio immediata primo
 alteranti in illo ordine: quod primum tale est
 obiectum extra. cognitio autem in intellectu
 non immediate capitur ab obiecto ut extra.
 sed in aliquid intra: quod intelligitur cum volu
 mus. non autem sentimus cum volumus. quod de
 aia. quod ad intelligendum habemus obiectum
 intra. ad sentiendum requiritur obiectum extra.
 quod autem intelligat de tali alteratione de qua
 dicitur est probatum: quod patet autem procedit sensum
 alterari dicens: et ipsi sensus alterant. pa
 tiuntur enim actio enim ipsorum motus est per
 eorum: patet aliquid sensu. habet autem negat
 per intellectum alterari: ut videtur assignat
 per rationem: quod noticia intellectiva accipit non
 immediate ab obiecto extra quod est primum alte
 ras in isto ordine. sed mediante cognitione
 sensitiva. unde ad probandum quod nulla muta
 tio est ad sciam. autem ex ea. non quod est secundum
 experientia vniuersalem accipimus sciam. Et
 sic illud verbum scientis maxime ad aliquid
 dicitur intelligi sic. ad aliquid. id est ad obiectum in
 tra et non immediate ad obiectum extra quod est
 primum alterans. et ista res sic particulariter intel
 lecta de alteratione prima sufficit ad propositum
 suum ibi: quia rationem illam quod mouens et
 motum simul sunt. interdit probare indu

ctive in singulis motibus et spacialiter in al
 terationibus videtur habere instantiam de illis quanta
 tibus quod non immediate inducunt a primo al
 terate: quod ibi alteratum et si simul sit cum primo
 alterante: non tamen cum primo in illo or
 dine de quo manifestius est quod ipsum sit al
 terans. et modo possit dici quod dicitur Aristoteles est
 intelligendum de alteratione quod est motus. vel
 si est indivisibile est mutatio terminati
 ua vel continuativa motus vel saltem que
 est subiecti mobilis vel mutabilis et ab a
 liquo agente naturali. nullum istorum inuenitur in
 parte intellectiva: quia ipsa est indivisibilis
 et ita non susceptiva motus quod requirit sub
 iectum divisibile. ipse etiam quod indivisibilis
 ideo non est localis prout alicui agenti naturali
 quod non replet locum. agens autem physicum
 non est actiuum nisi in passum sibi loca
 liter prout sensus autem per oppositum potest dici
 alterari. et quod ibi propositum quantum recipit: et
 quod ab agente naturali cui est localis presentis.
 ¶ Istud tertium dicitur videtur satis verum sed non
 videtur posse haberi ex textu Aristoteles ibi. ¶ Ad
 tertium potest dici quod in tertio modo relatiuorum
 sic procedit rationem esse in se alterius ex
 tremi tamen: sicut in duobus primis modis co
 ceditur rationem esse in se utriusque extre
 mi. unde dicit ibi commentator: relatio est
 duobus modis. aut res est in se utri
 usque extremi relati. aut in substantia al
 terius tamen. nunc autem in duobus primis
 modis non includitur relatio essentiali
 ter in utroque extremo. immo utriusque se
 cundum se est absolutum. sed dicitur ibi
 relatio esse in substantia utriusque extre
 mi: ut in fundamento proximo siue ra
 tione fundandi. et sic in tertio modo est ta
 tum in se alterius extremi: hoc planius
 habet in alia translatione ubi sic habetur: sed
 numerum et prout dicitur ad aliquid omnia sunt ad
 aliquid: eo quod ipsum quod dicitur est alterius dicitur
 ipsum quod est: sed non eo quod aliud ad illud me
 surabile videtur et sensibile et intellectuale eo
 quod aliud ad ipsum dicitur ad aliud dicitur
 tur vult dicere quod relatiuorum primis duo
 bus modis per se dicitur ad aliud: et non tantum

eo qd aliud refert ad ipsum. In itio mo
tm vnu extremu est per se fundamentu
relatiois. reliquu uero dicit ad aliud solu
qd aliqd est eius. **Hic breuiter oici pot**
qd hec est differetia istoz modo: quia
in pms duobus est relatio mutua: ita qd
in vtroqz extremo est ro fundandi rela
tionem vna: et ratio terminandi relatio
nem aliam. In tertio mo est relatio no
mutua: sed ratio fundandi relationem est
tm in vno extremo: et in alio ratio ter
minandi eandem. quod addit ibi de illo bis
diceret idem et pot comentator ibi sic
intelligi: qd aliqd dicit constitui per il
lud ad quod essentialiter dependet: h illud
no sit intrinsicu illi: et sic constituitur p
illud qd est mensura eius. si igitur intelle
ctus diceretur ad intelligentem vt ad me
suram: constitueretur hoc mo per ipsuz.
sed intelligens constituitur per intellectu
vt per forma suam. igitur erit circulus
in constitutoibus: h no eodem mo con
stituendi. et hoc est impossibile: dum tm
vtrunqz constitutu dependat per se a
constituente: quia no potest esse circulus
in p se dependentijs: et hoc pot intelligi
per illud dictu comentatoris: ibi Idem
diceret bis. et tuc idem erit causa et cau
satum eiusdem. sed facilius exponit lit
tera Aristotelis ibidem fm aliaz trasla
tionem: quia si intellectus diceret ad in
telligentem vt ad mensuram: et cum dicit
ad intelligibile vt ad mensuram idem vt
mensurable erit bis dictuz: hoc est ad
vtrunqz duoz vt ad mensuram: quod e
inconueniens de duobus disperatis. f. qd
vtrunqz sit pplete mensura eiusdem.

De tertio articulo

pnipali dico qd relatio pot triplr se ha
bere ad absolutu. Uno mo contingit
et p accidens: vt similitudo ad albedine.
Alio mo necessario: vt relatio creature
ad deu. Tertio mo fm vera identitate:
sicut in diuinis relatio psonalis se het
ad essentia. sed no videt qd possibile sit

amplior identitas que pprie dicitur iden
titas essentialis: quia nec relatio potest
essentialiter includi in absoluto: qd idem
esset essentialiter ad se et essentialiter ad alte
rum. nec absolutu et relatio possunt in
cludi in aliquo p se vno: sic p se vno qd
sit vnius generis: et ipius sit pprius co
ceptus p se vnus: et qd ipm sit p se i vno
genere: quia sicut in rebus no potest fie
ri vnu per se ex distinctis nisi illa se ha
beant sicut pprius actus et ppria pote
tia in eode genere: vt patet p p. viij.
meta. sic no pot aliquid esse hns per se
conceptum vnu: et cu hoc p se includens
distincta nisi conceptus vni sit p se poten
tialis et alteri actualis p se determinans
illu potentialiter. relatio et absolutu non
pnt habere tales conceptus quoz vn sit
p se determinabilis: et alius p se determi
nans: qd si aliquis conceptus absolutus sit
indifferens pot trahi p conceptum abso
lutum quousqz sit determinatissim sub
genere absoluto. p similitudine de conceptu
relati sub genere relatiuo. neuter igitur
est p se ptractius vel determinatius al
terius: qd vterqz sine altero natus e hie
conceptus determinatissimu in ppria co
ordinatione. Ex his ad ppo. in actu
cognoscendi de q querit est aliq entitas
absoluta: vt pbatu est in .j. arti. ibi etia
est aliq relatio vt probatu est in 2o arti.
Et ex isto vltimo hie q absolutu et rela
tiu no pnt constituere aliqd p se vnum:
nec saltu vni generis qd s. habeat coe
ptum p se vnu. Ex his sequit qd actus
cognoscendi vel no est aliquid p se vnum
vni generis: vl no p se includit illa duo
que pbata sunt ibi pcurrere. videt autem
pbatu in pmo arti. qd essentialiter inclu
dat absolutu: et pncipue in pmo ratioe. igitur
vt qd actus talis no sit essentialiter relatiuus
sicut p se includens relationem. vel si dicat
q est quoddam totu includens ambo illa
tuc no est aliquid p se vnu essentialiter re
latiuu: sed vnu p accidens essentialiter in
cludens altera ptem: sicut diceret impro

prie q̄ hō albus ē essentialit̄ albus. hoc
 .n. improprie dī: qz nihil essentialit̄ pro
 prie dī: de eo qd̄ nō est in se aliquid vnū
 essentialit̄: sicut nihil pōt eē verū de eo
 qd̄ est in se falsum: sicut ē illud cuius rō
 includit repugnantia. qd̄ qz nō est in se
 possibile: ideo nihil dī de ipō possibile.
 vel sibi esse possibile. sic in pposito: qd̄
 nō est p se vnū nihil pōt ei esse vere vel
 p se vnū. Si querat supponēdo opati
 onem esse p se vnā: 7 per p̄ns vni gene
 ris ad qd̄ genus ptinebit. Pōt dici p se
 est i genere q̄litas. hoc pbatur discor
 rēdo p genera. p3 qz nō est in genē sub
 stantie. 7 siliter de om̄ibus alijs generi
 bus p̄ter q̄ de q̄litate: relatiōe: actiōe: 7
 passione. nō est aut̄ relatiō vt pbatum
 ē in pmo arti. nec actiō nec passio. p̄bo
 pmo p mediū cōe illud. s. qd̄ positū est
 in pmo arti. qz sicut nulla relatiō nec vl
 la actiō de genere actōnis: nec passio de
 genere passionis est p̄fectio vltima agē
 tis vel operātis. hec opatio est p̄fectio
 7c. **P**̄terea actiō ē trāsmutatio alte
 rius in q̄tum alterum: sicut po^o actiua
 fm̄ p̄m. v. meta. est p̄ncipiuz transmu
 tandi aliu. d̄ in q̄ntum aliud. passio etiaz
 est trāsmutatio ab altero in q̄tum alterū
 opatio aut̄ cognoscendi vel appetendi
 nec trāsmutatio alterius: nec trāsmuta
 tiō ab altero. qd̄ lz videat eē manifestū
 tñ p̄bari pōt: quia trāsmutatio tā acti
 ua q̄ passiuā ē necessario ad aliquē ter
 minū accipientē esse illa trāsmutatōe
 qz fm̄ terminū formalē passuz se habet
 aliter q̄ prius. opatio nō est ad aliquē
 terminū accipientem esse p ipsam: imo
 eo mō quo habet terminū ad quez: nec
 est p̄ductiua termini ad quez: nec educti
 ua de po^o passi nec inductiua in passuz
 sed p̄supponit terminū. om̄is aut̄ actiō
 de genere actōis vel est p̄ductiua termi
 ni vel eductiua vl̄ inductiua: immo eo
 ipō quo actiō talis ponit in diuinis pu
 ta generatio vel spiratio p ipsam aliq̄s
 terminū accipit esse. s. suppositū genituz

vel spiratū. **T**ertio sic agens actōe de
 genere actōis nunq̄ est simplicit̄ p̄fecti^o
 p illā: immo ex p̄fectiōe sua p̄plete agit
 cōicando alteri p̄fectionē. nunc aut̄ ope
 ratio est p̄fectio simplicit̄ opantis. relin
 quitur igit̄ tandē q̄ illud absolūtū qd̄ ē
 in opatione sit aliqd̄ de genere q̄litas.
 Et si querat in qua specie. vno mō pōt
 dici qz discorrendo p species illi^o generis
 rōnabili^o videt̄ ponenduz qz sit in p̄ma
 specie: quia in nulla alia pōt poni. parz
 de 2^a 7 de 4^a. de itia etiā patet si in illa
 nō sit nisi qualitas sensibilis: sicut vide
 tur hū in p̄dicamentis. 7 etiaz qd̄ videt̄
 innui. vij. phis. In illa etiā p̄ma specie
 vident̄ poni om̄is q̄litates sp̄uales: siue
 sint in esse quieto sicut sunt habit^o: siue
 in fieri sicut sunt opatiōes. nisi forte di
 ceretur qz opationes ptinent ad tertiaz
 specie qualitatis: 7 qz sint passiones sp̄
 rituales: 7 qz p̄hs intentionē ibi fecit ex
 p̄esse de passionib^o corpalib^o tanq̄ ma
 nifestioribus. lz aut̄ in aia sit distinguer
 opationem p̄prie dictam a passione cu
 iusmodi ē delectatio vel tristitia in vo
 luntate: qz opatio tendit q̄si in terminū
 opationis. passio aut̄ quasi a termino
 causat̄ in subiecto sicut tristitia a trista
 bili in volūtate. tñ in hoc p̄ueniunt sp̄
 ritualis opatio 7 passio: qz vtraqz ē in
 fieri in subiecto: 7 p̄ tāto vtraqz posset
 dici passio ptinens ad tertiam specie. quic
 quid ar̄ dicat̄ circa hoc de p̄^a specie vel
 tertia: hoc saltē videt̄ pbabile qz opatio
 sit in genē q̄litas. **Q**̄tra hoc vi illud
 p̄bi. ix. metaph. quozū inquit nō est ali
 quod aliud opus p̄ter actiōem: in istis
 existit actiō: vt visio in vidente: 7 specu
 latio in speculāte. hec ille. In rētio sua ē
 distinguere in actiōem transcūntē 7 im
 manentē. vult igit̄ ibi qz aliqua actiō sit
 immanēs sicut exemplificat de visione
 7 speculatiōe. tñ p̄stat qz iste sunt opatio
 nes. igitur opatio est actiō fm̄ eū. Item
 p̄hs. ij. de aia: Intelligere quoddā pari
 est. Item. x. ethi. c. ij. vel. ij. dicit sic: nō

tñ si nō qualitatus est delectatio: ppter
 hoc neqz bonoz. neqz. n. vritis opatio
 nes sunt qlitates neqz felicitas. hec ibi.
 Itē. vij. phyls. sciens 7 cognoscēs dicun
 tur ad aliqd. vbi pmentator: digni^o est
 matur eē de. c. d aliqd q̄ de qualitate.
 Preterea p rōnem: absolutū nō dīstin
 guitur specificē p aliqd extrinsecū sed p
 ppiam oīam intrinsecā sibi 7 absolu
 tam. nūc aut opatiōes dīstinguunt spe
 cifice p obiecta dīstincta specie. qz opa
 tiōes circa dīstincta specie magis dīstin
 guuntur q̄ opatiōnes q̄ sunt cū obie
 cta eiusdem specie. iste aut dīstinguunt
 numero. igit ille hñt maiorē differentīā
 q̄ numeralē: 7 ita specificā. ¶ opatio
 habet ppiā perfectōem 7 nobilitatem
 ab obiecto: vt vī satis manifestū p illud
 x. ethic. c. iij. vel. iij. fm vnūquodqz op
 tima est opatio optime dīspōsiti ad po
 tentissimū eoz que sunt sub ipā: hoc ē
 circa obīū optimū talis opatiōis. Ad
 ista ad p̄mū: opatio hz duas p̄ditōes in
 quibus puenit cū actiōe. p̄^a est q̄ semp
 est in fieri nō dico successiuo: qz opatio
 est indiuisibilis: sed sic in fieri q̄ in cōti
 nua dependētia ad cām eandem et fm
 idem: sicut dependētia rei cōseruate ad
 cām cōseruantem de q̄ dictuz est p̄us in
 quadā qōne habita de ista mā. 2^a cōdi
 tio est q̄ opatio transit in obīū sicut in
 terminū hz nō accipiat esse p ipam: qz p̄
 suppositū in suo esse: 7 ppter istas duas
 p̄ditōes pōt opatio dici actio: sicut p
 pter istas significat grāmaticē p verbū
 actiū: 7 ppter eandem dī opatio actus
 secūdu. 7 ita ista dīstinctio actionis sic
 intellecta in transeuntez 7 immanentez
 nō est generis in sp̄o: sed vocis in signi
 ficationes. nā actio transiēs est vā actio
 de genere actiōis: actio immanēs est qlī
 tas: sed equoqz dī actio ppter p̄ditōes
 p̄dictas. Alio mō pōt actio de genē acti
 onis diuidi in actōez immanentē 7 trā
 seuntez sic sup̄ius in inferioza. nā nō so
 lū ad formā inductā p motū in passuz

aliud ab agēte ē actio de genē actiōis: s; z
 etiā ad formā inductā p mutatiōem in
 ipomet agēte. illa. n. forma absoluta cū
 sit noua ē termin^o alicui^o actiōis p̄prie
 dicte p quā accipit esse. qñ igit for^o imi
 nans actōez ē extra ipm agēs: tūc actio
 illa trāsit. qñ vō forma illa ē in ipō agē
 te: tūc actio est immanēs. dīstinctio isto
 rum duoz modoz intelligēdi actōem
 immanentez p; qz illud qd fm p̄^m intel
 lectū dī actio immanēs: hic dī termin^o
 actiōis immanētis fm aliū intellectū. 7
 qd in alio 2° intellectu dī actio: cōiter i
 telligim^o p hoc qd est elicē. qñ dicimus
 q̄ po^o elicet opatiōem. 7 p hoc qd est dī
 cere qñ dicim^o q̄ memoria siue supposi
 tum p memoria dicit verbū: 7 p spirat
 qñ dicim^o q̄ p voluntatē spirat qd amo
 rem. Iste scōs intellect^o de ista dīstincti
 one actiōis immanētis 7 transeūtiōis hz sit
 verus: nō tñ est de intentōe p̄ hī sic p̄m^o
 vt patz ex eo qd dicit. ix. meta. nō est ali
 ud opus pter actōem. opus vocat opa
 tum. p̄ter aut illā actiōem q̄ inducit vel
 educit opatio est aliqd opus: hoc ē imi
 nus opantiōis: puta ipsamet opatio. 7 se
 quitur ibi: In istis existit actio vt visio
 in vidēte. vbi satis exp̄mit q̄ visionem
 vocat actōem immanētē: nō aut aliquā
 aliaz cui^o visio sit immanēs. ¶ Ad 2^m p̄ dī
 dici q̄ sicut esse albū est hīe albedinem
 tanq̄ formā: sic sentire vī esse sentientē
 est hīe sensatiōem sicut formā. vñ si ob
 lectū vel dē^o causaret effectiue sensatōez
 nō diceret sentire: sed ipē sensus in q̄ s̄
 iectiue recipit sensatiōem. est igit sentire re
 cipere vel hīe sensatōem: 7 sic intelligē
 recipere intellectōez. qz hz intellectōes fm ali
 quā opatiōem cāret in se intellectōez: tñ
 nō diceret intelligēs in h^o q̄ causat. sed
 bñ denōtaret aliq̄ mō a vbo significāte
 talē actōem vel causatiōez: vt pote si eēt
 impositiū tale verbū intelligēfico. qd
 igit dī intelligē est pati nō pbat q̄ sit p
 se de genē passiōis: sed q̄ formalit^o deno
 minat p hoc q̄ recipit in aliq̄ s̄iectiue:

vt sit sensus; intelligere est recipere intellectionem: et recipere est quoddam pati. Ad aliud. x. Ethic. dici potest vno modo quod operationes virtutis dicuntur actus elicitive operationum proprie dictarum: et ille actus bone sunt: quod generatio boni est bona. Ille autem operationes actus non sunt qualitates: sed proprie sunt de genere actus. Iste intellectus vult haberi a commentatore quod ad probationes illas. neque virtutis operationes qualitates sunt dicit sic. siquidem operatio motio est operatio. motio autem non est qualitas. hec ille. operatio motio potest dici motio ad operationem. Et si obijciat per hoc quod dicit neque felicitas. potest dici quod sicut nomen operationis sumit hic minus proprie per actionem imminuta ad operationem proprie dictam. sic felicitas potest improprie sumi per actionem imminuta ad ipsam. et sufficit Aristoteles. accipe operationes virtutis et felicitates per illas per quibus sufficienter potest instare per hanc propositionem: de bono est qualitas contra quam intendit facere instantia. Alii potest dici ad illam auctorem quod intendit ibi tamen de qualitatibus in esse quieto cum dicit: neque virtutis operationes qualitates sunt. quod apparet per hoc quod negat ibi istam propositionem. delectatio non est qualitas: igitur non est bona. et probat quod non sequitur per illam instantiam. neque. n. virtutis etc. antecedens. n. in ista consequentia non est verum nisi de qualitate permanente. nam delectatio vere est qualitas sed in fieri. igitur sufficit sibi instare de illis que hoc modo non sunt qualitates: sicut nec delectatio est qualitas. scilicet non in fieri. quod autem delectatio vere sit qualitas probatur ex dictis ibidem. nam intendit probare quod delectatio non est motio. omnium inquit motionum proprie videtur esse velocitas et tarditas vel in se vel in comparatione ad aliud. delectatio autem nullum horum existit transponere in delectationem velocitatis vel tarde est. non est autem velociter delectari. vult dicere quod delectatio non est velox: et ideo non est motus. sed contingit velociter transponi vel transmutari ad eam. igitur po-

test esse imminuta transmutatiois velocis. igitur potest esse terminus motus. sed secundum philosophum. v. phisicorum. motus non potest esse per se ad actum et passionem. igitur ipsa delectatio non est actio nec passio. et tunc discurrendo per genera relinquit tandem quod est qualitas. Illi igitur qui fecerunt istam proportionem supposuerunt tanquam verum: omne bonum est qualitas habens esse quietum. delectatio non est talis. igitur etc. Et ad istam maius tactam in enthymemate respondet philosophus per instantias de operatione virtutis. Quod autem non omnis operatio sit actio proprie dicta. probatur per illud ibidem. c. v. Appetere inquit delectationem existimabit quod utique omnes. quod probat subdens: Quoniam et vivere omnes appetunt. vita autem operatio quedam est. hec ibi. quomodo vita vel vivere posset dici actio de genere actus. Ad aliud de. vii. phisicorum. Ista philosophi secundum eam quod dicta sunt in secundo articulo. intelligenda est sic: quod scientie necessario annexa est relatio ad obiectum intra: et ita non est a primo alterante immediate nec per se ad ipsam est per alterationem: sed illud quod commentator addit exponendo quod dignum est quod sit de. c. ad aliquid quod de qualitate: potest habere alium intellectum: de quo dicit respondendo ad argumentum principale. Ad primam rationem diceret quod actus distinguuntur per obiecta primum ad manifestationem: quod manifestatio est distinctio obiectorum quod actuum et ex illa tanquam ex manifestiori innoscitur ista Et confirmatur hoc: quod. 2. de anima sicut vult philosophus quod actus distinguuntur per obiecta: immo magis quod obiecta sunt prouta ipsis actibus. propter quod oportet prius tractare de distinctio obiectorum quod actuum: ita etiam vult quod potentie distinguuntur per actus. hoc autem non est essentialiter: quod actus est essentialiter posterior: potest. et posterior non est per se ratio distinguendi prius. igitur nec ibi illud aliud. scilicet de obiectis in comparatione ad actus debet intelligi de distinctione essentiali. Aliter potest dici quod a quod aliquid habet entitatem ab eo habet unitatem

et per consequens distinctionem eorum igitur sicut habet entitatem a quacunque causa per se ita unitatem et distinctionem. et etiam quocumque dependens ab illo a quo dependet essentialiter. et maxime verum est hoc quando dependet ab alio tamen a causa propria siue ratione proprio siue dependentie. quod quoniam communiter imminat dependentia eius et alterius non ita accipitur unitas eius et distinctio sed unitatem et distinctionem talis imminit dependentie. nunc autem accipitur dependentia ab obiecto tamen a termino proprio siue dependentie. Concedi igitur potest quod actus distinguuntur per obiecta sicut per alia qua extrinseca a quibus actus dependet dependentia essentiali et propria. non tamen distinguuntur per illa sicut per formalia distinctia nec etiam quod est ad propositum sicut per terminos relationis incluse in actibus. Et cum dicitur quod absoluta distinguuntur per intrinseca. verum est tamen quod per formalia distinctia. Si acciperetur quod non distinguuntur per extrinseca. concedendum est sic intelligendo sicut per correlativa et per se terminos relationis. quod absolute non requirit extrinsecum ut per se correlativum nec per se terminum relationis. prout tamen absoluta distinguuntur per aliqua extrinseca sicut causa per causas proprias siue per illa ad que habet proprias dependentiam et entitatem. et unitatem talia subiecta respectu operationis. Ad aliam rationem non patet per idem quod actus et si non sit essentialiter relativus cum tamen sit per se medium unius potentiam tali obiecto dicitur perfectior ex maiori perfectione obiecti. sed ista perfectionem non habet ab illo tamen a principio intrinseco. sed sicut a causa extrinseca vel saltem ab aliquo extrinseco quod terminat dependentiam eius essentialiter.

De quarto principi

palii dici potest. quod illa qualitas que vel est operatio vel includitur in operatione non habet relationem ad subiectum magis essentialiter quam alie qualitates. et ideo si ponatur alia non est essentialiter relata ad subiectum de quo non est motus questio nec ista ponitur. essentialiter relata ad subiectum. quod si dicatur ista esse in

fieri et per hoc essentialiter dependere a subiecto. quod alias que sunt in facto esse vel in dicto esse. Respondeo istud non variat dependentiam ad subiectum. sed tamen variat modum eandem ipsius forme in se vel saltem in comparatione ad causam datam esse Ad argumentum principale dici potest quod si aliquid vel imponeretur ad precise significandum entitatem absolutam que est operatio vel in operatione. et per se in genere qualitatis. significatum illius vocis posset intelligi non cointellegendo omnem in ratione termini sed communiter voces imposte ad significandum operationem important relationem. vel principaliter vel connotando. et ratio est quia operatio coiter intelligitur sub respectu tendente ad omnem. et sub modo que intelligitur sub eo communiter significatur. Exemplum species intelligibilis est qualitas absoluta. quod saltem oportet eos concedere qui ponunt speciem esse formalem rationem intelligendi. scilicet per se principatiam actus et tamen communiter vocatur similitudo obiecti. non quod illa sit ratio qua per se importat hoc nomen similitudo. sed quod ipsa ex natura sua est quedam forma imitativa et representativa obiecti ideo dicitur similitudo talis. scilicet per imitationem et etiam cum significatur per hoc nomen species adhuc non significatur sub ratione absolute precise sed includendo illam relationem sub qua communiter intelligitur. unde etiam species dicitur alicuius obiecti species. consimiliter est de uocibus significatibus operationem. Et si arguas alia qua operatio puta illa que non est obiecti ut extrinsecum non habet ad obiectum nisi relationem potentiale nunc autem oportet cointellegere obiectum tanquam terminum actualis relationis. quia qui intelligit actum cognoscendi oportet ut cointellegat obiectum non tantum ut cognoscibile sed ut actu cognitum igitur cognosceat importat relationem actuale. Respondeo relatio que operatio est ex parte fundamenti esset actualis et propter non entitatem termini est potentialis ipsa denomina

nat frequenter fundamentuz l' subiectū
quasi actualiter inesser. ¶ Exemplū cō
ceditur q' aia separata nō est tm̄ idinabil
ad corp' sed qd' inclinatur ad corpus z
tamē non ē ibi actuali' inclinātō. qz ter
minus non est in actu, sed p' tāto actu
aliter denominat. qz q' tū est ex pre aie
actualiter inesser. Cōsimiliter dicitur q'
scia practica dirigit lz nō sit actual' di
recto fm̄ eam. puta quādo nulla alia
potentia ab intellectu operatur nec di
rigitur fm̄ eam. ¶ Cōsimiliter dicit
q' albedo ē mēsurā oim̄ colorum. z sic
de pmo in quolibz genere resp'cū poste
rio: lz q' nō sit actual' mēsuratō p'
pter defectū termini. Cōsimiliter pōt
dici h. q' qz rlo operatōis ad obm̄ sem
per q' tū ē ex pre eius inesser actu: iō sub
rōne eius quasi actualiter ibeant' op
atō intelligitur. z sic significatur. z sic
obiectū cōintelligitur vt tminās actua
lem dependētis. Istud qd' dictū ē verū
ēēt si cōintelligeretur sp' obiectū sub rōe
mēsure. qz rō mēsurabilis ē ibi potētia
lis. ut prius dictū ē. nūc autē intelligēdo
opātōem oz cōintelligere obiectū tāq'
illō qd' attingitur p' opātōnem. Ceterū
igitur vt eē dicendū q' oz obiectū cōin
telligi tali actu vt terminū attingentie
vniōis in actu q' ut tminū depēdētie
vel mēsurabilis. ista autē attingentia est
relatio ratōnis in actu abstractiuo. sed
quā sub rōne illius relationis attingē
tie communiter intelligitur. z hoc atū
gentie actualis. lz illa nō sit actualitas
real' sed actualitas relationis rōis. z iō
cōster opatio significatur sub tali rela
tōne actuali. z oz obiectū cōintelligi vt
terminans talē relatōnem actualē.
Dinc p' q' illud ar. in predicamētis ni
hil phibet idem in plurib' generibus
enunciari. quod nō est verum de aliq'
per se vno. lz de aliquo vno p' accōis. q'
etiā quādoq' vno noie significatur. sic
forte hoc nomen scia. sed nō ppter hoc
est unuz fm̄ diffinitōem fm̄ illud. z

metba. c. 3. diffinitio est nō si nomē ra
tioni idem significet. omnes. n. rōnes ef
sent termini. hoc est diffinitōnes. z pro
bando consequentiam subdit. Erat enī
nomen qd' cuiuslibet rōni idem. Quare
z alias diffinitio erit. Et ex hoc possit
intelligi dictum auerrois. 7. phisicoz
dignus ē inquit qd' sit de. c. ad aliqd'
q' de qualitate. quod forte vey est quā
tum ad illud qd' formalius ē in signifi
cato nois impositi ambobus vel illi
toti p' accidens. quod ē absolutum sub
respectu. Ex hoc etiā forte pōt intelligi
illud. 5. metba. q' aliq' dicitur ad aliqd'
fm̄ genus. vt medicina inqt' coz' est q'
ad aliquid. qz ipsius genus scia videtur
ēē coz' q' ad aliqd'. nomē forte sp'ci im
ponitur p'ccise ad significandum qua
litatem. p' hoc nō d' ad p'prium coz'
relatiuum. nomē at' generis nō impoi
tur p'ccise ad significandum genu' siue
qualitatem. sed ad significandum ipsū
sub respectu.

Consequenter
queratur de his que p'ri
nent specialiter ad creaturā hūmā v'
tam intellectualem. Et primo de his q'
sunt cōia hōi z angelo. De inde de his
que sunt hōi p'pria. Cōmūnia sunt ista
intellectus z volūtas. de intellectu fue
rūt quesita duo. vñ de obō. aliud de
causa actiua intelligendi. Primum fu
it. Utz aia sue naturali p'fectōni relic
ta possit cognoscere trinitatem p'fona
rum in diuinis. Et idem pōt queri de
āgelo videtur q' sic. qz qui potest cog'
cere aliq' actum p'gnoscenti pōt etiā
cognoscere obiectum ut est obm̄ illius
actus. nūc aurem aia vel angel' ex sua
p'fectōne naturali pōt cognoscere actū
bea tificum alterius anime uel āgeli. z
obm̄ illius actus est deus trinus. igitur
zē. probatio maio. actus est naturalis
isimilitudo obiecti. act' etiā p' se tendit
in obm̄. igitur qui cognoscit illum actū

propter vitiosam conditionem predictam sequitur quod cognoscat omnem. probatio minor. potest non est impedita sed sue naturali perfectioni relicta potest cognoscere quodcumque contentum sub suo obiecto primo siue adaequato. alioquin non esset sibi adaequatum. sed omnem adaequatum contra angelici intellectus quod nostri est ens in communi. vel saltem ens limitatum. actus autem beatus artificis creature continetur sub isto obiecto primo. Contra omnem supernaturalem non potest creatura cognoscere ex perfectione sua naturali. quia tunc non esset sibi supernaturale. nunc autem trinitas est omnem supernaturalem immo omnem beatificum igitur etc.

Ad intellectum questionis aliqua premitantur. primo de perfectione naturali anime vel angeli. Anima humana nisi in quocumque statu. siue. scilicet nature instituta siue destituta siue restituta habeat eandem perfectionem naturalem intelligendo de illa quam ex necessitate nature requirit. tamen ad perfectionem naturalem supremam in solo tertio statu attingit in quo non tamen habet supernaturalem perfectionem glorie. sed et perfectionem supremam ipsius nature. Posset igitur intelligi quod vel de illa perfectione naturali que se habetur: vel de ista supernata. et tunc in primo intellectu bene proprie dicitur anima relicta etc. sed in isto secundo intellectu magis proprie queritur hoc modo. An anima ad perfectionem naturalem supremam reducta ex ista perfectione possit sic cognoscere trinitatem. Secundo premitto quod animam posse cognoscere aliquod omnem. vno modo potest intelligi ipsam posse recipere illam cognitionem. Alio modo ipsam posse attingere illam cognitionem et hoc vel ex se sola vel saltem ex concursu carum que nature se concurrere naturaliter ad illum effectum. Istorum membrorum. secundum inferit primum sed non econuerso. quia ad primum sufficit nuda capacitas quomodo lapis per oppositum non potest cognoscere quia repugnat sibi recipere illum actum. Ad secundum requiritur

quod tali capacitati correspondeat aliquid qua causa actus naturaliter. quia vero difficultas est in secundo membro questionis. ideo de primo breuiter expediendo posset procedi quod si intellectus possibilis est propria potentia receptiva cuiuscumque intellectionis. ita quod requiratur aliquod primum intellectioni non tamen tanquam potentia receptiva vel ratio recipiendi. sicut superficies ponit ratio recipiendi colore. tunc quodcumque ens quod habet in natura sua intellectum possibilem potest ex natura sua cognoscere quodcumque cognoscibile. hoc est recipere cognitionem eius quod est ex parte sui. Tertio premitto quod cognitio intellectus de qua est questio potest intelligi perfecta aut imperfecta. et intelligi ad oppositum non de perfectione intensiua. quod ad subiectum sed de perfectione ex parte obiecti. scilicet. illa intelligatur perfecta qua attingitur omnem sub perfecta ratione siue cognoscibilitatis. hoc est per se propria et distincta. et per oppositum imperfecta dicatur illa que attingitur tamen per accidens vel tamen in aliquo conceptu communi vel confuso. Item cognitio distincta vel est mediata vel immediata. deinde immediata quam obiectum non mediante aliquid alio obiecto intelligitur per quod vel in quo intelligatur. ita quod hic excluditur medium pernitium. non autem medium quod est precise ratio cognoscendi vel intelligendi. Ex istis sequitur quod ad solutionem questionis tria sunt videnda. primo de cognitione imperfecta secundo de cognitione perfecta immediata tertio de cognitione mediata. et in quibuslibet istorum ad quam potest anima angelus attingere ex perfectione naturali vno modo vel alio intellecta.

De primo. Intellectus secundum philosophum tertio de anima habet duplicem operationem scilicet intelligentiam simplicem et intelligentiam compositorum scilicet componere et diuidere intellecta. et prima potest esse sine secunda et non sic econuerso etcetera.

Primo igitur videndum est de prima cognitione. dico quod anima ex perfectione naturali etiam quam habet in isto statu qui est inter tres status infimus: potest habere intellectum imperfectum istorum terminorum deus et trinus non autem perfectam. potest enim ex cognitione habentis abstractando cognoscere ens secundum se. et sic de bono. et hoc isto modo que tangit Aug. 8. de tri. c. 5. bonum hoc et bonum illud tolle hoc et illud et vide ipsum bonum si potes ita deus videbis. et ibidem inferius satis patet quomodo non solum potest cognosci deus in isto quasi confuso conceptu boni: sed in conceptu quodammodo proprio. si intelligit bonum per eam tiam vel bonum summum. unde ait inferius. si poteris sine illis que participative bona sunt prospicere ipsum bonum cuius participatione sunt bona: perspexeris deum.

Consilium per hoc verum potest intelligi ipsum verum. et sic Aug. ibidem. c. 3. deus veritas est. cum deus veritas mane si potes in intellectu veritatis. et si intelligas veritatem non tamen in conspectu: sed per essentiam tam habes conceptum quodammodo proprium deo. Breuitate dico quod quodcumque transcendens per abstractum a creatura cognita potest in sua indifferetia intelligi. et tunc concipitur deus quasi confuse sicut animal intellecto homo intelligitur. Sed si tale transcendens in conspectu intelligitur sibi ratione alicuius spatiois perfectionis. puta summum vel primum vel infinitum: tam habet conceptum sic deo proprio quam nulli alii convenit.

Consilium abstractando a numero proprie accepto. qui scilicet est quantitas discreta ratione proprie discretionis: haberi potest conceptus eius quod est trinitas. Et ad istum modum acquirendi cognitionem simpliciter istorum terminorum deus et trinus sufficit naturalis anima etiam in hoc statu. Quod probatur primo. quod fidelis et infidelis contradicentes sibi de hac propositione deus est trinus et verum non tamen contradicunt sibi de nominibus: sed de conceptibus. quod non esset nisi verum in intellectu suo haberet conceptum ter-

minorum. Hoc 2. probatur: quod fides que deus distinguit istum ab illo cum non sit habitus inclinans ad assentiendum ex noticia terminorum non est ratio noscendi terminos: sed presupponit eorum noticia. 3. potest idem dici: quod abstractio entis ab hoc ente et summi ab hoc summo in sensibilibus est naturalis. et ista duo sibi iuncta non habent repugnantiam: propter quod ratio ista ens summi non est ratio in se falsa: sicut loquitur philosophus 3. methaphisicorum. c. de falso. quod illa ratio est in se falsa cuius partes includunt repugnantiam et illa non potest concipi aliquo actu simplici intellectus. et per oppositum ista ens summi potest. si suo actu concipi. quod alterum istorum non repugnat alteri.

Restat ulterius videre qualiter habet noticia de predictis terminis. scilicet deus et trinus possit ex natura sua cognoscere veritatem habetis. proponitur deus est trinus. et cum possit intelligi de complexione haberi noticia credulitatis vel scire: et hoc vel scire propter quod vel quod videndum est que ista possit haberi de isto complexo deus est trinus. Dico quod prima scilicet noticia credulitatis saltem acquiritur potest haberi et modo ex naturalibus. hoc probatur Aug. xi. de civi. c. 3. Ea que remota sunt a nostris sensibus quoniam non testimonio scire non possumus. de his alios testes requiruntur eisque credimus a quorum sensibus remota esse vel fuisse non credimus et idem. 15. de tri. c. 13. vel. 23. Absit ut scire nos negemus que testimonio didicimus aliorum. Alioquin nescimus esse oceanum nescimus esse terras atque vias que celebrissima fama promittat. Ex his et similibus auctoribus etiam habemus quod credere possumus testimonio aliorum et tam firmiter ut illud credere dicat apud eum scire. igitur magis possumus et magis debemus credere testi magis veraci. et adhuc magis contenti que persone singulari. nunc autem ecclesia catholica est contra maxime verax. quia illa maxime veritatem commendat et mendacium reprehendit. igitur et testimonio certissimi credi potest. et precipue

in illis in quibus illa plus sanatur mendacium. puta de his que sunt fidei et morum. Potest igitur viator ex natura sua audita et intellecta cōi doctrina ecclesie firma credulitate assentire his que ipsa docet de fide et moribus. iter que principale ē de trinitate in diuinis. De ista credulitate acquisita videtur accipi illud ad Ro. x. fides ex auditu. s. sane doctrine christi. d. qua subdit. Auditus autem per verbum christi de ista etiam potest accipi illud Aug. contra epistolam fundamenti. b. Ego inquit euangelio non crederem nisi me ecclesie catholice auctoritas cōpelleret. Sed vltra istam fidem acquisitam hēmus fides infusam. et ad illam habendam licet possit homo ex naturalibus se disponere: non tamen ex natura intrinseca nec etiam concurrentibus quibuslibet causis naturalibus motibus intellectus ad eam potest attingere. quia causa solus deus infundit qui non est causa naturaliter motiva alicuius intellectus causati.

Comparando fidem infusam et fidem acquisitam ad actum credendi in hoc conueniunt quod quoniam insunt eidem anime actus vnus et idem credendi elicitur secundum inclinationem vtriusque. quia quando sunt due forme que naturaliter inclināt ad actum in eodem operante. vtraque optum est de se necessario et semper inclināt ad actum. et ideo quoadcunq; actus elicitur: elicitur scilicet inclinatione vtriusque. Et si per hoc quod est actum credendi in fidei ista intelligat actum elici secundum inclinationem eius: tunc concedendum est quod actus credendi in fide vtriusque fidei. Est tamen differentia vna optum ad hoc quod est actus elicere. ista. s. quod ex fide acquisita est si sola insit potest elici actus credendi. sicut credimus certis articulis testimonio fidei digno asserentis. ad que tamen non inclināt aliqua fides infusa. Hereticus etiam in vno articulo dissentit: alij articulis credendo: non ex fide infusa. cum illa non possit stare cum heresi in quocunq; articulo. Sed ex fide solum infusa non potest quis elicere actum cre-

dendi et hoc de lege p̄muni licet deus se dei infuse assistendo posset mouere intellectum ad assentiendum actualiter illi ad quod fides illa inclināt. sed tunc forte non ex sola inclinatione fidei ista eliceretur actus ille: sed ex motione diuina et multo magis de lege cōi ex sola fide infusa non potest haberi actus credendi. hoc patet de puero baptizato. quia si postea nutretur in deserto vel inter infideles et nullam haberet doctrinam de credendis nunquam actum rectum credendi eliceret. Et ratio est quia fides infusa inclināt ad credendum ea que non habent euidenciam ex terminis: nec includunt aliquam euidenciam p̄nexionis terminorum si termini sint apprehensi ex sensibus. Contra. nec fides acquisita includit talem euidenciam. Rōnes quere alibi. Alia differentia ē quatum ad hoc quod est actum inniti fidei. quia fides infusa non potest inclinare ad aliquod falsum: Inclināt autem virtute luminis diuini cuius est participatio. et ita non nisi ad illud quod est p̄forme illi luminis diuino. Actus igitur credendi inquatum inniti ista fidei non potest tendere in aliquod falsum. Sed fides acquisita cōter inniti assertionalis cuius testis que posset deficere. et ideo illa fides non tribuit actui credendi in optum sibi innititur quod non possit sibi subesse falsum: frequent tamen non sibi subest falsum. quando. s. testis cuius testimonio innititur in testificando illud sit verax. Et dixi cōter quod deo immediate reuelati posset quis credere credulitate acquisita. si aliud non sit verax reuelari a deo quam actus credendi vel noscendi causari immediate a deo in eo cui sit reuelatio. Et quicquid ad idem inclināt fides infusa et acquisita: tunc necessario acquirere non subest falsum. non quod hec necessitas sit ex ipsa fide acquisita sed infusa cōcurrente cum ipsa ad eundem actum. Innititur igitur actus fidei infuse tanquam regule certae et omnino infallibili a qua actus habeat

ty non possit esse falsus. sed insititur ac
 quisite tanquam regule minus certe qz
 nō p illā repugnaret actui qz est falsus
 vel circa falsum obiectū. Contra istā dif
 ferentia pōt argui sic. qñ ad eundem ac
 tū pcurrit regula fallibilis lz cū regula
 infallibili ille actus n̄ ē infallibil. pbat
 p simile. qz ex duabus pmissis quaruz
 vna ē necessaria z alia contingens n̄ se
 q̄tur cōclusio necessaria. r rō ē qz qd̄ de
 pēdet ex plurib⁹ nō pōt eē pfectōis cō
 ditōnis quocunqz illoz. nūc aut̄ quicū
 qz act⁹ credēdi ad h⁹ q̄ eliciat̄ depēd̄z a
 fide acquisita mouēte igit̄ si illa sit fal
 libilis nūq̄ actus elicit⁹ erit ex pncipio
 tali quā sibi possz subeē falsum. R⁹ ad
 qd̄cūqz inclināt lumē fidei infuse illud
 ē determinate verum. si aut̄ ad idē icli
 ner simul aliō qd̄ q̄rū ē de se posset icli
 nare in falsuz non ab illo alio vt tale sz
 ab isto lumē hrē qz in illo actu nō sit d̄
 ceptio. 3^a orā posset poni que puenit cū
 p̄ma que. s. est qz non percipio me incli
 nari in actum p fidem infusam siue fm
 illam elicere actum. sed tantum percipio
 me assentire secundum fidem ac
 quisitam vel eius pncipium. scilicet
 testimoniū cui credo. quia si perciperem
 me habere actum secundum fidem infu
 sam. z cum hoc scirem qz fm fidem in
 fusāz nō pōt haberi actus nisi determi
 nate verus. perciperem qz actus meus nō
 eē possz falsus. qz ex h⁹ seq̄tur qz percipere
 qz obm̄ actus non posset esse falsum. z
 tunc scirem illud. i. infallibiliter cognos
 cerem illud eē verum qd̄ nullus expe
 ritur in se ut credo quātuncunqz aliq̄s
 habeat vtranz fidem z secunduz vtrā
 qz assentiat trāmodo igitur credimus i
 vniuersali. quod tendens in aliquod cō
 plexum fm inclinationem fidei infuse i
 hoc non posset errare. qz autem z quā
 do secundum eam tendit nec ipsemet
 tendens scit nec alius. nec aliquis certi
 tudinaliter expit̄: Contra hoc. lz. de
 tri. c. 2°. sic videtur fides in corde i quo

ē qz eam tenet certissima scia clamatqz
 p̄scia. z post. Illud qz credere subemur
 videre non possumus: ipaz tamen fidē
 qñ est in nobis videmus in nobis. Rñ^o
 itelligit sic fidem videri quomodo con
 cedit animā sp̄ se noscere. nō semp qz sit
 actus elicitus. sed qz semp ē pfecta p̄
 tia obi actu intelligibilis. vnde subdit
 ibi: rerum absentiu p̄ns est fides zc. ita
 qz generaliter illō ad quod hz aia pōt
 tiam actualem p̄pinquā noscendi. hoc
 Aug. dicit eam noscere. Aliter diceret
 qz accipit fidem p actu credēdi de qua
 ibidem paruz post dicit. Aliquādo re
 bus falsis accomodatur fides. hoc ē ali
 q̄s actus credēdi. De scia qz. dico qz n̄
 pōt aliquis modo ex naturalibus atti
 gere ad sic intelligenduz trinitatē in d̄
 uinis. qz nō pōt scire illud de cā p effec
 tū demonstratōne qz. q̄ circumscripto re
 manet in causa quicq̄ est necium ad
 cāndum. sed circūscripta p impossibile
 trinitate h̄retur quicquid necium ē in
 deo ad cāndum creaturam: qz z pnci
 piū formale cāndi pfectum z completū
 z suppositū h̄ns illud pncipium forma
 le pfectum. ut pz in quadā qōne p̄hi
 ta de hoc mota videtur aut̄ ad cātonē
 sufficere suppositum pfectum h̄ns pnci
 piū formale pfectum. De scia ppter qd̄
 dico qz non potest anima modo ex na
 turalib⁹ attingere ad sciēd̄ ppter quid
 deū eē trinū. qz noticia eius qd̄ ē p̄p̄s
 simū subiecto nō continetur v̄tialiter
 p̄mo z euidenter nisi in p̄se z p̄p̄io p̄cep
 tu subiecti vel in ip̄o subiecto sic cōcep
 to eē trinū ē huiusmodi respectu dei
 igitur nō pōt sciri propter quid de deo
 nisi habito tali conceptu dei. sz talis n̄
 habetur pro statu isto nisi de lege com
 muni. sicut patet in p̄ma conclusione
 q̄ fuit de simplici notitia terminozuz p
 batio maioris. qz tale p̄p̄ium aut̄ sci
 retur de subiecto p̄p̄io z p se concep
 to z tunc patet veritas illius ma. **Aut**

sciretur de subiecto concepto in vniuersali ul' in distincte et de ipso sic concepto non pot' sciri ppter quid nisi p conceptum illius proprium et distinctum. Exem- plū esse primam figurarum non potest sciri ppter quid de aliqua figura i com- munit nisi per medium proprium. s. per rationem circuli. nec mirum. quia pre- dicatum proprium ad hoc q' sciatur p- pter quid requirit medium proprium. De isto sciri ppter quid vere eēt due conclusiones que posite sunt. s. in qōne de omnipotentia. sed nō sunt hic ad p- possum qz hic tñ querit d' noticia pos- sibili modo haberi ex naturalibus.

De secūdo princi-

pali lz notitia per se et p'pria et immedi- ata possit distingui in intuitiuam et ab- stractiuam de qua distinctōne prius est habitum. tamen de vtraqz videtur ista conclusio nūc tenenda q' aia non pot' at- tingere ad notitiā dei p'pria et imedia- tam ex perfectione sua naturali etiaz p- quocunqz statu nature. concurrentibus etiaz quibuscuqz caus' naturaliter mori- uis ipsius anime ad cognoscendū. et idē diceretur de angelo. Et ratio ē qz omnis talis intellectō. s. p se et p'pria et imedia- ta requirit ipsum obm sub p'pria ratio- ne obi p'ns et hoc ul' in p'pria ex'ntia. pu- ta si est intuitiua. uel in aliquo pfecto rep'ntante ipm sub p'pria et p se ratio- ne p'gnosibilib. si fuerit abstractiua. s. us aut sub p'pria rōe diuinitatis non est p- sens alicui intellectui creato nisi mē vo- luntarie. de p'ntia reali p' per illō Am- bro. sup luc. in eius potestate satis ē vi- deri. in cuius natura non ē videri si vlt- videtur. si non vult nō videtur. optime dicit q' eius nature nō ē videri. supple a creatura. qz eius natura nō est cā natura- liter actiua huius visionis. nec etiā ali- qua natura creata que ē naturaliter ac-

tiua potest eē cā huius visionis vel per- fecte p'ntie obi. qz nō p' p' nere in se p'fec- te eētia illā s'z entitatē suā. igit nec fm- suā itelligibilitatē. Per idē etiā p' q' ni- hil creatū p' eē cā ei' p'ntie etiaz abstra- ctie apd intellectū. qz nō p' cāre aliqd qd sit representatū propriū et p se diuinitatis s'z p'pria ratione p'gnosibil. qz tale re- p'ntatiū nō p' cāri nisi lab ipomz p'gsci- bili l' ab aliq' pfecte continēte ip' s'z ra- tione sue p'gnosibilitatis. Et si igit deus possit p'gsci p' aliquod representatiūz illō tñ nō poss' cāri nisi imediate ab ip- so deo illud volūtarie cānte. Contra ist- tud. qdqd p'fe continetur sub primo ob- iecto nālī alicuius potentie ad illud po- tentia potest naturaliter attingere alio- quin obiū primū nō esset adequatum potentie sed transcendens in ratōne ob- iecti nūc aut ens qd est primū obm na- turale intellectus verissime puenit ipi- do. igit rē. Diceretur q' obm primū na- turale pot' dupl'r intelligi. vnomodo ad- qd potētia inclinatur. Aliomō qd potē- tia pot' naturaliter attingere. s. ex cōcur- su carum naturalium. Ens in sua cōita- te siue sit vniocatonis siue analogie. nō- curo modo. et si ponatur obiectum ad- equatū cuiuscunqz intellectus creati lo- quēdo de obiecto adequato primo mo- do nō tamē de obiecto adequato secun- do modo. immo sic p'ro quocunqz sta- tu cuiuscunqz intellectus creati precise ens limitatū ē obiectū adeq' tū qz p'cise illud potest attingi virtute cause natu- raliter motiue intellectus. Sed nec ens adhuc in tanta communitate acceptuz est obiectum naturale intellectus huā- ni vt videntur aliqui dicere. sed specia- liter quidditas rei materialis. Ad quod ponitur talis ratio. potentia p'portio- natur obiecto. ¶ Triplex autem po- nitur potentia cognitiua. quedam om- nino sepata a materia et i eēdo et i p'g- noscendo vt intellectus s'be separate.

Alia coniecta materie et in eendo et in
 opando ut potentia organica, sicut sen-
 sus. 3° q^o est forme habentis ee in ma. s3
 ipa no vti materia siue organo mali i
 opando. talis est intellectus nf. Isti tri
 plici potetie corripdet triplex obm pro
 portionatu pme qdditas sepata oino a
 ma. scde singulare oino male. tertie igi
 tur correspondet qdditas rei malis. que
 s3 sit in ma tn no cognoscat vt i ma sin-
 gulari. S3 si illud intelligeret de pprio
 obiecto intellect^o humani vt e tal pote-
 tia sequeretur q intellect^o bti bret qddi-
 tate rei malis p. ob^o adequato vel si n
 no manet eade potentia que mo quoz
 vtrunqz e falsum nec valet dicere q ele-
 uat p lumē glie. null^o. n. hitus eleuans
 potetiam pot hre obm qd trascēdat p^m
 obm p^o. qz tūc t^o hie n eet illi^o p^o. s3 l^o
 eet in se potetia vel facit potetiam esse
 aliam ab ista. sicut hret aliud obiectuz
 pmū dico igitur q obiectū naturale h^o
 e natur aliter attingibile adequatū intel-
 lectui nro. 7 si p statu isto sit qdditas rei
 material uel forte adhuc spalius qddi-
 tas rei sensibil intelligēdo no de sensibili
 ppe solū. s3 etiā de cluso eentialiē vel v
 tualiter in sensibili. tn obiectū adequa-
 tū intellectui nro ex natura potetie no
 e aliqd spalius ob^o inte^o angelici. qz qd
 qd pot intelligi ab vno et ab alio. et h^o
 saltē pcedere dz theolog^o q pōit istum
 statū no eē naturalē. nec ista ipotētiaz
 intelligēdi respectu mltroz intelligibi-
 liū eē naturalē s3 penalē. Juxta illd. 15.
 de tri. 28. vel. 82. certa inqt oculis tuis
 interiorib^o lux illa mōstrauit. illa. si ei
 na de qua ibi locut^o e et subdit que igi-
 tur cā cur acie fixa ipam vidē no possis
 nisi vtiqz infirmitas et qd ea tibi feci ni-
 si iniquitas: et h^o. s. ibidē. O tu anima
 mea vbi te tenuis eē vbi faces. sequitur
 agnoscis recte te eē in h^o stabulo quo
 samaritan^o ille pduxit illū quem repe-
 rit multis a latronib^o infictis vulnere
 b^o semiuuū relicū Tam pbus qui sta-

tū istū dicēt simplr naturalē homini:
 nec aliū exptus erat nec rōe cogente cō-
 clusit: diceret forte illud eē obiectuz ad
 equatū intellectus humani simplr ex
 natura tal potetie qd pcepit sibi eē ad
 equatū p statu isto. Contra ista argui-
 tur. qz ens no tm limitatum. sed illimi-
 tatū sit obiectū naturaliter motiū in-
 tellectus creati et ita ens vt est indifferē
 ad vtrūqz erit obiectuz ad eētū natura-
 le. s. p actōem cāe naturalē agētis attingi-
 bile. Et arguitur pmo sic. cuiusdē ob i
 primi accepti fm susz indifferentiā ad
 potentiā quā pmo respicit acceptaz s3
 suam totam indifferentiā: e idē modus
 se habēdi in mouēdo. s. naturaliter vel
 no naturaliter. nūc autē ens illimitatuz
 mouet naturaliter aliquē intellectū vt
 diuinum igitur sili mo mouet quēlibet
 intellectū. Alia est minor ista. aliquod
 ens mouet naturaliter intellectū cātum
 et seqē igit qdlibz sili mo mouebit. Ma-
 ior ista pbat p^o iducē de potētis et ob-
 iectis eaz p^omis. et p se obis p^ontis s3
 ill p^omis. pbatur sco qz obm p^opuz s3
 totā suā indifferentiā e adequatū obm
 et respicit potētiam fm totū gen^o suum
 vt p^opū extremū. Aliqs igit e mod^o p^o
 us fm quē h^o extremū respicit illud. Al-
 le idē mod^o saluabit int qdūqz extrema
 pticulariter p^onta sub istis primis ex-
 tremis quia particularia extrema. et se
 respiciunt secundum hoc q includunt
 prima extrema. et ita se respiciunt eodē
 modo quo illa prima. ¶ Preterea om-
 nis actus pcedens actum voluntatis
 est mere naturalis. nunc autem actio ei-
 sentie diuine etiā vt est obiectum mo-
 uens intellectum creatum pcedit actū
 voluntat^{is} igit. 2c. pbatō minor^{is}. qz eēn-
 tia ut eēntia e obm beatificū n aut eēn-
 tia vt volūtas l vt volēs igit mouē ad ac-
 tū bificū pucit eēntie rōe q eēntia e. et p
 psequens illa ēit pōr actōne voluntatis
 Confirmatur qz si per impossibile de-
 no eēt volēs eēntia sua naturaliter mo-

ueret intellectū ad videndum ip̄az. igit̄
 ⁊ modo similiter mouebit cum nō mo-
 ueat inq̄tum volens. sicut nec ē p̄mum
 obm̄ in quantum volens. ¶ Preterea
 obm̄ oē gignit noticiā actualē sui ⁊ ista
 gignitio ē natural̄ p̄pter q̄b̄ genitūz d̄z
 p̄les̄ fm̄ aug. 9. de tri. c. ul. igitur ista vi-
 sio eēntie in intellectu b̄i nāl̄iter gignet
 ab illa eēntia. Preterea si volūtas ncc̄i
 concurrat cum eēntia in rōe p̄ncipiū mo-
 tiui ad actū beatificū intellectus creati.
 quero q̄s est ordo eēntie ⁊ voluntatis
 in mouēdo. volūtas n̄ pōt dici rō moti-
 ua prima ⁊ eēntia sc̄da q̄i v̄tute ei⁹ mo-
 uēs q̄z igit̄ dare eōuerso. s. q̄ eēntia sit
 p̄ rō motia. sed p̄mo rō motia in mo-
 uendo tenet suum p̄p̄tū modum mo-
 uendi n̄. n. determinatur ad mouendū
 p̄ illud quod secundum est. s. d̄termi-
 nat ip̄m ad mouendū. sicut videm⁹ q̄
 actiū nāl̄iter q̄tū ē de se necio agit in
 illa tñ actōne in qua subiacet volunta-
 ti nō necio agit. s. pōt contingētē age-
 re ⁊ n̄ agere nō quidē ex se. s. p̄pter con-
 tīgētā in volūrate ad agēdū. Similit̄
 si volūtas in agēdo subiacet p̄n̄ nāl̄iter
 actō d̄terminaret ab illo ad d̄termi-
 nate agēdū. Dic̄ intelligēdū ē q̄ motio
 oio p̄ in entib⁹ ē necessario nāl̄is. q̄z oī
 motiōi volūtat̄ ē alia p̄supposita. Et si
 aliqua motō in entib⁹ ē nō nāl̄ maxie
 motio volūtat̄ ē nō nāl̄. Itē aliqua mo-
 tio pōt intelligi esse ad ter⁹ simpliciter
 infinitū: aliqua aut̄ ad t̄m̄ finitū l̄ ad i-
 finitū includētē finitū. ⁊ illa q̄ ē ad ter-
 minū infinitū simplr̄ ē p̄oz. quia n̄ pōt
 infinitū p̄exigere finitū. Sic igitur loq̄
 possum⁹ l̄z ip̄rope accipiēdo motōnem
 extēsiue: assignari pōt ordo motōnum
 in entib⁹. ⁊ sic loq̄ndo oīno p̄mū mobi-
 le motōne nāl̄ extēsiue loquēdo est in-
 tellectus d̄m̄. ⁊ iō p̄mū motiū motōe
 nāl̄ ē eēntia d̄ina ut ē p̄mū obiectū ite⁹
 sui. igit̄ oio p̄ motō ē nāl̄is motō ite⁹
 d̄ini a suo ob̄o ⁊ cū naturale mouens
 moueat mobile inq̄tum pōt: illud at

obm̄ pōt mouere ad intellectōnem ac-
 tualē sui. ⁊ hoc in intelligētia igenita
 illius p̄sone in qua p̄mo ē eēntia. ⁊ ad
 actualē noinatōnem sui genitā: ad vtrā
 q̄z mouebit l̄z ordie q̄dā. q̄z q̄b̄ ē alieui
 p̄ncipiū op̄adi opatōne imanēte ⁊ p̄da
 cēdi p̄ductū distinctū q̄dāmodo ē p̄s
 p̄ncipiū opandi. Si dicas q̄ p̄ductō in-
 manet i diuinis sic opatio. R̄. produc-
 tō nō imanet q̄tum ad t̄minum. opa-
 tō omnino autem immanet. Similit̄ ef-
 sentia est naturale motiūm ad intelli-
 gendum q̄dcunq̄ intelligibile simplex
 sed nō nisi prius illa eēntia sit in omni-
 bus suis suppositis. nō quidē q̄ sine h̄
 eēt defectus p̄ncipiū actiui sed ex pte ter-
 mini realiter ordo. Sic igit̄ completa
 est actio mere naturalis ⁊ ad t̄minum
 omnino p̄mum. s. infinitum vbi motō
 omnino p̄ma est elicere vel quasi elicē
 intellectōnem in intelligentia p̄na. ⁊
 huic p̄ma est gignere vbum. hanc se-
 quitur actio q̄ nata est eē ad terminum
 omnino p̄imum. p̄uto ad essentiam p̄-
 mam communicandam q̄ l̄z nō sit na-
 turalis tamen est omnino necessaria. ⁊
 hec est motio volūtat̄ ⁊ hoc quasi du-
 plex. scilicet ad amare simplex ⁊ eē ad
 amorem procedentem. ⁊ hec duplex
 motio volūtat̄i cor̄r̄idet duplici mo-
 tioni naturali que dicta est eē i intellec-
 tu ad intelligere ⁊ dicere. Contra actio
 naturalis in eodē p̄cedit actōnem non
 naturalem. nūc aut̄ p̄ te actōne natura-
 li intē d̄inus itelligit creabile. igit̄ ista
 actō p̄cedit oēm actōne volūtat̄. ⁊ ita
 spiratōne sp̄s sci. R̄. maior ē vera lo-
 quēdo de eodē ordine ex pte t̄mini. h̄c
 aut̄ ē alius ordo ex pte p̄mi t̄mini ⁊ secū-
 di. ⁊ iō natural̄ i vno ordine seq̄tur nō
 naturalē in alio ordine. p̄. n. distinctio
 ordinū attēdit ex pte t̄minoz. ⁊ ex pte
 p̄ncipioz q̄tū ad mod̄ p̄ncipiadi. p̄tra
 ordo p̄ncipioz ē prior ordie t̄minoz: si-
 cut ⁊ p̄ncipiū t̄io. nā p̄ p̄m̄ t̄m̄ p̄ducit
 vel cōicatur. R̄. āno vez̄ ē de t̄io totalē

qui simplr capit eē. non autē de termino
 formalī qui solūmodo capit eē fm qd.
¶ Completo toto isto p̄cessu originis
 respectu p̄mi termini. s. eēntie diuine cō
 cōdicande: sequitur ordo alius resp̄u ter
 mini sc̄bi eēntie. s. creabilis: 7 quidē eēn
 tia ip̄a diuina in isto sc̄do ordine mouet
 p̄mo ad itellectionē simplicem ois in
 telligibilis. 7 hec itellectio vt iam ē
 in tribus suppositis. non autē mouet ad
 distinctam noticiāz veritatis cuiuscūqz
 complexionis: qz si moueret determina
 te ad cognoscendā alteram partem i fu
 turis p̄tingentibus: cum nāle mouēs ne
 cessario moueat: sequitur q̄ inte^o diuinus
 necessario itellectet hanc partem p̄tra
 dictionis fore verā. 7 ita vel posset erra
 re: vel oppositū non posset enire. 7 tē
 non eē p̄tingens sed necessarius: illd qd
 ponitur eē p̄tingens. Si querat cū idez
 videat esse ordo cuiuscūqz intelligibilis
 ad p̄mum itelligibile quare p̄mū nō eē
 necessario mouet ad cognitōez cuiuscūqz
 qz. **¶** Rūdeo nālter mouet 7 per p̄ns
 necessario ad cognitōnē cuiuscūqz qd
 est possibile nālter 7 nēlo cognosci. hu
 iusmōi est quodcūqz obiectū simplex 7
 etiā quodcūqz p̄plexū verū nēlūz. non
 autē tale ē aliqd p̄plexū de exntia p̄tingē
 tis: qz non est natūz eē determinatū ad
 veritatē. Et si q̄ras q̄re nō necessā^o mo
 uet ad talē cognitōez de p̄plexo hūdam
 ūlis posset h̄ri de eo. **¶** Rū^o mouet autē
 ad cognoscendū s̄b diuinctōe hoc fore
 vel non fore: 7 hec cognitio nō ē deimi
 nata de altera pte. Si autē moueret de
 terminate ad cognoscendū alterā pte illa
 nēcio eēt determinata. **¶** Completo toto or
 dine motōis nēcie. sequit̄ motio p̄tingēs
 illa nō pōt esse p̄ principū nālīs motōis
 qz illius nō esset nisi nēcio. mouē igit̄ oz
 illius motōis p̄mū ponere volūtātē. Et
 sit huiusmōi motō p̄tingēs ordinate. p̄^o
 ad itra. qz nisi ip̄a det̄m̄iet i se ad volen
 dū alterā ptem nunq̄ det̄m̄iabit aliqd
 ad extra. p̄^o igit̄ det̄m̄iat se ad volēdū h^o

fore det̄m̄iate. 2° ex hoc inte^o vidēs istā
 det̄minatōez volūtātē nouit̄ hoc eē futu
 rū. e^o igit̄ est i motōe nēcia 7 p̄tingēte.
 qz in nēcia p̄mū p̄mū est nāle. 7 iō p̄^o nā
 liter det̄m̄iat ad p̄p̄riā actōez. In p̄tingē
 te p̄mū p̄mū ē libez hui^o actio i p̄rio
 ordine sequitur nāle. **¶** D̄p̄lecta motōe p̄tin
 gēte ad itra sequitur motio ad extra. Illa
 igit̄ tota ē p̄tingēs 7 p̄ p̄ns imediate ip̄i^o
 volūtātē vt p̄cipij. nullū igit̄ itellectūz
 creatū mouet eēntia vt eēntia tāq̄ mo
 tiuum p̄ modū nāe s̄z oēs itellectōez il
 li^o eēn^o quā nō cāt aliqd creatū cāt ime
 diate volūtās diuina. **¶** Per hoc p̄z ad
 argumēta iā sc̄a in p̄mū. Ma. n. p̄mi ar
 gumētū d̄z sic itellecti quācūqz potētiā i
 mediate mobilē a tali ob̄o ip̄z ob̄m vni
 formū mouet. Nūc autē q̄tū ad p̄mam
 m̄. eēntia diuina ē motia imediate sui
 itellect^o: s̄z nō ite^o creati. qz ite^o diuin^o est
 p̄mū mobile ois. 7 iō p̄rio mouet a p̄
 ma forma motia. 7 nihil aliō ē imedia
 te mobile a p̄ma forma motia: qz nō po
 test imediate mouē nisi p̄rio^o motōis: et
 nihil aliud natū est sic moueri. Si igit̄
 p̄cludas q̄ eēntia diuina eodē mō mouet
 oēs ite^o. p̄cedat quez imediate mouet.
 s̄z ille ē sol^o itellect^o diuin^o: vt p̄z ex deis
 Alia minor. s. q̄ ob̄m creatū nālīe mo
 uet. vā ē de itellectū que imediate mouet
 falsa autē eēt si aliq̄ue ite^o moueret me
 diate actu volūtātē: qz illū nō nālīe mo
 ueret. sic si volūtās mea posset libere cā
 re itellectōez eēntie mee. S̄z isto^o forte n̄
 ē de aliq̄ eēntia 7 volūtate creata. qz q̄lī
 bet eēntia ē imediate motia ite^o creati: 7
 iō motōe nālī. nulla autē volūtās ē moti
 ua ad itellectōez p̄fectā aliē essentie vt
 eēntia ē: qz nec p̄fecte eā p̄tinet eminentē
 vel vnitūe. 7 q̄līcūqz sit de ob̄o creato
 mouēte ite^o nālī: p̄z pus q̄ nō ē eadez
 rō de eēntia diuina: qz ip̄a nō est imedi
 ate motia aliē ite^o nisi p̄mū. **¶** Ad ali
 ud oīco q̄ mouere ad actū b̄t̄ficū nō ē
 p̄mū act^o volūtātē diuine. imo est p̄p̄rie
 act^o illi^o volūtātē. eēntia. n. vt quodāmo

prior voluntate lz sit obm primuz 7 ime
 diatū illius visionis in rōne terminātis
 tñ nō ē obm imediatū i rōne mouentis.
 sz tñ mouēs remotū p qto mouet ite^m
 diuinū ad visionē pcedentēz illud velle
 quo mouet intē michael ad visionē. Et
 p hoc pz ad pfirmitatēz ibi positā. qz si
 illa cēntia nō ēēt formalit volens nihil
 oio posset cāre ad extra: qz nihil posset
 cāre nisi nāliter. 7 quodcuqz intrinsecuz
 cū sit formalit possibile nō possz ēē a necē
 nisi ptingēter. ¶ Ad 3^m dici pōt qz cēn
 tia nō hz rōem motiui ad visionē sui in
 intellectu creato: nisi in qtu p supponitur
 ipaz mouisse intē diuinū ad visionē q
 p supponit ipi velle diuino motio itelle
 ctus creati. nō igit se hnt cēntia 7 volun
 tas. vt mouēs supius 7 inferi^r pprie lo
 quēdo sic itelligēdo qz vtrūqz attingat
 ipm motū. sz tñ voluntas attingit intē^m
 creatū: tñ p supponit motōem intellect^o
 diuini ab ipa cēntia sine q ipsa volūtas
 nō hēret illud velle q mouet. Si arguēt
 ptra hoc. qz volūtas vt volūtas nō pōt
 pōt mouere nisi ad videndū volūtatēz
 vt volūtas ē. nō aut ad vidēdū cēntiaz
 vt cēntia. nē at videre volūtatē vt volū
 tas ē. 7 nō cēntia vt cēntia ē: nō ē vidē
 brificū. pbatō mioris. qz idē ē obm bti
 ficum intellectus creati 7 intellectus di
 uini. Intellectus autem diuinus nō bea
 tificat in vidēdo volūtatē vt volūtas ē
 qz volūtas nō ē pmiū obm intē sui 7 nō
 brificat nisi attingēdo primū obm. pba^o
 maioris. qz cū voluntas sit qsi postērior
 ipa nā qz pprietatē: nō pōt ēē pmiū cāndi
 pficāz visionē cēntie vt cēntia q qdā mō
 ē prior 7 pfectior. Juxta illō Dam. c. 9°
 totū in qd i seipō pphēdēs habz ēē velut
 qdā pelag^o sbe infinitū 7c. Ad illō dī
 co qz qz volūtas ē pfecte idēz cū cēntia.
 tō pōt ēē pmiū motiui ad vidēdū essen
 tia vt cēntia ē. negāda est igit illa maior
 vepz qdē ē qd ibi affirmat. s. qz volūtas
 pōt ēē pmiū motiui ad vidēdū volū
 tatē vt volūtas ē. falsuz autē ē qd ibi ne

gat. s. qz nō pōt ēē pmiū ad vidēdū cēn
 tia vt cēntia. Ad pbatōnē ma. Rūdeo
 qz prioritas illa ē qsi prioritas fundamē
 ti. sz illō fundamētū nō solū ē pscē idēz
 cū illo qd itellr fūdari i eo: sz ēt illō hz p
 sectionē formālē formālī infinitā. pp qd
 pscē idēice 7 vnitiē ptinget pfectiōez sū
 damēti. 7 pp istā rōez pōt volūtas esse
 pmiū cōicadi cēntia: qz ipa ē idēpice oio
 eiusdē pfectōis cū cēntia. ¶ Ad aliō pos
 set dici qz Aug. loqitur ibi de no^o q est v
 bū. vñ cū dixisset nascit^r ples ipa no^o: s
 dūt in fine capti. Est qdā imago ipa mē
 7 noticia ei^o q est ples ei^o ac de seipā ver
 bū ei^o 7 amor 3°. hec ille. Nō igitur qd
 qz noticia actual^r obi ē vbiū ei^o. sz illa so
 la q de ipō nascitur tāqz ples. h^o ē nō tñ
 ē nālī sūl^o ei^o sz nālī gignitur ab ipō na
 scēdo. no^o igit actual^r q pduc imēditare p
 volūtatē nō ē vbiū obi: qz 7 si sit sūl^o nā
 lis obi. nō tñ ē nālī genita. Et pp illud
 posset dici qz būs nō hz vbiū de deo. qz
 7 si illa visio sit imago diue essentie ipaz
 nālīter repntās: nō tñ ē imago nālīs nā
 lit ab ipa pcedens. sz ill^o essentie est tñ
 vnicū verbū 7 hoc i solo itellcū increa
 to. in q solo pōt ēē noticia ipius obi nā
 lit genita. Alr posset dici ad illō. 9°. de
 tri. cū dic Aug. qz ois res quācuqz cog
 scim^o pgenerat in nobis noticia sui. qd
 vel intelligit de re quā nālīter cognoscit
 m^o hoc est ex cāis nālīter motiuis intē^o
 nri. illa qdē in seipā vel in cāis suis pge
 nerat h^o ē nālī secūditate 7 necitate cāt
 i nobis tāqz nālēz silitudinē noticia sui.
 7 sic vbiū nō gignit nisi de memoria. nē
 aut obm qd sit cognitū p actū volūtatē
 nō o3 pesse i mēoria l saltē nō agit vt p
 exns in memoria. Sic igit mō deo sal
 uat ppe rō vbi. l si hoc qd ait. ois res ex
 tēdat ēt ad cēntia dinaz: tūc illō qd scēf
 .s. pgnāt noticiā sui o3 itelligi vel forma
 liter p obō nālīter mortuo: vel equiva
 lenter p obō increato: qz ipm vel per se
 vel p aliquid sibi idē: cāt in nobis noti
 ciā sui. que equiualeat in pficiendo intē^m

ac si esset ples naturaliter genita. quia est similitudo naturaliter ducens i obiectum: sicut si esset ab obiecto naturaliter expressa. Hic videtur sequi qd essentia non est representatiua sui michaeli. prius natura qd visio eius causatur in michaele. igitur multo magis non est representatiua alicuius alterius. sed tam ipsa qd alia contingenter representantur p actuz voluntatis ita qd ipm representare non est precedens quocunqz ipsam intellecti onem obiecti qd dicitur representari. Sed si queratur quare hec representatio quoda modo pōr actuali intellectu illa tm modo iuenitur i memoria. 7 in memoria diuina nihil pprie est nisi obiectuz qd quasi tribuit actum pmum siue imediatu actuz. 7. i. intellectui actuali. illud aut sic actuans ē presentia ppleta primi obiecti. i. essentie diuine. ¶ Contra. quō igitur beatus videt obiectum scōarium in ipsa essentia si non est aliquo modo sibi representatum. 7 non representatur sibi in voluntate. quia voluntas non est speculū in quo videat lz per voluntatē manifestet. Rñdeo. lapis videt in essentia diuina non vt in speculo in q reluceat vt obiectum pns. sed ipsa essentia se solam 7 soli suo intellectui se representat an actuz intelligendi. lz lapis videt in eēntia diuina vt obiectū scōarium in pmo obiecto nō quidē motiuo ad intellectuē scōi sic mouet intellectu ppriuz 7 sic intellectu nfm mouet principiu ad pclusionē lz ordine pmi obiecti 7 scōi terminātis. quoda alio. i. voluntate mouēte ad ista duo obiecta ordine quoda actum intellectus terminantia.

De tertio principia

pali dico qd aia ex nālibus in quocunqz statu vel angelus non pōt cognoscē eēntiam diuinā sub rōne ppria mediate. sic intelligēdo qd per obiectū cognitum mediū vel in obiecto cognito medio cognoscatur rō eius. quia nihil potest per

se distincte intelligi hoc modo mediate nisi in illo medio cōtineatur essentialiter vel virtualiter. 7 hoc perfecte. i. scōz totam rōnem cognoscibilitatis sue. essentia diuina in nullo alio sic continet. igitur 7c. minor pbatur. quia nihil aliud a diuinitate p̄inet eam perfecte s̄b rōne entitatis. igitur nec s̄b ratione cognoscibilitatis. maior pbatur. qd obiectū qd cunqz si moueat ad aliquam noticiam. tūc fm vltimuz virtutis motiue moueat ad ppriam 7 pfectam noticiā sui. igitur nec potest mouere ad noticiā simplicit̄ pfectiorē illa. nec per pns ad noticiā ppriā pfectioris obiecti. ¶ Contra istō instatur pmo ptra rationem sic. sufficit qd causa virtualiter p̄tineat illud cuius est cō: ita qd ad hoc qd sit cō non opozet qd p̄tineat illud cuius nō est causa: nūc aut quicquid moueret ad distinctam 7 pfectam noticiā essentie diuine non ppter hoc o3 qd esset cā illius essentie. lz tatum causa illius noticie. igitur lz non p̄tineat illā essentiam vt pbatur: si tamē cōtineat illam noticiā: vtputa qd sit pfectior ea. sic s̄ba est pfectior accitē hō suffic ad hō qd moueat itē ad talē noticiā. vt aut qd illa nō possit eminēt p̄tineē i s̄ba angeli l aie. cū illa s̄ba sit mltō pfectior qd nō 7 mltō imediatior ipi obō i ordine eēntiali. ¶ Preterea istaf p̄ p̄clonē illā pbata. p̄ sic. p illō qd ē imago ppa alicuius obi vt posse distincte cognoscē illō ē imago. sic. n. s̄sus visus distincte cognoscit obm i speculo. nūc aut nō solū angel: lz ē aia ē imago dei lz Aug. 14. tri. c. 8. vtz q̄s pōt distincte cognoscē seipm et ex nālib. sic de ipsa aia de q̄ min⁹ vt. vlt Aug. 14. de tri. c. vl. qm sp se nosce spqz seipaz velle p̄phēdebat. fil ē sp sui meminisse spqz seipaz intelligē 7 amare p̄phēderet: quis nō sp se cogitare discretā 7c. li. 14. c. 4. vl 9. dixim⁹ mētē noscē semetipaz. nihil. n. tam nouit mens qd illud qd sibi p̄sto ē. nec menti magis quicqz p̄sto est qd ipsa sibi. 7 de hoc ibidē mltū. c. 6. 7 7.

Secundo instatur ad idem p hoc qd itel
 lectu creatus bñs pōt nāliter pgnoscer
 suū actū beatificū. igitur p illū pōt na
 turaliter cognoscere obiectū. pñtia ista
 pbatur. tū qz act⁹ ē natural' silitu' obi
 imo vř eē expñsior silitu' qd eēt spēs in
 telligib' l' ipsius obi si ponēt. igit' obñ
 dñstincte pōt pñsci per ipz vř p natura
 lē silitudiez sui. tū qz n̄ vř q' act⁹ possit
 pgnosci ut est huius obiecti nisi cogno
 sceret hoc obiectum sub ea ratione sub
 qua ipsius ē actus. Ad ista ad pñmū di
 co q' nihil sufficienter continet cōtinen
 tia vtuāli ipsam noticiam nisi contine
 at obñm cognoscibile tanq' pñmū repre
 senta' eius. s. formale l' eē repñta' vīr
 tuale. species autem pñmū obiecti rñ
 sit respectu eius diminuta in entitate
 tñ continet ipsum pmo modo tāq' s. re
 pñtatum p ipsam formaliter. sed qñ
 nō est repñtatiū formale obiecti oꝝ
 q' virtualiter pñtate tale repñtatiū
 pñmū 7 quando ē repñtatiū sicut ob
 iectū pñmū tūc oꝝ q' pñtate aliud ob
 iectū qd p ipsū dñs cognoscit. Ad duo
 alia argumenta negaretur forte q' aia l'
 āgelus ex naturalib' possit cognoscere
 se ipm 7 etiā actum suū beatificū. Sz qz
 vtraqz vř contineri sub pñmū obiecto
 intellectus huius 7 illius 7 hoc sub p'
 naturalit' attingibili. s. b̄ ente limitato
 Jō dici possz alit'. q' tā aia q' angel⁹ licz
 possit naturaliter noscē se q' rñ ad illū
 absolutū qd ipm ē. n̄ tñ pot naturalit'
 noscē se ipm ē imago dei siue se eē ima
 ginē dei. qz n̄ pōt naturaliter pgnosci re
 latio nisi naturalit' possit pñsci vtrūqz
 extremū. Pro ista rñsione videt eē illū
 Aug. i. 5. de trī. 24. vel. 7. Qui vidēt in
 qd suam mentem 7 i ea trīnitatē istam
 s. memoriā intelligētiā. 7 volūtātē nec
 tñ credūt ea que intelligūt eē imāgines
 dei speculū quidem vident: s. vsqz ad o
 n̄ vidēt p speculū ut. s. ipz speculz q' vř
 dēt sciāt eē speculz. i. imāginē. Cōtra istā
 rñsionem dupl'r argui pōt. p' sic. relatiō

imāginis vel est idem cum essentia ani
 me vř āgelū l' saltē nōcō pñs naturā eē
 igit' p ipsā pñmū pōt ipā relatio pñsci
 Anō sic. qz relatio dependentie eēntia
 lis l' ē idē nature dependenti vř necessa
 rio consequ'. qz si pñmū aduentret na
 ture nā possz eē sine illa depēdētia. 7
 ita n̄ eēntialit' depēdēt. flatō aut' imāg
 vř eē relatiō depēdētie imitātū ad illud
 qd imitat'. 7 sic potētia pōt nālit' pñsci
 qd eēntē cōtētū s̄ suo pmo obo natu
 li. nūc autē sub eēntē l' imitatio qd est p'
 obiectum naturale intellectus creati cō
 tinetur illa relatio imāginis. quia ipsa
 nō est infinita cum sit in fundamento
 finito. Ad pñmū relatio nō pōt pñsci
 nisi cognoscatur vtrūqz extremum
 qñ igitur fundamentū nō includit imi
 num in rōne cognoscibilitatis ipm nō
 est cā sufficiens ad cognoscēdū relatiō
 nem. ita est hic. Et cum arguitur q' ne
 cessario pñsci s̄ fūdamētū ex h' n̄ sequitur
 q' p ipsū possz pñsci nisi eēt eētās
 absoluta ad e' cognitōem nō reqrit ali
 ud cognoscet in rōne imini. Cōtra hoc
 qd icludit aliū i entitate 7 i pñsci bilita
 te fūdamētū illū icludit i eētate relatiōz
 istam si necessario cōsequat ipsū igit' 7
 icludit ipsam i cognoscibilitate. Rñde
 icludit eam in entitate vř total' cā eē
 sed vř pñmū cā supposita tñ alia cā. s.
 imino quia 7 ipsam fundamētum illū
 aliā cā supponit. Cōtra cōcē q' inclu
 dit eaz i cognoscibilitate p supposita alia
 cā eius in cognoscibilitate. 7 h' si sim
 plicū simpl'r si alicui alicui. sed isti cog
 noscenti. s. angelo uel anime 7 h' natu
 raliter siue ex cāis naturaliter motiuis
 non presupponitur obiectū siue imin'
 eē naturaliter cognoscibilis. 7 ideo fun
 damentum licet sit huic naturaliter pñ
 scibile non sequitur relatiōnem huic eē
 naturaliter cognoscibilem. Ad fin' enī
 l' nitatum 7 ad se. vel si etiam est limi
 tatum 7 ad alterum tamen limitatum
 est naturale obiectum intellectus crea

ti. sed entitas limitata i se q̄ est eēntialit̄
ad alterz illimitatū. non ē nālīter intelli
gibile ab intellectu creato: sic nec termi
nus sine quo. nec ip̄a intelligi p̄t. Licet
iste r̄siones pbabilī videantur salua
re q̄ absoluta entitas aīe vel actus btiff
ci posset naturalr̄ intelligi ab aīa lz non
nālīter possit intelligi ab ea relatio ad
terminū. nec p̄ p̄ns oporteat ocū intelli
gi in rōne termini illius relationis. Tñ
rationes ille de anima 7 de actu vident
habere aliam diffinitatem. vnam cōez
qz per illud quod ē naturalr̄ imago obie
cti p̄t ip̄m obiectum cognosci. licet per
hoc qd̄ est imago non cognoscat relatio
imagine. Exemplū. per sp̄m albi i ocu
lo videtur album lz non cognoscat rela
tio illius sp̄i ad album. 7 ita est de intel
lectu ponendo sp̄m intelligibilem. 7 rō
est: qz illa relatio fundata in sp̄e sensibi
li vel intelligibili non ē formalis ratio
cognoscendi obiectum. sz illa forma in
qua fundatur relatio. igitur in p̄posito
lz nō naturalr̄ intelligat relatio anime l
actus beatifici ad deū: tñ qz est tale fun
damētū q̄ ex se est similitudo obiecti p̄
ip̄m poterit cognosci obm̄. Videtur au
tē stare ratio p̄ns facta de actu. qz actus
videt esse formalr̄ similitudo obiecti 7 actu
alioz q̄ sp̄s intelligibilr̄ si poneretur. igr̄
si p̄ sp̄m possit obiectū distincte intelli
gi vel cognosci maḡ vel eque poterit in
telligi p̄ actum. Videtur et̄ stare aliud
qd̄ fuit ibi tactū. quia q̄ actus intelliga
tur vt est obiecti 7 nō intelligat obiectū
sz illa rōne sub qua terminat actuz: vi
detur eē p̄tradictio. nunc aut̄ ex nālībuz
aīa que beata ē potest cognoscere ex nā
sua actū beatificum vt est beatificus. 7 p̄
p̄ns vt ē obiecti beatifici. qz 7 si non ha
beat actū illū ex nā sua: tamē sup̄ illum
actū iam exntem potest reflecti: 7 hoc v̄
tute sua nālī. quod p̄bo p̄mo per illud
is. de tri. c. xi. vbi dicitur. Qui dicit
scio me viuere. vnum aliquid se scire dī
cit. p̄inde si dīcat. scio me scire me viuere

re duo sūt. 7 sequitur sic p̄t addere 3^m
7 4^m 7 innumerabilia si sufficiat. potest
inquā ex virtute naturali. si tñ sufficiat
ad p̄tinuandū istos actus reflexos. hoc
p̄bat 2° qz si ad actum reflexionis req̄
ritur aliquod supernaturale pari rōne
ad nouum actum nouum supernāle et
tunc sicut in infinitum p̄t. p̄cedi in acti
bus reflexionis. sic in infinitum requiri
tur aliud 7 aliud supernaturale quo re
flectetur. ¶ Confirmat. quia actus 3°
haberet se ad 2^m sicut reflexus ad rectuz
si igitur poito actu recto non p̄t aīa re
flecti super illum nisi virtute alicuius su
pernaturalis ad hoc eleuantis. pari ra
tione nec per 3^m reflecti potest super 2^m
nisi per aliud supernaturale. hoc p̄bat
3°: quia intellectus actum quem habet
potest percipere 7 experiri. 7 hoc scdm̄
pp̄iam perfectionem illius actus 7 ex
nā ip̄ius potentie: sicut quando video.
ex virtute potētie naturalr̄ percipio me
videre. 7 possem illud ex ratione virtu
tis visive percipere si esset reflexiva sic
intellectus. ¶ Ad ista aliquid eē medi
uz cognoscendi vel in cognoscendo p̄t
intelligi dupl̄. vno mō q̄ sit mediū co
gnituz sic q̄ per ip̄m cognitū cognoscat
aliud: sicut cognoscit p̄clusio per p̄m^m
¶ Alio mō q̄ nō sit medium cognitū sed
rō cognoscēdi solū. sic sp̄s sensibilr̄ in se
su ē ratio sentiendi. p̄mo mō nihil p̄t
eē mediū cognoscendi obiectū illud nī
si p̄tineat in se cognoscibilitatē ill^o ob
iecti s̄m quā istud cognoscitur p̄ illud:
quia si istud excedat illud in cognoscibi
litate tunc illud qualitercunqz perfecte
cognitum deficiet ab isto cognito in co
gnoscibilitate. 2° modo bñ potest aliqd̄
esse mediū cognoscendi illud lz cogno
scibilitas sua pp̄ria deficiat a cognosci
bilitate illius. dum tamen sit natuz ou
cere in illud vt cognoscibile. per hoc p̄z
ad p̄mum: quia licet anima sit imago
dei. tamen non est nata esse medium co
gnoscendi deum. 2° modo: sed tantum

primo modo. vt habet potest ex aucto-
ritate Aug. prius adducta. Qui videt
suam mentem etc. Medium autem co-
gnoscendi. 2. modo respectu istius medi-
vt cogniti est aliquod proprium formale
representatiuum ipsius anime. et per il-
lud cognoscitur anima sub propria ratio-
ne tanquam perfectissimum representabi-
le per illud. et per consequens per illud non
potest intelligi deus sub ratione sue in-
telligibilitatis. se tamen in aliquo diminu-
to intelligibili imitante et participante
intelligibilitatem eius. Et per idem
ad 2. quia actus est similitudo cognita
et talis non sufficit ad cognoscendum il-
lud cuius est actus. sicut species intelli-
bilis in vno intellectu visa: alij intellec-
tui videnti eam non sufficeret ad perfe-
cte cognoscendum obiectum cuius est.
Contra. actus in illo intellectu cui in-
est est ratio perfecte attingendi obiectum
tanquam presens per illum actum: igitur
ei cui iste actus est presentia notus
ille per illum actum poterit attinge-
re illud obiectum. quia per illum actum
et in illo habet idem obiectum sibi presens
Respondet intellectus cui actus inest
per illum vt rationem proximam attingen-
di attingit obiectum supposita tamen pre-
sentia obiecti propria. cui autem ille actus
est cognitus non habet illum vt sibi pro-
prium rationem attingendi: sed ad hoc
quod haberet actum quo formaliter attinge-
ret et habere alium actum et cum hoc pro-
pria presentia obiecti. Ad aliud cum
arguitur quod anima ex natura sua potest
reflecti super actum beatificum vt beatificus
est. hoc posset negari. verum quidem est
quod reflecti potest. sed non nisi virtute illius
virtute cuius habet actum rectum. Nec
plus probat auctoritas Aug. quia non di-
cit quod possit semper ex sola natura: sed si
habet actum rectum potest reflecti super
illum vel ex virtute nature vel ex virtu-
te illius per quod habet actum illum. et
non sequitur illud inconueniens de pro-

cessu in infinitum: quia idem superma-
turale sufficit ad actum rectum et ad omnia
reflexos. Ad idem etiam de sensu pro-
quia quod percipio me videre esto quod hoc
non sit per potentiam visivam: tamen non
est per potentiam aliquam inferiorem
sed forte per aliquam superiorem. cuius est
cognoscere actum visum.

Consequenter
queritur de modo quo intelle-
ctus exit in actum siue de causa
intellectionis. Et est quod posito quod beatus
in patria beatus verbum de creatura visa in
essentia diuina. Utrum respectu illius
verbi creature intellectus possibilis ha-
beat se pure passive. Arguitur quod sic. quia
intellectus possibilis recipit illam intel-
lectionem. sed idem respectu eiusdem
non habet rationem receptiui et actiui
quod enim recipit est in potentia. quod
autem agit est in actu. Idem autem non
potest esse simul in potentia et in actu:
cum iste sint prime differentie entis. igitur
intellectus possibilis nullo modo actiue
se habet respectu verbi. et per consequens
pure passive. Contra. si verbum sibi
formatur quod a quo formatur. non
potest dici quod formatur ab obiecto. quia in-
tellectio est actio immanens secundum philosophum 9.
metaph. si autem esset actio obiecti in in-
tellectum illa esset actio transiens. nec
potest dici formari ab intellectu agente
quia intellectus agens facit de potentia in-
telligibili actu intelligibile secundum philoso-
phum 3. de anima. igitur tota actio eius
completa est ante intellectionem actua-
lem. et per consequens ante verbum. nec
potest dici quod memoria format actiue ver-
bum. quia verbum formatur per intel-
lectum intelligendi. memoria non intel-
ligit. sed omne intelligere est ipsius intel-
ligentie. 15. de trinitate. igitur relinquatur
tandem quod nihil in anima actiue format
verbum nisi intellectus possibilis.

Hic non queritur si de obiecto beatifico possit haberi verbum. nec de obiecto secundario visio in illo obiecto primo. nec si aliud sit verbum obiecti primi et secundi. sed supponitur de obiecto secundario haberi verbum et querit qualiter intellectus possibilis se habeat in eius formatione. Incipiendo igitur a manifestioribus primo inquirere de formatione verbi secundum modum intelligendi quez nunc experimur. et 2° applicabitur ad intellectionem in patria.

De primo Supposito quod in intellectu perfecta pura diffinitiva de obiecto diffinibili siue sit verbum illud siue non saltem non est sine verbo ipsius. et per primum si quis active se habeat ad intellectionem illam perfectam ipse quodammodo active se habebit in formatione verbi. de causa igitur intellectionis in nobis per statum isto tria sunt videnda. primo quod in parte intellectiva est aliquod principium actuum respectu intellectionis. 2° utrum illud actuum sit aliquid anime intellectivae vel tamen modo sit obiectum vel reformativum obiecti quod dicitur esse in anima. per tanto quod sit in ipsa sic actus eius vel reformativum. non autem sicut aliquid nature eius. 3° dato quod sit aliquid anime inquirere si est in intellectu agens vel possibilis. prima conclusio probatur sic. intellectio aliqua in nobis est nova. ut exprimitur quilibet. et est forma absoluta ut dicitur est in questione de hoc habitata. omnis autem forma absoluta cum sit terminus actionis habet aliquod principium actuum per quod accipit esse. igitur respectu intellectionis nostre nove non est aliquid actuum principium. illud est intrinsecum supposito intelligenti: ut patet per philosophum 2°. de anima c. 6°. differt autem supplet in intellectu et sensu: quoniam hec quidem activa operationis extra sunt ut visibile etc. et sequitur. causa autem quoniam singularium secundum actus est sensus. scia autem plures. hec autem in ipsa quodammodo sunt anima. unde intelligere in ipsa quidem est cum veritate. sentire autem non est in ipsa. necessarium autem est esse sensibile. hec ille. habetur igitur

hec conclusio tanquam certa quod alicuius intellectionis nove principium actuum sufficiens est intrinsecum supposito intelligenti.

Tunc arguitur ultra per divisionem vel illud principium pertinebit ad voluntatem vel ad partem sensitivam vel ad partem intellectivam ut distinguitur contra voluntatem et sensum. non potest dare primum saltem in prima intellectione: quia ipsa precedit omnem actum voluntatis nec est dare 2^m. scilicet quod illud principium sit precise in parte sensitiva: relinquatur igitur quod sit in parte intellectiva. 2^m. scilicet quod non in parte sensitiva. probatur primo sic effectus equivoce semper est minus nobilitate causa sua equivoce: ut habetur in 13°. super sententiam. sed intellectio est simpliciter perfectio formalitate et quacumque tali perfectione quod est in parte sensitiva. quia inter est. proprie perfectio nature intellectualis ut intellectualis est. quod inquam talis nobilitas est tota anima sensitiva. et ita perfectior perfectione. 2° probatur sic. angelus non semper habet omnem intellectus quod potest habere: quia cum possit intelligere quodcumque intelligibile vel haberet unicum quod esset simul omnium intelligibilium: vel haberet tot distinctas quot considerent omnibus intelligentibus. quorum utrumque videtur esse impossibile. quia primum poneret nimiam perfectionem illius intellectionis. imo videtur quod infinitam. quia nec inter divina excederet eam quantum ad multitudinem obiectorum 2^m videtur ponere nimiam perfectionem intellectus. quia ita distincte cognosceret omnia per distinctos actus similes. sicut unum obiectum per unum actum. sequitur igitur quod cum possit quodcumque intelligibile intelligere quod possit habere aliquam intellectionem novam. igitur videtur sibi attribuendum quicquid perfectionis est in intellectu potest habere aliquam novam intellectionem. 13° in tali perfectionis est habere notitiam huiusmodi perfectam per quam actus sit in potentia accidentaliter tamen ad intelligendum secundum philosophum 3° de anima. qui loquens de intellectu possibili dicitur. cum autem sic singula fiat ut sciens dicitur quod secundum actum. hoc autem confessum accidit

cum possit operari per seipsum. Est quidem igitur et tunc potentia quodammodo non tamen similiter et ante addiscere vult dicere quod quoniam habet habitum per quem potest ex se operari licet tunc sit in potentia aliqua: non tamen essentiali que est ad formam: siue ad principium operandi. sed tamen modo accidentaliter ad operationem. et hec est dispositio perfectior eius quod de potentia operandi exit in actum operandi. hic dicitur quod angelum posse habere novam intellectionem est merere creditum. quia philosophi precipui hoc non videntur. ¶ Preterea. hic etiam diceret quod angelus ad quolibet intellectionem quam habet moueret immediate a deo. Contra hoc habet forte philosophus qui posuit intellectionem angelici idem cum substantia angelici diceret consequenter intellectiones esse ab eo a quo est substantia. et licet catholicus dicens intellectionem illam qua angelus intelligit se esse coeui angelolo et quasi propriam perfectionem necessario consequentem naturam eius possit aliquo modo possibiliter dicere illam immediate a deo iuxta illam propositionem probabilem. accens proprium coeui substantie cuius est a generante illa substantiam. tamen de accidente per accidens quod contingenter inest non videtur probabile dicere: quod illud sit a generante. Et confirmant quia licet deus possit immediate creare quacuque intellectionem in angelo. tamen si aliquid quod non causet virtute huius obiecti. sed derelinquat angelum sibi et ordini causarum naturaliter actuarum: non videtur probabile quod angelus non possit attingere ad intellectionem huius obiecti cum anima sic sibi et causis naturalibus relicta: ad eius intellectionem possit attingere habet mediate sensu. Non enim videtur quod anima possit attingere ad intellectionem alicuius obiecti etiam mediante sensu quoniam ad intellegendum idem obiectum possit angelus attingere sine sensu. Istud quod dicitur ex philosopho videtur facere ad propositionem nostram. quia si philosophus vidisset aliquam intellectionem novam posse competere angelolo dixisset ipsum aliquam esse in potentia accidentaliter ad intellectionem quia hec est dispositio perfectior eius quod aliquam esse in potentia ad in-

telligendum. igitur ille qui tunc siue per rationem siue per fidem aliquam esse intellectionem novam in angelo preter dicit angelum quoniam ad illam esse in potentia accidentaliter. sicut philosophus consequenter dicit ad illud quod ipse tunc. magis autem recordat cum philosopho. qui tenens aliquod animal concedit animalis quod philosophus etiam concederet si illud animal teneret: quod ille qui tenedo illud animal negat illud consequens. quia Aristoteles. illud non negaret concedendo illud animal. ¶ 3.º propositum probatur per auctores. 15.º de tri. 7.º vel 14.º dicit Augustinus. quod excellit in anima mens vocat et post homo non finit omnia que ad naturam eius pertinent. sed finit sola mentem imago dicit. Et li. 14.º c. 8.º imago sibi inuenienda in nobis est. quo etiam natura nostra nihil habet melius. Ex istis auctoribus et alijs similibus habet quod tota imago est in parte intellectiva accipiendo intellectiva. per ea que transcendit sensitivam. Sed imago includit parentem et plerumque. vt per 3.º de tri. c. vlt. et alibi multoties. igitur in parte intellectiva est pars signis illam noticiam que est plerumque. et per consequens principium actiuum respectu intellectio nis. Qui igitur ponere fantasima vel aliquam formam tale in parte sensitiva esse ratione immediate signis noticia actualem non saluaret vt videtur rationes parentis in mente proprie accepta. ¶ Preterea. Aug. 15.º de tri. c. 22.º Memoria hominis et maxime illa que pecora non habent. qua res intelligibiles ita continent vt non in eam per corporis sensus venerint habet in hac imaginem trinitatis imparem quidem. sed tamen qualemque similitudinem patris hoc exponit. c. 13.º in fi. sic. hoc verbum nostrum de scientia nostra nascitur que admodum. et illud de scientia patris natum est. et capitulo 21.º vel 63.º Memoria inquit tribuens esse quod scimus. Ex istis habetur quod illa memoria quam pecora non habent hoc est proprie intellectiva. per tanto habet similitudinem patris. quia de ipsa vel de scientia que est in ea nascitur verbum nostrum. sicut verbum eternum nascitur de scientia patris. facti

exp esse videtur in istis auctoritatibus
velle q̄ in pte intellectiva pprie accepta
sit pncipiū actiū respectu intellectōnis

De secundo p̄mi

pncipalis certū est q̄ ad actualē intellec-
tionem cāndam p̄currunt aliquid ip̄ius
aie intellectivē et ob̄m aliquo mō p̄ns. s.
vel in se vel in aliq̄ rep̄tante. sed quoz
istoz debet poni p se actiūm : respectu
intellectōnis auctoritates vident varie
loqui. Aug. 12° sup Gen. c. 29°. Non pu-
tandum inquit est corpus aliquod age-
re in spiritum quasi sp̄us corp̄i facienti
materie vice subdatur om̄i. n. modo pre-
stantior est res que facit illa de qua facit
nec vllō modo corpus p̄stantius spiritu
imo spiritus p̄stantior corp̄i. quamuis
igitur imago esse incipiat in spiritu tam̄
eandem imaginem non corpus in sp̄i:
sed sp̄us in se ip̄o facit celeritate mirabi-
li. Item idem. x^o. de tri. c. 5°. aia conuo-
luit et rapit imagines corporuz. ¶ Pro
actiuitate t̄n̄ obiecti videt dicere. 15°. de
tri. x^o. vel. 20°. formata cogitatio ab ea
re quam scimus. verbum est quod i cor-
de dicimus. et ibidem ex ip̄a sciētia quā
memoria tenemus nascitur verbū. et c.
12°. vel. 30. verbum est similitudo rei no-
te de q̄ gignitur et imago eius. ¶ Phus
sūt videtur loqui p̄ actiuitate obiecti.
q̄ illud v̄ esse pncipium actiū per q̄b̄
aliq̄d reducitur d̄ potentia essentiali ad
accidentalem. hoc aut̄ est aliq̄d ex parte
obiecti. quia illud p̄ quod obiectum est
p̄ns sub rōne actu intelligibilia. ¶ Pro
hoc est illud sc̄bi de anima quod p̄ns est
adductum. s. vniuersalia quodāmodo
sūt in anima. vñ intelligē in ip̄a quidē ē
cū velit. ac si diceret. q̄ quia obiecta intel-
ligibilia sūt presentia aie. ideo ip̄a est in
potentia accidentalī potens intelligere euz
velit. ¶ Sed p̄ actiuitate potētē videtur
aliquibus esse illud. 9°. metha. q̄ specu-
latio est actio imanens. si autem intelle-
ctio nō est ab intellectu. sed t̄n̄ ab ob̄o.

non efficit sibi actio imanens sed t̄n̄ tran-
siens. ¶ De isto articulo potest dici : q̄
vtrunq̄ p̄currit in ratōe pncipiū actiū
respectu intellectōnis. aliq̄d. s. ip̄ius aie
et ip̄m obiectū vel aliq̄d ex pte obiecti.
Et hoc videt haberi ab Aug. 9. de tri. c.
vlti. Liquido inquit tenendum ē q̄ ois
res quācunq̄ cognoscimus p̄generat in
nobis noticiam sui. Ab vtroq̄ enim p̄-
cipitur noticia sc̄z a cognoscente et cogni-
to. Et. xi^o. de tri. c. 3°. vl. 5°. ex visibili et
vidente gignitur visio. Et h̄ ibi subdat i
formatio sensus que visio dicit a solo i-
p̄m̄itur corpore quod videtur hoc nō
est contra illud quia equoē accipit hoc
nomen visio. p̄^o p̄ actu vidēdi. 2° p̄ ip̄a
similitudine rei visē. et illa a solo corpo-
re causat. Et ista equiuocatio p̄t colligi
ex multis verbis illius capituli. Pro
hac p̄clusionē v̄ esse ratō qm̄ qm̄ obiec-
tū intelligibile ē actu p̄ns intellectui p̄t
haberi intellectio actualis illius obiecti
sed nō p̄t h̄i sine pncipio p̄fecte actio.
igitur vel alterz illoz est p̄fecte pncipiū
actiūm vel ambo integrant vnuz p̄m̄
actiūm. ita q̄ vtrunq̄ sit p̄iale actiūm
Quod aut̄ neutz sit p̄fecte p̄m̄ actiūm
p̄batur p̄^o de obiecto. q̄ aliq̄b̄ obiectū
nō est nobilius ip̄a intellectōe : sic actiū
sensibile. et pncipium actiūm p̄fectum
qm̄ ē equoēum necessario est p̄fectius
forma causata. 12° p̄batur idem. q̄ ob-
iecto existēte eque p̄nte intellectui si ma-
ior est conatus et maior intensio ad intel-
ligendū p̄fectior p̄t h̄i intellectio. et h̄
videt q̄ p̄fectius vestigiū delinquit. igitur
maior intensio volūtatis causat aliquo
modo p̄fectiorem intellectōnem : q̄d
non videretur p̄babile si solum obiectū
esset causa actiua eius. q̄ illud videret
semp̄ agere fm̄ vltimum potētē cum sit
agēs nāle nō liberū p̄ eētā p̄. s. nec li-
berū p̄ p̄icipationē v̄. cū nō sit in eadē
nā cū volūtate. 13° ond̄ idē sic. opatio
illa nō ē p se p̄fectio agēt quā ip̄m elicit
p̄fice mediante aliquo suo accidente per

accidens. Exemplum calefacere vlt etiaz calere non est p se perfectio ligni calidi. quia non competit sibi nisi per calorem qui est accidens eius. illud a q̄ obiectuz aliud ab ania est p̄ns intellectui est eius acc̄ns p̄ accidens. quia q̄nq̄ p̄tingenter inest q̄nq̄ non. igit si solū illud ē p̄nci^m actū respectu intellectōis. intellectio nō esset p̄p̄ia p̄fectio intellect^o vlt hominis.

¶ Item 2° p̄batur: q̄ nec totalis actiuitas cōueniat intellectui. q̄ actus videt p̄p̄ia similitudo obiecti. videt etiā fortiri sp̄z ab obiecto. q̄ nō sicut a p̄ncipio formali intrinseco tñ sicut a. p̄le p̄ncipio extrinseco. v̄f etiā essentialiter dependē ab obiecto p̄pter quod refertur ad ip̄m 3° mō relatiuozuz. hoc nō videretur verum si obiectum eēt tñ causa p̄ accidēs vel cā sine qua non.

¶ Concedo igitur auctoritates p̄us adductas ad q̄scunq̄ affirmatiuas siue de intellectu siue d̄ obiecto. verum quidē est q̄ vtrunq̄ istoz aliquo mō est actiuum ad intellectionē sed actiuum partiale. ambo autem integran^t vnum actiuum totale.

¶ Sed h̄ sunt duo dubia. p̄mo quō ista p̄stituunt vnum p̄fectum p̄ncipium. 2° d̄ q̄busdā auctoritatib^o adductis. puta de illa Augusti. Ex ipsa scia nascitur verbum quō isto facit p̄ obiecto. 7 similit̄ illa Arist. 2° de aia. scia autem vniuersaliū est.

¶ Ad p̄m̄ dico. q̄ cause concurrentes q̄nq̄ sunt eiusdem rationis 7 ordis: vt plures trahentes nauem. q̄nq̄ vero sūt alterius rōnis 7 ordinis. Et hoc dupl̄. q̄nq̄ posteriori habet virtutem suam a p̄ore. Exemplū. sol 7 p̄r in generatōe hominis. q̄nq̄ posterior nō h̄z virtutē suam a p̄iore. nec dependet n̄ h̄ndo suā virtutem ab ea. sed tñ dependet ab ea i agēdo fm suam virtutem. ita q̄ superior p̄ncipaliter agit 7 inferior minus p̄ncipaliter agit. Exemplum forte d̄ patre 7 m̄re i generatione plis. vt enim videtur haberi ex. 16°. de aialib^o. mater aliquo mō se habet actiue qd̄ videt rōabile cū formā

eiusdem sp̄s p̄sequatur virtus eiusdem speciei. Mas autem 7 semina nō differunt specificē fm p̄m. x^o metha^o. M̄f autem virtutem suam actiuam nō habet a patre nec in habendo ipsam ab illo dependet. sed dependet ab ip̄o i agēdo fm ipsam virtutem 7 agit minus p̄ncipaliter.

¶ Ad p̄positum. intellectus 7 obiectum non concurrunt primo mō quia ille concursus nō est necessarius ex ratōne concurrentium. sed tñ ex defectū virtutis in vno. q̄ si duplicaretur v̄tus vnius ip̄m solum sufficeret: non sic hic. quia q̄tumcunq̄ sit obiectum p̄fectum vel intellectus perfectus neutrum causa ret actum sine alio. Nec concurrunt 2° quia intellectus non habet virtutem suam actiuam ab obiecto. nec econuerso. 3° igitur modo possunt dici concurrere quod autem eorum sit p̄ncipaliter non oportet discutere.

¶ Ad 2° dico. q̄ ista tria accipit August. pro eodem. vt buz gigni de memoria. 7 verbum gigni d̄ sc̄i entia in memoria. 7 verbum gigni d̄ re nora quia p̄ sciam intelligit actum p̄m̄ per quem anima ē in actu sufficienti ad actum intelligendi: 7 virtute illius p̄m̄ actus gignitur verbum 7 in illo actu p̄mo relucet obiectum. 7 pro tanto dicit gigni de obiecto. igitur de scientia gignitur vt de p̄ncipio formali gignendi: de obiecto vt relucente in illo p̄ncipio: de memoria vt p̄tinente illud p̄ncipium. ita q̄ omnes tales auctoritates August. fm intentionem illius loquuntur p̄ actiuitate obiecti.

¶ Consimilit̄ 7 ille auctoritates Arist. que dicunt q̄ per sc̄iam possumus intelligere cū volumus 7 in 2° de aia. sc̄ientia est vniuersaliū 7 in 3° de aia. cū autē vnaqueq̄ sc̄iat. vt habetur. s̄.

¶ Et est intelligendum q̄ tam Augusti. q̄ Arist. accipit sciam n̄ pro habitu illo acquisito ex actibus frequentatis 7 facilitate ad similes actus. sed pro illo per qd̄ obiectum est p̄fens vt actu intelligibile. siue ponatur species

intelligibilis siue aliquid aliud. Scientia enim est illud secundum Aristotelem. secundum quod anima educitur de potentia essentiali ad accidentem. hoc autem precedit omnem actualem intellectionem. quia illa est terminus potentie accidentalis. Scientia enim acquisita ex actibus et facilitans ad considerandum non precedit omnem actum intelligendum. Similiter apud Augustinum. Scientia est formalis ratio secundum quam memoria est parens siue gignens. Ista autem scientia acquisita ex multis considerationibus non est formalis ratio gignendi quacumque intellectionem. imo gignitur ex multis precedentibus. Si dicas quod illa auctoritas. id est. super Genesim. non affirmat tantum de anima. sed etiam negat obiectum agere in anima. Similiter Aristoteles. non tantum concedit obiectum agere. sed videt negare intellectum agere. quod videtur ponere quod intelligere sit pati quoddam.

¶ Ad primum posset dici quod Augustinus. negat ibi obiectum agere in anima immediate secundum esse male quod habet extra animam. ¶ Ad secundum Aristoteles. videt frequenter loqui pro accidente obiecti et passibilitate potentie. cuius ratio est. quia communiter locutus est de potentis anime in quantum sunt illa quibus formaliter possumus operari. puta de sensu in quantum est quo possumus formaliter sentire. et de intellectu quo intelligere. sicut loquitur de anima ut est illud quod formaliter viuimus. nunc autem licet intellectus actiue causet intellectionem non tamen dicitur intelligere in quantum causat. quia si deus causaret illam eandem intellectionem non tamen dicitur intelligere illa intellectione. sed intellectus ille in quo causat intellectionem. igitur et modo intellectus dicitur intelligere non quia causat. sed quia recipit intellectionem. Et si verum est quod intelligere est quoddam pati. quia intellectum intelligere non est nisi ipsum recipere intellectionem. Illa autem auctoritas. 9. methaphisicorum. si faciat per actiuitate obiecti vel non patet ex questione de actu cognoscendi et appetendi. ¶ De 3. primi principalis. videndum est an illud in

parte intellectiua quod est actiuum ad intellectionem sit intellectus agens vel possibilis. videt quod agens. quia intellectus possibilis recipit intellectionem. si igitur cum hoc sit actiuus respectu intellectionis. pari ratione posset dici quod respectu speciei intelligibilis quam recipit esset actiuus. et ita non requireretur intellectus agens ad aliquem actum in intellectu. ¶ Confirmat illud quia actiuum et passiuum distinguunt potestas in anima. ¶ 2. ad idem sic philosophus 3. dicit anima distinguens intellectum agentem a passibili sic ait. Est enim intellectus hic quidem talis in omnia fieri. et de agente. ille autem quo est omnia facere. Ex hoc videt sequi quod intellectus agens adequat passibili in ratione actiui et passiuui. Est igitur actiuus ad omnem illud cuius passibilis est receptiuus. et per primum ad intellectionem. ¶ Præterea ibidem sequitur de intellectu agente. Est habitus quidem ut lumen. lumen autem intellectuale videt esse principium actiuum cognoscendi veritates intelligibiles. secundum illud. id est. de triplici. 15. Mens rebus intelligibilibus naturali ordine disponere conditore subiecta. sic ista videt in quodam luce sui generis incorporea: quemadmodum oculus carnis videt que in hac corporea luce circumadiacent.

¶ Præterea ibidem sequitur semper nobilior est agens patiente. et principium materia. et subdit de intellectu agente. igitur impassibilis est substantia in actu. igitur vult quod intellectus agens est nobilior passibili vel saltem non minus nobilis. nunc autem imago persistit in eo quod optimum est in nostra materia ut probatur in primo articulo. per Augustinum. igitur intellectus agens pertinet ad imaginem. sed non potest pertinere nisi ad memoriam per se. sed cum memoria habet conseruare obiectum vel speciem obiecti et exprimere vel gignere noticiam actualem eius. per quod intellectui agenti non potest competere primum. quia non est virtus receptiua nec conseruatiua. igitur competit sibi 2. id est. exprimere noticiam. Sed pro alia parte. scilicet intellectu passibili arguitur primo per illud Aristoteles. quod intellectus

agens est sicut lumen. p̄metator vult ibi
 q̄ sicut lūmē facit quodammodo potētia
 colorem actu colorem: sic intellect⁹ agēs
 facit de potētia intelligibili actu intelli-
 gibile. igitur actus eius terminatur ad ob-
 iectum actu intelligibile. ⁊ hoc p̄cedit
 intellectiōem. ¶ Confirmatur p̄ illud
 3° de aia. p̄mento. 18°. vbi vult commē-
 tario. q̄ si res haberent esse eo modo: q̄
 posuit plato nō oporteret p̄nere intelle-
 ctum agentem. igitur nō ponitur nisi vt
 p̄ ipsum fiat obiectum actu vniuersali.
 sed hoc p̄cedit actualē intellectiōem.
 P̄terea 2° fm̄ p̄metatorē intellect⁹ agēs
 ponit vt p̄ ipsum transferat obiectus de
 ordine in ordinē. quod sic intelligi p̄t. d̄
 ordine sensibiliū ad ordinē intelligibiliū
 ⁊ p̄ sequēs de ordine corpaliū ad ordi-
 nem spiritualium. ⁊ quare requirit ibi
 aliquod transferēs. p̄prium. rō videt eē:
 quia vbi habet eē corpale nō habet ra-
 tionem agentis nisi in passum corpale:
 p̄pter hoc q̄ tale agēs requirit passum
 approximatum sibi localiter. quia si nō
 esset localiter p̄ns esset talis agentis quasi
 nō p̄ns. igitur nunq̄ aliquod corporeale
 p̄t esse rō imēdiatē cāndi aliqd̄ sp̄iali.
 nec per p̄sequēs transferēdi ab illo ordi-
 ne ad illum ordinem. Et ista videtur eē
 rō Augusti. 12°. sup̄ Sc̄n. 29. Sed quan-
 do obiectū sit de actu intelligibili actu i-
 ntellectum nō transferē sic de ordine ad
 ordinē. igitur nō requirit ibi intellectus
 agens. ¶ Confirmatur. quia ad hoc q̄
 inte^m fiat actu volitū nō ponit talis tras-
 latio ab ordine in ordinē. ⁊ hoc ideo: q̄
 actu intellectum est sufficiens p̄portōna-
 tum voluntati. ¶ Cum igitur actu intel-
 ligibile habēs esse in memoria intellecti
 ua sit eque sufficiens p̄portōnatum i-
 telligibile ad hoc sc̄z vt sit actu intellec-
 tus. sequitur q̄ ibi nō requiritur virtus
 transferens de ordine ad ordinem. ¶
 P̄terea tertio. si intellectus agens esset
 per se actiuus ad intellectiōem actualē
 pari ratiōe vbiq̄ ponretur poten-

tiam esse actiuam ad p̄p̄iam op̄atōem
 ⁊ cum hoc etiam potentiam receptiuaz
 talis operationis. ibi esset distinguē po-
 tentiam agentem ⁊ possibile: vtpote vo-
 luntatem agentem ⁊ voluntatem possi-
 bilem. fm̄ communē op̄inionem q̄ poit
 voluntatem actiuam ⁊ etiā receptiuam
 volitōnis. ⁊ similiter si sensus ponat ac-
 tiuus p̄pter hoc forte: q̄ sensatio videt
 nobilioz ipso subiecto sensibili extra eēt
 distinguendum de sensu agente ⁊ possi-
 bili. ¶ Cum igitur p̄hus istam distinctiō-
 nem de agente ⁊ possibili nusq̄ ponat
 ibi nisi intellectu. sequitur q̄ ista differē-
 tia nō est p̄pter illa que cōmuniter inue-
 niuntur in alijs potentijs: ⁊ ita nō p̄p̄
 agere ⁊ recipere actiōem. ¶ P̄terea.
 4° videtur esse idem 9°. de tri. vlti. a co-
 gnoscete ⁊ cognito p̄f̄ noticia. intellec-
 tus autem agens nō est cognoscens: sed
 solum possibilis igit̄ ab illo p̄itur intelle-
 ctio. ⁊ per p̄sequēs actiue se habet res-
 p̄ctu intellectiōis. De isto articulo si p̄-
 via tenetur posset dici q̄ tam agens q̄
 possibilis habet duas actiones ordina-
 tas. p̄ma est facere de potentia intelli-
 gibili actu intelligibile. v̄l de potentia vni-
 uersali actu vniuersale. 2° est facere de
 potentia intellecto actu intellectum. p̄-
 mum intelligitur sic. q̄ de virtute intel-
 lectus agentis de fantasmate in fantasia
 gignitur species intelligibilis in intellectu
 vel aliqua ratio in qua actu relucet intel-
 ligibile. que breuiter loquēdo dicat spe-
 cies intelligibilis. ⁊ ad istam gignitōem
 realem representatiui de rep̄tatiuo di-
 citur p̄comitari quedā gignitio metha-
 phorica obiecti de obiecto. s. intelligibil
 de imaginabili. quod ideo rationabilē
 dicitur. quia tale esse obiectiuum habet
 obiectum in rep̄tari quale habet repre-
 sentatiuum correspondens. ⁊ ideo trans-
 latione reali facta in representatiuo quā-
 do de corporeali gignitur spirituale d̄ re-
 presentatiuo singulari gignitur represen-
 tatiuum vniuersale ⁊ similis dicitur vel

Intelligitur translatio in obiectis de corpali ad spirituale. vñ de singulari ad vñe 2ª actio poneretur p quã de potentia intellecto fieret actu intellectum. vbi similiter intelligit factio methaphorica ex parte obiectoꝝ correspondens factioni reali ex parte eoz quibus tenditur in obiecta. quia realiter speciem intelligibilem sequit actualis intellectio. et sic prima translatio de potentia ad actum. sic etiã 2ª dicitur fieri p intellectũ agentem: tam ex parte obiectoꝝ et hoc methaphorice q̄ ex parte illorũ in quibus relucet obiecta et hoc realiter p tanto sc̄ q̄ virtute intellectus agentis de fantasmate gignere speciem intelligibilem. et sic methaphorice de potentia intelligibile gignere actu intelligibile. et 2° virtute speciei intelligibilis gigneretur actualis gignitio. et sic methaphorice loquẽdo in obiectis de potentia intellecto fieret actu intellectum. ¶ **L**õ similit̄ posset poni duplex passio ordinata in intellectu possibili correspondens isti duplici actioni intellectus agentis. q̄ rum p̄ma esset receptio speciei intelligibilis a fantasmate p̄ p̄mam actionem in intellectu agentis. et 2ª esset receptio intellectiois a specie intelligibili p̄ 2^{am} actionem intellectus agentis. Et fm hoc diceret q̄ ad memoriã intellectiuã pertinent intellectus agens et possibilis. agens quidem non quantum ad p̄mam actionem que est facere de potentia intelligibili actu intelligibile. immo illius actionis terminus est memoriã in actu. quia p̄ illam actionem est intellectus habens obiectũ actu intelligibile sibi p̄ns. sed q̄ tum ad secundã actionem: quia cũ memoriã sit exprimere actualẽ noticiã vñ intellectioem. intellectus agens quãtum ad sc̄dam eius actionem includeretur in memoriã intellectus autem possibilis q̄ tum ad p̄mam eius receptionem qua. s. recipit actu intelligibile sibi p̄ns dicitur memoriã. et quantum ad secundã receptionem sc̄z actualis intellectiois dicitur

telligentia. Et fm hoc responderi possit ad illa que vident adducta in contrariũ per hoc q̄ actio abstrahendi que est p̄ma actio intellectus agentis est magis p̄pria sibi q̄ 2ª que est causare intellectoẽ quia illa potest p̄petere alijs potentis. nulla autem alia transfert obiectũ suũ de ordine ad ordinem sic intelligẽdo de ordine corporalium ad ordinẽ sp̄rialiũ imo voluntas licet causando actũ suũ fm aliquos p̄ hoc methaphorice transferat obiectum suũ de ordine intelligibilium ad ordinem appetibiliũ. tamẽ ista translatio nõ requirit voluntarẽ agẽtẽ sic intelligẽdo hoc est p̄paratẽ obiectũ suũ vt sit actu volubile. quia quãdo obiectum est actu intellectum. est actu volubile. nõ. n. requirit aliqua actio p̄parans obiectum voluntati. ille igit̄ auctoritates affirmant qd̄ vey est de p̄mo actu intellectus agentis. et si quãdoq̄ dicat q̄ p̄pter illũ solũ ponitur intellectus agens verum est vt talis virtus ẽ p̄pria intellectui. quia est sibi t̄n potentia p̄parans obiectum: p̄p̄ 2^m. n. actum non ẽ p̄pria in intellectu talis virtus agens: nam alie potentie possunt agere ad opationem p̄ supposito obiecto. ¶ **S**i teneretur alia via. s. q̄ illud anime quod est actiuũ ad intellectioem est intellectus possibilis. et q̄ agens habet t̄n actionem abstrahẽdi obiectum. tũc esset dicendum q̄ agens nõ pertinet ad memoriã. sed actio ei terminatur ad memoriã et hoc respectu sensibilium. quia terminatur ad illã formã per quã obiectum actu intelligibile relucet intellectui. et illa est forma constituens perfectã memoriã. Respectu autem mere intelligibilium puta sp̄rialium nullã actionẽ omnino h̄bet et hoc si talia intelligantur non p̄ sp̄m vel si per speciem tamẽ possunt eam cãre virtute p̄pria. Intellectus autem possibilis fm hoc poneretur pertinere ad memoriã non tantum vt retinẽs omne rep̄ntatiũ obiecti actu intelligibilis.

sed etiam vt exprimens actus notitias
actuales. Et tunc ad illa que sūt addu-
cta contra hoc posset responderi. Ad p-
mum q̄ potentia operatiua non est acti-
ua sui obiecti. licz sit actiua sui actus cir-
ca obiectum. 7 ideo non pari ratōne po-
test intellectus possibilis causare speciem
intelligibilem sic potest causare intellec-
tionem illam. ¶ Ad p̄firmationē illaz
diceretur q̄ loquendo de potētia vt dic-
respectum bñ distinguitur in actiuuz 7
passiuum: sed loquēdo de illo quod est
subest respectui quod communiter intel-
ligimus cum dicamus potentia quē ad-
modum dicimus q̄ calor est potētia ca-
lesfactiua. sic nō oportet q̄ actiuū 7 pas-
siuum distinguūt ipsam. quia tūc volū-
tas esset scōde potētie. ¶ Ad aliud cū ar-
guitur fm Arist. q̄ agēs est quo est om-
nia facere. Intelligēdum est sic. facē om-
nia actu intelligibilia. Et hoc habet ex
eo quod sequitur q̄ lumē facit quodam
modo potētia calores actu calores. qz
facit eos actu visibiles. sic intelligēdo q̄
licet natura absoluta caloris que est i ge-
nere qualitatis maneat eadem i tenebris
tamē vt sic nō est visibilis intelligēdo d̄
potētia propiua. quia quādo oportet
duas causas p̄currere ad agēdum vna
eaz scz scōda nō est in potētia propiua.
nisi alia scz p̄ma p̄currēte. Ad hoc autē
q̄ calor agat in visum requirit alia cau-
sa p̄currēs ad agēdum scz lumen. ideo
tūc solum est calor visibilis in potētia
ppinqua quādo est actu illuminatus.
hoc modo fantasia nō potest gignere
speciem itelligibilem nisi p̄currēte actio-
ne intellectus agētis. Ille igitur intellec-
tus facit omnia intelligibilia 7 hoc in po-
tentia propiua. quia relucētia in speci-
ebus itelligibilibus que p̄us fuerunt in
potētia remota. quia tñ relucētia i re-
p̄ntatiuo materiali 7 rep̄ntante ea sub
ratōe singularis. nō autem dicit q̄ agēs
est quo est anima facere actu intellecta.

Enm igit p̄cluditur adequatio intelle-
ctus agentis in agendo ad possibilem in
recipiēdo debet inferri vniformiter de
actōne 7 receptione actu itelligibilis nō
de actōe 7 receptione actu intellecti. ¶
Ad 3^m. veritas p̄ncipiū videtur i ratiōni-
bus terminozum. ille aut ratiōes termino-
rum vt actu intelligibiles 7 vniversales
relucēt intellectui per actionem lucis in
tellectus agentis. Sic igitur videt veri-
tatem p̄ncipioz in luce intellectus agen-
tis nō tanq̄ immediate causate illam vi-
sionem. sed mediate scz causado ratiōes
terminozum in esse itelligibili per quas
postea causat actus vidēdi veritatē p̄n-
cipioz. ¶ Ad 4^m diceret. q̄ agēs ē no-
bilis possibili precise vt respicit obie-
ta sensibilia. quia precise respectu illoz
est agēs in intellectum possibile. De
isto articulo hoc tenendum videt. q̄ illā
distinctionem Aug. x. de tri. c. 14. me-
morā intelligentia 7 voluntas compa-
rādo ad illam Arist. in intellectu agentez
7 possibilem sic sibi inuicem correspon-
dent q̄ solus possibilis est intelligentia.
quia solus recipit actum intelligēdi: 7
sic etiam p̄mūter Arist. loquit de itel-
lectu vt est quo itelligimus siue quo re-
cipimus intellectionem. etiam possibi-
lis pertinet ad memoriā in quantum
memorie est recipere noticiam habitua-
lem. secundum illud. 15. de trini. x. scien-
tia quam memoria tenemus. 7 sic loquit
tur Arist. quando qz de intellectu pos-
sibili vt est quo scimus: siue vt est quo
habemus scientiam per quam reducūt
de potentia essentiali ad accidentalem.
¶ Sed ad alium actum memorie qui
est gignere noticiam actualem: patet q̄
hoc competit adhuc intellectui possibili
li per accidens. quia quando forma acti-
ua uest alicui sbiecto actiuo secūda illā
formam per accidens competit eidem.
sicut lignum per accidens calefacit. ¶
nunc autem illud quo obiectum habz

actiue se habet ad gignendū intellectio-
nem est forma intellectus possibilis . igitur
intellectus possibilis salte per accidēs
gignit. ¶ Sed si vltra hoc queras an cō-
ueniat actus gignendi noticiā per se ipsi
parti intellectiue. potest teneri fm predi-
cta vel competere precise intellectui agē-
ti. vel precise intellectui possibili. et fm
hoc iste vel ille diceret pertinere ad me-
moriam. Vel posset poni tertio modo ac-
tus gignendi vtriqz competere. sed agen-
ti tanqz principaliori: et passibili tanqz mi-
nus principali. nec sequitur si sint vna
natura. igitur nō possunt habere respec-
tu eiusdem causalitatis principaliorē
et minus principalem. patet enim instan-
tia de intellectu et voluntate quarū vna
fm multos est actiua principalior: et alia
subordinata in aliqua actione: et tamen
sunt vna natura. ¶ Sed ista instantia
fm aliquos nō est similis. quia nō vtra-
qz potētia imediate attingit idēz ut cau-
satū. sed vna per operationē suā causa-
tam mouet aliā ad suā operationē. Bre-
uiter si nō teneret distinctio potentiarū
nec re absoluta: nec relatione reali. sed
tantū qd idem absolutū quodammodo il-
limitatū est principū imediatū mul-
torū actiū. et sic respectu alterius et alte-
rius dicitur alia et alia potentia. tūc pri-
ma via pbabilis videtur.

De secundo articulo

lo dico qd intellectus beatus pot habere
verbū de creatura cognita in genere. p-
prio. et ad formationē illius verbi ponē-
dum est intellectū possibile sic se habere
tunc: sicut se habet nūc ad formationē
verbi quod habet de obiecto nunc. qz
fm Aug^m. 7. de ciui. c. 30. Sic deus res
quas cōdidit administrat vt eas ppos
motus agere sinat. igit remanebit in pa-
tria naturalis actio que nata est compe-
tere nature fm suā pfectionē. sed de cre-
atura visa in essentia diuina dubiū est
an intellectus beatus habeat de ea ver-

bum propriū. qd si sic consilr dicendū
esset de intellectu possibili in formatōe
verbi de creatura visa in eētia diuina.
sicut de visa in pprio genere dictum est

Sed posset dici qd nō est ibi vtrum de
obiecto viso in essentia diuina. tū quia
habēs verbū imediate attingit obiectū
cuius est verbū. lapis enim visus in eēt-
tia nō imediate attingit vt obiectū p ac-
tū visionis. qz sic videt in genē pprio. sz
ibi sola eētia diuina imediate attingit.
qz ipsa sola pmo mouet. et per pns ad se
ipam attingendā. ¶ Preterea verbum
ppriū alicuius gignit de scia siue ppria
spē ipsius. nūc aut in memoria intellectus
beati non est scia ppria vel spēs lapidis
vt videt in verbo. quia per illā nō vide-
tur nisi in genē pprio. Item codez actus
videt eētia diuina et res ipsa. sz de eēt-
tia visa nō hz intellectus videns verbū.
qz tūc nō videret illā imediate. igit nec
habet verbū de re visa in ipsa essentia.

¶ Cōtra ista motiua. cōtra p^m et si p
principiū cognoscat 2°. tū ipsa p^r cognoscat
imediate in rōne obiecti. qz discursus nō
terminat p^rise ad illud qd fuit pncipiū
discurrendi. qz tūc ab illo adhuc eēt vl-
terius discurrendū. nec per pns eēt dis-
cursus terminatus. nūc aut 2° de se ē ter-
minus discursus syllogismi demonstrat-
ui. igit illo discursu terminato stat intel-
lectus in cognitōe imediata p^rclonis pa-
ri rōne: sz eētia diuina moueat p^r ad vi-
dendū seipm. tū qz est motiū illimita-
tum mouet 2° ad videndū creaturā i ter-
mino. igit illius motōnis intellectus pot
videre creaturā vt obiectū imediatū.

¶ Cōtra 2^m sic. ad gignendū verbum p-
prio alicuius obiecti: sufficit memoria p-
fecta siue actuali siue virtuali continēs
illud obiectū. sicut per noticiā habitua-
lem pncipiū pot gigni actualis cognitio
p^rclonis. sz illa memoria nō sit huius ob-
iecti formalis et ppria: sed eius virtualis
cōtentiua. sic intellectus beatus hōis eētiam
diuinā actuali pntem vt intelligibilem

habet memoriā ppriā respectu visionis illius cēntie. 7 cū hoc memoriā pfectaz virtualr pntentiā visionis creature. qz sicut virtualr pntet in entitate sic in cognoscibilitate. beatus igit hz memoriāz siue sciam in memoria sufficientē ad gignendū ppriā verbū lapidis. nec sequit in illa 2ª sicut nec in pma rōne qz illa visio sit rei in pprio genē. qz visio in ppo genē est per rōnez videndī acceptā a creatura aliqua. ¶ **Cōtra 3^m** motiū. ille actus nō est ppriā cognitio huius obiecti qui pōt stare in intellectu. 7 tñ illud obiectū oio nō cognoscit. nūc aut visio essentie diuine pōt stare eadē in intellectu beati 7 tñ lapis nō videri ab ipso. igit 7c Probatio maioris. qz pxiū formale in intellectu ad hoc vt obiectū sit sibi cognitū est ipse actus cognoscendī illud obiectū sibi inherens. pxiā 7 rō formal nō videt posse inesse alicui sine illo cui est rō formalis. sicut albedo nō pōt inē alicui nisi illud sit album. ¶ **Preterea.** pari rōne idem actus visionis cēt ipius essētie 7 cuiuscūqz creati visi in ea. 7 ita vnus actus finitus posset esse infinitoz obiectoz possibilū videri in ipā. quia qua rōne nō repugnat vnū actū eē duorum vel triū obiectoz: pari rōne nec qz rōnūqz obiectoz. Itēz nō p3 necessitas illius pntie. si eadē est visio diuine 7 lapidis. igit si est verbū lapidis est verbūz essentie. ¶ **Ad 1^m** istoꝝ diceret. qz illud qd cognoscit per aliud bene pōt imediate cognosci. Sed nō sic si cognoscat precise in illo. sicut intellectus diuinus precise cognoscit creaturā in essentia sua et nō per illā creaturā vt obiectū imediatū. qz tūc intellectio eius vilesceret. ¶ **Cōtra** similiter dicit de visione quā beatus habet in verbo de creatura. ¶ **Ad 2^m** dicitur qz cēntia diuina nō est in memoria creata beati aliquo ordine qz prius qz in intelligētia. qz nō causat aliqua forma in intellectu beato representans illā cēntiam. Sed p^m qd causat in intellectu beato est

ipaviso. illa autē causatur in ipā intelligētia. Vel aliter diceret qz illa visio imediate causat a voluntate diuina sic dictuz est in. q. pxiā pcedente. 7 consilr visio lapidis. 7 p pns neutra gignit a memoria nō solū ipius vidētis. sed nec ab aliqua memoria. ¶ **Cōtra** intellectio cēntie diuine cōtinet virtualiter intellectio nē lapidis. igit ista intellectio gignit illā 7 tunc illa est verbū. ¶ **R.** intelligētia nō gignit. Vel pōt dici qz vtraz visio imediate causat a voluntate diuina. ¶ **Ad 3^m** illud videtur eque cōcludere qd nō est idem actus diuinus respectu essentie sue 7 obiecti secundarij. qd omēs negāt. Unde maior rōnis est neganda. nisi intelligat de pmo obiecto. ¶ **Ad** alia qre alibi. ¶ **Ad** pxiū principale si teneat in 3° articulo. qz intellectus agens actiue se habeat ad intellectionē 7 possibilis passive: tūc nō fm idem mouet 7 mouet. anima ad intellectionem. nec tamen fm distincta subiecto. quia illa duo nō sic distinguunt. Si autem dicatur qz possibilis actiue se habeat ad intellectionem tunc idem fm idēz mouet ad eam 7 mouetur. Et si dicatur hoc esse impossibile. quia tunc idem fm idem esset in potentia 7 in actu. ¶ **R.** omnis actio que est ad formā nō actiua est agentis equiuocū 7 non vniuocū. quia si agens esset vniuocum forma qua agit esset eiusdem rōnis cum forma terminante: 7 ita illa eēt actiua. Augmentationū autem 7 multarum alterationū 7 cōmuniter motus localis termini nō sūt forme actiue. igit mouens in istis 7 vniuocū saliter agēs equiuocum est in actu aliquo non eiusdem rationis cum termino ad quem mobile est in potentia. sed est in actu fm qd virtualiter vel eminenter contingens illuz terminum. sic diceretur in proposito qz idem in anima est ratio virtualiter continendī intellectionem vt effectum equiuocum 7 recipiendī eandem. ¶ **Cōtra** hoc. habens formam nobiliozem nō est

natum recipere formam minus nobilē. igitur habens istam nobilioz modo. s. virtualiter non est natum recipere illaz formam formaliter. ¶ Et confirmatur quia pari ratione diceretur q̄ quodlibz quod sit tale formaliter: esset tale virtualiter. ⁊ ita quodlibet transmutaretur a seipso. ¶ Ad primum dico q̄ forma eiusdem speciei non potest simul haberi intensius ⁊ remissius. nec due forme ut contraria ⁊ media possunt simul esse in eodem. sed tamen due forme disparate bene possunt simul esse: ⁊ etiam eiusdem generis remoti: sicut calor et color quarum tamen vna est nobilioz altera. Non est igitur impossibilitas formarū in eodem. quia vna est eminentio: altera. vel eminenter siue virtualiter ipsius contentiua: sed ex aliqua ratione specialī. puta propter contrarietatem. vel unitatem specificam. vel aliquam aliam talem. Antecedens igitur vniuersaliter scriptum falsum est. ⁊ licet in multis singularibus videatur esse verum. tamē hoc non est ratione nobilioz forme vel nobilioz modi habendi formam ⁊ minus nobilis. sed ex aliqua alia ratione specialī que non reperitur hic in principio motu ⁊ in ista forma recepta. Si tamen aliquid haberet istam formam eminenter sic q̄ infinite virtualiter: non esset capax eius formaliter. quia infinitas excludit omnem potentialitatem. sed quādo forma illa virtualiter s̄ finite habetur bene potest aliqua perfectio licz s̄m q̄d ⁊ accidentalis addi per hoc q̄ illa recipitur formaliter. sicut licet substantia sit simpliciter perfectio: accidente. tamen aliquo modo perficitur recipiendo accidens ⁊ totum illud. s. substantia qualis perfectio est q̄ substantia sola. si potentia operans est perfectio: q̄ potentia sola. ⁊ operatio est aliqualis perfectio ipsius potentie. licet potentia sit simpliciter perfectio: operatione. ¶ Ad confirmationem illaz potest dici. q̄ ibi est cau-

tela transferendi se a parte opponentis ad partem respondentis propter defectū argumenti. nec videtur aliud nisi obligare respondentem ad probandū vniū necessarium manifestum. puta q̄ nō quodlibet mouet se. Et ad illam probationem pari ratione ⁊c. potest dici q̄ licz in hoc q̄ est esse in potentia tale formaliter nō sit aliqua repugnantia ad hoc q̄ est esse tale virtualiter. nec econuerso quantum est ex parte rationis terminorum. quia tunc vbiqz esset eadem repugnantia: tamen alicubi concomitatur vnum istorum aliquid quod repugnat alteri. Et tunc gratia materie verum est: q̄ illud quod est tale virtualiter non potest recipere tale formaliter. sed non per se propter hoc q̄ est habere virtuali. sed propter illud concomitans. Exempluz sol est calidus virtualiter. ⁊ tamen non potest recipere calorem formaliter. sed tamen non repugnat ei esse formaliter calidum propter hoc q̄ est calidus virtualiter. quia etiam saturno qui est frigidus virtualiter repugnat esse calidum formaliter. huius autem repugnantie causa communis ē soli ⁊ saturno. quia corpus celeste non est receptiuum qualitatis elementaris vel cuiuscunqz corporis corruptibilis. sicut nec econuerso. sic in proposito aliquid mobile ad formā concomitanter habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere eam. sicut lignum habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere calorem. sed hoc non est: quia est receptiuum caloris. sed quia habet talē formam mixtam. ¶ Ad argumentum in oppositum cum arguitur de obiecto q̄ actio est immanens. concedo q̄ intellectio que dicitur actio. i. operatio est actio immanens simpliciter in potentia operante. sed actio illa de genere actionis q̄ terminatur ad illam operationem aliquidem est immanens non solum in eodem supposito: sed etiam in parte intel-

lectus & fm vnum modum dicendi in tertio arti. est immanens in eodem intellectu possibili. ad illam tamen intellectionem est aliqua actio non immanens puta illa que est obiecti. ¶ Cum arguitur de memoria q̄ illa non intelligit. illa ratio deficit dupliciter. primo quia remouendo aliquid de memoria non propter hoc concluditur illud competere intellectu possibili. sed magis contrariuz quia fm dicta in tertio arti. vel solus intellectus possibilis est memoria vel saltem intellectus ille includitur necessario in memoria. 2. deficit sic. quia memoriam non intelligere non concludit ipsam non esse actiuam respectu intellectionis vt termini per actionem eius producti. verbum autem no est terminus productus per intellectionem. sed per actionem aliquam productiuam de genere actionis.

Consequen

ter queritur de voluntate. Et primo de actione eius in communi. 2. in speciali de distinctione

vnius actus eius in se ab alio actu. Et 3. de distinctione actus in se ab extrinseco. ¶ Prima q̄stio est hec. Utrum libertas voluntatis & necessitas naturalis possunt se compati in eodem respectu eiusdem actus & obiecti. ¶ Et arguitur q̄ non. quia necessitas & libertas videntur repugnare. Juxta illud Aug. de li. ar. Satis inquit compertum est nulla ratione fieri mentem seruam & libidinis nisi ppria voluntate. & statim post. Qui motus si culpe deputeretur non est naturalis sed voluntarius. in eo quidem simili motui illi quo deorsum lapis fertur q̄ sicut iste est proprius lapidis. sic ille animi. sed in eo dissimilis q̄ in potestate non habet lapis cohibere motum quo mouetur deorsum: animus vero no sic & sequit. Ideo naturalis lapidis est ille motus. animi vero iste voluntarius. hec

verba Aug. & paulo post verba discipuli ab Aug. quidem approbata sequuntur ista. Motus quo voluntas conuertitur nisi esset voluntarius & in nostra potestate neq; laudandus neq; culpandus homo esset neq; mouendus. mouendum autem hominem non esse quisq; existimat de hominum numero exterminandus est. Ex istis satis patet q̄ repugnans naturalis motio & libera respectu eiusdem

¶ Contra. 5. de ciui. 2. Si necessitas inquit dicenda est que no est in nostra potestate: sed etiam si nolum' efficit qd potest: vt est necessitas mortis: manifestus est voluntates nostras quibus recte vel prauae vultur sub tali necessitate no esse. Ex sequitur. Si autem diffinita illa necessitas esse fm qua dicimus necesse est vt ita sit aliqd aut vt ita fiat nescio cur eam timeamus ne nobis libertatem auferat voluntatis. neq; enim & vitam dei & prescientiam dei sub necessitate ponim' si dicamus necesse est deum semper viuere & omnia prescere. Et post cum dicimus necesse est vt cum volumus libero velimus arbitrio. & verum dicimus. et non ideo liberum arbitrium necessitati subijcimus que adimit libertatem.

¶ Sic sunt tria videnda. primo an in aliquo actu voluntatis sit necessitas. 2. si cum hoc stet ibi libertas. 3. si quando qz cum libertate possit stare naturalis necessitas.

De primo dico q̄

in actu voluntatis diuine est necessitas simplr. & hoc tam in actu diligendi se: q̄ in actu spirandi amorem, pcedentem. scz s. f. hoc sic patet. quia deus necessario e beatus. igitur necessario videt & etiam diligit obiectum beatificum. Similiter spiritus sanctus est deus & per consequens summe necessarius in essendo. igitur cum accipiat esse procedendo: actus ille quo procedit est simplr necessarius. vtrazq; autem conclusio pbatur ppter quid sic

voluntas infinita ad obiectum perfectissimum se habet modo perfectissimo se habendi. voluntas diuina est huiusmodi igitur ad summum diligibile se habet modo perfectissimo quo possibile est aliqua voluntatem se habere ad ipsum. sed hoc non esset nisi ipsum necessario et actu adequato diligeret. et etiam amorem eius adequatum spiraret. quia si aliquod istorum diceret posset sine contradictione intelligi aliquam voluntatem perfectioris modo se habere ad obiectum. quia ille modus posset intelligi perfectior. et ille modus non includit contradictionem. quia non est contradictio quod voluntas infinita habeat actum infinitum circa obiectum infinitum et persequens actum necessarium et etiam necessario. quia si posset non habere talem actum circa tale obiectum posset careere summa perfectione. Similiter si amor adequatus obiecti est spirabilis ut credimus maxime competit voluntati infinite esse principium spirandi illum. ¶ Ad hanc conclusionem ponunt quedam probationes que etiam concludunt de omni voluntate respectu illius obiecti siue clare visi siue in vniuersali apprehensi sicut modo ipsum apprehendimus. ¶ Prima probatio talis est. voluntas necessario vult illud in quo est ratio omnis boni. quia non potest obiectum aliquod non velle in quo non est malitia aliqua nec aliquis defectus boni. finis autem ultimus est huiusmodi. ¶ 2^a probatio habetur ex dicto philosophi et physicoz. sicut principium in speculabilibus sic finis in operabilibus. Et 7° etiam in actionibus quod cuius gratia est principium: quemadmodum in mathematicis suppositiones. nunc autem intellectus assentit necessario principis in speculabilibus. igitur voluntas necessario assentit ultimo fini in agibilibus. ¶ 3^a probatio talis est voluntas necessario vult illud cuius participatione vult quicquid vult. ultimus finis est huiusmodi. igitur 2^a probatio

maioris. omne variabile reducitur ad aliquid inuariabile. et ita varietas actuum circa ea que sunt ad finem preexigit actum inuariabilem. et maxime circa illud cuius participatione alia obiecta terminant actum. minor probatur per illud 8° de tri. 5°. tolle hoc tolle illud vide ipsum bonum si potes: ita deum videbis non alio bono bonum: sed omnis boni bonum. ¶ Iste rationes non videntur probare conclusionem necessariam de quocumque voluntate in communem: nec etiam videntur in se necessarie. primum probatur. quia quando sunt due nature absolute et essentialiter ordinate potest sine contradictione videri posse esse sine posteriori. nunc autem istorum trium que sunt obiectum diligibile et ipsa apprehensio vel visio illius obiecti in intellectu creato. et etiam ipsa voluntas creata. quod cumque est absolutum et prius naturaliter actu diligendi illud obiectum. et hoc loquendo de dilectione in voluntate creata. igitur quodcumque illorum possit esse immo quod omnia illa possint esse sine actu illo dilectionis: non includit contradictionem: nec persequens oppositum est simpliciter necessarium. quomodo illud dicitur necessarium cuius oppositum includit contradictionem. Hic dicitur quod maior vera est de illis absolutis quorum vnum non dependet ab alio nec ambo a 3°. in proposito autem visio et fructio dependent ab eodem 3°. scilicet obiecto. ¶ Contra hoc quodcumque absolutum deus potest immediate creare et tamen non necessario. si causat illud per causam mediam potest non necessario creare. quia illa causa media non necessitat ipsum ad eandem effectum illius cause medie. igitur 13 ambo ista causant a causa communi. tamen 2° non solum contingenter causabitur. sed etiam positum primo ad huc contingenter causabitur. ¶ Preterea potentia que necessario agit circa obiectum necessario continuat actum illum quantum potest. voluntas autem saltem maioris non necessario continuat actum circa finem

in vniuersali apprehensū. q̄tum posset
cōtinuare. igit nō necessario agit circa il-
lum. Maior patet ex^o de appetitu sensi-
tūo. 7 videt posse pbare per rōnem. qz
illud qd est in rōne rō ipius potentie
necessario agendi: erit etiā ratio semper
necessario agendi q̄tum est ex parte po-
tentie: 7 ita continuādi q̄tum ipa poten-
tia potest cōtinuare. Minor pbatur qz
volūtas viatoris posset quādoqz conti-
nuare actū intellectus quo p̄siderat finē
q̄ nō cōtinuat. sed vel cōuertit intelligē-
tiam ad cōsiderationē alicuius alteri^o
vel saltē nō impedit quā obiectū aliud
occurrēs impediāt illā cōsiderationē.
illa autē cōsiderationē nō cōtinuata non
continuat circa illud obiectū actū volū-
tatis. 7 cōtinuata illa cōtinuaret ista. p̄-
batio eiusdē minoris. per illud p̄mo re-
tractationū. 9°. 7. 22°. nihil tam est in po-
testate volūtatē q̄ ipsa volūtas. qd nō
intelligit q̄tum ad esse illius voluntatis
sed q̄tum ad agere eius. nūc autē in pote-
state voluntatis est q̄ per eius imperiū
alia potentia habeat actū vel nō hēat.
sicut q̄ intellectus nō cōsiderat saltē il-
lud obiectū sine cuius cōsiderationē pōt
voluntas habere actū imperādi. igit in
potestate volūtatē est q̄ ipamet nō ha-
beat actū circa illud obiectū determina-
tū. hoc nō intelligo sic q̄ ipsa possit vo-
luntarie suspendere omnē actū suū. sed
voluntarie potest nō velle illud obiectū
sed habet tunc aliud velle. s. reflexū sup
suū actū. istud. s. volo modo nō elicere
actū circa illud obiectū. 7 hoc bene pōt
ex se. alioquin nō posset omnē actū suū
suspendere post deliberationē. 7 est simile
de actu intellectus 7 voluntatis quo ad
hoc q̄ nō potest suspendē illā intellectu-
nem que necessaria est ad volitionē illā
per quā suspendit illam intellectuonem.
sed potest quācūqz aliam suspendē. sic
nō potest pro nūc suspendere omnē volū-
tionem. qz nō illā qua volūtarie suspen-
dit. sed potest suspendē quācūqz aliam

ad hoc nō necessario requisitā. ¶ Pre-
terea. necessitas agendi est ab illo qd est
p̄ncipiū per se agendi. quia si illud nō
necessario se habet nec aliqd p̄ illud ne-
cessario agit. passū autē fm se est in po-
tentia cōtradictōis. si igit per te obiectū
sit rō necessitatis in volēdo. qz ponis q̄
quēcūqz voluntas p̄pata ad ipm obiec-
tū necessario vult ipm. nulla autē vo-
lūtas vult necessario quōcūqz obiectū
tūc videt sequi q̄ obiectū sit p̄ncipale ac-
tū respectu volitionis. qd tñ sic arguēs
nō cōcedit. ¶ 2°. s. q̄ ille p̄bationes non
sunt necessarie p̄z discurrendo per eas.
Ad p̄mā negat maior. q̄tūcūqz in ob-
iecto aliquo sit p̄fectio tota obiecti: tñ
ad necessitatē actus requirit q̄ potentia
necessario rēdat in illud obiectū. 7 q̄cūqz
sit de volūtatē creata beata: 7 de p̄fecto
ne eius supernaturali qua tendit in ob-
iectum illud. tñ diceret q̄ volūtas viato-
ris simplr contingētē tendit in illud. et
etiā quādo est in vniuersali apprehensū
qz illa apprehensio nō est ratio determi-
nandi voluntatē ad necessario volendū
illō. nec ipsa volūtas necessario se deter-
minat illo posito: sicut nec necessario cō-
tinuat illud positū. vt tactū est in 2° rō-
ne. tñ ista posset cōcedi q̄ volūtas non
potest resilire ab obiecto siue nolle obie-
ctū in quo nō ostendit aliqua rō malū
nec aliquis defectus boni. qz sicut bonū
est obiectū huius act^o q̄ est velle ita ma-
lum vel defectus boni qd p̄ malo repu-
tatur ē obiectū hui^o act^o q̄ est nolle. 7 nō
sequit vltra nō potest nolle hoc. igit ne-
cessario vult hoc. qz pōt hoc obiectū ne-
qz nolle neqz velle. vt tactū est supra per
tractādo illā autētem p̄ retractationū.
¶ Contra hoc pōt argui sic. si nō potest
nolle hoc obiectū hoc ideo est qz habet
in se aliquid cui repugnat illud nolle. ta-
le autē repugnās nō potest esse nisi actu
velle illud obiectū. igit illud necessario
sibi inest. Maior pbatur. quia si vnū
impossibilitū repugnat: alterū neces-

fario inest. Minor pbatur. quia nulla inclinatio ad volendum habitualis vel aptitudinalis repugnat illi nolle actu ali. quia cum vno actu potest stare possibilitas vel aptitudo ad oppositū actū. Hic potest dici q̄ illud repugnans actui nolendi finem est ipsamet potentia volūtatis. quia ipsa nō potest habere velle nisi respectu obiecti volibilis. vel nolle nisi respectu obiecti nolibilis. quia nulum aliud velle vel nolle est possibile fieri. finis autē nō habet rōnem nobilis. quia nec maliciā nec defectum boni. vnde de hoc quod est nolle finem includit contradictionē sicut videre sonum. Sicut vult Aug. in enche. 63. Sic enim beati esse volumus: vt miseri esse non solum nolumus. sed nequaquā velle possumus. Sicut igitur repugnat ipsi actui volēdi tendere in miseriam. ita videtur repugnare actui nolendi tendere in beatitudinem. vel forte magis. quia non ita caret miseria omni rōne volibilis sicut beatitudo rōne nolibilis. ¶ Ad scđam probationē. illud simile p̄bi de fine et principio debet intelligi quo ad duo. s. quo ad ordinē obiectoꝝ intelligibiliū et obiectoꝝ volibiliū: et etiā quo ad ordinē quez hnt respectu potentiarū ordinate tendētium in ipsa. Intelligo sic primū. q̄ sicut est ordo in veritate inter principium et conclusionem que habet veritatē participatam a principio: sic est ordo inter finem et ens ad finem in bonitate siue appetibilitate. quia ens ad finem habet bonitatem participatam respectu finis. Et ex hoc sequit̄ 2^m. s. q̄ sicut intellectus ordinate tendēs in illa vera. ppter principium assentit conclusioni: sic voluntas ordinate tendēs in illud quod est ad finem tendit in ipm ppter finem. Sed non est simile hincinde comparando ad potentias istas vt absolute operātes. quia tūc nō posset aliqua voluntas velle illud qd̄ est ad finem nisi vtendo. s. volendo ipm ppter finem. Cum tamē dicit Aug. 83.

q. q. 30. q̄ peruersitas voluntatis est in vtendo fruendis et fruendo vtendis. Ex quo habetur q̄ volūtas potest obiecto vtendo frui. nō sic autē potest intellectus verum scibile intelligere tanq̄ principium s. tanq̄ euidens ex terminis. et ratio differētie est. quia intellectus mouetur ab obiecto naturali necessitate. volūtas autem libere se mouet. patet etiā in alijs q̄ nō est similis necessitas hinc inde. quia per principium necessario scitur conclusio. non sic per bonitatē finis necessario appetitur illud quod est ad finem. Ad tertiam pbationē maior potest simplr negari. quia si voluntas nihil necessario vult nō oportet q̄ rōne cuius vult alia necessario velit. sed q̄ illud contingēt velit sufficit ad volendū alia eo modo quo vult ea. Aliter potest dici q̄ maior potest habē duplicē intellectū. vnū talē illud cuius participationē vult alia tanq̄ participatione obiecti voliti: illud magis vel prius vult. Aliū talē. cuius participatione in entitate vult alia que participant entitatē illud prius vult. p̄mus intellectus videtur esse verus sed nō scōs. quia et si color que video participet entitatem suam a p̄mo ente: et visibilitatez a primo visibili. nō tamē color visus requirit primū ens vel primū visibile prius videri. quia nō videt participationē eius vt visi. sed vt entis vel visibilis. et tamen in isto 2° intellectu est minor vera sicut et illa pbatio adducta tantum probat q̄ illud sit bonum: vel volibile participatione p̄mi volibilis. nō autē q̄ hoc precise sit volitum participatione illius p̄mi vt voliti. ¶ De isto igitur articulo quicquid sit de voluntate creata beata: vtrum. s. per aliquid supernaturale necessitetur ad volendum vltimum finem vl non: saltem probabiliter potest dici q̄ non omnis voluntas creata necessitetur ex natura sua ad volendum finem. nō solū absolute: quod manifestū est. sed nec posita apprehensioe obscura

Illius obiecti sicut modo apprehēdim⁹: h⁹ saltē certum videtur q̄ volūtas diuina necessitatur simpliciter ad volendū bonitatē ppriam. Et si querat an necessario velit aliquod aliud obiectū ab eo possit dici q̄ exclusa necessitate coactio nis de qua non est sermo potest itelligi vna necessitas immutabilitatis que excludit posse oppositum succedere ei qd̄ inest. Alia est necessitas omnino de inuisibilitatis siue determinationis que nō solum excludit oppositum posse succedere isti: sed omnino excludit ipsum posse inesse. loquendo de sola prima necessitate. de⁹ necessario vult quicquid vult quia non potest succedere oppositum ei quod inest neq̄ ex parte actus neq̄ obiecti. quia hoc nō posset esse sine aliqua mutatione in deo: cum obiectum eē volitum non ponit aliquid extra ipm̄ deū ⁊ non potest de non volito fieri volitū. vel econuerso quin sit mutatio in aliq̄ non enim est transitus a contradictorio in contradictoriū nullo aliter se habēte quia tunc nō esset ratio quare illud cōtradictoriū magis esset verum modo q̄ prius. ⁊ quare illud falsū. ¶ Sed de secunda necessitate posset dici q̄ licet necessario voluntas diuina habeat actus complacentie respectu cuiuscunq̄ intelligibilis. in quantum in illo ostenditur quedam participatio bonitatis proprie tamen non necessario vult quodcunq̄ creatum volitione efficaci siue determinatione illius ad existendum. immo sic vult contingenter creaturam fore. sicut contingenter eam causat. quia si necessario hac secunda necessitate vellet eaz fore necessario etiam necessitate inuitabilitatis eam causaret: saltem pro tunc pro quando vult eam fore.

De secundo articulo

lo principali dico q̄ cum necessitate ad volendum stat libertas in voluntate. h⁹

probaturo primo per auctoritates. p̄ma est Aug⁹. in enche. que dicta est supra. Sic enim oportebat prius fieri hominem vt bene posset velle ⁊ male nec gratias vel frustra si bene: nec impune si male. hoc est in statu illo primo meretur: vel demeretur. Et sequitur. Postea vero si erit: vt male velle non possit. nec ideo libero carebit arbitrio: multo quippe liberius erit arbitrium quod omnino non poterit seruire peccato. ⁊ s̄dit q̄si pro p̄batione. neq̄ culpanda est voluntas: aut voluntas non est: aut libera dicenda non est. qua beati sic esse volumus vt esse miseri non solum volumus sed nequaquā velle possumus. sicut igitur anima nostra nunc habet nolle infelicitatem. ita tunc nolle iniquitatem semp̄ habitura est. Item Anf. de libe. arbi. c. p̄mo. Qui sic habet quod docet ⁊ expectat vt hoc amittere nequeat libertor est q̄ ille qui sic habet hoc ipsum vt possit perdere. Et ex hoc cōcludit. libertor igitur est voluntas que a rectitudine declinare nequit. Idem probatur per rationem: ⁊ primo quia ita est. nam ex precedente articulo habetur q̄ voluntas diuina necessario vult bonitatem suam. ⁊ tamen in volendo eam est libera. igitur ⁊c. probatio minoris. quia potentia operans circa vnum obiectum non absolute licet in ordine ad aliud eadem est operatiua circa vtrunq̄ obiectum. sicut arguit p̄bus in .2. de anima. q̄ illa potentia qua cognoscimus differentiam vni⁹ obiecti ab alio obiecto ipsa nata est cognoscere vtrunq̄ obiectum in se. sicut ipse arguit ibi de sensu cōmuni. nunc autem voluntas ipsa diuina refert ad finē alia obiecta que sunt volubilia p̄pter finem. igitur ipsa sub eadē rōne potentie est operatiua circa vtrūq̄. sed circa illud qd̄ est ad finem libere operatur. p̄ q̄ cōtingenter vult illa ⁊ contingenter in agendo reducitur ad primū nō naturaliter

actuum sed libere. igit ipsa sub ratione
 potentie libere vult bonitatem suam.
 Preterea .2° pbatur idem ppter quid
 7 pmo sic. actio circa finem vltimum est
 actio perfectissima. 7 in tali actione fir-
 mitas in agendo est perfectionis. igitur
 necessitas in ea non tollit. sed magis po-
 nit illud quod est pfectionis cuiusmodi
 est libertas. ¶ Preterea pditio intrinse-
 ca ipsius potentie vel absolute vl in or-
 dine ad actum pfectum non spugnat p-
 fectioni in operando. nūc autem libertas
 vel est pditio intrinseca voluntatis abso-
 lute vel in ordine ad actum volendi. igitur
 ipsa libertas potest stare cum condi-
 tione perfecta possibili in operando. ta-
 lis conditio est necessitas specialiter vbi
 ipsa est possibilis. est enim semp possibi-
 lis vbi neutrum extremum requirit cō-
 tingentiam in operatione que est media
 inter extrema. sic est in pposito. sicut p-
 batur est in precedenti articulo. ¶ Si
 queras. quomodo stat libertas cum ne-
 cessitate. R^o. fm plim. 4° metha. nō est
 querenda ratio eorum quoz non ē rō.
 demonstratiois enim pncipiū non ē de-
 monstratio. ita dico hic. qd sicut ista est
 immediata 7 necessaria voluntas diui-
 na vult bonitatem diuinaz; nec est alia
 ratio. nisi quia hec est talis voluntas: 7
 illa talis bonitas. sic voluntas diuina cō-
 tingenter vult bonitatem seu existentia
 alterius. 7 hoc quia est talis voluntas: 7
 illud est tale bonum nisi addamus gnā-
 liter vnum breue. qd volūtas infinita ne-
 cessario habet actum circa obiectū infi-
 nitum buia hoc ē pfectionis: 7 pari rōe
 nō necessario habet actū circa obiectū
 finitum. quia hoc esset impfectionis nā
 impfectionis est necessario determinari
 ad posterius 7 pfectionis requisite ē sic
 determinari ad prius. 7 pfectionis con-
 comitantis ad illud quod est simul na-
 tura. ¶ Confirmatur illud. quia nō est
 eadem diuisio in principium naturale
 7 liberum. 7 in principium necessario a-

ctuum 7 contingenter. aliquod. n. pōe
 contingenter agere quia potest impedi-
 ri. igitur pari ratione possibile est aliqō
 liberum stante libertate necessario age-
 re: Sed semper est dubium in quo stat
 per se ratio libertatis. siue. n. dicatur qd
 stat in indeterminatōne ad agendū siue
 in dñatione respectu actus. neutrum. n.
 videtur posse saluari. ¶ Hic dicere qd
 cum dicitur voluntatem necessario vel
 le necessitas potest determinare actū vo-
 lendi vt terminatur ad obiectum. 7 sic
 est veruz manifestum intelligendo d bo-
 nitate diuina que sola est p prius: 7 per
 se obiectum. alia aut non iunt p se obie-
 cta p prius. ideo non necessario vult illa.
 aut potest necessitas determinare actū
 vt e creditur a voluntate. Et hoc potest
 intelligi dupliciter. vno modo vt sit ne-
 cessitas p reusa ad voluntatem. 7 volun-
 tas intelligatur cadere sub necessitate tā
 quā impellēte in actum 7 vigente in actu
 si sic esset voluntas ageretur 7 nō agerz
 nec staret in tali actu libertas. Alio mō
 potest intelligi necessitas p comitans: ita
 qd ipsa intelligatur cadere sub voluntate
 sic qd voluntas ppter firmitatez liberta-
 tis siue sibi ipsi necessitatem imponit in
 eliciendo actum 7 in p seuerando siue fi-
 gendo se in actum. inspiratione p comi-
 tatur necessitas nature. quia vis quedā
 nature pmo. mō dicte. i. essentie siue na-
 ture 2° modo dicte. s. pncipiū naturalis
 pductiui similis. talis. n. affisit volun-
 tati in cōicando naturaz spiritus sancto.
 Est igitur ordo quadruplicis necessita-
 tis. pma qua deus necessario viuūt. 2°
 qua necessario intelligit. 3° qua neces-
 sario spirat. 4° qua necessario diligit
 se. ¶ In quo igitur est libertas volendi
 R^o. quia delectabiliter 7 eligibiliter eli-
 cit actum 7 pmanet in actu. ¶ Contra
 fm Ric. gloriofus est quod fm naturaz
 habetur qd quod aliter habetur. R^o qd
 ex necessitate nature habetur velle. non
 necessitate tamen nature habet obiectū

quia esset contradictio. igitur in ista oppositio-
ne que est de dicto deum se velle esse neces-
sarium. patet distinctio quod necessitas po-
test determinare actum volendi sic vel sic.
scilicet absolute vel cum respectu ad obiectum
sed non eque apparet in ista. deus vult ne-
cessario que est de re. tamen eadem veritas
est communis quod necessitate nature habet
actus. sed non vult obiectum necessitate
nature.

De tertio principa

li dicitur. quod in aliquo actu voluntatis diui-
ne scilicet in actu spirandi. scilicet est aliquo modo
necessitas naturalis. sic intelligendo volun-
tas ut est simpliciter voluntas non est prin-
cipium elicitiuum actus notionalis quo
producit simile in forma ipsi producti.
quia tunc in quocumque esset: esset principium
elicitiuum actus quo produceret simile in
forma quod falsum est in creaturis. ¶
Sed voluntas ut est in natura diuina: et ut
sic per illam habet quandam naturalitatem
ad producendum actum notionalem. sic
est principium elicitiuum actus notionalis
Ex hoc enim quod fundatur in natura diuina
sive in essentia habet sibi annexam
quandam vim nature. et sic quandam ne-
cessitatem naturalem ab ista naturalitate si-
ue vi naturali annexa voluntati contra-
bit. et sic est principium elicitiuum actus
notionalis. licet enim in actu voluntatis
ut ordinatur in summum amatum ab ip-
sa sola voluntate ratione qua est libera
sit necessitas immutabilitatis tamen in quod-
cumque actio voluntatis ordinatur in amorem
productum tendentem in amatum termina-
liter sic ab illa naturalitate annexa vo-
luntati procedit. necessitas immutabilitatis
circa solum actum notionalem eli-
citum a voluntate vel potius ab ipsa li-
bertate voluntatis ut ei talis naturalitas
est annexa. Adde ad hoc quod illa natura-
litas in voluntate: nullo modo preuenit
eius libertatem. nec est ratio elicitiua
actus notionalis. hoc. n. esset omnino con-

tra eius libertatem. sed potius est securi-
tativa et annexa libertati ut aliquid quo
assistenti voluntati. voluntas ipsa ex vi
quod habet ex eo quod est voluntas et libera potest
elicere actum suum notionalem quem si-
ne illo assistente elicere omnino non pos-
set. Sunt igitur aliter et aliter iste pro-
positiones in diuinis necessarie. deus neces-
sario vivit. quia necessitate nature. deus
necessario intelligit. quia necessitate in-
telligibilis determinantis intellectum ad
hoc: ubi est aliqua diuersitas rationis de-
necessario spirat. scilicet. quia necessitate na-
turali non preueniente sed concomitante
deus necessario amat se. necessitate con-
sequente infinitatem libertatis absque a-
liqua necessitate nature. ¶ Contra istud
non videtur quod illud quod fundatur in aliquo
possit habere rationem aliquam necessita-
tis ulteriozem ultra illud in quo funda-
tur. nec etiam quod fundatum posset habere
duplicem rationem necessitatis. et illud
in quo fundatur tamen unicum. quia tunc
circumscripta per impossibile vel possibili-
le illa unica ratione necessitatis in funda-
mento adhuc remaneret alia ratio neces-
sitaris in fundato. et ita illud fundamē-
tum remaneret necessarium. et tamen
non remaneret necessitas fundamenti.
nunc autem secundum istos actus notionales
fundatur in actu essentiali. et secundum omnes
actus essentialis aliquo modo sunt potest
igitur non potest esse quod in actu essentiali
quo deus diligit se sit tamen unica necessitas
et ex unica ratione necessitatis scilicet ex in-
finitate libertatis. et tamen quod in actu spi-
randi sit cum hoc alia ratio necessitatis
scilicet naturalis. ¶ Preterea. sicut memo-
ria perfecta in supposito preueniente est prin-
cipium perfectum producendi verbum pro-
fectum. sic videtur quod voluntas perfecta
in supposito vel suppositis preuenientibus
sit perfectum principium producendi amo-
rem perfectum. sicut igitur memoria in pa-
tre est principium gignendi filium sic vo-
luntas in patre et filio est principium spiran-
di

di spiritus sanctū. nec videtur ultra ratio nem perfecte memorie vel perfecte volū tatis coassistētia alicuius esse necessa ria. sic q̄ illa nō assistente nō posset vo luntas in actum spirandi ⁊ memoria i actum dicendi. ¶ Si intelligeret assiste tiam esse vt obiecti ad potentiam: forte illa requiritur tam in memoria q̄ in vo luntate ⁊ magis forte ad hoc vt p̄ actū ꝓmunicetur natura q̄ ad hoc vt actus sit necessarius. quia principioꝝ illoꝝum scz obiecti ⁊ potentie vtrunq; per se ē ra tio ꝓprie necessitatis in eliciendo actuz suum vt suus est. sed forte non vtrunq; per se est ratio ꝓfecta consubstantialitatē termini ad ip̄m ꝓducens. ⁊ tunc veruz esset q̄ nō requiritur talis assistētia ad actum effectualē. quia licet ibi requira tur obiectum nō tamē vt ꝓncipium cō municandi suam ꝓprietatem perfectionem. ¶ De isto articulo potest dici q̄ non est hic difficultas accipiēdo naturam extē siue. ꝓut extēdit se ad om̄e ens. sic. n. di cimus naturam volūtatē immo exten dendo ad nō ens dicimus naturam ne gationis. Sic enim extēsiue loquendo necessitas i ente quocunq; posset dici ne cessitas naturalis. ⁊ tūc cum volūtas sal tem diuina ex sua perfecta libertate habe at necessario aliquod velle. ista necessi tas perfecte libertati potest dici isto mo do necessitas naturalis. Sed difficultas nō est nisi accipiēdo naturam magis stricte: ꝓut scz natura ⁊ libertas sūt ꝓi me differētie agentis vel ꝓncipij agendi quomodo loquitur ꝓhus 2º ꝓhilosophoz. vbi diuidit causam actiuam i naturam ⁊ ꝓpositum. Eozum iquit que sūt ꝓꝓi hoc. i. ꝓpter finem cuiusmodi sūt omnia que sūt a per se causa: alia quidem fin ꝓpositum alia vero nō fin ꝓpositum. ⁊ paulo post sūt autem ꝓpter hoc que cūq; ab intellectu vtiq; agitur. ⁊ quecū q; a natura. ⁊ reducit ad istas duas cau sas per se duas causas per accidēs. scz ca sum ⁊ fortunam. de hac distinctōe loq̄t

9º. metha. c. 4º. distingūens modū quōd potentie actiue ratiōales ⁊ irratiōales di uersimode exēit in actus suos tales in quit scz irratiōales potētias necesse ē quā do actiuum ⁊ passiuū appropinquatur hoc quidem facere. illud autem pati. il las vero scz ratiōales nō necesse est sup ple hoc facere ⁊ illud pati. de hac distin ctione loquitur Aug. 5º. de ciui. c. 9º est causa fortuita. est naturalis: est volūta ria ⁊ declarat ibi membra. ¶ Ista diu sio ꝓncipij actiui diuersis nomibus exp mitur nō solum apud diuersos: scz etiaꝝ apud Arist. vt patet ex 2º ꝓhilosophoz. vbi ꝓmisit fin ꝓpositum ⁊ nō fin ꝓpositū ⁊ subdit ab intellectu. ⁊ a natura. ⁊ in 9º metha. ratiōales ⁊ irratiōales potētias. per ista tria nō fin ꝓpositum ⁊ a natūā ⁊ potētie irratiōales intelligit ꝓncipium actiuū quod communiter dicimus na turam. per alia tria intelligit illud aliud ꝓncipium actiuum i quo concurrūt re spectu actus extrinseci ⁊ intellectus ⁊ vo lūtas. sed vtrūq; istorum per se acceptū habet suū ꝓprium modū ꝓncipiandi: i intellectus quidē per modū nature. vñ ad suū ꝓprium actum compatus natura ē sicut filius in diuinis ꝓducitur per mo dum nature. licet eius ꝓncipium ꝓduc tiuum sit memoria. volūtas autē semper habet suam modum causandi. ꝓꝓiū scz libere. ⁊ ideo quādo concurrūt cū intelle ctu vt in ꝓductōe artificialium totū dī citur ꝓducī libere ⁊ a ꝓposito. quia ꝓ ꝓpositum est ꝓncipale ⁊ immediatum i ꝓncipium illius productionis extrinsece. s̄ autem quādoq; concurreret potētia na turaliter actiua cum ipsa volūtate. sic ē de potētis inferioribus quib; vñmur ad agendū licet actio ꝓꝓrie vt est hu ius ꝓncipij sit per modum nature. ta men quia totum subiacet volūtati. iō libere vñmur ⁊ dicimur libere agē a ꝓri cipali agēte. ⁊ hoc modo loquit. 9º. me tha. vbi vult q̄ ultra intellectum req̄ri tur aliquod determinans vt appetitus.

alioquin simul faceret contraria. nam ipsa scientia simul contraria ostendit. et ipsa quantum est ex parte sui esset principium per modum nature. et necessario quantum est ex parte sui causaret quodlibet respectu cuius est in potentia. Ille inquit contrarium quare simul faceret contraria. hoc est impossibile. necessarium est igitur alterum adesse quod oppositum est. hoc est determinans ad unum oppositorum. et subdit: dico autem hoc appetitum etc. Ad propositum dico: quod licet aliquod principium posset currere in agendo cum voluntate puta secundum aliquos obiectum. secundum aliquos intellectus. et illud currere quantum est ex se sit naturaliter actuum. tamen voluntas per se loquendo nunquam est principium actuum naturaliter. quia esse naturaliter actuum ut esse libere actuum sunt prime differentie principii actuum. et voluntas unde voluntas est principium actuum libere. non magis igitur potest voluntas esse naturaliter activa: quam natura ut est principium distinctum contra voluntatem potest esse libere activa. Sed querit unde est quod voluntas licet necessario agat non tamen naturaliter agit. cum non possit natura magis esse determinata ad agendum. quam quod sit necessitata ad agere. Rpondeo. omne agens naturale. vel est omnino primum vel si est posterius erit ab aliquo priore naturaliter determinatum ad agendum. voluntas nunquam potest esse agens omnino primum: sed nec potest esse determinata naturaliter ab aliquo agente superiore. quia ipsamet est tale actuum quod seipsam determinat in agendo. sic intelligendo quod si voluntas aliquid necessario velit: puta a non tamen illud velle causatur naturaliter a causante voluntate etiam si naturaliter causaret voluntatem. sed posito actu primo quo voluntas est voluntas si ipsa sibi relinqueretur posset contingenter habere vel non habere hoc velle. tamen seipsam determinaret ad hoc velle

Quando igitur dicitur quod naturale principium non potest magis determinari quam quod necessitetur. Respondeo. licet necessarium sit summe determinatum: quod ad exclusionem determinationis ad utrumlibet. tamen aliquod necessarium aliquo modo est magis determinatum quam aliud sicut ignem esse calidum. vel celum esse rotundum est determinatum a causante vel dante simul esse celi et rotunditatem sed graue est determinatum ad descensum non habito actu descendendi ab ipso generante sed tamen habito ab ipso principio naturaliter determinato ad descendendum. voluntas contra si necessario vult aliquid non sic est determinata a causante ad aliud velle: sicut graue ad descensum. sed tantum a causante habet principium determinationum suarum ad hoc velle. Si autem queratur quod re si descensus causatur a gravitate irrefructa tunc graue mouet se: quare igitur non libere eque sicut voluntas. sed ad illud velle: respectu cuius ipsa voluntas est ratio necessaria causandi. Respondeo illa causatio gravitatis est naturaliter libera. quia hoc est hoc et illud est illud. Breuiter igitur posset dici. quod esse forme et modus essendi agere et modus agendi sunt immediata ideo sicut non est alia ratio: quare hoc habet talem modum essendi nisi quia est tale ens. sic non est aliqua ratio quare hoc habet talem modum agendi. puta libere vel necessario. nisi quis est tale principium actuum scilicet liberum vel necessarium. Ad argumentum in contrarium dici potest. quod intentio augusti. est sibi arguere contra Ciceronem qui negauit prescientiam dei ne ex illa prescientia concessa oporteret cum negare liberum arbitrium nostrum. Augustinus autem docet qualiter prescientia dei et liberum arbitrium simul stant sic arguendo. Si inquit deo certus est ordo causarum. quod concessit ipse Cicero. subdit Augustinus. Et ipse quippe

nostre voluntates in causaz ordine sunt quonia humane voluntates humanorum operum cause sunt. atq; ita qui omnes res causas presciuit profecto in eis causis etiam nostras voluntates ignorare non potuit. Et post. quo igitur ordo causarum prescienti deo certus id efficit ut nihil in nostra sit voluntate cum in ipsarum causarum ordine magnam habeant locum nostre voluntates. Etiam in sequenti. c. non propterea nihil in nostra voluntate est: quia deus presciuit quid futurum esset in nostra voluntate. non enim nihil presciuit sed aliquid. et illo prescienti est aliquid in nostra voluntate. Respondendo autem vult ostendere quomodo simul stant necessitas illa quam in prescitis requirit prescientia: et tamen quod prescitur sit in nostra potestate. hoc quidem non esset verum si esset ibi necessitas violentie de qua ait etiam si nolimus efficit quod potest. sic est necessitas mortis. sed si est necessitas qualiscumque de qua solemus dicere. necesse est ut ita sit aliquid: vel ut ita fiat aliquid non oportet timere quod talis necessitas si ponat in actu nostro prescitis nobis auferat libertatem. quia ista necessitas prescientie vel presciti ut presciti. et si sit necessitas immutabilitatis: non est tamen simpliciter necessitas incurabilitatis siue omnimode determinationis. sed tantum incurabile ex suppositione ista quod illud est iam prescitur. Et ad ostendum quod non qualiscumque necessitas tollit libertatem subdit illud ex quo argumentum est. neque et vitam dei et prescientiam etc. si precise dixisset et prescientiam facile esset videre qualiter illam non ponimus sub necessitate que repugnet libertati. quia libere et contingenter prescitur hoc. licet supposito quod prescitur immutabiliter prescitur. Et eodem modo est de actu meo prescitis. quod licet sit immutabiliter prescitur tamen contingenter ex parte dei prescientis. et similiter relinquatur contingenter ex parte mei exequentis. Sed difficilius

est quod addit vitam et prescientiam. Sed ibi potest esse duplex responsio. vna quod vita accipitur ibi pro actu beatifico. sicut accipitur vita Job. 17. Nec est vita eterna ut cognoscatur te. et sicut loquitur philosophus. id est methaphisica. intellectus actus est vita. et pari ratione actus voluntatis est vita. vita ista non cadit sub necessitate excludente libertatem etiam in deo. si intelligatur vita pro vita naturali illius dei tunc non debet intelligi de illa vita finem se acceptata: sed de ipsa ut a voluntate diuina acceptata. potest autem esse aliquid bene in se necessarium et necessitate repugnante libertati quantum tamen sit libere immo contingenter acceptatum. Exemplum. Si quis voluntarie se precipiat et semper in cadendo illud velle continuat necessario quidem cadit necessitate grauitatis naturalis. et tamen libere vult illum casum. ita deus licet necessario viuatur vita naturali et hoc tali necessitate que excludit omnem libertatem tamen vult libere se viuere tali vita. igitur vitam dei non ponimus sub necessitate intelligendo vitam ut a deo libera voluntate dilectam.

¶ Et inde queri

Queritur. Utrum actus dilectionis naturalis: et actus dilectionis meritorie sint eiusdem speciei. Arguitur quod non. quia illi actus differunt specie qui eliciuntur a principijs diuersis specie. isti actus sunt huiusmodi. igitur etc. Probatio maioris. non est minor differentia in principijs quam in principijs imo maior. Probatio minoris. actus dilectionis naturalis elicitur a voluntate propria actione naturali ipsius. Actus autem dilectionis meritorie elicitur mediante habitu supernaturali puta charitate. naturale autem et supernaturale differunt specie.

¶ Contra. differentia specifica actuum precipue accipitur ex parte obiectis. nunc autem idem est per se obiectum dilectionis

naturalis et meritoſe. quia deus ſub rati-
one ſummi boni utroque actu diligitur.

- ¶ Dic primo videndum eſt quid intelli-
gendum ſit per dilectionem naturalem
- 1° quid per dilectionem meritoſam.
- 2° ex his inferat veritas queſiti.

De primo non in-

telligitur hic dilectio naturalis illa incli-
natio nature ad bonum que eſt coeva ipſi
nature. immo forte non aliud ab ipſa na-
tura. quia queritur de actu elicito dilec-
tionis naturalis. illa autem inclinatio non
eſt actus elicitus. et pro tanto poſſet dici
dilectio habitualis. quia aſſimulat ha-
bitum in hoc quod eſt precedens actum et per-
manens ſine actu. ¶ Actus autem dilec-
tionis naturalis de quo queritur poſſet
vno modo intelligi actus elicitus ſine il-
lam inclinationem naturalem. puta quoniam
mens actu diligit ſe. vel actu vult ſibi com-
modum. Alio modo poſſet intelligi ac-
tus naturalis dilectionis. diſtinguendo
contra ſupernaturalem ille. ſcilicet quem vo-
luntas ex ſe ipſa actu naturali poſſet ha-
bere. licet non ſit ſine inclinatione natu-
rali. ſicut voluntas ex ſe ipſa poſſet ha-
bere actum vicioſum tamen ille actus eſt
preter naturam vel contra naturam. ſine
Dicitur hoc 2° modo magis videtur intel-
ligi. in. q. quia ſic procedit primum argu-
mentum. tamen primo modo intelligendo
dilectionem naturalem illa forte contine-
tur ſub dilectione naturali 2° modo ac-
cepta. ſaltem ut in pluribus. quia plures
actus dilectionis ad quos naturaliter in-
clinamur poſſumus poteſtate naturali
elicere licet non omnes. quia ad perfectiſ-
ſimum circa ultimum ſinem eſt inclina-
tio naturalis licet ad illum non poſſit na-
tura attingere ex ſe.

De ſecundo dico

quod actus meritoſus eſt actus deo ſpecia-
liter acceptus tanquam. ſcilicet dignus premio
reddendo pro illo actu. ſpecialiter dixi.

quia omnia acceptat acceptatione gene-
rali diligendo ea ſine bonitatem ſuam
et ordinando ea ad ſeipſum ut ad finem
ſed actum meritoſum ſpecialiter accep-
tat in ordine ad aliquod bonum iuſte red-
dendum pro eo. meritoſum igitur ad-
dit ſupra actum duplicem relationem.
vnam ad voluntatem ut acceptantem.
et aliam ad illud bonum ad quod volun-
tas acceptans illud ordinat. et huic reſpe-
ctui 2° ſimilis eſt illa que importatur in
hoc quod eſt uti. uti. n. eſt obiectum vo-
luntatis ordinare ad aliud ut ad finem. ſic
voluntas apud quam meretur quis ac-
tus iſtum meritoſum ordinat ad aliud
ut ad premium. Neutra autem relatio im-
portata per meritoſum eſt realis. quia
non competit actui ex natura alicuius
realis in actu. ſed tantum per actum volun-
tatis quo actus acceptatur. ¶ Non ſo-
lum. n. intellectus poſſet comparare ob-
iectum aliqua operatione que non eſt ex na-
tura rei. ſed etiam voluntas poſſet hoc accep-
tando. ſicut intellectus cognoscendo et forte
poſſet comparare obiectum comparatione que
non eſt ex natura obiecti appetit illis pote-
ſtatis per rationes communes in eis ſcilicet propter in-
mortalitatem earum. ¶ Et ſi queratur de comparatione
cauſata in obiecto per actum voluntatis an ſit relatio
rationis poſſet dici quod ſtrictè accipiendo relatio-
nem rationis. ſcilicet per habitum cauſata in obiecto per actum per-
tinet rationalis per eſſentiam. ſcilicet intellectus non
eſt relatio rationis. quia comparatio iſta im-
mediate cauſat per voluntatem ſic ipſa im-
mediate habet actum operationem. et tunc ſequitur quod
ſic ſtrictè accipiendo relationem rationis non
omnis relatio eſt realis vel rationis. ſed eſt 3°
ſcilicet relatio voluntatis comparationis. Alio
modo poſſet intelligi relatio rationis per quocumque operationem
facta per actum per rationis ſive
per eſſentiam ſive per participationem. et ſic iſta po-
teſt dici relatio rationis. ¶ Alteri meritoſum
pronotat ſive queſi perigit in actu duplicem
habitudinem eius que ad duplex principium
vna eſt ad voluntatem ut libere elicentem

vel impantem actū. nihil. n. acceptat ut
meritorium nisi sit libere in potestate op-
antis. imo illud qd est cōc ad meritū r
oemeritū qd potest intelligi per hoc qd
est imputabile requirit istam habitudinē
ad volūtatem ut in p̄tate sua hñtē actū
nihil. n. imputat alicui nec ut p̄miabile
nec ut p̄iabile. nisi sit in potestate et: nec
per p̄sequēs ut laudabile vel vitupabile
laus. n. quodāmodo premium ē. vitup-
ium quidē pena. Alia hūdo requirit ip-
sius actus ad formam sup̄nālem q̄ acce-
ptatur ip̄a p̄sona vel potētia opans que
ponit esse gr̄a vel charitas. non. n. actus
alicui acceptat ut dignus premio nisi p̄
sona opans sit accepta. fm illō Sc̄n. 4.
Respexit deus ad Abel r ad munera et
p̄us ad Abel q̄ ad munera. quia nō pla-
cet oblatio nō dilecti. Unde sequit̄ ibi
ad Layn vero r ad munera eius non re-
spexit. ¶ Sed q̄lis requirit habitudo a
ctus ad charitatem ad hoc ut sit merito-
rius dubium est. v̄. n. q̄ sufficit charita-
tem in eē ip̄i opanti. q̄ ex quo fm chari-
tatem est sp̄cialiter dilectus act̄ eius sp̄-
cialiter acceptabilis. sicut videmus q̄ sup-
plicatio vnius apud aliquē acceptatur
r alterius non. licet inter eos nō sit or̄ia
in aliquo quod sit p̄ncipiū actiū respe-
ctus actus supplicandi. sed tm̄ in hoc est
or̄ia q̄ iste est sp̄cialiter dilectus ab illo
qui rogat r iste non. ¶ Sed p̄tra h̄ ar-
guitur. quia habens charitatē p̄t pecc-
care venialiter. Dicit q̄ ille actus nō est
acceptabilis q̄ habet aliqd̄ repugnans.
sed ad h̄ q̄ actus aliqd̄ nō hñs aliqd̄ ta-
le repugnans acceptat. sufficit solum p̄n-
cipium acceptationis p̄sonē ¶ Lōtra h̄
videt esse q̄ ab hñte charitatem p̄t ali-
quis act̄ indifferēs elicit. q̄ nō appaēt re-
pugnātia q̄ aliquē actū eliciat non or-
dinans actualiter ad finem vltimum ut
virtualiter hoc est virtute alicuius act̄
immediate ordinari ad illum. ille igitur
non est meritorium. nec tamen est pecca-
tum: quia nullo precepto astringit quis

actualiter omēs actū suum ordinare in
deum vel virtualiter modo p̄dicto.
Potest igitur dici q̄ ad hoc q̄ actus sit
meritorium non sufficit q̄ habeat secum
charitatem inexistētes p̄sonē. sed vltra
hoc requirit q̄ fm inclinationem chari-
tatis inexistētis actus eliciatur. deus. n
qui se solum p̄pter se ip̄m diligit potest
aliquā forma deiformem dare creature
quam habēs sp̄aliter diligatur. r opus
eius ad quod ipsa inclinatur p̄ q̄to sit fm
ipsius inclinationem sp̄cialiter accep-
tetur.

De tertio principa

li p̄t dici. q̄ actus dilectionis natural
r meritoze nō differūt specie. r hoc lo-
quendo de per se differentia quā impos-
tant p̄ se ratio naturalis. r rō meritoze
nō autem p̄ accidens de or̄ia sc̄z aliquis
p̄comitante. puta or̄ia obiectoz vel ali-
qua tali. intelligendo etiam de differen-
tia actus sp̄cifica in esse natura. ¶ Dec
p̄clusio sic intellecta. pbatur sic. q̄ for-
ma absoluta: nō distinguitur specie ab
alia per solam relationem. sed p̄ aliquā
or̄iam absolutam eiusdem generis: fm
illud in p̄dicamentis. diuersoz generuz
r nō s̄balternatim positoz diuersē sunt
species r or̄ie. Absolutum igit non disti-
guitur sp̄cifice per aliquod respectiū
actus autem dilectionis est forma abso-
luta ut habitum ē p̄us in quadam que-
stione de hoc mota. meritorium autem
ut iam dictū est nō importat nisi respec-
tum. igit rē. Si istius ratiois altera p̄e-
missaz negaret saltem ambe iste viden-
tur vere. q̄ nō est distinctio sp̄cifica rei
a re per solū respectū rationis vel nō re-
alem. nunc autem meritorium ut dictū
est nō importat formaliter nisi respectū
vel respectus r non reales: puta ad vo-
luntatem acceptantem. r ad premium in
ordine ad illud ad quod acceptatur. ¶
Diceretur q̄ r̄i iste rationes p̄cludant:
q̄ non distinguitur actus ab actu in ge-

nere nature. tamen distingui potest i genere moris. quia illa distinctio fit per respectus cum circumstantie formaliter dicant respectus. et forte aliqui dicunt respectus non reales sicut videtur de circumstantia finis. nam quod aliquis velit hunc actum propter hunc finem non videtur dicere in actu nisi relationem voluti. et per actum voluntatis ad talem finem relati. **¶** Contra hoc illud quod est proprium potentiale ad formam specificam non distinguitur specificiter ab ipsa specie. quia ipsum ut est potentiale non est complete in aliqua specie. nunc autem actus naturalis ut hic loquimur est proprium potentiale. respectu illius quod dicitur actus meritorius. quia actus sub illa ratione consideratus sub qua est in potestate naturali voluntatis capax est ordinis illius quem imponit meritorius. **¶** Exemplum huius. Si animal esset tantum constitutum per formam animalis et non per formam specificam sub animalis. illud non esset distinctum specie ab aliqua specie sub animalis. quia esset proprium potentiale respectu forme specificae. ita est de natura actus copata ad illas conditiones quas imponit meritorium. **¶** Diceret quod tunc actus moralis posset dici distingui specie a meritorio in specie moris. quia iste actus est in specie virtutis moralis. actus autem meritorius est in specie alterius virtutis puta super naturalis. Iste autem virtutes differunt specificiter. igitur et actus differunt specie in genere moris et tamen ille qui est actus virtutis moralis est actus naturalis sic intelligendo quod in naturali potestate voluntatis. quia actus virtutis moralis non excedit totam potestatem illam. **¶** Respondeo. actus qui est complete circumstantiatus secundum virtutem moralem est potentiale respectu virtutis quam dicit meritorium. immo est immediatus potentiale quod actus naturalis. naturalis hoc est nature nude ut presupponit virtuti moralis. Est. n. rationale ut actus mere naturalis prius recipiat perfectionem illam que non

transcendit totam facultatem nature. cuius modi perfectio est secundum virtutem moralem et ulterius illa habita recipiat perfectionem simpliciter supernaturalem. Non solum igitur de actu mere naturali ut. s. potest esse perfectione moralis. sed etiam de actu perfecte morali concludit ratio prius facta scilicet quod potentiale non distinguitur specificiter ab illo respectu cuius est potentiale. **¶** quia sub illa maiore potest accipi merito. ut. s. non solum de actu mere naturali: sed de actu morali. **¶** Et cum arguitur quod virtus moralis differt specie a charitate igitur actus differt specie ab actu in genere moris. contra non valet quando sunt virtutes subordinatae. licet. n. de virtutibus disputatis videretur quod earum esset actus distincti specie saltem in esse moris. tamen quoniam una est superior et alia inferior non oportet quod bonitas quam habet actus ab una sit distincta absolute specie a bonitate quam habet ab alia. sed magis quod virtus superior tribuat bonitatem ulteriores que sit quasi completiva bonitatis illius quae tribuit inferiori. Et hoc modo charitas dicitur esse forma aliarum virtutum. quia bonitas meritoria que competit actui aliquo modo a charitate est completiva bonitatis cuiuscumque alterius in actu. **¶** Contra hoc: saltem actus ut est charitatis siue meritorius. sed non sit in specie dispersa ab actu ut est virtus moralis. erit tamen in specie ulteriori et pleniori quam sit actus virtutis moralis. Et talis distinctio specifica sufficit ad oppositum. **¶** Hic uno posset procedi conclusio. et tunc dilectio meritoria diceretur habere quamdam rationem specificam quam non habet aliquid dilectio naturalis virtutis naturalis. sed eadem dilectio numero sit naturalis considerata ut presupposita rationi meritorii. ratio igitur meritorii est ratio specifica completiva bonitatis precedentis non autem specifica dispersa. nec potest probat merito positum de potentiale pro et perfectio completiva. **¶** Si autem iusticia generalis est virtus suprema et forma aliarum virtutum moralium. tunc de illa esset aliquid simile et de charitate

¶ **A**lter dicitur. q̄ ratio meritoꝝ nō est aliqua ratio specifica ⁊ completa in genere moris. quia non dicit aliquā bonitatē vel rectitudinē intrinsecā actui. s; tantū illā p̄supponit. ⁊ dicit ulterius respectum ad voluntatē acceptantē. Sed si meritoꝝ nō p̄supponat p̄cise bonitatem actus moralem. sed bonitatē quaz tribuit charitas cum illa sit completior bonitate morali in actu. sequit̄ q̄ actus qui est meritoꝝ habet aliquā bonitatem specificam vltiorē q̄ bonitatē moralem. licet enī meritoꝝ non importet talem bonitatem vltiorē: tñ p̄exigit ⁊ hoc videtur probabile. quia alis poss; actus esse meritoꝝ qui tamē nullam haberet bonitatem vltra bonitatē moralem. ¶ **C**ontra hoc. actus potest h̄i etiam complete ex̄ns in sp̄e moris l; nō habeatur habitus virtutis. sicut est generaliter de electione qua generat vir̄ moralis. igitur a simili omnē bonitatē quā actus habebit quando charitas in erit habere possit si nō inestet. ¶ **R**atio probat. q̄ omnē illā rectitudinē possit habere. q; conformitatē eandē ad regulam puta dictamen verum. ⁊ idco in moralib; haberetur eadē bonitas moralis quia illa rectitudo est bonitas moralis. vel non est sine ea. sed actus charitatis vltra rectitudinē hoc est conformitatem suā ad cognitionē directiua habz p̄p̄iam bonitatem ex hoc q̄ est fm̄ inclinationē charitatis. imo esse fm̄ illaz inclinationem est habere p̄p̄iam bonitatem charitatiuam non sic de virtutibus moralibus. ¶ **C**ontra conclusionē que tenetur in solutioe q̄onis obijctur sic. cognitio naturalis de deo ⁊ cognitio fidei infuse sunt actus differētes specie i intellectu. igitur pari ratione dilectō naturalis ⁊ dilectio charitatiua in affectu āns p̄batur. quia actus fidei infuse ē de terminare veridicus. ita q̄ non potest ei subesse falsum. actui autē credulitatis acquisite ex naturalibus potest subesse

falsum. in cognitiois autem illud quod est determinate veridicum distinguitur a non determinate veridico specie. vt p; 6°. et h̄i. quia sic suspitio ⁊ opinio q̄bus potest subesse falsum distinguit a virtutibus intellectualibus que sunt habitus determinate veridici. p̄batur etiaz āns de cognitioe naturali scientifica d̄ deo. de qua videtur manifeste q̄ differat sp̄e a quacūq; credulitate. p̄ntia p̄batur tñ per locum a simili. quia videtur esse simile de actibus in intellectu ⁊ de illis in voluntate. tum a causa. quia quādo cognitōes p̄uie differunt specie. act; voluntatis sequētes differunt specie. quia ea que sunt eiusdem speciei nō p̄exigūt per se nisi aliquā eiusdem speciei. ¶ **A**d illud āns potest negari loquēdo de actu credendi naturali ⁊ supernaturali. quia credere supernaturale est actus vt elicif fm̄ inclinationē fidei infuse. credere autem naturale est actus elicitus fm̄ certitudinem acceptam ab aliquo testificante. nunc autem vt dictum est prius in q̄dam questione simul potest quis vno ⁊ eodem actu credere ex testimonio asserentis ⁊ credere fm̄ inclinationem fidei infuse. si inest. igitur idem est actus in re ⁊ ille vt est naturalis est potentialis ad illam perfectōem quā recipit a fide infusa. p̄p̄ium autem potenziale non distinguitur specie a perfecto habente vltra illud potentiale p̄p̄iam perfectōez. ¶ **A**d p̄bationē āntis potest dici q̄ cognitio certa que habet p̄p̄iaz certitudinem intrinsecā. ⁊ hoc vel a se vel ab obiecto vt includit in ipsa. vel ab aliqua p̄ se causa: distinguit specie ab incerta cognitione. Ex̄m cognitio p̄ncipij seipsa est certa vel ab obiecto. s. a principio qd̄ est a se verum manifestum. vl̄ saltem ē manifestum ex terminis qui sunt per se cāe euidentie p̄ncipij ⁊ includuntur in ipso conclusio autem est certa per p̄ncipiuz tanq̄ per causam sue certitudinis. sed p̄ nullum istoz; modoz; est actus fidei in

fufe certus. fed tantūmodo a quodā ex
 trinfeco. illud enim lumen fidei infufe.
 quia est participatio quedam lūmis di
 uini non potest inclinare intellectū nifi i
 aliquod determinate verum. certitudo
 ergo illa in actu est ex quadam compa
 ratione ad quoddam extrinfecum in fal
 libile cui actus ille conformatur. nō est
 autem ex ipfa intrinfeca perfectōe actus
 quia eque perfectus eſſet q̄tum ad qdli
 bet intrinfecum ſibi ſi eque intente elice
 retur. p̄cipue ſm fidem acq̄ſitā. **L**on
 tra. ſaltem iſtam certitudinem habet a
 per ſe cauſa ſua. ⁊ hoc ſufficit. **R**. qua
 liſcunq; ſit cauſalitas fidei infuſe reſpe
 ctu actus credendi: tamē nō facit actum
 illum eſſe certiozem intellectui habenti
 actum q̄ ſi ipſa fides non cauſaret. certi
 tudo enī nata eſt in eſſe intellectui de ac
 tu ſuo excludens non tantū deceptionē
 ſed etiā dubitationem. ⁊ hoc non eſt
 niſi intellectus percipiat illud a quo ac
 tus habet q̄ ſit certus. quia ſi nihil pōt
 percipere vnde ſit certus: videtur q̄ poſ
 ſit dubitare. intellectus autem non per
 cipit illud p̄ncipiū certificans. Alia
 probatio aūtis que tangit de actu ſcien
 tifico videtur accipere manifeſte verum
 ⁊ tunc neganda eſt p̄ntia. non enim ſeq̄
 tur ſi intellectōnes diſtinguātur ſpecie.
 igitur ⁊ volitiones niſi addatur in aūte
 q̄ intellectōnes vt ſunt per ſe p̄uie ad
 volitiones diſtinguuntur ſpecie. hoc eſt
 q̄ requirat in eis diſtinctio ſpecifica ad
 hoc vt poſſent habere tales volitiones
 ⁊ ita non eſt in propoſito. quia ſi q̄s na
 turali rōne ſciens deum eſſe bonum eli
 ciat actum fruītionis circa ipm ⁊ alī cre
 dens ipm eſſe bonum diligat ipm. nec
 p̄mus actus requirit per ſe ad habendū
 dilectionē vt ſcientificus: nec ⁊ vt credi
 tiuus. ſed vterq; requiritur ſub quadaz
 rōne cōmuni. ſ. vt oſtenſiuus obiecti di
 ligibilis. **C**onſimiliter etiā poſſit di
 ci ad aliāz p̄bationem aūtis de creduli
 tate infuſa ⁊ acq̄ſita. eſto q̄ illi actus

different ſpecie hoc non eſt per ſe inquā
 tum ſunt p̄uui ad diligere. hoc eſt inq̄
 tum p̄cedunt ipſos actus diligendi nō
 requiritur illa differentia iſtoꝝ ſpecifica.
Ex^m. ſi alicui demonſtratiue conclu
 deretur hoc eſſe volendum ⁊ alteri dia
 lectice: tamē actus quo iſte vellet hoc nō
 diſfert ſpecie ab actu quo ille vellet idē.
 quia in cognitōnibus inquantū ſunt p̄
 uie non requiritur iſta differentia. **A**d
 argumentū p̄ncipale dicitur. q̄ habitus
 eſt cauſa non ſubſtantie actus ſed modi
 in actu. ⁊ ille modus poſſet concedi diſ
 ferre ſpecie ſuo modo a ſubſtātia actus
 Iſta reſpōſio licet videatur ſm aliquos
 p̄bilitatem habere loquendo de illo
 modo quem habitus attribuit actu cu
 iuſmodi eſt delectabiliter vel faciliſ vel
 p̄mpte operari vel expedite. iſtos q̄dez
 modos vel etiā iſtum modum ſi ſint
 vnus modus videtur habitus acq̄ſitū
 cōmuniter tribuere actu. vel ſi vltra h̄
 dicatur q̄ habitus aliquis puta virtuti
 virtuoſis tribuit recte vel virtuoſe agē.
 tamen nullus iſtoꝝ modozū poſſet eē
 p̄p̄ius charitati vel actu meritoꝝ. qz
 meritoꝝium vt dictum eſt dicit actū ac
 ceptatum voluntati diuine in ordie ad
 p̄miū reddendum. nunc autē nihil
 aliud eſt actum acceptari a volūate di
 uina ſic: q̄ voluntatez ſic acceptare actū
 nihil autem cauſatum poſſet eſſe rō for
 malis voluntati. quia ſic acceptet actū
 ⁊ hoc intelligendo vt rō formalis medi
 ans inter potentiam ⁊ actum. igitur de
 charitate non videtur poſſe dici q̄ ipſa
 ſit p̄ncipiū illius modi in actu q̄ mo
 dus ſibi p̄p̄ie correſpondet. **P**oteſt
 igitur aliter dici ad argumentū. q̄ ma
 illa q̄ actus illi diſferunt ſpecie qui elici
 untur a p̄cipijs differentibus ſp̄e vera
 eſt de p̄ncipijs totalibus. quia ab illis
 habent totaliter actus entitatem ſuam
 ⁊ per conſequēs vnitatē ſuaz ⁊ diſtincti
 onem. vera eſt etiā de p̄ncipijs partia
 libus: dum tñ ſunt p̄ncipia diſparata ⁊

per se requisita inquantū distincta. qz si sint subordinata vel non per se requiratur qz sint distincta. non oportet qz actus specie distinguant. nunc autem charitas non est principium totale actus nec comparatum respectu ipsius voluntatis sed subordinatum. quia potentie est vti habitus non eōuerso. nec est per se requisita non solum ad substantiam actus. sed nec ad actum inquantū meritorium. sed tantū requiritur vt quoddam preuius ad hoc qz actus sit acceptabilis. Sz nec requiritur vt tale preuius necessitate ordinis essentialis causarum. sed tantum necessitate dispositionis illius voluntatis que contingenter disposuit non accipere actum nisi fm istam inclinationē sit elicitus. principium autem specie distinguens vel est per se principium illius in se. et per consequens dāns sibi aliquā entitatem realē que sit eius in se. vel saltem est principium eius fm illud fm qd distinguatur specie. vel si est principium dispositiue distinguens oportet qz per se disponat ad hoc qz fm ordinem essentialē causarum hoc vt distinctum causetur. nullum istorum competit actui p habitum charitatis. Nota hic per ordinē quis sit actus imputabilis ad laudem vel vituperiū actus virtuosus fm virtutem moralem. actus charitatiuus et actus meritorium. p̄mus dicit respectū ad potentiā libere elicentem actum. 2° addit respectū ad virtutē inclinante vel verius ad regulam virtutis. s. rationem rectam vt dicitantem. 3° dicit respectum ad charitatem inclinante. 4° ad volūntatem diuinam specialiter acceptantem 3° dicit bonitatem aliquam vltra 2°. et p̄fectam ad 4°. nō ex natura rei. sz ex dispositione voluntatis acceptantis.

Deinde queritur de comparatione actus intrinseci voluntatis ad actum extrinsecum. ¶ Utz

actus exterior addat aliquid bonitatis vel malicie ad actum interiozem. Arguitur qz non. quia quod nō habet rōnem voluntarij non habet rationē boni vel mali. actus autem exterior vt distinctus ab interiozi non habet rōnem voluntarij. qz non habet qz sit voluntarius nisi ab actu interiozi. igitur actus exterior fm se non habet bonitatem vel maliciam. non adderet autem nisi tale aliqd fm se haberet. igitur zc. ¶ Contra que preceptis negatiuis distinctis phibetur habent ppriam et distinctam rōnem illiciti. nunc autez alio p̄cepto phibetur actus exterior et alio interioz. vt patet d̄ istis p̄ceptis. nō mechaberis. et nō cōcupisces vxorem zc. et similiter de istis preceptis. non furtū facies. et non concupisces rem pximi zc. Ista questio habet maiorē difficultatem de bonitate actus morali. quia de vnitate actus naturalis manifestum videtur quicquid per illas intelligatur qz ipsa est alia et alia alteri nature. patet autē qz alia est natura actus interioris et exterioris. imo isti actus eliciuntur immediate a diuersis potētis interior a voluntate. exterior a potentia aliqua exteriori. licet per imperium voluntatis. 2° etiam habet difficultatem intelligendo de actu illo et isto non quādo sunt diuersi siue in diuersis suppositis. puta si vnus habeat actum interiozem et alius exteriorē. siue in eodē supposito. puta si vnus nūc solum habeat interiorē et alius exteriorē. Sed difficultatem habet de actibus istis quādo sunt coniuncti. puta quando in eodem ex actu interiozi sequitur actus exterior ¶ 3°. non est intelligenda questio de additione bonitatis et malicie fm intensiōnem sed fm extensiōnem. frequenter q̄dem euenit qz tā in bonis qz in malis actus desiderij qui est respectu absētis est remissiōz actu illo qui est presentis. quā Aug^o. vocat amorē. 9°. de tri. vlti. dicens qz appetitus inhiantis sit amor fruentis

Et forte nō tantū est actus intensior cir-
ca obiectū p̄sens q̄ circa absens: sed sim-
pliciter alius actus sed siue sit idem actus
desiderij et amoris siue alius et alius. sal-
tem actus amoris est perfectior intensiue
quāterat enim voluntatez eo modo quo
actus desiderij non potest eam detare.
quādo igit exterior habet tunc vel cau-
saliter vel occasionaliter actus interior
intendit. Sed de hoc nō queritur. s; an
actus exterior ex se addat bonitatē aliā
illi que est in actu interiori. ¶ Est igitur
intellectus questionis iste in quo p̄cipu-
am habet difficultatem. an actus exteri-
or quādo in eodem est coniunctus inte-
riori habeat bonitatē moralem p̄piaz
distinctam a bonitate actus interioris.
Ubi sunt tria videnda. p̄mo a quo actus
habeat bonitatē moralem vel maliciā.
2. an ab eodem habeat q̄ sit laudabile
vel vituperabile siue culpabile. 3. si est
aliā bonitas vel laudabilitas in actu ex-
teriori q̄ interiori.

De primo bonitas

moralis actus est integritas eorum oīuz
que recta rō operantis iudicat debē ipsi
actui conuenire vel ipsi agenti in suo ac-
tu conuenire. ¶ Nec descriptio declarat
Sicut enī bonitas primaria entis que
est integritas entis in se importat positi-
ue negationem imperfectōnis per quod
excluditur imperfectio et diminutio. sic
bonitas entis secundaria que est accēta
lis siue superueniēs entitati est integritas
conueniētie vel integra cōueniētia eius
alteri cui debet cōuenire vel alterius sibi.
et iste due conueniētie communiter
sunt connexe. Exemplum p̄mi. sanitas
dicitur bona homini. quia sibi conueni-
ens. et ab eo dicitur bonus quia habet sa-
porem sibi conueniētiē. Exemplū vtri-
usq; potest haberi ab Aug. 8. de tri. c. 3.
vel. 8. Bona inquit valitudo sine dolo-
ribus et lassitudine hoc p̄ p̄mo mēbro.
quia valitudo est bona homini. quia ē

ei conueniens. Et subdit Aug. et bona
facies hominis dimensa p̄l̄r et affecta hy-
lariter et luculente colorata. hoc p̄to 2.
membro. quia talis facies dicitur bona
habendo illa que sibi conueniant. et est
differentia. quia illud quidam quod est
conueniens alicui dicitur ei bonum. hoc
est illi perfectio vel bonitas. sed nō dicit
denominatiue vel accidentaliter bonum
in se. illud autem cui aliquid cōuenit di-
citur denominatiue bonum eo q̄ habet
illud quod sibi conuenit. et in p̄mo ē de-
nominatō quasi forme a subiecto. sicut
anima dicitur humana sic aliquid dicitur bo-
num homini quia bonum humanum. sed
in 2. cōuerso est denominatio subiecti
a forma. cum dicitur homo est bonus sicut
illud bonum suū. actus aut natus est con-
uenire agenti et etiā habere aliquā cōdi-
tionez sibi conueniētiē. vtroq; igit mō
habens illam potest dici bonus bonita-
te accidentali. et hoc verum est generalit̄
de actu etiā naturali. et per p̄ns bonitas
ista in habendo illud quod sibi cōuenit
nō tantū est bonitas accidentalis sed na-
turalis. ¶ Ista conueniētia vel est a nā
extremo: vel si debeat reduci ad iudici-
um alicuius intellectus cum intellectus
sit mensura conueniētie hoc est ad iu-
diciū illius intellectus qui est mēsurā
totius nature qui est intellectus diuinus.
Iste quidem sicut p̄fecte cognoscit q̄d cū
q̄ ens ita p̄fecte cognoscit conueniētiā
vel disconueniētia vni⁹ entis ad altez.
Alterius aliquod agens de eo q̄ cōue-
nit actui suo nō iudicat. nec illud in po-
testate sua habet sic est agēs sine intellec-
tu et voluntate. et ibi v̄l ex solis causis me-
re nālibus determinat q̄d p̄ueniat actui
et ex eis inclinā agens ad agendū. vel si
v̄ltra illud sit iudiciū alicui⁹ intellect⁹. et
motio alicui⁹ voluntati hō nō est nisi ipsi⁹
dei inq̄tū ē v̄lis director tot⁹ nāe. et ista
bonitas in actu agētis sine intellectu nō
erit nisi mere naturalis. ¶ Aliud ē agēs
quod de conueniētia sui actus iudicat

et illū in potestate sua habet sicut agens
 per intellectum et voluntatem. et bonitas
 scđaria talis actus integra dicitur boni-
 tas moralis. in actu autem cuiuscūq; al-
 terius agentis: nō est bonitas nisi mere
 naturalis. quia vel s̄m causas mere na-
 turales vel s̄m intellectum vel volun-
 tatem hoc non est nisi dei quasi natura-
 liter mouentis. Ultra istud iudicium ge-
 nerale actus quod est cōmuniter de ac-
 tu agentis per cognitionē: siue sine cog-
 nitione sunt aliqua que s̄m iudiciū spūale
 agunt ex cognitione intrinseca sibi. et q̄-
 dam cum cognitione sensitua tātū que
 aliquo modo apprehendūt cōuenientia
 obiecti siue iudicent de cōuenientia actus
 siue non saltem non transcendunt boni-
 tatem naturalem. Alia agunt ex cog-
 nitione intellectua que pprie sola est iudi-
 catua de tali cōuenientia. et talia nata
 sunt habere regulam intrinsecam recti-
 tudinis in suo actu. et in solis istis pōt es-
 se actus bonus habens bonitatem mo-
 ralem: sed non sufficit ad illam q̄ in agē-
 te sit potentia iudicatiua de cōuenien-
 tia sui actus. sed oportet q̄ actu recte iu-
 dicet de actu. et s̄m illud rectum iudiciū
 actus fiat. si enim cognitio propria sit er-
 ronea licet agatur conformiter cognitō-
 ni recte alterius cognoscentis. quia tam-
 tale agens natum est regulari in suo ac-
 tu per propriam cognitionem. et s̄m illā
 non agit sed contra illam ideo nō recte
 agit. ¶ **C**onsimiliter talem actum elicit
 qualem habet in sua potestate. habz au-
 tem in potestate sua talem actum qualē
 cognoscit et eligit. quia potestas liberi
 arbitrii vel formaliter vel concomitanti
 existit in cognitione et electione. Sic igitur
 patet qualiter bonitas moralis actus
 est cōuenientia iudicata secūdu rectam
 rationem opantis. Quod autē addeba-
 tur omnium eorum que debent cōueniē-
 tui sic declaratur. omne iudicium incl-
 pit ab aliquo certo. primum iudicium:
 de cōuenientia non potest presuppone-

re aliquam cōuenientiam dictatam ab
 illo intellectu. quia tunc non esset primū
 Presupponitur igitur aliquod certum
 et non ab illo intellectu iudicatum et hu-
 iusmodi est natura agentis et potentia
 s̄m quam agit. et ratio quidditativa actus
 ex ratione enim istorū quidditativa cō-
 cluditur hunc actum esse cōuenientem
 huic agenti s̄m istam potentiam vel ois
 cōuenientem. nullo presupposito nisi ra-
 tionibus istorū terminorum. sicut ex ra-
 tione hominis et potentie intellectiue et ac-
 tus intelligendi. patet q̄ conuenit homi-
 ni per intellectū intelligere. patet etiā q̄ nō
 conuenit sibi per intellectū tangere cog-
 nita ratione illius actus qui est tangere.
 similiter patet ex rationibus nature po-
 tentie et actus quare bruto nō conuenit
 intelligere vel magis pprie sibi repugnat
 intelligere. in isto quidem pmo iudicio
 quod precise accipit ex natura opantis
 et potentie opantiue et ipsius actus nō est
 in cōuenientia hoc est indebita siue ior-
 dinata connexio. sed dis cōuenientia hoc
 est impossibilitas absolute cōueniendi
 ¶ **A**lterius ex ratioibus istorum trium
 concludi potest quid sit obiectum cōue-
 niens tali actui ut est talis agentis. puta
 de actu comedēdi q̄ ueniens transeat su-
 per cibū restauratiuū deperditi. nō autē
 super illud quod non est natum esse nu-
 trimentū. sicut lapis vel aliqd h̄ q̄ licet
 alij aiali essz nutrimentum non tamē ho-
 mini. Ista determinatio obiecti est pma
 determinatio que p̄tinet ad genus mo-
 ralis. nō tanq̄ differētia determinans ad
 aliquid in illo gnē. sed tanq̄ potentiale
 receptiuū determinatōis moralis. quia
 qn̄ actus est habēs obiectū ueniēs agē-
 ti tūc est capax determinatōis moralis.
 s̄m circūstantias ordinatas. p̄ qd dicitur
 ex obiecto actus h̄re bonitatem ex gnē.
 qz sic genus ē potēriale respectu differē-
 tiarū sic bonitas ex obiecto est p̄ in gnē
 moris p̄supponēs solam bonitatem n̄e.
 et capax ois bonitatis specificē in genere

moris. In ista autem bonitate specifica que dicitur bonitas ex circumstantia talis est processus prima bonitas videtur esse ex circumstantia finis. quia ex natura agentis et actionis et obiecti statim concluditur quod talis actus non debet competere tali: nisi in ordine ad talem finem. et debet eligi et appeti propter finem talem. et ista circumstantia non est ipsius actus. ut in eadem reali positi vel non precisi sic. sed est ipsius actus ut voliti et per actum voluntatis ad talem finem relati. imo non minus est electio bona que fit propter finem debitum esto quod per actum illum elicatum extra non attingatur finis electionis quam si attingeretur. Post circumstantiam finis videtur sequi circumstantiam modi agendi que concluditur ex omnibus predictis vel aliquibus contrarium talis vel talis debere esse. Postea concludi potest de tempore. quia tali agenti talis actio propter talem finem etiam talem habens modum non debet semper convenire. sed pro tempore pro quo ordinabilis est ad talem finem: vel pro quo potest talem finem habere. ¶ Ultima autem omnium videtur circumstantia loci. imo multi sunt actus quorum etiam bonitas completa moralis non determinat locum. ¶ Sic igitur pars de pluralitate eorum que recta ratio dicitur debere convenire actui. quod ad hoc ut sit perfecte bonus debet hinc secundum descriptionem iam positam omnium istorum integritate. Unde Dionysius de divinis nominibus. 4. bonum ex una et tota est causa. malum autem ex particularibus defectibus: tota inquit causa hoc est integra ex omnibus circumstantiis. ¶ Contra circumstantie sunt relationes. et bonum est qualitas. 1. et ibi virtus etiam est qualitas in predicamento. ¶ 2. 7. philosophus. virtus omnis et malitia ad aliquid sunt. actus igitur esse bonos vel virtuosos importat relationem vel multas relationes. sed tamen habet modum denominandi vel predicandi qualitatis. sicut sanum vel pulchrum. et contra ita est de prima specie qualitatis. ¶ Juxta 2. partem auctoritatis Dionysii. videndum est vnum ac-

tus habeat malitiam moralem. vnum 1. 3. do potest malitia opponi privative bonitati in actu. Alio modo contrarie. sic etiam homo dicitur malus contrarie. quam habet virtuosus qui est habitus quidem positivus licet cum privatione perfectionis debite. Alio modo dicitur malus privative tamen. quia caret bonitate quam deberet habere licet non habeat habitum virtuosum contrarium positivum. Distinctio ista potest haberi a Boetio super predicamenta exponendo primam proprietatem qualitatis. Dicitur inquit iusticie iniusticiam esse contrariam. putat enim iniusticiam privationem esse iusticie non contrarietatem. Et subdit hoc reprobandum multe habitudines privationis vocabulo profertur ut illiberalitas atque imprudentia que nunquam virtutibus opponerentur que sunt habitus nisi ipse quod habitus essent. ¶ Per rationem apparet ista distinctio. potest enim aliquis agere non cum circumstantia debita et tamen non cum circumstantia indebita. puta quoniam non ordinat actum ad finem debitum. nec tamen ipsum ordinat ad finem indebitum. tunc ille actus est malus privative non contrarie. sicut ille qui ordinat ad finem indebitum. et ex multis talibus actibus generatur habitus similis in malitia. scilicet privativa non contraria. Ex hoc huius dare elemosinam non propter bonum finem. scilicet amorem dei vel subventionem proximi. non tamen propter malum finem puta vanam gloriam vel nocuum mentum alicuius: est actus malus privative non tamen contrarie. De malitia privativa loquitur Dionysius. quod quicumque defectus particularis cuiuslibet circumstantie necessarius requisitus reddit actum sic malum sed malus contrarie non est nisi habeat circumstantiam positivam habentem aliquam deformitatem. ¶ Breviter igitur sicut bonitas moralis est integra convenientia sic malitia moralis est disconvenientia. et malitia quidem privativa disconvenientia privativa. hoc est carentia convenientie debite. malitia autem contraria disconvenientia

contraria . hec est conditio aliqua repu-
gnans convenientie. ¶ Ex dictis sequi-
tur correlariuz q̄ in eodem actu s̄stra-
to potest esse multiplex bonitas moral.
quia idem actus potest esse recte circun-
stantionatus non solum multis circun-
stantijs particularibus que nō sūt mul-
te bonitates sed integrat̄ vnam bonita-
tem . sed etiam potest idem actus esse cir-
cūstantionatus complete omnibus cir-
cūstantijs pertinentibus ad vnam virtu-
tem et etiam omnibus p̄tinentibus ad ali-
am virtutem . et ita s̄m dictamina diuer-
sa p̄fecta prudentie respectu multoz s̄-
nium pp̄ioz . Ex^m vado ad ecclesiā ex
iusticia . quia teneo : per obedientiā vel
ex voto . vado etiā ex charitate ad deū .
vt ozem vel vt exhibeā deo cultū latrē
et vado etiam ex charitate fraterna vt
edificē p̄ximū . Et breuiter in quocūqz
actu siue bono tantū bonitate moral.
siue vltra bonitate meritoria quāto cō-
currunt plura motiua ordinata agendi
tanto melior est . ¶ Consilr̄ in eodē ac-
tu possunt cōcurrere multe malitie tot
quidem quot sunt dictamina de oppo-
sitis que deberent inesse .

De secundo princi

pali dico q̄ laudabile et vitupabile im-
mo generalius p̄miabile et punibile con-
tinent̄ sub hoc cōi qd̄ est iputabile et illi-
us cōis est vna rō . hec . s̄ . actū esse in libe-
ra p̄tate agētis . et licet ad istaz p̄tatem cō-
currant intellectus et volūtas . tñ illa in-
differentia qua posset non fieri illud qd̄
fit . et posset fieri illud qd̄ nō fit intelligē-
do diuisim nō coniuncti in sensu . s̄ . diuisi-
onis nō compositionis . Ista in quā dif-
ferentia vel indeterminatio ad alteram
partē nō potest cōplete reduci nisi in ip-
sam voluntatē . quia quecūqz alia potē-
tia actiua est nāliter actiua . et ita deter-
minate vnus q̄tum est de se . vnus in
quā partis d̄dictionis . ita q̄ licet sit inde-
termine actiua respectu multoz dispa-

ratoz . sic sol est causa multoz effectuz
hic inferius . tamē loquēdo de quacūqz
vna d̄dictionē cā quecūqz talis est deter-
minata ad vnā p̄tem . puta sol ad gene-
randū herbā hanc determinate . et hunc
vermē . et sic de alijs . volūtas autē sola
habet indifferentiā ad d̄dictionē . et talez
q̄ ipsa est sui determinatiua ad alterz eo-
rum . ex . 9 . metha . c . 4 . alii simul agēt
cōtraria . p̄pter hoc igit̄ q̄ actus eius in
differenti est in ei^o p̄tate . licet nō nisi sup-
posita intellectōe . ideo per se est impura-
bilis agentis . Cū 2° de li . arbi . dic̄ Aug .
satis compertū est q̄c . motus si culpe de-
putatur nō est nālīs s̄z voluntarius Et p^o
discipulus . mor^o q̄ volūtas cōuertit nisi
eēt voluntarius et in nra p̄tate positus .
neqz laudandus esset hō neqz culpādus
at supra in . q . de necessitate nālī in volun-
tate . Imputabile igit̄ ouos respect^o ipoz
tat . vnū ad p̄tatez vel dñium agentis . et
aliū ad aliqd̄ cōrūdendū actui vel agētī
s̄m iusticia . et hoc pp̄ ipm actū . et 2^m seq̄
tur ad p̄mū . qz cū iste est dñs sui actus .
sō actui et agentī debet aliqd̄ pp̄ actum
p̄mus respectus manet nō variat^o p̄ se i
actu bono vel malo . 2° autē variat non
qd̄dem formalr̄ s̄m bonū vel malū . s̄z p^o
supposita differentia boni vl̄ mali q̄ artē
dicitur s̄m p̄uenientiā vel discōuenientiā
aliquā dictā in p^o arti . variat penes ali-
qua cōrūdentiā isti et illi . bonū q̄ppe sic
est iputabile qd̄ ad laudē vel p̄miū . ma-
lū autē sic qd̄ ad vitupium vel penā . Ne-
tus autē neuter siue indifferē dñi tñ sit in
p̄tate agētis iputat^o vl̄ vt qdammo vitus
perabilis . qz poterat ordinate agē . vl̄ sal-
tem vt nō laudabilis . et hoc pp̄ defectū
eius q̄ potuit laudabilr̄ egisse . Ex h^o p̄z
q̄ nō ab eodē formalr̄ est actus bonus
bonitate moralī et iputabilis . sed p^o h̄z
ex cōuenientiā ad regulā iuxta quā debz
elici . 2^m ex eo q̄ est in libera p̄tate agētis
Laudabile autē et vitupabile ambo ista
ipoztat^o . qz et lz formalr̄ dicant h^o qd̄ est
iputabile cū determinatione illius ad qd̄

est imputabile. tamen materialiter con-
notat illud propter quod ipsum est ad
hoc imputabile. scilicet bonitatem vel
malitiam propter que ad penam vel pre-
mium imputandum est. De imputabi-
li tamen distingui potest. q̄ vno modo
propriissime accipiendo illud potest dici
imputabile quod est immediate in po-
testate voluntatis. et sic solum velle est
imputabile. quia ipsum solus est imme-
diate in potestate libera voluntatis. Alio
modo imputabile potest dici quicquid
est simpliciter in potestate voluntatis:
licet non immediate. et sic actus alterius po-
tente voluntas mediante actu suo volendi
potest imperare ut eliciat vel impedire ne eliciat
est imputabile voluntati. quia tota co-
ordinatio versus ad illum actum etiam includit
do istum actum est in potestate voluntatis. Et est
dicitur inter imputabile primo et secundo. vna quia ad
imputabile primo non requirit nisi ipsa potestate
voluntatis. et illud quod requiritur propter actum
eius cuiusmodi est intelligere. et ratio est. quia
illud est immediate effectus voluntatis. et
de hoc potest accipi illud primo retrahitur. 9°. Nihil
tam in potestate voluntatis quam ipsa volun-
tas. intellige voluntas non quantum ad suum
esse: sed quantum ad actum suum proprium. Ad ac-
tum imputabile primo requiritur potestate alia a
voluntate exequens illum actum. Ex hoc sequitur
alia. quia vno est maior contingencia siue in-
differencia respectu actus primo imputabilis.
quia si non requiritur ad illum nisi voluntas sup-
posita ostensione sufficienti intellectus. vnde
per alia posteriora quecumque impediri non
potest ne eliciat sed ad actum primo imputabilem
requiritur alia potestate per cuius potentiam impe-
ditur potentia ad actum illum. non igitur ex so-
la indifferentia voluntatis est contingencia
eius sicut contingencia primi actus. cum
igitur contingencia cuiuslibet alterius cause
vel potentie in agendo magis recedat a
ratione contingencie simpliciter quam contin-
gencia voluntatis in causando. sequitur quod
simpliciter maior est contingencia respe-
ctu actus voluntatis primo modo impu-

tabilis quam alterius. pro quanto tamen ac-
tus primo modo imputabilis dependet a plu-
ribus: ex quorum quocumque vel defectu
eius potest accidere ne ille effectus eue-
niat: potest dici effectus ille magis con-
tingens. vel magis proprie multipliciter
contingens.

De tertio principia

li primo dici potest. quod actus exterior scilicet
licet imperatus habet bonitatem mora-
lem propriam aliquam aliam quam actus
interior elicitus. et secundo videbitur qualiter
habet vel non habet propriam imputa-
bilitatem. primum probatur dupliciter
primo per Augustinum de trinitate c. 5. vel. 14.
Mala voluntate vel sola quilibet mi-
ser efficitur. sed miserius potestate qua
desiderium male voluntatis impletur.
profecto quantum et sic male volendo mi-
ser effectus minus tamen effectus si nihil eorum
que perperam voluisset habere potuisset.
scilicet patens est quod hoc non potest intelligi
de miseria pene. quia desiderans et non
potens habere quod desiderat plus ha-
bet de pena quam ille cuius desiderium im-
pletur. Intelligitur igitur de miseria cul-
pe. actus igitur malus exterior addit ad
miseriam culpe que presuit in actu in-
teriori malo. et secundo probatur idem per ra-
tiones. ex primo articulo habetur quod bo-
nitas moralis est integritas eorum que
sunt rectam rationem operantis dicantur
debere convenire ipsi actui. est autem
alia integritas eorum que sunt dictamem
recte rationis debent convenire actui in-
teriori et eorum que actui exteriori. igitur
et alia bonitas moralis. et per consequens
alia malicia moralis. et hoc siue priva-
tiva tantum. quia alia carentia eorum
que debent convenire siue contraria. quia
alia disconvenientia repugnans illis que
debent convenire. Probatio minoris.
recta ratio non dicitur actui convenire
debere quod impossibile est sibi conue-

nire. nunc autem actui exteriori impos-
sibile est conuenire illud quod conuenit
actui interiori. vel conuenire potest et h
intelligendo de utroque actu ut inesse re-
ali et de eo quod sibi conuenit ut in tali
esse. licet enim actui exteriori inquantum
est obiectum volitum et non ut actu ei-
citius posset aliquo modo competere de
nominatiue denominatione quadam
exteriori illud quod conuenit actui in-
teriori realiter. non tamen idem eodem
modo conuenit illi et isti. quia etiam po-
tentie operative sunt capaces eiusdem
actus. immo nec eiusdem rationis: nec
per consequens actus illi essent capaces
conuenientie eiusdem rationis vel ad minus
quod sufficit ad oppositum poterunt ha-
bere conuenientiam aliam et aliam. Et p
hoc patet ad aliquas instancias contra pre-
dicta. ¶ Contra ista instatur primo. quia ea-
dem est veritas actus intelligendi et ipsius
obiecti intellecti. igitur pari ratione eadem
est bonitas actus volendi et obiecti voliti
ante videtur manifestum in exemplis. quia
sicut veritas principij est immediata sic
noticia eius potest dici immediata et con-
clusionis mediata. Similiter noticia prin-
cipij est ex terminis conclusionis ex prin-
cipijs sic istis competit veritas. ¶ Con-
similiter idem. quia ubi vnum propter alte-
rum ibi tamen vnum. sed actus exterior non
habet bonitatem nisi tantum propter boni-
tatem actus interioris. igitur non est ibi
alia et alia bonitas. ¶ Preterea peccatum
secundum Anselmum de conceptu virginali est ca-
rentia iusticie debite. non est autem in actu
interiori et exteriori nisi vna iusticie de-
bite carentia: quia iusticia vel iniusticia
secundum ipsum non est nata esse nisi in volun-
tate. ¶ Preterea. ubi est vna auersio et
vna libido. ibi videtur esse vna ratio for-
malis peccati. sed in actu interiori et ex-
teriori non est nisi vna auersio. quia vo-
luntas est illa potentia cuius solus est
auerti a fine sicut conuerti ad finem. libi-
do etiam que aliquando vocat ab Augustino.

cupiditas. vt. 83. q. 9. 36. ipsa secundum ipsum
sibi est proprie venenum charitatis. igitur
inest proprie illi potentie cui nata est cha-
ritas inesse. hec est voluntas sola. ¶ Ad
primum esto quod eadem veritas que est ipse
actus intelligendi formaliter sit quodam
modo scilicet obiectiue ipsius obiecti intelle-
cti. et hoc inquantum obiectum habet esse
in ipso intelligibili. et similiter bonitas
que est formaliter actus volendi sit quodam
modo denominatiue ipsius obiecti voliti
inquantum volitum est. tamen actus ille
bene potest habere aliquam bonitatem prop-
iam inquantum positus in esse reali ex-
tra voluntatem sicut inesse suo reali ha-
bet propriam conuenientiam debitam vel de-
conuenientiam. ¶ Ad confirmationem
illa potest deduci ad oppositum. quia si
actus exterior habet conuenientiam ad
regulam suam per actum interiorem siue
mediante actu interiori. igitur habet aliam quam
actus interior. quia idem non est causa:
nec etiam medium respectu sui ipsius. nec
etiam est causa vel ratio mediandi respe-
ctu sui ipsius. Exemplum huius habet
in actibus intellectus. conclusio autem licet
habet veritatem a principio tamen habet
propriam veritatem. quia propria confor-
mitatem eius quod affirmatur ad exis-
tentiam rei et ad ipsos terminos pro-
conclusionis. non enim conclusio est via for-
maliter veritate principij: sed est veritate
mediata et demonstrata. et ita habet ve-
ritatem demonstrabilem. ¶ Consimili-
ter multe conclusiones sequentes ordina-
te ex eodem principio habent veritates
proprias distinctas. et forte prior est ve-
rior et magis necessaria. quia in necessi-
tate sua non dependet a posteriori: sed
econuerso. ¶ Consimiliter conclusio-
nes false repugnantes eidem vero habent
proprias falsitates. quia proprias dis-
conuenientias eius: quod enunciatur
ad illud quod est in re. ¶ Consimili-
ter de actibus voluntatis non solus
actus volendi natus est habere illud ad

conuenientiam et disconuenientiaz p
priam ad dictamen rectum. sed actus i
peratus natus est mediante illo habet
conuenientiam et conformitatem et h
idem sit cui debet conformari actus iste
et ille tamen ea que conformantur sunt
diuersa. et ideo habent ex pte sui diuer
sas conformitates sue conuenientias li
cet ad idem. Si dicas qd veritas non co
uenit alicui extra intellectum sed tantu
actu intellectus vel obiecto vt est in in
tellectu. igitur a simili bonitas non co
uenit actu exteriori vt exterius elicit
sed precise vt obiecto acti volendi. Rñdo
pñtia negari posset iuxta illud. 6. meta
phi. in fine non est falsum et verum in
rebus ut quod quidem bonum verum
quod autem malum falsum sed in mē
te. Aliter posset negari añs. quia si intel
lectus aliquis sit regula intellecti. sicut
est de intellectu diuino exemplare et re
gulante creaturam illud potest dici ve
rum non tantum vt est actu cognitum
sed etiam ut est in se. quia secundum ef
se suum in se est exemplatum. et confor
me exemplari. ¶ Ad aliud dico quod
iusticia potest accipi vno modo prout
est rectitudo habitualis siue habitus vo
luntatis. et ab illa dicitur voluntas rec
ta habitualiter etiam. quando nihil
vult actu et sic dicitur dormiens iustus
qui habet habitum. et alius iniustus qd
caret isto habitu vel habet iniustitiam
contrariam. ¶ Alio modo potest acci
pi rectitudo pro rectitudine actuali si
ue i actu qd est conformitas acti eliciti ad
sua regulam. primum membrum di
stinctionis conceditur satis communie
Secundum probatur. quia actus non
dicitur formaliter rectus vel iustus ab
illa iusticia habituali in voluntate. qd
stante illa potest haberi actus peccanti
venialis. vel actus indifferens. quorum
neutr est actus iustus nec rectus. sed o
q rectitudo qua formaliter actus dicit
rectus precise in se dum actus inest. im

mo forte non inest immediate volunta
ti sed ipsi actui. et mediante illo volunta
ti. quia voluntas nata est immediate re
cipere habitum et operationem. iusticia
autem actualis neutrum horum est. s
tantum est conditio quedā ipsius actus
puta conformitas eius propria ad sua
regulam. Istud autem esset manifestu
si actus non esset raptim transiens. sed
idem aliquamdiu manens. quia sicut
motus p propria parte sui potest esse
velox. et idem pro scda parte sui tardi
ex hoc sequitur qd nec velocitas nec tar
ditas omnino sunt idē motui: ita possz
actus prius elici conformiter regule rec
te. et idem actus continuatus et posset
elici postea non conformiter illi regule
et ita eēt actus p pōri pte recti et p pōrio
ri n recti. Sz qz actus rapti trāsit l si maz
manet communiter cum eo sua rectitu
do. nec idem manens mutatur a recto
in non rectum. nec sibi recto pro pōri
parte succedit alia pars non recta. ideo
non ita manifesta est differentia actus
et sue rectitudinis. Concluditur tamen
ista differentia mōis predictis et p hoc
etiam qd relatio non consequens necessa
rio naturam fundamenti non est om
nino eadem fundamento. nunc autem
rectitudo non necessario consequitur
naturā actus. iusticia etiam actualis et
si primaria sit precise in actu volendi.
tamē scda vel scdaria pōt esse in actu
impato p actuz volendi. qz et ille habz
rectitudinem ppriam licet dependētē a
recti udine actus volēdi. Quādo igit
dō qd iusticia nō est nisi i volūrate veruz
ē de iusticia hituali que ē rectitudo ppē
se suata ut diffinit Ansel. suatū. n. pro
prie puenit hitui vl magis extrēdēdo. ve
rū ē de iusticia actuali primaria. qz vo
lūtas illā ppter se suat hō ē i3 in actu
suo quē illa iusticia rectū elicit. Si aut
sit fmo d iusticia actuali scdaria illā
o3 dīcere eē volūtat non subiectiue sed
causaliter tantum. et ita adhuc de ista

potest aliquo modo saluari diffinitio illa iusticie. quia illa est rectitudo voluntatis non ut voluntati formaliter inherens sed voluntatis ut cause et imperantis est etiam propter se servata tanquam effectus voluntarie positus. Ex isto sequuntur quedam correlaria per que etiam declaratur propositum unum quod manere eadem iusticia habituali sunt tot iusticie actuales quot sunt actus elicti quare una potest esse intensior alia si actus unus cum maiore conatu eliciatur quam alius et si habitus maneret equalis. Immo actus prior potest elici cum maiori conatu et tunc habebit iusticiam actualem intensiorem correspondentem intentioni sue. et secundus actus potest elici cum minore conatu. licet certum sit quod tunc habitus non sit minor. ¶ Aliud quod singuli actus male habent proprias malicias actuales quia sicut nati sunt habere proprias bonitates. quia convenientias vel conformitates siue eidem regule siue alijs sic singuli habent proprias carentias. ¶ Aliud quod malicie eo modo differunt quo bonitates que deberent inesse. si specie si numero numero. privationes enim distinguuntur si cut habitus nati essent distinguuntur si specie privativa sicut auditus et visus specie positiva et hec cecitas et in numero privative si cut hic visus et ille differunt numero positive. Et hinc patet quod non solum distinctio viciorum philosophice loquendo. sed etiam peccatorum theologice. loquendo et hoc specie et numero et etiam genere accipi potest non tantum per distinctionem conversionis. quia illa nec per se constituit nec est distinguit peccatum ut peccatum. sed accipitur secundum rationem propriam huius privationis que est formalis ratio distinguendi privative sicut habitus positive. ¶ Apparet etiam quomodo unum peccatum est gravius alio siue intelligatur

siue distinctam speciem gravitatis siue siue distinctam gravitatem et in eadem specie. quia actus eo modo quo debet habere bonitatem maiorem siue in specie siue intentionis in specie. eodem modo si caret bonitate debita est peior privativa. et si habeat conditionem aliquam positivam repugnantem est peior contrarie. Tertio apparet quomodo peccata possunt continuari in infinito in damnatis et tamen natura non consumitur. necibilitas naturalis siue quod cumque aliud in natura. nam nulla creata natura potest naturam intellectualem vel aliquid naturale in ipsa corrumpere. et si posset diminuire posset aliquando destruere totaliter illam. Similiter effectus contingens alicuius cause non necessario concomitatur suam causam. igitur oppositum talis effectus vel alicuius conditionis in ipso non destruit vel diminuit talem causam. malicia autem in actu est privatio aliquid in illo quod est effectus contingens voluntatis igitur nihil diminuit de ipsa voluntate. Quid ergo admittit peccatum aditum peccato. cum secundum Augustinum in ezechiel. intantum sit malum quantum admittit de bonitate. Respondeo deo. malicia actualis in aliquo actu elicto non admittit bonum quod simul secum inest patet nec oportet quod admittat bonum quod insuit. quia ut dictum est prius actus rapit transiens non mutatur de bono in malum. ¶ Si autem intelligatur per bonum quod insuit habitus gratuitus qui admittitur peccando. hoc non potest intelligi de quocumque peccato. quia secundum peccatum non admittit illum. quia iam ademptum fuit nec primum peccatum ex se ratio sua magis admittit illud quam secundum. quia tunc peccatum primum est simpliciter gravius secundo. quia maius bonum admittit. primum autem quicquid quod siue sit gravius primo. et ita natum esset admittit maius bonum. et ita per se admittit bonum illud actuale admittit etiam per se bonum habituale

si inesset adimit igitur peccatum generaliter illud quod deberet inesse. sicut in ceco nato cecitas adimit visum non quod infuit. sed qui debuit inesse. et ita dicit Aug. 13. super Gen. 8. de angelo peccante quod cecidit non ab eo quod accepit sed ab eo quod accepisset si deo subdiuoluisset. et si infinitum adderetur peccatum peccato quodlibet adimeret bonitatem propriam que deberet inesse nec est inconueniens in vno bono finito virtua liter contineri sicut infinitos effectus successiue eliciendos: sic et infinitas recititudines eorum. ¶ Ad aliud d. auersione auersio a fine potest intelligi actualis nolitio ipsius finis. et patet quod non omnis peccans auertitur isto modo cum forte frequenter peccans non actualiter consideret finem vel si consideret non illum in se ex malicia respuit. ¶ Alio modo potest intelligi auersio non sic formalis sed quasi virtualis que potest poni acceptatio aliquid voluntatis inconpossibilis voluntati finis saltem efficacis vel consecutioni finis. sicut quando voluntas vult omnino aliquid inordinatum et deordinatum a consecutione finis. puta aliquid contra preceptum diuinum sine cuius oblatione possibile non est consequi finem. adhuc isto modo intelligendo auersio est solius voluntatis. Tertio modo largius potest dici auersio quecumque malicia sepans a fine efficaciter volendo vel consequendo. et talis malicia potest esse in actu voluntatis impati quia cum impare actu sit malum non stat voluntatem efficaciter velle finem vltimum nec etiam consequi ipsum. Sicut igitur referribilitas vel quasi ordinabilitas ad finem potest dici conuersio. sic inordinabilitas potest dici auersio. quoniam igitur accipitur quod non est nisi vna auersio in actu interiori et exteriori vix est duobus primis modis intelligendo. immo non est talis auersio nisi in actu interiori et si sic intelligatur quod auersio sit formalis ratio in peccato negandum est. immo

sufficit illa inordinabilitas actus imperati. que potest dici auersio tertio modo dicta. Quod etiam additur ibi de libidine si libido intelligatur esse improba voluntas. hoc est immoderatum velle libido non est formaliter in omni peccato sed vel formaliter vel causaliter concurrat ad peccatum. Si igitur libido vel cupiditas debet esse conuertibile cum peccato. oportet extendere ista non tantum ad actum interiorum voluntatis immoderatum. sed etiam ad actum imperatum. ¶ De scdo. in isto articulo scilicet de imputabilitate patet ex distinctione posita in scdo articulo. quod si stricte accipiendo solum illud dicat imputabile quod est immedia in parte voluntatis per quod solum vel le vel nolle est imputabile. Si autem imputabile generaliter dicatur illud quod est simpliciter in parte voluntatis sic actus imperatus proprie est imputabilis quia et si non sit immediate in potestate voluntatis est tamen mediante actu volendi qui actus non solum secundum se est in potestate voluntatis. sed et ut in parte actus exterioris. quod voluntas potest per interiori ponere in parte exteriori. Ex hoc fit quod ex precepto domini occidit illa occisio imputatur domino quod in parte sua erat actus sui licet mediate. ¶ Et si arguitur sicut plus quod ille non est imputabilis nisi mediate isto. Respondetur ex hoc sequitur propositum quod illi et istius est alia imputabilitas. idem enim non est medium nec ratio mediandi respectu sui ipsius et potest idem declarari sicut prius de propria bonitate. quia quancumque terminus sit idem. tamen in diuersis fundamentis sunt diuersi respectus ad eundem terminum. actus ille et iste sunt diuersa fundamenta. igitur licet imputabilitas conueniat istis in ordine ad eandem voluntatem. tamen illa erit alia sicut est alia causabilitas vel aliud subiacere potestati cause licet causa sit eadem. ¶ Ad primum argumentum principale. voluntarium potest dici illud quod est subiectiue in voluntate.

vel illud quod est volitum a voluntate
vel illud quod est imperatum a volunta
te. primum non facit complete q̄ aliqd
sit voluntarium. quia habitus potest eē
in voluntate: 7 tamen non voluntarie
voluntas habet illum. quia trīsticia est
in voluntate subiectiue. 2^m dicitur volū
tarium participatiue. quia acceptatio
eius vt obiecti est voluntaria. ipm enī
magis diceretur volituz q̄ voluntariuz
voluntarium enim pprie dicitur quod
est in potestate voluntatis. 7 sic dicitur
3° modo. 7 sic actus exterior est volun
tarius: sicut actus interior simpliciter.
non tamen est eque primo. sed illo pre
supposito generaliter 7 sic minor ē fal
sa. ¶ Ad probationez minoris dico q̄
licet actus exterior separatus ab actu in
teriore hoc est sine illo positus i esse nō
sit voluntarius. 7 hoc quia effectus re
mōtio: non dicitur voluntarius nisi po
natur in eē per actum interiorem qui ē
effectus. ppinquior tamen quādo actus
exterior coniungitur cum interiori 7 ex
illo procedit tunc ille exterior vt distū
ctus habet rationem voluntarij 7 distū
ctam: quia volūtarij mediate. actus autē
interior non sic ē voluntarij s; imediate

Consequenter
queritur de depēdētia natu
re assumptę ad uerbu. Utz
in christo vnitas nature humane ad v̄
bum sit sola depēdētia nature assum
pte ad psonam verbi. ¶ Arguit q̄ nō.
talis est ibi vnitas que sufficit ad verifi
candum p̄dicationē nature de persona
iuxta illud p̄mo de tri. i. 6. talis fuit illa
vnio que deum faceret hoīem 7 hoīem
deum. Nunc autē sola depēdētia non
videtur ad hoc sufficere: quia depēdēs
non predicatur semper de illo a quo de
pendet. qđ patet in pposito. natura enī
assumpta dependet a patre. non tamen
pater est homo: igitur ē ibi aliqua alia
vnitas q̄ depēdētia nature humane

ad verbum. ¶ Contra. discurrendo p̄
omnes modos vnitatis non videt posse
ibi alia vnitas inueniri. Dic tria sūt vi
denda. primo quis modus vnitatis sit
hic ponendus. 2° inquiratur qualē ipsa
vnitas sit possibilis q̄tum est ex pte per
sone assumptis. 3° qualiter ē possibilis
q̄tum ex parte nature assumpte.

De prio creditum

est naturam humanam personaliter eē
vnitam verbo. Jo. primo. Verbu caro
factum est. vbi caro fm Aug. pro homi
ne pōitur. 7 hoc expresse habetur i sym
bolis diuersis. Ex isto infertur hec cō
clusio q̄ ibi est ordo siue depēdētia na
ture humane ad verbum. p̄na pbatur
quia omnis vnio vel est per informatō
nem vel per aggregatōnem vel est vnio
ordinis: 7 ne it altercat. o de perfectōi
bus essentialibus vel de pprietatib^o no
tionalibus vel alijs que dicuntur vnita
in deo. intelligo de vnione que est realis
distinctorum. hic autē non potest poni
vnio per informationem. quia verbum
non est potentiale nec informabile nec
actus informans naturam humanam.
nec est hic tantū vnio per aggregatōnē
quia sic verbum habet vnionem ad na
turam meam: vel pater ad naturam as
sumptaz. 7 generaliter quodcunq; distū
ctum ad aliud simpliciter distinctum.
nec illa vnio aggregatōnis vt patet suf
ficat ad vnitatem persone. ¶ Restat igit
tertia vnio. s. ordinis. Ordo autē est po
sterioris ad prius. patet autē q̄ verbum
non habet rationem posterioris resp̄u
nature. igitur econuerso natura habz p
se ordinē posterioris resp̄u verbi: 7 ita
depēdētia. pbatur ē p̄na. quia vnio
nature ad verbum importat relationē
realem non ex parte verbi. igitur in na
tura assumpta tantum. omnis autez re
latio realis non mutua nec equiparātie
vel est quedam depēdētia vel requi
rit depēdētia relati ad illud ad qđ

refertur. ¶ Alterius qualis sit illa dependentia nature ad verbum: concluditur ex quodam credito isto. scilicet quod solus filius est incarnatus. ex quo sequitur quod natura illa non est vnica cuilibet persone in trinitate. sed soli filio. ex quo sequitur tria. primum quod ista dependentia non est propria causati ad causam quia secundum Augustinum. 5. de trinitate. ad creaturam pater et filius et spiritus sanctus sunt vnum principium.

¶ Secundum vero est quod ratio formalis terminandi istam dependentiam non est aliquid commune tribus personis. quia in quocumque est istud quod est formalis ratio terminandi aliquam dependentiam et hoc prius naturaliter quam dependentia sit terminata. ad ipsum dependet dependens. ¶ Si igitur ratio terminandi esset communis tribus personis: tota trinitas terminaret quod falsum est. hic dicitur quod licet sit aliquid commune toti trinitati tamen alio modo est in vna persona quam in alia et pro tanto posset esse in vna ratio terminandi licet non in alia. ¶ Contra hoc in habendo illud quod est commune tribus personis non est aliqua distinctio nisi pertinet ad originem. puta quod prima persona habet illud a nullo. scilicet a vno tertio a duobus. Sed ista differentia non facit quod vna persona terminet dependentiam nature et non alia. quia illa differentia est omnino eadem etiam si nulla persona fuisset incarnata siue quilibet siue quecumque sola persona pura si pater solus fuisset incarnatus. tertium sequitur ex isto. scilicet quod ratio formalis terminandi illam dependentiam nature est entitas personalis persone. verbi. hoc probatur quod realis unionis est aliqua entitas realis formalis terminus siue ratio terminandi. quecumque autem entitas generalissima: loquendo enim de entitate vel de entitate essentiali siue nature vel est entitas hypostatica siue personalis quan-

do est in natura intellectuali de qua loquimur probatum est autem quod ratio terminandi istam dependentiam non est entitas nature siue essentie in deo. igitur erit hypostatica et breuiter ista dependentia non est ad aliquid communicabile vel per se terminum vel per se rationem terminandi. sed est ad aliquid incommunicabile: siue incommunicabiliter subsistens ut tale. sicut est nature dependentia ut communicabilis vel sub communicabilitate: sic patet primum. scilicet quod vnitas siue unio nature humane ad verbum est quedam dependentia vel consistit in dependentia tali scilicet nature ut communicabilis ad aliquod subsistens incommunicabile. ¶ Contra unio eiusdem rationis posset esse ad personam patris. ergo haberet terminum formalem eiusdem rationis. sed entitas hypostatica est alterius rationis in personis igitur etc. ¶ Respondeo dicitur ad hoc sicut diceretur de communitate eius quod est persona in diuinis. quia si ponatur aliqua communitas realis persone ad tres personas posset concedi communis ratio terminandi eadem non tamen propria.

De secundo articulo

lo principali videndum est quomodo sit possibile ex parte termini. quomodo scilicet subsistens incommunicabile ut tale potest terminare dependentiam. hoc autem potest aliquo modo declarari sic. si repugnaret sibi dependentiam terminare aut illa repugnantia esset per hoc quod est illud subsistens siue persona aut per hoc quod est persona diuina. aut per hoc quod est hec persona que. scilicet sola ponitur terminare dependentiam. sed propter nullum istorum repugnat isti persone. quod probatur dupliciter primo sic. in dependenti non repugnat terminare dependentiam: et si habeat propria dependentiam non repugnat sibi esse terminum: per hoc

dependētie. nunc autem verbum quod
ad entitatem suam etiam personalem
est independens. et hoc independētia
sibi propria. igitur nullo istorum trium
modorum repugnat sibi terminare de-
pendentiam. probatio minoris. cui for-
maliter repugnat omnis imperfectio:
ei formaliter repugnat omnis dependē-
tia. et quod est formalis ratio repugnā-
tie respectu unius et respectu alterius.
hoc patet. quia dependentia vel est for-
maliter imperfectio vel omnino habet
necessario imperfectionem annexam.
nunc autem filio ratione proprietatis
hypostaticae repugnat formaliter omnis
imperfectio. ita quod ista proprietatis est ip-
si filio formalis ratio repugnantis. nihil
enim ponitur in divinis ex natura rei
qui sibi precipue considerato repug-
net quocumque imperfectio. alioquin pre-
cise quantum est de se: possibile esset sibi
aliquam imperfectionem competere et
ita posito quod illa imperfectio competet
adhuc ipsa posset manere ipsa. et si ipsa
manet est intrinseca deo. igitur pos-
sibile esset aliquam imperfectionem esse
intrinsecam deo. quod est impossibile.

¶ Contra istam rationem obiicitur
quod mo contra maiore. quia si independētia
concluderet posse terminare dependē-
tiam. igitur independētia talis conclu-
deret posse terminare talem dependen-
tiam. consequens est falsum. sicut patet
in multis primo in substantia et accidē-
te. quia omnis substantia est independens
independētia accidentis ad sub-
iectum. et tamen non omnis substantia
potest terminare dependentiam acci-
dens cuiuscumque ad subiectum. sicut lapis
non potest terminare dependentiam sa-
pientie. ¶ Consimiliter patet de depen-
dentia totius ad partes. quia multa sunt
quibus repugnat dependētia talis depen-
dentia que est totius ad partes nec tam
possunt terminare talem dependentiam
sicut est quocumque simplex quod non
est totum nec pars. patet etiam de inde-

pendentia ceteri ad causas. quia angelus
est independens a quocumque cetero. ut a
causa. non tamen potest terminare quod-
cumque ceterum. Apparet etiam cōssime
de proprietate de qua est propositum.
quia proprietatis personalis cum sit om-
nino independens secundum hoc possit
terminare omnem dependentiam crea-
ture ad deum ut ceteri ad causam. et hoc
secundum quocumque rationes cōlūtatatis.
quod est manifeste falsum. quia propri-
etas in persona non est formalis ratio
causandi sed aliquid commune tribus. ut
dictum est. s. per Aug. ¶ Respondet
igitur ad maiorem. quod licet independētia
ratione sue independētie non repugnat quod
ipsum terminet dependentiam alterius:
tamen independētia non sufficit ad hoc ut sibi
conueniat terminare. sed oportet quod habeat po-
tēritatem vel pmitatē cōtēntialē respectu illius
quod dependet ad ipsum. quia dependentia est
posterioris cōtēntialitatis ad prius cōtēntialitatis. oportet
etiam quod habeat pfectiōem aliquam respectu
cuius dependens sit ipse. et ad ppo-
tēntias hypostaticas non habet potēritatem cōtēntialē
respectu creature. quia ordo cōtēntialitatis
est per se inter essentias distinguendo esse
tias in entitate hypostaticam. s. me-
n. i. additares res se habent sicut numeri.
entitas est hypostatica non est simpliciter
perfecta vel simpliciter perfectio. prout
dictum est in questione de hoc mota. per idem
negaretur minor quod si aliquid esset ratio
repugnantis respectu cuiuscumque ipse
tionis ipsum esse pfectio simpliciter. si igitur en-
titas hypostatica non est pfectio simpliciter
sed quod ipsa non est formalis ratio repugnantis
omni ipse. et per prius nec per ipsas habet
persona formaliter propria independētia. ¶
Ad ista. ad pmo. dependētia potest dupliciter di-
stingui. vno modo formaliter sine quasi ipse fm
ratione distincta formaliter dependētie. Alio
quasi malitiam f3 distinctione independētie. Et
hō dupliciter. vel in eodem ordine. vel in alio
et alio. pma distinctio requirit in termino
rationem formalem terminandi aliam
et aliam vel eandem quasi illimitatam vir

tualiter. s. vel eminenter continentem
 tales rationes formales distinctas. scda di
 stinctio non requirit distinctioem nisi eo
 rum q̄ dependēs. 7 q̄nq; ista distincta sūt
 eiusdē ordinis. q̄n. s. eque immediate ul
 eque mediate. dependent ad idē. q̄nq; si
 alterius ordinis quādo. s. vnum depen
 det mediate 7 aliud immediate. lz igit
 ista ppō sic falsa independens tali depē
 dentia pōt qualēcunq; depēdentiaz ter
 minare 7 ista etiam independens depē
 dentia talī pōt talem dependentiā cui
 cunq; dependentis terminare. tamē vř
 ista pbabilis quod independens talī dē
 pendentia pōt alicui dependentis talem
 depēdentia terminare vř pōzē 7 h^o vel i
 mediate vel saltē mediate. 7 ista pbabi
 lioz simplr independens potest cuiuscun
 q; dependentis vel saltē alicuius de
 pendentis aliq̄a dependentiam termi
 nare. Et istaz duaz ppōnun veritas
 apparēt si ista esset nota q̄ quocunq; en
 titas quacunq; alia vel est per se prior l
 posterioz. 7 ista vř posse haberi ex con
 nexione entium 7 vnitatis eoz siue vni
 uersi. q̄ vnitatis ē ordinis s̄m pbm duo
 decimo metha. videretur. n. illa entitas
 inconnexa cum alijs q̄ nō h̄iet p se ordi
 nem prioris nec posterioris. Quando
 igitur arguitur si independētia zē. vno
 modo posset negari consequentia quia
 si independens tali independētia non
 possit terminare talem dependentiam
 hoc est propter aliq̄d anuexum sue
 independētie que est limitata 7 ideo
 potest habere aliquam imperfectionē
 annexam sed hec ratio non tenet ocin
 dependente simpliciter. quia in tali sal
 tem nulla est perfectio. Aliter etiam de
 ficit illa consequentia. quia non oportz
 q̄ talis independētia concludat tales
 terminationem nisi independētia sim
 pliciter acciperetur in ante. sic q̄ inde
 pendentia simpliciter 7 omnimoda cō
 cluderet posse determinare omnem de
 pendentiam. s; hoc nō sūt acceptum s;

solūmodo q̄ independens omnino possz
 aliq̄a dependentia terminare. ¶ Hoc
 enī sufficit ad propositum. qz p viam di
 uisionis sequitur cū illud independens
 de quo ē s̄mo. s. persona vel entitas p
 sonalis non possit terminare aliquam dē
 pendentiam q̄ est causari vel mensura
 ti vel aliam huiusmodi: q̄ possit termi
 nare istam q̄ est nature vt ē communi
 cabilis ad aliq̄d vt incommunicabili
 ter exis. ¶ Aliter possz concedi conse
 quēs s̄m intellectū pus expositū. s. q̄ in
 dependens tali dependentia alicuius ta
 liter depēdentis vel pōzī depēdētia de
 pendentis pōt depēdētia terminare p
 hoc patet ad illas instātiās sibi positās.
 Ad primā quia substantia illa pōt ali
 quam dependentiam alicuius accētē ter
 minare. puta illius quod natum est si
 bi cōuenire. Et esto q̄ eēt aliq̄ substantia
 non susceptina alicuius accidentis. sic
 ē natura diuina illa tñ pōt terminare
 aliq̄a dependentiam pōzē q̄ sit ista.
 puta alic^o cōti pōzē ipo accētē. 7 sic me
 diate tminat depēdētia ipi^o accētē. ad
 faz de toto 7 de p̄tib^o p idē. qz simplex
 qd nec ē totū nec p̄s pōt t̄iare depēdētia
 pōzē q̄ sit illa que ē totius ad partes. ¶
 Et si queras quā dependentiam termi
 nat angelus resp̄cū ignis q̄ dependet a
 partibus suis. Respondeo illā dependē
 tiam q̄ est minus nobilis ad magis no
 bile in ordine eēntialī nāz. ¶ Per idē
 ad tertiam. qz angel^o terminat depēdē
 tia cuiuscunq; nāe inferioris 7 hoc medi
 ate vel immediate. illam quidē q̄ ē s̄m
 ordinē eēntiales q̄ dditatur 7 illa ē q̄ dā
 mō pōzī depēdētia illa q̄ ē effūs a cā ef
 ficiēte imo hec videt oino p̄. 7 h̄ p̄t al
 signari cōit cōuenire cuilibz idepedēti
 resp̄cū illi^o resp̄cū c^o d: idepedēs. Ad q̄r
 tā idepedēs oino bñ vř q̄ necrio possit
 aliq̄ depēdētia t̄iare. qz nō vř al cōnex
 ionē h̄re cū alijs t̄ub^o. s; n̄ o3 q̄ qlēcūz dē
 pēdētia possit terminare. qz illa q̄ f̄q̄rit i
 termino perfectōnez simplr cuiusmōi ē

dependentia cāri ad causam non terminat: nisi sit perfectum simpliciter. pōt autem eē independentē si sibi repugnet imperfectio licz sibi non pueniat simpliciter perfectio. quia entitas hypostatica vt talis non est perfectio simpliciter. nec tamē ois talis est imperfecta. ¶ Per hoc excluditur respōsio ad maiorem. qz independenti oio nec ratione independentē sue nec rōne alicuius sibi annexi pōt repugnare generalr terminare quancūqz dependentiaz. Et cum tangit qz ad hoc vt terminet requiritur qz sit prius essentialiter pōt dici qz pprie loquendo de prioritate essentiali: que. s. est rōe essentie vt distinguitur ptra entitates hypostaticā sic vna est prioritas trium personarum s; extendendo prioritatem essentialē ad prioritatem per se. et hoc respectu cuiuscunqz entitatis siue dditate siue hypostate pōt entitas personalis in diuinis dici prior essentialr. vel magis pprie per se prior quocunqz causato. Et isto 2° accipiēdo prioritatem necesse ē vt omne dependentiā terminans sit prius eo qd dependet. nō autē primo accipiēdo prioritatem. nisi si tñ qñ est dependentia causati ad cāz vel aliqua sillis dependentia. puta cāri posterioris ad causatū prius. vel cāe vnius ad aliam cām. vel mēsurati ad mēsurā. Et cum dicit qz sole forme hoc est dditates se hñt: sicut nūeri qz ad hoc qz i eis solū attendit ordo essentialis. nō igitur in entitate hypostatica potest distingui de dependentia cēntiali. quia est simplr essentialis que ē rōne essentie in vtroqz extremo. vbi. s. fundamentum rōne cēntie dependet. et terminus ratiōe essentie terminat. Et isto mō est dependentia cēntialis creature vt cāri ad deū vt ad cāz. Alio^o potest dici essentialis tñ ex parte fundamēt. cui. s. essentia est rō dependēdi s; nihil rōne essentie terminat: s; ratiōe entitatis distincte ab cēntia puta hypostate. Et cuz additur qz terminans de-

pendentiam d; esse perfectum. licet hie possit distingui qz perfectio sicut et entitas equiuoce conuenit entitati quidditatie et hypostate. tamē pprie pfecto non videtur cōuenire nisi entitati dditatiue. qz entitas hypostatica non ē fm quā aliquid formalr perficit: sed s; quā recipit pfectionem: vel saltem determinatur ad pfectionē receptaz. Et scdm hoc neganda esset illa ppō o; qz terminans dependentiam sit perfectum. suffic. t. eni qz sibi repugnet imperfectio qualis conuenit dependenti. Et per hoc patet ad illud quod dicit ptra maiorem: quia perfectiōnem non extendendo s; pprie accipiēdo negada est ista ppōsitiō qz si aliquid sit rō repugnātie respectu cuiuscunqz imperfectiōnis ipm est pfectam vel pfectio simpliciter. quicquid. n. pōt realiter eē idē simpliciter pfecto. ipm non potest esse aliquomō imperfectum et tñ non oportet qz quocunqz tale fm rōnem sui formalr sit simpliciter pfectum. ¶ 2° potest ppōsitiū sic declarari. aliqua est in entibus dependentia nature cōicabilis inquantū cōicabile ad suppositū cui cōicatur. qz in illa dependentia status est ad cōicabile vt terminans talem dependentiā. añs declarat. quia aliqua nā habet ppriū per se suppositum sic est nā substantialis. et ibi ē idēitas realis nature et suppositi. nec est dependentia nāe ad aliquid extrinsecū: vt eius suppositū et aliqua nā ppter eius imperfectiōnem suppositū per se hñe nō pōt. et per pñs nō potest sic intrinsece terminari. s; requirit suppositū extrinsecū: sicut nā accētis requirit suppositū substantie ad quod vltimate eius dependentia terminat tanqz suū suppositum. et hoc per accētis. quia suppositum per se habere nō potest. tali autē supposito per accētis non est natura p se idem. quia natura et tale suppositum sunt alterius generis: s; est ibi aliq vniō supplens: vt possibile vicem idēitatis il-

la est actualis dependentia nature et ex parte suppositi actualis sustentatio nature vel terminatio dependentie eius. sic quod illam naturam dependere ad illud suppositum est concitari ipsi tanquam suo supposito: sicut potest habere suppositum: quod non potest per se habere suppositum: sicut substantia: sed tamen per accidens. prout principalis pars. quod cum suppositum sit per se aliquid inconcicabile dependentia nature vel concicabilis ad suppositum erit per se ad inconcicabile: et ita cum persona divina sit verissime inconcicabilis. immo sit sola per aliquod positivum inconcicabilis ut dicitur in 3° arti. non repugnat sibi ex parte sui terminare dependentiam nature vel comunicabilis tanquam suppositum eius non per se vel intrinsecus: sed tamen extrinsecum et alterius nature. Dicitur quod nulla natura potest dependere ad ipsum vel ad suppositum extrinsecum quia non potest informari per accidens aliqua natura: sicut suppositum substantie informatur accidente. et pro tanto est suppositum per accidens nature accidentis. ¶ Preterea dicitur quod dependentia accidentis est per se ad singularem substantiam non autem ad suppositum vel suppositum. scilicet quantum ad illud quod suppositum addit ultra rationem singularis. quod illud non videtur esse nisi negatio. negatio autem non est ratio terminandi dependentiam. ¶ Confirmatur. quod natura singularis assumpta a verbo eodem modo terminat dependentiam accidentis sicut terminaret si non esset assumpta: sed assumpta non habet rationem propriam suppositi. igitur quando non est assumpta ratio suppositi non est ratio per se terminandi. Nec potest dici quod quoniam est assumpta dependentia accidentis quod sibi inheret terminat ad personam assumptam: quod dependentia accidentis est inherere. accidens autem nature assumpte non inheret persone assumpti. ¶ Ad primum dicitur potest quod sufficit hoc habere quod non sit repugnans a parte inconcicabilis quod

sit terminus alicuius dependentie. an autem aliqua natura alia ab illa que est propria ipsius inconcicabilis possit dependere ad ipsum inconcicabile. de hoc in sequente articulo. Quod autem tangitur quod inconcicabile terminans dependentiam nature extrinsece est informabile a tali natura: sicut substantia informat accidente dependente ad ipsam. ¶ Ratione quoniam accidentis inest substantie sunt sibi due habitudines: una forme ad informabile et illius extremum est substantia vel receptiva talis forme et vel potentialis saltem potentialitate secundum quid Alia est habitudo accidentis vel dependentis ad substantiam vel ad quam dependet. et illius extremum est substantia vel essentialiter prior: accedente naturaliter posteriori. Prima habitudo non potest esse alicuius nature ad verbum. quia illa requireret imperfectonem in verbo. quia aliquam potentialitatem. 2° potest esse quia illa non requirit in verbo nisi per se prioritates que non repugnat sibi respectu cuiuscumque nature create. hic patet illud dicitur. deus est respectu cuius omnis substantia creata est quasi accidens quia et si habitudinem accidentis ad substantiam que est forme secundum quid ad informabile non possit substantia creata habere respectu dei tamen habitudinem nature comunicabilis extrinsece et posterioris potest habere respectu persone divine: qualem habitudinem habet etiam natura accidentis respectu suppositi substantie. ¶ Ad 2um potest dici quod substantia singularis est inconcicabilis. puta inconcicabile opponitur universali quod est comunicabile pluribus: sed non. puta inconcicabile excludit omnem comunicabilitatem tam communis quam forme. et hoc tam forme partialis que dicitur comunicari materie informate quam forme totalis. puta quidditatis vel nature. que dicitur comunicari supposito participantis. sic inquam inconcicabile non convenit omni

singulari: sed solum illi quod non est alii
 cui forma altero duorum modorum. et
 tale est illud quod est ultimatuz habes
 formam vel ens per formam ita quod nihil
 habet ipsum tanquam formam siue prin-
 cipium quo essendi. et tale est suppositum
 licet igitur accidentis dependentia ter-
 minetur aliquantulum ad substantiaz sin-
 gularem tamen non est ultima termina-
 tio nisi ad singularem ut incommunicabile
 quia dependentia que est in comunica-
 ri non videtur habere statum nisi ad in-
 communicabile: quia si est dependentia
 ad singularem communicabilem cuius illa
 sit ratio essendi ei cui communicatur. non
 est dependentia adhuc terminata vlti-
 mate nisi ad illud cui communicabile com-
 municatur. Nec tamen intelligo quod com-
 municabile terminans dependeat ad in-
 communicabile: et propter hoc communica-
 bile non vltimate terminat. sed illud ad
 quod ipsum dependet. quia non est ve-
 rum substantiam singularem comuni-
 cabilem dependere ad suppositum sub-
 stantie. sed est ibi vera identitas singula-
 ris communicabilis et suppositi: sed pro-
 pter quod dependet ad singularem comuni-
 cabile vltimate dependet ad incommuni-
 cabile: quia communicabile est alicui in-
 communicabili ratio essendi. et quod depen-
 det ad illud quod est alicui ratio essendi
 dependet ulterius ad illud cui ipsum est
 ratio essendi. incommunicabile autem non
 sic est ratio essendi alicui. et ideo quod de-
 pendet ad ipsum non oportet ulterius de-
 pendere ad aliquid quasi habens esse pro
 ipsum. Non igitur vltimate terminat de-
 pendentia accidentis ut communicabilis
 nisi ad suppositum substantie: ut incommuni-
 cabilitate subsistens et sustentans ipsum. et
 est ista ad aliquid extra totum genus de-
 pendentie talis que est incommunicari. quod
 est ad incommunicabile. Et cum argui-
 tur quod ratio suppositi vltra substantiaz
 singularem non addit nisi negationem

Ratio si hoc verum sit. tamen illa ne-
 gatio prius convenit substantie singula-
 ri quam terminare dependentiam acciden-
 tis. nec est inconueniens aliquam nega-
 tionem imperfectionis prius convenire
 alicui quam aliquid posterius dependere
 ad ipsum sicut prius convenit homini
 non esse irrationale quam esse album. quia
 negatio illa statim sequitur affirmatio-
 nem que includitur in ratione hominis
 etiam si nunquam tale accidens cooperet
 propter posse homini. Et cum dicitur nega-
 tio non est ratio terminandi. Respon-
 deo vltimate terminare duo dicit scilicet
 terminare. et sic terminare quod nihil vlti-
 rius terminet. ratio igitur terminandi est
 aliquid positivum. scilicet ratio istius quam ter-
 minatio sit vltimate: est illa negatio. quod
 scilicet terminans non est communicabile
 si enim esset communicabile: tunc adhuc vlti-
 rius terminaret dependentiaz illud cui
 ipsum communicaretur. Exemplus. si ac-
 cidens dependeret ad aliud accidens: sic
 finem aliquos color ad superficies: eius de-
 pendentia non vltimate terminat ad su-
 perficiem: sed ad illud cui superficies est
 forma. et esto quod non dependeret ad illud
 cuius est forma. sed tamen modo esset sibi
 ratio essendi: adhuc vltimate dependet
 etiam esset ad illud cui superficies est forma.
 Ad confirmationem posse dici quod acci-
 dens nature assumpte. Et finem ali-
 quos declaratur propositum sic. persona
 diuina eminenti continet perfectionem omnia
 suppositi causati. igitur potest supplere
 vicem cuiuscumque in sustinendo illam nam
 quam posset tale suppositum sustentare.
 Preterea. quilibet natura creata est in potestate
 obedientiali respectu persone diuine: igitur
 persona diuina potest sustentare quacumque
 Prima ratio videtur deficere: qui ratio
 persona diuina ratione essentie continet vltra
 liter quacumque entitatem creatam: tamen
 non videtur virtualiter continere ratione proprieta-
 tis personalis aliquam entitatem creatam. quod

pari rōne p̄tineret quālibet ⁊ ita p̄prietās p̄sonalis eſſet formalr̄ infinita: cui⁹ oppoſitum oſtenſū eſt in q̄ōne de h̄o mo ta. ¶ Preterea. ſi p̄prietās p̄sonalis contineret virtualr̄ oēs entitatē creatas videtur q̄ poſſz eſſe rō formalis creandi creaturas. cuius oppoſitum dictuz ē in quadam alia q̄ōne. ¶ 2° etiāz ratio videt̄ deficere. quia potentia obediential creaturę reſpicit omnipotentiam creatoris ⁊ illa eſt cōmunis. igitur illa ſuſtentatio per quā filius per omnipotentiam ſuſtentat naturā iſtam eſt cōmunis trib⁹ illa autem ſuſtentatō que eſt p̄ſone vni te eſt p̄pria filio. non igitur p̄ hoc q̄ eſt natura eſſe in potentia obedientiali p̄ſone ꝑcluditur ipſam poſſe naturā ſuſtē tare hypſtaticę vel ſuppoſitiuę: ſed in poſſe ſuſtentare cāliter. ſ. effectiue. ¶ Cōtra ꝑcluſiones iſtius articuli arguit̄ p̄ri^o quia vniō realis habet terminū reales. que igitur ſūt ſimpliciter idem in re ſunt idem in terminando talem vniōnem. p̄ p̄prietās ⁊ eſſentia ſunt ſimpliciter idem in re. igitur ſicut vnum terminat. ſic ⁊ reli quum terminabit. ¶ Item ad relatiuū vt relatiuum non dependet aliud a ſuo correlatiuo. igit̄ ad uerbum vt uerbum nō dependet natura humana. qz ſol⁹ pa ter ē correlatiuum. ¶ Ad p̄mum dicen dū q̄ formalis diſtinctio relationis ab eſſentia ſufficit ad hoc q̄ p̄prietās poſ ſet dici formalis terminus vniōnis real̄ ⁊ non eſſentia. tñ ratio videt̄ efficac̄ cō tra ponentes idētatē reales ⁊ forma lē eſſentia ⁊ p̄prietās cōſtituentis p̄ſonā ¶ Ad 2^m dici poteſt. vno modo negan do añs. nam aliud eſt dependere ad re latiuiuz vt relatiuiuz. ⁊ dependere ad ip̄z verbū relatiuum nō tamē dependet ad ip̄m tanq̄ correlatiuū. ¶ Aliter pōt̄ dici q̄ natura aſſumpta dependet ad verbū ſed non p̄priet̄ vt ad relatiuiuz. ſed vt ad incōcābile ſiſtens. ⁊ ſic negāda ē p̄na

De tertio articulo

certum eſt ſm̄ Dam. 57. q̄ uerbuꝝ aſſū p̄ſit naturam in ar̄homo. hoc eſt ſingularem: ⁊ tamen non habentem p̄sonalitatem propriam. quia illa non poſſet ſtare cum aſſumptione in vniōne p̄ſone uerbi. ſi autē p̄pria ſingularitas nature p̄sonalis eēt formaliter p̄pria p̄sonalitas eius: non poſſet illa eſſe ſine iſta p̄prietate quod oportet videre quo forma liter ⁊ completiue natura creata ſit p̄sonata in ſeipſa vt ex h̄o pateat ſi poteſt ipſa carere propria p̄sonalitate ⁊ p̄sonari etiāz p̄sonalitate extrinſeca. ¶ Eſt autē oubium an p̄sonalitas propria ſit formaliter per aliquid poſitiuum. et videtur q̄ ſic. quia negatō non eſt p̄mo incōmunicabilis. negatō enim quātuz eſt de ſe poſſet cuiuſq̄z competere. tñ modo igitur eſt incōmunicabilis p̄pter incōmunicabilitatem poſitiui ad quod ipſa conſequitur. ⁊ ita p̄imum incōcābile eſt poſitiuū. p̄prietās p̄sonalis ē p̄mo incōcābilis. qz eſt rō formalis cōſtituēdi incōcābile. ſ. p̄ſonam. ¶ Preterea. negatō non eſt p̄mo p̄pria alicui⁹ enti. ſed tātuz p̄pter hoc q̄ ſequitur alī quā aſſertionem p̄prietati. p̄prietās enīz p̄sonalis eſt p̄mo p̄pria illi cui⁹ eſt. igitur ⁊c. ¶ Preterea. quod excludit imperfectionem ipſum eſt perfectum vlt̄ ſaltem aliquod poſitiuum. nunc autem dependere ad p̄ſonam extrinſecaz eſt imperfectionis. igitur p̄sonalitas propria que excludit formaliter illam de p̄dentiam eſt aliquid poſitiuum. ¶ Conſirmatur. p̄pter hoc enīz ponitur q̄ ſingularitas nature eſt per aliquid poſitiuū quia excludit imperfectionem que eſt di uidi. vnde ſingulare dicitur indiuiduū hoc eſt in plura indiuiſibile a ſimili in p̄poſito. p̄sonari in ſe excludit depende re ad p̄ſonaz extrinſecam. ¶ Sed cōtra. Dam. c. 50. In nullo enim eorum que plantauit in noſtra natura deus v̄bum a principio plasmans nos defecit ſz oia aſſumpſit. totus enim toti vniōnis

est mihi ut totū toti ſubuat. quod est in
 aſſumpibile ⁊ incurabile. vult dicere
 igitur. q̄ quecuq; entitas poſitiua in
 noſtra natura eſt vnita verbo. ¶ Et
 q̄ hoc ſit poſſibile de quacūq; pbatur
 ratōe. quia quecuq; natura ē ſimplr in
 pō obediētiali ad dependendū ad pſo
 nam diuinam ſi ergo eſſet aliqua entī
 tas poſitiua qua natura eſſet in ſe per
 ſonata illa entitas eſſet aſſumpta a ver
 bo. ⁊ tunc natura noſtra in xpō eſſet p
 ſonata ſimul duplici perſonalitate. qd̄
 eſt impoſſibile. qz ſi creata. igitur per
 illam eſt formaliter incommunicabi
 lis alteri i perſone ⁊ per conſequens per
 ſone verbī non communicatur. ⁊ ita i
 ipſo non perſonatur. ¶ Præterea ſi ali
 qua entitate poſitiua eſſet formaliter p
 ſona creata. igitur verbum non poſſet
 deponere naturam aſſumptam. niſi ul
 illa maneret non perſonata quod vide
 tur inconueniens. uel oporteret q̄ dare
 tur ſibi de nouo videlicet aliqua alia en
 titas. qua ēt haberet perſonalitatem
 creatā. ſed hoc eſt impoſſibile. illa. n.
 non poſſet eē entitas accidentalis quia
 accidens nō eſt ratio formalis perſonā
 di ſubiectum nec poſſet eſſe aliqua en
 titas ſubſtāntialis. quia nec materia nec
 forma. nec ſubſtāntia compoſita. quia
 quecuq; talis ſi daretur non manēt
 natura eadez que prius. qz haberet ali
 am materiam vel formam uel entitatē
 ſubſtāntie compoſite. ¶ Poſſet igitur
 dici q̄ noſtra natura eſt perſonata per
 ſonalitate creata nō aliquo poſitiuo tā
 q̄ ratione formalī. quia ultra ſingulari
 tatem non inuenitur aliqua entitas po
 ſitiua qua ſingulare completiue ſit icō
 municabile. ſed tantum ſingularitati
 ſuperadditur nega^o comunicabilitatī.
 ſiue dependentie que eſt incōmunicari
 Poſſet autem intelligi triplex negatio
 comunicabilitatis ſiue dependentie
 ſicut enim poſſumus intelligere depen
 dentiam actualem potentialem ⁊ apt.

tudinalem ſic poſſumus intelligere ne
 gationem actus dependendi. ⁊ nega
 tionem poſſibilitatis dependendi. ⁊ ne
 gationem aptitudinis ad dependendū
 Prima negatio eſt nuda ſiue ſola. ſecū
 da eſt cum repugnantia ad actum. ter
 tia eſt cum inclinatione oppoſita ſiue
 aptitudine contraria. Exemplum pri
 mo modo ſuperficies ſi eſſet ſine color
 omnino eſſet non alba. quia haberz ſo
 lam negationem albedinis. ſecūdo mo
 do angelus eſt non albus. quia ſibi re
 pugnat albedo. Tertio modo lapis eſt
 non ſurſum. quia in lapide eſt negatio
 aptitudinis ad ſurſitatem cum inclina
 tione ad non ſurſitatem ſicut ad ſuum
 oppoſitum. ¶ Ad propoſitum loquē
 do de dependentia ad hypoſtaſim extri
 ſecam ⁊ ſpālter diuinam de qua modo
 loquimur ſola negatio actualis depen
 dentie non ſufficit ad hoc quod aliqd̄
 dicatur in ſe perſonatum vel perſona.
 qz anima petri hz talem negationem.
 ⁊ tamen nō eſt perſona. Secunda nega^o
 nō inuenitur in natura creata perſonabili
 qz nulli tali poſſet oino repugnare de
 pendere ad perſonā diuinam. immo que
 cuq; entitas poſitiua i tali natura eſt
 in potentia obediētiali ad depēdendū
 ad ipſā ⁊ per conſequēs illa negatio nō
 conſtituit perſonā creatā ita ēt nega^o
 nō ſufficit. qz illā habet natura aſſump
 ta. ipſa enim cum ſit eiufdem ratōnis
 cum mea natura habz aptitudinē eiuf
 dē rōis. ⁊ ēt hz aptitudinē ad ſiſtēdū
 in ſe ⁊ non hz aptitudinem ad depēden
 dum ad perſonam extrinſecam. nec eſt
 inconueniens poſſibilitatem eē ſine ap
 titudine quia ad formas ſupernatura
 les ⁊ ſi ſit potentia aliqua in ſuſceptio
 non tamen proprie aptitudo quia illa
 non eſt proprie niſi ad formam natura
 liter perfectiuam. ¶ Ad perſona lita
 tem igitur proprie ſiue creatam opz
 concurrere duas negationes. primam
 ⁊ tertā. ita q̄ tertā eſt quali habitual

siue sit personata in se siue in psona ali
 ena. sed alia negatio. s. actualis dependē
 tie superueniens isti negationi complet
 personalitatem ppriam. ¶ Ad illa igitur
 que pbant q̄ personalitas ppria ē
 formaliter per aliquid positiuū ad oia
 simul est vna. Rūdeo q̄ nulli simplr re
 pugnat esse cōicabile nec tanq̄ cōicabi
 le dependere nisi sibi sit simplr pprium
 aliquid positiuū qd̄ sit ratio repugnā
 tie cōicabilitatis et dependentie. tamen
 cōicari et dependere pōt fm̄ quid repu
 gnare alicui p̄ solam negationem. quia
 dum negatio illa inest: affirmatō nō po
 test inesse. sed non ppter hoc est simplr
 impossibile affirmationem inesse: nisi illō
 cui talis negatio inest esset necessaria ra
 tio q̄ talis negatio consequeretur. et tē
 negatio esset simpliciter ppria. alias nō
 esset nisi scdm̄ quid propria. Simili. n.
 modo ppria est alicui negatio sicut ipsi
 repugnat opposita affirmatio. sola per
 sona diuina habet incommunicabilita
 tem primo modo. quia entitatē aliquā
 intrinsecam simpliciter propriam: per
 quam sibi repugnat posse comunicari.
 natura creata licet in se subsistat non ta
 men aliquid habet intrinsecum per qd̄
 impossibile sit eandem dependere. et tō
 sola persona diuina habet propriam p
 sonalitatē completam. natura creata
 personata in se non habet: quia non h̄z
 repugnantiam ad posse dependere: sed
 tantum ad actū dependere. et hoc scdm̄
 quid. s. dum sibi inest negatio dependē
 tie actualis. ¶ Ad formam igitur p̄me
 rationis dico q̄ incommunicabile simplr
 quod. s. importat repugnantiam ad pos
 se dependere non conuenit primo nega
 tioni siue alicui ratione negationis. nec
 talis incommunicabilitas est in creatura etiā
 in se personata: sed tantū incommunicabilitas
 secundum quid. s. repugnantia ad cōica
 ri. et hoc stante illa negatione dependen
 tie actualis. ista autem incommunicabilitas h̄z
 quid non requirit entitatē positiuam

simpliciter incommunicabilem: sed tantū
 entitatē positiuam receptiuam nega
 tionis dependentie actualis. sed incommu
 nicabilitas simpliciter si alicui negationi
 conueniat hoc non est nisi quia illa con
 sequitur entitatē positiuam simpliciter
 incommunicabilem. ¶ Per idem ad alia ma
 iorem de dependentia concedo q̄ si ali
 cui repugnat posse dependere. hoc est
 propter aliquam perfectōnem vel ratō
 nem positiuam: sed illa repugnantia nō
 est in creatura: sed sola negatō dependē
 tie actualis. Exemplum. accidenti sepa
 rato non simpliciter repugnat inherere
 vel posse inherere. sed scd̄z quid dici pos
 set et repugnāe inherere. p̄o quanto q̄
 stante illa separatōne non potest simul
 stare cum hoc q̄ inhereret. Consimilit̄
 ad illud de proprio dico q̄ incommunicabi
 litas simpliciter est simpliciter ppria illi
 cui uenit siue incommunicabilitas. incommu
 nicabilitas aut̄ scdm̄ quid non est ei pro
 pria. sed tm̄ sic q̄ soli illi conuenit. ¶
 De 3° igitur articulo principali videtur
 q̄ nature humane repugnat dependere
 ad personam alienam vt sustinentem
 ip̄az. primo quia est natura substantial
 2° quia intrinsece siue idēice habet rati
 onem non dependendi tali dependentia
 3° quia non potest habere aliquid intrin
 secum quod sit sibi ratio taliter depen
 dendi. ¶ Et primo sic arguitur. natura
 sb̄alis non est nata dare supposito nisi
 esse simpliciter. et per cōsequens nō pre
 supponit esse simpliciter. natura autēz
 dependens ad suppositum alienum pre
 supponit in eo esse simpliciter: quia eē
 nature pprie que prius conuenit sibi q̄
 ista natura dependens ad ipsum. Ans
 pbatur. natura substantialis est entitas
 simpliciter. sicut accidentalitas est entitas
 fm̄ quid et qualis est aliqua entitas
 formaliter tale esse tribuit. sicut igit̄ nā
 accidentalitas tribuit esse tantū esse secun
 dum quid. et ideo presupponit ens sim
 pliciter: ita natura substantialis dat eē

simpliciter. et ideo non presupponit tale esse.
Ex 2° arguitur sic. omne dependens habet
 intrinsece aliquid quod est sibi ratio de
 pendendi natura humana non habet nec
 habere potest aliquid tale intrinsece: quod
 sit sibi ratio dependendi tali dependen-
 tia. igitur etc. **Ma.** patet inductive i de
 pendencia causati ad causas in quocumque
 genere cause. et probatur ratione. quia nisi
 si in isto sit aliqua ratio dependendi que
 non est in illo non magis istud dependet
 quam illud. natura autem mea non depen-
 det a verbo tali dependencia. igitur nec
 illa assumpta magis dependet nisi habe-
 at aliquam rationem dependencie sibi in-
 trinsecam. probatio maioris non depen-
 dens non sit dependens nec e converso:
 nisi sit aliqua mutatio. mutatio autem
 non habet perse termino nisi aliquam
 formam absolutam. si igitur natura sit
 de nouo dependens aduenit sibi aliqua
 forma absoluta que sit ratio dependen-
 di et talem etiam amittit vt terminus a
 quo mutationis. si fiat de dependente non
 dependens: probatio minoris: tum quia
 natura illa posset deponi nullo absolu-
 to corrupto in ea. si autem haberet ali-
 quod absolutum quod esset ratio depen-
 dendu sibi propria: oportet illud corruptum
 quando ipsa fieret non dependens.
 tum quia nature eiusdem rationis com-
 petit similis ratio dependendi et ad sese
 terminum vel eundem terminum qua-
 do non est nisi vnicuique natura terminare
 talem dependenciam. natura autem christi
 et mea sunt eiusdem rationis: et mee non
 competit aliquid quod sit ratio taliter
 dependendi ad verbum: quia tunc mea
 violenter subsisteret in propria persona.
Ex 3° arguitur sic. propria personalitas
 que potest competere huic nature huma-
 ne est realiter eadem sibi. igitur manen-
 te hac natura manet habens hanc per-
 sonalitem. sed personalitas propria est
 ratio repugnantie ad sic dependere. igitur
 etc. probatio antis. quia certum est quod

huic nature humane singulari potest com-
 petere. propria personalitas illa non potest
 esse aliud ab ipsa nec ei accidens. quia ac-
 cidens non est ratio personandi substantia-
 tiam: nec potest esse substantia alia ab
 hac natura. quia nec substantia compo-
 sita. patet enim quod vna substantia compo-
 sita non est ratio formalis personalitatis
 alteri substantie compositae. nec potest
 esse alia substantia sicut pars. quia non
 maneret eadem natura composita nisi
 maneret eadem vtraque pars substantia-
 lis. potest dici quod non est ponenda iter
 aliqua esse formalis repugnantia nisi vel
 in rationibus eorum propriis aliqua re-
 pugnantia includatur manifeste vel ne-
 cessaria ratione probetur includi vel se-
 qui. sed neutro modo est de natura hu-
 mana et de dependencia ad personam alie-
 nam. igitur ponendum est quod talis depen-
 dentia non est simpliciter impossibilis
 quantum est ex parte fundamenti. Maior
 probatur. quia quodlibet ponendum est
 possibile esse cuius non patet ratio im-
 possibilitatis. **¶** **Con**similiter quodlibet
 compossibile vbi non apparet ratio in-
 compossibilitatis. prima pars minoris
 declaratur ex rationibus istorum de quibus
 est sermo. **¶** Ratio autem nature
 humane magis patet. ratio autem illius
 dependencie de qua loquimur potest cir-
 cūloquendo vel aliquo modo describendo
 poni talis dependencie nature vt comu-
 nicabilis ad personam propriam alterius
 nature vt terminantem eius dependen-
 tiam. hec ratio exponatur. primo illud
 quod dicitur vt comunicabilis. potest ali-
 quod comunicari alicui sic. quod illud sit ipsum quod
 comunicatur. sicut vniuersale comunicat singula-
 ri. **¶** **Al**io modo sic quod illud cui comunicatur
 sit isto tanquam formali principio essendi.
¶ **Et** hoc dupliciter: vel vt forme partialis
 que comunicatur materie informare et
 aliter comunicatur composito constituto per
 ipsam vel vt forma totalis sicut quidditas
 comunicatur supposito vt humanitas for-

ti. In pposito intelligitur cōicabile. 3°
 s. q. sic cōicatum sit forma totalis quā
 habens dicatur fm eam esse formaliter
 tale. sed ppiūm suppositum nature di
 citur hoc modo tale fm illam non pro
 pter dependentiam sed magis ppter p^o
 idēritatem. sed ad suppositum non pro
 priūm non potest esse per se idēritas: s;
 illud quod potest ibi eē quasi supplens
 vice; idēritatis est perfecta dependentia
 nature ⁊ perfecta sustentatio ex parte
 suppositi siue terminatio dependentie.
 tale autem suppositum: quia est per
 se suppositum alterius nature ⁊ istius
 nature dependentis non per se suppositum.
 ⁊ per se. est prius eo quod non est
 per se sequitur q̄ prius habeat naturā
 ppiam q̄ istam dependentem que ē si
 bi tanq̄ natura aduenticia vel natura
 scōa. ¶ Et qd nature humane non re
 pugnet talis dependentia qualis dicta ē
 potest sic aliquāter declarari. vt pba
 tur est in 2° articulo. persona diuina po
 test esse propri^o termin^o alie^o depēdētie
 nō aut dependentie que est cāsi ad cau
 sam nec breuiter cuiuscunq; terminati
 ad aliquid ratione perfectionis formal^{is}
 in ipso: sed nō illius que ē nature vt cōi
 cabilis ad incōicabile sustentans ipam
 igitur talis dependentia est possibilis in
 aliqua natura. qz non pōt esse possibili
 tas terminandi dependentiam nisi i al
 quo sit possibilitas dependendi: sed hoc
 non magis repugnat nature humane q̄
 alteri. ¶ Preterea 2°. quia accidens de
 pendet tali dependentia ad suppositum
 substantie cui inheret. nunc autem li
 cet ibi coniungatur dependere ⁊ inhe
 rere tamen prior videt eē ratio dependē
 tie q̄ inherētie: sicut in termino videt
 esse prior ratio prioritatis eēntialis pro
 pter quam terminat dependentiā: q̄ in
 formabil^{is} vel susceptiu^{is} s; quā terminat
 inherētiā. Si igitur intelligatur alicui
 puenire depēdētia nature vt cōicabil.
 ⁊ hoc sine inherētia nō videt cōtradī

ctio. s; talis ē illa que ponit in pposito.

¶ Confirmat. qz fm phz. 5°. metha. q̄
 le vno mō dicit oia substantie: igit mod^o
 qualitatis nō repugnat sbe. ¶ 3° decla
 ratur sic. accidens potest hēre moduz s;
 stantie lz non perfecte. s. q̄ sibi repugnet
 dependere ad subiectum: tamen aliqua
 liter similem. s. in non dependendo actu
 aliter: sicut apparet in accidente separa
 to. pari rōne igitur videt q̄ substantia po
 test habē modū accidētis lz nō pfecte. s.
 depēdendo ⁊ inherendo subiecto tamē
 modum aliquāter similem. s. in depen
 dendo actualiter ad suppositum alienū
 ¶ Ad illa que adducta sunt in contra
 rium ad priūm concedo q̄ natura s;
 stantialis est ad esse s; stantiale: sed non
 oportet q̄ sit priūm esse suppositi ha
 bentis esse per ipsam nisi quando illud
 est eius per se suppositum. quando aut
 est eius suppositum non per se: sed per se
 alterius nature tunc per illam alteram
 prius habet esse. ⁊ cum accipitur illud
 quod dat esse simpliciter non presuppo
 nit esse simpliciter in eodem. ¶ Respo
 deo aliquod esse in se esse simpliciter
 ⁊ tamen supposito non proprio nō dat
 esse simpliciter omni modo. ¶ Ad se
 cundum aliquid potest esse ratio depen
 tie dupliciter. vno modo sic q̄ ipsuz cō
 sequatur vel concomitetur dependen
 tia actualis. Alio modo q̄ licet ipsum
 necessario concomitetur aptitudo ad
 dependendū non tamen necessario de
 pendentia actualis sed ipsum quantuz
 est ex natura sua dependeret: ⁊ quando
 est actualis dependentia contingit scōz
 ipsum vt proximum fundamentum.
 primo modo est dependentia creature
 ad deum. quia necessario fundamentū
 dependentie est in actuali dependentia
 semper 2° est dependentia causati ad cau
 sam secundam siue qua posset ipsum i
 mediate cāsi a prima: ⁊ ita posset ab illa
 scōa nō depēdere actualiter. licet semper
 haberet aptitudinem ad dependendū.

Ma. igitur rōnis vera est intelligendo de ratione dependenti non precise pmo modo. sed indifferenter primo modo. Secundo nihil plus concludit. pbatio pma ma. inducendo de dependentijs cauti ad causam. Secunda pbatio pbat q dependens habet aliq rationem dependendi quam non habet non dependens qd necium est intelligendo per rationē dependentie rationem formalem depēdendi que est ipsa depēdētia. q: sine illa non posset aliquid dependere. sed intelligendo rationem fundamentalem depēdētie fm quam inest dependentia sic fm albedinem similitudo. non oportet q illa ratio sit magis in dependente q in illo quod non dependet actu ē tamē eque aptum ad dependendum. Exempulum accidens quando est in subiecto non magis habet talem rationem dependendi quam quando ipsuz est separatim. quia ipsamet natura est isto modo proxima ratio dependendi. nec oportet ad hoc q actu dependeat superaddi actu talis ratio dependendi sed sola ratio formalis. s. actualis dependentia. Consimiliter hic de natura assumpta et non assumpta. ¶ Tertia probatio videtur plus probare. s. q actu dependens hēat semper rationē dependēdi fundamentalem. et hoc aliquam entitatem absolutam. ¶ Ad illam igitur propositionem cui illa probatio innititur scilicet q omnis mutatio habet pro persone termino formam absolutam. ¶ Respondetur per interemptionem immo motus est secundum ubi et ad ubi. nec tamen ubi dicit aliquam formam absolutam. Qualiter aut sit h' n' cōtra philosophū quinto phisicorum. vel septimo dictū est supra in quadam questione de corpore et ubi etc. ¶ Minor principalis rōnis non est vera eo modo q maior est vera scz intelligendo indifferenter de ratione formali dependendi vel fundamentali. et hoc necessario fundare actualiter. vel

saltem aptitudinaliter. habet enim natura assumpta rōnem formalem dependendi. s. ipsam dependentiam et rōnem fundamentalem. immo ipsa est prima ratio fundamentalis dependentie. licet non necessario consequatur ipsam talis dependentia actu sed aptitudine. nec potest pbat prima pbatio. quia si natura deponeretur nullum absolutum in ea corrumperetur. et ita non habuit aliquod absolutū quod esset necessaria rō actu dependendi sed absolutum fuit. primū susceptivum dependentie. et sine illa manere potest sicut sine respectu non necessario consequente potest manere fundamentum absolutum. Ad aliam probationem dico q licet nature eiusdem rationis habeant aptitudinem similem ad dependēdi: tamen non oportet q si vna actu depēdeat q similiter et altera. patet de accidente coniuncto et separato. natura autem mea rō non actualiter dependeat ad verbum dependenti a predicta. s. ad suppositum ypostatice sustentans tamen habet aptitudinem sicut natura illa assumpta habet aptitudinem. Ad argumentum principale dico q licet si omnis dependentia sufficiat ad verificandum predicationem de dependente de illo a quo dependet. tamen illa que est nature ut communicabilis ad suppositum ut ypostatice sustentans eam sufficit ad verificandum predicationem nature sic dependentis de supposito ad quod dependet. patet de accidente sic dependente ad suppositum sub stantie de quo etiam predicatur. et sicut predicatio accidentis de subiecto licet sit vera non tamen est per se sicut est nature de proprio supposito non est predicatio per se nature humane de ipso verbo.

Utrum sacerdos obligatus ad dicendum missam p vno obligatus

etiam ad dicendum missam p alio sufficienter soluat debitum dicendo vnam missam p ambobus. Arguit q non qz q tenet ad mains bonum nō satisfact sol uēdo minus bonū. sic est in pposito. qz due misse sunt magis bonū q̄ vna. vna etiā missa p isto est maius bonū sibi si dicat p illo. q̄ si dicat simul p illo 7 a°

Cōtra qui plus soluit q̄ illud sit ppi quod obligat videt abundāter satisfacere. sed vna missa est maius bonum q̄ sint illa p quibus obligat duobus. quia bonū misse est ex virtute sacrificij. sacrificium autē ē infinitū 7 infinitis sufficiens. Chriſtus. n. qui offert in illo sacrificio sufficiens fuit quādo offerebat in cruce ad satisfaciendum p peccatis infinitis. ergo 2ē. **D**ic premitrēdū est vnū. hoc. s. quod pbabile videt q̄ missa non solū valet virtute meriti siue operis operantis. sed etiā virtute sacrificij 7 operis operati. vel non solū valet virtute meriti psonalis sacerdotis offerētis sed etiā virtute meriti generalis ecclē in cuius psona mīstrum cōem offert sacrificiū. alioquin missa mali sacerdotis qui in illo actu non meretur personaliter sed dīmeretur nulli valerz in ecclē. quod reputat cōiter incōueniens. 7 ratōabiliter uirta illud Job. 6. panis quem ego dabo caro mea est p mundi vita. quādocūqz .n. Chriſtus vt summus sacerdos offert panis quem dat. i. caro eius est mundi vita. Ex hoc sequit q̄ ad solutōem huius questionis tria sunt vidēda. pmo si missa dicta p duobus tantū valet isti sicut si p eo solo diceretur. 7 hoc merito personali celebrātis. scdo si tantū valet merito generalis ecclē offerētis. 3o si iste simplr soluit debitū vtriqz cui obligatur.

De primo est sciē

dum q̄ inter opa meritoria oīo habet magis rōem meriti applicabilis alii. qz ipsa de rōne sui est placatiua dei 7 reco

iliatiua rei deo 7 hoc illius p quo per ipm orantē spālter offertur. Pōt autē meritū vel spālter oīo in triplici gradu intelligi valē alicui siue p aliquo. Uno mō specialissime 7 sic semp valet oranti qm̄ est in grā. ipse. n. habz motū animi bonū 7 elicit opus bonū. Iste motus 7 illud opus nō sic sūt alterius p quo orat sicut orātis. nec potest iste ordinata voluntate sic illud alteri dare. q̄ non sit suum meritū qz magis tenet ex charitate diligere seipm̄ q̄ aliū. imo forte nō posset dare quin istud esset suū. Alio generalissime 7 sic v3 toti ecclē. nec. n. debet orās aliquē de ecclā excludere. sed ex intentione habituali oēs includere. 3o mō. s. mō medio v3 illi cui p orantem spālter applicat. non. n. v3 ei spālissime patz ex primo membro. sed nec p̄cise valet sibi gnālissime sicut cuiusqz. tūc. n. frustra in ecclā eēt spāles oratiōes assignate alie p viuis alie autē p mortuis. 7 iterū p viuis alijs 7 alijs. puta bñfactoribus amicis 7 alijs vt p3 in ofonibus in missali romano pio diuersis assignatis psonis 7 statibus vl congregatiōibus. frustra inquā eēt iste spālter assignate. qz non plus valerēt illis q̄ generalit̄ cuiqz in ecclē. **H**abz ḡ articulus iste diſcultatem spālter intelligēdo hoc tertio. Et pōt dici q̄ vna missa dicta p duobus nō tū valet hoc mō isti q̄tū valeret si p eo solo diceret. Quod oīdī pōt sic. merito finito fm plenā iusticiāz adequate corūdet aliqō p̄miūz determinatū ad certū gradū p̄ter aut bonūz qd̄ debet ecclē gnālter 7 p̄ter bonū quod debet isti oranti spālissime que duo semp icludunt in p̄mio debito ofoni. accipio illō bonū quod virtute meriti ipsius orātis debet mediomō ei p quo spālter orat. illud est determinatū ad certū gradum virtute igit istius meriti nō debet alicui isto mō medio aliquod bonū quod nō includit in isto bono medio determinato. si ḡ totum illud bonū detur isti tāq̄

equivalent vni maiori pene et non relati-
 vantur nisi p opus satisfactoria: sic videtur
 de pluribus bonis impetrandis. qd
 equivalent vni maiori. et ideo non nisi p
 plura bona vel vnum maius bonum im-
 petrantur. Quare etiam non sufficit ad
 lectorem mali aliquid sicut sufficit ad im-
 petrandum bonum. immo secundum videtur
 magis. ¶ Confirmatur etiam ppositus
 scdo. quia in amicitia humana dilectus
 per supplicationem suam meretur maius bo-
 num vni qd si supplicaret p multis. nam p
 vno exaudiretur vt tantum bonum impetret
 ei. et si p multis peteret vel non p oibus
 exaudiretur. vel non tantum bonum im-
 petraret. et istud est secundum iustas leges ami-
 citie. ¶ Confirmatur tertio. quia volun-
 tas non videtur efficacior vt est causa me-
 ritoria qd vt est causa elicitiua vel impe-
 ratiua imo minus efficacior. quia vt meri-
 toria est tantum causa dispositiua habili-
 tans et disponens ad actionem principa-
 lis agentis. vt autem est elicitiua vel impe-
 ratiua est causa principalis. sed voluntas
 vt est causa elicitiua vel imperatiua non
 equalem effectum causat simul in quo-
 libet multorum sicut in vno solo causa-
 ret. neque enim simul intensa est amicitia
 ad quocumque sicut esset ad vnum. 8. ethi-
 corum. nec voluntas eque perfecte impe-
 rat plures operationes potentiarum in-
 feriorum sicut vnam. minuitur enim in-
 tentio voluntatis plures actus inferiores im-
 perantis. consimiliter videtur qd volun-
 tas minus bonum intensius mereatur
 quando pluribus meretur. Et si dicas hoc
 verum est quando deuotio minuitur ex
 distractione circa plures. sed si deuotio
 sit equalis non oportet qd minus bonum
 mereatur multis qd vni. ¶ Contra. di-
 stractio non necessario cooccurrit ex hoc
 qd p pluribus celebratur. quia non oportet
 celebrantem p multis tunc de eis ac-
 tu cogitare. sed sufficit qd ante recollege-
 rit istos p quibus intendit specialiter ora-

re. et intentionem suam talem deo obtule-
 rit. extic. n. si tantum in coram eorum memo-
 riam habeat. hoc sufficit. quia deus ob-
 lationem et deuotionem p illis acceptat.
 p quibus ordinauit prius se velle offer-
 re. et in isto casu verum est qd ppter multi-
 tudinem attentio actualis ad singulos
 minuitur. quia non est ad eos nisi in coram.
 sed deuotionem que est motus mentis i de-
 um non oportet minui. Exemplo non min-
 deuote celebrat quod de omnibus scitis qd vno
 scitis. qd si min- distincte attendat ad quem
 liber tamen attentio ad totam coitate sufficit ad
 deuotionem. non tamen equalis sed maiorem
 qd sufficeret attentio ad vnum eorum. nisi forte
 te ad illum i quo eminenter est illud quod
 est maius deuotionis ad oes. qui est solus de-
 us trinus. sic quoniam orat p multitudinem suam
 coitate indigente vt impetret sibi bonum
 qd indiget maior compassio p hunc et ita ma-
 ius desiderium impetrandi illud qd indiget qd si p
 vno indigere oraret. et ita non minuitur ibi
 deuotio sed minuitur attentio actualis et di-
 stincta. si ergo min- bonum tunc impetrat singul-
 ppter diminutionem deuotionis. sed ppter
 hoc solum qd merito suo conuenit aliquo
 bonum certum et hoc in quocumque eodem
 gradu. scilicet credendum illi cui valet specialis
 sine vel illis quibus valet generalissime
 vel etiam illi vel illis quibus valet me-
 dio modo. et per hunc in isto tertio gradu
 in quo loquimur si est maior extensio est
 minor intensio vnicuique. ¶ Ad illa in
 contrarium. Ad primum de spiritu di-
 co qd spiritus et si extensiuus non diuiditur
 tamen numeraliter spiritus a spiri-
 tu distinguitur. sunt enim singulorum
 corporum animarum singule anime
 et ille habent bonitatem naturalem ma-
 gis extensiuus qd vna ex eis. imo equiua-
 lentem bonitati magis intense scdo illud
 7. trinit. 12. vel. 42. plus aliquid si duo
 homines qd vnus homo. et per hoc di-
 stinguitur pluralitas in diuinis a plura-
 litate in creaturis. quia plus aliquid si
 hic duo qd vnum. non sic ibi. vnde sub-

dit nō maior est pater et filii q̄ solus pater. bonitates et plures spūm sūt maioris valoris. et tō requirūt plura bona vel vnum maius bonū ppter qd̄ retribuant. nō. n. qui orando meret viuificatione quozcunqz mortuoꝝ. ita dico qd̄ bonū spūale cōicat sine diuisione quantitatiua fm̄ extensionē. tñ cōicatur cū distinctione. s. aliud alteri. et ita req̄rit distinctum meritū ppter qd̄ reddat et hoc dico equale itē sūe. **Contra.** salte bonū spūale non cōicat p ptes. q̄ si v̄tute h̄ misse debet bonū vtriqz tanquā vñū torale p̄m̄ium. illud non reddet p ptes. sic. s. qd̄ ps dabit vni et pars alteri. **Confirmat** qz qui spūritū recipit totū spūm recipit. q̄ similit̄ qui aliquod bonū spūrituale recipit recipit ipsum totū. **R̄.** Aug. 7. de tri. 7. In his que n̄ mole magna sunt tō est maius eē qz melius duo vō bona eglia sūt meliora altero. q̄ in eis est maior bonitas. mā autē lz non possit actu diuidi. tñ habz plura pua sibi eglia. sicut lz celū non possit actu diuidi tñ toti equat̄ plura pua q̄ medietati. et in illis paruis est distinctio. et p̄ illo vno magno lz in se idiuisibili tñ diuisibili vel magis distinguibili in equalentia possent illa multa reddi. sic h̄. tanto merito debet adequate tñ bonū illud in se diuidi non potest. s. tñ illi equale possunt multa bona minora. et ita ipsum potest diuidi in valore vñū p ipso diuersa bona minora distincte reddant non ergo illud bonū spūrituale realit̄ p ptes dat. sed dat in multis bonis minoribus que respectu illius boni habent p̄talem valorem. **Ad p̄firmationem.** si possibile esset eundē spūm distribui multis in valore sicut hic est possibile de bono reddendo virtute orationis vni. cuius minus bonū daretur et forte etiā realit̄ spūis minus cōicaret si transcenderet suum susceptiū p̄portionatū. sicut forte aia nō eque viuificaret corpus q̄tū

cunqz cresceret. sed passio p̄portionato eque cōicatur in p̄posito receptiū p̄portionatum bono illi quod est reddendum. p̄ merito ē vna persona et quod datur illi dat non p partes. **Contra** exēpla ista prius posita istat per alia exēpla. quia non eque possūz portare duo equalia sicut vnum. Si dicat qd̄ in mouendo localiter non eque pōt agens in plura et pautiora tñ in alterando potest et hoc quādo illa plura sunt agēti eque approximata. dico qd̄ aliqui motus sūt tales quibus necessario totū simul scōz omnes sui partes mouet hoc est non pars vna pars q̄ alia. sicut est motus localis. et de hoc intelligit̄. **S.** meth. continuum est illud cuius motus est vnus scōz se. vnus autē cuius indiuisibilis: indiuisibilis autē scōm tps. s. n. mouetur v̄ pars continū. alia nō mota. solueret cōtinuitas. Alius est motus quo nō est necessario totū fm̄ oēs ptes simul moueri vt est alteratio. mobile ēt aut intelligitur illud quod est adequatum virtuti mouentis vel agentis. ita. s. qd̄ nō possit s̄l mouere mā. aut aliq̄d mobile m̄t̄ tali adequato. est q̄ aliq̄d ofia iter motū localem et alios mot̄. qz sp̄ totum cōtinū fm̄ se totū est mobile adequatū mouenti ita qd̄ nō aliqua pars eius sine alia ē mobile adequatū. In motu autē altatōis aliq̄ ps ipsius mobilis pōt esse mobile ad equatū mouenti tate virtutis sic qd̄ siml non mouebit nisi tanta pars. **S.** vtrobiqz immo in motu generaliter verum est qd̄ ab isto mouente nihil simul mouetur nisi suum mobile adequatū. vel qd̄ includitur in illo. et dico inclusum in illo realiter sicut aliquid eius vel equialē sicut minus quod etiā non est pars maioris potest dici includi in eo. et sic illud quod potest simul mouere illud mobile tanq̄ adequatum. non potest simul aliud mobile maius mouere nec etiam cum isto aliquid aliud. potest tamē s̄l mouere duo mobilia que simul iuncta

non excederet mobile adequatum. 7 d ta
libus veru est qd no min' mouet plura
q' pauciora. qz no min' mouet mobile
sibi simplicit' adequatu q' mobile min'
ipso. qz tuc illud no eet oino adequatu
intelligo adequatu no sic q' mouens fz
totu conatu sui possit illud mouere. sed
sic q' cum q'ro cuqz modico conatu pot
ipm mouere. tale mobile oino subiacet
ret tali moueri. 7 mobile oino subiacet
moueri pot oici ipm mobile oino adeq
ri passue ipsi agenti. Alit celu fm phm
est mobile adequatu intelligete que 7 si
no possit mouere ma' tñ possit minus.
Ad exep a illa dico q' passi pportiona
ti ageti pot queqz pars eque pfici ita fal
te q' vna no minus pficit si alia pficiat
q' si sine illa pficeret. qz eni totu e pmo
pportionatu ageti. ideo pluralitas pri
um que includit in isto toto non ipedit
pfectoem actois in oes sicut nec in totu
includes eas sed si vno passo pportio
to adderet aliud passu illud no oportet
ret eque pfici ab agente sicut si soluz re
ciperet actoem ageris. hoc pz in exep
lur. n. 7 sonus 7 lilia q' tum est de se ml
tiplicat se spice. passu q' pportionatu ta
li ageti quatuncuqz sit paru cu tñ spe
ricu includit ptes. 7 ille que sut ptes ei
dem speze circustatis lumē. eque illumi
nabatur. hoc est tñ illuminat' le mediu
fm vna diametru eiusde speze circa ca
delā sicut scdm alia. sed si accipiat alia
spera remotior a candela ambies pma
spera accepta circa candela. illa no eque
illuminabil' sicut prima. quod q' of q' eq
illuminant plura illuminabilia sic vna
veru est qn illa plura sunt ptes eiusde il
luminabilis adequati. puta qn sut pten
ta in eadē spa siue intra eandē sperā res
pectu illuminatis vt centri accipiendū.
In pposito aut duo illi p qbus ozatur
no sut p se ptes vnus qd sit susceptiuū
adequatu boni reddendi vtute ofonis
sed vtriqz pte est susceptiuum adequa
tum. Contra qz 2^a spera minus illumia

tur q' pma hoc est qz 2ª est remotior a
luce. no aut qz sil cu scda alia. s. prima il
luminat. imo scda nullu lumen recipet
nisi prima sil illuminaret. q' no min' re
cipit hoc vnu passum qz aliud sil reci
pit. sed qz ipsu est remotius ab agente.
In pposito no est talis remotio sz tñ di
stinctio recipientiu. Rñ duo mobilia
posse eque approximari eidē moueti ne
cessario cōcludit illa eē mobilia prialia
contēra. s. realr vel equiualent in v^o mo
bili adequato qd sp cit imaginare spicu
circa centru ipsius ageris 7 que et sut in
eadē spera hoc est infra distantiā eiusde
axis illa eque mouet 7 alia no eque cuz
illis. Ad autem Hiero. glo. ponit ibi
duplicē rñsonem. vna ē referēs hec ad
ipsu celebratē. vt sit sensus nihil minus
accipit supple p ipso celebratē. qz siue p
vno siue p multis dicat. sp v3 spālissime
celebrati. 7 equalr qn est eque disposit'.
7 eque ordiate facit hoc qd facit hoc est
eq celebrat p multis qn p multis 7 pro
vno qn p vno. Alia rñsio glo. ē ibi refe
rens ad casu in quo loqt q. f. no minus
valet vna missa dicta p centū aiab' cuz
cordis hilaritate. q' si p qz vno dicret
cū anxietate. Premittit. n. ibi sic. Meli
or est. 5. ps. decantatio cū cordis purita
te ac serenitate 7 et spūali hilaritate. q'
totius psalterij modulatio cū cordis an
xietate ac tristitia. Et tuc subdit illd qd
adductum est. cū q' p centū 7ē. 7 hoc 2^m
fuit forte spāl' fm insēctione beatī Hiero.
volentis loqui ad solatōem mona
choz q' si p multis tenerēt ozare tñ no
oz tot psalmos legere. qz v3 gēt in fastidi
um. sed melius satiffit illis si p eis dica
tur pauciores 7 cū hilaritate meli' ē. v3
dicenti si pot stare cū obligatiōe e'.

De secūdo articulo

lo pncipali tria sut vidēda. p' si in ptate
sacerdotis sit applicare certe psonē bo
qd debet eece vel alicui in eecla vtute sa
crificij. 2° si sacerdos pot illud bo^m appli

care p libito voluntatis sue. 13° si valz
 isti eque qñ applicat sibi 7 alijs sicut sic
 sibi soli applicaret. De pmo videt qñ
 qz instrm non hz virtutem applicandi ac
 tionem vel effectū actōis, agentis eiz pñ
 cipalis est applicare virtutem 7 actionem
 nūc aut sacerdos q̄tum ad virtutes sacri
 ficij est mere instruz, qz organū inaiatuz
 licet. n. sit organū viuū q̄tum ad me
 ritū psonale in celebrando. qz sic mereri
 est eius inq̄arū in se vult vita grē. tam
 quārum ad illud bonū quod debet vir
 te sacrificij. est organū precise rōne ordi
 nis. 7 eque puenit effectus iste virtute sa
 crificij. etiaz si minister i se nō viuat vi
 ta grē. § 7c. 12° sic bonū quod nō debet
 isti nō hz iste sus alij assignandi vel ap
 plicandi sed bonū quod debet virtute sa
 crificij non debet sacerdoti inq̄tuz cele
 brans sed tm̄ ipse est nunc⁹ offerens pe
 titōem eccle: 7 bonū quod virtute sacrifi
 cij debet non sibi debet. quia eadem eēt
 virtus sacrificij si ipsa eēt in mortali pec
 cato. ¶ Dico tm̄ qz in prāte sacerdoti ce
 lebriantis est aliq̄ mō applicare virtutem
 sacrificij. quod pbat duplici aucte. Au
 gusti. in cncbe. 89. vel. 77. non est negā
 dum defūctorū aias releuari cum p ill
 sacrificium mediatoris offert. § offerens
 potest applicare illis sacrificium 7 ille p
 hoc poterunt releuari. Idem in sermōe
 de cathedra s̄cti Petri. Ostēdam inq̄t
 qua ratōe animas defūctorū iuuare
 possunt. adhibeāt p eis sanctorū pre
 ces 7 sacerdotali eos psecutiōe dño cō
 mendēt. Iuuant § aie p hoc qz sacerdos
 p eis applicat virtutem sacrificij. Ad h°
 est duplex cōuenientia vna qz vbi i do
 mo aliq̄ est aliq̄d bo^m est distribuendū
 diuersis scōm eoz exigentiam vel indi
 gentiam. rōnabile est qz dñs domus nō
 immediate singulis distribuatur. sed talis
 distributō alicui vl aliquibus certū mi
 nistris in domo concomituratur. Ita vi
 mus regulariter in familijs ordinatis.
 eque ergo vel magis debet ita esse in do

mo dei que est eccle. qz bonum sibi virtute
 sacrificij communicandum: non solum
 deus distribuatur sed aliquis mister in ec
 clesia. nulli aut magis puenire pōt in ec
 clesia q̄ sacerdoti sacrificium offerenti.
 cui sicut puenit deiminare intentionem
 suam pro quo specialit offerat. sic cōue
 nit sibi dispensatorie vel dispositiue de
 terminare cui virtute sacrificij bonuz qd
 impetratur reddatur. ¶ Ad illa que p
 bant qz nullo mō cōueniat sacerdoti ap
 plicare virtutem sacrificij. ¶ Ad p̄mum
 dico qz licet bonum quod impetrat vir
 te sacrificij non impetret virtute meriti p
 sonalis sacerdotis. sed virtute meriti eccle
 in cuius psona sit oblatio 7 ob cui⁹ gra
 tiam oblatio acceptat. 7 ideo quo ad h°
 .s. tale bonum sic impetrandū sacerdos
 licet sit materie organum. tamen rōe or
 dinis habet gradū notabilem in eccleā
 ppter quē sibi puenit offerre 7 oblatio
 nis virtutem deiminare. 7 in hoc est pre
 cise organum sed minister 7 dispensator
 ¶ Ad scōm dico qz si bonum reddē
 dum virtute sacrificij non debeat sacerdo
 ti p se. debet tamē eccle scōz eius distri
 butōem: qz ipse ex ordine suo est nunc⁹
 sponse ad sponsuz offerens petitiōes spe
 cialit p deimnatis psonis. 7 ita dispen
 satorie vel dispositiue determinans eis
 illud quod p talibus petitionibus red
 detur. ¶ De secūdo isto articulo. s. an
 possit p libito distribuere bonum debi
 tum virtute sacrificij. ita. s. qz hoc bonum
 specialit reddat illi cui ipse specialit ap
 plicat virtutem sacrificij diceret qz non. s.
 ad hoc qz applicatio sua habeat effectū
 oportet qz eam faciat fm beneplacitum
 dei. qz ipse solus est dator illius boni et
 scōm suum ppiū beneplacitū. non §
 dabit illi cui sacerdos applicat. nisi sacer
 dos in applicando conformet se volun
 ti datoris. Cōtra hoc nullam videtur
 ille h̄re auctatem applicandi vl assignā
 di aliquod bonum alicui. cuius applica
 tio nunq̄ tenebit nisi fiat fm voluntatē

alterius de qua iste regulariter non potest habere certitudinem sed sacerdos non potest habere certitudinem determinatam de voluntate diuina cui vellet dare bonum reddendum virtute sacrificij. quia nec regulariter hoc deus reuelat in speciali nec ex scriptura habet doctrina de hoc nisi multum remota et vniuersalis que non sufficit ad sciendum voluntates diuinam in speciali respectu huius persone vel illius. ergo si nunquam applicatio facta per sacerdotem habet effectum nisi esset facta sine beneplacito diuino. sequitur quod sacerdos nullam haberet auctoritatem applicandi virtutem sacrificij nisi multum in vltimo. Potest ergo dici quod ubi habet doctrina certa de applicatione ibi est scienda. ita. scilicet si contrarium fiat forte nec ei cui applicatur valet. et applicanti nocet. quod peccat. cum autem oratio possit ut dictum in principio primi articuli alicui tripliciter applicari. scilicet specialissime generalissime et modo medio inter ista. scilicet specialiter licet non specialissime. prima autem applicatio determinata est. quod semper fit ipsi oratori. 2. etiam determinata est. quod semper fit toti ecclesie. et has duas determinationes facit regula caritatis que debet esse potissimum ad seipsum et generaliter ad omnem proximum. 3. applicatio. scilicet media aliquam videtur determinata esse ex institutione siue ordinatione ecclesie que in diuersis personis instituit diuersos sacerdotes personales que tenent officium in ecclesia et celebrant spiritualiter pro suis personis. sicut in diuersis collegijs personibus sunt diuersi sacerdotes instituti ad offerendum sacrificium altaris et spiritualiter semper pro illis que sunt in tali collegio. de hoc potest accipi illud. 7. q. 1. et coram Hiero. ad rusticum monachum. in apibus princeps vnus est greues sequuntur vna. Roma autem condita duos fratres reges simul hic non potuit. et sequitur singuli ecclesiarum episcopi. singuli archidiaconi et omnis ecclesiasticus ordo suis rectoribus regitur. hoc ille. Nec tamen requirunt rectores in ecclesia ad correctionem faciendam sed ad reconciliandam faciendam peccatorum pro oratione ecclesie et hostiam salubrem. Similiter videtur determinari applicatio ex iusticia. et hoc illis qui prouident vel prouiderunt ministris de necessaria sustentatione. hoc modo multi dotauerunt monasteria et ecclesias solenes collegiatus vel maiores ecclesias ad hoc ut ministri in talibus ecclesijs tenerentur celebrare pro illis et pro illis pro quibus ipsi intendebant eos obligare. et est obligatio rationalis. ut qui recipit elemosinas temporales refundat pro eis suffragium spirituale orationis et oblationis. sicut de temporalibus beneficio refundendo pro spiritualibus beneficio predicandi. ait apostolus. i. ad Corinthios. 9. Si nos vobis spiritualia seminamus magnam est si carnalia vestra metamus. quod dicitur non. Ex quo legitimum est immo rationabile quod elemosina requirat orationem. illi qui cum elemosina sua imponit obligationem orandi pro se rationabiliter facit. et ita ista elemosina ad quemcumque succedentem semper transit cum onere sibi imposito nullus tamen presumit se et suum collegium sic alicui obligare quod non posset de cetero alteri aliqua suffragia committere vel promittere. et ita presumitur obligatio fieri secundum intentionem obligantis potest tamen sine notula licet non sit hec obligatio nisi si premittitur. Isti quoque orationes et oblationes sunt sic determinate certi personis non possunt eas pro libito alijs applicare. quia facerent iniusticiam subtrahendo debitum illis quibus iam sunt obligati. et intelligo si applicarent alijs ita specialiter sicut ipsis. et hoc alijs quibus non eque obligantur. Si quidem illa applicatio medio modo potest habere multos gradus. Exempli gratia ponantur tres. et semper ipsa plus valet illi cui fit in prioris gradu. puta si quis sic intendat quod quantum potest oblatio valere alicui alij ab offerente tantum valet ipsi a. et tunc post ipsum a. quantum tamen valet potest alicui alteri valet ipsi b. et pro

b. ipsi e. 7 hoc siue p a. intelligat vna sola psona siue multe p quibus vult i eodem gradu orare. Esto igit q ex ordine ecclesie vel ex bñficio recepto tenet quis offerre medio mō. 7 hoc i pmo gradu p vno nō p iudicat tñ illi si medio mō i 2º gradu offerat vel applicet virtutem oblatōis aliq. 7 i 3º gradu 3º. 7 sic de quib⁹ eūq; gradibus. qz nunq; applicatio facta in gradu posteriori s̄strabit aliquid illi cui facta est i gradu prior. Cui autē fieri debet applicatio 7 i quo gradu dubium est. an. s. curatus debeat pū applicare oblatōem suo parochiano q̄ p̄ri vel m̄ri. Videt. n. q de lege n̄e obligat penitentibus. 7 illi legi p̄iudicare nō p̄r positiua obligatio. nec quisq; recipiens obligationem debet velle sibi sacerdotem obligari p̄tra rectū ordinem legis nature. 7 ita interpretandum est q nūquā voluit sacerdotē sibi sic obligari qn poss; libere reddere sp̄ patri 7 matri illud in quo eis tenet. Sed p̄tra pat 7 mat si sint parochiani alterius sacerdotis habet euz obligatum ad orandum p se sicut pro subditis. 7 videtur q obligatio ista sp̄ualis filiationis p̄ualeat quātum ad efficiaciam. ¶ Alij autē sūt sacerdotes in ecclesia nō habētes curam nec etiam caplaniam vel p̄bendam rōne cuius sit eorū oblatio applicata certe persone vel certis psonis 7 tales magis possunt libere p suo beneplacito applicare. debent tñ applicationem suaz conformare bñplacito summi sacerdotis quantū possunt de illo verisimiliter concitare vel concipere quod difficile quādoq; ē percipere in sp̄ali de hac psona vel illa. pbabilius autē percipit magis in cōi. puta parētib⁹ bñfactoribus pncipibus 7 platis. iuxta illud apli. p mortuis ē iuxta illud. 2º. machabe. 12. Setā q̄ 7 salubris ē cogitatio p defunctis exorare. Et adhuc sistēdo etiam sic in cōi dubium est quib⁹ debet offerens medio modo applicare sacrificium. 7 hoc in gradu prior 7 quib⁹

i gradu posteriori. nā in aliquib⁹ ē maior indigētia sicut in mortuis q nō p̄nt p se mereri q̄ in viuis. 7 in pctōib⁹ q̄ iustis qui p grām. ppriam quā hñt p̄nt mereri nō sic peccatores. 7 magis indigēti videt iustus prius s̄buenire. tñ ex alia pte videt maior vtilitas. vtilius ē. n. v̄ator gratiaz augeri 7 ex p̄nti merita q̄ mortuo sola penam remitti vbi non augetur grā nec crescūt merita. videt et q̄s magis obligatus fratri suo ex̄nti in charitate q̄ peccatori q̄ nec deū diligit nec a deo diligit sicut iustus. 7 deo magis diligere cum quē de⁹ diligit 7 qui deu⁹ diligit q̄ illum qui p̄rio mō se h̄t. Tertius q̄ v̄ applicatōem facere gnālē talē. digneris dñe oblatōem istaz specialiter acceptare p illis p quibus nosti me teneri sp̄ali offerre. 7 in illo gradu in quo nosti me teneri p eis. Et si in sp̄ali d̄t minet ad aliquem vel aliquos turti est q̄ fiat sic sub p̄dindō. s̄tibi placet. ¶ De 3º i isto articulo dici p̄t sicut in precedēti articulo. q. s. missa non tñ valet virtute sacrificij applicata pluribus in eodē gradu sicut si vni soli applicaret. hoc d̄clarat sili rōne qua pus. qz bonuz qd̄ debet v̄tute sacrificij cor̄ndet fm iusticiaz alicui merito in ecclā. illud meritum est finitū 7 certū gradus. ergo sibi scōz iusticiam plenā adequate cor̄spondet bonū certū gradus reddenduz. ita q̄ nihil reddet v̄tute sacrificij nisi illud vel inclusum in illo. ergo si totū illud reddat isti nihil v̄tute sacrificij reddet illi. qz quod daret illi nec est istud bonū quod datur isti. nec includit in illo vt aliquid est. 7 p̄ p̄ns ex opposito p̄ntis si v̄tute sacrificij aliqd̄ bonū det illi. nō totū dat isti. qd̄ debet v̄tute sacrificij daret autē ei totum in medio gradu i sibi soli sp̄aliter applicaret. q̄ 7c. Ista rō possēt habē istā tias que posite sunt in pmo arti. 7 p̄s̄ soluerentur. Sed hic est quoddam dubium sp̄ale. nam ibi patet cui merito finitū d̄z cor̄spondere bonum reddēdū

qz merito psonali celebrantis. nō ita pz
hic cui merito correspondet bonuz red
dendum v̄tute sacrificij. Et oīci p̄or q̄ n̄
correspondz precise bono contento i eu
charistia. illud quidem bonū equiuale
est qñ eucharistia seruat in p̄xide. ⁊ tñ
non tūc eque v̄z ecclesie sicut qñ offert i
missa. ⁊ siue hic indistincte dicat oblatio
eucharistie siue sit p̄secratio siue p̄ceptō
siue oblatio vel opatio aliqua sacerdo
tis in p̄sona ecclesie. vltra ergo bonū cō
tentum in eucharistia requirit oblatio
eucharistie ista nō est accepta nisi sit of
ferentis accepti. Juxta illud Sen. 4. Re
spexit deus ad Abel q̄ ad munera eius.
p̄tius ad Abel q̄ ad munera. Et iuxta
illud Luce. 21. Vidua hec paup̄cula pl̄
q̄ oēs misit. qz ex voluntate magis acce
pta. ⁊ Grego. hom. sup illud math. 4.
Amblans Jesus ⁊c. nec pensat dūs quā
tum in eius sacrificio. sed ex q̄sto defera
tur affectu. Unde si iudeus obtulisset pa
tri ch̄istū volentem vel non volentem
nō fuisset ista oblatio ita accepta a p̄e.
sicut qñ Ch̄istus sp̄te se obtulit. imo
non fuisset accepta iuxta illud ecclesiaste
34. q. Qui victimat filium in cōspectu
patris. Ex istis patet qz sicut eucharistia
non precise rōne rei contente plene acce
pta sed o3 qz sit oblata sic nec plene ac
cepta oblatio nisi rōne bone voluntatis
alicuius offerentis. non aut̄ precise rōne
ipsius voluntatis celebrantis. qz hoc p̄
tinet ad meritum personale non ad vir
tatem sacrificij. nec immediate rōne vo
luntatis ipsius ch̄isti offerentis. qz x̄ps
⁊ si hic offerat vt contentus in sacrificio
non tñ hic immediate offert sacrificiū. iux
ta illud hebre. 9. Neqz vt sepe offerat se
metipsum. ⁊ ibidem. ch̄istus semel ob
latus est. supple a seipso offerente. alio
quin videret qz vnus missę celebratō eq̄
ualeret passioni ch̄isti. si idem esset offe
rens immediate ⁊ oblatus. certum ē au
tem qz missa nō equalet passioni ch̄isti
licet specialius valeat p̄ quāso ibi ē sp̄a

lio: cōmemoratio oblationis quaz ch̄i
stus obtulit in cruce. Juxta illud. Lai. 6.
⁊ p̄mo ad Corin. Hoc facite in meā cō
memorationem. qz sit missa tā rep̄tan
do illā oblatōez i cruce. qz p̄ eā obsecra
vt. f. p̄ tam deus acceptet sacrificiū eccle
obsecratio ē cōiter fit per aliquid maḡ
acceptū ei qui rogat qz sit sibi supplica
obsecrantis patz in exemplis cōiter. Si
n. supplico vt p̄ salutē vel p̄ salute aie
patris hoc mihi facias. suppono t̄ maḡ
acceptam eē salutem eius qz supplicatō
nem meam. vñ p̄pter illam acceptā vo
lo supplicatōnem meam acceptari. ⁊ p̄
ter qd̄ vnūquodqz ⁊ illud magis. Sic q̄
p̄z qz eucharistia oblata acceptatur non
rōne voluntatis ch̄isti vt imediate of
ferentis. rōne ergo voluntatis ecclesie ge
neralis. i. aut̄ habet rōnem meriti fini
tam. Et esto qz acceptaret rōne volū
tatis Ch̄isti vt offerentis ⁊ instituentis
oblationem ⁊ dantis sibi valorem ⁊ ac
ceptionem. tñ non equivaleret nec ac
ceptaret sicut passio ch̄isti. ⁊ ita eēt me
ritum finitum cui correspondet bonuz
debitum v̄tute sacrificij. Sed cū accepte
tur rōne voluntatis gn̄alis eccle: nunquid
simul eccle triumphantis ⁊ militantis n̄
v̄. immo istud sacrificiū ē p̄p̄iū eccle
militanti. sicut ⁊ sac̄m in quo est sac̄i
ficiū. ¶ Contra si est solius eccle mili
tantis. q̄ si nlls v̄lato: eēt in gr̄a v̄tus sa
crificij eēt n̄. ⁊ si vnus solus eēt in gr̄a
equaret merito p̄sonalis illi. qualr aut̄
mō ad meritum istud ꝑcurr̄t mot̄ illi
qui nihil cogitat de oblatōe cuiusmodi
eēt alius a celebrante nec assistēs sibi. dī
ci potest.

De tertio articulo

principali dico qz sacerdos potest teneri
ad dicendum missam p̄ isto dupliciter
vno modo ex liberali p̄missione. alio
ex stricta obligatione. nec intelligo stric
tam obligationem per conuentōnem le
galem siue per commutationem sp̄a

vt orationis p temporali vt elemosyna
 que data est qz illa videt simdiaca. Nec
 valet dicere q sacerdos commutaret p
 aliquo temporali suum laborem corpo
 ralem. qz no est verisimile q aliquis vel
 let sibi tantum dare p labore corporali
 in illo actu. Sed elemosyna liberalis of
 fertur cum mendicatioe oronis. r recipi
 ens elemosynam tenetur scdm iusticiaz
 exaudire mendicantē orationē suam. r
 tunc fm iusticiā liberalit. tñ. i. siue couē
 tione r commutatioe obligat se ad orā
 dum p benefactore. vel si est cōitas aliq
 prelatus eius se p tota obligat vel ipsaz
 totam obligat vel ipsa tota se totam ob
 ligat. r queibet istarum obligationum
 potest esse stricta. licet non sit scdm cō
 mutationem huius p illo. fm istud in
 telligenda sunt multa que dicuntur in
 questione r questionis solutione si pri
 mo mō teneatur in potestate pmittent
 fuit tantum pmittere quantum voluit
 r ad tātum se obligauit r non plus. Si
 tñ iste intellectus possit sine mendicatio
 stare cum verbis que habentur extra d
 sponsalibus. Ex literis. vbi glo. in si. di
 cit fm pmissorem sit interpretatio. qz li
 berum fuit stipulatori vba late concipe
 re. ff. de vbo. obliga. quicqd. r tūc si red
 dat sicut intendebat in pmittendo sol
 uit debitum. Si autē teneatur secundo
 mō. i. ex stricta obligatioe alia r alia fa
 cta illi r isti d dīcēdo missā p eo. potest
 dici tūc qz dicendo p ambobus simul nō
 soluit debitum distinguendo tñ de ver
 bis obligationis potest dici qz aut sunt
 certa r simpliciter determinata ad vnum
 intellectum. puta si obliget se ad dicen
 dum missam p isto v^o cū alijs p quib^o
 tenet. vel si ex alia pte obliget se ad dice
 dum missam p isto ita specialiter sicut
 potest sacerdos specialius p alio a se ce
 lebrare hoc est quantum potest r meritū
 personale r etiam virtutē sacrificij ali
 cui alij specialius applicare. r in isto ca
 su quando .i. obligatio est determinata

ad certum intellectum patz q satisfaciē
 si fm illum intellectum satisfaciē. r alit
 non. Aliquādo aut verba obligationis
 possunt habere diuersos intellectus ita
 qz possunt itelligi strictius r minus stri
 cte. puta si dicam sic. dicam p te vnam
 missam. vel adhuc generalit^r sic celebra
 bo p te. r in isto casu vt videtur verba
 accipiēda sunt fm intentōem obligan
 tis quod pbatur p illud extra de iur iu
 rando. veniēs. vbi dicit de quodaz a. qz
 cū graues inimicitias incurrisz illi qui
 partis vtriusqz amatores extiterāt sug
 gesserūt predicto a. qz i satisfactōem ini
 micitiarū iuraret quorundam obedire
 mandato. Lūqz ille nō credēs se tale qd
 cōmississe ppter quod ei aliquod graue
 debetur imponi iuramētum illud s̄ ta
 li cōfidentia prestitisset. ipsi sibi sub iura
 mēti debito preceperunt. vt nunq̄ curi
 am ducis irarēt nisi cū oēs per edictuz
 ipsius generaliter ad curiā vocarent. r
 isra vez. qz ille qui dicit ducis est confi
 liarius nequaqz sic iurasset sic iurasset
 si mandatū illud sibi contrariuz precl
 uisset. noueritis nos mādasē patriāthe
 tali vt si mandatū pziōn iuramēto li
 cite facto repugnet. ipm auctoritate no
 stra denunciat non seruandum. vult er
 go papa qz illud iuramētuz non seruet
 quādo virtute iuramenti impositum ē
 aliquid tam difficile quale nō credidit
 imponendū r ita non videtur teneri ni
 si in alijs faciliozibus de quilibz intel
 lexit. licet illi quibus iurauit intēderit
 obligare eum ad illud difficile quod po
 stea virtute iuramenti imposuerunt.
 ¶ Preterea extra de sponsali. ex literi
 sibi glosa contra eum sit interpretatio
 qui pactum apposuit qui debuit legem
 aptius ponere. ff. de pac. veteribus. Si
 ergo ille cui alius obligatur non ita de
 terminat vba vt sint oīno certa ad intē
 tionē suam sibi imputer. qz obligans nō
 videt se velle obligare nisi ad illud mī
 nus quod potest stare cum verbis. Sed

videtur q̄ verba obligationis sunt acci-
pienda sc̄dm̄ intellectum quem habet il-
le cui sit obligatō. 22. q. 5. quacūq̄. qua-
tūq̄ arte verborum quis iuret. deus
ita accipit sicut ille cui iuratur itelligit
et cotatur ibi f̄sido. 2. sentent. Et ibidez
.c. p̄ri. ecce. et cotatur Aug. in sermone
quodam. qui per lapidem iurat falsum
perfurus est. si tu illud sanctum non pu-
tes sanctum putat ille cui iuras. non eiz
sibi aut lapidi. sed p̄ximo iuras. **Ba-**
deo ad hoc dubium videt̄ haberi extra
de spon. ex litteris. Ubi dicitur si aliter
non intellexerit quod alter p̄posuit ad
communem vbi intelligentiam recurra-
tur et cogatur vterq̄ verba prolata i se
su illo retinere quem solent recte intelli-
gentibus generare. Et glo. ibi adducit il-
lud. ff. de suppellectili legata labeo. Nō
ex op̄inōibus singulorum sed ex com-
muni vsu nomina sunt intelligēda. Sz
queres que est cōmūis intelligentia ha-
benda de talibus verbis. videtur q̄ ob-
ligans districte sacerdotem ad celebra-
ndum p̄ se. intendit obligare eum ad illō
quod est sibi vtilius dum tamen illum
ad illud liceat ipsum obligare. nunc aut̄
q̄ maximum bonum quod debetur v̄-
tute meriti personalis. et etiam virtute
sacrificij. medio modo alicui applican-
dum totum reddatur isti. est isti vtilius
q̄ q̄ non totum reddatur. et hoc licet.
q̄ nō est p̄ta charitatem q̄ vnusquisq̄
bonum sp̄uale sibi procuret quantum po-
test sine p̄iudicio alterius: ergo iste sic
intendit sacerdotem obligare q̄. s. totū
illud bonum sibi debeatur. non autem
sibi deberetur totum si simul p̄ altero
celebraretur sicut declaratum est in pri-
mo articulo quantum ad illud quod o-
beatur merito personalis. et in secundo ar-
ticulo quantum ad illud quod debetur
virtute sacrificij. Si ita esset tē celebrās
p̄ duobus non solueret debitum isti.
Ad illa que p̄bant verba intelligen-
da esse sc̄dm̄ intentionem p̄mittentis.

Ad p̄imum presumitur q̄ null' vult
se obligare ad illicitum et hoc p̄sumen-
dum est quicūq̄ non apparet exp̄sse q̄
obligatio sit ad illicitum. nūc aut̄ obli-
gatioez prius licite factā velle auctorita-
te p̄p̄ia reuocare est illicitum. ergo pre-
sumendū ē q̄ nullus in aliqua obligati-
one posteriori hoc velit. et hoc q̄n̄ vba
obligationis sequētis non exp̄sse sonāt
reuocatōem precedentis. verba ista ge-
neralia iuro stare mandato vestro in in-
tellectu quem important videntur illi-
cita nec exp̄sse sonant talem reuocati-
onem obligationis precedentis. Si ergo
virtute iuramenti talis imponatur sibi
q̄ non seruet obligationem p̄ioez. rec-
te interpretandum est q̄ iuramentū su-
um ad istud non obligauit. Sic est i ca-
su de quo arguis. quia iste a. obligatus
fuit duci vt consiliarius. et per consequē-
per iuramentum quod fecit ciuibus p̄
pace eorum habenda nullo modo intel-
ligendum erat obligare eum ad recedē-
dum ab obligatione facta duci. Et bre-
uiter si hoc in speciali fuisset sibi p̄posi-
tum ad iurandum nullo modo licet sibi
ibi iurare. et si iuraret periuraret. et tene-
tur in hoc non seruare iuramentum se-
cundum obligationem p̄iozem. quan-
do ergo istud in speciali non iurat s̄z ali-
quod iuramentum generale licitum. nō
modo intelligitur in illo istud illicitū
includi. non ergo papa hic mādauit eū
absolui a iuramento. sed denunciari iu-
ramentum secundū p̄iozi iuramento
licite facto repugnare vel esse repugnās
et ideo non esse seruandū. Intelligo re-
pugnans non secundum formam iura-
menti. quia generale fuit et de sollicitis
intelligentis. sed repugnans quantum
ad illud ad quod ipsi voluerint iuramē-
tum applicare. quod. s. v̄tū e iuramenti
imposuerunt et ideo quo ad hoc specia-
liter non est obseruandum. Si tamē ali-
ud imposuissent quod non repugnaret

iusticie ad illud fuisset virtute iuramenti
 p̄stiti tanq̄ simpliciter liciti ⁊ i tali casu
 licite obligat. **Ad 2^m** ⁊ si videat q̄ ob
 ligans ita velit se ad modicū obligare si
 cut p̄t stare cū verbis que acceptat ille
 cui fit obligatio ⁊ iō ita modicū solvere
 sufficit. Sed nūquid i casu aliq̄ sp̄ali sa
 tisfacit iste qui tenet ad vnā missā p̄ eo
 si celebrat simul p̄ eo ⁊ alio d̄ q̄ sic. qz
 rōnabilis p̄suetudo it̄p̄tat obligatōez
 generalē. nūc aut̄ rōnabilis p̄suetudo ē.
 q̄ anniuersaria celebrēt in illis ecclesijs
 vbi corpora sepeliunt ⁊ in quib⁹ ecclesijs
 ipsi mortui dū vixerūt p̄cepunt eccle
 siastica sacra. si ḡ talis ecclesia rōnabilez
 p̄suetudinem habeat q̄ eodē die nō di
 cas nisi vna missa p̄ mortuis. si p̄tingat
 eodem die plura anniuersaria cōcurrē
 satisfic illis multis p̄ vnā missā. Sic er
 go vidēt monachi ⁊ clerici i ecclesijs ca
 thedralibus ⁊ alijs collegiatis ⁊ et facē
 dotes curati satisficere p̄ vnā missāz ḡ
 uis teneant pluribus sic q̄ cutz ad vnā
 missā. Isti. n. n̄ obligat̄ ad impossibile vel
 oino ad incōueniens illi eccle in qua mi
 nistrat cuiusmodi eēt ibi eodē die p̄les
 missas p̄ mortuis solenniter celebrare.
 nec ista difficultas orit̄ ex aliquo illi cito
 qz licitū fuit istis obligare se ad anniuersaria
 suoz familiarū in suis ecclesijs ce
 lebranda ⁊ debet intelligi ista obligatio
 fm rōnabile p̄suetudinē talū ecclesiarū
 Secus est d̄ paupibus religiosīs ⁊ sacer
 dotibus nō curatis nec collegiatis. tales
 .n. tenent̄ ad singulas missas p̄pter sin
 gulas obligatōes nec excusaret eos p̄sue
 tudo de nō celebrādo plures missas eo
 dem die. qz nec habēt rōnē p̄mittendī
 illa ad que oppositū sequerēt. qz nō ha
 bēt rōnem sic accipiēdi anniuersaria. s; ḡ
 tm̄ licet eis ad illa se obligare de quib⁹
 fuerit certū q̄ possint cōplere soluere.
¶ Alii dicit̄ p̄t q̄ bene p̄t aliquis si vo
 luerit cedere iuri suo. ⁊ ideo ille qui ob
 ligat sacerdotes p̄t cedere vt nō teneat

solus habere missam sed simul cū mul
 tis. ⁊ ista cessio lz expresse nō fiat quan
 doqz in obligatōe. tamē ratioabiliter itel
 ligenda est fieri in aio eius nō solum e
 qui se obligat. sed eius cui fit obligatio:
 ⁊ hoc quādo ille cui fit obligatio bñ no
 uit cōsuetudinē ecclesie. s; q̄ q̄ multis
 p̄ eodem die fit obligata non tamen so
 let solui vna missa. Et ideo probabile
 videtur si canonicus talis ecclesie ordi
 net sibi anniuersariuz celebrare. ⁊ si ml
 ta cōcurrūt vna die satisfic dicēdo vnāz
 missam simul p̄o illis multis. **Sed** si
 aliquis nesciens modum illius ecclesie
 simpliciter intendat obligare ad tantuz
 ad quantum obligaret sacerdotem sim
 plicem non curatuz. non videtur q̄ illi
 satisfic nisi sibi reddatur tantuz in eccle
 sia collegiata. s; propria missa quantuz
 teneretur reddere sacerdos nō curatus
 qz p̄suetudo sp̄alis est isti ignota ⁊ licite
 ignota. qz iste non tenetur icire consue
 tudines ip̄ales ecclesiarum. non debz ḡ
 esse p̄iudiciū isti. esset autem si p̄pter
 illam sacerdos iste minus sibi teneretur
 q̄ alius sacerdos modo similit̄ obligat⁹.
Si igitur vult sacerdos p̄pter suaz con
 suetudinem sibi notam alleuari expri
 mar eam illi ignoranti. ⁊ si cōsentiat q̄
 secundum illam consuetudinem sibi sa
 tisfiat bene quidem. **¶** ḡ ibi allegat rō
 nabilis consuetudo tanq̄ satisfaciens.
Dicit p̄t q̄ quāq̄ absolute possit ratio
 nabiliter esse p̄suetum q̄ in hac ecclesia
 fiat anniuersaria defunctorū sepulcorū
 in hac parochia. absolute etiā possit eē
 rationabilis consuetudo q̄ in eodē die
 in ista ecclesia non dicatur missa p̄ mō
 tuis nisi vna tamē in casu non possunt
 ista duo rationabiliter esse confaeta. in
 isto casu. s; qñ iusticia requirit̄ p̄ singul
 obligationibus singulas missas dicit.
 quia eque requiritur iusticia in ecclesia
 collegiata sicut a simplici sacerdote. nē
 si ille cui sacerdos tenetur velit cedere

iuri suo. saltem implicite acceptando p se consuetudinē illius ecclesie. quā non debet psumi acceptare. nisi sit sibi nota Et cū dī q non tenet ad impossibile vel ad incōueniens. ¶ 2° duo pnt eē inter se repugnantia saltē in casu ita. s. q ambo nō iuste fiant simul. 7 tñ vtrūqz eorū di uisim posse iuste fieri. 7 sicut de iuste ita de deceter fieri. Dico q q si ex p̄suetudine in hac ecclā approbata factū ē simpliciter incōueniens hic plures missas dici de mortuis eodem die. isti nō licet se obligare aliquibus obligatōibus ex quib⁹ sequeretur scdm iusticiā debere plures dici. Si q iam obligat⁹ est ad vnā missam p tali die non obligz se obligatōe noua obligatōe ad aliā. qz illa noua obligatō non eēt ad istam iam debitā q ad aliā. qd est incōueniens in hac ecclesia. Et cuz dī q rationabilis p̄suetudo est q annūerfaria celebrent in pprijs ecclesijs. Dico q aliqd pōt esse in se rōabile. 7 tñ cū alio non stat qd absolute possit esse rōnabile in se. Sic absolute rōnabile esset annūerfariū hic fieri si possit stare cuz ordinatione istius ecclesie q ita fieret sic ipse intendit q pcurat sic. videlicet q hē at ppriam missam. sed quādo non pōt sicut in casu posito ibi rōnabile est annūerfariū nō in ista ecclā celebrari. vel si oino sacerdos iste velit istud annūerfariū recipere. 7 tamen cōsuetudinē sue ecclesie seruare p̄curet missam ppriam p isto dici ab alio sacerdote. Et p̄similit̄ videret esse dicendū de ecclesijs dotatis quarū minister rōne ordinationis ecclesie vel elemosynarum receptorū tam sunt dotantibus vel certis psonis obligati specialr ad tñ numerum missarū p quanto ipsi sufficiunt vel ad certum numerum suffragiorū. non. n. videt q tales se licite pnt obligare ad missas vel ad talia suffragia alijs soluenda. nisi intendant pcurare talia spāliter solui per alios q nō sūt tā totalr obligati. De 3° isto ar. pōt dici q in casu pposito abso

lute non satisfit eccle. qz obligatio cōpleta siue que sit insolidū quando est aliā 7 aliā ad idem in spē. ipsa est ad aliud 7 aliud. sicut p3. ff. Secus est quādo est ad idem in numero. vt qñ pluribus obligatōibus obligoz hac sexta feria ieiūare. puta ex p̄cepto ecclesie. qz est sexta feria quatuor temporū. 7 iterum qz est vigilia apostoli ieiunanda. 7 iterum ex regula mea. Istis obligatōibus qz sunt ad idē numero satisfactō vno actu ieiunandi. Secus autē est si ad idem in spē. 7 rō videt. qz obligatio nō est ad impossibile solui. quotcunqz aut sunt obligatōnes ad hoc nulli pōt satisfieri nisi soluendo hoc. nō q tenet ad aliud. Sed quādo sūt plures obligatōes ad idē in spē. pōt satisfieri eis soluendo aliud 7 aliud. Nūc autē in casu pposito ē aliā 7 a^o obligatio cōpleta 7 ad idem in specie. s. ad dicendū missam. q̄ simplr non satisfacit nisi reddat distincta. ¶ Cōfirmat. qz ad aliā 7 aliam obligatōez erat aliud 7 aliud ex pte eius cui sit obligatō allciēs 7 inducēs obligantē. 7 ita videt q debeat eē obligatio ad aliud 7 aliud corrīdens alteri 7 alteri inductiuo. ¶ Ad ar^m p̄ncipale patet ex dictis in 2° arti. qz virtus sacrificij non adequat valorē eius qui p̄tinet in sacrificio. s3 corrīdet alicui merito in ecclā non etiāz adequat merito passionis christi sicut dictum est inferius. s3 p tanto ad illud plus accedat p̄o quanto illam passionem specialius resp̄sentat. 7 ita virtute illius specialius deū placat 7 bonum impetrat q̄tuz ad meritū cōe.

Ultimo que ritur. Utrū ponens mūdi eternitatez possit sustinere aliquē esse vniuersaliter bene fortunatum. arguit q sic. qz ponens mūdi eternitatem nō negat motum sed ponit. 7 p̄ p̄ns non negat naturā que est p̄ncipiū motus. bona autē fortuna fm p̄ns

in li. de bona fortuna est sine ratione natura. § 7c. ¶ Contra ponens mundi eternitatem negat deum posse aliquid immediate influere in aias nostras. sicut habet 8. physico. q. impossibile est principium eternum. s. deum aliquid agere in inferiora nisi mediante celo. et mediante illo non potest fieri influentia in animam nostram. § nullam influentiam potest deus causare § illam positionem. sed ponens bonam fortunam habet ponere deum immediate in aias nostras influere. ut habetur in illo libello versus finem. bene fortunatis non expedit consiliari. habet. n. principium tale quod est melius intellectu. et parum p. rationis autem principium non ratio sed aliquid melius. quid § erit melius scia et intellectu nisi deus. virtus. n. intellectus est organum vult tibi expresse q. isti immediate mouetur a deo. ¶ Questio ista ut patet per ar. ad oppositum non querit de quocumque modo ponendi eternitatem. sed precise de modo ponendi philosophi. an. s. cum illis principijs philosophi. propter que ponit mundum esse eternum possit stare aliquem esse bene fortunatum. non potest autem aliquam positionem compossibilitatis videri vel repugnantia nisi utraque positio videatur. Dic ergo primo videndum est de positione ponentis aliquem esse bene fortunatum. et specialiter illa que tangit in li. de bona fortuna que dicitur fuisse Arist. et 2. videndum est de ponente mundi eternitatis que habetur ex 8. physico. et multis alijs locis. 3. patebit si iter istas ponentes repugnantis.

Quantum ad pri

mu sufficienter potest sententia philosophi de bona fortuna ad duo reduci. p. an sit. et quomodo sit. scdo. propter quid sit. propter causam sit. Primum istorum requirit tria. s. an sit fortuna. scdo an bona fortuna. 3. an aliquis sit bene fortunatus. ¶ De primo habet succinte veritas in tribus conclusionibus. prima est affirmativa et compositio

ceptui plurimum persona. et tale phantasi modo dicitur habere compositum Arist. quod supponit semper compositum concessa. sic patet ponens locum esse immobile. sicut compositum omnes accipiunt. § in quirendo per rationem videatur difficile. et ponendo tempus esse idem numero ubique quod est omnes compositum accipiunt § per rationem aliqua circa hoc difficultas occurrat. et ita in multis que accipit Arist. tanquam compositum concessa. hoc modo poterat accipere tanquam compositum concessa quod aliqd euenit a fortuna. Manifestum est enim quod agentia proposito aliquid euenit propter intentionem et illud dicitur fortuitum siue effectus fortuitus. eius igitur sit euenientis fortuna est causa. qualis autem causa sit patet ex 2. physico. ubi philosophus dicit quod est causa per accidens eorum que eueniunt in minori parte actione agentis a proposito. 2. conclusio quod fortuna non est aliqua causa per se distincta a natura et intellectu siue proposito. imo eadem voluntas que respectu effectus interni est per se causa respectu effectus non intenti dicitur esse fortuna. intentum quidem euenit a proposito. et ideo dicitur voluntarie. non intentum euenit propter propositum et ideo dicitur fortuite. ista est § pro pagano rum imaginariu fortunam esse quadam deaz cui tanquam causa per se attribuit effectus quos videmus fortuite euenire. et propter istum intellectum malum pagano rum reprehendit Aug. seipsum primo retracta. c. p. Non mihi inquit placet torrens appellasse fortunam et cartholici autem potius debent talia attribuire. prudentie diuine saltem generaliter. Tertia conclusio est quod fortuna non est causa totalis. hoc est quod nihil sic euenit a fortuna quin et eueniat ab alia causa. per se intendente iuxta illud Plat. in thimeo. nihil est cuius ortum non precessit legitima causa. et 5. de ci. del. c. 2. dicit Aug. Licero precessit nihil fieri si causa efficiens non preceat. et hoc rationabiliter concessit. quod quod non est a se non potest habere esse nisi a causa efficiente. et tibi requirit aliqua causa per se siue intendens quod sub intentione cause vltioris cadunt plures effectus. et ita sub intentione cause prime cadunt omnes

sed qñ alicuius effectus non apparet cau-
sa pñna p se siue intendens. tunc i^o d^r
effectus fortuitus vel casualis. et sic est i-
telligenduz illud Aug. de achade. qñm
bus in pñ. vbi dicit fortasse nihil aliud
in rebus casum vocamus nisi cui^o rō se
creta est. Et hanc opi. tagit pñs in isto li-
bello tractatu. 2. Si aut inquit a fortūa
nihil dicendū est fieri sed nos alia exire
cā ppter nō videre. hoc ē qz nō videm^o
eam fortūa aim^o esse cām rē. 2° i ista
particula qd ē de bōa fortuna explicat i
vna conclusione et duplici distinctione.
Cōclusio que ēt videt cōiter pcessa hec
est bonā fortunā esse manifestū. n. est qz
agenti alicui a pposito euenit pter intē-
tōem aliquod bonū. et ita cuz bona for-
tuna dicat bonus effectus fortuitus. vel
magis pprie licet minus vitate cā talis
effectus et illa duo sine se inuicem esse nō
possunt. sequit qz bona fortuna sit. Hāc
diuisionem. q. vocis in significatōes pu-
ta bone fortune vt accipit p causa vel
effectu tangit philosophus. c. p^o causaz
frequent aius ipsam esse. cā aut alienuz
a noie. cā. n. et cuius est cā aliud est. hec
ibi. Alterius aut bonā fortunā distinguit
philosoph^o dupliciter penes ea in quibus
est. hoc est penes effectus bone fortune.
et est pma distinctio ista. fortuna bona
est in his que nō in nobis existunt. hoc
est quoz non sumus dñi. sicut exempli-
ficat nobilē bene fortunatuz dicimus et
toralit cui talia existūt quoz ipse non
dñs est. Alio^o bona fortuna est in his q
sunt in nobis. et nī cui pter cogitatio-
nem suā acciderit aliquod bonum opa-
ri bene fortunatū aimus. sine ratiōe. n.
habēs ipetum ad bonū et hoc adipiscēs
dī bene fortunatus. vel planius intēdēs
vnum et in exequēdo adipiscens aliud
non intēū et tñ bonū. dicit i hoc habet
bonaz fortunā. Ista distinctio bone for-
tune penes effectus videtur esse in illud
quod est pprie tale. et in illud quod est
cōiter vel minus pprie tale. nam pprie

bona fortuna vñ eē illoz que sūt in po-
testate nostra. sicut et absolute fortuna.
et hoc sic intelligēdo qz fortuitum nō
sit p^o one siue p^o in potestate voluntatis.
qz nō euenit ex intēdōe eius. tñ est in po-
testate ei^o p accñs et quasi secundario vt
annexum p se intēto. respectu aut illoz
que nec sic nec sic sunt in nostra potesta-
te et p pñs accidunt nobis nō inquātuz
agentibus a pposito nō est pprie fortu-
na sed casus sicut patet. 2. physico. A^o
est distinctio bone fortune fm effectus.
s. per se et p accñs. effectus p se est bonuz
sumere effectus p accñs est malū nō su-
mere. et hec distinctio sepe tangit in illo
li. 3° in hac pñcula. s. d. bene fortunā
stat in quadam diuisione trimēbri.
Primum mēbrum. nullus dicit bñ for-
tunatus eo qz semel sibi bene accidit for-
tuite. 2° mēbrū. nullus dicit bene for-
tunatus ex hoc pñcise qz sibi semper for-
tuite bene accidit. quia siue intelligitur
sic qz cum oī pposito suo annexum est
aliquod bonū fortuitum siue sic qz cui
cunque proposito suo annexum est ali-
quod fortuitum ipsum est bonum neu-
trum. n. istozum semper accidit sine mi-
raculo speciali. et hoc nō solum intelligē-
do vniuersalr absolute. verū etiā in ta-
li actu puta militari vel negociatūo et
hoc siue de bono euentu similti puta vic-
toria vel lucro siue dissimili. puta hoc
vel illo annexo casuali. Nullo quidēz
istozū modozū diceret pñs aliquez es-
se bene fortunatum sicut nec rō pñabil^o
3° mēbrum. qz aliquis dicit bene for-
tunatus. quia sibi vt in pluribus bene
fortunate accidit. vnde scdm Ar. pmo
ethi. vna hīrundo non facit ver. sic vn^o
actus et simlr vnus euentus effect^o for-
tuiti non facit hominē dicit bene fortunā
tum. sed qñ accidit ei vt in pluribus. vñ
de dicit Ar. in li. de bona fortuna. In-
sipientes existentes dirigunt multa. et iō
quādo habent actōes per se intentas ad
quas pter eozum intentiones eueniēt

vt in pluribus bona dicuntur bene fortunata. et hoc patet ex communi sermone. unde primo rhetorice videmus propter bonas fortunas bene fortunatos electos. Sed est ne aliquis vult bene fortunatus. hoc potest dupliciter intelligi. Uno modo vt cuiuslibet intentio ab eo per se. sit spiritus annexum aliquid bonum per accidens. vt in arte placendi et sanandi etc. Alio modo sic vt sit talis quod quando docentur est annexum sibi aliquid fortatum illo sit bonum. et credo quod neutro modo aliquis dicit vult bene fortunatus sine miraculo speciali. quod nullus potest esse quin in actione sua alijs causis contingentibus concurrere possit aliquid malum per accidens concurrere. quod in parte sua non est concursus aliarum causarum. scilicet vt fodiens fodiat ad bufonem vel ad serpentem nisi deus faceret ex miraculo percursum carum spiritales ad hoc. sed vt in pluribus potest aliquis esse bene fortunatus et hoc aliquando quantum ad bona filia iuncta filibus propositis. vt quando euenit victoria iuncta voluntati bellandi. Aliquando quantum ad dissimilia bona dissimilibus propositis. Aliquando quantum ad bona dissimilia filibus propositis et sic est possibile aliquid quem vt in pluribus esse bene fortunatum vt patet per experientiam. Sed in quibus consistit bona fortuna Aristoteles dicit primo rhetorice sue quod in duobus. scilicet in assequendo bonum propter intentum. et fugiendo malum. vt si quis non incidit in latrones. Alio modo distinguitur bona fortuna secundum Aristoteles. in libro de bona fortuna quod scilicet bona fortuna dicitur respectu eorum quod in nobis sunt: vt quando aliquis intendit vnum per se et aliud euenit. Alio modo respectu eorum que non sunt in nostra parte. vt quod aliquis sit nobilis et pulcher et diues nascatur etc. Et ista distinctio fortune est in fortunam proprie dictam. et minus proprie dicta que magis dicitur casus quod non est ab agente a proposito. quod non est talis euentus in potestate nostra. Sed que est causa extrinseca bene fortunatum quod est secundum principalem in primo articulo principali. et hoc est bona fortuna impropria dicta que non est

in parte nostra. Non inuenio aliquid intrinsecum in homine propter quod debeat dici bene fortunatus isto modo. sed hoc accidit sibi ex concursu causarum extrinsecarum que potest esse de deo disponente scilicet theologos non secundum Aristoteles. sicut si aurum sit ibi et aliquis intendens fodere ipsum inueniat hoc est ex concursu causarum extrinsecarum et non est alia causa nisi quod ipse est magis dispositus vt causa vltima moueat ipsam ad hunc locum magis quam ad alium. Sed causa quare ad propositum illius sequitur bonum et non ad propositum alterius Aristoteles. in libello de bona fortuna inquitur causam intrinsecam quod dixit esse impetum. Sed si tu dicas tu queris causam vbi non est causa: effectus fortunatus non habet causam. Dicendum quod notus fuit Aristoteles. quod sicut illud quod euenit in pluribus habet causam vt in pluribus vniiformiter. ita quod euenit in paucioribus et difformiter habet reduci ad causam vniiformiter agentem et per se. Causa autem intrinseca et prima huiusmodi cuius fortunatus fuit Aristoteles. in predicto libello est impetus. dicit enim sic. Est ergo bona fortuna sine ratione nata bene fortunatus. non est sine ratione huiusmodi impetum ad bona. et hoc ad piscens. hoc autem est natura in anima. non uest tale natura quod impetu ferimur sine ratione ad quod vtiq; bene habemus. et si quis interroget ab opera te quare sic facit. nescio inquit sed placet mihi huiusmodi patiens his que a deo agunt. et enim a deo vult sine ratione impetum huiusmodi ad operari aliquid. Et vult dicit quod aliquid habet velle ad quod sequitur bonum aliquid preter intentum ex impetu et sine ratione. et causa huiusmodi impetus est natura. Et ista diuersitas est hominem accipit Aristoteles. per experientiam. quod non. iste impellat et iste non cum sine ratione eius cui impellit hoc accidit non potest esse ratio. sed causa est natura sed illa diuisa vel diuersitas non ponit diuisam specificam in natura sed diuisam dualem. quod non. agens extrinsecum vniiformiter agens moueat istum ad bonum et non alium. eiusdem rationis experientis. non potest esse nisi propter aliquid intrinsecum in vno quod non est in alio. hoc autem non potest esse

rō vt dictum ē nec aliqd p̄ns sp̄m. qz illud vniformit̄ cūlibet inest. ē q̄ aliquid p̄tens ad indiuiduū. q̄ aut̄ non sit rō p̄z. qz vbi plurimus intellect̄ r̄ r̄atō ibi mima fortuna. vbi aut̄ plurima fortuna ibi mimus intellect̄. fm̄ Ar̄. nec etiam volūtas qz illis pōt̄ esse act̄ volūtat̄ i vtroqz r̄ t̄ vnus assequit̄ effectum fortuitū r̄ alius non assequit̄. q̄ illud intrinsecū est imper̄ a nā pueniens. iō dicit̄ bñ fortunatum bñ natū. qz in eo ē dīspō q̄ a sup̄iore motore ipellit̄ ad p̄posita fm̄ que eueniunt sibi cōmoda. S̄ illa dīpositio nālis ē ne dīspō ex pte aie v̄l cor poris. R̄ si Ar̄. intellexerat q̄ aie d̄nt fm̄ gradus nāles in nobilitate r̄ p̄fectio ne. tūc eēt dō q̄ aia nobilior h̄iet tales i petū sic b̄ntū nobil̄ h̄z nobilitate estia tōez r̄ nobilitate istitū nāle ad assequēdō cōmodū maius. sed n̄ credo Ar̄. sic intellexisse. s̄ q̄ iste imper̄ sequat̄ aliquē ex nobilitate aie. qz dicit̄ vbi mimus intellect̄ ibi maxima fortuna. vñ dicit̄ q̄ talem non expedit̄ p̄sillari. n̄ q̄ hoc puenit intellectū ex sua p̄fectōe sed qz h̄z nobilitatem impellentē sicut nauis male regibilis mel̄ frequēt̄ nauigat. sed n̄ p̄p̄ seipsā sed h̄z bonum gubernatorem. In corpore q̄ ista dīspō ē p̄ns cōplexionem d̄terminatā. Sed ē dubitatio q̄liter nā est cā istius impulsus ad volendū aliquid ad qd sequat̄ cōmodū p̄ter intentionem opantis si sicut grauitas ē cā descensus d̄orsū in graui. tūc. n. fortuitū non est a fortuna. qz i nā est aliq̄ dīspō inclinās ad hoc. h̄z non sufficēt̄ motiua. Itēz p̄bo q̄ oia eēt a fortuna si ex hoc dicit̄ tur qd bñ fortunat̄. qz h̄t̄ dīspōez qua impellit̄ ad volendū aliquid ad qd seq̄t̄ cōmodum sine rōne r̄ p̄sillio. qz in actibus humanis cōsultans nec prius p̄sillatur nec p̄siderans prius p̄siderat aliter eēt p̄cessus in infinitū. in p̄mis q̄ actib̄ non h̄etur impulsus a rōne cogente ad eliciendū tales actus. q̄ eliciunt̄ sine rōne r̄ a nā. r̄ talis d̄ fortuna. q̄ r̄. Item tu

dictis q̄ aliquis h̄z imperū sine rōne. Contra. non ē bona fortūa sine actu volūtat̄. qz fortūa est effect̄ p̄tingēs p̄ns effectum agētis a p̄posito. nūc aut̄ act̄ voluntatis est circa obiectum ostēsus a rōne. q̄ talis impulsus ad volendū non est sine rōne. Itē si natura ipellit̄ aliquid ad volendū r̄ nō ratio: q̄ nō eēt fortuna qd euenit sed casus qz hec est d̄ta inter fortunā r̄ casum 2° p̄physi. R̄ p̄ma rō vadit ad hoc q̄ p̄ma intellectio sit fortuita. r̄ seq̄t̄ aliqd bonū r̄ pueniēs dicit̄ tur quis per eā bñ fortunatus. R̄ideo igit̄ r̄ dico q̄ h̄z vnus doctor exponit p̄m̄ in p̄dicto libello videt̄ velle q̄ p̄ma intellectio siue volitio sit a deo mouēte intellectū r̄ volūtatē non p̄ oñsonē obiecti. r̄ dicit̄ p̄dictus doctor q̄ hec est snia Ansel. de casu diaboli. Co. 21°. q̄ dicit̄ q̄ angelus non habuit p̄mū actū a se. Sed credo q̄ h̄uit p̄mū actū a se sicut 2°. licet voluntatem h̄uit a deo. ad actum. n. volendū nō requirit̄ nisi volūtas r̄ intellect̄ p̄tius ostēdēs obm̄. r̄ p̄ hoc patet solutio ad rōem suā. Contra. si angelus habuit p̄mū actū volendū a se aut̄ h̄uit volendo r̄ sic est p̄cessus i infinitum. aut nō volēdo. qd est incōueniens. R̄n̄ d̄ q̄ h̄ndo intellectū ostēdēt̄ obm̄ r̄ h̄ndo volūtatē p̄us nā s̄l t̄n̄ tpe h̄uit velle. Dico q̄ q̄ ista p̄clusio ē p̄cedenda q̄ ad aliquid. s̄ p̄mā intellectionem non eēt a rōne sed a casu: qz itell̄ gens non p̄us intelligendo intelligit̄. p̄ q̄ intellectio non est a rōne ostēdente obiectum p̄us. q̄ est a casu q̄dam d̄. qz h̄z Aug. li. 3. de li. ar. non ē in potestate nostra quibus visis tangamur. r̄ iō illud ē fortuitum r̄ casuale. Et si arguas p̄ intellectū si sit fortuita omnia p̄na erūt fortuita. Dico q̄ non sequitur quia habita p̄ma intellectione r̄ volitione p̄s aliquid rōnari de agendis r̄ ita que sequuntur illam deliberationem nō erūt fortuita sed a rōe deliberante. Sed si queras prius intellectiōes si ne simpl̄

D

fortuite dicendum q̄ non q̄ sunt ab ob-
lectis fortius mouctibus fm̄ fantasma
ta magis imperfecta cessantibus impedi-
mento. 2 sic prima intellectio habet cau-
sam naturalem motiuam in nobis. q̄
tamen non est a ratione deliberante nō
est imputabilis homini nisi interpreta-
tine: quia in potestate hominis fuit fa-
cere obiectum fortius mouēs ex frequē-
ti consideratione ex qua fortius impet-
natur fantasma tale in memoria. 7 per
consequens fortius mouet 7 prius cessa-
te impedimento. prima ergo intellectio
non est in potestate nostra. sed prima ē
differentia qua potest quis se determina-
re ad volendum vel non volendum: hoc
est a voluntate non ab intellectu. quia
intellectus ab ob̄o nātr mouet 7 iō voluntas
nātr mouet ab intellectu nātr moto vo-
luntas naturaliter mouetur. 7 sic ho-
mo effect vnum bonum brutum. volun-
tas igitur nō mouetur necessitate natu-
rali. sed habita prima intellectu i po-
testate eius est conuertere intellectus ad
considerandum hoc vel illud. 7 hoc il-
lud velle vel nolle. 7 sic prima volitio
omnino est a nobis nec est ita a casu sic
prima intellectio. Ad secundum dicen-
dum q̄ Arist. videtur dicere in libro p̄
dico q̄ ille impetus vel impulsus ad vl-
le aliquid ad quod cōsequitur commo-
dus non est sic a ratione q̄ talis sciat sic
reddere rationem quare hoc facit. dicē-
dum ergo q̄ illud velle habet a ratione
ostendente obiectum volitum. sed non
a ratione consiliante ostendente causas
quare hoc facit distincte. sed hoc habet
ab impetu. Ad tertium dicendum q̄
licet natura sit mediata causa illius ene-
tus fortuiti non tamen immediata sed
voluntas vni intendens h̄ sit aliud ene-
niens preter intentum quod of fortuna
non casus. Sed de cā extrinseca huius-
modi entus fortuiti fm̄ Arist. videtur
dicendum q̄ non nā est cā eius: q̄ natura
est determinata ad vni saltem vnitatem

eiusdem ordinis 7 connexionis. entus
aut fortuiti non vident habere cōnectio-
nem nec ordinationem ad alia. q̄ natura
non ē cā sufficiens 7 cōpletiva entus
fortuiti. Item tūc sequeretur q̄ fortuna
esset cā per se. Item nullus of bene for-
tunatus q̄ impellit ad volendum aliquid
ad quod consequitur bonum nisi illud
bonum adipiscatur. sed illud bonū adī-
pisci non potest nisi cause intermedie
concurrant ad hoc. cum ergo natura nō
potest esse causa sufficiens huius 7 cūri
natura non sufficit. ideo sequitur q̄ est
aliqua cā extrinseca coniungēs. Sed q̄
sit illa cā extrinseca fm̄ Arist. ē ne celum
vel intelligentia mouens celum mediā-
te celo vel deus ipse immediate mouēs
Dicendum q̄ si nihil sit effectus fortuitus
nisi illud ad qd cālitās celi pōt se exten-
dere tunc nō est necessarium cām indre-
re nisi celū 7 mouens celus. 7 hoc vide-
tur pbabile: q̄ nihil fortuitum videt i
homine nisi illud ad qd cālitās celi se ex-
tendit mediāte vel immediate. Sed p̄
non credo esse verum: q̄ aliquid ē i ho-
mine ad qd cālitās celi non pōt se exten-
dere sicut ē volitio nisi occasionalr mo-
uendo appetitum sensitiuū fm̄ cur' idē
natione apta est voluntas inclinari: ce-
lum q̄ q̄ non potest volitionem attingē
nec etiā cās ad eius cātionem ptingere:
iō aliquid ē in boie ad qd celi cālitās nō
pōt attingere. Et si diceret 7 forte verū
ē q̄ nullus effectus fortuiti ē i voluntate
7 p̄unctus volitōi p accēs h̄ tñ cālitās
celi ad oia alia se extendit 7 sic nō oportet
aliam cām extrinsecā ponere nisi ce-
lum 7 intelligentiam mouentem celus me-
diāte. ita q̄ si Arist. videt dicē q̄ tale p̄-
cipium sit deus of glosari verum ē me-
diāte. Si aut aliquis effectus fortuiti
ponat in voluntate cum celus non pos-
sit tales effectus attingē nec cās ad cāndū
ipsus p̄iungere nec aliqua intelligentia cre-
ata tūc of aliquos effectus fortuitos i d̄
um reducere: qui oia puidet 7 cōiungit

cās medias ad effectus tales fortuitos
cāndos. Sed quōd hoc pōt concordari
cum pncipijs Ari. qui nō videt ponere
aliqđ nouum immediate eē a deo: vñd
ipse ponens mundū eīnū n̄ posuit mo-
tū potuisse eē nouū nisi s̄z partes. ita qđ
totus non potuit eē nouus. Et ista p̄clu-
sio potest dependere a tribus pncipijs
p̄mo ppter immutabilitatem pncipij:
qz p̄mum est oīno imutabile iō nullum
motum nec mobile potest immediate d̄
nouo pducere qz aliter se h̄fēt nunc qđ
p̄ius. Sed non credo qđ arguat solū ex
immutabilitate agentis imo o3 addere
aliqđ ex pte effectus. sic qđ agēs imuta-
bile nō pōt immediate cāre aliqđ nouū
alterius rōnis. qz aliter p̄traderet sibi
ipsi. qz intelligētia oīno imutabilis s̄m
eū cāt nouā ptem motus: nec ppter h̄
est mutabilis. nec adhuc sufficit s̄z opoz
ter addere sic. agēs oīno imutabile nō
potest cāre aliqđ nouū alterius rōnis ni-
si immediate nulla posita diuersitate in
medijs causis actiuis vel receptiuis. alr
non h̄et p̄pō Ari. veritatem. s̄. n. cau-
se inmediate actiue sint diuerse dispōnis
in agēdo. vel passiue diuerse dispōnis i
recipiēdo pōt eē diuersitas effectuum
dato qđ in cā p̄ma nulla sit mutabilitas
vl nouitas aliqđ mō. Dicem⁹ qđ Ari.
qđ agēs oīno imutabile non h̄ns cās
medias actiuas vel receptias diuerse dis-
positionis non pōt cāre aliqđ nouū
alterius rōnis: sed aliqđ istaz p̄ditionuz
deficiente n̄ h̄bimus s̄m Ari. vñ p̄clu-
damus aliqā nouitatē in deo. Dicen-
dū qđ n̄ d̄dicat sibi in libello de bōa for-
tuna. 7. 8. phyls. s̄m qđ aliqui volūt sibi
ipōnē. qz si s̄m p̄mā viam sufficiat oēm
effectū fortuitū reducē in celū hoc n̄ po-
nit aliqā nouitatē vel mutabilitatem
i deo: qz non cāt de effect⁹ fortuitos de
nouo nisi mediāte celo. 7 hoc non est d̄
eū. Dato ēt s̄m alia viā qđ op̄teat aliqđ
effectus fortuitos nouos reducere ime-
diate in deū adhuc non d̄dicat s̄p̄si. qz

certum fuit Ari. s̄m sua p̄ncipia aiām
intellectiua eē a deo imediate. 7 ad hoc
attingere pōt rō nālīs cū sit immortalis
7 ita aliqđ nouū pōt immediate eē a
deo 7 tñ n̄ d̄dicat sibi s̄m sua p̄ncipia.
¶ Sed quōd est hoc possibile dicendum
qđ imutabilitas agentis excludēdo cās
actiuas intermediās vel receptiuas con-
cludit s̄m Ari. qđ non possit fieri aliqđ
nouū alterius rationis. sed si vna p̄ditō
defecerit. s̄. qñ cause intermedie actie vel
passiue diuersimode se h̄nt in cāndo po-
test cāre de nouo aliqđ alteri⁹ rōnis.
Si etiam effectus cāe eius sit eiusdē rō-
nis pōt deus ipsum finire imediate nul-
la posita nouitate in eo. ppter diuersita-
tem cārum receptiuarū sicut sol imme-
diate soluit glaciēs 7 coagulat lutū nul-
la posita nouitate in eo. ita s̄z Ari. hoc
corpore organizato de necessitate im-
mutabilitatis cāt hanc aiām 7 p̄l non
qz mā non erat disposita. sic nec sol cāt
aliū 7 aliū radiuz in aere 7 in aqua
nisi ppter diuersitatem recipientiuz. sic
in p̄posito deus influit vniformiter in
qđlibet in quantum potest s̄m Ari. 7 qz
ista est dispositus ille non. iō deus ipel-
lit istum ad tale p̄positum ad qđ conse-
quitur commodū. illuz aut non impel-
lit. qz non inuenit in eo dispositionez il-
lam quā diximus p̄ius. 7 ita pō. Ari.
de bona fortuna stat cum pōne sua. 8.
phyls. s̄. qđ deus non potest causare no-
m̄ mundum vel nouum celum vel nouuz
motum s̄m suam totalitatem. Sed s̄m
fidem 7 veritatem dicendum ē qđ deus
habens p̄udentiam generalē de oibus
regit res s̄m qđ nate sunt regi. s̄m qđ dici-
tur. 7. de ci. c. 30. Sic deus res q̄s condi-
dit 7c. tñ p̄ter istam generalē p̄udentiā
h̄z p̄udentiam sp̄alem ex qđdam electio-
ne s̄m quam p̄uidet vniciqz hoium s̄z
merita p̄fēta vel futura 7 occulta no-
bis. tamen sibi p̄ntia. quia eius iudicia
iusta sunt semper licet occulta. ita qđ ali-
quando aduersitas p̄l p̄ficiat qđ p̄p̄tas

fm Boc. 4. de sola. Ita q̄ lz ponamus
aliquē bñ fortunatū tñ ex hoc nihil no
uum ponimus in deo vt dictuz est. 7 sic
p3 ad rōnes.

Explicit feliciter.

Additiones.

¶ Fo. 37. 4. c.

¶ Ad solones istoruz obōz doctoz re
mittit se alibi. pōt tñ dici ad primuz ne
gando pñam. qz lz intellectus viatoris
possit ex suis nālibus cognoscere ibi eē
pfectissimam voluntatē. hoc tñ est p cō
ceptū impfectū. qz non ē incōueniēs per
ceptū impfectū cognosci aliqd eē pfect
tissimū sicut p̄ceptum finitū cognosci
tur aliquid eē infinitū. Et iō non sequi
tur q̄ per talē rōnem volūtatis quam
viator h3 ex lege cōi possit tanq̄ p me
dium euidēs a pōi cognoscere deo inef
se oipotentiā. Ad 2^m dicendū ē q̄ q̄lī
cū 3 sūt d maior. minor videt neganda.
qz 7 si deus sit res simplicissima non tñ
ois pceptus quem nos hēmus de eo est
simplr simplex. 7 iō non o3 oēz ppōem
talem eē per se pprie. 7 tñ si eēt per se. n̄
tñ ex hoc eēt per se nota. ¶ Ad 3^m dicen
dū q̄ cognitio methaphysici de deo ex
cedit cognitōem phyci. de deo tam extē
siue ppter multitudinem passionū vel
pprietatū cognitar. q̄ intēsiue ppi ma
iorem pfectōem 7 pfectiōē moduz cog
scendi. 7 p hoc ad formam argumētī di
catur pcedendo pñam pñam 7 pñis ad
istū intellectū. q̄ methaphysic pōt ad al
tiorē cognitōem attingē q̄ eī^a cognit
tio. qz ad quā sufficit nālis vel phycus
attingere. nā in cognitōe qz est dare latī
tudine 7 excessum fm maius 7 min^o tā
intēsiue q̄ extēsiue. Et iō cum vterius i
feri. q̄ pōt attingere ad cognitōez ppter
quid. neganda est pñā: de demonstratō
ne quia 2^a.

¶ Fo. 37. c. 4. an illā p̄ticu
lam tex. Et p̄ idem ad 2^m.

¶ Ex^m h^o apparet in sensu. qñ. n. speci
es coloris videt sicut qñ radi^o trāsīt per

vitrū rubeū rubor apparet in pietē op
posito. 7 ille rubor ita vsus non ē ratō
vidēdi ruborem in vitro sub ppria rōe
sed tñmō diminute. vel forte nullo nī
si p collationē h^o ruboris ad illum tāq̄
sillis. qñ aut spēs sensibilis est rō sentien
di obm̄ sub ppria rōe sua. ipsa non ē p
cepta p sensum. sicut apparet māifeste i
visione recta vbi nihil videt in me^o iter
colorem 7 oculm. 7 tñ est ibi spēs coloris
multiplicata. Sed 3 lz hoc sit ibi: i vīsi
one tñ reflexa videt q̄ ipsa species vide
atur: qz hoc videt appet videri in specu
lo. 7 tñ in tali visionē reflexa spēs est rō
sentendi obm̄ in rōne sua. ppria qz ob
iectū videt sub ppria rōne visibilitatis
sue. q̄ a sili in pposito posset de^o videri
p mediū. q. speculatū 7 tñ sub rōne p
pria obiectiua. Sed hic dicendū q̄ Alla
cen. in perspectiua sua li^o. 4. c. 4. ex intē
tione determinat q̄ spēs nō est in specu
lo subiectiue 7 vt ibi terminās actuz vī
dendi. Et beniter ondi potest vnico ex
pimento: qz quod alicubi exis in se vīo
tur ab oculo exite in hoc situ. pōt etiā
videri ab ipso existente in alio situ dum
tñ mediū sit illuminatū. 7 nō sit opacū
interpositū. 7 sit ē debita distantia. sed
oculus qui in determinato situ exis vī
deret album in speculo alibi exis n̄ vī
deret. qz non sit visio ista nisi in illo pū
cto ad quē puenire pōt radius reflexus
qui semper ē in eadez superficie cū radio
incidēte 7 cuz ipso pstituit angulū eglē
illī āgulo q̄ intercepti in radiū incidēt
7 corpus sup qd incidit. Pz etiam ppo
sitū p hoc q̄ aliqua specula non sūt for
malr perspicua sicut in calibe polita et
argēto polito bñ videt aliqd color tāq̄
in speculo 7 tñ in istis nō recipit spēs co
loris qz non ē nata recipi nisi i pspicuo
tñmō: q̄ hic recipit in aere p̄p̄inquo ta
libus speculis sed vt ibi non pōt imina
re visionē. qñ ē recipit in speculo pspi
cuo vitreo adhuc ibi nō terminat visio
nisi ad aliquid opacū sup^m puta plūbū